Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET

The Workers Museum

Titel: Arbejderen
Udgiver: De Samvirkende Fagforbund
Udgivelsesår: 1917-1918

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND

I DANMARK

FJORTENDE AARGANG

FRA DEN 7. JULI 1917 TIL DEN 29. JUNI 1918

Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv
Rosenørns Alle 12
København V.

KØBENHAVN

UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

REDIGERET AF CARL F. MADSEN

TRYKT I F. E. BORDINGS BOGTRYKKERI (V. PETERSEN)

1918

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND

I DANMARK

UDKOMMER HVERANDEN

FRA DEN 7. JULI 1897 TIL DEN 23. JUNI 1898

Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv
Rosenørns Allé 12
København V.

KØBENHAVN

UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

BOGTRYKKERIET AF CARL C. MØLLER

1898

INDHOLDSFORTEGNELSE

(Tallene angiver Side-Nr.)

Adressefortegnelse.

Formændene for Arbejdernes lokale Fællesorganisationer i Danmark 185. Forbund og enkeltstaaende Fagforeninger under De samvirkende Fagforbund 220.

Arbejderbeskyttelse.

Arbejderforsikringsraadet. Fastsættelse af Invaliditetserstatningen 263, § 54 i Ulykkesforsikringsloven 103. Voldgift 129.

Arbejderforetagender.

Arbejdernes Fællesorganisations Brændselsforretning 331.

Arbejdsanvisning.

Den offentlige Arbejdsanvisning (2. November) 142, (23. Novbr.) 168, (28. Decbr.) 202, (1. Marts) 260, (April) 348, (8. Maj) 335.

Nye Anvisningskontorer. Esbjerg 178, Faaborg 178, Kalundborg 228, Varde 254.

Klage over manglende Arbejdskraft paa Teglværkerne 349.

Arbejdsløshedsinspektørens Indberetning til Indenrigsministeriet for Regnskabsaaret 1916—17 325.

Arbejdsløsheden og Arbejdsløshedskasser.

Arbejdsløsheden April 39, Maj 45, Juni 93, Juli 111, August 149, September 179, Oktober 207, November 231, December 275, Januar (1918) 293, Februar 343, Marts 357.

Arbejdsløsheds-Udvalg i København 237. Hjæp til Arbejdsløse 217, 307. Lov ang. overordentlig Hjælp til Arbejdsløse 165.

De samvirkende Fagforbund.

Ind- og Udmeldelser.

Kommunale Kedel- og Maskinpassere 272. Landarbejderforbundet 30. Dansk Typografforbunds Stilling til De samvirkende Fagforbund 288, 295, 308.

Medlemsantal.

De samvirkende Fagforbunds Medlemsantal 261.

Møder.

Det ordinære aarlige Repræsentantskabsmøde 249, 295, 309. Delegeretmøde af Repræsentanter for Arbejdernes lokale Fællesorganisationer 187, 249.

Generalforsamlinger, Kongresser m. m.

I. Danmark.

De samvirkende Fagforbunds aarl. Repræsentantskabsmøde 249, 295, 309. Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund 107. Børsteindustriarbejdernes Forbund 370. Dansk Formerforbund 69. Forsikringsfunktionærernes og Inkassatorernes Forbund 35. Dansk Gartnerforbund 160. Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund 305. Hatte- og Buntmagerforbundet 370. Husassistenternes Forbund 370. Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund 84, 121. Kommunalt Arbejderforbund 345. Kvindeligt Arbejderforbund 352. Lohgarvernes Forbund 84, 101. Papirindustriarbejdernes Forbund 106, 127. Skand. Sadelmager- og Tapetsererforbund 18, 60. Dansk Slagteriarbejderforbund 24. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund 63. Snedkerforbundet i Danmark 18, 73. Sukkervare-, Chokolade- og Biskuitarbejdernes Forbund 18, 83. Dansk Tekstilarbejderforbund 352. Tobaksarbejderforbundet 36, 55. Træindustriarbejderforbundet 36, 151. Dansk Typografforbund 124.

Lærlinge-Kongres 321.

Delegeretmøde af Repræsentanter for Arbejdernes lokale Fællesorganisationer 187, 249.

II. Udlandet.

Skand. Arbejderkonference i Kristiania 143. Den fagl. Landsorganisation i Holland 352. Den fagl Landsorganisation i Norge 84, 173. Den fagl. Landsorganisation i Sverrig 36, 87.

Grænsestridigheder.

Formere og Arbejdsmænd 29. Kommunens Kedel- og Maskinpassere 119. Keramikere og Arbejdsmænd paa Dansk Porcellænsfabrik 118. Sadelmagere og Kurvemagere 120.

Internationale Kongresser.

International fagl. Konference i Bern 95, 133, i Stockholm 34.

Internationale Sammenslutninger.

Det internationale Fagforenings Central 9, 19.

Legater.

Ledig Legat i Industriforeningen (J. E. Olsens Legat) 254.

Lovgivning.

Midlertidig Lov 27. Oktober 1917 233. Lov om Ændringer i og Tillæg til Lov Nr. 397 af 28. Decbr. 1916 om kommunale Dyrtidsforanstaltninger 218. Lov om overordentlig Hjælp til Arbejdsløse 165.

Lønbevægelser og Konflikter.

I Danmark.

Arbejdsmænd.

Københavns.

Banegaardsarbejdere 139, 369. »Ama«, Kastrup, 273. Fabrikarbejdere paa Blaakilde Mølle 340, paa »Fiducia« 204, paa Grønlandsk Grafitkomp. 161, hos A/S De forenede Gummi- og Luftringefabrikker 299, hos Jacob Holm & Sønner 204, paa Rejermanns Papfabrik 286, paa A/S Dansk Soyakagefabriks Glycerindestillation 161, Havnearbejdere 155, 339; Isoleringsarbejdere 274. Jord- og Betonarbejdere 334, 337, 350, 354, 362, hos Holmberg 70, hos N. C. Monberg 7, hos P. Sørensen & Chr. Bach 7. Koks- og Saltværksarbejdere 109, 139, 329. Kuske hos Grossisterne 265, 329, hos Vognmændene 170, hos Pianotransportørerne 299. Lager- og Pakhusarbejdere hos Galle & Jessen 131, hos Grossisterne 265, hos Skand. Kakao- og Kaffekompagni 131, hos De forenede Papirfabrikker 71, hos Stenhuggermestrene 297, hos Københavns Stilladskompagnier 100. Marmor- og Granitslibere 212. Støberiarbejdsmænd paa »Atlas« 18. Tagpaparbejdere 281, 366. Trælagerarbejdere 247. Vægtere hos A/S Dansk Nattevagt 163.

Provinserne.

Paa Cementfabrikkerne (Fjordskippere) 252, 351. Fabrikarbejdere. Aarhus, paa Brd. Caspersens Pianofabrik 327. paa Limfabrikken »Limfjorden«, Nibe, 71. Vejle, Steensens Margarinefabrik, 31. Esbjerg, hos Fiskeeksportørerne 300. Havnearbejdere i Aalborg 52, 79, i Aarhus 36, 79, i Faaborg 52, Nykøbing M. 92, Nørresundby 92, Odense 71, Præstø 92, Rønne 324, Svendborg (hos Importørerne) 18, Vejle 84. I Jernindustrien 244, do. Frederiksværk, hos Anker Heegaard 140. Jord- og Betonarbejdere hos Brdr. Carlsen (Kalundborg) 327, hos Saabye & Lerche (Rødby Havn) 252, Kaolin-, Kalk- og Teglværksarb. paa Bornholm 53, 212. Kuske i Aarhus 219, Esbjerg 219, Helsingør (Holl. Mølle) 281, Odense 219, Randers 300, Svendborg 219. Lager- og Pakhusarbejdere i Aalborg 79, Aarhus 86, Fredericia 104, Frederikssund 41, 300, hos A/S Loehr 292, Nykøbing M. (hos Møgelvang) 256, Nykøbing Sj. (hos J. H. Hansen) 84, Odense 71, 104, Præstø (hos Købmændene) 100, Roskilde (hos do.) 53, Rønne 324, Silkeborg (hos Tømmerhandlerne) 259, Svendborg (hos Købmændene) 104, Vejle 84. Murarbejdsmænd i Provinserne 204, 247, Aarhus 37, 53, 256, Randers 53, paa Oliemøllerne 227, 274. Renovationsarbejdere, Randers, hos Brdr. Jensen 329, paa Sukkerfabrikken »Vestsjælland« 213, paa Tændstikfabrikkerne hele Landet 183, 213, Randers, paa »Merkur« 281, i Tørvemoserne 71, Troldhede Brunkulslejer 297, Vægtere hos Aarhus Nattevagt 92, 182.

Bageri- og Konditoriarbejdere. København 148, Østifterne 169.

Barberer og Frisører. København 327, do. hos J. Andersen 227, Provinserne 105, 272, 362.

Barnevognsarbejdere hos P. M. Knudsens Eftflg. og F. P. A. Thomsens Eftflg. 243, 362.

Billedskærere og Dekorationsbilledhuggere hele Landet 184.

Bogbindere hele Landet 239, 277, 353, Odense, hos Hagen & Sievertsen 363.

Brolæggere. København 278, Aarhus 243, Esbjerg 244, Horsens 259, Korsør 259, Nykøbing F. 259, Næstved 282, Odense 324, Randers 308, Slagelse 259.

Bødkere. København (hos Mestrene) 278, Provinserne (hos Mestrene) 278, paa Cementfabrikkerne 184, Nykøbing F., paa Bryghuset 328, Svendborg, Eddikefabrikken 328, Andels-Svineslagteriet 328, paa Oliemøllerne 328.

Børsteindustriarbejdere. Købhvn. og Sjælland 205, hos H. Madsen, Horsens, 339, hele Landet 244.

Elektrikere. København, hos forskell. Firmaer 279, 334, paa Kristiansborg Slot 41, Nykøbing F. 41, Odense, hos Th. B. Thrige 72, hele Landet 140, 169.

Forgyldere, hele Landet 201.

Formerne. Frederiksværk 110, Holstebro, hos Vald. Birn & Brødre 242, Middelfart, hos Hess & Søn 363, Næstved 110, Svendborg, hos L Lange & Co. 363, hos Jernindustriens Sammenslutning 215.

Forsikringsfunktionærer hos Dansk Folkeforsikringsanstalt 85, 200, Roskilde 7.

Gartnere. København og Omegn 351, forskell. sjællandske Planteskoler 322, Hørsholm, Barnøes Planteskole 126, hos Anlægsgartnere hele Landet 243.

Glarmestersvende. Jylland 196, Østifterne 163.

Glasslibere, hele Landet 170, København 106, Randers 106.

Guld-, Sølv- og Elektropletarb., hele Landet 131. Elektropletarb., Købhvn. 213.

Gørtlere og Metalarbejdere, hos Jernindustriens Sammenslutning 215, hos J. C. Michaelsen og A/S »Skjold« 367.

Handskemagere, København 164.

Hattearbejdere, hele Landet 352, København 206. Kasketsyere 72, 168. Straahattesyere 120. Aalborg 206. Aarhus 156, 168. Odense 156, 168, 292.

Hvidgarvere i Svendborg 141.

Jern- og Metalslibere, hos Jernindustriens Sammenslutning 215, hos J. C. Michaelsen og A/S »Skjold« 367.

Karetmagere, hele Landet 214, København 85.

Kedel & Maskinpassere hele Landet 196, hos Entreprenørforeningens Medlemmer 246, Frederiksborg Slotsmølle 246, Helsingør, paa Gasværket 246, hos Wibroe 38, Odder 38.

Keramikere, København, paa Porcellænsfabrikkerne 170, P. Ipsens Enke 196, Dansk Porcellænsfabrik 200, 282, Næstved, hos A/S Herman A. Kähler 161, Pottemagerne i Provinserne 171, 206, do. paa Knabstrup Lervarefabrik 206.

Kurvemagere i København 323.

Kvindelige Arbejdere, København, paa Centralvaskeriet 162, ved Kommunens Nedsaltning af Sild 162, Nordisk Lædervarefabrik 106, Nordisk Sækkekompagni 100, Petersen & Albeck 185, 259, Reiermanns Papfabrik 201, hos Schreiber & Carl Petersen 106, Schous Sæbefabrik 164, Søborghus Papfabrik 318, Danske Sukkerfabrikker 185, Københavns Farvefabrik 247, Øresunds kemiske Fabrikker 164, hele Landet paa Tændstikfabrikkerne 185, Aalborg, paa Dampvaskeriet 156, paa Vaskeriet »Solvang« 156, paa C. Rafns Sæbefabrik 155, Aarhus, paa Dampvaskeriet 7, 300, paa Mønsteds Margarinefabrik 260, Tricotagearbejdere hos I. Chr. Møller 7, Bladbude ved »Stiftstidende« 277, Hedehusene, paa Teglværket 185, Horsens, paa Dampvaskeriet »Thor« 106, 205, paa Emil Møllers Telefonfabrik 259, Lyngby, hos De danske Sukkerfabrikker 185. Odense, hos Fyns Sukkerkompagni 247, Hesseldals Præserveringsfabrik 247, Roskilde, A/S Bouillontærningfabrikken »Frem« 8, Silkeborg, I. D. Koopmanns Margarinefabrik 260, Vejle, paa Steensens Margarinefabrik 31, 106, 155, 260.

Malerne hele Landet 252, Randers, paa »Scandia« 230.

Metaltrykkere hos Jernindustriens Sammenslutning 215, hos I. C. Michaelsen og A/S »Skjold« 368.

Murerne, København, hos Mikkelsen-Sørensen 226.

Møllerne, København, paa Arbejdernes Fællesbageri 205, hos Rugbrødsfabrikanterne 206, Provinserne, paa Cementfabrikkerne 205.

Orlogsværftets Arbejdere 146, 266.

Ovnsættere (Fajanceovnsættere) København, 328.

Papirindustriarbejdere, hele Landet, 31, 38, 178.

Rebslageriarbejdere hos Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger 170, Esbjerg, 330, Randers 330, Rudkøbing 330, Viby 301.

Sadelmagere- og Tapetserere, København 228, hos Neye 110, Portefeuille- og Rejsetøjsarbejdere 215, i Provinserne 8.

Skibstømrere, Aarhus 216, Esbjerg 201, Faaborg hos R. Møller 201, Frederikshavn 204, Helsingør 204, Hobro 367, Horsens 367, Kerteminde 318, Korsør 273, Marstal 318, Middelfart 368, Odense 368, Rudkøbing 201, Stege 318, Svendborg 201, paa Jernskibsværfterne i Provinserne 257, 330.

Skotøjsarbejderne, København 164, paa Klædeskofabrikkerne 286, paa de mekaniske Reparationsværksteder 280, Esbjerg hos Bundgaard 162, Nordre Birk 219, Provinserne (Haand- og Fabrikarbejdere) 171.

Skræddere og Syersker, hos C. P. Lauritzen 132, hos C. Schleisner 340, hele Landet 132, 301.

Slagteriarbejdere, København, hos A/S De danske Vin- og Konservesfabrikker 8, 200, 308, hos S. Johanneson 106.

Smede- og Maskinarbejdere, hos Jernindustriens Sammenslutning, København, paa P. M. Knudsens Barnevognsfabrik 162, Køge, paa A/S Dansk Afvulkaniseringsfabrik 352.

Snedkere i København hos S. Hansen, Kløves Eftfl. 281, hos Chr. Wegge, Dalberg og Jørg. Christensen 169, hele Landet 172, i Provinserne 42, i Jernindustrien 254, i Nordre Birk, hos Tømrermestrene 352, i Nordsjælland 280, hos Pianofabrikanterne 185, Aalborg Amt, paa Landet 280, Aarhus,

paa Baggers Møbelfabrik 162, Esbjerg 142, Frederikshavn 243, Horsens, paa Stolefabrikken 298, paa Trævarefabrikken »Thor« 298, Odense, hos Tømrermestrene 369, Randers Amt, paa Landet 298, Ringe 282, Roskilde 368, Struer 282.

Sporvejsfunktionærerne, Nordsjællands Sporveje 206, Odense 206.

Stenarbejdere, København 205, 302, hos Murermestrene Em. Jensen & H. Schumacher 53, paa Bornholm 54, 201.

Stukkatørerne, København 302.

Sukkervare- Chocolade- og Biskuitarbejdere hele Landet 172.

Tekstilarbejdere, Landet over 86, 267, Farverne hos Dansk Farverforenings Garderobefarveri og Vaskeri-Afdeling 328, Hjørring 156, Horsens, paa Madsens Dampvæveri 80, Odense, hos Mogensen & Dessau 62, Ringkøbing, hos A/S J. L. Binder & Co. 369.

Tobaksarbejdere, København, hos Horwitz & Kattentid 162, 183, hele Landet 172.

Træindustriarbejdere, hele Landet 201, 240, paa Træskofabrikkerne 72, Overarbejdsbetaling til kvindl. Arbejdere 273, Aarhus, paa jysk Møbelfabrik 273, Frederikssund, hos H. P. Larsen 42, Kolding, paa »Holmsminde« 273, Nakskov 228, Nykøbing F., hos A/S »Spiralen« 54, Næstved paa Træskofabrikken 80, Odense, paa »Fremad-Expres« 42, 364.

Typografer, København hos Egmont H. Petersen 243, Landet over 258, i Provinserne 43, (Hjælpearbejderne) 148.

Den faglige Situation (Oktober) 113, (Januar) 203.

Lærlingenes Lønvilkaar 354.

Majdemonstrationen.

Cirkulære angaaende Deltagelse i Majdemonstrationen 269.

Krigen.

I. Danmark.

Dyrtidsforanstaltninger i København 224. Hjælp til Familieforsørgere, som faar anvist udenbys Arbejde 319, 336. Tjenestemændene og Dyrtiden 5. Prisstigninger under Krigen 283. Understøttelse til Medlemmer, som arbejder paa nedsat Tid 6.

II. Udlandet.

De franske Fagorganisationers Krigsmaal 241. Støtte til belgiske og serbiske Arbejdere 356. Arbejdsforholdene i Norge 370.

Personalia.

Papirindustriarbejdernes Forbund skifter Formand 8.

Politik.

Folketingsvalgene 287.

Rettelser.

Arbejdsmænd ved Havnearbejde i Aarhus og Aalborg 86.
Kvinder paa Københavns Farvefabrik 260.
Fællesorganisationernes Delegeretmøde 248.

Splittelsesforsøg.

Syndikalistiske Rumlerier 221, 237. Socialdemokratiet og Syndikalismen 291.

Voldgift.

Den faste Voldgiftsrets Kendelser.

Arbejdsmænd hos Frederiksberg Kommune (Sag Nr. 218) 181, Fabrikarbejdere paa Dansk Soyakagefabrik (Sag Nr. 219) 182, Havnearbejdere paa Kvæsthusbroen (Sag Nr. 230) 347, do. hos Em. Z. Switzer (Sag Nr. 209) 103, do. ved Trælastlosning (Sag Nr. 214) 159, do. do. (Sag Nr. 232) 359, Jord- og Betonarbejdere hos Entreprenører m. fl. (Sag Nr. 229) 303, 340, do. hos Entreprenør Holmberg (Sag Nr. 206) 79, do. hos Entreprenørerne P. Sørensen & Bach (Sag Nr. 222) 209, do. hos Københavns Asfaltkompagni (Sag Nr. 210) 145, do. hos Murermester Alfr. Jørgensen (Sag Nr. 208) 229, Murarbejdsmænd hos Lytthans-Petersen (Sag Nr. 200) 50. Skibsværftsarbejdere (Sag Nr. 196) 14, 33, do. (Sag Nr. 201) 33, Arbejdsmændenes 5 Afdel. i Randers (Sag Nr. 197) 1. Belysningsarbejdere paa Fredericia Gasværk (Sag Nr. 216) 178. Arbejdsmænd i Søllerød ctr. Dansk Gartnerforbund (Sag Nr. 228) 342.

Børsteindustriarbejdere hos Madsen i Horsens (Sag Nr. 220) 198.

Glasslibere hos H. A. C. Fledelius, Kbhvn. (Sag Nr. 223) 248.

Kurvemagere hos Joh. Nielsen, Brønshøj (Sag Nr. 226) 271, do. hos do. (Sag Nr. 227) 272.

Litografer hos Principalerne i Kbhvn. (Sag Nr. 221) 212.

Murerne hos forskell. Mestre i Kbhvn. (Sag Nr. 198) 47.

Smede og Maskinarbejdere hos Fabrikant T. Christoffersen, Kbhvn. (Sag Nr. 213) 145, do. hos do. (Sag Nr. 211) 116.

Snedkere hos N. C. Holmsgaard, København (Sag Nr. 212) 157, do. hos Fritz Werner, Kbhv. (Sag Nr. 225) 270.

Sukkervare-, Chokolade- og Biskuitarbejdere hos Galle & Jessen (Sag Nr. 231) 365.

Tekstilarbejdere hos A/S Mogensen & Dessau, Odense (Sag Nr. 205) 98.

Tømrere hos Chr. Elmgren, København (Sag Nr. 217) 197, do. i Hjørring og Middelfart (Sag Nr. 193) 81.

Træindustriarbejdere hos C. Lunds Sønner i Rønne (Sag Nr. 224) 255.

Urmagerne hos Laugsmestrene i København (Sag Nr. 215) 249.

Den faste Voldgiftsret. Valg af Medlemmer 146.

Forligsinstitutionen. Udnævnelse af Forligsmand og Stedfortræder for Forligsmanden 286.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 1 ✻ KØBENHAVN DEN 7. JULI 1917 ✻ 14 AARGANG.

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Dyrtiden. Understøttelse. Lønbevægelser og Konflikter (Jord- og Betonarbejderne hos N. C. Monberg og hos P. Sørensen & C. Bach. Forsikringsfunktionærerne i Roskilde. Kvindeligt Arbejderforbund. Sadelmagerne i Provinserne. Slagteriarbejderne). Papirindustriarbejderforbundet.

Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsmænd i Randers. Krav om Dyrtidshjælp.

Sag Nr. 197.

I Maj Maaned henvendte Arbejdsmændene i Randers sig gennem deres faglige Organisationer til Arbejdsgiverne med Krav om et Dyrtidstillæg, men da denne Henvendelse blev mødt med Afslag, blev Arbejdsmændene indkaldt til et Møde, og det blev her vedtaget, at saafremt Arbejdsgiverne ikke vilde indgaa paa at yde et Dyrtidstillæg, skulde Arbejdet nedlægges. Denne Beslutning blev bragt til Udførelse den 12. Juni. Dansk Arbejdsmandsforbund gjorde nu ved sin jyske Forretningsfører Forsøg paa at faa Arbejdet genoptaget, men dette mislykkedes.

Den 16. Juni modtog vi en Indberetning om Sagen fra Arbejdsgiverforeningen, med Forslag om Afholdelse af et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, og med Forbehold af at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret over Brud paa de gældende Regler for Behandling af faglig Strid og for Brud paa Septemberforligets Varselsbestemmelser.

Det foreslaaede Møde fandt derefter Sted den 18. Juni, og efter at Sagen var grundig behandlet, fremkom Arbejdsgiverforeningen med et Forslag, som i Hovedtrækkene gik ud paa, at Arbejdet skulde genoptages den 20. Juni, at de vedkommende Fagforeninger skulde erkende, at Arbejdsstandsningerne var ulovlige, at der, som delvis Erstatning for den Skade der var tilføjet Arbejdsgiverforeningens Medlemmer i Randers, af Fagforeningerne skulde betales 2000 Kr., at der, naar Arbejdet var genoptaget, skulde optages Forhandlinger mellem de paagældende Organisationer om de Forhold, der havde givet Anledning til Arbejdsstandsningen, og at Arbejdsgiverforeningen frafaldt Klage til Den faste Voldgiftsret, hvis Arbejderne genoptog Arbejdet.

Der var to Punkter i dette Forslag, som Arbejdernes Repræsentanter fra Randers ikke kunde tiltræde; det ene var den krævede Erstatning, og det andet Erklæringen om, at Arbejdsstandsningen var ulovlig. Det førstnævnte Punkt om Erstatning paa 2000 Kr. frafaldt Arbejdsgiverforeningen, men Kravet om Erklæringen om Overenskomstbrudet blev opretholdt, og paa dette Spørgsmaal gik Forhandlingerne i Stykker.

For os var det Hovedsagen at faa Arbejdet genoptaget og Forhandlinger paabegyndt om de Forhold, der har givet Anledning til Arbejdsstandsningen. At en Strejke er ulovlig, naar den etableres i Strid med bestaaende Aftaler, behøves der dog egentlig ingen skriftlig Erklæring om; thi hvad der er lovlig eller ikke lovlig er Repræsentanterne for Hovedorganisationerne jo ganske paa det rene med. Arbejdernes Tillidsmænd fra Randers gjorde gældende, at hvis de overfor Arbejdsgiverne afgav Erklæring om, at Arbejdsstandsningen var ulovlig, vilde de blive stemplede som Forræddere af Medlemmerne i Randers og Forslaget kunde ikke gennemføres med en saadan Bestemmelse.

Arbejdsgiverne fastholdt, at det mindste de maatte kræve var en Tilkendegivelse fra Arbejderne om, at de havde handlet forkert i den foreliggende Sag.

Da der ikke kunde tilvejebringes Enighed om dette Spørgsmaal, gik Forhandlingerne som sagt istaa.

Arbejdsgiverforeningen indbragte derefter Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Forberedende Møde i Den faste Voldgiftsret.

Den 22. Juni afholdt Retten forberedende Møde. Der afsluttedes her et Forlig paa følgende Grundlag:

»Arbejdet i Randers genoptages Tirsdag den 26. Juni ved den normale Arbejdstids Begyndelse paa alle Arbejdspladser, hvor Arbejdet er standset, og saa vidt mulig i samme Omfang som før Arbejdsstandsningens Iværksættelse. Alle Opsigelser tages tilbage. Man vil forsøge at standse Renovationsmændenes Arbejdsnedlæggelse, der var berammet til at begynde i Aften.

Naar Arbejdet er genoptaget, optages der Forhandlinger mellem de paagældende Organisationer om de Forhold, der har givet Anledning til Arbejdsstandsningen. Forhandlingerne skal være tilendebragt senest den 7. Juli d. A.

Arbejderne kan ikke erkende at have gjort sig skyldige i nogen Ulovlighed og forbeholder sig at gøre dette Standpunkt gældende under Proceduren i nærværende Sag for Voldgiftsretten i Morgen. Saafremt Retten alligevel maatte komme til et andel Resultat, erklærer Arbejdsgiverne som noget selvfølgeligt, at en saadan Dom ikke skal faa nogen for Arbejderne skadelig Indflydelse under de ovenfor nævnte Forhandlinger.

Denne Ordning er man enig om loyalt at gennemføre.«

Dette Forligsforslag blev forelagt Medlemmerne den 24. Juni paa et Fællesmøde, hvor det med 233 Stemmer mod 174 vedtoges ikke at genoptage Arbejdet.

Dette Resultat maa i høj Grad tilskrives Udvalgets Formand, som gav en misvisende Forklaring af Sagen, idet han forklarede Medlemmerne, at han ikke havde underskrevet Forliget og ikke havde paataget sig nogen Forpligtelse til at gennemføre det. Dette Standpunkt maa vi i høj Grad beklage, fordi man naturligvis altid har en Pligt til at anbefale og virke for, at et Forlig, som man har givet sin Tilslutning, ogsaa gennemføres.

Den faste Voldgiftsret afsiger Kendelse.

Den 27. Juni har Den faste Voldgiftsret afsagt en saalydende Kendelse i Sagen:

I Maj Maaned 1917 blev der af Arbejdsmændene i Randers fremsat Krav om Dyrtidstillæg, og paa et den 22. s. M. afholdt Møde mellem Fagforeningen og Repræsentanter for en Del af Byens Arbejdsgivere lovede de sidstnævnte at forelægge Spørgsmaalet for deres respektive Organisationer. Den 3. Juni sendte Arkitekt Posselt efter Bemyndigelse af de øvrige Arbejdsgivere til Formanden for Arbejdsmændenes Fagforening en Skrivelse, hvori det meddeltes, at Arbejdsgiverne under Arbejdsgiverforeningen ikke kunde slutte Overenskomst om Dyrtidstillæg i Form af Tillæg til Timeløn, Dagløn eller lignende, men at de forskellige lokale Arbejdsgiverforeninger vilde henstille til deres Medlemmer at yde deres Arbejdere et Gratiale efter Arbejdsgivernes Skøn og Arbejdernes Trang, dog at saadant Gratiale ikke kunde forventes for Murerarbejdsmændenes Vedkommende udover den dem allerede indrømmede Dyrtidshjælp. I Anledning af denne Skrivelse indkaldte de nedennævnte 5 Underafdelinger af Dansk Arbejdsmandsforbund i Randers deres Medlemmer til et Møde, der afholdtes formentlig om Lørdagen den 9. Juni i Arbejdernes Forsamlingshus, og hvori ca. 450 Medlemmer deltog. Efter nogen Diskussion om Dyrtidsspørgsmaalet og det fra Arbejdsgiverne modtagne Svar hævedes Mødet, som det maa antages uden nogen Vedtagelse, hvor-

efter Medlemmerne enedes om et nyt Møde samme Sted den følgende Dag. Paa dette blev det enstemmig vedtaget, at, saafremt Arbejdsgiverne ikke vilde indgaa paa at betale et fordret Dyrtidstillæg, vilde man ophøre med Arbejdet hos de vedkommende, dog at de faste Arbejdere skulde give lovligt Opsigelsesvarsel. Der blev derhos nedsat et Udvalg paa 5 Mand til at lede Bevægelsen og til eventuelt at forhandle med Arbejdsgiverne. Den næste Dag, Mandag den 11. Juni, forlangte Arbejderne hos forskellige Arbejdsgivere en Timebetaling af 60 Øre i Stedet for den i Følge Overenskomsten gældende, der ligger mellem 47 og 52 Øre i de forskellige Fag, og hos de Arbejdsgivere, der nægtede at indgaa herpaa, udeblev Arbejderne Tirsdag Morgen, saaledes bl. a. hos Murermestre, Vognmænd og Entreprenører, ligesom de nægtede at losse Det forenede Dampskibsselskabs Damper »Baldur«. Samtidig opsagde Kuskene, Renovationsarbejderne og de faste Arbejdere paa forskellige industrielle Virksomheder, deriblandt A/S »Strømmen« og A/S »Scandia«, deres Pladser.

Arbejdsgiverforeningen, der straks havde faaet telegrafisk Underretning om Arbejdsstandsningen, rettede Henvendelse til Dansk Arbejdsmandsforbund, der sendte Forretningsføreren for den jydsk Afdeling til Randers. Det lykkedes imidlertid ikke denne at faa Arbejderne til at genoptage Arbejdet. Den 18. Juni blev der angaaende Sagen afholdt Fællesmøde mellem Hovedorganisationerne i Arbejdsgiverforeningen, hvor ogsaa Formanden i det af Arbejderne nedsatte 5 Mands Udvalg var tilstede. Fra Arbejdsgivernes Side blev det foreslaaet, at Arbejdet skulde genoptages, og at der samtidig skulde optages Forhandlinger om Dyrtidsspørgsmaalet, idet man sluttelig indgik paa at frafalde Krav om Erstatning for det ved Arbejdsstandsningen tilføjede Tab, hvis Arbejderne vilde erkende, at Arbejdsstandsningen var ulovlig. Dette vilde Arbejdernes Repræsentant imidlertid ikke, og Forhandlingerne endte uden Resultat.

Arbejdsgiverforeningen har derefter indbragt Sagen her for Retten og har paastaaet den skete Arbejdsstandsning kendt ulovlig og de paagældende Fagforeninger, nemlig Arbejdsmændenes, Murerarbejdsmændenes, Jord- og Betonarbejdernes, Kuskenes og Fabrikarbejdernes Fagforening, ikendt en Bod, der kan tjene til delvis Erstatning for det Tab, der ved Standsningen er tilføjet de vedkommende Arbejdsgivere.

Under det den 22. Juni i Voldgiftsretten afholdte forberedende Møde enedes Parterne om, at Arbejdet skulde genoptages Tirsdag den 26. s. M. og alle Opsigelser tages tilbage, og naar Arbejdet var genoptaget, skulde der optages Forhandlig mellem de paagældende Organisationer om de Forhold, der havde givet Anledning til Arbejdsstandsningen, hvilke Forhandlinger skulde være tilendebragt senest den 7. Juli. Arbejderne, der ikke kunde erkende at have gjort sig skyldig i nogen Ulovlighed, forbeholdt sig at gøre dette Standpunkt gældende under Proceduren for Voldgiftsretten, og overensstemmende hermed har de Indklagede her under Sagen paastaaet de nævnte Organisationer frifundne.

I Følge de mellem de nævnte Fagforeninger og de vedkommende Arbejdsgivere bestaaende Overenskomster gælder i Tilfælde af Uenighed af faglig Karakter den af Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm for Behandling af faglig Strid, hvorefter der ikke fra nogen af Siderne maa iværksættes Arbejdsstandsning, forinden den i Normen fastslaaede Mægling og videre Behandling af det paagældende Stridsspørgsmaal mellem Organisationerne har fundet Sted. Denne Bestemmelse i Overenskomsten er af Arbejderne overtraadt ved den her iværksatte Arbejdsstandsning, der som uvarslet tillige er i Strid med Reglerne i Septemberforligets § 2.

At Arbejdsstandsningen er Udtryk

for den overvejende Del af de vedkommende Fagforeningers Medlemmers Ønske, kan ikke betvivles. I modsat Fald burde de paagældende Bestyrelser med Støtte af Majoriteten ved en Generalforsamlingsbeslutning have ladet Fagforeningen som saadan tage Afstand fra og selv søgt at standse Mindretallets egenmægtige og ulovlige Handlemaade. Naar intet saadant er sket, kan Grunden kun antages at være, at Majoriteten ikke har været paa Bestyrelsens Side, og under disse Omstændigheder maa ogsaa Fagforeningerne bære Ansvaret for det passerede.

Om end Arbejdernes Holdning i nogen Grad kan forklares ud fra de for Tiden værende Dyrtidsforhold, kan deres Handlemaade paa ingen Maade forsvares. Hvis de ikke var tilfredse med den i Arbejdsgivernes Skrivelse af 3. Juni foreslaaede Ordning, havde det staaet dem frit for at faa Sagen bragt videre frem til Forhandling mellem Organisationerne, og saalænge denne Vej ikke var prøvet, var det i hvert Fald ganske uvist, om der ikke herved kunde opnaas en Ordning. Under disse Omstændigheder var en forinden saadan Forhandling iværksat Arbejdsstandsning hverken rimelig eller forsvarlig.

Idet der herefter findes at maatte paalægges de vedkommende Fagforeninger Bod i Anledning af den ulovlige Arbejdsstandsning, maa det dog ved Fastsættelsen af dennes Størrelse tages i Betragtning som en formildende Omstændighed, at de, inden Sagen procederedes her i Retten, var indgaaet paa at optage Arbejdet paany. Dette berettiger til at betragte deres Handlemaade som en, ganske vist alvorlig, Forløbelse og til at sætte Boden saa lavt som til 200 Kr. for hver af de ovennævnte Fagforeninger.

Sagens Omkostninger vil de Indklagede have at betale med 100 Kr.

Kendelse.

Den ovennævnte Arbejdsstandsning er ulovlig.

Til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa vedkommende Arbejdsgiveres Vegne betaler Dansk Arbejdsmandsforbunds efternævnte Underafdelinger i Randers, nemlig: Arbejdsmændenes, Murerarbejdsmændenes, Jord- og Betonarbejdernes, Kuskenes og Fabrikarbejdernes Fagforening hver en Bod af 200 Kr., hvorhos de Indklagede udreder Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Ny Klage til Den faste Voldgiftsret.

Som Følge af at Arbejdsmændene i Randers har forkastet Forliget, har Arbejdsgiverforeningen den 28. Juni indbragt ny Klage til Den faste Voldgiftsret; og begærer nu de vedkommende Fagforeninger ikendt en Bod, der i nogen Grad kan dække Arbejdsgivernes Tab og en Kendelse for at Arbejdet skal genoptages samt Sagens Omkostninger paalagt Fagforeningerne.

Arbejdet genoptages.

Efter at Forliget var forkastet blev der paa Foranledning af Bestyrelserne for de interesserede Fagforeninger indkaldt til et nyt Møde Torsdag den 28. Juni, og efter en indgaaende Diskussion blev det nu vedtaget, at lægge Sagen i Bestyrelsernes Hænder.

Den 29. Juni henvendte Formanden for Arbejdsmændenes Fagforening sig til Formanden for Sammenslutningen af Arbejdsgivere i Randers med Anmodning om Forhandling, som man ønskede optaget samme Dags Aften.

Arbejdsgiverforeningens Svar lød paa, at saa snart Arbejdet genoptoges, var Arbejdsgiverne villige til i Henhold til Overenskomsten ved Den faste Voldgiftsrets Møde at optage Forhandling angaaende de Spørgsmaal, der har givet Anledning til Arbejdsstandsningen.

Efter Modtagelsen af dette Svar besluttede Bestyrelserne for de vedkommende Fagforeninger at indkalde Medlemmerne til Møde den 30. Juni og efter nogen Diskussion vedtoges det, at Arbejdet skulde genoptages, og dette skete Mandag den 2. Juli om Morgenen.

Forberedende Møde i Den faste Voldgiftsret.

I Anledning af Arbejdsgiverforeningens nye Klage afholdt Den faste Voldgiftsret den 4. Juli et forberedende Møde og her blev der indgaaet følgende Forlig:

»Murerarbejdsmand H. P. Laursen erklærede nu, at han ganske rigtig paa Generalforsamlingen den 24. f. M. har udtalt, at han ikke havde paataget sig nogen Forpligtelse til at gennemføre det i Retten den 22. f. M. indgaaede Forlig. Han erkender nu, at dette skyldes en Misforstaaelse fra hans Side, som han meget maa beklage.

De mødende Fagforeningsformænd erkender, at ovennævnte til Rettens Protokol indgaaede Forlig selvfølgelig burde have været opfyldt, og at der er begaaet en Fejl, naar Fagforeningernes Medlemmer har undladt dette.

Arbejdsgiverforeningens Repræsentant bemærker, at under Hensyn til de nu fremkomne Udtalelser, og da det endvidere er oplyst, at Arbejdet nu er genoptaget i tilfredsstillende Udstrækning, indgaar han paa at tage Klagen tilbage.«

Naar vi har ofret saa megen Plads paa denne Sag, er det fordi vi tror, at Sagens Forløb er af en saadan Beskaffenhed, at vore Medlemmer deraf kan lære hvad man ikke bør gøre. Strejken har kostet Arbejderne 3 Ugers Fortjeneste og Fagforeningerne 800 Kr. i Bod og 100 Kr. i Sagsomkostninger. Disse Ofre kunde i det væsenligste være undgaaet, hvis Arbejderne havde tiltraadt Arbejdsgiverforeningens Forslag ved Fællesmødet den 18. Juni. Derved havde man været fri for Sagerne for Den faste Voldgiftsret med paafølgende Bod og Sagsomkostninger, og Konflikten kunde da været endt paa ca. 1 Uge. Den saakaldte direkte Aktion, en Bryden sig Fejl om Love og Kontrakter, bør der tages bestemt Afstand fra, fordi det i første Instans bliver Arbejderne, som lider under Følgerne.

Tjenestemændsfamilierne og Dyrtiden.

Til de Undersøgelser, som Det statistiske Departement har foretaget vedrørende Arbejderfamiliers Udgifter og Forbrugsforhold, kommer nu et tilsvarende Forsøg med Hensyn til Statstjenestemænds og Ligestilledes Familier med ca. 2000 Kr. og derover i aarlig Indtægt.

Saa langt tilbage som i Slutningen af 1915 meddelte Departementet, at saadanne Familier gratis kunde faa udleveret Regnskabsbøger. Der kom over 500 Anmodninger, og efter Udgangen af 1916 — det Aar, for hvilket Regnskaberne gjaldt — tilbagesendtes til Statistisk Departement ca. 225 Bøger, som var fuldt anvendelige til Hensigten.

Af disse Bøger viser 38 en samlet Aarsindtægt af 2—3000 Kr., og 68 Bøger viser en Indtægt af 3—4000 Kr. Tilsammen bliver det 106 Familier med Indtægter paa 2—3000 og 3—4000 Kr., og for disses Vedkommende er Bearbejdelsen saa vidt tilendebragt, at man nu har kunnet offentliggøre Resultaterne i »Statistiske Efterretninger«.

Der er selvfølgelig ikke Tale om Normalregnskaber for Familier med de nævnte Indtægter, men om Regnskaber, hvoraf det fremgaar, hvorledes de paagældende er kommet igennem Dyrtiden med deres Indtægter. Priserne for de almindelige Livsfornødenheder laa ved Aarets Begyndelse ca. 24 pCt. og ved dets Slutning ca. 45 pCt. over Prisniveauet ved Krigens Udbrud.

I 76 af de 106 behandlede Tilfælde var Husfaderen Statstjenestemand (Trafikassistent, Postekspedient, Toldassistent etc.), i 12 Tilfælde Lærer og i 18 Tilfælde af andet Erhverv (Privatfunktionær, Haandværker).

31 af Familierne boede i Hovedstaden, 45 i Købstæder og 30 i Stationsbyer eller i Hovedstadens Nabokommuner.

Gennemsnitlig regnet bestaar Familierne af Mand, Hustru og 2 Børn

samt et Tyende en Fjerdedel af Aaret (1/4 Tyende pr. Aar).

For Familierne med 2—3000 Kr. var Aarsindtægten gennemsnitlig 2539 Kr., og for Familierne med 3—4000 Kr. udgjorde Gennemsnittet 3367 Kr.

Den samlede Udgiftssum

var i første Indtægtsklasse gennemsnitlig 2547 Kr. og i anden 3322 Kr. Som man ved Indtægterne ikke har medregnet Laan, Uddrag af Sparekasse o. lign., saaledes er Afdrag paa Laan etc. ikke medtaget ved Udgifternes Beregning.

Efterstaaende Tabel viser, hvorledes Udgifterne fordelte sig paa de forskellige Hovedposter:

Gennemsnitlig aarlig Udgift til:	Familier med en aarlig Indtægt af:	
	2—3000 Kr	3—4000 Kr.
	Kr.	Kr.
Fødevarer	808	1008
Øl, Spiritus og Tobak	45	64
Klæder	350	416
Vask	32	47
Fodtøj	80	108
Anskaffelse, Reparation af Bohave m. v., Rengøring	135	156
Kul, Koks, Brænde	112	131
Petroleum, Gas, Elektricitet	63	81
Huleje	315	408
Skatter	85	120
Læge og Medicin	23	45
Personlig Pleje (Frisør, Bad o. lign.)	17	26
Forsikringspræmier	134	162
Foreningskontingent	14	21
Porto, Papir, Bøger, Aviser	53	68
Undervisning	8	54
Rejser, Fornøjelser m. v.	99	139
Sporvogn, Cykle m. v.	17	27
Tyendeløn og andre Udg. til Hjælp	38	83
Gaver og Velgørenhed	65	87
Forskellige Udgifter	54	71
Tilsammen	2547	3322

Udgiften til Fødevarer og til Husleje var naturligvis paavirket af Stedet, hvor Familien bor. Naar en Familie i Hovedstaden bruger 1000 Kr. til Fødevarer, vil en Familie i en Provinsby eller paa Landet, af samme Størrelse og med tilsvarende Indtægt, bruge ca. 930 Kr. I Husleje giver Familierne i Hovedstaden gennemsnitlig 472 Kr., i Provinsbyerne 366 Kr. og paa Landet 284 Kr.

Understøttelse til Medlemmer, som arbejder paa nedsat Arbejdstid.

Fra Arbejdsløshedsinspektoratet har vi modtaget følgende:

Efter derom fremsat Henstilling fra Arbejdsløshedsnævnet har Indenrigsministeriet meddelt Inspektoratet Bemyndigelse til, som en *midlertidig* Foranstaltning til Brug under de foreliggende ekstraordinære Forhold, at tillade de Kasser, som maatte ønske det, at yde Understøttelse til Medlemmer, som arbejder paa nedsat Arbejdstid, efter nærmere derom af Nævnet fastsatte Regler.

Nævnet har herefter under 22. Juni fastsat følgende almindelige Regler vedrørende denne Ydelse:

Der kan ydes Understøttelse til Medlemmer, hvis ugentlige Arbejdstid er nedsat med mindst en Trediedel, ordinært dog kun saafremt Nedsættelsen i Arbejdstiden er ordnet paa den Maade, at der slet ikke arbejdes visse hele Dage om Ugen, medens der i de Tilfælde, hvor Arbejdsordningen er den, at der arbejdes paa indskrænket Dagtid, for Nævnet skal godtgøres at foreligge særlige Forhold som Betingelse for, at Understøttelsesydelsen kan finde Sted. Overfor Medlemmer, der i Henhold til ovenstaaende kan understøttes som delvist arbejdende, vil den i Arbejdsløshedskasselovens § 12 Stk. 6 givne Regel i alle Tilfælde — uanset om Bestemmelsen er optagen i Kassens Vedtægt — være at bringe til Anvendelse, saaledes at en ud over Fagets almindelige Arbejdsindtægt gaaende Fortjeneste omsættes i Dagløn, beregnet efter Fagets almindelige Arbejdsindtægt, og Medlemmet regnes som arbejdende i det Antal Dage, for hvilke Dagløn efter denne Beregning foreligger.

Saafremt Kassen ønsker at gøre Brug af den her givne Adgang til at yde Understøttelse til Medlemmer, der arbejder paa nedsat Tid, maa

Henvendelse ske til Inspektoratet, *forinden* saadan Understøttelsesydelse kan paabegyndes.

Lønbevægelser og Konflikter.

Jord- og Betonarbejderne hos Entreprenør N. C. Monberg, København. Ved et Uddybningsarbejde ved Udvidelsen af Københavns Havn havde Arbejdsmændene hos Entreprenør Monberg etableret Arbejdsstandsning paa et Krav om Dyrtidstillæg. Dette var sket uden Fagforeningens Medvirken og imod dennes Raad.

Gennem Arbejdsgiverforeningen fremkom Klage herover, og den 27. Juni behandledes Sagen ved et Fællesmøde.

Man enedes her om, at Arbejdet genoptages den 29. Juni. Efter at Arbejdet er genoptaget, optages der Forhandling om Ydelse af et Dyrtidstillæg. Forhandlingerne skal være endt i Løbet af 8 Dage.

Jord- og Betonarbejderne hos P. Sørensen & Chr. Bach, København. Sørensen & Bach har et Arbejde ved den nye Boulevardbane i Entreprise. Der var her opstaaet Uoverensstemmelse mellem Firmaet og nogle af dets Arbejdere angaaende Akkordbetalingen for »Svumning«. De paagældende var vedblivende beskæftiget hos Firmaet, men ved andet Arbejde.

Arbejdsgiverforeningen klagede over Forholdet, og den 27. Juni afholdtes et Fællesmøde, hvor man enedes om, at de paagældende optager Arbejdet med »Svumningen«, hvorefter der optages Mægling om Betalingsspørgsmaalet.

Forsikringsfunktionærerne hos Dansk Folkeforsikringsanstalt i Roskilde. Dansk Folkeforsikringsanstalt havde opsagt en af sine Agenter i Roskilde, *Niels Nielsen*, til Fratrædelse af sin Stilling, med den Hensigt at erstatte ham med nogle Fritids-Agenter. En lignende Fremgangsmaade var i den senere Tid af Selskabet anvendt ogsaa andet Steds, og Forsikringsfunktionærernes Forbund mente at spore et Forsøg paa ad den Vej at erstatte organiseret Arbejdskraft med uorganiseret. Den 1. Juni forebragte det derfor Sagen for De samvirkende Fagforbund med Anmodning om Bistand. Arbejdsgiverforeningen paa sin Side klagede under 4. Juni over, at Forbundet i Roskilde havde iværksat en uvarslet Blokade.

Under disse Omstændigheder kom Sagen til Forhandling ved et Fællesmøde 13. Juni. Det lykkedes her at komme til en Overenskomst, der fuldt ud giver Forbundet og dets Medlem Oprejsning og ligeledes giver de fornødne Garantier for Fremtiden.

Ved lignende Agenturforandringer i Fremtiden vil Selskabet forud give Forbundet Meddelelse, og dette kan jo da rejse Indsigelse, hvis det finder Anledning, i Henhold til Regler for Behandling af faglig Strid. Forlanger Selskabet, at en Inspektør skal foretage Inkassationsarbejde, bortfalder hans Pligt til at staa udenfor Fagforeningen. Angaaende Niels Nielsen i Roskilde er Selskabet villig til straks at give ham et Fritidsagentur i Roskilde eller et fast Agentur i København, eller — for saa vidt han maatte foretrække det — et fast Provinsagentur, naar et saadant bliver ledigt.

Kvindeligt Arbejderforbund har i Juni Maaned faaet en Del udløbne Overenskomster erstattet med nye og dels faaet oprettet saadanne med Virksomheder, der ikke før havde kontraheret med Forbundet.

I Aarhus er der saaledes oprettet ny Overenskomst med Tricotagefabrikant J. Chr. Møller, hvorved Ugelønningerne er forhøjet med 1 Kr. plus 1 Kr. 50 Øre i Dyrtidstillæg og dertil 10 % af den ugentlige Fortjeneste. Akkordpriserne blev forhøjet med 10 %. Overenskomsten, der omfatter 93 Kvinder, kan opsiges hver 3. Maaned med 3 Maaneders Varsel.

Med Dampvaskeriet i samme By er den bestaaende Overenskomst blevet forlænget fra 1. Juni d. A. til

1. April 1918, mod at Kvinderne fik et Dyrtidstillæg af 3 Kr. pr. Uge. Overenskomsten omfatter 34 Kvinder.

Med A/S Bouillontærningfabrikken »Frem« i Roskilde, hvor der ikke før har eksisteret nogen Overenskomst, har Forbundet faaet oprettet en saadan, hvorved Ugelønnen blev sat op med 3 Kr., fra 15 til 18 Kr., for Dagarbejde og med 2 Kr. 50 Øre, fra 20 til 22 Kr. 50 Øre, for Natarbejde.

Arbejdstiden, som om Natten før var 11 Timer, er fremtidig 9 Timer. Overtidsbetalingen fastsættes til 55 Øre pr. Time Overenskomsten omfatter 24 Kvinder og er gældende til 1. Juli 1918.

Sadelmagerne i Provinserne. I Skrivelse af 2. Juni d. A. meddeler Skandinavisk Sadelmager- & Tapetsererforbund, at man nu har afsluttet sin Foraarslønbevægelse i en Række Byer med følgende Resultat:

Aalborg: Timelønnen forhøjet fra 38 og 44 til 50 og 55 Øre.

Horsens: Timelønnen, der var den samme som i Aalborg, er forhøjet med samme Beløb.

Odder: Mindstelønnen er forhøjet fra 35 og 40 til 45 og 50 Øre.

Faaborg: Do. fra 38 og 40 til 45 og 50 Øre.

Hillerød: Do. fra 36 og 40 til 55 Øre.

Næstved: Do. fra 35 og 40 til 47 og 50 Øre.

Hjørring: Do. fra 41 og 43 til 51 Øre.

Slagelse: Do. fra 38 og 40 til 53 Øre.

Svendborg: Do. fra 40 til 48 og 52 Øre.

I samtlige Byer er Arbejdstiden nedsat fra 10 til 9½ Time daglig.

I Byerne Vejen, Brørup, Vamdrup, Lunderskov og Gjørding er Timelønnen forhøjet fra 40 til 47 Øre.

Paa Stolefabrikkerne i Fredericia og Sorø er gennemført nye Priskuranter med en Forhøjelse af 25 %.

Ved Reparationsarbejde paa Tøjhuset i København er gennemført en Timeløn af 90 Øre.

Hos Firmaet Danielsen & Co., København, er Timelønnen hævet fra 52 til 65 Øre og Arbejdstiden nedsat til 53 Timer ugentlig.

Slagteriarbejderne paa A/S De danske Vin- og Konservesfabrikker. Ved Skrivelse af 9. Juni til De samvirkende Fagforbund førte Dansk Slagteriarbejderforbund Klage over, at A/S De danske Vin- og Konservesfabrikker havde ansat nogle Arbejdere som Formænd med Pligt til at staa udenfor Fagforeningen. Sagen kom frem ved, at to Medlemmer, en Mand og en Kvinde, udmeldte sig af Fagforeningen med den Motivering, at de var antaget som Arbejdsledere, og der gik paa Fabrikken Forlydende om, at flere skulde følge efter. Forbundet tog da Anledning til at optage hele Formandsspørgsmaalet hos nævnte Firma til Behandling og begærede eventuelt Klage indbragt for Den faste Voldgiftsret.

Den 21. Juni afholdtes Fællesmøde om Sagen, og det lykkedes her at forlige denne. Om den paagældende Kvinde oplystes, at hun havde overtaget en Plads som virkelig Arbejdsleder, og at Fagforeningen aldrig havde rejst Indvending mod, at Stillingens tidligere Indehaver stod udenfor den faglige Organisation. Angaaende den omtalte Mandsperson frafaldt Firmaet Kravet om, at han skulde staa udenfor Fagforeningen, ligesom det erklærede, ikke under de nuværende Forhold at have til Hensigt at oprette flere Formandsstillinger. Forbundet indgik paa sin Side paa, at lade de nuværende Formandsstillinger bestaa som saadanne.

Papirindustriarbejder-Forbundet.

Det meddeles os, at ovennævnte Forbunds mangeaarige Formand, Amtsraadsmedlem *Lars Jensen* efter eget Ønske har trukket sig tilbage. I hans Sted har Forbundets Forretningsudvalg konstitueret *M. Olsen*, Lisbjergbakken, Næstved, indtil næste Kongres.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E Bording (V. Petersen. Kbhvn.)

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 2 ✻ KØBENHAVN DEN 14. JULI 1917 ✻ 14. AARGANG.

INDHOLD: Udlandet. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Støberiarbejdsmændene paa »Atlas«. Arbejdsmændene i Svendborg). Kongresser.

Udlandet.

Det internationale Fagforenings Central.

I.

Fra det internationale Fagforenings Central har vi modtaget en Skrivelse, som er saalydende:

Ærede Partifæller!

Medfølgende Cirkulære fra »den provisoriske Korrespondance Central« i Paris, undertegnet af Jouhaux, modtog den tyske faglige Landsorganisation sent i Efteraaret 1916. Cirkulæret var ikke tilsendt den internationale Fagforenings Centrals Sekretariat. Da den tyske, faglige Landsorganisation ikke havde nogen Forbindelse med den nævnte Pariser-Korrespondancecentral overgav den Skrivelsen til den internationale Fagforenings Central. Denne kunde imidlertid ikke beskæftige sig med en Prøvelse af det i Cirkulæret indeholdte, forinden den var opfordret dertil af en under den internationale Fagforenings Central hørende Landsorganisation. (Cirkulæret findes i Arbejderen Nr. 17, den 21. Oktober 1916).

Dette er i Mellemtiden sket. Ved en Konference i København den 10. og 11. November 1916 af Repræsentanter for de skandinaviske Landsorganisationer, og hvori efter Indbydelse en Repræsentant for det internationale faglige Sekretariat ogsaa deltog, fik denne forelagt Protokollen over en af de skandinaviske Landsorganisationer afholdt Konference i Stockholm den 21. og 22. Oktober. Denne Protokol indeholdt en Beslutning, hvorefter de skandinaviske Partifæller vel principielt kunde stemme for det i ovennævnte Cirkulære af Fagorganisationerne opstillede Program ved Fredslutning, men hvis endelige Formulering de vilde forbeholde en international Konference, som paa Grund af den Betydning Sagen har for det internationale faglige Sekretariat, tilkommer denne at foretage, efter en forudgaaende Behandling. Den i København i November afholdte Konference rettede en direkte Opfordring til Sekretariatet om at foranledige, at den til 11. December i Bern indkaldte internationale Konference udsættes til et senere Tidspunkt. Den senere Konference skulde bl. a. ogsaa behandle de fagligt organiserede Arbejderes Krav ved en kommende Fredsslutning.

Undertegnede Formand for den internationale Fagforenings Central efterkommer herved de skandinaviske Landsorganisationers Opfordring, om at fremkomme med en Udtalelse om det af Pariser-Korrespondancecentralen udsendte Fredsprogram, som blev udarbejdet paa Leeds-Konferencen af nogle Fagforeningsledere fra England, Frankrig, Belgien og Italien.

Leeds-Programmet kræver principielt et *Mindstemaal af Garantier* med Hensyn til Foreningsret, Frihed til Ophold i hvilket Land man vil, Socialforsikring, Arbejdstid, Hygiejne og Arbejderbeskyttelse. Denne Principerklæring kan uforbeholden godkendes. Der er ligeledes intet at indvende mod de under I opførte Krav med Hensyn til de indvandrede Arbejderes Ligestilling med Landets egne Arbejdere, hvad Spørgsmaalet om Foreningsretten angaar, det svarer nemlig godt til de Grundsætninger, som paa flere af vore in-

ternationale Konferencer (Kristiania 1907, Paris 1909 og Budapest 1911) har været fremsat overfor saadanne enkelte Landes Fagorganisationer, der vanskeliggjorde eller helt nægtede fremmede Arbejdere at indtræde. Det er derfor kun glædeligt, at de engelske Fagforeningsrepræsentanter i Leeds paa en saa afgørende Maade har indrømmet Indvandrere den fri Foreningsret.

Den i Spidsen af Leeds-Programmet opstillede Grundsætning, at enhver Arbejder, ligegyldig hvilken Nationalitet han tilhører, har Ret til at arbejde der, hvor han kan finde Beskæftigelse, kan i denne Affattelse og paa Steder give Anledning til Misforstaaelse. Heller ikke hvor det senere siges, at den fremmede Arbejder skal have Ret til de paa Arbejdsstedet gældende tarifmæssige Arbejdsbetingelser, skaffer dette tilstrækkelig Klarhed over det, der tilsigtes. Allerede Kristiania-Konferencen i 1907 gav jo sin Tilslutning til de Beslutninger, der blev taget paa den internationale Socialist- og Arbejderkongres i Stuttgart samme Aar. Disse Beslutninger gør det til en Pligt for den organiserede Arbejderklasse at forhindre Ind- og Udvandring af Strejkebrydere, og de kræver Forbud mod Ind- og Udvandring af kontraktbundne Arbejdere, da Kontrakterne fratager dem deres fri Raadighed over deres Arbejdskraft og Aflønning. Konferencen i Kristiania overdrog det internationale Sekretariat Udførelsen af disse Beslutninger, som altsaa endnu hører til den internationale Fagforenings Centrals Forpligtelser. Konferencen i Budapest 1911 udvidede, ved at antage et Forslag fra den amerikanske Landorganisation, Forpligtelsen for alle Landes Arbejderbevægelse til af alle Kræfter at forhindre, at Arbejderne ogsaa under industrielle Depressionstider rejste fra det ene til det andet Land. De Forhold, som førte til disse Beslutninger har Krigen ikke ændret.

Grundsætningen, at enhver Arbejder har Ret til at arbejde hvor og naar det passer ham, kan vi ikke slutte os til, i den af Leeds-Konferencen vedtagne Form. De andre i Leeds tagne Beslutninger staar ogsaa i Modstrid med denne Grundsætning. Efter disse skal der fremskaffes en mellemstatlig Organisation til Kontrol af Ind- og Udvandring, og som kun under bestemte Forudsætninger skal tillade en Indvandring af fremmede Arbejdere.

Det er derfor nødvendigt at give dette Krav en anden Formulering.

I Stedet for den indenfor den kapitalistiske Samfundsordning meget tvetydige »Ret til Arbejde« vil vi, nu som før, indskrænke os til en Præcisering af Grundsætningen om Frihed til Ophold i hvilket Land man vil. Gaaende ud fra ethvert Menneskes Ret til at opholde sig, hvor det vil, saa vel indenfor den enkelte Nations Rammer som indenfor Folkenes Rammer, vil vi desuden i Fredsoverenskomsten kræve Garantier mod Forbud mod Udvandring, saaledes som det i flere Lande har været den herskende Klasses Hensigt udelukkende i egen Interesse mod Arbejderne. Uden Anerkendelse af Grundsætningen om at Udvandringsforbud er utilladelig vil alle Bestemmelser om Beskyttelse af Retten til at bo hvor man vil i Indvandringslandene, blive gjort illusorisk.

Efter at Retten til Udvandring er anerkendt kommer Forkastelsen af principielle Indvandringsforbud ganske af sig selv. Ganske vist har det hidtil været i den internationale Arbejderbevægelses Interesse at publicere, at en Masseimport af uorganiserede og til ringere Levevilkaar tilvante Arbejdere fra Lande med overvejende agrarisk og hjemmeindustriel Kultur ikke har hidført en Nedtrykken af Levevilkaarene i Indvandringslandene. Vi fastholder derfor den i Stuttgart 1907 opstillede Grundsætning, som udtrykkelig er godkendt paa den forannævnte internationale Fagforeningskonference, hvorefter Hvervning af kontraktbundne Arbejdere i Udlandet forbydes. Den faglige Organisation er, maaske med Undtagelse af Danmark, endnu ingen Steder saa

stærk, at den paa Leedser-Konferencen krævede Hverving paa Grundlag af de overenskomstmæssig ordnede Løn- og Arbejdsbetingelser i Indvandringslandet, er mulig. Ogsaa Fagforeningernes Splittelse i mange Lande staar i Vejen herfor. Ordningen af Hvervning af Arbejdere paa det af Leedser-Konferencen anbefalede Grundlag forudsætter en fælles faglig Organisation, omfattende det store Flertal af Hjemlandets Arbejdere. Saa længe dettę ikke er Tiltældet, vil det være formaalsløst til en Fredsoverenskomst at stille Krav, som ikke kan gennemføres i den Aand, Arbejderne ønsker det, fordi Arbejderne ikke er tilstrækkelig organiserede.

Leedser-Kravene synes os derfor at være uigennemførlige, ogsaa fordi de ikke tager tilstrækkeligt Hensyn til Klassemodsætningerne mellem Kapital og Arbejde, som efter Krigens Afslutning meget snart vil blive vakt til Live igen hos de enkelte Folk. Kommissionen af Repræsentanter for Regeringen, Arbejdsgiverne og Arbejderne, som efter Leedser-Programmet i de enkelte Lande skal *afgøre* Spørgsmaalet om Nødvendigheden af at drage fremmede Arbejdere til Landene, er tænkt under den Forudsætning, at Afgørelsen af Modsætningerne mellem Arbejdsgivere og Arbejdere bliver stillet i Baggrunden. Skal det igen gaa paa den gamle Maade, maa man indtrængende advare mod en Overvurdering af den Indflydelse, som Arbejderne vil kunne øve i denne Kommission. Med Hensyn til Nødvendigheden af at hverve Arbejdere fra det ene Land til det andet, vil Arbejdsgiverne for det meste være af en anden Mening end Arbejderne, saaledes at Afgørelsen i sidste Instans vil komme til at ligge hos Regeringsrepræsentanterne. Desuden er Forholdene i de enkelte Lande saa vidt forskellige. I et lille Land med mindre kompliceret Folkeøkonomi lader hele Arbejdsmarkedet sig tilstrækkeligt overse og bedømme fra et enkelt Centralsted, men om dette ogsaa for større Industrilandes Vedkommende lader sig gøre paa en saadan Maade, at Arbejdernes Interesser derved bliver varetaget, som den bør, er et Spørgsmaal. Overdragelsen af en saadan Myndighed til denne Kommission, i hvilken Arbejderne dog kun vil have en ringe relativ Indflydelse, er vi betænkelig ved af alle disse Grunde.

Ganske umuligt synes os Leedser-Programmet hvad de farvede Arbejdere angaar. De engelske Arbejdere har jo ogsaa kort efter Leedser-Konferencen vendt sig meget skarpt imod Indførelsen af farvede Arbejdere til England, til Trods for at den engelske Statistik over Arbejdsmarkedet viser stor Mangel paa Arbejdskraft. Dette beviser os kun, at Kravet er lidet gennemtænkt, Der fordres at Hvervningen af farvede Arbejdere underkastes de samme Betingelser, og at de samme Garantier skal gælde for dem som for evropæiske Arbejdere. Dette kan kun berøre Indvandringslandet, thi hvem overvaager Betingelserne og hvem overtager Garantierne i det Land, hvorfra Udvandringen foregaar. Zulu-Negerne har saa lidt som Singhaleserne og de kinesiske Kulier nogen Fagorganisation. Det er ikke meget sandsynligt, at der kan opnaas Enighed om dette Punkt paa Programmet med de amerikanske Fagforeninger, som hidtil har været mest trykkede af Indvandringen af farvede Arbejdere.

Derimod kan vi gaa med til Kravet om, at Statistiken over Arbejdsmarkedet paa Grundlag af den organiserede Arbejdsanvisning udvides saaledes i alle Lande, at man gennem en Central giver den organiserede Arbejderklasse i Udvandringslandene et nøjagtigt Overblik over Forholdene paa Arbejdsmarkedet i andre Lande. Det bliver da Arbejderorganisationernes Sag gensidig at komme overens om Muligheden og Nytten af Ind- og Udvandring, Lønforhold, Lønkampe o. s. v. Denne mere indirekte Indflydelse vil være større end den ved Leeds-Programmet foreslaaede Kommission, og den vil vokse jo mere den organisations-

mæssige Sammenslutning af Arbejderne lykkes for Fagforeningerne i alle Lande.

Vi vil Bibeholdelsen af vore hidtidige faglige Grundsætninger vedrørende Spørgsmaalet om Retten til at tage Ophold, hvor man vil. Vi kræver Hvervningsforbud mod fremmede Kontraktarbejdere og Udvidelse samt regelmæssig Udveksling af de forskellige Landes Statistik over Arbejdsmarkedet, paa Grundlag af den organiserede Arbejdsanvisning.

Vi kan ikke prisgive de enkelte Landes Ret til, under faglige Depressionstider at indskrænke Indvandringen af fremmede Arbejdere, saaledes som en Beslutning paa Budapest-Konferencen paalægger alle Landes Arbejderbevægelse at virke for af alle Kræfter.

Den principielle Fastsættelse af de indvandrede Arbejderes Ret til at faa de samme overenskomstmæssige og fagligt brugelige Løn- og Arbejdsforhold som Landets egne Arbejdere, regner vi for lige saa selvfølgelig som Forpligtelsen for de Indvandrede til at indtræde i den faglige Organisation i det Land, hvortil de indvandrer.

Leedser-Forslaget, der forpligter Industridrivende, som beskæftiger farvede Arbejdere, til at lade disse gennemgaa Undervisningskursus for at lære at læse og skrive det Lands Sprog, hvori de arbejder, ønsker vi udvidet saaledes, at denne Forpligtelse ogsaa kommer til at *omfatte alle fremmede Arbejdere*, uanset Nationalitet og Farve. Ligeledes maa Indvandringslandet kunne bestemme, at de Indvandrede, som det tillades at komme ind i Landet, i det mindste nogenlunde kan læse og skrive deres eget Modersmaal. Dette Krav er nødvendigt i Arbejderbeskyttelsens Interesse, om ikke allerede af kulturelle Grunde. Ophængning paa Arbejdsstederne af Forskrifterne angaaende Arbejderbeskyttelse nytter ikke ret meget, naar Arbejderen ikke kan læse dem. Hans Ukendskab til Arbejderbeskyttelsesforskrifterne er ikke alene en Fare for ham selv, men ogsaa for hans Arbejdskammerater, hvem den enkeltes Uagtsomhed kan koste Liv og Førlighed. Disse Forskrifter bør derfor ophænges paa Arbejdsstederne, ikke alene i Landets eget Sprog, men tillige i den indvandrede Arbejders Sprog.

Vi er i det væsentlige i Overensstemmelse med Leedser-Programmets Tendens med Hensyn til Socialforsikring, men mener at det bliver nødvendigt, at give det en anden Form. Først og fremmest stiller vi Forpligtelsen til alle Lande om indenfor den korteste Frist at organisere Syge-, Ulykkes-, Invaliditets-, Alderdoms- og Arbejdsløshedsforsikringen. Da har man den Retsgrundsætning, efter hvilken den indvandrede Arbejder med Hensyn til den samlede Arbejderforsikring bliver ligestillet med de indfødte Arbejdere, og vil komme til at nyde de samme Rettigheder og opfylde de samme Pligter som disse. Ved Monteringsarbejder og i Transportvirksomheder gælder Lovene for det Land, i hvilket Arbejdsgiveren har sin Virksomhed. Stempelfrihed for alle Forsikringsdokumenter anerkendes. Grundsætningen om Udbetaling af Understøttelse udenfor Landet saa vel som Anerkendelse af Fagsygdomme som Ulykkestilfælde, kan — under den Form det er fremsat i Leedser-Programmet — ikke godkendes, da de enkelte Landes Forsikringssystemer er saa forskelligartede. Anerkendelse af, at Fagsygdomme er Ulykkestilfælde vil ikke kunne fastslaas i Fredsoverenskomsten. Ulykkesforsikringsbyrderne ved Principets Gennemførelse er afhængig af, paa hvilket Standpunkt Folkenes Sundhed og Arbejderbeskyttelsen befinder sig i hvert enkelt Land. Begge disse Faktorer vil væsentlig være under Indflydelse af det anvendte Forsikringssystem, det vil sige om Forsikringen mod Forebyggelse af Sygdom, Ulykkestilfælde eller Invaliditet er det fremherskende indenfor Forsikringsvirksomheden, eller om det blot gælder Pengeydelser.

Kravet lader sig ikke gennemføre i denne Form, fordi Forsikringssystemet mangler Lighed i Værdien. Vi maa indskrænke os til en Proklamering af Gensidighedsprincipet, der maa bringes til Udførelse ved særlige Overenskomster mellem de enkelte Lande. Dette gælder for saa vel Understøttelsen som for Fagsygdommenes Anerkendelse som Ulykkestilfælde, med samme Understøttelsesberegning. Det er Arbejderbevægelsens Sag i de enkelte Lande at virke for denne Grundsætning; anerkendes den, da vil det ved Afslutningen af Overenskomster lettere lykkes at naa til den ønskede Ordning af Udbetaling af Understøttelse til de i Udlandet værende Understøttelsesberettigede. Men i selve Fredsoverenskomsten vil et Krav, hvis Opfyldelse væsentlig er afhængig af det Basis, paa hvilket Forsikringssystemet hviler i de enkelte Lande, ikke kunne virkeliggøres. Arbejdsløshedsforsikringen kan ikke fortsættes for Arbejdere, som er rejst til Udlandet. Det kan ene og alene lade sig gennemføre som et Tillæg til Rejseudgifterne, og bør ikke fastsættes i Fredsoverenskomsten, fordi det da let kunde blive en international Form for Hjemsendelse af arbejdsløse Udlændinge, selv om disse maaske har tilbragt en stor Del af deres Levetid i det paagældende Land.

De tre første Punkter i Afsnittet »Arbejdstidens Indskrænkning« kan vi ikke gaa med til i hele deres Indhold. En Fastsættelse af den Alder, fra hvilken det tillades at beskæftige Børn ved industrielt Arbejde, og tillige at Skolegangen ophører med det 14. Aar, vilde medføre en Forringelse af de bestaaende Forhold, idet Skolegangen nu for Tiden først ophører med det 15. Aar.

Den af borgerlige Socialpolitikere indkaldte internationale Kongres for Arbejderbeskyttelse i Zürich 1897 fordrede allerede, at Børnebeskyttelsesalderen skulde sættes op til 15 Aar, og at Afslutningsalderen for Skolegangen skulde udvides til det fyldte 15 Aar. Blandt flere af de Krigsførende viser Antallet af dem, der hverken kan læse eller skrive, at Skoleforholdene overhovedet endnu er saa primitive, at dette Spørgsmaal mere er af politisk Natur, og saaledes ligger noget udenfor Fagforeningernes egentlige Virkeomraade. Der maa derfor stilles Krav om, at Minimumsalderen for at Børn kan faa Tilladelse til fagligt, industrielt eller andet Arbejde, sættes til 15 Aar, uden Hensyn til Aldersgrænsen for Skolepligtens Ophør.

Kravet om betingelsesløst Forbud mod Kvindearbejde og unge Menneskers Arbejde i kontinuerlig Drift kan vi ikke gaa med til. Ikke alle kontinuerlige Virksomheder er sundhedsskadelige. Heller ikke Kravet om Frihed Lørdag Eftermiddag kan fastholdes i Fredsoverenskomsten, da en Ordning af Hviletiden maa blive en Sag for hvert enkelt Land og dets Fagorganisationer. Der maa derfor kræves en 36-Timers Hviletid, som skal lægges i Tiden fra Lørdag til Mandag Morgen, og hvor tekniske Grunde ikke tillader det, maa den henlægges til Dage i Ugens Løb. For Kvinder maa der fastsættes en 44-Timers Arbejdsuge med Arbejdets Ophør Lørdag Kl. 12 Middag.

Iøvrigt gaar Leedser-Kravene ikke vidt nok. De er delvis længere tilbage end hvad den organiserede Arbejderklasse for Aartier siden har fordret af international Arbejderbeskyttelse.

Med fuld Værdsættels af Leedser-Konferencens realpolitiske Hensigt, kun at fremsætte saadanne Krav, som har Udsigt til at blive virkeliggjorte ved Fredsslutningen, vil det dog ikke være af Vejen, at Leedser-Programmet udvides paa nogle enkelte Punkter. De fleste af de i medfølgende Program opstillede Krav er allerede virkeliggjorte i de enkelte Lande. Et Land har mere Børnebeskyttelse, et andet har gennemført en mere vidtgaaende Ordning af Kvindearbejdet, i andre Lande er det Socialforsikringen, der er særlig udviklet o. s. v. Aktionens Formaal maa være paa internationalt Grundlag at virkeliggøre visse

elementære socialreformistiske Krav, hvis Mening man er klar over i vide Krese. Derved bliver Banen fri i de enkelte Lande for en videre Udvikling af Arbejderbeskyttelse og overhovedet for Fremskyndelse af det sociale Reformarbejde. De Hindringer, som de i socialpolitisk Henseende tilbagestaaende vil lægge i Vejen for de mere fremskredne Lande, maa ryddes til Side. Disse Synspunkter kan være de toneangivende ved Programmets Udarbejdelse. Dette indeholder ogsaa en anden Gruppering af Kravene, end den, der blev fastsat ved Forhandlingerne i Leeds. Der er lagt ringere Vægt paa enkelte Fags specielle Spørgsmaal, end paa Udarbejdelsen af de almindelige Grundsætninger.

Vi omsender dette Program til Behandling hos alle Landes Fagorganisationer. Dets endelige Godkendelse vil sandsynligvis ske paa en international Fagforeningskonference, som vil blive afholdt snarest muligt.

Med broderlig Hilsen

C. Legien.

Den faste Voldgiftsret.

Skibsværftsarbejderne hos A/S Burmeister & Wain.

Sag Nr. 196.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 20. Juni 1917 i Sag Nr. 196.

Den 7. Maj 1917 tilskrev Skibsværftsarbejdernes Fagforening. Jern- og Metalindustriens Sammenslutning, at man ønskede afholdt Mæglingsmøde paa Dyrtidsspørgsmaalet, idet man formente sig berettiget til at kræve et Tillæg til de nuværende Lønninger »med særlig Henblik paa det mægtige Overskud, A/S Burmeister & Wain gav for Regnskabsaaret 1916—17«. Det tilføjedes, at hvis ikke Værfterne ønskede en systematisk Affolkning, var det vist formaalstjenligt at faa Dyrtidsspørgsmaalet løst saa hurtigt, som Forholdene maatte tillade det, og i en Efterskrift hedder det: »Burmeister & Wain mærker vist allerede, at Spørgsmaalet er brændende med særlig Henblik paa Pladsarbejdsmænd. som har forladt Arbejdet«. I en anden Skrivelse af samme Dag forlangte Fagforeningen Mæglingsmøde hos A/S Københavns Flydedok og Skibsværft angaaende en Strid om Betalingen for forskellige Arbejders Udførelse.

Sammenslutningen anerkendte i Skrivelse af 10. s. M. at have modtaget Fagforeningens Skrivelser »med Begæring om Afholdelse af Mæglingsmøder hos Aktieselskabet Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri og Københavns Flydedok og Skibsværft, hos førstnævnte angaaende Krav om Forbedring af Lønforholdene og hos sidstnævnte angaaende Strid om Betalingen for forskellige Arbejders Udførelse.« Det tilføjedes, at man samtidig havde sendt de paagældende Virksomheder Genpart af Skrivelserne med Anmodning om at faa tilstillet eventuelle Bemærkninger til disse, og saa snart man havde modtaget Svar herpaa, skulde man træffe de fornødne Foranstaltninger til Mæglingsmødernes Afholdelse. Endelig fremhævede man i Anledning af den i Fagforeningens Skrivelse indeholdte Bemærkning om Udsigten til en systematisk Affolkning af Virksomheden, at dette var i fuldkommen Strid med Septemberforliget og kunde medføre Erstatningsansvar. Fagforeningen hørte derefter intet fra Sammenslutningen, indtil, som det maa antages, den 25. s. M., da Fagforeningens Forretningsfører telefonisk forespurgte Sammenslutningens Kontor om Sagen, og da han under denne Samtale kom paa det rene med, at Fagforeningens Skrivelse af 7. s. M. var bleven opfattet som alene begærende Mægling paa Dyrtidsspørgsmaalet hos Burmeister & Wain, skrev Fagforeningen samme Dag til Sammenslutningen, at Mæglingsmødet, som ønskedes afholdt snarest muligt, drejede sig baade om denne Virksomhed og om Københavns Flydedok og Skibsværft. Sammenslutningen meddelte derefter i Skrivelser af 29. og 31. s. M.

Fagforeningen, at Direktør Aamundsen og Direktør Munck vilde repræsentere Sammenslutningen paa de forestaaende Mæglingsmøder, henholdsvis vedrørende Sagerne paa Flydedokken og hos Burmeister & Wain.

Imidlertid var der paa Værfterne sket følgende:

Onsdag den 23. Maj ved Frokosttid standsede Nitterne paa *Flydedokken* Arbejdet i Anledning af et Forlangende om Løntillæg. De kom igen næste Dag, men holdt ogsaa den Dag op ved samme Tid og sammen med dem gik Smedene. De Arbejdsmænd, der var afhængige af Nittere og Smede, blev af vedkommende Mester sendt hjem, da der herefter ikke var Arbejde til dem. Fredag og Lørdag gentog dette sig, og nu forlod ogsaa Pladsarbejdsmændene Arbejdet. Arbejdsmændene, der med Utaalmodighed ventede paa, at der skulde blive indkaldt til Mæglingsmøde om Dyrtidsspørgsmaalet, som de mente at have forlangt allerede den 7. Maj, havde i de samme Dage Møder i den Anledning, og paa et af disse blev det besluttet, at 3 Mand skulde gaa til Direktør Arentz og forhandle med ham og navnlig faa Besked paa, om han havde modtaget Skrivelse fra Sammenslutningen om Mæglingsmødet. Efter de vedkommende Arbejderes Forklaring svarede Direktøren, at han ikke havde modtaget nogen saadan Skrivelse, men hvad han var bleven spurgt om, havde han ogsaa svaret paa. Da Arbejderne derefter udtalte, at Folkene havde Tendens til at søge Arbejde andetsteds, svarede Direktøren, at hvis de var kede af at arbejde der, kunde de gaa andet Sted hen.

Den følgende Tirsdag (den 29. Maj (3. Pinsedag) mødte Arbejdsmændene paany, men gik atter bort for at holde Møde. Da de mødte den næste Morgen, havde Pladsmesteren Ordre til at sige til dem, at de ikke vilde blive tagne i Arbejde, hvis de ogsaa den Dag vilde gaa til Møde, og da de ikke vilde love dette, gik de deres Vej og har ikke senere genoptaget Arbejdet. De faglærte Arbejdere gik derimod i Arbejde paany i Dagene den 29. og 30. Maj.

Hos *Burmeister & Wain* havde Arbejderne om Fredagen den 25. Maj ved deres Repræsentant henvendt sig til en af Ingeniørerne og fremsat Ønske om Lønforhøjelse. Den 29. s. M. (3. Pinsedag) var Repræsentanten hos Underdirektøren, som efter Repræsentantens Forklaring henviste dem til at faa Mægling om Spørgsmaalet. Samme Eftermiddag forlod en Del af de faglærte Arbejdere, der ogsaa havde forlangt Lønforhøjelse, Arbejdet, og samtidig gik ogsaa Arbejdsmændene. I de følgende 2 Dage genoptog de faglærte Arbejdere deres Arbejde, men Arbejdsmændene er ikke gaaet i Arbejde siden.

Sammenslutningen havde den 26. s. M. tilskrevet Fagforeningen i Anledning af, at Arbejdsmændene havde forladt Arbejdet paa Flydedokken, hvilken Henvendelse Fagforeningen den 29. s. M. besvarede i en Skrivelse, hvori Forretningsføreren bl. a. udtalte, at naar de faglærte Arbejdere gik i Arbejde igen, vilde de Arbejdsmænd, der ikke allerede havde faaet andet Arbejde, ogsaa gøre det.

Om Torsdagen den 31. Maj blev der afholdt et Fællesmøde af Arbejdsmændene fra de to Værfter. Fagforeningens Forretningsfører og en Del, maaske alle Bestyrelsens Medlemmer, var tilstede. Referat af Mødet blev optaget og blev indført i Fagforeningens Forhandlingsprotokol af Sekretæren. Efter at et Medlem af Bestyrelsen havde forelagt Sagen, der angik Arbejdsnedlæggelsen, erklærede Forretningsføreren, at Bestyrelsen ikke godkendte dette Skridt, der var ulovligt. Da et af Medlemmerne herefter spurgte, om Bestyrelsen vilde stille sig imod Medlemmerne, svarede Forretningsføreren, at det altid havde været Kutyme i Foreningen, at Medlemmerne havde Bestemmelsesret, og at Bestyrelsen rettede sig herefter, men han maatte alligevel fraraade dem

ikke at gaa i Arbejde, idet han bl. a. fremhævede, at de ikke vilde faa Strejkeunderstøttelse. En derefter foretagen Afstemning gav til Resultat, at det enstemmig blev vedtaget, at man ikke vilde genoptage Arbejdet, hvad der end skete, forinden Lønspørgsmaalet var ordnet i Arbejdernes Favør.

Den 4. Juni afholdtes Fællesmøde om Sagen i Arbejdsgiverforeningen, hvor der fra Arbejdsgivernes Side stilledes Forslag om Arbejdets Genoptagelse paa Vilkaar af, at Fagforeningen anerkendte Arbejdsstandsningens Ulovlighed og betalte en Bod, svarende til 2 Kr. for hver af dens Medlemmer, der havde nedlagt Arbejdet, hvorhos Arbejdsgiverne erklærede sig villige til, saa snart Arbejdet var genoptaget, at drage Omsorg for, at de planlagte Mæglingsmøder blev afholdt. Dette Forslag forelagde Fagforeningens Bestyrelse for en samme Dag afholdt Generalforsamling, der forkastede det med 500 mod 25 Stemmer.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har derefter indklaget Skibsværftsarbejdernes Fagforening her for Retten og har paastaaet den skete Arbejdsstandsning kendt ulovlig og Fagforeningen ikendt en Bod, der bl. a. kan tjene til Dækning for Værfternes Tab.

De Indklagede procederer til Frifindelse.

Naar de Indklagede i deres skriftlige Tilsvar har villet gøre gældende, at der i det Forlangende, som den 30. Maj blev stillet paa Flydedokken til Arbejderne om at love ikke at ville gaa til Møde, skulde indeholdes en Lock-out, savner dette enhver Føje, og denne Paastand er forøvrigt heller ikke gentaget under den mundtlige Domsforhandling.

Den imellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien bestaaende Overenskomst af 1911 er med enkelte Tilføjelser gældende imellem Parterne, og i Følge denne maa der ikke fra nogen af Siderne foranlediges Arbejdsstandsning af nogen Art, forinden den i Reglerne for Behandling af faglig Strid fastslaaede Mæglings- og Udvalgsbehandling af det paagældende Stridsspørgsmaal har fundet Sted.

At den etablerede Arbejdsstandsning herefter er overenskomststridig, ligesom den som uvarslet er i Strid med Reglerne i Septemberforligets § 2, er utvivlsomt.

Paa Mødet den 31. Maj, hvor Arbejdsstandsningen blev enstemmig vedtaget, var Størstedelen, i hvert Fald betydelig flere end Halvdelen af Foreningens Medlemmer til Stede, og at Fagforeningen under disse Omstændigheder maa være ansvarlig for den vedtagne Beslutning, ganske uden Hensyn til, om Mødet har været nogen egentlig Generalforsamling, kan ikke omtvistes. Ej heller kan det i denne Henseende have nogen Betydning, at Forretningsføreren paa Mødet fraraadede at vedtage Forslaget om Arbejdsstandsningen, navnlig da han, efter at denne først var vedtaget, maa antages at have ledet dens videre Forløb, i hvilken Henseende ogsaa kan henvises til en i »Social-Demokraten« for den 7. Juni d. A. indeholdt, af ham underskreven Artikel, der angaaende Strejken bl. a. udtaler, »at fordi den er ulovlig, er den ikke uberettiget — tværtimod«, og senere: »Den Enighed, der førte Skibsarbejderne til at forlade Værfterne, den er stadig til Stede og vil ikke kunne knækkes.«

Medens der saaledes fra Fagforeningens Side foreligger et alvorligt Brud baade paa Overenskomsten og paa Septemberforliget, kan der dog ved en retfærdig Bedømmelse af det Ansvar, som Fagforeningen herved har paadraget sig, ikke ses bort fra de særlige Forhold, hvorunder Arbejdsstandsningen er begyndt. Det maa her først fremhæves, at Standsningen paa Flydedokken til at begynde med var en Følge af, at de faglærte Arbejdere forlod Arbejdet paa Grund af Krav om Lønforhøjelse, og at Arbejdsmændene stod i den Formening, at de om deres Krav havde forlangt Mæglingsmøde allerede den 7. Maj, uden at Ar-

bejdsgiverne havde gjort Skridt til dettes Afholdelse. Ganske vist var Fagforeningens Skrivelse af nævnte Dato af Sammenslutningen bleven opfattet som alene angaaende Krav om Mæglingsmøde paa Dyrtidsspørgsmaalet hos Burmeister & Wain, hvilket ogsaa fik Udtryk i Sammenslutningens Svarskrivelse af s. M., men selv om Fagforeningens nævnte Skrivelse kunde have været tydeligere affattet, var det efter hele dens Indhold Meningen at forlange Forhandling om Dyrtidsspørgsmaalet for begge Værfters Vedkommende. Men heller ikke for Burmeister & Wains Vedkommende, paa hvilket Punkt der i hvert Fald ikke forelaa nogen Misforstaaelse, var der kommet Mæglingsmøde i Stand, hvilket, efter hvad der under Sagen er oplyst, skyldtes en Forglemmelse fra vedkommende Direktørs Side. For Flydedokkens Vedkommende kom hertil, at der heller ikke var gjort Skridt til det den 7. Maj begærte Mæglingsmøde angaaende Strid om Betaling for forskellige Arbejders Udførelse. Det er forstaaeligt, at der under disse Forhold raadede en utaalmodig Stemning blandt Arbejderne, og at der hos disse kunde opsaa den — iøvrigt formentlig urigtige — Opfattelse, at Værfternes Direktioner vilde trække Sagen i Langdrag, en Opfattelse, der formentlig ogsaa fik Udtryk paa de Møder, som de faglærte Arbejderes Standsning gav Arbejdsmændene Anledning til at afholde. I Følge de gældende Regler for Behandling af faglig Strid skal Mæglingsudvalget træde sammen snarest muligt inden Udløbet af 3 Hverdage, dog at 1. og 3. Fredag i hver Maaned skal anses for ordinære Mødedage, som skal anvendes i alle Tilfælde, hvor der ikke stilles Krav om hurtigere Behandling af Sagen. Herefter burde Mæglingsmøderne i hvert Fald have været afholdte Fredagen den 18. Maj, og selv om der imellem Hovedorganisationerne, der kan have mange Sager løbende samtidig, muligen i enkelte Tilfælde kunde antages at foreligge stiltiende Billigelse af, at de fastsatte Frister ikke strengt overholdes, har saadan Billigelse i alt Fald ikke kunnet formodes her, hvor der er Tale om en udenfor De samvirkende Fagforbund staaende Fagforening.

Selv om det maa erkendes, at Fagforeningens Forretningsfører burde have rykket for Svaret tidligere end sket, hviler Ansvaret for Forsinkelsen dog nærmest paa vedkommende Værft og paa Sammenslutningen, og denne Forsinkelse maa antages ikke at have været uden Indflydelse paa Strejkens Indtræden, idet Dyrtidsspørgsmaalet ellers vilde have i hvert Fald under Forhandling mellem Parterne den 23. Maj, da Uroen mellem de faglærte Arbejdere begyndte, ligesom Forsinkelsen maa antages at have forøget Spændingen. Saafremt Værfternes Direktion havde haft Blikket aabent for og ved deres Forhandlinger, med Arbejdernes Repræsentanter havde taget noget Hensyn til disse Forhold, tør det ikke anses udelukket, at Arbejdsstandsningen kunde være undgaaet.

Det er af det ovenstaaende en Følge, at Arbejdet uden Ophold bør genoptages paa Værfterne under bestemt og uforbeholden Medvirkning fra Fagforeningens Bestyrelses Side samtidig med, at der skrides til Mægling baade om Dyrtidsspørgsmaalet for begge Værfters Vedkommende og om Betalingen tor Udførelsen af forskellige Arbejder paa Flydedokken. Naar det fra Fagforeningens Side er anført, at en af Grundene til, at det i Fællesmødet den 4. Juni stillede Forslag blev forkastet, var, at en af de tilstedeværende Værftsdirektører under Mødet fremkom med en Sidebemærkning om, at Arbejdsmændene ikke skulde faa en Øre mere, og at det herefter vilde være haabløst at gaa til Mægling, skal hertil bemærkes, at Klagerne nægter, at en saadan Udtalelse er fremsat, men at der muligen er sagt, at saalænge Folkene ikke gik i Arbejde, vilde de i hvert Fald intet faa. Men da derhos vedkommende Direktør ikke var udset til

Mæglingsmand, kunde hans Udtalelser, hvordan de end er faldne, ikke blive afgørende for Mæglingens Udfald, og Arbejderne har derfor ikke heri nogen Berettigelse til at vægre sig ved at gaa til Mægling om det rejste Spørgsmaal.

Da det Fagforeningen i Anledning af den ulovlige Strejke paahvilende Ansvar i nogen Grad maa afhænge af Overtrædelsens Varighed, findes Spørgsmaalet om Bod og om Sagsomkostninger overensstemmende med Voldgiftsretsloven Nr. 81 af 12. April 1910 § 5 Nr. 4 at burde udsættes til Afgørelse ved senere Kendelse.

Kendelse.

Den ovennævnte, af Skibsværftsarbejdernes Fagforening, iværksatte Strejke er ulovlig.

Spørgsmaalet om Bod og Sagsomkostninger udsættes.

Lønbevægelser og Konflikter.

Støberiarbejdsmændene paa »Atlas«. En Lønbevægelse, som Støberiarbejdsmændene havde iværksat paa Fabrikken »Atlas«, førte til Arbejdsnedlæggelse. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 6. Juli opnaaedes der imidlertid Enighed om Arbejdets Genoptagelse Mandag Morgen den 7. Juli imod, at Forhandlinger straks optages om de stillede Krav og tilendebringes inden den 15. ds. Forhandlingerne skal omfatte baade Timelønsforhøjelse og Dyrtidsydelser.

Denne Aftale blev dog gjort afhængig af Arbejdsmændenes nærmere Godkendelse.

Arbejdsgiverne havde bebudet at ville paaklage Standsningen som ulovlig, men erklærede at ville tilbagetage ethvert Krav om Bod og Erstatning, naar Forliget godkendtes.

Arbejdsmændene hos Svendborg Importørforenings Medlemmer. Arbejdsmændene i Svendborg havde stillet Krav om Dyrtidstillæg hos Medlemmer af den derværende Importørforening. Sagen, der hidtil stod uafgjort og i Konfliktens Tegn, blev 4. Juli behandlet paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor det lykkedes at faa en Ordning i Stand. Man enedes om, at der fra 2. Juli i Aar ydes et Dyrtidstillæg af 12 Kr. pr. Maaned til de hos Importørforeningens beskæftigede ugelønnede Arbejdsmænd, samt til de timelønnede et Dyrtidstillæg af 5 Øre pr. Time.

Det er en Forudsætning, at hvis der mellem Dansk Arbejdsmands-Forbund og Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark eller mellem de to Hovedorganisationer opnaas Enighed om et almindeligt Dyrtidstillæg, skal der ogsaa for Svendborgs Vedkommende finde en passende Regulering Sted i Overensstemmelse hermed.

Kongresser.

Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund afholder Kongres i Dagene den 15.—19. Juli i Folkets Hus Enghavevej 40, København.

Snedkerforbundet afholder Kongres i Dagene fra den 25.—29. Juli i Folkets Hus, Enghavevej 40, København.

Sukkervare-, Chokolade- og Biskuitarbejdernes Forbund afholder Kongres fra den 3.—5. August i Vejle.

De samvirkende Fagforbund er indbudt til at lade sig repræsentere ved disse Kongresser.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E Bording (V. Petersen. Kbhvn.)

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 3 ❋ KØBENHAVN DEN 21. JULI 1917 ❋ 14. AARGANG.

INDHOLD: Udlandet. Kongresser.

Udlandet.

II.
Den internationale Fagforenings Centrals Fredskrav.

Krigens folkeødelæggende Virkninger gør det mere end nødvendigt at stille virkningsfulde Krav til Arbejderbeskyttelse i alle Lande, for at genrejse Folkekraften og sikre Folkenes Fremtid. Erfaringerne har lært os, at det sociale Reformarbejde i de fremskredne Lande før Krigen lammedes, fordi de sociale Institutioner stod langt tilbage i andre Lande. Industriens Repræsentanter i de førstnævnte Lande kom med den Indvending mod nye socialpolitiske Krav, at Konkurrencen paa Verdensmarkedet blev dem vanskeliggjort paa Grund af, at den socialpolistiske Tilstand stod tilbage i andre Lande, som ikke havde de samme sociale Byrder at bære. Denne Indvending førte til, at de evropæiske Regeringer foretog en fælles Optagelse af nogle, desværre kun faa, Spørgsmaal med Hensyn til Arbejderbeskyttelse. Det er nødvendigt af de engang nævnte Grunde at foretage Udvidelsen af den internationale Arbejderbeskyttelse i et hurtigere Tempo.

Den Fredsslutning, som engang vil ende Verdenskrigen, er egnet som Udgangspunkt for Folkenes daadskraftige Samvirken paa den sociale Reforms Omraade. Den internationale Fagforenings Central, der repræsenterer omkring 8 Millioner fagligt organiserede Arbejdere i alle Lande, retter derfor en Anmodning til de krigsførende Landes Regeringer om, at der i Fredsoverenskomsten sikres Arbejderklassen et Mindstemaal af Beskyttelse og Ret, og at dette gennemføres i alle Lande. I Fredsoverenskomsten indføres Bestemmelser til Sikring af Frihed til at bo hvor man vil, Foreningsret, og til Gennemførelsen af Arbejderbeskyttelse i Henhold til nedenstaaende Ledetraad:

I. *Frihed til at opholde sig hvor man vil.*

a) Der maa ikke udstedes Befalinger om Udvandringsforbud.

b) Det er ikke tilladt at udstede generelle Indvandringsforbud.

Af disse Bestemmelser berøres ikke:

1. Enhver Stats Ret til under økonomiske Depresionstider at foretage midlertidige Indskrænkninger i Indvandringen til Beskyttelse af saavel Hjemlandets Arbejdere som fremmede Vandrearbejdere.
2. Enhver Stats Ret til som Beskyttelse for sit Folks Sundhed at kontrollere Indvandringen og eventuelt midlertidig at ophæve denne.
3. Enhver Stats Ret til som Beskyttelse for sin Folkekultur og til virksom Gennemførelse af Arbejderbeskyttelse i de Industrigrene, i hvilke de indvandrede Arbejdere fortrinsvis beskæftiges, at stille visse mindre Krav til Indvandrernes Kendskab til at læse og skrive deres eget Modersmaal.

c) De Stater, der afslutter Overenskomsterne, forpligter sig til i deres Lorgivning snarest at optage Bestemmelser, der forbyder Hvervning af kontraktbundne Arbejdere fra Udlandet, og som forbyder industrielle Arbejdsanvisningskontorer, samt forbyde Arbejdere, der har samme Formaal, at indgaa paa Kontrakt.

d) De overenskomstsluttende Stater forpligter sig til paa Grundlag af den offentlig organiserede Arbejdsanvisning at udvide Statistiken over Arbejdsmarkedet og til gennem et internationalt Centralbureau med kortest mulige Mellemrum udveksle Meddelelser, der kan advare Arbejderne mod at rejse til Lande med ringe Arbejdsmulighed. Disse Beretninger skal særlig gøres tilgængelige for de faglige Arbejderorganisationer.

II. Foreningsret.

a) Der tilstaas Arbejderne i alle Lande fri Foreningsret. Love og Forordninger (Tyendelove, Forbud mod Foreninger o.s.v.) som bringer enkelte Arbejdergrupper i en Undtagelsesstilling overfor andre Arbejdergrupper, eller som forholder dem deres Ret til Sammenslutning og til Repræsentation for deres økonomiske Interesser, ophæves. Indvandrede Arbejdere nyder de samme Rettigheder med Hensyn til Deltagelse og Virksomhed i den faglige Organisation, incl. Strejkeret, som Landets egne Arbejdere.

b) Forhindring af Foreningsrettens Udøvelse straffes.

c) Udenlandske Arbejdere har Krav paa de Løn- og Arbejdsbetingelser, som deres Fags Fagorganisation har indgaaet med Arbejdsgiverne. Hvor saadanne Overenskomster ikke findes, gælder de paa Stedet gængse Lønninger indenfor hans Fag.

III. Socialforsikring.

a) Lande, som endnu ikke har indført nogen Forsikring mod Sygdom, Ulykkestilfælde under Arbejdet, Invaliditet, Alderdom og Arbejdsløshed, er forpligtet til at gennemføre saadan indenfor den korteste Tid.

b) Indvandrede Arbejdere skal med Hensyn til Rettigheder og Pligter indenfor alle de forskellige Grene af Socialforsikringen ligestilles med Landets egne Arbejdere, uden Hensyn til den formodede Varighed af deres Ophold i Landet.

c) Arbejdere, der midlertidigt beskæftiges udenfor deres Land (det saakaldte Monteringsarbejde o. s. v.) samt Arbejdere i Transportvirksomheder (Søfolk o. s. v.), der sædvanligvis arbejder under fiere Staters Omraader, er hvad Forsikringen angaar stillet under Loven i det Land, hvor deres Arbejdsgiver har sit Sæde.

d) Alle de Dokumenter og Attester, der henhører under Socialforsikringen udstedes gratis og er fritaget for offentlige Afgifter.

e) Understøttelsesberettigede Arbejdere af fremmed Nationalitet, der rejser ud af det Land, i hvilket deres Understøttelseskrav er begrundet, fortaber ikke deres Krav, dersom Hjemlandet anerkender Gensidigheden. De nærmere Bestemmelser herom saavelsom Bestemmelserne om Udbetaling af Understøttelsen og Ordningen af Kontrollen med disse understøttede træffes ved mellemstatlige Overenskomster.

f) I disse Overenskomster skal der desuden træffes Bestemmelser om, at Fagsygdomme skal ligestilles med Ulykkestilfælde under Arbejdet.

g) Kravene til et Lands Arbejdsløshedsforsikring ophæves samtidig med Afrejse fra det Land i hvilket Rettigheden er erhvervet. Om den Understøttelsesberettigede skal have en Hjælp til Rejseunderstøttelsen maa ordnes overenskomstmæssigt.

IV. Arbejdstiden.

a) Den daglige Arbejdstid maa for ingen Arbejder overstige 10 Timer. De overenskomstsluttende Stater forpligter sig til at udstede retslige Bestemmelser, efter hvilke der med bestemte Mellemrum fastsættes en Begrænsning af den daglige Arbejdstid, paa en saadan Maade, at den 8 Timers lovfæstede Arbejdsdag

naas efter en ved almindelig Overenskomst fastsat Frist.

b) Arbejdstiden i Bjergværker, kontinuerlige Virksomheder og særlig sundhedsskadelige Industrier fastsættes til højst 8 Timer.

c) Natarbejde mellem Kl. 8 Aften og Kl. 8 Morgen skal lovmæssigt forbydes i alle Virksomheder, der ikke som Følge af dets Art eller af tekniske Grunde er henvist hertil. Arbejdstiden maa i de Virksomheder, hvor Natarbejde er tilladt ikke overstige 8 Timer pr. Hold.

d) Der skal ved Lov ydes Arbejderne en sammenhængende ugentlig Hvilepause af mindst 36 Timer, som skal lægges i Tiden fra Lørdag til Mandag Morgen. Undtagelser fra denne Søndagshvile maa kun finde Sted, hvor det gælder Forberedelse af Arbejder, som er nødvendige for Virksomhedens Genoptagelse om Mandagen, samt for Virksomheder, som af tekniske Grunde ikke kan afbrydes, og saadanne der tjener til Folkets Uddannelse og Rekreation. I alle disse Tilfælde maa den 36-Timers uafbrudte Hvilepause henlægges til Søgnedagene. Undtagelserne maa nøje betegnes i Loven. I kontinuerlige Virksomheder maa der indføres Reservehold for at sikre den ugentlige uafbrudte 36-Timers Hvilepause, Ordningen af Arbejdsholdene maa være saaledes, at Arbejderne afvekslende har fri hver tredje Søndag.

e) De særlig sundhedsfarlige Virksomheder skal i hvert Land nøje betegnes ved Lov eller ad Forordnings Vej.

V. Hygiejne.

a) De overenskomstsluttende Regeringer forpligter sig til at befordre Udviklingen af deres Landes Lovgivning til Beskyttelse af Arbejdernes Sundhed. I Særdeleshed skal der tilstræbes en Ensartethed af hygiejniske Forskrifter for de enkelte Industrier og et vedvarende fælles Arbejde mod de industrielle Gifte og Forbud mod særlig sundhedsskadelige Produktionsmetoder.

b) Den af den internationale Forening for lovmæssig Arbejderbeskyttelse opstillede Liste over industrielle Gifte skal der tages Hensyn til ved det under a) fastsatte fælles Arbejde paa Faghygiejnens Omraade. I industrielle eller faglige Virksomheder skal det forbydes at anvende saadanne Gifte, som kan erstattes med mindre farlige Stoffer.

c) For de under IV e) nævnte Virksomheder skal der — efter Størrelsen af den med de enkelte Grene af Virksomheden forbundne Arbejdsfare — affattes særlige Forskrifter vedrørende Maksimalarbejdstiden.

VI. Hjemmeindustri.

a) Alle Love og Forordninger paa Arbejderbeskyttelsens Omraade skal i samme Aand anvendes paa Hjemmeindustrien.

b) Socialforsikringen skal udvides til Hjemmeindustrien.

c) Hjemmearbejdet forbydes.
   1. For alle Arbejder, hvor der kan forekomme svære Sundhedsbeskadigelser eller Forgiftninger.
   2. For Levneds- og Nydelsesmidler.

d) Der skal anordnes obligatorisk Anmeldelse af alle smitsomme Sygdomme blandt Hjemmeindustriarbejdere.

e) Den lægelige Inspektion af de i Hjemmeindustrien beskæftigede mindreaarige skal i alle Lande gennemføres analogt med Skoleinspektionen.

f) Der indføres obligatorisk Listeføring og Listekontrol for samtlige Arbejdere og Mellemmestre i Hjemmeindustrien, og der skal føres Lønbøger for alle Arbejdere.

g) I alle Distrikter skal der vedrørende Hjemmeindustriarbejdet oprettes paritetisk sammensatte

Lønningsnævn, med den Opgave at fastsætte retsgyldige Lønsatser. Lønningslisterne skal ophænges i Arbejdslokalerne.

VII. Børnebeskyttelse.

a) Det forbydes Børn under 15 Aar at udøve nogen som helst Erhvervsvirksomhed.

b) Unge Mennesker i Alderen fra 15 til 18 Aar maa kun beskæftiges højst 8 Timer daglig, med en Hvilepause paa 1½ Time efter højst fire Timers uafbrudt Arbejde. Fag- og Videreuddannelsesundervisning skal indføres for saavel mandl. som kvindl. unge Arbejdere og lægges i Tiden mellem Kl. 8 Morgen og Kl. 6 Aften. Der skal gives unge Mennesker Frihed til at deltage i Undervisningen.

c) Beskæftigelse af unge Mennesker er forbudt:
i Tiden fra Kl. 8 Aften til Kl. 6 Morgen.
paa Søn- og Helligdage.
i særlig sundhedsfarlige Virksomheder (IV. e).
i Bjergværker ved Arbejde under Jorden.

VIII. Beskyttelse af kvindl. Arbejdere.

a) Arbejdstiden for alle kvindl. Arbejdere og Funktionærer i Storindustrien, den mindre Industri, Haandværk, Transport og Samfærdsel, samt i Hjemmeindustri begrænses til 8 Timer daglig og 44 Timer ugentlig. Arbejdstiden maa slutte Kl. 12 Lørdag Middag, saaledes at kvindelige Arbejdere og Funktionærer faar sikret dem en ugentlig uafbrudt Hvilepause paa mindst 42 Timer til Mandag. Det forbydes at beskæftige Kvinder i Tiden fra Kl. 8 Aften til Kl. 6 Morgen.

b) Det forbydes Arbejdsgiverne efter Arbejdstidens Ophør at give kvindelige Arbejdere og Funktionærer Arbejde med hjem.

c) Det skal forbydes at anvende Kvinder i særlig sundhedsskadelige Virksomheder (IV. e) og i Bjergværker under Jorden.

d) Kvinder maa før og efter deres Nedkomst i det hele ikke anvendes ved industrielt Arbejde i 10 Uger — i hvert Fald ikke i mindst 6 Uger *efter* Nedkomsten.
Det skal være en Pligt for alle Stater at indføre en Barselforsikring med Mindsteydelse af samme Højde som de lovmæssige Sygepenge.

IX. Arbejderforsikringens Gennemførelse.

a) Der skal i alle Lande indføres og udvides et virksomt Tilsyn med Storindustrien, den mindre Industri, Bjergværker, Haandværk, Hjemmeindustri, Handel og Samfærdsel samt med Landbruget, hvor der anvendes Maskindrift.

b) De tilsynsførende skal udtages blandt sagkyndige Folk — ogsaa fra Arbejdernes og Funktionærernes Rækker. Deres Antal maa være saa omfattende, at hver Virksomhed kan efterses mindst en Gang hvert Halvaar. De tilsynsførende maa være udrustede med uindskrænket Fuldmagt og være uafhængig stillede. Til at føre Tilsyn med Gennemførelsen af Forskrifter, der angaar Kvinders Arbejde, skal der udnævnes Kvinder.

c) De i alle Lande, paa Grundlag af Arbejdernes Ret til at organisere sig, oprettede Fagforeninger, skal anvendes til en virksom Gennemførelse af Arbejderbeskyttelsen. Særlig skal de gennem deres Forretningsudvalg, Kommissioner o.s.v. give de Tilsynsførende en Haandsrækning.

d) Som en Garanti for Arbejderbeskyttelsens Gennemførelse skal Arbejdsgivere i Virksomheder, der beskæftiger mindst 5 Arbejdere, som taler fremmede Sprog, gennem Lov forpligtes til paa egen Bekostning og under Kontrol af det offentlige Undervisningsvæsen at oprette Undervisningskursus, hvor de indvandrede Arbejdere kan lære Landets Sprog.

e) Den internationale Forening for Arbejderbeskyttetse (Basel) skal i Fredsoverenskomsten udtrykkelig anerkendes som Organ for Gennemførelse af den internationale Arbejderbeskyttelses Krav. — Det af denne opretholdte »Internationalt Arbejdsamt« skal samle alt socialpolitisk Materiale, saasom Statistik, Socialforsikrings- og Arbejderbeskyttelseslove, vigtige Forordninger o.s.v., bearbejde det og udgive det i de tre Hovedsprog. Det skal tillige vaage over Gennemførelsen af det man i de internationale Overenskomster er enedes om vedr. socialpolitiske Spørgsmaal. Det skal staa i stadig Forbindelse med de centrale Arbejdsdirektorater henholdsvis de Regeringsdepartementer, som tildeles disse Opgaver, og den skal paa Forlangende derom udarbejde Betænkninger over den socialpolitiske Lovgivnings forskellige Materier, ligesom den skal overtage Forberedelsen og Ledelsen af internationale Optællinger paa dette Omraade, og i det hele taget studere alt, hvad der vedrører den socialpolitiske Lovgivning, dens Udvikling og dens Anvendelse. Særlig skal I. A. foretage den hurtige Udveksling mellem de forskellige Lande af Statistikken over Forholdene paa Arbejdsmarkedet (I. d.).

f) Der skal tilstaas det internationale Fagforeningsforbund en Repræsentation i det internationale Arbejdsraad.

g) Det internationale Arbejdsraad indkalder de periodisk foranstaltede Kongresser vedrørende Krav til Arbejderbeskyttelses og socialpolitisk Lovgivning — til hvilke Kongresser de af Overenskomsten omfattede Stater sender officiel Repræsentation. De overenskomstsluttende Regeringer forpligter sig til at gennemføre disse Kongressers Beslutninger.

h) Udgifterne til dette Raad bæres af de overenskomstsluttende Stater.

De foranstaaende Krav er at betragte som det, der mindst kan og maa fremsættes i Fredsoverenskomsten om international Arbejderbeskyttelse. Alle de krigsførende Lande har lidt saa uhyre Tab af Folkekraft, saa det er en uomgængelig Pligt for alle at holde Hus med det, der endnu er blevet tilbage. Folkene vilde hurtigst igen kunne blive sunde, naar de efter Krigen vil erkende, at det er af den dybeste Betydning, at det sociale Reformarbejde fremmes ved hurtigst muligt at indføre gennemgribende Reformer. Fastsættelsen i Fredsoverenskomsten af en Række saadanne Forpligtelser vil gøre Banen fri for dette Reformarbejde.

Det er sikkert ikke nødvendigt at begrunde Kravene i alle deres Enkeltheder; thi det drejer sig for Størstedelen om Lovbestemmelser, som allerede er gennemførte i enkelte Lande; ikke i Almindelighed, men en i et Land, en anden i et andet Land. Den praktiske Gennemførelse er altsaa allerede prøvet. Det drejer sig nu om at faa anerkendt en vis Ensartethed med Hensyn til Arbejderbeskyttelsens grundlæggende Bestemmelser.

Vi skal dog ofre nogle Ord paa vore Krav om en fri Foreningsret for Arbejderne i alle Lande. Dette Spørgsmaal er som saadant afhængig af hvert Lands indre Politik. Men naar der er Tale om Arbejderbeskyttelse, saa staar Foreningsretten, sammen med Retten til at opholde sig hvor man vil, i første Linje. De bedste socialpolitiske Love nytter kun lidet, naar ikke Arbejderne selv gennem deres Organisationer kan vaage over og gennemtvinge disse. Naar den internationalt vedtagne Arbejderbeskyttelse skal fremskaffe en vis Ensartethed i alle Landes Produktionsbetingelser, saa maa Arbejdernes Foreningsret i første Linje anerkendes og gennemføres af alle Lande. Hidtil har dette ikke været Tilfældet. Medens i en Del af de

krigsførende Lande Vejen staar Arbejderne aaben til Højnelse af deres Stilling, sukker disse i andre Lande endnu under det haarde Tryk af autokratiske Vilkaar. Regeringerne har ikke alene en moralsk Forpligtelse til ved den kommende Fredsslutning at afskaffe dette, men det er tillige Forudsætningen for Arbejderbeskyttelsens Virkeliggørelse, at den vil fastsætte vore Krav i Fredsoverenskomsten.

De faa neutrale Lande, der har kunnet holde Krigen borte og derfor ikke vil deltage i Fredsoverenskomsten maa anmodes om at tiltræde Overenskomstens socialpolitiske Del. De vil saa meget mindre kunne unddrage dem denne Pligt, som disse Landes Arbejderklasse og de fremskredne Folkekredse selv indtrængende forlanger Anerkendelsen. Men det vil være formaalstjenligt at faa dem med ved Forhandlingerne om dette Punkt, for straks ved Fredsslutningen at stille Landenes internationale Samling om den lovhjemlede Arbejderbeskyttelse paa de bredeste Grundlag. Vore Krav bliver saaledes en Prøvesten for alle Regeringer med Hensyn til deres socialpolitiske Sindelag og Hensigter. — Verden har hørt store Ord fra mange Staters Regeringer — Ord om »Folkenes Frihed« — Ved Ord maa det ikke blive — Vi vil se Kendsgerninger.

Kongresser.

Dansk Slagteriarbejderforbund

afholdt i Dagene fra 17.—19. Juni ordinær Kongres i »Folkets Hus« paa Enghavevej.

Kongressen talte ialt 139 Medlemmer.

Efter Indbydelse var mødt: Hr. A. Ahlström, Svensk Slagteriarbejderforbund, Hr. L. Grindheim, Norsk Slagteriarbejderforbund og Forbundets Æresmedlem, H. Tanggaard-Laursen, Randers.

Forbundets Formand, Hr. Vald. Hartmann, bød Velkommen og omtalte Forbundets vellykkede Agitation siden sidste Kongres. — Efter et særligt Velkommen til Gæsterne og to kvindelige Delegerede, som repræsenterede 7—800 organiserede Kvinder, bragte Ahlström og Grindheim de svenske og norske Kammeraters Hilsener.

Hr. P. Madsen, Formand for den københavnske Afdeling, bød paa Afdelingens Vegne de Delegerede fra Provinsen Velkommen, og der blev oplæst en Hilsen fra tyske Kammerater, som beklagede ikke at kunne sende nogen Repræsentant.

Forbundets Formand aflagde nu

Beretning

om Forbundets Virksomhed i de forløbne 3 Aar. Han henviste til de enkelte Aars Beretninger og til den omdelte trykte Beretning og udtalte sig dernæst bl. a. om Forholdet mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne.

Slagteriarbejderne staar overfor Arbejdsgiverne saaledes, at disse nærer Respekt og Tillid til vor Forhandlingsmaade. Mestrenes Konservatisme og manglende Forstaaelse hos Svendene var gamle Vanskeligheder, men de var nu væsentlig overvundne. Alle Slagtersvende forstaar nu, at Vejen frem er Organisationen. Mestrene har lært af Svendene, hvad Organisationen betyder, men vi ser dog nu, at Mestrene af økonomiske Grunde har maattet opgive deres Delegeretmøde i Aar, medens Slagteriarbejderne er i Stand til at holde denne store Kongres.

Virketrangen blandt Fagets Arbejdere har været prisværdig. Tarmrensernes Fremgang (bl. a. hos Schaub & Co.) er et Vidnesbyrd derom. Industriforbunds-Formen, som vi nu har, er Tidens Løsen, den giver Styrke, det har vore Forhold vist.

Under Krigen har vi høstet særlige Erfaringer, som vi ogsaa udnytter med Held nu. Ved Krigens Udbrud stod alt i det Uvisse; vi tog i 1913 vore Beslutninger, bl. a. om Overenskomstens Varighed, uden at kende det kommende. Men under Krigen har vi rejst Lønbevægelser paa Basis af Dyrtidsforholdene. Her spillede navnlig ogsaa de særlige Krigsvirksomheder ind.

Selv om Resultaterne af den for

dette Omraade iværksatte Agitation ikke maaler særligt stort i Løn- og Medlemsstatistik, saa har vi dog vakt Forstaaelse hos Hundreder af Arbejdere, der kom til Faget.

Der er afsluttet 102 Overenskomster. Formanden omtalte nærmere enkelte af disse, der er særlig karakteristiske. Han paaviste, at der var opnaaet betydelige Fordele for de paagældende Arbejdere, ikke mindst i de saakaldte Krigsvirksomheder.

Under Omtalen af de enkelte Overenskomster benyttede Taleren Lejligheden til stærkt at fremhæve, hvor varsom man maatte være med at afslutte nye Overenskomster under de særlig ekstraordinære Forhold, der raader. Det var hændt, at man foretrak at forny den gamle Overenskomst og saa forhøje Timelønningerne. Dette maatte ogsaa erindres, hvor der blev Tale om Overenskomster i 1918. Han lagde især Københavns og Esbjergs Afdelinger dette paa Sinde. I København var den gennemsnitlige Ugefortjeneste ved den anvendte Fremgangsmaade naaet op til lige ved 37½ Kr. Man skal udnytte Øjeblikkets gode Konjunkturer, men ikke glemme at se paa Fremtiden, og man skal handle saadan, at indgaaede Overenskomster kan hævdes fuldt ud. De Landsmøder, Forbundet havde arrangeret som Led i Agitationen og Tilrettelæggelsen af Lønbevægelserne, havde vist sig særdeles gavnlige.

Om Lønbevægelsen i større Almindelighed udtalte Formanden videre:

Forhandlingerne i de forløbne 3 Aar har været overordentlig omfangsrige. I den forløbne 3-aarige Periode er mange Overenskomster blevne fornyede 2 Gange, ja enkelte endog 3 Gange, og Dansk Slagteriarbejder-Forbund kan rolig pege paa, at Forbundets Medlemmers Løn- og Arbejsforhold rangerer blandt de bedste indenfor Arbejderbevægelsen her i Landet.

Minimallønnen havde faaet et kraftigt Stød fremad. I den foregaaende Periode var denne Sats 23—26 Kr. I den nye Overenskomst er den 28—30 Kr. ugentlig.

Det personlige Tillæg pr. Uge paa alle Lønninger blev 8 Kr., og for enkelte endog 10 Kr. (Ben- og Blodfabriker). Størst af alle Resultaterne er det, man opnaaede for vore kvindelige Medlemmer. Minimallønnen fastsattes til 20 Kr., Overarbejdsbetalingen til 70 Øre, og som en principiel Sejr 9-Timers Arbejdsdagen.

Videre fremhævede Taleren Betydningen af Majdemonstrationen; den stærke Demonstration giver Styrke under Forhandlinger om Arbejdstidens Forkortelse.

I de 3 Aar havde 4752 af Fagets Udøvere været med i Forbundets Lønbevægelse; det vil sige, at denne havde berørt alle Medlemmer og endda flere andre, thi Medlemstallet var knapt saa stort. Den opnaaede Forhøjelse udgjorde ialt 1,246,046 Kr. foruden hvad der var naaet i Dyrtidsydelser, og for første Gang var altsaa Millionen naaet i Fagets Lønresultater.

I Understøttelser havde Forbundet udbetalt store Summer, ogsaa til fremmede Landes Kammerater, og Takken herfor kom til Forbundet endog fra Skyttegravene baade i Øst og Vest, fordi ogsaa kæmpende Soldaters Familier havde faaet Del i disse Penge.

Formanden gennemgik og belyste nærmere en Række betydningsfulde Voldgittsafgørelser, der var trufne i Perioden, saaledes bl. a. hos Schaub & Co. i Esbjerg, ved De danske Vin- og Konservesfabriker, i Nykøbing F., ved Esbjerg Andelsslagteri o. s. v. Der var ved disse Sager opnaaet mange forskellige Fordele, bl. a. med Hensyn til Forholdet overfor uheldige Formænd, uheldige Eksemplarer blandt Arbejderne, Overarbejdsspørgsmaal m. m.

Begravelseskassen havde man givet en Udvikling, som havde vundet almindelig Tilfredshed overalt, og Anerkendelse langt udenfor Fagets Rækker.

Nærmere omtaltes endvidere Arbejdsanvisningen i Forbundet, hvortil Arbejdsgiverne i stigende Grad henvender sig om Arbejdskraft. I Perioden var der anvist 729 Pladser.

Strejkeudgifterne havde ialt ud-

gjort i de 3 Aar 10,280 Kr., deraf 5995 Kr. til Konflikter i andre Fag.

Forbundet tæller for Tiden 64 Afdelinger med et samlet Medlemstal af over 4000; Fremgangen siden sidste Kongres var 1025.

Endnu omtalte Formanden Fagbladets omfattende Virksomhed og takkede de Medlemmer, der havde ydet deres nyttige Bidrag ved Siden af de talrige Artikler, han selv havde maattet skrive. I Treaarsperioden var der ved Forhandlinger med Arbejdsgiverne, ved Voldgift, Kongresser, Forretningsudvalgsmøder, Landsmøder og Agitation ialt holdt 688 Møder.

Sluttelig rettede Formanden Opmærksomheden paa Fremtiden, idet han med Vægt lagde alle paa Sinde, at de var parate til at tage imod en Nedgangsperiode for Fagets Arbejdere og træffe de bedste Forholdsregler til at afværge dens Følger. Forbundet vil ruste sig til at gøre det mest mulige for Medlemmerne ogsaa under en saadan mulig Periode. Et er sikkert: Slagteriarbejderne gaar ikke med til en Afkortning i Arbejdstid, som kunde gøre opnaaede Lønfordele betydningsløse. Hellere maatte de, der arbejdede, støtte de ledige og saa for Resten maatte der stilles Krav til Stat og Kommune. Saaledes var Hovedbestyrelsens seneste Beslutning, og den skulde under ingen Omstændigheder fraviges.

Til sidst takkede Formanden for al god Medvirken ved det meget store Arbejde, der havde været at gøre; det gjaldt mange Medlemmer, det gjaldt Afdelingsledelserne og Hovedbestyrelsen saa vel som Forretningsudvalgets Medlemmer. Maaske vilde Takken ikke lyde fra disse Kredse til Taleren, men han vidste, at hvad han havde gjort, selv om det stred mod forskelliges Anskuelser, var gjort i Tro til det gavnlige derved for Medlemmers Interesser.

Efter en indgaaende Diskussion vedtoges følgende Resolutioner:

Nedgang i Produktionen.

Angaaende Forholdet ved en mulig kommende Nedgang i Produktionen, vedtoges enstemmigt følgende:

»Kongressen tiltræder den Fremgangsmaade, som Hovedbestyrelsen foreslaar med Hensyn til Forbundets fremtidige Stilling over for en eventuel Nedgang i Produktionen«.

Minimallønnen i København.

Med 49 St. vedtoges dernæst følgende:

»Da det under Beretningen om Virksomheden har vist sig, at de københavnske Lønninger ligger meget for lavt i Forhold til det øvrige Land, især Minimallønnen, vedtager Kongressen, at der ved de kommende Forhandlinger lægges særlig Vægt paa at hæve Minimallønnen«.

Ulovlige Strejker.

Følgende Resolution vedtoges med alle Stemmer mod 10:

»Foranlediget ved, at enkelte Grupper af Forbundets Medlemmer — i Modstrid med Forbundslovenes § 7 og paa Trods af bestaaende Overenskomsters Voldgiftsbestemmelser — har iværksat ulovlige Arbejdsstandsninger, bemyndiger Kongressen Hovedbestyrelsen til, for saa vidt fremtidige Tilfælde skulde indtræffe, at foretage saadanne Forholdsregler, som maatte være nødvendige for at skaffe indgaaede Overenskomster og Aftaler respekteret«.

Endvidere vedtoges det enstemmigt at forhøje den særlige Nødhjælpsfond fra 200 Kr. til 500 Kr.

Beretningen godkendtes derefter enstemmigt.

Regnskabet

for de forløbne 3 Aar forelagdes. Efter Hovedbestyrelsens Vedtagelse var der, siden Krigens Udbrud, ydet Hjælp til indkaldte Medlemmers Familier, ialt 410 Medlemmer, med et samlet Beløb af 32,636 Kr.

Regnskabet godkendtes enstemmigt.

(Fortsættes.)

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E Bording (V. Petersen. Kbhvn.)

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 4 ❋ KØBENHAVN DEN 28. JULI 1917 ❋ 14. AARGANG.

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Kongresser. Grænsestridigheder. Ind- og Udmeldelser. Lønbevægelser og Konflikter (Kvindelige og mandlige Arbejdere paa Steensens Margarinefabrik i Vejle. Papirindustriarbejderne)

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Juli 1917.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. August 1917.

Forretningsudvalget.

Kongresser.

Dansk Slagteriarbejderforbund

II.

Lovændringer.

Man gik nu til Behandlingen af en Række Forslag til Ændringer i Forbundets Love, stillede dels af forskellige Afdelinger, dels af Hovedbestyrelsen. De respektive Ordførere fra Afdelingerne og Formanden m. fl. paa Hovedbestyrelsens Vegne havde efterhaanden Ordet for at motivere de foreliggende Forslag.

Efter en rask Diskussion, hvori mange Talere foruden Formanden, Hovedkassereren og flere deltog, vedtog Kongressen enstemmigt følgende af Hovedbestyrelsen stillede Forslag angaaende

Kontingentet.

Kontingentet fastsættes til henholdsvis 80 Øre pr. heltbetalende og 40 Øre pr. halvtbetalende Medlem pr. Uge.

Begravelseshjælpen vil herefter være at udrede af Forbundskassen, saaledes at de til denne Kasse paalignede Bidrag i Fremtiden bortfalder.

Kontingentfordelingen vil herefter være at forandre i Henhold til Forhøjelsen saaledes:

Til Forbundet: 45 Øre pr. heltb. Medlem og 25 Øre pr. halvtb. Medlem pr. Uge.

Til Arbejdsløshedskassen: 20 Øre pr. heltb. og 10 Øre pr. halvtb. Medlem.

Til Afdelingen: 15 Øre pr. heltb. og 5 Øre pr. halvtb. Medlem. I alt 80 Øre pr. heltb. og 40 Øre pr. halvtb. Medlem.

Maanedskontingentet til Forbundet vil være at indsende saaledes:

For heltbetalende Medlemmer 1 Kr. 95 Øre.

For halvtbetalende Mrdlemmer 1 Kr. 8 Øre.

Administrationskontingentet fra Strejkefondet fastsættes til 1500 Kr. aarligt.

Det oplystes, at den dermed vedtagne Kontingentforhøjelse reelt beløber sig til 9 Øre pr. Uge.

Et Forslag fra Nørresundby Afdeling om, at Medlemmerne skulde fritages for Kontingent til Forbundet under Sygdom forkastedes.

Indskud.

Følgende Paragraf vedtoges angaaende forhøjet Indskud for fremtidige nye Medlemmer:

Ved Optagelse i Forbundet betales i Indskud 2 Kr. for heltb. og 1 Kr. for halvtb. Medlemmer samt 50 Øre for Medlemsbogen.

Strejkeunderstøttelsen.

Det vedtoges enstemmigt at fastsætte Strejkeunderstøttelsen til 16 Kr. for heltbetalende (hidtil 10 Kr.) og 8 Kr. for halvtbetalende Medlemmer samt 2 Kr. pr. Barn pr. Uge.

Strejkebrydere.

I Lovene hedder det, at Medlemmer, som bryder ud under en Strejke, skal tilbagebetale den nydte Under-

støttelse. Nu vedtoges det efter Hovedbestyrelsens Forslag, at dette ogsaa skal gælde Medlemmer, som under en Strejke eller Lock-out udmelder sig af Afdelingen, for at tage Arbejde ved Faget, forinden Udmeldelsen er godkendt af Forbundets Forretningsudvalg.

Angaaende Forholdet til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening vedtoges følgende Resolution:

»I Anledning af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforenings hensynsløse og brutale Optræden overfor Arbejderne i al Almindelighed og samme Forenings Stilling vedrørende Dyrtidstillæg i Særdeleshed, opfordrer Kongressen Hovedbestyrelsen til ikke at afslutte Overenskomster vedrørende Løn- og Arbejdsforhold med nævnte Forening, særlige Forhold undtagne«.

Derefter vedtoges nogle Ændringer i Begravelseskassens Love.

Stillingen til De samvirkende Fagforbund.

Paa Forslag fra Horsens, Vejle og Københavns Afdeling rejstes en Diskussion om Forbundets Stilling som Medlem af De samvirkende Fagforbund. Under Diskussionen, hvor delte Meninger kom til Orde, men hvor Stemningen overvejende ytrede sig til Fordel for den stadige Forbliven i Hovedorganisationen, hævdede Formanden, under Tilslutning fra mange Talere, at man i denne Sag ikke blot maatte se paa, om der kunde være noget at indvende mod Centralisationens Beskaffenhed og Virksomhed, men maatte fastholde den store Betydning, Tilslutningen til Hovedorganisationen havde for den internationale Samvirken mellem alle Landest Arbejdere. Desuden var det et Fejlgreb, naar man mente at have Krav paa Reformer i Centralisationen (f. Eks. med Hensyn til Septemberforligets Virkninger), at løbe fra den — man skulde selvfølgelig netop blive der for at gøre sin Indflydelse gældende og naa frem til en tilfredsstillende Form.

Hertil sluttede flere Talere sig; ogsaa Repræsentanten fra Sverrig, Hr. Ahlstrøm, anbefalede varmt den ubrødelige Solidaritet indenfor Landsorganisationens Rammer; en Udtræden af De samvirkende vilde vække dyb Beklagelse hos de svenske Kammerater. Centralisationen i hvert enkelt Land var en Livsbetingelse for baade det skandinaviske og det hele internationale Samarbejde.

Et Forslag fra de før nævnte Afdelinger om Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund forkastedes med et overvældende Stemmetal mod 7 St. Derpaa vedtoges en Resolution, som udtalte Ønskeligheden af Hovedorganisationens Modernisering.

Støtte af Arbejdernes kooperative Foretagende.

Nakskov Afdeling rejste Spørgsmaalet om en kraftigere Virksomhed for at støtte Arbejdernes kooperative Foretagender, og Formanden foreslog følgende Resolution:

»Idet Kongressen anerkender den kooperative Bevægelse som et Led i Arbejderklassens økonomiske Kamp, opfordres Forbundets Medlemmer til overalt paa den kraftigste og mest virkningsfulde Maade at støtte de af Arbejderpartiet anerkendte Brugsforeninger og andre kooperative Foretagender«.

Denne Resolution vedtoges enstemmigt.

Septemberforliget.

Aalborg Afdeling krævede Septemberforliget sat under Drøftelse. Der blev forelagt og enstemmigt vedtaget en saalydende Resolution:

»I Betragtning af Septemberforligets skadelige og hemmende Indflydelse paa Arbejdernes frie Udvikling indenfor det faglige Omraade opfordrer Kongressen Hovedbestyrelsen til at arbejde for at en Opsigelse af Septemberforliget sker snarest muligt. Kongressen henstiller endvidere til Forbundets Medlemmer overalt, hvert paa sit Omraade, at yde Hovedbestyrelsen sin kraftigste Medvirkning hertil.

Valg.

Til Formand, Kasserer og Sekre-

tær for Forbundet genvalgtes enstemmigt *Vald. Hartmann, Henr. Andersen* og *J. P. J. Christensen.*

Efter Valget vedtoges det at afholde næste Kongres der bliver Forbundets 25-Aars Jubilæums-Kongres, i Aarhus 1920.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

Efter Kongressen samledes man til Delegeretmøde i Slagter- og Kødindustriarbejdernes Arbejdsløshedskasse.

Formanden, Hartmann, afgav Beretning om Virksomheden, denne havde i de tre forløbne Aar været meget betydelig.

Den store Tilgang af Medlemmer havde selvfølgelig haft sin Andel i den forøgede Virksomhed, men selve Krigssituationen, der har medført en stor Tilgang til Faget, har ogsaa ved sine mange og pludselige Arbejdsstandsninger, som har haft forskellige Aarsager, medført en større Arbejdsløshed end under normale Forhold, og dette har gentaget sig Gang paa Gang, særlig ved de mange Konservesfabriker.

I de tre Aar var der udbetalt Understøttelser til et samlet Beløb af ca. 145,000 Kr. til ialt 3733 Medlemmer, hvis Antal af ledige Dage havde været 138,733.

Kassereren, Henrik Andersen, gennemgik Regnskabet, der balancerede med 189,718 Kr. I Kontingent var betalt 86,950 Kr., Kommunetilskudet udgjorde 20,116 Kr. og Statstilskudet 41,636 Kr.

Efter en kort Diskussion godkendtes Beretningen og Regnskabet.

Man valgte derefter de samme Tillidsmænd til Arbejdsløshedskassen, som forud var valgt i Forbundet.

Grænsestridigheder.

Formere og Arbejdsmænd.

Ude paa Arbejdspladserne har der i lang Tid hersket et noget spændt Forhold mellem Formerne og Arbejdsmændene, og som til Tider har givet sig et ret uheldigt Udslag, til Skade for det gode Samarbejde, der bør være blandt alle organiserede Arbejdere, og skadelig for Bestræbelserne for at skabe en Forbedring i Arbejdernes Løn- og Arbejdsvilkaar. For muligt at faa disse ofte tilbagevendende Stridigheder ud af Verden, har Forretningsudvalget forhandlet med begge Parter, og det er efter mange Konferencer lykkedes at naa til Enighed om et Forslag til Regler for Samarbejdet. Dette er nu godkendt af saavel Hovedbestyrelsen for Dansk Arbejdsmandsforbund som af Formerforbundets Kongres og er saalydende:

Regler for Samarbejde mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Dansk Formerforbund om Arbejde, der er flydende mellem de to Orgenisationers Medlemmer.

1) I alle Tilfælde, hvor det er nødvendigt, skal begge Organisationers Medlemmer optræde i Fællesskab, alt dog under Hensyn til vedkommende Organisations Love.
2) Priser, der er fastsat af begge Parter i Fællesskab — eller en af dem i Fællesskab truffen Aftale — skal respekteres af begge Parter.
3) Naar der paa en Arbejdsplads agtes gennemført en Forbedring i Løn- og Arbejdsforhold, skal den Part (Medlemmer, Tillidsmanden eller Organisationen), som tager Initiativet i saa god Tid som mulig, give den anden Part Meddelelse herom.
4) Under Forhandlinger, der har Udsigt til at ende med Konflikt, holder den forhandlende Part stadig den anden Part underrettet om Stillingen.
5) Under en Strid med Arbejdsgiveren om Betaling for Arbejde eller Arbejdets Udførelse, maa den anden Parts Medlemmer ikke udføre dette, før Sagen er ordnet paa tilfredsstillende Maade af den Part, der har rejst Spørgsmaalet, eller før Enighed derom er opnaaet mellem begge Parter.
6) I Tilfælde af Strejke eller Lockout, der kun omfatter en af

Parterne, holder den arbejdende Part sig strængt passiv med Hensyn til Arbejdets Udførelse og hvad dermed staar i Forbindelse, indtil den Part, der har rejst Sagen, meddeler den anden, at ordnede Forhold atter er tilvejebragt.

7) Under Forhold, hvor det for Sagens heldige Udfald skønnes nødvendig at iværksætte Sympatistrejke, bør Organisationernes Hovedbestyrelse være enige herom, og lovligt Varsel maa gives forinden Sympatistrejken iværksættes.

8) Ved Uoverensstemmelser, som opstaar paa Arbejdspladser mellem Arbejdsmænd og Formere, skal saadanne Forhold afgøres af et Udvalg, der bestaar af 2 Repræsentanter for Dansk Arbejdsmandsforbund og 2 for Dansk Formerforbund, og med en udenforstaaende. men kendt Partifælle som Formand, der saafremt Enighed ikke kan opnaas, har den afgørende Myndighed.

Ind- og Udmeldelser.

Landarbejderforbundet optaget i De samvirkende Fagforbund.

Spørgsmaalet om Optagelsen af Landarbejderforbundet i De samvirkende Fagforbund, har, som bekendt, i nogen Tid været rejst, og paa De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde d. 24. April i Aar blev Sagen drøftet. Repræsentantskabet vedtog en saalydende Resolution:

Forretningsudvalget bemyndiges til at optage Landarbejderforbundet paa Betingelse af, at der — ved De samvirkende Fagforbunds Foranstaltning — tilvejebringes Enighed mellem Dansk Arbejdsmands-Forbund og Landarbejderforbundet om Grænseforhold, Arbejdsmaade og Overflytningsforhold.

Forhandlinger om de i Resolutionen fremhævede Forhold har siden været ført, og Enighed er opnaaet om følgende:

Forslag
til Regler for Grænseforholdene mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Landarbejderforbundet.

I.

»Dansk Arbejdsmandsforbund«s Arbejdsomraade er Organiseringen af Arbejdsmænd, der beskæftiges ved Bygningsarbejde, Jordarbejde (f. Ex. Jærnbane- eller Vejanlæg o. lign.), industrielle Virksomheder (f. Ex. Tegl- og Kalkværker, Grusgrave- og Skærvefabrikker, Tørvefabrikker o. s. v.), samt Skovarbejde. Dette forhindrer dog ikke, at Skovarbejdere, som beskæftiges ved Landarbejde, kan optages i Landarbejderforbundet. Saavel om disse, som om Skovarbejdere i Landarbejderforbundets nuværende Afdelinger gælder, at de kan forblive i dette Forbund, indtil Betingelserne for Oprettelsen af en ren Skovarbejderorganisation er tilstede.

»Landarbejderforbundet«s Arbejdsomraade er Organiseringen af Arbejdere, der som Tyende, Daglejere eller lign. er beskæftiget ved egentligt Landbrugsarbejde.

II.

Hvor en mindre industriel Virksomhed drives i Forbindelse med Landbrug ikke gennemsnitlig beskæftiger mere end 10 Mand og er beliggende paa et Sted, hvor der ellers ikke samles noget større Antal af de Arbejdsmænd, der falder ind under »Dansk Arbejdsmandsforbund«s almindelige Arbejdsomraade, men hvor »Landarbejderforbundet« har Betingelser for at kunne oprette en Afdeling, kan dette Forbund ogsaa organisere disse Industriarbejdere.

III.

Hvor Landbrug drives i større eller mindre Grad industrielt, og Landarbejderne allerede er organiseret under »Dansk Arbejdsmandsforbund«, maa »Landarbejderforbundet« ikke optræde konkurerende eller drive Agitation for at faa disse Landbrugsarbejdere til at overgaa.

Som Overflytningsregler antages

den indenfor »De samvirkende Fagforbund almindelige gældende Regel, der findes i Fagforbundenes Loves § 6 og er saalydende:

»Naar et Medlem af de under »De samvirkende Fagforbund« hørende Organisationer overgaar til et andet Fag, betales intet Indskud til dette Fags Organisation, forudsat at vedkommende Medlem har opfyldt sine Forpligtelser mod den Organisation, han forlader.«

med den Tilføjelse, at naar et Medlem af den ene Organisation tager Arbejde under den anden Organisations Omraade, maa han — i hvert Fald hvis Arbejdet har nogenlunde stadig Karakter — lade sig overflytte inden 14 Dage, efter at han er kommet i Arbejde.

For Dansk Arbejdsmands Forbund:
Lyngsie. J. C. Larsen. C. Dreyer.

For Landarbejderforbundet:
Oscar Levinsen. Martin Olsen.
A. V. Hansen.

For De samvirkende Fagforbund i Danmark:
Carl F. Madsen. Peder Hedebol.

Disse Regler er godkendt saavel af Hovedbestyrelsen for Dansk Arbejdsmandsforbund som af Hovedbestyrelsen for Landarbejderforbundet og Optagelsen af Landarbejderforbundet har derefter fundet Sted den 1. Juli d. A.

Vi byder hermed Forbundet hjertelig velkommen indenfor de centraliserede Fagforbunds Rammer.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsstandsning af kvindelige og mandlige Arbejdere paa A/S H. Steensens Margarinefabrik i Vejle. Fra Arbejdsgiverforeningen modtog vi under 17. Juli Meddelelse om at samtlige Arbejdere (Mænd og Kvinder) paa ovennævnte Fabrik havde nedlagt Arbejdet uden Varsel, efter at Fabrikkens Ledelse havde nægtet at imødekomme Arbejdernes Krav om Dyrtidstillæg m. m.

Den 20. Juli opnaaedes der ved et Fællesmøde Enighed om, at Arbejdet skulde genoptages den 23. Juli, og om at der derefter skulde optages Forhandling om eventuelle foreliggende Uoverensstemmelser og om det fremsatte Krav om Dyrtidstillæg.

Fabrikken frafaldt derefter Kravet om Erstatning for den ulovlige Arbejdsstandsning.

Papirindustriarbejdernes Krav om Dyrtidstillæg. Paa Papirfabrikkerne arbejdes for de fleste Arbejderes Vedkommende baade Nat og Dag. Arbejdstiden er 12 Timer i Døgnet, og der indrømmes hverken Spise- eller Hviletid.

Ifølge den bestaaende Overenskomst er Daglønnen for det store Flertal kun Kr. 4,15 pr. Dag plus 16 Øre i Dyrtidstillæg, hertil kommer et Ekstra-Dyrtidstillæg af 32 Øre, alt i alt er Daglønnen saaledes Kr. 4,63.

Hvis man omsætter denne Dagløn til Timeløn (12 Timer) bliver den kun 38½ Øre pr. Time.

En Del af Arbejderne beskæftiges kun ved Dagarbejde, og deres Løn er Kr. 3,85 pr. Dag plus Dyrtidstillægene.

De kvindelige Arbejderes Løn er Kr. 2,60 pr. Dag plus et Dyrtidstillæg af 10 Øre og et Ekstra-Dyrtidstillæg af andre 10 Øre.

Denne Fortjeneste, som jo er meget ringe, formindskes følelig ved de Helligdage, der indtræder i Ugernes Løb.

For de mandlige Arbejderes Vedkommende bliver saa godt som alt Arbejde udført i Dagløn. Derimod er der en Del Kvinder, som arbejder i Akkord, men grundet paa de for Tiden herskende Fabrikationsforhold er disse Kvinders Fortjeneste snarere bleven forringet end forbedret.

Det ekstraordinære Dyrtidstillæg blev bevilget den 1. Februar d. A., men naar Hensyn tages til den herskende Dyrtid var dette Tillæg alt for ringe, og da Dyrtiden stadig er bleven værre og værre, har de

vedkommende Arbejdere være udsatte for den bitreste Nød, og dette har medført, at Arbejderne er blevne utaalmodige, og har derfor foretaget ny Henvendelse til Selskabets Direktion om at faa tilstaaet et yderligere Dyrtidstillæg.

Denne sidste Henvendelse fandt Sted den 18. Juni d. A., og da der endnu den 30. s. M. ikke forelaa noget definitivt Svar paa denne Henvendelse, tog Arbejderne sig selv til Rette og forlod Arbejdet.

Ser man nu paa, hvorledes Prisstigningen paa alle Livsfornødenheder vedvarer, maa det erkendes, at de Lønninger, som Papirfabrikkerne udbetaler deres Arbejdere slet ikke staar i noget som helst passende Forhold hertil, og da det tillige er en almindelig Kendsgerning, at Papirfabrikkerne giver sine Aktionærer et betydeligt Udbytte, vil man kunne forstaa Arbejdernes Utilfredshed med at skulle arbejde for rene Sultelønninger.

Forholdet er iøvrigt saaledes, at Arbejderne i mange Tilfælde slet ikke har kunnet eksistere af disse Lønninger, men har maattet henvende sig til Hjælpekassen om Understøttelse.

Sagen kom til Behandling ved et Fællesmøde den 7. Juli mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, og her stillede Arbejdsgiverforeningen Forslag om, at Arbejdet skulde genoptages og Forhandlingerne om et Dyrtidstillæg optages derefter. Dette Forslag blev forelagt Medlemmerne ved Møder i de forskellige Afdelinger, men blev forkastet med 812 Stemmer imod 16.

Naar Arbejderne ikke vilde genoptage Arbejdet, saaledes som af Arbejdsgiverforeningen foreslaaet, bunder dette i, at Arbejderne nærede en stærk Tvivl om, at Papirfabrikkerne virkelig vilde indfri deres Løfte om Løntillæg, saaledes at dette vilde faa nogen Betydning for Arbejderne. Disse har jo i den Henseende kun høstet bitre Erfaringer.

Den 11. Juli klagede Arbejdsgiverforeningen til Den faste Voldgiftsret og begærede Strejken erklæret for ulovlig og Forbundet dømt til at genoptage Arbejdet og idømt en Bod til Dækning af Fabrikkernes Tab samt paalagt Sagens Omkostninger.

Den 19. Juli fandt der imidlertid et forberedende Møde Sted i Den faste Voldgiftsret, og der opnaaedes her Enighed om følgende:

De mødte Repræsentanter for Papirindustriarbejderne anbefaler hurtigst mulig følgende Forslag til deres Organisationer:

1) Arbejdet paa Papirfabrikerne genoptages snarest muligt og senest Onsdag den 25. Juli 1917 ved den normale Arbejdstids Begyndelse, saavidt muligt i samme Omfang som før Arbejdsstandsningernes Iværksættelse.

2) Samme Dag, Arbejdet er genoptaget, optages en Forhandling mellem Parterne om Dyrtidstillæg under Retsformandens Ledelse og under Medvirkning af Repræsentanter for Hovedorganisationerne.

3) Denne Forhandling skal være tilendebragt i Løbet af 2 Dage.

4) Saafremt Arbejdet genoptages som foran anført, frafalder Klagerne Klagen i nærværende Sag.

Dette Forslag blev forelagt Medlemmerne Søndag den 22. Juli og vedtoges med 435 Stemmer imod 252.

I Henhold til denne Beslutning er Arbejdet genoptaget og Forhandlingerne paabegyndtes i Onsdags under Højesteretsasessor E. Tybjergs Ledelse.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F E Bording (V. Petersen. Kbhvn.)

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Juli Maaned 1917.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. August 1917.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 2 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 5 ❋ KØBENHAVN DEN 4. AUGUST 1917 ❋ 14. AARGANG.

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Havnearbejderne i Aarhus. Murarbejdsmændene i Aarhus. Kedel- og Maskinpasserne i Roskilde, Odder og Helsingør Papirindustriarbejderne) Arbejdsløsheden.

Den faste Voldgiftsret.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Skibsværftsarbejdernes Fagforening.

Sag Nr. 196.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 27. Juni 1917.

Ved den faste Voldgiftsrets Kendelse af 20. Juni 1917 blev en af Skibsværftsarbejdernes Fagforening hos A/S Københavns Flydedok & Skibsværft og hos A/S Burmeister & Wain iværksat Strejke erklæret ulovlig. Spørgsmaalet om Bod og Sagsomkostninger blev udsat, idet man inden den endelige Afgørelse heraf mente at burde afvente, om Kendelsen, i Følge hvilken Arbejdet ufortøvet burde genoptages, samtidig med at man skred til Mægling baade om Dyrtidsspørgsmaalet for begge Værfters Vedkommende og om Betalingen for Udførelsen af forskellige Arbejder paa Flydedokken, blev efterkommet.

Efter hvad der senere for Retten er oplyst, er det paa en den 23. Juni 1917 i Fagforeningen afholdt Generalforsamling med 400 mod 32 Stemmer vedtaget ikke at genoptage Arbejdet, saalænge Værfterne ikke har givet Tilsagn om at ville yde Dyrtidstillæg. Fra Værfternes Side er man rede til at opfylde Kendelsen ved at optage Forhandling om de forannævnte Spørgsmaal, saa snart Arbejdet er genoptaget.

Retten finder Anledning til at betone den store Betydning, det har ogsaa for Arbejderne, at de gældende Bestemmelser om forudgaaende Mægling og Varsel nøje overholdes, forinden nogen Arbejdsstandsning iværksættes. Disse Foranstaltningers Formaal er netop at skaffe Klarhed over og løse de mellem Parterne opstaaede Spørgsmaal. Det vil være nødvendigt, at der i Overtrædelsestilfælde fra Rettens Side trædes alvorligt op derimod.

Efter alt foreliggende vil Fagforeningen være at ikende en Bod, som under Hensyn til, at Overtrædelsen, særlig som den nu foreligger, er af graverende Karakter, findes at maatte sættes til 2000 Kr.

Sagens Omkostninger vil de Indklagede have at betale med 250 Kr.

Kendelse.

Til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, paa de to ovennævnte Selskabers Vegne betaler Skibsværftsarbejdernes Fagforening en Bod af 2000 Kr., hvorhos Fagforeningen udreder Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Skibsværftsarbejdernes Fagforening.

Sag Nr. 201.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 14. Juli 1917.

Ved Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 20. Juni d. A. blev en af Skibsværftsarbejdernes Fagforening hos A/S Københavns Flydedok & Skibsværft og hos A/S Burmeister & Wain iværksat Strejke, der var begyndt i Slutningen af Maj d. A., erklæret for ulovlig, idet det i Kendelsen udtaltes, at Arbejdet uden Ophold burde genoptages paa Værfterne under bestemt og uforbeholden Medvirkning fra Fagforeningens Bestyrelses Side samtidig med, at der

skredes til Mægling baade om Dyrtidsspørgsmaalet for begge Værfters Vedkommende og om Betalingen for Udførelse af forskellige Arbejder paa Flydedokken.

Medens man fra Værfternes Side erklærede sig rede til at opfylde Kendelsen ved at optage Forhandling om de nævnte Spørgsmaal, saa snart Arbejdet var genoptaget, vedtoges det paa en den 23. Juni d. A. i Fagforeningen afholdt Generalforsamling med 400 mod 32 Stemmer ikke at genoptage Arbejdet, saalænge Værfterne ikke havde givet Tilsagn om at ville yde Dyrtidstillæg.

Som Følge af denne Optræden fra Fagforeningens Side blev der ved Rettens Kendelse af 27. Juni d. A. paalagt Fagforeningen en Bod af 2000 Kr.

Da Strejken ikke desto mindre er fortsat, har Arbejdsgiverforeningen under nærværende Sag paany indklaget Skibsværftsarbejdernes Fagforening og har paastaaet denne for fortsat Brud paa den i Faget gældende Overenskomst og paa Septemberforliget idømt en Bod af en saadan Størrelse, at den i hvert Fald kan dække en væsentlig Del af det Tab, som den ulovlige Strejke har paaført Værfterne, hvilket Tab Klagerne har opgjort til meget betydelige Beløb.

De Indklagede har paastaaet sig frifundet, idet de paany henviser til, at Grunden til Strejken maa søges i Værfternes Uvillighed til at indlade sig i Forhandling om de krævede Lønforhøjelser.

Under nærværende Sag er det oplyst, at der efter Rettens Kendelse af 27. Juni d. A. intetsomhelst er gjort fra Fagforeningens eller dens Bestyrelses Side for at bringe Strejken til Ophør; derimod er der af Fagforeningens Formand i »Social-Demokraten« for den 4. Juli indrykket en af ham underskrevet Artikel hvori det hedder, at Arbejdet paa Skibsværfterne ikke bliver genoptaget, før Direktørerne optager en Forhandling om Dyrtidstillæg. Videre er det oplyst, at Foreningen siden Strejkens Begyndelse har understøttet en Del af dens Medlemmer, vel omkring 400, med Laan til et samlet Beløb af ca. 30,000 Kr., samt at de for Tiden arbejdende af Foreningens Medlemmer har vedtaget at yde Strejkeunderstøttelse fra idag.

Som Sagen saaledes foreligger, kan Fagforeningen ikke undgaa paany at blive idømt en Bod, og denne findes under særligt Hensyn *dels* til § 5 Nr. 3 i Loven om Den faste Voldgiftsret) hvorefter det skal anses som en særlig skærpende Omstændighed, naar der er handlet i Strid med en af denne Ret afsagt Kendelse, *dels* til de betydelige Tab, der er paaført Værfterne ved denne ulovlige Strejke, at burde sættes til 30,000 Kr. De Indklagede vil derhos have at betale Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Kendelse.

Til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa de ovennævnte Selskabers Vegne betaler Skibsværftsarbejdernes Fagforening en Bod af 30,000 Kr. Endvidere udreder Fagforeningen nærværende Sags Omkostninger med 100 Kr.

Kongresser.

Almindelig socialistisk Fredskonference i Stockholm den 15. August.

Under 12. Juli er der fra Stockholm udsendt Indbydelse til en almindeligsocialistiskFredskonference, som skal afholdes der i Byen den 15. August og følgende Dage. Indbydelsen er undertegnet af »Delegationen for Arbejder- og Soldaterorganisationernes Kongres i Rusland og af den hollandsk-skandinaviske Komité. Konferencens Dagsorden er foreløbig fastsat saaledes:

1. *Verdenskrigen og Internationale.*
2. *Internationales Fredsprogram.*
3. *Veje og Midler til at realisere dette Program og til hurtigst at gøre Ende paa Krigen.*

Indbydelsen, der er formet som et Opraab til Arbejdere i alle Lande, har iøvrigt været publiceret i den

socialdemokratiske Dagspresse og burde derfor være almindelig bekendt.

Socialdemokratisk Forbund og De samvirkende Fagforbund har vedtaget at lade Danmark repræsentere ved denne Konference.

Ifølge Haager-Bureauets Statutter kan Danmark sende 10 Delegerede. Ved Forhandling mellem de to vedkommende Forretningsudvalg er man enedes om, at den politiske Hovedorganisation disponerer over 7 af disse 10 Mandater og den faglige Hovedorganisation over de resterende 3. Valget af Repræsentanter har endnu ikke fundet Sted.

Forsikringsfunktionærernes og Inkassatorernes Forbunds Kongres.

Den 29.—30. Juni og 1. Juli afholdt Forsikringsfunktionærernes Forbund sin 4. Kongres i Forsamlingsbygningen i Amaliegade i Aarhus. Kongressens Dagorden var følgende:

1. Kongressens Konstituering.
2. Forhandlingsbog og Beretning.
3. Regnskabet.
4. Forslag fra Forretningsudvalget.
5. Lovændringer.
6. Indkomne Forslag.
7. Lønninger.
8. Valg af Tillidsmænd.

Kongressen talte 27 Delegerede. Desuden var efter Indbydelse en Række Gæster tilstede, nemlig: For Broderforbundene i Sverrig og Tyskland *A. M. Sandström* og *Carl Giebel*, for De samvirkende Fagforbund *E. Svendsen*, for Repræsentanternes og Inkassatorernes faglige Forening i København Formand *Christiansen*. Sygekassefunktionærernes faglige Organisation var ogsaa indbudt, men var forhindret i at sende nogen Repræsentant.

Forbundets Formand, *Frederik Hagengaard*, bød Forsamlingen Velkommen, og efter Oplæsning af en Prolog og Lykønskningsskrivelser og Telegrammer samt Taler af de indbudte Gæster skred man til Behandling af Dagsordenen. Til Dirigenter valgtes *Vald. Petersen* og *V. Jersie*, til Sekretærer *Thøgersen* og *Nilausen*.

Formanden aflagde en udførlig Beretning om Virksomheden og dvælede særlig ved den i 1915 førte Strejke hos Dansk Folkeforsikringsanstalt, der fik et for Organisationen og Medlemmerne heldigt Forløb. Siden har der jevnlig været Stridigheder hos samme Selskab om Forstaaelsen af Overenskomsten; men disse er alle ved Forhandling eller Voldgiftsbehandling bragt til en tilfredsstillende Afslutning. Efter en Debat godkendtes Beretningen enstemmigt.

Hovedkasserer *H. C. Hansen* fremlagde det reviderede Regnskab, der ligeledes blev enstemmig godkendt.

Derefter behandledes de foreliggende Lovændringsforslag. Flere væsentlige Ændringer foretoges. Det vedtoges saaledes at ændre Forbundets Navn fra »Forsikringsfunktionærernes Forbund« til »Forsikringsfunktionærernes og Inkassatorernes Forbund«. Heri laa tillige en Vedtagelse om, at Repræsentanternes og Inkassatorernes Organisation i København optoges i Forbundet. Under Hensyn til Forbundets Udvikling vedtoges det at sammenknytte Formands- og Hovedkassererposterne, dog at dette skal besluttes af et Repræsentantskabsmøde, som Forretningsudvalget i den Anledning skal indkalde til belejligt Tidspunkt. Desuden vedtoges en Række andre Lovændringer.

Efter Fastsættelse af Lønninger skred man derefter til Valg af Ledelse. Til Formand og Hovedkasserer genvalgtes ved Akklamation henholdsvis *Fr. Hagengaard* og *H. C. Hansen*. Som Medlemmer af Forretningsudvalget valgtes *V. Jersie*, *P. V. Jørgensen* og *Plinius*, som Revisorer *Hans Petersen*, *F. E. Mayner* og *Chr. Sørensen*.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde afholdtes derpaa. Mødet valgte de samme Funktionærer, som havde fungeret paa Kongressen. Fra Arbejdsløshedsinspektør Frk. *Black*

forelaa et Telegram om, at Arbejdsløshedskassen havde opnaaet Statsanerkendelse fra 1. Juli 1917. Beretning og Regnskab godkendtes enstemmigt, og Lovenes endelige Vedtagelse skete ligeledes enstemmig.

Som Tillidsmænd valgtes de samme som af Kongressen valgte.

Efter afsluttende Taler af de tilstedeværende Gæster og Forbundets Formand samt kraftige Hurra for Forbundet og Arbejderbevægelsen sluttede Kongressen under Afsyngelsen af »Internationale«.

Træindustriarbejderforbundets ordinære Kongres

og Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde afholdes 12.—14. Oktober i Vejle. De samvirkende Fagforbund er indbudt til at lade sig repræsentere ved Forhandlingerne, og Forretningsudvalget har som sin Repræsentant valgt Kasserer *E. Svendsen.*

Svensk Fagforeningskongres.

Den faglige Landsorganisation i Sverrig afholder sin 7. ordinære Kongres i Stockholm 20.—25. August. Ifølge Sædvane er indbudt en Repræsentation for De samvirkende Fagforbund. Hertil er valgt *Carl F. Madsen* og *E. Svendsen.*

Lønbevægelser og Konflikter.

Havnearbejderne ved Aarhus Havn. Havnearbejderne ved D. F. D. S.s Eksportbaade i Aarhus forlangte den 6. Juli et Dyrtidstillæg, og da de ikke fik det, nægtede de at fremme Arbejdet ved Eksportskibene, der laa parate til at lade.

Der blev imidlertid straks truffet Foranstaltninger til at finde en Løsning paa Striden, og om Eftermiddagen besluttede Arbejderne paa et Møde at genoptage Arbejdet under Forudsætning af, at lokale Forhandlinger straks optoges om Dyrtidskravet og tilendebragtes inden 8 Dage. Skulde der ikke ved disse Forhandlinger være opnaaet Enighed inden den fastsatte Tid, skal Forhandlingerne fortsættes med Tiltræden af Hovedorganisationerne ved et Fællesmøde i København.

Der opnaaedes ikke Enighed ved de lokale Forhandlinger og Sagen kom derfor til Behandling den 10. Juli mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne.

Arbejderne stillede Krav om et Dyrtidstillæg af 1 Kr. pr Dag. Efter to Dages Forhandlinger, hvorunder Forholdene i Aalborg og Københavns Havn ogsaa var til Behandling, erklærede Arbejdsgiverforeningen, at den først i Løbet af nogle Dage og senest 8 Dage fra Dato kunde tage Stilling til de af Havnearbejderne i Aarhus rejste Krav om et Ekstra-Dyrtidstillæg, men tilbød, at de Vilkaar, man til den nævnte Tid maatte enes om for Aarhus' Vedkommende, skulde faa tilbagevirkende Kraft til Lørdag Morgen den 14. Juli. Sammenslutningen vilde i Løbet af den angivne Tid formulere de Garantier man maatte knytte til et Dyrtidstillæg af den antydede Størrelse, idet man iøvrigt erklærede sig villig til at lade den Ordning, man maatte naa til for Aarhus' Vedkommende, blive gældende for København og Aalborg samtidig.

Den 17. Juli og følgende Dage fortsattes Forhandlingerne om det krævede Dyrtidstillæg. Arbejdsgivernes Stilling var nu den, at de vel kunde tænke sig at give Arbejderne det krævede Dyrtidstillæg, men de forlangte til Gengæld Garantier for, at dette Tillæg saa kunde bære, ikke blot over den nuværende Overenskomstperiode, men eventuelt ogsaa for et Aar mere. De tilbød ogsaa, at hæve dette Ekstra-Dyrtidstillæg med 4 Øre pr. Time, for hver 10 pCt. Stigningen fortsættes, og saafremt Dyrtiden aftager, skulde Dyrtidstillægget formindskes med 4 Øre pr. Time for hver 10 pCt. Nedgang.

Det skulde være en Forudsætning for denne Aftale, at Arbejderne i andre Byer og Virksomheder under Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer, kunde kræve optaget Forhandling om en

lignende Ordning som ovenfor anført, dog skulde der tages et passende Hensyn til Byernes Størrelse og de lokale Forhold.

Som man ser er Arbejdsgiverforeningen stærkt inde paa Tanken om at finde en Ordning, som mulig kan bringe de vedkommende Overenskomster over 1918. Da Spørgsmaalet kan faa Betydning for ca. 6000 Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, er det forstaaeligt, at Sagen maa underkastes en alvorlig Behandling, men for dog at faa denne tilendebragt indenfor en rimelig Tid, har Forbundet anset det for nødvendigt at meddele Arbejdsgiverforeningen, at det agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der etableres Arbejdsstandsning hos og overfor Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen i Aarhus og Aalborg, indtil der opnaas Enighed om et Ekstra-Dyrtidstillæg til Arbejderne.

Murarbejdsmændene i Aarhus stillede for en Tid siden Krav om et Dyrtidstillæg, men da Centralforeningen ved en Generalforsamling den 26. April d. A. har vedtaget, at dens Medlemmer højst maatte yde et Tillæg af 5 Øre pr. Time for Daglønsarbejde og Murmestrene i Aarhus af den Grund nægtede at yde yderligere Tillæg nedlagdes Arbejdet, hvorefter der den 3. Juli fandt en Forhandling Sted i Aarhus, mellem Repræsentanter for Centralforeningen og Dansk Arbejdsmandsforbund, uden at det dog her lykkedes at naa til et Resultat, idet Arbejdsgivernes Repræsentanter fremdeles henholdt sig til Beslutningen om ikke at yde ud over de 5 Øre pr. Time og, dersom Arbejdet ikke genoptages, forbeholdt sig at indanke Spørgsmaalet om den uvarslede Strejke for Den faste Voldgiftsret, medens Arbejdernes Repræsentanter stillede Forslag om, at Arbejdet straks genoptages, mod at der derefter optages en Forhandling mellem Centralforeningerne og Dansk Arbejdsmandsforbund om Ydelse af et ekstraordinært Dyrtidstillæg til Murarbejdsmændene i alle de Byer, hvor ovennævnte Organisationer har Medlemmer.

Trods Arbejdsgivernes afvisende Holdning genoptog Murarbejdsmændene i Aarhus dog Arbejdet den 5. Juli, og i Skrivelse af 7. Juli anmoder Dansk Arbejdsmands Forbund De samvirkende Fagforbund om at foranledige et Møde under Hovedorganisationernes Medvirkning, for der at søge tilvejebragt en Ordning, der gav Murarbejdsmændene et rimeligt Dyrtidstillæg.

Dette Møde afholdtes i Arbejdsgiverforeningen Torsdag den 12. Juli, og nærværende var Repræsentanter for Centralforeningerne i Provinserne, Aarhus Murmestre, do. Murarbejdsmænd, Dansk Arbejdsmands-Forbund og de to Hovedorganisationer; men heller ikke her lykkedes det at naa til Enighed, idet Arbejdsgivernes Repræsentanter stædig holdt paa den af Centralforeningen trufne Beslutning.

Endelig tilbød de at ville forelægge Centralforeningens ordinære Generalforsamling Forslag om, at ændre denne Bestemmelse, og *dersom* dette skete, vilde Aarhusmestrene forelægge og anbefale Forslag om yderligere Tillæg, men da den nævnte Generalforsamling tidligst kunde afholdes henimod Midten af August Maaned og man ingen som helst Garanti havde for at Beslutningen blev ændret eller ophævet, kunde Arbejdernes Repræsentanter ganske forstaaeligt ikke føle sig tilfredsstillede ved et saadant Forslag, men tilbød, at man for de øvrige Byers Vedkommende vilde afvente Generalforsamlingens Beslutning, naar denne kunde foreligge inden Juli Maaneds Udgang, mod at der straks toges fat paa Forhandlinger om et Dyrtidstillæg for Murarbejdsmændene i Aarhus.

Men Arbejdsgivernes Repræsentanter stillede sig absolut afvisende over for dette Tilbud og var ikke til at rokke fra deres Standpunkt, der var dikteret af den af Centralforeningen vedtagne ganske meningsløse Bestemmelse, hvorfor Mødet endte uden Resultat.

Det er ganske uforstaaeligt, at Arbejdsgiverforeningen vil paatage sig Medansvaret for den Situation, der skabes ved den af Centralforeningen trufne Beslutning; thi Forhandlingerne er jo gjort ganske illusoriske ved at den ene Part paa Forhaand har vedtaget, at der ikke maa ydes mere end et bestemt Tillæg, og deres Repræsentanter saa føler sig absolut bundne af denne Beslutning, og ikke kan rokke sig derfra før de om en 4 à 5 Uger *eventuelt* kan faa Beslutningen ændret.

Under disse Forhold var det givet, at Mødet maatte ende resultatløst, og det tyder ikke paa, at Arbejdsgiverforeningen i Realiteten har ændret Kurs med Hensyn til dens Stilling til Ydelsen af rimelige og haardt tiltrængte Dyrtidstillæg til Arbejderne og derved bidrager til, at Arbejdsforholdene kommer ind i en roligere Gænge.

For nu at fremtvinge en Afgørelse indenfor en rimelig Frist har Dansk Arbejdsmands Forbund fremsendt 1. Varsel om Strejke hos Medlemmer af Dansk Arbejdsgiver- & Mesterforening i Aarhus.

Kedel- og Maskinpasserne paa Chromlæderfabrikken i Roskilde, Fælles-Kraftstationen i Odder og A/S C. Wibroes Bryggerier i Helsingør. Paa de ovennævnte Virksomheder, hvor Kedel- og Maskinpasserforbundet ikke tidligere har haft Overenskomster, er det nu lykkedes det at afslutte saadanne. Der er ved disse opnaaet følgende Fordele:

Paa *Chromlæderfabrikken* tiltraadtes Landsoverenskomsten, men hertil gives der et overenskomstmæssigt Dyrtidstillæg af 3 Kr. ugl. Der beskæftiges 2 Mand.

Paa *Kraftstationen* havde en Mand 14—1800 Kr. aarlig, to Mand hver 1248 Kr. og en Reservemand 1000 Kr. plus et Dyrtidstillæg paa 20 %. Overarbejde betaltes med 70 Øre pr. Time.

Nu kommer de tre faste Mand paa en aarlig Løn af 15—1800 Kr. aarlig, og Reservemanden faar 1400 Kr. Omlægningen maa dog i intet Tilfælde foranledige en Reduktion. Arbejdstiden, der hidtil gennemsnitligt var 60 Timer ugl., bliver nu 56 Timer. Der opnaaedes 6 Dages Sommerferie, og under Sygdom suppleres Sygepengene til fuld Løn, indtil Arbejdsforholdet kan opsiges med en Maaneds Varsel.

Paa *Bryggeriet* var Arbejdstiden noget uregelmæssig, men fastsættes nu til 10 Timer daglig. Lønnen var hidtil 30 Kr. ugl., og Overarbejde betaltes pr. Time med 60 Øre.

Ved Overenskomsten fastsattes Ugelønnen til 32 Kr. og Overtidsbetalingen til 70 Øre pr. Time.

Papirindustriarbejdernes Krav om Dyrtidstillæg. I »Arbejderen« Nr. 4 (14. Aargang) omtalte vi Papirindustriarbejderforbundets Krav om Dyrtidstillæg og gjorde opmærksom paa, at der ved et forberedende Møde i Den faste Voldgiftsret den 19. Juli var opnaaet Enighed om et Forslag, der gik ud paa, at Arbejdet skulde genoptages senest den 25. Juli, og at der samme Dag skulde optages Forhandlinger om et Dyrtidstillæg; vi oplyste ligeledes, at det ved en Afstemning i Afdelingerne var blevet vedtaget at genoptage Arbejdet.

I Henhold til Bestemmelsen om Forhandling traadte Parterne sammen den 25. Juli, og da der ikke opnaaedes noget Resultat, fortsattes Forhandlingerne den paafølgende Dag. Heller ikke denne Dags Forhandlinger bragte Enighed tilveje, hvorimod Papirfabrikkerne sluttelig fremsatte et Tilbud om, at de fra og med den 25. Juli vilde give et Dyrtidstillæg, der — indbefattede de i indeværende Aar alt givne Dyrtidstillæg af 8 Kr., 4 Kr. og 2½ Kr. pr. Maaned, henholdsvis for gifte Mænd, ugifte Mænd og Kvinder — udgør for gifte Mænds Vedkommende ved en Dagløn

	pr. Dag
af under Kr. 4,15	Kr. 1,15
- » 4,15 til 4,50 ..	» 1,05
- » 4,60 til 5,14 ..	» 0,85
- » 5,15 og derov.	» 0,70

For ugifte Mænds Vedkommende:

Halvdelen af ovennævnte Beløb, og for Kvinders Vedkommende 50 Øre pr. Dag.

Dette Tilbud er bleven forelagt Arbejderne, og disse har ved en Afstemning Landet over med 460 St. mod 250 St. vedtaget Tilbudet. Dermed er denne Konflikt bragt til en heldig Afslutning.

Arbejdsløsheden
i April Maaned 1917.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i April 1917 omfatter ialt 60 Fag eller Organisationer med ialt 156,356 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang 7,466 eller 4,8 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 212,702 eller 1,4 Dage pr. Medlem. Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Sejlmagere, Brolæggere, Forgyldere, Glarmestre, Børstenbindere, Kobbersmede og Jern- og Metalslibere. Desuden er Oplysningerne ufuldstændige for Stenarbejdere, Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	126	126	1	42	530	530	35	288	656	656	36	330
Bageri- og Konditr.arb.	1339	1339	210	4040	1673	1673	155	3376	3012	3012	365	7416
Sukkervarearbejdere	536	536	40	750	196	196	4	68	732	732	44	818
Bryggeriarbejdere	2726	2726	15	465	1409	1409	17	819	4135	4135	32	1284
Slagteriarbejdere	812	812	»	1184	2840	2840	15	513	3652	3652	15	1697
Skraatobaksarbejdere	199	199	10	191	540	540	17	526	739	739	27	717
Tobaksarbejdere	4454	4454	37	923	2745	2745	22	409	7199	7199	59	1332
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1842	1842	193	3599	5769	5769	560	12397	7611	7611	753	15996
Rebslagere	38	38	»	»	264	264	4	105	302	302	4	105
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere	3685	3685	120	950	2948	2948	156	1640	6633	6633	276	2590
Handskemagere	57	57	19	493	9	9	1	31	66	66	20	524
Hattearbejdere	563	563	1	47	154	154	5	133	717	717	6	180
Skotøjarbejdere	2676	2676	29	749	1048	1048	22	619	3724	3717	51	1368
Barberere	590	590	23	812	646	646	25	777	1236	1236	48	1589
Jordarbejdere, Bygnings- og Møbelindustri.												
Murere	2048	2048	41	1362	4845	4845	133	8000	6893	6893	174	9362
Murarbejdsmænd	1150	1150	66	7701	—	—	—	—	1150	1150	66	7701
Hustømrere	1503	1503	29	2813	3925	3923	61	5705	5428	5426	90	8518
Skibstømrere	271	271	8	554	566	559	»	»	837	830	8	554
Snedkere	4156	4156	53	2407	3946	3946	135	3590	8102	8102	188	5997
Billedskærere	110	110	»	»	66	66	»	»	176	176	»	»
Malere	2061	2061	»	5355	2691	2691	8	2936	4752	4752	8	8291
Sadelm. og Tapetserere	980	980	71	1310	512	512	26	499	1492	1492	97	1809
Stukkatører	91	91	»	»	7	7	»	»	98	98	»	»
Gas- og Vandarbejdere	68	68	2	94	—	—	—	—	68	68	2	94
Skorstensfejere	64	64	»	»	55	55	»	»	119	119	»	»
Ovnsættere	12	12	»	»	—	—	—	—	12	12	»	»
At overføre..	32157	32157	968	35841	37384	37375	1401	42421	69541	69532	2369	78272

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	32157	32157	968	35841	37384	37375	1401	42421	69541	69532	2369	78272
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere .	729	729	28	735	2542	2542	59	2919	3271	3271	87	3644
Bødkere	264	264	»	»	500	500	88	1668	764	764	88	1668
Drejere	107	107	1	40	234	234	3	43	341	341	4	83
Karetmagere	368	368	5	152	586	586	10	311	954	954	15	463
Barnevognsarbejdere .	18	18	»	»	—	—	—	—	18	18	»	»
Korkskærere	232	232	65	850	22	22	3	72	254	254	68	922
Kurvemagere	180	180	11	263	—	—	—	—	180	180	11	263
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere.....	106	106	4	88	105	105	3	42	211	211	7	130
Hvidgarvere	50	50	2	58	39	39	1	37	89	89	3	95
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere.....	970	970	4	295	157	157	2	48	1127	1127	6	343
Stenarbejdere	160	160	4	150	341	305	3	146	501	465	7	296
Glasarbejdere.....	233	233	68	1377	212	212	133	2104	445	445	201	3481
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv-, Elektropl.	554	554	»	39	237	237	4	196	791	791	4	235
Blikkenslagere.....	765	765	21	652	497	497	13	391	1262	1262	34	1043
Metaltrykkere	102	102	2	30	10	10	»	»	112	112	2	30
Gørtlere og Metalarbejd.	339	339	5	131	65	65	1	24	404	404	6	155
Urmagere	74	74	»	»	177	177	2	46	251	251	2	46
Instrumentmag. (chir.)	40	40	»	»	—	—	—	—	40	40	»	»
Smede og Maskinarb..	9700	9700	341	9700	7160	7160	122	3032	16860	16860	463	12732
Formere.....	450	450	58	1344	1250	1250	64	1260	1700	1700	122	2604
Elektrikere	1025	1025	51	2299	756	756	43	1318	1781	1781	94	3617
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Bogbindere	1845	1845	31	719	299	299	10	218	2144	2144	41	937
Litografer	418	418	13	277	110	110	»	»	528	528	13	277
Typografer	2636	2636	90	2239	1695	1652	38	1003	4331	4288	128	3242
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	205	205	»	16	1095	1095	18	317	1300	1300	18	333
Dansk Arbejdsmandsf.	19000	15000	2150	52000	31000	18200	1000	32000	50000	33200	3150	84000
Arbejdsm. Forbund for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	842	842	»	683	842	842	»	683
Lager- og Pakhusarb..	611	611	29	381	—	—	—	—	611	611	29	381
Kedel- og Maskinpass.	737	737	11	254	1060	1060	11	463	1797	1797	22	717
Kellnere.....	903	903	108	3000	608	608	50	1400	1511	1511	158	4400
Kvindel. Arbejderforb..	2900	2690	204	4906	1160	673	11	186	4000	3363	215	5092
Brødkuske	282	282	2	18	—	—	—	—	282	282	2	18
Handels- og Kontormdh	1353	1353	38	1143	4285	4285	59	1357	5638	5638	97	2500
Tilsammen.	79513	75303	4314	118997	94368	81053	3152	93705	173881	156356	7466	212702

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 6 ✻ KØBENHAVN DEN 11. AUGUST 1917 ✻ 14. AARGANG.

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene i Frederikssund. Elektrikere i Nykøbing F. og paa Christiansborg Slot. Snedkerfaget i Provinserne. Træindustriarbejderne hos H. P. Larsen og »Fremad«. Typograferne i Provinserne). Arbejdsløsheden.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene i Frederikssund. Den Konflikt, der i længere Tid har bestaaet i Frederikssund mellem Arbejdsmændene og de derværende Vognmænd samt Købmand H. R. Lange, var den 6. Juli til Forhandling ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen. Det lykkedes her at naa til en Ordning.

I Følge denne skal den almindelige Overenskomst, der gælder med Foreningen af Arbejdsgivere i Frederikssund, udstrækkes ogsaa til de paagældende under Foreningen staaende Vognmænd og til Købmand Lange, imod at der gøres forskellige forbedrende Tilføjelser. For Købmand Langes Virksomhed vil dette sige, at de hidtil gældende Trælastakkorder og Aftaler ang. Lossepladser m. m. forbliver uforandrede med Tilføjelse af et Dyrtidstillæg af 10 pCt. Endvidere betales der for Tiden fra 1. Februar til 1. Juni, da den nye Ordning begynder, 500 Kr., som Fagforeningen fordeler til de paagældende Arbejdere, for at Betalingsforskellen mellem denne og andre Arbejdspladser i den nævnte Periode kan blive udjævnet.

Den varslede Strejke er dermed ude af Verden.

Det er iøvrigt en Forudsætning for de trufne Aftaler, at hvis der ved Forhandling mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Sammenslutningen af Købmands- og Havneorganisationen i Danmark eller mellem de to Hovedorganisationer opnaas Enighed om Ydelsen af et almindeligt Dyrtidstillæg, skal der ogsaa for Frederikssunds Vedkommende finde en passende Regulering Sted i Overensstemmelse hermed.

Elektrikerne i Nykøbing F. og paa Kristiansborg Slot. Som tidligere meddelt afholdes den 14. April et Fællesmøde angaaende opstaaede Uoverensstemmelser, som var opstaaet mellem Elektrikerforbundet og Firmaerne *I. B. B. Obelitz* og *Anton Melgaard* i Nykøbing F. samt hos *Albert I. C. Berg* og *A/S Siemens-Schuckert* ved Arbejdet paa Kristiansborg Slot. Mødet endte resultatløst, og de den Gang varslede Strejker har været fortsat siden.

Den 20. Juli afholdes nyt Møde om disse Sager, og det lykkedes her at naa til Enighed om følgende:

I Nykøbing F. genoptages Arbejdet straks imod at der fra Arbejdets Genoptagelse ved Arbejde paa Dagløn udbetales Elektrikerne et ugentlig Dyrtidstillæg til de bestaaende Lønninger svarende til 10 Øre pr. Time for de Timer, som de i den paagældende Uge har haft paa Dagløn. Et lignende ugentlig Forskud beregnet efter 10 Øre pr. Arbejdstime i Akkord udbetales ligeledes hver Uge som Forskud paa Akkorden.

Paa Kristiansborg genoptages Arbejdet straks paa Betingelse af, at der mellem de paagældende Arbejdere og Arbejdsgivere straks optages en Forhandling om Fortsættelse af de Akkordpriser, hvorom der har været Uoverensstemmelse. Denne Forhandling skal være tilendebragt i Løbet af en Maaned. Der nedsættes

et Nævn, bestaaende af d'Herrer *Esberg* og *Vald. Jensen* for Forbundet og *Aage Hassel* og *Carl Adamsen* for Arbejdsgiverne, til at behandle de Spørgsmaal, som Parterne ikke kan opnaa Enighed om. Indtil Forhandlingerne er tilendebragt, udbetales der ugentlig de paagældende Arbejdere som Forskud paa Akkorden et Tillæg af 50 % til deres Timeløn.

Snedkerfaget i Provinserne. I Nakskov, Roskilde og Lillerød havde Snedkerne krævet Dyrtidstillæg, og da Mestrene stillede sig afvisende, havde Svendene forladt Arbejdet. I Nakskov drejede det sig fra først af om ca. 30 Svende, og i Roskilde om 4 Mand paa et enkelt Værksted. I Lillerød omfattede Kravet 3 Mand, men her var Sagen senere ordnet ved at den paagældende Mester indgik paa at yde et Tillæg af 8 Kr. pr. Maaned til hver Mand.

Da Forhandlinger mellem Parterne ikke førte til noget Resultat, ligesom et Mæglingsmøde mellem Snedkerforbundet og Centralforeningen forløb resultatløst, var Sagen indanket for Hovedorganisationerne, og ved et Fællesmøde den 12. Juni enedes man om følgende:

I *Nakskov* ydes et Dyrtidstillæg pr. Maaned af 8 Kr. for gifte Svende og 4 Kr. for ugifte do., gældende for alt Timeløns- og Møbelarbejde, samt paa Akkordarbejde ved Samling af Bygningsarbejde.

I *Roskilde* ydes et Tillæg af 8 Kr. pr. Maaned til hver Mand for alt Timelønsarbejde.

I *Nakskov* regnes Tillægget fra 1. Juni d. A. og i *Roskilde* fra 15. Maj.

Dermed betragtedes de foreliggende Konflikter som bragt til endelig Afslutning, idet Arbejdet genoptoges i samme Omfang som før Arbejdsnedlæggelsen.

Træindustriarbejderne hos H. P. Larsen, Frederikssund. Firmaet, der fabrikerer Landbrugsmaskiner, har med et af Forbundets Medlemmer, Benneboe, oprettet Kontrakt, hvorefter han skal betragtes som Formand, og forbydes det ham at være Medlem af Fagforeningen.

Træindustriarbejderforbundet hævder, at Benneboes Funktioner ikke er af den Art, at han kan betragtes som Formand, saa meget mere som han, som enhver af de øvrige Arbejdere, passer sin Maskine og til Kontoret maa opgive den Arbejdsmængde han daglig præsterer, og da Formanden for Snedkerværkstedet hidtil har haft Tilsyn med Maskinsnedkeriet, endda paa Tider hvor der har været flere Arbejdere underlagt hans Tilsyn, saa mener man, at han ogsaa fortsat kan gøre det, men at Firmaets Handlemaade er et Forsøg paa at skabe sig en Del kontraktbundne Folk.

Firmaet hævder herimod, at Haandsnedkeriet og Maskinsnedkeriet, der hidtil har været installeret i samme Lokale, nu er adskilt og installeret i forskellige Etager i Huset, ligesom der nu er tillagt Snedkerformanden andre Funktioner end hidtil, saaledes at han ikke fremdeles kan føre Tilsyn med Maskinsnedkeriet, hvorfor man ønsker at have en særlig Formand der.

Ved Forhandlinger og Mæglingsmøde mellem Parterne er det ikke lykkedes at naa til Enighed og et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 28. Juni, endte ligeledes uden Resultat.

Træindustriarbejderne paa Træskofabriken »Fremad« i Odense Ved et Fællesmøde den 14. Juni i Arbejdsgiverforeningen behandledes et Dyrtidskrav, som var rejst paa Træskofabriken »Fremad« i Odense. Arbejderne havde her forlangt Tillæg til Akkordsatserne for »Paaslaaerarbejde«. Da Fabriken stillede sig stejlt afvisende, forlod Arbejderne deres Pladser for at se sig om efter noget bedre. Hertil føjede sig en Sympatistrejke.

Arbejdsgiverne saa heri en ulovlig Arbejdsstandsning, og gennem Arbejdsgiverforeningen førtes der Klage derover, idet man bebudede Sagens Indbringelse for den faste Voldgiftsret.

Ved Fællesmødet kom man dog til Enighed om følgende Ordning:

Fagforbundet beklager den skete Arbejdsstandsning paa Træskofabriken »Fremad« i Odense og forpligter sig til i det Omfang, som Forholdene tillader, at skaffe Arbejdet genoptaget inden Udgangen af denne Uge.

Fabriken tilbyder at betale et ekstra Dyrtidstillæg til Paaslaaere af 3 Øre pr. Par og desuden fra 1. November yderligere 1 Øre pr Par.

Træskostøvler og lakerede Træsko forhøjes med 5 Øre pr. Par, som ekstra Dyrtidstillæg.

Disse Tillæg gælder ikke for Bazartræsko.

Typografernes Lønbevægelse i Provinserne. Efter Opsigelse af Dansk Typograf-Forbund udløb den for Provinserne gældende Tarif den 1. Juli 1917. Der førtes en Række Forhandlinger mellem Parterne, og ved et Møde i Odense den 3. Juni fremskaffedes et Forslag til ny Overenskomst, saalydende:

Dags Dato er der ved et Fællesmøde i Odense mellem Repræsentanter for Bladudgiverorganisationen i Provinserne, Dansk Provins Bogtrykkerforening og Dansk Typografforbund truffet følgende Overenskomst under Forbehold af de respektive Organisationers Tiltrædelse:

Den bestaaende »Minimaltarif for Arbejdere i Bogtrykkerierne i Danmarks Provinser« forlænges i 2 Aar saaledes, at den tidligst kan opsiges med 1/2 Aars Varsel til 1. Juli 1919, paa følgende Vilkaar:

1. Samtlige faste Lønninger og Tarifens Minimallønninger hæves fra 1. Juli 1917 med 2 Kr. ugentlig. Beregningssættere ydes ligeledes 2 Kr. ugentlig.
2. Fra samme Dato udbetales der yderligere et ugentligt Dyrtidstillæg paa 3 Kr. til gifte og 1 Kr. 50 Øre til ugifte Typografer. Dyrtidstillægget medtages ikke ved Beregning af Godtgørelse for Overarbejde eller Forskydning af Arbejdstiden.

Samtidig bortfalder den af 31/10 1916 trufne Ordning angaaende Dyrtidstillæg.

Til Belysning af Overenskomstens Virkning anføres følgende Eksempler: En gift Sætter i Odense, der arbejder for 26 Kr. ugentlig, skal herefter have 28 Kr. i Ugeløn plus 3 Kr. i Dyrtidstillæg; en ugift Sætter, der arbejder samme Sted og for samme Løn, skal have 28 Kr. i Ugeløn plus 1 Kr. 50 Øre i Dyrtidstillæg.

En Beregningssætter, der alle Ugens Hverdage arbejder paa Beregning, skal have sin paa Beregning tjente Løn plus 2 Kr. samt henholdsvis 3 Kr. eller 1 Kr. 50 Øre ugentlig i Dyrtidstillæg, alt efter som han er gift eller ugift.

3. Inden 1. Oktober d. A. optager Repræsentanter for de ovennævnte Parter Forhandling om en Tarif for Hjælpearbejderne i Provinserne.
4. De nævnte Organisationer tiltræder Norm for Regler for Behandling af faglig Strid, dog med den Ændring, at den i Normen omtalte Voldgiftsret bliver den i Tarifen hidtil gældende.
5. Hver enkelt Organisation skal senest den 24. Juni Kl. 3 Eftermiddag paa et imellem Parterne senere aftalt Sted have afgivet Svar paa, om den tiltræder nærværende Overenskomst.

Odense den 3. Juni 1917.

For Dansk Provins-Bogtrykkerforening:
P. Hansen. P. Busch. Poul Søndergaard.

For Bladudgiverorganisationen i Provinserne:
Joh. Jensen. S. W. Nielsen.

For Dansk Typograf-Forbund:
Viggo Christensen. N. Mortensen. Ludv. Kragh. Karl Sørensen. P. Bondesen. L. Christiansen. Th. Jørgensen. Johs. M. Andersen. N. Chr. Mathiesen. Ludv. Christensen. Ferd. Poulsen. H. Crone. C. M. Blomberg.

Ved derpaa foretagen Afstemning blev Forslaget godkendt af Principalerne, men forkastet af Typograferne, nemlig med 1133 Stemmer mod 283, medens 36 svarede »Stemmer ikke«. Nye Forhandlinger mellem Parterne endte uden positivt Resultat, og under 26. Juni anmodede Forbundet derfor om De samvirkende Fagforbunds Sanktion til at varsle Strejke. Denne Sanktion blev givet den følgende Dag, og Varslerne blev derefter fremsendt saaledes, at Strejken kunde være iværksat den 13. Juli.

Imidlertid kom der nye Forhandlinger igang under Hovedorganisationernes Medvirken. Den 5. Juli afholdtes et Fællesmøde og de følgende Dage fortsattes ved derom nedsatte Underudvalg. Endelig den 7. Juli lykkedes det at opnaa Enighed om et Forslag, der indeholdt yderligere Indrømmelser overfor Arbejderne, og da navnlig overfor de smaa Lønninger. Forslaget var saalydende:

Dags Dato er der ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen i Kjøbenhavn mellem Repræsentanter for Bladudgiverorganisationen i Provinserne, Dansk Provins-Bogtrykkerforening og Dansk Typograf-Forbund truffet følgende Overenskomst under Forbehold af de respektive Organisationers Tiltrædelse:

Den bestaaende »Minimaltarif for Arbejdere i Bogtrykkerierne i Danmarks Provinser« forlænges i to Aar, saaledes at den tidligst kan opsiges med 1/2 Aars Varsel, til 1. Juli 1919 paa følgende Vilkaar:

1. Den første Side i Tarifen redigeres saaledes: »Arbejdsløn. § 1. I følgende Byer er den laveste Fastløn:

   28 Kr. Beregning: 42 Øre Fraktur, 44 Øre Antiqua:

   Aalborg—Nørre Sundby, Aarhus, Esbjerg—Fanø, Fredericia, Helsingør, Herning, Hjørring, Hillerød, Holbæk, Holstebro, Horsens, Kolding, Køge, Lyngby, Nakskov, Nykøbing F., Nykøbing M., Næstved, Odder, Odense, Randers, Ringkøbing, Ringsted, Roskilde, Rønne, Silkeborg, Skanderborg, Skive, Slagelse, Stege, Svendborg, Thisted, Varde, Vejle og Viborg.

   27 Kr. Beregning 42 Øre Fraktur, 44 Øre Antiqua:

   Alle de øvrige Byer og iøvrigt alle Steder, hvor der opstaar Trykkerier.

   Overvejende Akcidens- og Bogarbejde lønnes med mindst 28 Kr. samt henholdsvis 43 og 45 Øre pr. 1000 Bogstaver. Til Akcidens- og Bogarbejde henregnes alle Tidsskrifter samt Blade, der ikke udgaar mindst 3 Gange ugentlig.

   Nyudlærte, Sættere, Trykkere og Stereotypører skal kunne beskæftiges det første Aar paa Lærestedet for 2 Kr. under Minimallønnen det første Aar, og 1 Kr. under Minimallønnen det andet Aar.«

   Tarifens øvrige Minimalløninger forhøjes ligeledes med 2 Kr. ugentlig.
2. De ved Tarifens Vedtagelse beskæftigede faglærte Arbejdere, hvis Lønninger, som Følge af Minimallønnens Forhøjelse og Omklassificering ikke forhøjes med 3 Kr. ugentlig, skal have Forskellen i Form af et personligt Tillæg, saaledes at Forhøjelsen for de paagældende bliver 3 Kr. plus Dyrtidstillægget.
3. Fra 1. Juli udbetales der yderligere et ugentlig Dyrtidstillæg, som skal udgøre: For de ifølge ovenstaaende Overenskomst fremkomne Lønninger til og med 29 Kr. 4 Kr. ugentlig, for Lønninger over 29 Kr. til og med 38 Kr. 3 Kr. og over 38 Kr. 2 Kr. Ugifte under 25 Aar erholder 1 Kr. mindre i Dyrtidstillæg paa alle Satser. Dyrtidstillægget medtages ikke ved Beregning af Godtgørelser for Overarbejde eller Forskydning af Arbejdstiden. Samtidig bortfalder den af 31/10 1916 trufne Ordning angaaende Dyrtidstillæg.
4. Nærværende Overenskomst har tilbagevirkende Kraft fra 1. Juli d. A.
5. Inden 1. Oktober d. A. optager Repræsentanter for de nævnte Parter Forhandling om en Tarif for Hjælpearbejderne i Provinserne.
6. De nævnte Organisationer tiltræder Norm for Regler for Behandling af faglig Strid, dog med den Ændring, at den i Normen omtalte Voldgiftsret bliver den i Tarifen hidtil gældende.
7. Hver enkelt Organisation skal senest Torsdag den 12. Juli Kl. 3 Eftermiddag paa en mellem Parterne senere aftalt Maade have afgivet Svar paa, om den tiltræder nærværende Overenskomst.

I nedenstaaende Tabel gives en Oversigt over Forholdet mellem de hidtilværende Lønninger, og Lønningerne efter Odenseforslaget og det under Hovedorganisationernes Medvirken tilvejebragte:

Nuværende Løn	Odense-Forslaget med 2 Kr. i Tillæg til Ugelønnen plus Dyrtidstillægget		Nuværende Forslag med 3 Kr. i Tillæg til Ugelønnen plus Dyrtidstillægget	
	Gifte	Ugifte	Gifte samt ugifte over 25 Aar	Ugifte under 25 Aar
24	29.00	27.50	31.00	30.00
25	30.00	28.50	32.00	31.00
26	31.00	29.50	33.00	32.00
27	32.00	30.50	33.00	32.00
28	33.00	31.50	34.00	33.00
29	34.00	32.50	35.00	34.00
30	35.00	33.50	36.00	35.00
31	36.00	34.50	37.00	36.00
32	37.00	35.50	38.00	37.00
33	38.00	36.50	39.00	38.00
34	39.00	37.50	40.00	39.00
35	40.00	38.50	41.00	40.00
36	41.00	39.50	41.00	40.00
37	42.00	40.50	42.00	41.00
38	43.00	41.50	43.00	42.00
39	44.00	42.50	44.00	43.00
40	45.00	43.50	45.00	44.00

Dette Forslag udsendtes derefter til Afstemning.

Provinstypograferne vedtog dette Forslag med 946 Stemmer mod 498. Ogsaa Principalernes Organisationer godkendte Forslaget. Dermed var dette endeligt gældende, og Konflikten saaledes løst.

Arbejdsløsheden

i Maj Maaned 1917.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i Maj 1917 omfatter ialt 54 Fag eller Organisationer med ialt ca. 156,800 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 5,800 eller 3,7 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 129,600 eller 0,8 Dage pr. Medlem. Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Sejlmagere, Forgyldere, Glarmestre, Gas- og Vandarbejdere, Børstenbindere, Pottemagere, Stenarbejdere, Kobbersmede, Jern- og Metalslibere og Urmagere. Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Brolæggere, Bogbindere, Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	130	130	»	4	546	546	25	545	676	676	25	549
Bageri- og Konditr. arb.	1344	1344	212	3925	1687	1687	146	3196	3031	3031	358	7121
Sukkervarearbejdere.	587	587	29	276	193	193	2	85	780	780	31	361
Bryggeriarbejdere ...	2820	2820	10	333	1436	1436	14	380	4256	4256	24	713
Slagteriarbejdere	843	843	2	38	2827	2827	8	225	3670	3670	10	263
Skraatobaksarbejdere	203	203	1	147	543	543	10	279	746	746	11	426
Tobaksarbejdere.....	4908	4908	42	757	2803	2803	18	548	7711	7711	60	1305
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1865	1865	256	6367	5697	5697	308	10815	7562	7562	564	17182
Rebslagere.....	37	37	1	4	261	257	16	346	298	294	17	350
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere.....	3685	3685	175	2050	2948	2948	110	580	6633	6633	285	2630
Handskemagere	58	58	18	421	9	9	2	45	67	67	20	466
Hattearbejdere.....	678	678	19	114	161	161	4	79	839	839	23	193
Skotøjarbejdere	2732	2732	34	820	1058	1058	15	405	3790	3790	49	1225
Barberere	590	590	20	439	646	646	19	572	1236	1236	39	1011
Jordarbejdere, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	84	84	1	54	84	32	2	90	168	116	3	146
Murere	2083	2083	68	990	4875	4856	39	1800	6958	6939	107	2790
Murarbejdsmænd	1150	1150	65	1977	—	—	—	—	1150	1150	65	1977
Hustømrere	1547	1547	»	346	3993	3973	29	935	5540	5520	29	1281
Skibstømrere	271	271	»	68	572	572	»	»	843	843	»	68
Snedkere	4130	4130	44	861	3970	3970	133	3033	8100	8100	177	3894
Billedskærere	110	110	»	»	64	64	»	»	174	174	»	»
Malere.....	2217	2217	»	»	2728	2728	»	»	4945	4945	»	»
Sadelm. og Tapetserere	993	993	9	218	593	593	19	208	1586	1586	28	426
Stukkatører.....	91	91	»	»	7	7	»	»	98	98	»	»
Skorstensfejere	64	64	»	»	56	56	»	»	120	120	»	»
Ovnsættere	12	12	»	»	—	—	—	—	12	12	»	»
At overføre..	33232	33232	1006	20209	37757	37662	919	24166	70989	70894	1925	44377

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	33232	33232	1006	20209	37757	37662	919	24166	70989	70894	1925	44377
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere .	723	723	16	396	2543	2543	56	1635	3266	3266	72	2031
Bødkere	266	266	2	37	510	510	64	1808	776	776	66	1845
Drejere	108	108	»	»	244	244	6	144	352	352	6	144
Karetmagere	367	367	3	65	589	589	7	217	956	956	10	282
Kurvemagere	188	188	5	157	—	—	—	—	188	188	5	157
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere.....	106	106	4	86	112	112	2	60	218	218	6	146
Hvidgarvere.....	50	50	3	74	36	36	»	20	86	86	3	94
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere.....	969	969	4	99	149	149	»	»	1118	1118	4	99
Glasarbejdere.....	230	230	64	1375	212	212	153	3638	442	442	217	5013
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	560	560	1	8	234	234	»	50	794	794	1	58
Blikkenslagere.....	765	765	19	432	500	491	20	383	1205	1256	39	815
Metaltrykkere	105	105	2	36	10	10	»	»	115	115	2	36
Gørtlere og Metalarbejd.	344	344	13	242	68	58	1	42	412	402	14	284
Smede og Maskinarb..	9800	9800	362	7280	7240	7240	139	3031	17040	17040	501	10311
Formere.....	425	425	79	1768	1225	1225	89	1580	1650	1650	168	3348
Elektrikere	1042	1042	73	1469	775	775	58	1542	1817	1817	131	3011
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Bogbindere	1875	1875	35	661	295	202	7	243	2170	2077	42	904
Litografer	433	433	4	271	111	111	»	»	544	544	4	271
Typografer	2636	2636	130	2667	1650	1569	39	981	4286	4205	169	3648
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	199	199	»	»	1074	1074	9	264	1273	1273	9	264
Dansk Arbejdsmandsf.	19000	14100	1680	32000	31000	18800	440	11000	50000	32900	2120	43000
Arbejdsm. Forbund for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	750	750	»	»	750	750	»	»
Lager- og Pakhusarb..	613	613	12	153	—	—	—	—	613	613	12	153
Kedel- og Maskinpass.	740	740	10	242	1075	1075	17	384	1815	1815	27	626
Kellnere.....	943	943	57	2400	634	634	14	900	1577	1577	71	3300
Kvindel. Arbejderforb..	3200	2860	73	2515	1400	645	8	180	4600	3505	81	2695
Brødkuske	283	283	3	62	—	—	—	—	283	283	3	62
Handels- og Kontormdh	1413	1413	35	1042	4491	4491	64	1601	5904	5904	99	2643
Tilsammen.	80615	75375	3695	75748	94684	81441	2112	53869	175299	156816	5807	129617

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 7 ❋ KØBENHAVN DEN 18. AUGUST 1917 ❋ 14. AARGANG.

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene ved Aalborg og Nørresundby Havn. Murarbejdsmændene i Aarhus og Randers. Arbejdsmænd paa Bornholm. Arbejdsmænd i Roskilde. Stenhuggerne hos Jensen & Schumacher. Stenarbejderne paa Bornholm. Træindustriarbejderne paa »Spiralen«.

Den faste Voldgiftsret.

Murerne i København.

Sag Nr. 198.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 28. Juli 1917 i Sag Nr. 198: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Murerforbundet i Danmark paa egne og Murersvendenes Fagforening i Københavns Vegne.

Københavns Murer- og Stenhuggerlav har til Arbejdsgiverforeningen indsendt Klage over, at Svendene i Løbet af Juni og Juli Maaned d. A. efterhaanden har iværksat Arbejdsstandsninger hos en Række af Lavets Medlemmer, idet Svendene samtidig har fremsat Lønkrav i Strid med den for København, Frederiksberg og Omegn gældende Priskurant af Februar 1916. Arbejdsgiverforeningen har som Følge deraf rejst nærværende Sag, hvorunder den paastaar Murerforbundet paa egne og den københavnske Afdelings Vegne paalagt Bod og Sagens Omkostninger. De Indklagede har paastaaet sig frifundet og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger.

Med Hensyn til de forskellige Forhold, hvortil Klagen sigter, skal nærmere bemærkes følgende:

1. Murermester *A. V. Andersen*, Vemmetofte Alle 28, Gentofte, foreslog i de første Dage af Juni 4 Svende, der var blevet færdige paa andre af hans Arbejdspladser, at overtage i samlet Akkord Murerarbejdet paa en af ham paabegyndt Villa paa *Adolphsvej i Gentofte*, der ligger udenfor Priskurantens Omraade. Svendene, af hvilke de to bor i København, den 3. i Sundbyerne og den 4. paa Frederiksberg, erklærede imidlertid, at de ikke vilde overtage denne Akkord, medmindre de fik et Tillæg af 300 Kr. til Priskuranten, hvilket, da Akkorden ansloges til ca. 2000 Kr., er et Tillæg paa ca. 15 pCt. Det er imidlertid af de Indklagede anført, at dette Tillæg kun var at anse som Vederlag for Kørepenge og Tidsspilde ved Svendenes Rejse frem og tilbage mellem Bopæl og Arbejdssted i de 2 à 3 Maaneder Arbejdet vilde vare. Yderligere er det af de Indklageds anført, at Svendene under Forhandlingen tilbød at nedsætte deres Krav til 250 Kr., medens Mesteren paa sin Side kun vilde give 150 Kr. »som Dyrtidstillæg«, hvorfor Forhandlingen strandede.

Da det saaledes her har drejet sig om et Forslag fra Mesterens Side til københavnske Svende om at tage Arbejde udenfor den københavnske Priskurants Omraade, kan Retten ikke anse det af de paagældende Svende rejste Krav om Dækning af Udgifter og Tidsspilde ved Frem- og Tilbagerejse for overenskomststridigt.

Forsaavidt Mesteren videre har gjort gældende, at det trods forskellige Bestræbelser fra hans Side — derunder Henvendelse til de *lokale* Organisationer — ikke er lykkedes ham at faa andre, og da heller ikke lokale, Svende til at overtage dette Arbejde, og at han derefter maa anse Arbejdet for blokeret, skal bemærkes, at Parternes Fremstillinger paa dette Punkt er noget forskellige,

uden at den virkelige Sammenhæng er konstateret, og at der i hvert Fald, som nærværende Sag er anlagt, ikke under den kan gøres Ansvar gældende mod nogen ikkekøbenhavnsk Afdeling af Murerforbundet.

2. Hos Murermester *Vilh. Køhler* drejede det sig ligeledes om Paabegyndelsen af en Murerakkord, nemlig paa Carolineskolen i *Charlottegade*. Det er bl. a. ved Vidneførsel for Retten oplyst, at Køhler i den Anledning den 5. Juni d. A. rettede en Henvendelse til Murerformand H. Jahn, og at denne, under Hensyn til Dyrtiden og til, at der for Tiden adskillige Steder betales over Priskuranten, vægrede sig ved at begynde, medmindre der bl. a. betaltes 10 pCt. over Priskuranten. Det er endvidere oplyst, at en anden Svend stillede sig paa samme Maade. Da Priskurantens Akkordpriser — i Modsætning til dens Timeløn — ikke er Minimalpriser, har dette Krav været overenskomststridigt, og forsaavidt Fagforeningens Formand — som af Jahn videre forklaret — paa et Spørgsmaal fra Jahns Side den følgende Dag om Foreningens Stilling til denne Sag maatte have svaret, at Foreningen ikke vilde have dermed at gøre, har dette Svar været urigtigt, idet det havde været Formandens Pligt at belære Jahn om, at hans Krav var i Strid med Overenskomsten. Naar Klagerne videre har anført, at det trods skriftlig Henvendelse den 6. Juni fra Murerlavet til den københavnske Fagforening og trods forskellige Forsøg fra Køhlers Side paa at faa andre Svende, ikke endnu er lykkedes at faa Arbejdet begyndt, idet Svendene stadig har stillet samme Betingelser som de førstnævnte, maa dertil bemærkes, at det nærmere Forhold i sidstnævnte Henseende ikke er oplyst, og at der vel synes at være udvist en uheldig Passivitet fra Foreningens Side, men at det dog ikke paa Grundlag af, hvad der i nærværende Sag er fremkommet, kan fastslaas, at der her foreligger nogen Blokade, særlig da det fra Fagforeningens Side uimodsagt er anført, at samtlige dens fuldt arbejdsdygtige Medlemmer for Tiden er i Arbejde andetsteds.

3. Ved Murermester *J. V. Larsens* Byggeforetagende, *Dr. Dagmars Alle*, Valby (en Bygning med 30 Beboelseslejligheder) nedlagde Stilladsfolkene den 18. Juni d. A. Arbejdet, da et af dem fremsat Forlangende om Lønforhøjelse fra 70 Øre til 80 Øre pr. Time blev afslaaet. Som Følge deraf maatte 9 Svende forlade Arbejdet. Der tilbødes dem andet Arbejdet af Mesteren, hvad 7 af dem ogsaa modtog. Den 23. Juni kom der en Ordning i Stand med Stilladsfolkene, saaledes at disse straks genoptog Arbejdet. Det meddeltes Svendene, at de nu ligeledes kunde fortsætte, men Svendene vægrede sig ved at genoptage Arbejdet, forinden der var betalt dem et Beløb i Spadserepenge. (Angaaende dette Kravs nærmere Begrundelse har Parterne givet indbyrdes afvigende Fremstillinger.)

Om denne Arbejdsstandsning har Murerlavet den 28. Juni tilskrevet den københavnske Fagforening med Anmodning om at foranledige, at Arbejdet blev genoptaget uopholdeligt, og at den Uoverensstemmelse, der var mellem Parterne, blev henvist til Behandling paa den i Overenskomsten foreskrevne Maade, — men uden Resultat.

Den heromhandlede Arbejdsstandsning har været i aabenbar Strid med Priskurantens Afsnit P., der henviser saadan Uoverensstemmelse til faglig Mægling og Voldgift, og det har været Fagforeningens selvfølgelige Pligt at gøre sig Anstrengelser for hurtigst muligt at bringe denne Arbejdsstandsning til Ophør. Fagforeningen har imidlertid ikke oplyst at have foretaget sig nogetsomhelst i saa Henseende.

4. Samme Murermester *J. V. Larsen* havde endvidere for »Arbejdernes Andelsboligforening« et Byggeforetagende paa *Ny Carlsbergvej* med ca. 170 Beboelseslejligheder. Efter en ganske kort Standsning paa Grund af manglende Stillads vægrede Sven-

dene sig den 26. Juni ved at fortsætte Arbeidet, forinden et af dem stillet Krav angaaende Spadserepenge var opfyldt. Samtidig stillede de et ganske overenskomststridigt Krav om 10 pCt. til Akkordpriserne paa Murerarbejdet. Den 28. s. M. tilskrev Murerlavet Fagforeningen om at foranledige Arbejdet genoptaget uopholdeligt; men Fagforeningen har ikke oplyst at have foretaget sig nogetsomhelst i den Anledning.

5. Paa Murermester *E. Lytthans-Petersens* Byggeforetagende for Dansk Folkeforsikring i *Ryssensteensgade* forlangte Svendene, som omtalt i Rettens Kendelse af Dags Dato i Sag Nr. 200, Spadserepenge betalt, inden de vilde genoptage Arbejdet — i Stedet for at lade dette Spørgsmaal afgøre ved faglig Mægling eller Voldgift. Det er imidlertie ikke oplyst, at der angaaende denne Svendenes Stilling er sket nogen Henvendelse fra Mesteren eller Lavet til Forbundet eller Fagforeningen.

6. Paa Murermester *N. Juul-Petersens* Byggeforetagende i *Rudolph Berghsgade* (en Ejendom med 75 Beboelseslejligheder) standsede Svendene, hvoraf 6 var ved Tagarbejde, 5 ved Fugearbejde og 4 ved Pudsearbejde, Arbejdet den 4. Juli, da han ikke kunde gaa ind paa et af dem stillet Krav om et Tillæg af 10 pCt. til Priskuranten og tilmed Garanti for Ventepenge, til Fordringen blev opfyldt. Om dette grove Overenskomstbrud tilskev Lavet den 5. Juli Fagforeningen med Begæring om uopholdelig Genoptagelse af Arbejdet — men uden Resultat.

De Indklagede har erkendt, at der i dette Tilfælde »synes« at foreligge en uberettiget Arbejdsstandsning, men har til Undskyldning for Forbund og Fagforening anført, *dels*, at der ikke fra denne Mesters saa lidt som fra de øvrige her i Sagen omhandlede Mestres Side er søgt lokal Mægling, saaledes at Sagen derigennem kunde være oplyst for Fagforeningen, *dels*, at det paa Grund af Forbundets Kongres ikke har været muligt for Fagforeningen at faa Sagen oplyst.

Hertil er at bemærke, at der overfor den foreliggende fra Svendenes Side iværksatte ulovlige Arbejdsstandsning ikke har været nogen Pligt for Mesteren til at søge Mægling paabegyndt, samt at en Organisation selvfølgelig ikke kan lægge de den paahvilende Pligter til Side, fordi den holder Kongres.

Ved nærværende Sags mundtlige Procedure den 18. Juli oplystes der fra de Indklagedes Side Intet om, at Organisationerne havde foretaget sig noget overfor de paagældende Svende, hvorimod det i et i Sagen *senere* fremkommet Tillægs-Tilsvar fra Forbundets Side meddeles, at Forbundet »straks, da Forholdet blev oplyst«, har tilstillet Fagforeningen et bestemt Forslag om at foranledige Arbejdet genoptaget, samt at Forbundet er vidende om, at Fagforeningen straks har tilsagt Svendene til Møde med Bestyrelsen, og paa dette Møde har paabudt dem at gaa i Arbejde, endog under Trusel om Eksklusion, hvis de undlod dette. Derimod oplystes Intet om Resultat af disse Bestræbelser.

Det havde imidlertid været Fagforeningens Pligt overfor et saa groft og aabenbart Overenskomstbrud som det her foreliggende at skride kraftigt ind *straks*, da den ved Lavets Skrivelse af *5. Juli* blev gjort bekendt dermed.

7. Endelig har Klagen Hensyn til, at ved fornævnte Murermester *J. V. Larsens* Arbejde paa *Kristiansborg* forlod den 7. Juli samtlige Svende (20 i Tal) og Arbejdsmænd (19 i Tal) Arbejdet og nægtede at fortsætte, saafremt der ikke blev givet dem en Lønforhøjelse af 10 Øre pr. Time (Timelønnen havde hidtil været 1 Kr. for Svende og 80 Øre for Arbejdsmænd). Om denne Arbejdsstandsning, der selvfølgelig var ganske overenskomststridig, er der dog ikke fra Mesterens eller Lavets Side sket nogen Henvendelse til Forbundet eller Fagforeningen.

Af det her fremstillede fremgaar, at der i det under 2. omtalte Tilfælde foreligger overenskomststridigt Krav fra enkelte Svendes Side, og at

der i de under 3—7 omhandlede Tilfælde foreligger overenskomststridige kollektive Krav og ulovlige Arbejdsstandsninger, og de paagældende Svende havde i sidstnævnte Tilfælde næppe undgaaet en alvorlig Bod, hvis Sagen havde været rettet mod dem personlig. Som Sagen er anlagt, drejer den sig imidlertid kun om Organisationernes Ansvar, og hvad disse angaar, fremgaar det af det ovenfor udtalte, at der med Hensyn til det under 1. omtalte Forhold ikke er oplyst noget, der kan lægges den københavnske Fagforening til Last, samt at der med Hensyn til de under 2, 5 og 7 omtalte Forhold ikke er tilstrækkeligt Grundlag for at lægge noget Ansvar paa Fagforeningen.

Derimod har Fagforeningen paadraget sig et alvorligt Ansvar ved sin Stilling overfor de under 3, 4 og 6 omtalte Forhold. Fagforeningens Bestyrelse maa ligesaavel som enhver anden kunne forstaa, at den ved saaledes at give Medlemmerne frit Spil til at iværksætte Obstruktion, naarsomhelst nogle af dem faar Lyst dertil, efterhaanden umuliggør al Byggevirksomhed. I de heromhandlede 3 Tilfælde drejer det sig tilmed om Beboelsesbygninger, der opføres med offentlig Støtte til Afhjælpning af den herskende Bolignød.

Naar Retten trods dette og trods det store Tab, der maa antages at være forvoldt ved de ulovlige Arbejdsstandsninger, dog i nærværende Sag kun vil paalægge Fagforeningen en Bod af 2000 Kr., sker dette under Hensyn til, at Bestyrelsens Stilling overfor Medlemmerne er blevet vanskeliggjort ved, at man paa forskellige Byggepladser — i Stedet for at henvise de i Anledning af den stigende Dyrtid fremkommende Ønsker om Lønforhøjelse til Forhandling og Mægling — uden videre har givet efter for ulovlige Arbejdsstandsninger eller Trusler om saadanne.

Hvad *Murerforbundet* angaar, bemærkes, at det naturligvis ogsaa er dettes Pligt at gribe hurtigt og kraftigt ind til Bekæmpelse af de oven beskrevne Overenskomster og Orden opløsende Forhold. Imidlertid har Forbundet til sin Undskyldning navnlig henvist til, at det ikke er gjort bekendt med de fra Murerlavet til Fagforeningen sendte Klager, men først senere har faaet Kundskab om dem, og særlig under Hensyn hertil finder Retten at kunne undlade at paalægge Forbundet nogen Bod, hvorved bemærkes, at det under de foreliggende Forhold havde været Fagforeningens Pligt at gøre Forbundet bekendt med de fra Lavet modtagne Klager.

Efter Sagens samlede Udfald vil dens Omkostninger være at bære af Parterne med Halvdelen hver.

Kendelse.

Med Hensyn til de overfor under 1, 2, 5 og 7 omtalte Forhold bør de Indklagede for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være.

Med Hensyn til de ovenfor under 3, 4 og 6 omtalte Forhold bør Murerforbundet i Danmark paa Murersvendenes Fagforening i Københavns Vegne til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Murermester J. V. Larsens og Murermester N. Juul-Petersens Vegne betale en Bod af 2000 Kr.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne og de Indklagede hver med 150 Kr.

Murarbejdsmændene i København.

Sag Nr. 200.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 28. Juli 1917 i Sag Nr. 200: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Murarbejdsmændenes Fagforening.

I Maj 1916 vedtoges en Priskurant for Murarbejdsmændene i Københavns og Frederiksbergs Kommuner. Timelønnen er der opført med 50 Øre, hvortil kommer forskellige Tillæg. I Henhold til denne Priskurant var der i over et halvt Aar arbejdet hos Murmester *Lylthans-Petersen* ved dennes Byggearbejde paa Dansk Folkeforsikringsanstalts Bygning i Ryssenstensgade, dog at der var betalt en Timeløn, der laa over den i Priskuranten anførte. Saaledes arbejdede Stilladsfolkene ifølge Over-

enskomst med Mesteren for en Timeløn af 70 Øre, hvortil kom et Akkordtillæg, beløbende sig til ca. 20 Øre Timen. Fredag den 15. Juni 1917 sendte Stilladsmændene imidlertid en Dreng til Mesteren med den Besked, at de forlangte Timelønnen forhøjet fra 70 til 80 Øre, og da Mesteren nægtede at gaa ind herpaa, nedlagde den følgende Dag 3 af de 4 Stilladsmænd Arbejdet, medens den 4de ophørte med Arbejdet Mandag den 18. Juni. Herved bragtes efterhaanden i Løbet af kort Tid hele Byggearbejdet til Standsning, og denne Standsning, der endnu vedvarer, har bl. a. haft til Følge, at Bygningen ikke kan blive færdig i rette Tid. Under Standsningen har de øvrige Akkord-Arbejdsfolk forlangt et Tillæg af 10 pCt. over Priskuranten.

Hos Murmestrene *Chr. Olsen & Søn* ved disses Byggeplads, Grønningen 21, har Arbejdsmændene den 30. Juni uden Varsel standset Arbejdet, efter at Mestrene havde nægtet at imødekomme et opstillet Krav om et Tillæg af 10 pCt til Priskuranten eller 25 pCt. til Priskuranten for den Del af Arbejdet, der endnu resterer.

Paa Murmester *Lichts* Byggeplads, Grønningen 5, har Arbejdsmændene under ganske lignende Forhold som ovennævnt — dog at Kravet var 10 à 15 pCt. — Lørdag den 30. Juni standset Arbejdet.

De to sidstnævnte Steder er Arbejdet imidlertid genoptaget henholdsvis den 4. og 5. Juli, efter at Bygherrerne paa egen Haand havde efterkommet de stillede Fordringer helt eller delvis.

I Anledning af Standsningen hos *Lytthans-Petersen* skete der Henvendelse fra Murerlavet til Fagforeningen, men uden Resultat. Endvidere holdtes der i samme Anledning den 28. Juni et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for Murarbejdsmændenes Fagforening, Arbejdsgiverforeningen og de paagældende Parter, og Arbejdsgiverne fremkom her med følgende Forligsforslag:

»Fagforeningen forsøger paa at faa Arbejdsmandsarbejdet (saavel for Akkord- som for Daglønsarbejdets Vedkommende) genoptaget senest Lørdag Morgen paa de gamle Betingelser. Spørgsmaalet om Spadserepenge og Erstatning til Mestrene staar indtil videre aabent.«

Dette Forslag blev dog ikke modtaget af Fagforeningen, og Mødet endte resultatløst.

Under Henvisning til det her fremstillede har Arbejdsgiverforeningen indklaget Murarbejdsmændenes Fagforening og har — idet den yderligere har oplyst, at Murersvendene opstiller Krav om Spadserepenge for igen at gaa i Gang med det Arbejde, der er afbrudt paa Grund af Arbejdsmændenes Arbejdsvægring — nedlagt Paastand paa, at den overfor de ovennævnte Murermestre iværksatte Arbejdsvægring erklæres ulovlig, og at Murarbejdsmændenes Fagforening ikendes en Bod, der i alt Fald kan dække dens Medlemmers Erstatningskrav.

Den indklagede Fagforening har paastaaet sig frifundet under Henvisning til, at der er adskillige Mestre, der er gaaet ind paa at betale, hvad der er forlangt, og at i hvert Fald Foreningen som saadan maa være uden Ansvar. Videre er det fra dens Side anført, at naar dens Repræsentanter i Fællesmødet vægrede sig ved at skrive under paa det ovenfor gengivne Forslag, var Grunden ikke den, at de var uvillige til at forsøge at faa Arbejdet genoptaget, — dertil vil de paa Mødet udtrykkelig have erklæret sig villige — men alene den, at de frygtede for, at der i Underskriften skulde kunne indlægges en Anerkendelse fra Fagforeningens Side af en Erstatningspligt.

Foreløbig bemærkes, at de heromhandlede kollektive Arbejdsstandsninger som overenskomststridige har været ulovlige, og at de paagældende Murarbejdsmænd næppe havde undgaaet at blive paalagt en efter deres Forhold alvorlig Bod, hvis Sagen tillige havde været rettet mod dem personlig. Som Sagen foreligger, drejer den sig imidlertid kun

om Fagforeningens Ansvar, og da særlig om dens Ansvar med Hensyn til den hos Lytthans-Petersen foreliggende langvarige Arbejdsstandsning.

I saa Henseende skal bemærkes, at naar en Arbejdsstandsning, som den her foreliggende, der ikke søger sin Begrundelse i noget som helst andet end et overenskomststridigt Krav fra Murarbejdsmændenes Side om Betaling over Priskuranten, fortsættes i længere Tid, uden at det er muligt at faa Arbejdet igang igen, og naar endvidere — som det her er oplyst — lignende Arbejdsstandsninger indenfor Faget optræder det ene Sted efter det andet, viser dette, at der indenfor Foreningens Kreds er en udbredt Mangel paa Forstaaelse af, hvad en indgaaet Overenskomst betyder. Naar Fagforeningen ikke desto mindre ønsker at bevare sin Stilling som en til Afslutning af Overenskomster egnet Organisation, er det ganske nødvendigt, at dens Ledelse optræder med Kraft overfor denne uforstaaende, hensynsløse og tabbringende Adfærd fra dens Medlemmers Side. Dette kan Foreningens Bestyrelse i nærværende Tilfælde ikke antages at have gjort.

Den af Foreningens Repræsentanter anførte Grund til ikke at have villet indgaa paa det under Fællesmødet stillede Forslag er i sig selv ufyldestgørende, men selv bortset derfra havde det været Bestyrelsens Pligt baade før og efter Mødet at arbejde energisk for Genoptagelsen af det hos Lytthans-Petersen ulovligt standsede Arbejde. Bestyrelsen har imidlertid ikke under Sagen oplyst, at den i saa Henseende har foretaget nogetsomhelst Skridt af Betydning.

Under disse Omstændigheder kan Fagforeningen ikke undgaa at blive paalagt en Bod og Sagens Omkostninger. Boden findes dog under særligt Hensyn til, at Fagforeningens Bestyrelses Stilling overfor Medlemmerne er blevet vanskeliggjort ved, at man paa forskellige Byggepladser — i Stedet for at henvise de i Anledning af den stigende Dyrtid fremkommende Ønsker om Lønforhøjelse til Forhandling og Mægling — uden videre har givet efter for ulovlige Arbejdsstandsninger eller Trusler om saadanne, kun at burde sættes til 500 Kr.

Kendelse:

Murarbejdsmændenes Fagforening bør til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Murmester Lytthans-Petersens Vegne betale en Bod af 500 Kr. Endvidere betaler Fagforeningen Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene ved Aalborg og Nørresundby Havne. Fra Arbejdsgiverforeningen indløb under 3. Juli Klage over, at Arbejdsmændene ved Aalborg og Nørresundby Havne havde nedlagt Arbejdet, fordi Købmændene vægrede sig ved at betale et ekstraordinært Dyrtidstillæg af 1 Kr. 50 Øre pr. Dag. Arbejdsgiverne havde tilbudt at ville betale 50 Øre pr. Dag som Ekstra-Dyrtidstillæg, men Arbejderne havde fastholdt Kravet om 1 Kr. 50 Øre pr. Dag.

Da Strejken var iværksat i Strid med de til den gældende Overenskomst knyttede Regler for Behandling af faglig Strid og Septemberforligets Varselsbestemmelse, meddelte Arbejdsgiverforeningen, at den agtede at indbringe Klage til Den faste Voldgiftsret, for at kræve Erstatning for det lidte Tab.

Arbejdsgiverforeningens Klage til Retten blev indbragt allerede den 6. Juli, og forinden Sagen, som fastslaaet i Septemberforliget, var forhandlet mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne.

Den 10. Juli kom Sagen frem til et Fællesmøde, og blev behandlet smmen med en Række andre Havnesager, og det oplystes, at Arbejdet var genoptaget den 9. Juli.

Det lykkedes imidlertid ikke at naa til Enighed om det af Arbejderne fremsatte Krav om Dyrtidstillæg, men Arbejderne erklærede, at de var rede til at tiltræde den

Ordning, som Havnearbejderne i Aarhus eventuelt tiltraadte.

Den 20. Juli holdt Den faste Voldgiftsret forberedende Møde. Det oplystes, at der fremdeles forhandles om et Dyrtidstillæg, uden at man endnu er naaet til et endeligt Resultat.

Sagens Behandling blev herefter udsat, indtil det viser sig hvorledes Forholdet udvikler sig.

Murarbejdsmændene i Aarhus og Randers. Som tidligere meddelt har der i længere Tid hersket Uoverensstemmelse mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre i Jylland vedrørende Ydelse af Dyrtidstillæg til Murarbejdsmænd i Aarhus og Randers, idet Centralforeningen havde paabudt sine Medlemmer, at de ikke maatte yde ud over 5 Øre i Tillæg pr. Time til Timelønsarbejde.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 1. August indgik Arbejdsgivernes Repræsentanter paa at anbefale Centralforeningens Generalforsamling, som afholdes den 14. August, at der — udover de 5 Øre, der alt betales — ydes Murarbejdsmændene i Aarhus og Randers et yderligere Dyrtidstillæg af henholdsvis 4 Øre og 2 Øre pr. Time til alt Timelønsarbejde gældende fra og med Lørdag den 28. Juli d. A.

Den samlede Timeløn bliver herefter for Aarhus 60 Øre og for Randers 56 Øre.

Det af Dansk Arbejdsmands Forbund givne Strejkevarsel tages herefter tilbage.

Arbejdsmænd paa Kaolin- og Teglværker paa Bornholm. Under 21. Juli indberettede Dansk Arbejdsmandsforbund til De samvirkende Fagforbund, at dets bornholmske Afdelinger overfor de derværende Kaolin- og Teglværker havde rejst Krav om et ekstra Dyrtidstillæg, men at lokale Forhandlinger var endt resultatløst. Sagen ønskedes behandlet ved et Fællesmøde.

Et saadant kom istand 6. Juli. Her opnaaedes Overenskomst om følgende: Arbejdsgiverne indgaar paa at yde et ekstra ugentligt Dyrtidstillæg af 1 Kr. til Akkordarbejdere og 3 Kr. til Timelønsarbejdere og Brændere. Ved Beregningen af Dyrtidstillægget fradrages en Sjettedel for hver tabt Arbejdsdag. Har en Timelønsarbejder i Ugens Løb deltaget i Akkord, beregnes hans Dyrtidstillæg i Forhold hertil. Dyrtidstillægget beregnes fra 1. Juli 1917, og Arbejderne forpligter sig til ikke i Overenskomstperioden at rejse nye Krav.

Arbejdsmænd hos Købmændene i Roskilde. Hos Købmændene i Roskilde har der, med Undtagelse af to Firmaer, hvor Ugelønnen var 25 Kr., ikke hidtil hersket overenskomstmæssige Forhold, men i Maj Maaned rejste den stedlige Afdeling af Dansk Arbejdsmands Forbund Lønkrav overfor de øvrige Købmænd.

Forhandlingerne førte dog ikke til noget Resultat, og et senere Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen endte ligeledes resultatløst, hvorfor der varsledes Strejke, ligesom der varsledes Sympatistrejke hos ovennævnte to Firmaer, og denne Strejke har varet siden 9. Juni.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 2. August lykkedes det at naa til Enighed om en Overenskomst, hvorved Ugelønnen for faste Arbejdsmænd og Kuske fastsattes til 27 Kr. plus 3 Kr. i Dyrtidstillæg uden Fradrag for Helligdage. For Pasning af Heste fra Søndag Middag betales ekstra 2 Kr.

Arbejdsmænd, der antages for kortere Tid end 14 Dage, lønnes med 58 Øre pr. Time.

Overarbejde til Kl. 9 Aften og Søndag indtil Kl. 12, betales med 70 Øre pr. Time; derudover 80 Øre pr. Time.

Arbejdet genoptages saa vidt muligt i samme Omfang som før Strejken.

Overenskomsten for de to ovennævnte Firmaer bortfalder, og disse Firmaer gaar med ind under den nye Overenskomst.

Stenhuggerne hos Murerfirmaet Em. Jensen & H. Schumacher. Under 12.

og 18. April 1917 varslede Stenhuggersvendenes Fagforening i København Blokade overfor Murerfirmaet *Em. Jensen & H. Schumacher*. Striden stod om 91 Kr., som var Svendene og Firmaet imellem for Belægning af et Stykke Porfyritfacade. Ved Skrivelse af 15. Juni til De samvirkende Fagforbund foreslog Arbejdsgiverforeningen Sagen behandlet ved et Fællesmøde. Paa Grund af forskellige indtrufne Omstændigheder kom et saadant Møde først istand 7. August.

Ved dette Møde indgik Firmaet paa at betale de omstridte 91 Kr., hvormed Blokaden hævedes.

Stenarbejderkonflikt paa Bornholm. Stenarbejderne paa Bornholm er overordentlig lavt lønnede, og de af Krigen skabte Vanskeligheder for Stenindustrien derovre har yderligere gjort deres Stilling slet, og Stillingen blev efterhaanden uholdbar. Hertil kom et særligt Konfliktspunkt i Rønne. I Efteraaret 1914 var de derværende Stenarbejdere indgaaet paa, at en Del af Arbejdslønnen først skulde udbetales efter Krigens Slutning. Dette Beløb var nu vokset til c. 11,000 Kr., og ved en derom ført Forhandling havde Stenværkets Direktør lovet Pengene udbetalt d. 11. Juni d. A. Udbetalingen fandt desuagtet ikke Sted.

Dette Forhold i Forbindelse med et Krav om et Dyrtidstillæg af 25 % til den overenskomstmæssige Betaling førte til en Arbejdsstandsning, som til sidst kom til at omfatte 131 Mand. Strejken iværksattes i Allinge og Vang i Dagene 8.—12. Juni og i Rønne den 16. Juni. Til yderligere Oplysning tjener, at Priskuranten er af 1. April 1912 og udløber 1. April 1918.

Efter et Par Ugers Forløb kom der Forhandlinger igang, som endte med et Forlig. Dette gaar ud paa, at der straks ved Arbejdets Genoptagelse ydes et Dyrtidstillæg af 10 % og fra 1. August yderligere 10 %. Disse 20 % Dyrtidstillæg er gældende til 1. April 1918.

Paa disse Vilkaar blev Arbejdet genoptaget 3. Juli.

Træindustriarbejderne hos A/S Dansk Madras Komp. »Spiralen«, Nykøbing F. I Slutningen af Marts Maaned d. A. rejste Træindustriarbejderne ved ovennævnte Virksomhed Krav om et Dyrtidstillæg af 5 pCt. til saavel Akkord- som Timelønsarbejde. Grundet paa det af Arbejdsgiverne den Gang udsendte Cirkulære til dens Medlemmer vedrørende Ydelse af Dyrtidstillæg, nægtede Centralforeningen af Snedkermestre i Østifterne Firmaet Ret til at yde Dyrtidstillæg uden Arbejdsgiverforeningens Tilladelse. Der opnaaedes derfor intet Resultat for Arbejderne, og senere Forhandlinger, baade mellem Parterne og i Arbejdsgiverforeningen, førte heller ikke til noget Resultat, hvorfor Træindustriarbejderforbundet varslede Strejke, som iværksattes den 7. Juli. Mod denne Strejkes Lovlighed protesterede Arbejdsgiverforeningen, men da der ikke foreligger nogen med Træindustriarbejderforbundet indgaaet Overenskomst, kunde dette ikke tage Hensyn til den fremsatte Protest.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 4. August lykkedes det endelig at naa til Enighed.

De personlige Timelønninger for Maskinsnedkere hævedes fra 50 og 52 Øre til 60 Øre. Arbejdsmændenes Timelønninger hævedes fra 42 Øre til 48 Øre.

Akkordpriserne paa Bambusafdelingen reguleres efter nærmere Forhandling mellem Fabriken og Arbejderne.

Desuden ydes der et maanedligt Dyrtidstillæg af 10 Kr. saavel til Akkord- som Timeløn.

Dersom en Arbejder paa lovlig Maade forlader sit Arbejde inden Maanedens Udgang eller antages efter Maanedens Begyndelse, udbetales der ham en forholdsmæssig Del af det maanedlige Dyrtidstillæg.

Dyrtidstillægget har tilbagevirkende Kraft fra 15. April d. A.

Arbejdet genoptoges Mandag den 6. August.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen. Kbhvn.)

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 8 ❋ KØBENHAVN DEN 25. AUGUST 1917 ❋ 14. AARGANG.

INDHOLD: Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Tekstilarbejderne hos Mogensen & Dessau.

Kongresser.

Tobaksarbejderforbundet i Danmark

afholdt sin 11. ordinære Kongres i Festsalen i Rømersgades Forsamlingsbygning i København i Dagene 8.—18. Juli 1917.

Formanden, *Alfr. Christiansen,* aabnede Kongressen med en Velkomsttale til Delegerede og Gæster. Disse var *E. Svendsen* fra De samvirkende Fagforbund, *Albert Kindstrand* for det svenske og *Hjalmar Johansen* for det norske Broderforbund. Broderforbundene i Tyskland, Holland og Belgien, som ligeledes var indbudt, sendte skriftlige Lykønskninger, da de var forhindret i at sende Repræsentanter. Som Gæst var ligeledes indbudt Journalist *Vilh. Nygaard,* mangeaarigt Hovedbestyrelsesmedlem og Formand for den store københavnske Afdeling.

Kongressen bestod af 92 Delegerede, hvis Mandater alle godkendtes. Til Dirigenter valgtes: *Collemorten* og *Edm. Olsen,* København, og *Willumsen,* Aalborg. Til Sekretærer: *Møller* og *Jespersen,* København, og *Hans Petersen,* Odense.

Formanden aflagde derefter Beretning for de siden sidste Kongres forløbne 5 Aar. Forinden omtalte han nogle Forandringer, der var sket i Hovedbestyrelsen, af hvis 9 Medlemmer 6 var afgaaede. Formanden mindedes i varmtfølte Ord de to afdøde Hovedbestyrelsesmedlemmer *Konrad Petersen* og *Jens Knudsen,* hvis Arbejde fortjente varig Anerkendelse, ogsaa de øvrige afgaaede Hovedbestyrelsesmedlemmer burde man takke, ikke mindst *Vilh. Nygaard,* der havde udrettet et meget stort Arbejde til Gavn for sine Fagfæller; det var med Beklagelse, man gav Afkald paa ham, idet han traadte over i anden Virksomhed.

Formanden trak nu Linjerne op i de forløbne Aars Kampe og omtalte nærmere enkelte af disse. Navnlig opholdt han sig ved Lønbevægelsen i 1913, fra hvilken han fremdrog en Række Enkeltheder, deriblandt den Omstændighed, at Fabrikantsammenslutningens Indtræden i Arbejdsgiverforeningen havde foranlediget Sammenslutningen til at forhale Forhandlingernes Begyndelse. Fabrikanterne var iøvrigt ikke til at drive ud af Stedet, før man gav dem et Strejkevarsel, fordi de paastod at have faaet Indtryk af, at der raadede en saa stærk Stemning for Strejke blandt Arbejderne, at Strejken vilde komme, ligegyldigt, hvad der end blev tilbudt. Forhandlingerne udviklede sig da ogsaa saadan, at Strejken blev uundgaaelig; der var fuldkomne Slaveparagraffer imellem Arbejdsgivernes Forslag. Strejken varede i 8 Uger, omfattede ca. 3800 Arbejdere og kostede ca. 300,000 Kr., hvoraf De samv. Fagforbund betalte de 164,000, Forbundet selv de 128,000, medens Norges og Sverigs Forbund tilskød Resten. Der opnaaedes naturligvis ikke Tilbud om det, man ventede sig, men dog var Fordelene langt større end ved nogen tidligere Konflikt. Overenskomstforslaget blev imidlertid forkastet af Arbejderne, da det forelagdes dem. Strejken førtes videre. Ret snart efter søgtes der paa For-

anledning af De samv. Fagforbund nye Forhandlinger. De nye Tilbud, der fremkom, erklærede Arbejdernes Repræsentanter, at de ikke engang kunde forelægge for Medlemmerne. Imidlertid truede Arbejdsgiverne med Lockout, og da alt formede sig saaledes, at der ikke kunde ventes nye Fordele ved fortsat Kamp, besluttede Ledelsen sig til at forelægge det fremkomne Forslag, og nu blev dette godkendt af Arbejderne. Sammenslutningen søgte længe efter at gøre Gennemførelsen saa besværlig som mulig, men mødte hos Medlemmerne en Modstand, der efterhaanden afbødede Fabrikanternes Manøvrer.

Formanden belyste nærmere de opnaaede Detailbestemmelsers Værdi og de Uoverensstemmelser, der opstod om dem. Han omtalte videre nogle Konflikter med enkelte Virksomheder, saaledes den meget haardnakkede Kamp med Chr. Krogh i Viborg, der bl. a. førte til en skarp offentlig Bladkampagne mod Kroghs Varer og disses Hovedforhandler, Hans Rohde. Tildels ved Hjælp af denne Kampagne naaede man at hugge igennem de mest ondartede Vanskeligheder. Men først efter at megen lokal Bitterhed som Efterslæt af Kampagnen var overvunden, naaede man i 1916 at fremtvinge lige saa gode Forhold hos Krogh som hos andre Fabrikanter.

Formanden skitserede derpaa Lønbevægelsen foran 1916, da Krigs-Dyrtiden spillede ind. Ved Udgangen af 1915 kom Sammenslutningen til Forbundet og foreslog Forhandling om en ny Overenskomst. En medvirkende Aarsag var de Vanskeligheder, der begyndte at pine Fabrikanterne. Ved Forhandlingerne fremkom Tilbud, der rummede Løntillæg, højere end nogensinde før, uden at de dog kunde dække Livsfordyrelsen; en saadan Dækning kunde naturligvis ikke ventes. Det tør regnes, at de opnaaede Forhøjelser for alle Medlemmerne androg ca. 600,000 Kr. pr. Aar. De Dyrtidsydelser, der udbetales nu, svarer nogenlunde hertil.

Taleren kom nu ind paa den derefter rejste Dyrtidsbevægelse, der fremkaldte gentagne Vanskeligheder paa Grund af Fabrikanternes Holdning. Forsøg paa at knytte uantagelige Betingelser til Dyrtidsydelserne afvistes skarpt af Forbundet. En Ordning gennemførtes omsider, og Dyrtidstillægenes Udbetaling er i Gang. For Røgtobaksfabrikanterne og Cigaretfabrikerne gælder en ganske lignende Udvikling.

Formanden omtalte yderligere flere specielle Sager, derunder navnlig den betydningsfulde Kendelse, som den faste Voldgiftsret fældede i Anledning af Fabriksmestrenes Forhold. Forbundet havde jo tilskrevet Fabrikanterne, at de Mestre, der udførte andet Arbejde under en Konflikt, end deres sædvanlige, vilde blive betragtede som Skruebrækkere. Arbejdsgiverne søgte at faa Forbundet dømt herfor, men led den store Skuffelse, at Voldgiftsretten pure frifandt Forbundet.

Efter Strejken i 1913 rejstes der en Bevægelse for Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund, som fra enkelte Sider fik Skyld for at Strejken blev afsluttet for tidligt. Et Forslag fra »Enigheden« om Udmeldelse forkastedes dog med stor Majoritet. Efter at have omtalt nogle særlige Sager, deriblandt Forslag om Indførelsen af den saakaldte engelske Lørdag, der ikke førtes igennem, og Dispensationsforholdet hos Krogh, berørte Formanden Spørgsmaalet om en Gensidigheds-Overenskomst mellem Tobaksarbejderforbundet og Skraatobaksarbejdernes Organisation, hvilket Spørgsmaal var rejst af internationale Hensyn. Den tilvejebragte Overenskomst blev som bekendt forkastet af Skraatobaksarbejderforbundet.

I Norge har der været en Konflikt af større Interesse, og i Sverige havde man haft Tobaksmonopolets nye Forhold at kæmpe med. Disse Forhold vilde de to Gæster fra disse Lande imidlertid senere gøre Rede for.

Endnu omtalte Formanden nogle Forhold i enkelte mindre Provinsvirksomheder og oplyste saa, at Forbundet, der i 1912 havde 4962

Medlemmer, nu havde 7637 Medlemmer, altsåa en Fremgang i Perioden paa ca. 1700. I Løbet af 9 Aar havde Forbundet fordoblet sit Medlemstal, og Afdelingernes Antal er nu 23.

Sluttelig gav han et Overblik over Ledelsens Virksomhed og gjorde med Henblik paa Fremtiden opmærksom paa, at nu var saa godt som alle Fabrikanterne organiserede. Hirschsprung var den sidste store Virksomhed, der gik ind i Arbejdsgiverforeningen, og medens nu 6700 af Forbundets Medlemmer arbejder hos organiserede Fabrikanter, var kun 650 Medlemmer i Arbejde hos uorganiserede Fabrikanter.

Efter Beretningen udviklede der sig en meget langvarig Diskussion. Efter denne godkendtes Virksomheden ved Navneopraab med 60 St. mod 22. Hovedbestyrelsens 9 Medlemmer stemte ikke, skønt de havde Ret dertil, og 1 var fraværende.

Regnskabet forelagdes af Hovedkasserer *Ferd. Möller* og godkendtes.

Derefter behandledes et fremkommet Forslag om Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund. Ogsaa dette gav Anledning til en meget lang Debat.

Ved dennes Slutning forkastedes med 71 Stemmer mod 21 et Forslag om Urafstemning i Afdelingerne om Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund. De, der ønskede Udmeldelse, krævede nu en Afstemning om selve Spørgsmaalet. En saadan foretoges med det Resultat, at 17 Delegerede stemte for Udtrædelse og 72 imod.

Derefter behandledes en lang Række af Forslag til Ændring af Lovene. Det vedtoges at henvise dem alle til et Lovudvalg. Ligeledes nedsattes et Udvalg om: Fremtidige Overenskomster om Løn- og Arbejdsforhold, Lærlingespørgsmaalet, Statistiken samt Hjemmearbejdet.

Den senere Behandling af Lovforslagene skete paa Grundlag af Udvalgets Indstilling. I Forslagene spillede Spørgsmaalet om Urafstemning en fremtrædende Rolle. Et Forslag om at ophæve den §, som siger, at Kongressen er Forbundets Myndighed, blev forkastet. Derimod vedtoges et Forslag om, at alle principielle Spørgsmaal skal afgøres ved Urafstemning. Forslag om at vælge Hovedbestyrelse ved Urafstemning blev forkastet. Det vedtoges, at Formand og Hovedkasserer ikke maa have andre Hverv uden Forretningsudvalgets Billigelse.

Følgende Paragraf om Arbejdsstandsninger vedtoges i Stedet for den hidtil gældende:

Ingen Afdeling maa foretage eller godkende Arbejdsstandning uden Forbundsledelsens Sanktion. Arbejdsnedlæggelser maa ikke iværksættes i Strid med Forbundets Love eller med Overenskomster, indgaaet med Arbejdsgiverorganisationer eller Enkeltvirksomheder.

Brud paa denne Bestemmelse medfører det fulde økonomiske Ansvar for vedkommende Afdeling, og kan Understøttelse, der er udbetalt i saadanne Tilfælde, ikke refunderes af Forbundets Hovedkasse.

Endvidere vedtoges følgende Forslag:

Arbejdsnedlæggelse kan kun finde Sted, naar de overenskomstmæssige Underhandlinger har fundet Sted, og Arbejdsstandsningen er vedtaget ved skriftlig Afstemning med mindst $^3/_4$ Majoritet af en kompetent Forsamling.

Som kompetent Forsamling regnes en Fabriks Personale, naar Arbejdsnedlæggelsen kun berører en enkelt Virksomhed.

Er Forslaget om Arbejdsnedlæggelsen landomfattende, afgøres Sagen ved Urafstemning blandt alle Forbundets Medlemmer.

Afslutning af en Arbejdsstandsning sker ved almindelig Stemmeflerhed.

Foraarsager en Arbejdsstandsning paa en enkelt eller enkelte Fabriker Fare for Lockout, forelægges Forslag om Afslutning af Arbejdsstandsningen først for de Strejkende, og hvis disse forkaster Forslaget, foretages Urafstemning om Arbejdsstandsningens Afslutning.

Angaaende Spørgsmaalet om Urafstemning vedtoges en ny Paragraf, der lød saaledes:

Overenskomster — saavel Hoved- som Separatoverenskomster — med Arbejdsgiverorganisationer skal af Hovedbestyrelsen forelægges Medlemmerne til Urafstemning og godkendes eller forkastes ved almindelig Stemmeflerhed.

Opsigelse af Overenskomster forelægges ligeledes Medlemmerne til Afgørelse, hvis ikke anden Beslutning herom er truffet af Kongressen.

Ved Urafstemning om Overenskomster, hvad enten det gælder Opsigelse eller

Godkendelse af saadanne, kan kun de Medlemmer, som Overenskomsten berører, deltage i Afstemningen. Cigaretarbejdere maa saaledes ikke deltage i Afstemning om Overenskomster for henholdsvis Cigarfabrikation og Røgtobaksfabrikation og omvendt.

a. Ved Urafstemninger udsendes af Hovedbestyrelsen, eventuelt baade af dennes Flertal og Mindretal, en Redegørelse for vedkommende Sag, med Oplysning om Stillingen til samme.
b. Ved Urafstemninger, begæret i Henhold til § 3, fremsætter vedkommende Afdelinger og Hovedbestyrelsen ligeledes en Redegørelse for den paagældende Sag og deres Stilling dertil.
c. Afdelingsledelserne er pligtig til at tilrettelægge alle Urafstemninger saaledes, at alle de Medlemmer, der er berettiget til at deltage i denne, saavidt Forholdene tillader det, kan faa Lejlighed dertil.

Endnu flere Ændringer, ogsaa i de administrative Bestemmelser, vedtoges, og til Slut vedtoges de ændrede Love under et.

Det andet nedsatte Udvalg forelagde og anbefalede derefter følgende Resolution:

1. Kongressen anerkender, at der ved Forhandlingerne med vore Arbejdsgivere i 1913 og 1916 blev opnaaet Fordele, selv om disse langt fra var fyldestgørende, dog var et Fremstød i den af Kongressen i 1912 ängivne Retning.
2. Da Forholdene imidlertid vedblivende er yderst slette for Tobaksarbejderne, paalægges det den kommende Hovedbestyrelse ved eventuel Opsigelse af Overenskomsterne, med størst mulige Kraft at søge gennemført Forbedringer i Løn- og Arbejdsforhold.
3. Ved fremtidige Forhandlinger om ny Overenskomster:
   a. bør Kravet om Forhøjelse af Minimallønningerne sættes stærkt i Forgrunden. Endvidere bør det kræves, at delt Arbejde ikke betales med lavere Priser end helt Arbejde;
   b. bør der for Tilberedere gennemføres de bedst mulige Forhold, navnlig skal der arbejdes for, at de Fordele, der opnaas i København, ogsaa bliver gældende for Provinserne;
   c. for ugelønnede Kvinder skal fremsættes Krav om gennemgribende Forhøjelser af Lønnen, og Hovedbestyrelsen bør i særlig Grad lægge Vægt paa Gennemførelsen af dette Krav;
   d. skal Kravet om opsat Indlæg til Haandarbejderne fremsættes;
   e. fremsættes der Krav om ekstra Betaling for Benyttelsen af Tobakker, der er vanskelige at forarbejde, og derved sinker Arbejdets Udførelse;
   f. skal der fremsættes Krav om, at Lønnen for Arbejdsmænd, der er Medlemmer af Forbundet, bliver ens for hele Landet, og skal der, foruden at Lønnen søges hævet, søges opnaaet, at der ogsaa bliver afsluttet Overenskomster for disse;
   g. fremsættes Kravet om Ferie, ihvertfald for de ugelønnede Arbejderes Vedkommende.
   h. Kravet om »engelsk Lørdag« søges gennemført, dog saaledes, at den hidtil gældende Arbejdstid paa de 5 første Ugedage ikke derved forlænges,
   i. der skal sættes størst mulig Kraft ind paa Gennemførelsen af Hjemmearbejdets Afskaffelse, saavel for Overrulning som for andre Brancher.
4. Kongressen beslutter, at ved Afslutning af Overenskomster med Fabrikanterne indgaas disse paa bestemt Aaremaal, og maa Overenskomstperioderne være saa kortvarige som mulig, og bør ikke overstige 3 Aar.
   Opsigelsesfristen og Udløbstiden for Overenskomsterne skal være ens for begge Parter.
5. Det paalægges Hovedbestyrelsen at benytte Lærlingeparagrafen i Hovedoverenskomsten, saaledes at dennes Bestemmelser fuldt udnyttes.
6. Det paalægges Hovedbestyrelsen at sætte al Kraft ind paa at organisere alle i Tobaksindustrien beskæftigede Arbejdere, og ved første Lejlighed søge gennemført Overenskomster for disse med Arbejdsgiverne angaaende Løn- og Arbejdsforhold.
7. Naar Overenskomsterne med Fabrikanterne er opsagte, bør enhver Kollega undlade at forcere sit Arbejde.
8. Da det ved Forhandlingerne om Løn- og Arbejdsforhold har vist sig, at det er af en overordentlig stor Betydning at have Kendskab til, hvilken Løn der fortjenes af Forbundets Medlemmer, paalægges det Medlemmerne at besvare de Forespørgsler, som derom fremsættes af Hovedbestyrelsen, og paalægges det Afdelingsbestyrelserne at gøre Medlemmerne opmærksom paa denne Sags Betydning, saa at det fornødne Materiale kan fremskaffes til kommende Overenskomstforhandlinger.
9. Kongressen udtaler sluttelig Haabet om, at alle Tobaksarbejdere i Enighed og Samdrægtighed vil støtte saavel Hovedbestyrelsen som Afdelingsbestyrelserne i Kampen for Forbedring af vore Livsforhold.

Denne Resolution vedtoges med alle Stemmer mod 2.

Følgende Resolution vedtoges enstemmig:

»Hovedbestyrelsen paalægges at arbejde for, at Grundlaget for Tilberedernes Lønningsform maa hvile i Bladskala baade Dæks, Omblade og Indlægstobakker, og at

Hovedbestyrelsen ved de kommende Forhandlinger om Overenskomster arbejder for at dette Spørgsmaal løses ved, at der indføres et saa enkelt Fælles-System som mulig, og saavidt mulig med ensartet Bladantal pr. Øre.

Endvidere opfordres Hovedbestyrelsen til at søge Akkordløn indført for alle Dæksmagere.

Endvidere, at man søger gennemført, at Betalingen for gennemstrippede Omblade bliver lig med Betalingen for Java-Dæks.«

Derefter diskuteredes Gensidighedsoverenskomster med udenlandske Organisationer.

Formanden omtalte et Par Forslag om dette Spørgsmaal, fremsendt af Esbjerg og Odense Afdelinger, men henviste til, at Bestræbelserne hos Forbundets Ledelse stadig var gaaet i denne Retning. De havde ogsaa givet Resultater, bl. a. for Sverrig og Norge. Han omtalte de Vanskeligheder, Krigen havde bragt; naar de var endt, haabede man at kunne udvikle Sagen videre, bl. a. med Hensyn til Tyskland, hvor der var særlige Forhold at tage i Betragtning.

Paa Formandens Henstilling sluttede Kongressen sig til, de foreliggende Forslag, hvori Hovedbestyrelsen opfordres til at virke videre for Sagen.

Der vedtoges endelig en Beslutning om fortsat Virksomhed for Tobaksspindernes Tilslutning til Forbundet.

Sluttelig foretoges Valg af Tillidsmænd.

Til Formand genvalgtes Alfr. Christiansen og til Hovedkasserer Ferd. Møller, begge med Akklamation.

Til Næstformand valgtes Hans Hansen, København.

Til Medlemmer af Hovedbestyrelsen iøvrigt valgtes for København: Collemorten, C. P. Jensen, Edm. Olsen, Chr. Jensen, Willumsen og Bahnsen; for Sjælland: Jensen, Slagelse; for Jylland: Willumsen og Jensen, begge af Aalborg; for Fyn: Stougaard, Odense.

Den afgaaende Revisor, L. Jespersen, genvalgtes.

Det besluttedes at holde Forbundets næste Kongres 1922 i København.

Dermed havde Kongressen tilendebragt sit Arbejde, og der holdtes afsluttende Taler af de indbudte Gæster og af Formanden.

Tobaksarbejdernes Arbejdsløshedskasse.

Deltagerne i Tobaksarbejderforbundets Kongres konstituerede sig som Delegeretmøde i Tobaksarbejdernes Arbejdsløshedskasse med de samme Tillidsmænd og Funktionærer som under Kongressen.

Formanden, Alfr. Christiansen, aflagde Beretning om Virksomheden i den siden sidste Delegeretmøde forløbne Periode. Han skildrede i store Træk Fremgangen, der havde været betydelig, navnlig i de sidste to Aar, saa vel hvad Medlemstallet som det økonomiske Forhold angaar.

Kassereren, Ferd. Møller, forelagde Regnskaberne. Siden 1913 var Medlemstallet gaaet frem fra 5246 til 7437, og medens der blandt de 3964 Medlemmer, der stod i Kassen i 1908, fandtes 1742 Mænd og 2222 Kvinder, er der nu 2519 Mænd og 4918 Kvinder.

I Regnskabsaaret 1916—17 var der i Kontingent indbetalt 58,968 Kr.; Statstilskudet udgjorde 27,210 Kr. og Kommunetilskudet 18,452. Sammen med Renteindtægten og de forskellige øvrige Bidrag udgjorde disse Beløb en samlet Indtægt for Aaret af 113,625 Kr. Heraf androg de offentlige Tilskud ialt 45,662 Kr.

I Understøttelser var i Aarets Løb udbetalt: i Dagpenge 31,792 Kr. og i Rejseunderstøttelse 6762 Kr. Den samlede Understøttelse udgjorde 38,559 Kr.; den samlede Udgift ialt 43,712 Kr.

Formuefremgangen i det sidste Regnskabsaar har været 69.912 Kr., der sammen med Formuen pr. 31. Marts 1916 — 187,877 Kr. — giver en samlet Formue den 31. Marts 1917 af 257,790 Kr. eller 34 Kr. 66 Øre pr. Medlem.

Aaret igennem havde der været stærk Beskæftigelse i Faget, og som Følge deraf havde Arbejdsløsheden været ringe og Tilgangen af Arbejdskraft betydelig. Medens der i April 1916 havde været 237 arbejdsløse Medlemmer, var dette Antal saa godt som stadig dalet i de følgende

Maaneder, og i Marts 1917 var der kun 70 Arbejdsløse.

Ved Siden af den egentlige Virksomhed i Kassen havde Tillidsmændene haft et meget omfattende Arbejde, bl. a. som Mellemled mellem Kommunerne og Medlemmerne, ved Udbetaling af ekstraordinær Dyrtidshjælp m. v.

Beretningen og Regnskaberne godkendtes.

Der forelaa Ændringsforslag til Kassens Love, bl. a. Forslag udarbejdede i Forstaaelse med Arbejdsløshedsinspektoratet. Forslagene henvistes til et Lovudvalg.

Efter at Udvalget havde endt sit Arbejde, gennemgik Formanden de foreliggende Forslag. Lovene med de paagældende Ændringer vedtoges, og ligeledes vedtoges det at oprette et Fond til Ydelse af Understøttelse under ekstraordinær Arbejdsløshed. Reglement herfor i Overensstemmelse med det af Indenrigsministeriet godkendte Mønsterreglement vedtoges.

Dernæst besluttedes det, at Hovedbestyrelsen skal virke for Gensidighedsoverenskomster med udenlandske Organisationer angaaende Understøttelser m. v.

Efter at Lønningsspørgsmaalet var behandlet, valgtes de samme Tillidsmænd, som er valgt i Forbundet, og man vedtog at holde næste Delegeretmøde paa samme Tid som Forbundets næste Kongres. Dermed sluttede Delegeretmødet.

Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbunds 9. Kongres

afholdtes i Dagene 16.—22. Juli i Folkets Hus, Enghavevej 40, København. Til Stede var 40 Delegerede fra Danmark, 30 fra Sverrig og 10 fra Norge. Alle Mandater godkendtes. Som indbudte Gæster var følgende til Stede: Fra det tyske Broderforbund *Sassenbach* og *P. Blum*, fra den norske og svenske Landsorganisation henholdsvis *Ernst Søderberg* og *Joh. Knudsen* samt fra De samvirkende Fagforbund *E. Svendsen*.

Kongressen aabnedes ved en Velkomsttale af Forbundets Formand, *I. P. Jønsson*, hvorefter de tilstedeværende Gæster overbragte deres Organisationers Hilsener.

Efter Vedtagelse af Forretningsorden valgtes til Dirigenter *Alfred Petersen* og *Chr. Petersen*, begge af København, til Sekretærer *E. Nielsen*, Middelfart, *Lundberg*, Malmø og *Rothaupt*, Kristiania.

Forretningsfører J. P. Jønsson aflagde derpaa Beretning for de forløbne 5 Aar siden sidst afholdte Kongres. Han indledede med at pege paa, at Organisationen nu var 23 Aar gammel. Enhver kunde se Forskellen. Den Gang arbejdede man i et stort Antal Byer for Kost og Logi samt 6 à 7 Kr. om Ugen. Han skildrede nærmere under hvilke usle Forhold Sadelmager- og Tapetserersvendene den Gang levede. Indtil nu har vort Fag levet temmeligt uberørt af Kapitalismen, idet det har været undergivet den enkelte Haandværksmester. Dette Forhold er imidlertid ved at undergaa en Forandring, og den Tid vil sikkert ikke være langt borte, da Kapitalen ogsaa vil gribe ind i vort Fag og sluge alle de smaa Mestre.

Forretningsføreren gik derpaa over til at omtale Arbejdstiden og Lønforholdene. Han bebrejdede Afdelingerne, at de havde været for beskedne i deres Fordringer. Dette havde endog medført, at man i en enkelt Afdeling kun havde faaet 47 Øre i Timen, skønt de efter Forretningsførerens Mening mindst burde have haft 50 Øre i Timen.

Da Verdenskrigen begyndte, viste det sig, at vi fik en meget stor Arbejdsløshed. Det varede dog ikke længe, før normale Tilstande atter indtraadte, og Aarene 1915 og 16 blev de bedste Aar, vi nogensinde har haft. Sadelmagerne blev i stort Antal beskæftigede ved Militærarbejde. De nye Gullaschbaroner forsynede deres Hjem med nye Møbler, og vi havde i lang Tid alle i Arbejde, og det var umuligt at skaffe den nødvendige Arbejdskraft.

Forretningsføreren gennemgik der-

efter hvert Aar siden 1912 og paaviste, hvilke Lønforhøjelser der var sket i de 3 Landes Afdelinger. Han gav ligeledes Oplysninger om den Udførsel, der havde været paa Sadelmagerarbejde, og hvorunder Direktør Max Ballin havde spillet en væsentlig Rolle, idet han pludselig havde kastet sig over Sadelmagerprofessionen, da han ikke kunde faa Lov til at udføre Læder. Ogsaa denne Udførsel blev der sat en Stopper for, og det er muligt, at vi maa være forberedt paa stor Arbejdsløshed, saafremt der ikke sker Forandring med Hensyn til Udførslen af Læder. I Ministeriet er man imidlertid nu i Færd med at undersøge hele dette Forhold.

I de forløbne 5 Aar har Forbundet haft 114 Lønbevægelser. Der er 4549 Medlemmer, som har opnaaet Fordele. En stor Del af Medlemmerne har i de 5 Aar været to Gange i Lønbevægelse.

I den samme Periode har de 3 Landsorganisationer ydet Arbejdere i andre Fag en Hjælp af 19,740 Kr.

Forbundet havde købt Ejendommen Nr. 13 paa Graabrødre Torv. Den havde kostet 38,000 Kr.

Forretningsfører J. P. Jønsson sluttede sin omfattende Beretning med at takke Medlemmerne og Tillidsmændene i de 3 Lande for godt Samarbejde i de forløbne 5 Aar. I de svundne 23 Aar er Organisationen ført saaledes frem, at den fuldt ud kan staa ved Siden af de andre Fagforbund. Vi skal altid rette vor Vrede og Harme udadtil mod vore naturlige Modstandere og ikke indadtil mod vore Kammerater. De, der vil sprænge Sammenholdet, gør en Ulykke for vore Medlemmer. (Stærkt Bifald).

Om Beretningen udspandt der sig en lang Diskussion, hvorefter Virksomheden godkendtes med 45 Stemmer mod 17. 5 svarede »Stemmer ikke«. (Afstemningen foretoges ved Navneopraab). Repræsentantskabet deltog ikke i denne Afstemning.

Regnskabet forelagdes af Kasserer *Vilh. Nielsen* og godkendtes.

Kongressen gik derefter over til at behandle de indkomne Lovændringsforslag.

Under dette vedtoges bl. a. følgende Forslag:

»Til alle Forhandlinger om Lønbevægelser tilsiges Repræsentanter fra de paagældende Afdelinger. Godkendelse af Resultatet kan kun ske gennem Afstemning i Afdelingerne. Hvis flere Afdelingers Lønbevægelser afgøres samtidig, skal dette ske ved Urafstemning i de paagældende Afdelinger.

Udvikler Lønbevægelsen sig saaledes, at et helt Lands Medlemmer inddrages deri, afgøres Sagen ved Urafstemning blandt Medlemmerne i det paagældende Land.«

Fra Kongresdelegerede forelaa Forslag, hvorefter det skulde udsendes til Urafstemning, at Delegerede paa fremtidige Kongresser stemmer i Forhold til det Antal Medlemmer de repræsenterer.

Ved Navneopraab blev dette Forslag forkastet med 46 Nej mod 33 Ja.

Et Forslag om, at naar der var 2 Kandidater til Forretningsfører-Posten, skulde Valget foregaa ved Urafstemning, blev ligeledes forkastet.

Angaaende Medlemsbladet vedtoges, at dette ikke maa indeholde Forretningsannoncer, og at det fagtekniske Tillæg skal genoptrykkes i Bogform og saaledes kunne købes af Medlemmerne.

Redaktionen skal bestaa af de københavnske Hovedbestyrelses- og Repræsentantskabsmedlemmer. Det vedtoges, ikke at foretage noget særligt i Anledning af 25-Aarsdagen for Forbundets Oprettelse; denne oprinder om 2 Aar.

Angaaende Forbundets internationale Forbindelser vedtoges følgende Resolution:

»Hovedbestyrelsen opfordres til, saa snart Fredsforhandlingerne begynder, at sætte sig i Forbindelse med vore Fagorganisationer i England, Frankrig, Nordamerika o. s. v. til gensidig Oplysning og Udveksling af Fagblade m. m.

Det vedtoges at lade Forbundet repræsentere ved internationale Kongresser.

Efter at Kongressen havde fastsat Lønningerne, foretoges Valg af Tillidsmænd.

Til Forretningsfører genvalgtes J. P. Jønson med 68 St. 13 svarede: »Stemmer ikke«.

Til Hovedkasserer genvalgtes Vilh. Nielsen med Akklamation.

Til Repræsentant i den svenske Landsorganisation valgtes *Rytterling*, Stockholm.

Til Repræsentant i den norske Landsorganisation valgtes *Rud. Olsen*, Kristiania.

Til Hovedbestyrelsen valgtes for Danmark: *Sällberg*, *Gronemann* og *Carstensen*, alle af København.

For Sverrig: *Gustav Jakobson*, Stockholm, og *Aug. Lindkvist* samt *Ludv. Lundberg*, Malmø.

For Norge: *Hornaas*, Kristiania.

Til Revisorer valgtes *J. Wünberg* og *Vald. Larsen* af København og *Rundqvist* fra Lund.

Det vedtoges at afholde næste Kongres i København 1922.

Dermed var Kongressens Arbejde tilendebragt, og der holdtes afsluttende Taler af de tilstedeværende Gæster og af Forretningsføreren.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

I Modsætning til Forbundet, der omfatter hele Skandinavien, strækker Arbejdsløshedskassen sig kun over Danmark. Kassens Delegeretmøde afholdtes 14. Juli i »Folkets Hus«, Enghavevej 40, København.

Formand J. P. Jønson bød Velkommen, og Winberg, København, valgtes til Dirigent, Redaktør E. Nielsen, Middelfart, valgtes til Sekretær.

Formanden aflagde derpaa en udførlig Beretning om Arbejdsløshedskassens Virksomhed i de sidste 5 Aar. Gennem de forløbne Aar havde Kassen været mange Medlemmer en god Støtte. Understøttelsen havde været stigende, skønt Medlemskontingentet kun er 25 Øre ugentlig. Ogsaa denne Gang kan vi antagelig forhøje Understøttelsen, uden at vi derfor behøver at forhøje Kontingentet. I de 5 Aar var kun et Medlem nægtet Understøttelse.

Ved en Urafstemning er det blevet vedtaget at oprette et Hjælpefond. Dette blev stiftet den 1. April 1915, og dets Kassebeholdning er nu 4676 Kr. Fondet skal dog ikke udbetale Hjælp uden at der er ekstraordinær stor Arbejdsløshed.

Arbejdsløshedskassens Formue er nu 60,372 Kr., hvad der maa siges at være god.

Beretningen blev enstemmig godkendt.

Der vedtoges en Del Lovændringer. Bl. a. forhøjedes Understøttelsessatserne til 8—10½ og 14 Kr. ugentlig. (Tidligere 7—8 og 10 Kr.).

Efter yderligere Diskussion sluttede Delegeretmødet med Valg af Kassens Tillidsmænd. Hertil valgtes de samme, som for Danmarks Vedkommende valgtes ind i Forbundets Ledelse.

Lønbevægelser og Konflikter.

Tekstilarbejderne hos A/S Mogensen & Dessau, Odense. Under 3. Juli tilskrev Arbejdsgiverforeningen De samvirkende Fagforbund en Besværing over, at Arbejderne paa A/S Mogensen & Dessaus Hvidevarefabrik i Odense havde iværksat en uvarslet Arbejdsstandsning den 22. Juni paa Kravet om ekstra Dyrtidstillæg. Man forbeholdt sig at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret og foreslog Forhandling ved et Fællesmøde.

Et saadant Møde kom istand den 19. Juli, men Arbejdet var paa det Tidspunkt alt genoptaget. Desuagtet stillede Arbejdsgiverne Krav om Bod. Dette vilde Arbejdernes Repræsentanter ikke indgaa paa, og Mødet endte saaledes uden at der opnaaedes Forlig. Arbejdsgiverne har nu under 15. August indbragt Sagen for Den faste Voldgiftsret.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen. Kbhvn.)

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 9 ✻ KØBENHAVN DEN 1. SEPTEMBER 1917 ✻ 14. AARGANG.

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Jord- og Betonarbejderne hos Holmberg. Sjællandske Tørvearbejdere Arbejdsmænd paa »Limfjorden«. Lager- og Pakhusarbejdere samt Havnearbejdere i Odense. Lager- og Pakhusarbejdere ved De forenede Papirfabriker. Elektrikerne hos Thomas B. Thrige. Træindustriarbejderne).

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for August 1917.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. September 1917.

Forretningsudvalget.

Kongresser.

Dansk Smede- & Maskinarbejderforbund

afholdt sin 14. Kongres i Dagene 11. til 15. Juli i Folkets Hus, Enghavevej 40, København. Tilstede var 152 Delegerede, hvis Mandater alle godkendtes efter Indstilling af et nedsat Mandatudvalg, samt Hovedbestyrelsens Medlemmer og Gæster fra indbudte Organisationer. Gæsterne var: *Arnold Nielsen* og *Ludvig Christensen* (Formerforbundet), *Viktor Hansen* (Jern- og Metalsliberforbundet), *O. Olsen* (Metaltrykkerforbundet), *Chr. Madsen* og *Viggo Andersen* (Gørtlerforbundet), *Chr. Christensen* og *Richard Lillie* (Lokomotivmandsforeningen), *N. Th. Brix* (Privatbanernes Lokomotivmandsforening) samt *Carl F. Madsen* (De samvirkende Fagforbund. Fra udenlandske Broderforbund var mødt: *E. Laiko* (Finland), *A. Knudsen* og *Arndt Aamondt* (Norge) *K. W. Holmstrøm* og *Emil Lange* (Sverige), *Georg Peichel* (Tyskland), *A. Brunner* (Svejts), *Franz Domez* (Østrig) samt *Alexander Schlicke* for Det internationale Metalarbejderforbund.

Forbundets Forretningsfører, *I. A. Hansen*, aabnede Forhandlingerne med en Velkomsttale til Delegerede og Gæster. Af de sidste havde derefter flere Ordet for Hilsningstaler.

Til Dirigenter valgtes: *Johs. Hansen* og *Walther*, København, *Marius Andersen*, Aalborg, *H. P. Christensen*, Aarhus; til Sekretærer *Niels Johansen* og *Vilh. Boesen*, København, *J. Vilh. Werner*, Odense, *Mads P. Jensen*, Odder.

Beretningen om Virksomheden aflagdes af Formanden, *I. A. Hansen:*

De sidst forløbne 3 Aar staar for mig som de sværeste i de 19 Aar, jeg har haft med Organisationen at gøre. Halvfemsernes raske Kampe taaler ingen Sammenligning hermed. Vi er nu en Magt, der vilde være i Stand til at standse Samfundets Funktioner, om vi vilde. Det gør Ansvaret større. Vor Opgave er jo den at sætte vort Præg paa Samfundets Udvikling, at bevare Værdierne og flytte dem over i Arbejdernes Eje. Naar vi er kommet saa lykkeligt igennem Krigstiden, skyldes det ikke mindst den Indflydelse Arbejderpartiet har haft paa Lovgivningsarbejdet.

Taleren vendte sig mod de Folk, der er saa optaget af at forandre Forholdene ved Resolutioner. Disse Folk har stillet et Forslag, der paa den ene Side kræver »den videstgaaende Selvbestemmelsesret« for Medlemmerne og paa den anden Side kræver, at Arbejdsmænd og Kvinder skal tvinges ind under vort Forbund. Skal de andre Fagorgani-

sationer ikke have Selvbestemmelsesret? Vi skal ikke majorisere hinanden ned. Vi skal bygge paa den sunde faglige Udvikling. Alt andet duer ikke. Vort store Forbund er skabt ved aaben og loyal Forhandling med de smaa Organisationer, som har faaet Adgang til at øve rimelig Indflydelse paa det store Hele. Man skaber ikke et stærkt Industriforbund ved Terrorisering. Hvor virker det naivt, naar man raaber til mig, at nu skal det ske ved »agitatorisk Pres«. Nej, mine Herrer, der skal et ganske anderledes Arbejde til for at vinde Tilslutning. Det er meget nemmere at jage Folk den anden Vej.

Et Led i det nøje Samarbejde mellem Forbundets Organisationer er vort fælles Medlemsblad, der nu til almindelig Tilfredshed er udgivet siden 1915. Ogsaa vor ny Administrationsbygning er et fortrinligt Bindeled. Vi har Grund til at være stolte af vort smukke Organisationshjem. Det mest betydningsfulde er dog, at det mod Slutningen af 1915 lykkedes at opnaa en Overenskomst for alle vore Organisationer. Det er ikke nemt at finde en Løsning, der kan forene saa mange under én Hat. Vi fandt en Generalnævner, hvori det hele gik op. Overenskomsten var over de berettigede Forventninger. En saadan Overenskomst kan imidlertid ikke gennemføres ved Urafstemning, hvorved en enkelt Afdeling i Kraft af sin Størrelse alene kan gøre Udslaget. Det fører til Decentralisation. Men ønsker man det? Ja, maaske fra en enkelt Side, men det store Flertal ønsker Centralisationen styrket og udviklet. Jeg er ikke blind for Betydningen af, at Oppositionen faar fornødent Spillerum. Ellers ender man nemt i Dødvande. Men alt maa have sine Begrænsninger. Vi skal ikke lave det hele til Generalforsamlinger og overlade til vore Modstandere at handle. Vi maa bevare vor Aktionsdygtighed, selv om det skal ske paa Bekostning af en Frase.

Jeg slutter her Omtalen af Centralisationen og gaar til Beretningen om Begivenhederne indenfor vort eget Fag. Krigen udbrød kort efter vor sidste Kongres. Vort lille Samfund reagerede voldsomt derimod. Indførslernes Standsning medførte Indskrænkning i Arbejdstiden — vel at mærke paa Arbejdernes Bekostning. Siden har vi set Eksempler paa Samfundets vidunderlige Tilpasningsevne. Uhyre Vanskeligheder er overvundne ved, at vi fra begge de modsatte Lejre har samarbejdet om de fælles Interesser.

Snart begyndte Forholdene at bedre sig. Snart kunde vi — med bedre Konjunkturer som Baggrund — tage fat paa en endog meget kraftig Fortsættelse af vor traditionsmæssige Lønbevægelse. I 1915 opnaaede vi for 4600 Medlemmer gennemsnitlig 2,3 Øre pr. Time. Saa kom 1916, der i enhver Henseende prægedes af en Højkonjunktur. Vi stod da med en udløbet 5-aarig Periode. Indenfor Arbejderbevægelsens ledende Kredse var man enig om, at man skulde se at manøvrere over 1916, der af Arbejdsgiverforeningen var udset til det store Slag. Vi kunde ikke følge de Folk, der absolut vilde i Kamp med Hr. Haubergs Vejrmøller. Sagens Kærne var jo ikke Arbejdsgivernes Ønske om 5-aarige Perioder, men Ønsket om at komme hele Arbejderklassen til Livs paa en Gang. Jeg skal ikke nærmere analysere, hvorfor Arbejdsgivernes Taktik kom dem selv til Skade. Det blev vor Opgave at skyde Breschen til Gavn for hele Arbejderklassen. Vi bar da med Sindsro de uundgaaelige Angreb. Alle besindige Arbejdere erkender nu, at vi gjorde hele Arbejderbevægelsen en Tjeneste ved at navigere udenom det planlagte store Spektakel, hvori alle Fremskridt skulde have været druknede.

Det var stolt, at vi kunde føre hele Centralisationen usplittet gennem denne Bevægelse. Smedene er det Fag, der har haft den største Fordel af den kollektive Lønbevægelse. Undrer det da, at jeg kun med Bitterhed vilde forsone mig med en saadan Taabelighed, som

det vilde være, om netop dette Fag, for at tjene en ejendommelig Opposition, vilde kuldkaste denne Taktik. Medlemmerne vil jo selv komme til at betale Regningen.

Efter disse principielle Udtalelser gik I. A. Hansen over til at omtale enkelte Træk af den stedfundne Lønbevægelse. 11,500 Arbejdere i de toneangivende Virksomheder har haft en Fremgang i Fortjeneste, der markeres ved, at Timelønnen før Krigen var 58,9 Øre, medens den i Januar var 80,7 Øre, altsaa en Stigning paa 37 pCt. Hertil kommer en endnu ikke optalt Stigning i Januar og April Kvartal. Nu er Stigningen i Priserne under Krigen 46 pCt., og man kunde altsaa sige, at der mangler henved 9 pCt. Men man maa ogsaa regne med en Omlægning af Forbruget og har ikke Lov til at overse, at vor politiske Bevægelse har bidraget sit til at overvinde Dyrtidens Virkninger.

Fra Blad til Blad indeholder vor trykte Bevægelse Opfordring paa Opfordring til at fortsætte Fremmarschen ved Hjælp af den Taktik, der stod sin Prøve i de mange Aar, medens vor Organisation voksede sig stor, og Resultaterne skabtes.

Arbejderklassens Enhed er da ogsaa nu mere grundfæstet end nogen Sinde før. De enkelte Eksempler paa Seperatisme frister da heller ikke til Efterfølgelse. Jeg peger paa den Fremmarsch, der er sket i den samlede Arbejderbevægelse siden Enheden skabtes i 1898. Vi erkender, at enkelte Fag kan være kommet for langsomt med, men Aarsagen hertil skal efter min Mening altid søges i Mangler hos den paagældende Organisation eller i den Omstændighed, at de forskellige Industrier ikke har samme Bæreevne. Det er mit Haab, at Smedene aldrig vil svigte den Sammenslutning, hvorfra de selv maatte hente Støtte, da Organisationen var i sin Barndom, og jeg føjer hertil Haabet om, at de enkelte Organisationer, som endnu er udenfor, snart maa indse, at dette i det lange Løb er til Skade for hele Arbejderklassen uden at være til Gavn for dem selv.

I. A. Hansen fremdrog af Organisationens Historie en Række talende Eksempler paa »Velsignelserne« ved at være uden faste Overenskomster, saaledes som det nu prædikes af Folk, der mener at have opfundet Krudtet paany. Vor Organisation er ikke vundet frem ved Floskler eller Fraser, men ved et intensivt, samvittighedsfuldt Arbejde. Lad Beslutningerne paa denne Kongres hvile paa dyrtkøbte Erfaringer.

Ved Mødets Slutning tog d'Herrer Gissemann og Lauritz Hansen Ordet for at bede Oppositionens Tilhængere mødes til et Seperatmøde om Aftenen, »for at man kunde blive enige om Standpunktet.« (!)

Hovedkasserer Johansen slog under stærkt Bifald fast, at Syndikalisterne hermed afslørede, at de ønskede Indflydelsen flyttet bort fra Kongressen til separate Møder. Saadan ser altsaa »Forhandlingsfriheden«s sande Helte ud.

Hovedkasserer A. Johansen aflagde Beretning om den økonomiske Side af Forbundets Virksomhed. Medlemstallet er gaaet frem fra 1. April 1914 til 1. April 1917 fra 12,914 til 16,582, altsaa en Fremgang paa 28 pCt. Al Sandsynlighed taler for, at vi ikke i nogen Maade behøver at frygte Afgang i den nærmeste Fremtid. Tilgangen har i indeværende Aar oversteget Afgangen ved Dødsfald, Bortrejse, Overgang til andre Livsstillinger o. s. v. med 1600 Medlemmer.

Formuen er gaaet frem med 50 pCt., udregnet pr. Medlem 17 pCt. Formuen var den 1ste April 1914 1,500,000 Kr. Den var den 1. April 1917 2,260,000 Kr. Naar alle Forhold tages i Betragtning, ogsaa vore internationale Forbindelser, maa det siges, at Smede- og Maskinarbejderforbundet staar økonomisk velrustet overfor alle Eventualiteter.

Taleren gik over til en Omtale af den sociale Lovgivning, idet han navnlig dvælede ved Arbejdsløshedskassernes Stilling. Takket være et klogt Standpunkt fra vore Repræsentanters Side slap vi igennem Venstres »Sparebestræbelser« uden at faa hæmmet vore Arbejdsløsheds-

kassers Virksomhed. Vi undgik at faa sat et økonomisk Skel mellem Arbejderne. Ogsaa Forholdet til den offentlige Arbejdsanvisning er ordnet paa en Maade, hvorved der ikke røres ved Arbejdernes Selvbestemmelsesret.

Den nye Ulykkesforsikringslov betyder en voldsom Udvidelse af Lovens Virkeomraade. Den tager alle Virksomheder med. Forbundet har draget Omsorg for, at alle dets Funktionærer er forsikrede. De Understøttelser, der udbetales i Følge Loven, er steget i betydelig Grad for de større Invaliditeters Vedkommende. Dagpengene er saaledes forøgede med 50 pCt. For disse Fremskridt er vi vore Repræsentanter paa Rigsdagen Tak skyldige.

Der er fra Odense foreslaaet en Resolution, der gaar ud paa, at der skal gennemføres en Forsikring for den Risiko, som Arbejderne er udsat for i deres Fritid. Det er Tanken, at Forbundet skal tage sig af denne Sag. Spørgsmaalet skal blive overvejet i Hovedbestyrelsen. Men jeg frygter, at Sagen ikke kan bæres uden Kontingentforhøjelse, og i saa Fald er den næppe gennemførlig.

Johansen omtalte derefter Dyrtidslovgivningen, hvoraf ogsaa Smedene i høj Grad havde høstet Gavn. En ny Lov er under Opsejling. Den vil under en kommende eventuel Arbejdsløshedsperiode udvide Hjælpen i ganske betydelig Grad.

Man gik derefter over til Debatten om Beretningen om Virksomheden, som tilslut godkendtes; Regnskabsberetningen godkendtes ligeledes.

Forskellige Forslag.

Spørgsmaalet om Lærlingenes Stilling henvistes til Hovedbestyrelsens Overvejelse. Det samme skete med Spørgsmaalet om Værkstedsreglerne.

Et Forslag om, at Hovedbestyrelsen skal opsige Septemberforliget, forkastedes med stort Flertal.

Forslaget om Indførelse af Urafstemning ved Afslutning af Landsoverenskomster vedtoges ved Navneopraab med 95 St. mod 68.

I. A. Hansen meddelte, at han efter dette Udfald af Afstemningen ikke saa sig i Stand til længere at fungere som Organisationens Forretningsfører.

Et Forslag om Indførelse af statsautoriseret Revision forkastedes, og samme Skæbne led et Forslag om Forhøjelse af Administrationskontingentet. Ligeledes forkastedes et Forslag om, at Hovedbestyrelsen kun maa bestaa af Medlemmer, som direkte beskæftiges ved Faget.

Derefter førtes en Debat om den ved Urafstemningsbeslutningen skabte Situation. Vi gengiver det væsentligste af denne Diskussion, der formede sig som en Drøftelse af et af *Andersen*, Aalborg, og *Christensen*, Aarhus, stillet Forslag til Resolution.

M. Andersen, Aalborg: Ingen af os er blinde for, at en meget stor Minoritet har stemt imod Urafstemning. Vi finder da, at dette vigtige Spørgsmaal bør forelægges Medlemmerne til direkte Afgørelse. Vi er jo fra Provinserne mødt her med frit Mandat og valgte paa mange forskellige Spørgsmaal. Vort Forslag er dertil i nøje Overensstemmelse med selve Princippet i den vedtagne Beslutning: Urafstemning. Dertil kommer, at det er af stor Betydning, at vi bevarer vor hidtidige Ledelse med vor prøvede og skattede Formand i Spidsen. Jeg tror, at vi har fundet den bedste Løsning.

E. Andreasen, København: Jeg er en Modstander af Resolutionen. Over for det Krav, der nu har sejret, vejer alle andre Hensyn kun et Kvint af et Pund. Den trufne Beslutning er jo i ingen Henseende en Underkendelse af den hidtidige Taktik. Det vil jeg være med til at præcisere. Hermed bør Ledelsen være tilfreds.

Juul, Odense: Vi vil ikke I. A. Hansen tillivs eller udtrykke Mistillid, men vi kan ikke gaa saa vidt som den af Andersen, Aalborg, og Christensen, Aarhus, stillede Resolution.

Leonhardt Hansen, Aarhus: Vi loyale Opponenter vil gerne have

slaaet fast, at vi ikke er Syndikalister, og at Beslutningen om Urafstemningens Indførelse i ingen Henseende er en syndikalistisk Sejr. Vi vil udtrykke vor fulde Tillid til I. A. Hansen. Men vi kan ikke ændre den en Gang trufne Beslutning. Jeg foreslaar en Resolution i den Retning. I. A. Hansen har været en god Kammerat og en fortrinlig Leder. Vi vil ikke miste ham. Jeg forstaar I. A. Hansens Bitterhed, naar jeg erindrer mig, hvorledes I. A. Hansen fra en vis Side er blevet behandlet. I disse Tider er Organisationsarbejdet dobbelt vanskeligt. Derfor er det Ledelsens Pligt at blive.

I. A. Hansen: Jeg har set en fremstormende Opposition, der forud for Kongressen ikke har levnet mig Ære for en Skilling. Den fremtvang efter sidste Kongres en Urafstemning med det Formaal at underkende Kongressen. De fik denne Urafstemning, og den blev et Nederlag. Der er da ingen som helst Logik i den Beslutning, der blev truffet i Gaar. Det harmede mig at se denne Svingning, fordi jeg i den saa en Slaphed overfor demagogiske Bestræbelser. Derfor vilde jeg trække en fast, demokratisk Konsekvens af det skete. I maa ikke tro, at mine Anskuelser kun er Talemaader. Jeg ved jo godt, at Flertallet af Kongressen respekterer mit Arbejde. Men jeg lefler ikke. Jeg kan ikke se paa, at man først underkender Kongressen og derefter faar den næste Kongres til at underkende Repræsentantskabet, der er valgt ved den mest fuldendte demokratiske Valgmaade. Jeg vil ikke staa overfor vore haardhændede Modstandere som en Repræsentant, der maa sige: Jeg har ingen Bemyndigelse til noget som helst. Jeg modtager gerne den udstrakte Haand, nu, da man fra saa mange Sider ønsker at være imødekommende. Men jeg siger: I har indført Urafstemning, skønt det for to Aar siden er forkastet ved Afstemning blandt alle Medlemmerne. Lad os da lade Medlemmerne afgøre, om de nu for Alvor ønsker at ændre den tidligere Beslutning. (Langvarigt, stærkt Bifald).

A. V. Nielsen, København: Vi vil ikke gøre os latterlige. Vi staar ved vor Afstemning. Som Medlem af Fagoppositionen hævder jeg, at det ikke er os, der har Æren af Urafstemningens Gennemførelse. Det er et gammelt Spørgsmaal, der har Tilslutning over hele Landet.

H. P. Christensen, Aarhus: Vor Resolution er Udtryk for, at vi ikke nu bør miste vor dygtige Ledelse og kaste Forbundet ud i Eksperimenter. Vi er mødt med frit Mandat paa Spørgsmaalet om Uratstemningen. Jeg har stemt derfor, men jeg siger: Lad Medlemmerne have det afgørende Ord. I. A. Hansen har Ret til at faa konstateret, hvorvidt Kongressens Beslutning er i Overensstemmelse med Medlemmernes Flertal, der jo tidligere har taget det modsatte Standpunkt. Vi tager vor Resolution tilbage og slutter os til den af Kjærbøl, København, stillede Tillidsresolution.

Laurids Hansen, København: Jeg gaar ikke ind paa, at det nu er god Logik at lade Medlemmerne forkaste Kongressens Beslutning. Lad os fastholde vort Standpunkt fra i Gaar. Urafstemningen var ikke sat paa Dagsordenen som et Mistillidsvotum til I. A. Hansen. Han burde have sagt forud, at han vilde gaa.

I. A. Hansen: Nej, jeg ønskede ikke at lægge Pres paa Kongressens Handlefrihed. Det ønsker jeg heller ikke nu. Men jeg har Krav paa et Udtryk for, at Ledelsen kan arbejde videre med Medlemmernes Tillid. (Bifald).

Bergen, København: Hvor kan Tilhængerne af Urafstemningen nu modsætte sig at høre, hvad Medlemmerne mener. Det maa dog være det afgørende.

Sørensen, Lyngby: Vi maa se Situationen lige i Øjnene. Vi har ikke Raad til nu at miste I. A. Hansens Førerskab.

— Endnu havde en Række Talere Ordet for at uddybe de allerede refererede Synspunkter, hvorefter man skred til Afstemning.

Ved Navneopraab vedtoges med 134 Ja-Stemmer mod 10 Nej-Stemmer og 7 Stemmer-Ikke følgende Tillidsvotum til I. A. Hansen og Hovedbestyrelsen:

»Kongressen udtaler sin bedste Anerkendelse af I. A. Hansens kloge og dygtige Ledelse af vort Forbund og henstiller, at han fortsætter denne i de kommende Aar i Overensstemmelse med Medlemmernes Ønsker og til Fremme af vort fælles Bedste«.

Derefter forkastedes med 80 St. mod 76 og 7 Stemmer-Ikke et Forslag om at udsende til Urafstemning Forslaget om Urafstemnings Indførelse.

Behandling af Loven.

Nu fulgte en Debat om Lovene og navnlig om et Forslag, der gik ud paa, at Urafstemning, foruden ved Indgaaelse af en Landsoverenskomst, ogsaa skulde bringes i Anvendelse, inden en Lock-out eller Storstrejke kunde afsluttes. Ved Diskussionens Slutning vedtoges med stort Flertal at slette Ordene Lock-out eller Storstrejke.

Angaaende Strejkeunderstøttelse vedtoges nogle Ændringer.

Et Forslag om, at ingen Skruebrækker under nogen Omstændigheder kan optages i Forbundet, blev forkastet.

Angaaende lokale Arbejdsstandsninger vedtoges følgende af Hovedbestyrelsen stillede Forslag:

»En Arbejdsstandsning, som er etableret uden Iagttagelse af Lovenes Bestemmelser, kan ikke opretholdes, men skal paa Forlangende af Afdelingsbestyrelsen eller Hovedbestyrelsen straks bringes til Afslutning.«

Endelig vedtoges de saaledes ændrede Love, ligesom det vedtoges, at Ændringerne træder i Kraft fra 1. Oktober i Aar.

Fra Københavns Afd. I. forelaa Forslag om Oprettelse af en Brancheafdeling, og efter nogen Diskussion vedtoges en Resolution, hvori man udtaler sig for Oprettelse af en selvstændig Afdeling i København for de under Krigsministeriets Værksteder beskæftigede Medlemmer, saafremt en Værkstedsafstemning viser Flertal derfor.

Fra samme Afdeling forelaa et Forslag om Industrikartellets Omorganisation, og det vedtoges at henvise det til Metalarbejderkartellets Bestyrelse.

Fra Nørre Sundby Afdelingen forelaa Forslag om Understøttelse til Medlemmer, der tager Kursus paa Teknologisk Institut. Forslaget gaar ud paa, at der stilles en Sum paa 2000 Kr. til Raadighed hertil.

Hovedkasserer Johansen kunde paa Hovedbestyrelsens Vegne udtale, at man vilde tage Sagen under velvillig Overvejelse, og Afdelingen tog derefter Forslaget tilbage.

Valg.

Man gik derefter til Valg og genvalgte i første Omgang Formanden, I. A. Hansen, med Akklamation (Hansen leve! Hurra!)

Hovedkassèrer Johansen og Sekretær Niels Lundby genvalgtes ligeledes med Akklamation og under Leveraab.

Til Hovedbestyrelsen valgtes derefter:

Københavns Afd. I.: Johs. Hansen 125 St., Zegato 107, Walther 111 og Vilh. Christensen 78 St. Afd. II: N. C. Christensen 145 St. Afd. III: P. Andersen 131 St. Afd. IV: Th. Andersen 126 St. Afd. V.: V. Sørensen 114 St. Afd. VI: Jens Jensen 131 St. Afd. VII: Boesen 131 St.

Sidste Punkt paa Dagsordenen var Fastsættelse af næste Kongres; det vedtoges at afholde den om tre Aar i København.

Man sluttede derpaa Kongressen Kl. 6½ Aften med Udtalelser af Formanden, I. A. Hansen, og med en Tak for de forløbne Dage fra Gæsterne.

Sammenslutning af Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse.

Paa et Møde den 14. Juli vedtog Smede- og Maskinarbejdernes Arbejdsløshedskasse enstemmigt at tiltræde Vedtægterne for Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse, og paa et Fællesdelegeretmøde den 15. Juli i Studenterforeningen med Formerne og Metalsliberne vedtoges Vedtægten. — Vedtagelsen hilstes med Hurraraab.

Dansk Formerforbund

afholdt sin 13. Kongres i Folkets Hus, Enghavevej 40, København, i Dagene 12.—18. Juli. Tilstede var 64 Delegerede og 11 Hovedbestyrelsesmedlemmer samt Formanden for Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark, *J. A. Hansen*. Som indbudte Gæster var følgende tilstede: *Carl F. Madsen* for De samvirkende Fagforbund, *J. E. Blomkvist* og *Ludvig Johansen*, henholdsvis for det svenske og norske Broderforbund, *Alexander Schlicke* og *Georg Reichel* henholdsvis for det internationale og det tyske Metalarbejderforbund, *Wieder Höfer* for det østrigske Metalarbejderforbund.

Kongressen aabnedes med en Velkomsttale af Forbundets Forretningsfører *Arn. Nielsen*. Til Dirigenter valgtes *Gotlieb Carlsen*, København og *Jens Hansen*, Aarhus, til Sekretærer *Chr. Petersen*, København og *P. Svejstrup*, Odense.

Samtlige Mandater godkendtes efter Indstilling af et Mandatudvalg. Ved Kongressens Begyndelse nedsattes fire særlige Udvalg, nemlig om Overenskomster, Lovene, Arbejdsløshedskassen og om Lønningerne.

Forretningsføreren *Arn. Nielsen*, aflagde en udførlig

Beretning om Virksomheden

i de forløbne tre Aar. Af Beretningen kan fremhæves følgende:

»Det er en bevæget Tid, der her skal aflægges Beretning for. Jeg agter derfor ikke at gaa i Detailler, da alt findes i de trykte Beretninger. Trods det store Chock, som Krigen foraarsagede, har der indenfor vort Fag været meget at bestille. Dette er et Lyspunkt indenfor det store Mørke. Højkonjunkturen har medført stor Svindel; men det har dog været saaledes, at der er tjent gode Penge ogsaa blandt Arbejderne. I de tre Aar har der gennemsnitlig været 6 pCt. Arbejdsløshed i Faget. Den kommende Tid bliver sikkert adskilligt værre, idet der kommer til at mangle Arbejdsmateriel.

Spørgsmaalet er nu: Hvorledes har Arbejdsgiverne stillet sig til den Dyrtid, der har hersket — ja, Svaret maa blive, at de ikke har stillet sig saaledes, som de burde. Vi har i den svundne Tid optaget en planmæssig Statistik, som vil blive til megen Gavn for vort Forbund.

Forretningsføreren gennemgik derefter denne Statistik, og det viste sig, at der siden 1906 havde været en Lønstigning af 40 pCt., som det var lykkedes Formernes Forbund at gennemføre. Et Bevis paa Organisationens absolute Nødvendighed.

Han omtalte i denne Forbindelse de valgte Tillidsmænds Lønforhold. Medens Stigningen i Dyrtiden for Medlemmernes Vedkommende havde været 25 pCt., har den for Tillidsmændene kun været 17 pCt.

Der havde været rejst Krav om Dyrtidstillæg fra Medlemmerne, og det var ogsaa lykkedes at opnaa en Del; men det reelle maa dog være, at der gives Forhøjelser paa Timelønnen og Akkorderne, saaledes at de kommer paa Højde med Dyrtiden.

Forretningsføreren gik derefter over til at omtale de indre Forhold indenfor Forbundet. For 3 Aar siden havde Forbundet 1495 Medlemmer. Nu er Forbundets Medlemstal steget til 1711. Følgen af dette er imidlertid, at der maa ansættes mere Arbejdskraft paa Forbundskontoret, da det er umuligt at overkomme Arbejdet, der er bleven i høj Grad forøget. Derefter omtalte han Samarbejdet med Centralorganisationen, og der foreligger nu Forslag om fælles Kongres paa Arbejdsløshedskassens Omraade. Siden sidste Kongres er Forbunds-Kontoret flyttet ind i det nye Hus ved Gamle Kongevej, som Forbundet er Medindehaver af.

Vort Forhold overfor Udlandet har naturligvis under de nuværende ulykkelige Tilstande lidt en Del; men Centralorganisationen har søgt at vedligeholde Forbindelserne, og efter Kongressens Slutning vil man samles til skandinaviske og internationale Konferencer.«

Forretningsføreren sluttede sin Beretning med at omtale forskellige Forhold i de enkelte Afdelinger Lan-

det over. Herunder gennemgik han den Overenskomst, der var afsluttet mellem Formerne og Arbejdsmands-Forbundet. Forretningsføreren anbefalede Kongressen at godkende denne Overenskomst. Han henviste iøvrigt til de trykte Tabeller.

Efter Beretningen udviklede der sig om denne Sag en længere Diskussion, hvorpaa Forslaget til Overensenskomst med Dansk Arbejdsmandsforbund angaaende Grænseforhold blev vedtaget, og Beretningen enstemmig godkendt.

Regnskabet.

Hovedkasserer *Ludv. Christensen* fremlagde og gennemgik Forbundets Regnskaber, som godkendtes enstemmigt og uden Debat.

Lovene.

Angaaende Lovene forelaa Indstilling fra det derom nedsatte Udvalg, og en Del Lovændringer vedtoges. De nye Love træder i Kraft fra 1. Oktober. Under dette Punkt forelaa Forslag om at slette en Lovbestemmelse, som forhindrer, at en Urafstemning kan omstøde en Kongresbeslutning. Dette Forslag forkastedes.

Lønninger.

Tillidsmændenes Lønninger fastsattes efter Indstilling af det derom nedsatte Udvalg, og det overlodes Forretningsudvalget at antage den nødvendige Medhjælp paa Forbundskontoret.

Valg.

Derefter skred man til Valg af Ledelse.

Til Forretningsfører genvalgtes A Nielsen med Akklamation.

Til Hovedkasserer genvalgtes Ludv. Christensen ligeledes med Akklamation.

Til Forretningsudvalget genvalgtes F. Bülow og G. Carlson. Nyvalgte blev J. Svendsen i Stedet for Alfr. Nielsen, der efter 7 Aars Virksomhed ikke ønskede Genvalg.

Til Hovedbestyrelsen for Provinserne valgtes:

For Jylland: Jens Hansen, Aarhus, Martin Back, Nykøbing M. og L. Henner, Skive.

For Fyn: Villumsen, Odense og Anders Andersen, Odense.

For Sjælland og Lolland-Falster: Jacob Larsen, Sorø.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

For Delegeretmødet forelaa Forslag om Indtræden i en for Metalindustrien fælles Arbejdsløshedskasse. Forslaget var fremkommen ved Forhandling mellem fem herhen hørende Fagorganisationers Arbejdsløshedskasser.

Forhandlingerne herom førtes dels ved særlige Møder af Formernes Delegerede og dels ved Fællesmøder med Delegerede fra de andre Kasser.

Formerne vedtog at tiltræde Sammenslutningen, idet der paa Forslag af det derom nedsatte Udvalg med 58 St. mod 17 vedtoges følgende Resolution:

»Formernes Delegeretmøde i Juli 1917 vedtager at tiltræde det forelagte Forslag til Vedtægt for Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse, og under Forudsætning af, at en eller flere af de øvrige Arbejdsløshedskasser i Fagene under Centralorganisationen af Metalarbejdere ligeledes tiltræder Sammenslutningen, at sammenslutte sig med den eller disse Kasser i en Fælleskasse, hvortil de enkelte tilsluttede Kassers Formue, Gæld og Rettigheder overføres. Sammenslutningen træder i Kraft den 1. Oktober 1917.«

Efter afsluttende Taler endte Formernes Kongres under Leveraab for Forbundet og med Afsyngelsen af Socialisternes Marsch.

Lønbevægelser og Konflikter.

Jord- og Betonarbejderne hos Entreprenør Holmberg, København. Den 10. August afholdtes et Fællesmøde angaaende en Uoverensstemmelse hos Entreprenør *Holmberg*, København. Det drejede sig om Timebetalingen for »Udgydning« paa et Stykke engelsk Brolægning ved Islands Brygge. Paa et vist Stadium havde Entreprenøren betalt dette med 1 Krone i Timen; senere vilde han kun betale en mindre Pris.

Der opnaaedes ikke Enighed paa Mødet, og Arbejdsgiverforeningen har

nu inden 17. ds. indbragt Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Sjællandske Tørvearbejdere. Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger i Frederikssund og Ballerup har gennemført Overenskomster for Arbejdsmændene, som beskæftiges ved nogle af de store Tørvefabriker, som er opstaaet langs med Jernbanen København—Frederikssund.

De samvirkende Fagforbund ilk Berøring med Sagen derved, at Fabrikanterne i første Omgang henviste til Arbejdsgiverforeningen. Da det kom til Stykket, opklaredes det, at de slet ikke var Medlemmer der. Kort efter blev de dog indmeldt, men imidlertid var Sagen gaaet i Orden ved lokal Forhandling.

Af Overenskomsterne kan nævnes, at Timelønnen er sat til 80 Øre. Akkordpriserne er pr. 1000 Tørv og varierer fra 195 til 292 Øre. Afrømning af Jord 60 Øre pr. Kb. Meter, Kantning og Sammenkastning af 1000 Tørv 83 Øre.

Arbejdsmænd paa Limfabriken »Limfjorden« i Nibe. Under 16. Maj foreslog Arbejdsgiverforeningen Fællesmøde angaaende Arbejdsmændene paa Limfabriken »Limfjorden« i Nibe, idet lokale Overenskomstforhandlinger var endt resultatløst.

Imidlertid kom en ny lokal Forhandling i Stand under Medvirken af en Repræsentant for Forbundet. Det lykkedes her at komme til Enighed, idet Fabriken frafaldt et Krav om Nedsættelse af Timelønnen fra 50 til 46 Øre. Overarbejdstillæget fastsattes til 50 pCt. og Normen indførtes. Overenskomsten løber til 1. Febr. 1918.

Lager- og Pakhusarbejdere samt Havnearbejdere i Odense. Som tidligere meddelt afholdtes Fællesmøder angaaende Lager- og Pakhusarbejdere i Odense den 11. og 12. Maj. Der naaedes her til Enighed om adskillige Overenskomstpunkter, men der stod dog en Del tilbage.

Senere aftaltes et Fællesmøde til den 2den Juli. Af forskellige praktiske Grunde enedes man om at afholde dette Møde i Odense. Forhandlingerne førtes i Handelsforeningens Lokaler, og der deltog Repræsentanter for Forbundet og for Hovedorganisationerne.

Uoverensstemmelserne vedrørte to derværende Arbejdsmandsafdelinger, »Havnearbejdernes Fagforening« angaaende Indtrilling og Indbæring ved Havnen, samt »Arbejdsmændenes Forbund« angaaende almindelig Lager- og Pakhusarbejde.

Resultatet af Forhandlingerne blev to nye Overenskomster, som godkendtes paa Generalforsamlinger, der afholdtes de følgende Dage.

I begge Tilfælde blev Havneoverenskomstens almindelige Bestemmelser fastsat som gældende med Undtagelse af Bestemmelsen om, at Arbejdet skal fordeles efter Nummeratøren, og der fastsattes Priskuranter.

De nye Overenskomster bragte Arbejderne væsentlige Fordele. Ved Lager- og Pakhusarbejde forhøjedes saaledes Timelønnen fra 50 til 55 Øre, og de opnaaede Ugelønsforbedringer andrager fra 2 til 4 Kr. 50 Øre ugl., paa Kulpladserne dog 5 Kr. 50 Øre, idet en der gældende Overenskomst, der ellers var løbende til 1. Oktober, nu blev annulleret. For Kullempning forhøjedes Timelønnen fra 50 til 62 Øre.

Overenskomsterne kan med 3 Mdr.s Varsel opsiges til en 1. Febr.

Lager- og Pakhusarbejderne ved De forenede Papirfabriker i København. Efter i længere Tid forgæves at have forhandlet med De forenede Papirfabriker i København for at opnaa en Overenskomst for de der arbejdende Lager- og Pakhusarbejdere, varslede Dansk Arbejdsmands Forbund Strejke til Fredag den 24de August.

Sagen indberettedes samtidig til Hovedorganisationerne, hvorefter der aftaltes et Fællesmøde til Tirsdag den 21. August, og her lykkedes det endelig at naa til Enighed om en Overenskomst.

Ugelønnen, der hidtil var 27—28

Kr. hæves for de faste Arbejdere til 31 Kr. plus 3 Kr. i Dyrtidstillæg. Løse Arbejdere — de første 3 Maaneder 5 Kr. 75 Øre pr. Dag. Arbejdstiden 8½ Time pr. Dag. Overarbejde indtil Kl. 9 Aften 85 Øre pr. Time, efter Kl. 9 Aften og paa Søn- og Helligdage 1 Kr. pr. Time.

Der gælder dog den Bestemmelse, at Arbejdere, der ledsager Kuskene, ikke faar Overtidsbetaling for den første halve Times Arbejde udover den normale Arbejdstid, men varer Overarbejdet herud over, betales ogsaa for den første halve Time.

Under Sygdom erholder Arbejderne i indtil 4 Uger deres Ugeløn, med Fradrag af 2 Kr. pr. Dag.

Ved Ulykkestilfælde udbetales 2 Kr. pr. Dag de første 13 Uger.

Der blev desuden truffet Aftale om, at Arbejdere, der antages senest 1. Januar, erholder 1 Uges Sommerferie med Udbetaling af fuld Løn.

Overenskomsten, der har tilbagevirkende Kraft fra 1. Juni d. A., kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til Ophør en 1. Februar.

Den til Fredag d. 24. ds. varslede Strejke bortfalder.

Elektrikerne hos Firmaet Thomas B. Thrige, Odense. I Skrivelse af 23. Juli klagede Dansk Arbejdsgiver-& Mesterforening over, at Elektrikerne hos ovennævnte Firma havde foretaget en uvarslet Arbejdsstandsning paa Kravet om Dyrtidstillæg og foreslog, at Sagen blev gjort til Genstand for Behandling ved et Fællesmøde.

I Skrivelse af 13. August meddeler Arbejdsgiverforeningen imidlertid, at Parterne ved en Forhandling paa Stedet er enedes om en Ordning af Striden, hvorefter den iværksatte Arbejdsstandsning er hævet.

Kasketsyerne hos militære Leverandører. I »Arbejderen« Nr. 53 1917 oplyste vi, at Hattearbejderforbundet ved Forhandling med Leverandører af Militærkasketter havde opnaaet en Overenskomst, hvorved Lønnen forhøjedes med 25 pCt. Overenskomsten, der omfattede ca. 70 Medlemmer, indeholdt en Bestemmelse om, at der i Juli Maaned skulde optages en Forhandling om en yderligere Forhøjelse, og i Skrivelse af 7. August d. A. meddeler Hattearbejderforbundet, at denne Forhandling nu er tilendebragt med det Resultat, at Arbejdslønnen yderligere er forhøjet med 10 Øre, saaledes at der nu betales 85 Øre pr. Kasket.

Overenskomsten er gældende til 1. August 1919.

Træindustriarbejderne paa Træskofabrikerne. Som tidligere omtalt afholdtes den 11. Aug. et Fællesmøde angaaende Konflikten paa Næstved Træskofabrik. Ved dette Møde fastsloges bl. a., at der i Overensstemmelse med tidligere Forhandlinger mellem Træindustriarbejderforbundet og Akts. De forenede Træskofabriker skulde optages fortsatte Drøftelser af Spørgsmaalet om Dyrtidstillæg og Lønhævninger. Forhandlingerne paabegyndtes straks og er fortsatte siden, indtil de den 18. August fandt deres Afslutning.

De Fabriker, det drejer sig om, er Træskofabrikerne i Randers, Hinnerup, Brabrand, Viby, Slagelse, Ringsted og Næstved.

Samtlige Akkordarbejdere — med Undtagelse af Randers — ialt ca. 150 Mand, erholder et ugentligt Dyrtidstillæg af 2 Kr. 75 Øre udover det forligsmæssige og ekstra Dyrtidstillæg paa ialt 10 pCt. De i Randers værende ca. 30 Akkordarbejdere faar med enkelte Undtagelser et ugentligt Dyrtidstillæg af 2 Kr.

Samtlige Timelønsarbejdere paa de 7 Fabriker, ialt 67 Mand, faar et reelt Timelønstillæg af 344 Øre ialt. Fordelingen af dette Tillæg foregaar ved Forhandling mellem Parterne, saadan som det er Sædvane indenfor Industrien. Udover dette skal hidtidige Dyrtidstillæg omsættes til Timelønshævninger. Tillægene løber fra 1. September.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen. Kbhvn.)

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i August Maaned 1917.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. September 1918.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 2 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

K. E. BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 10 ✻ KØBENHAVN DEN 8. SEPTEMBER 1917 ✻ 14. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Havnearbejderne i Aarhus og Aalborg og Lager- og Pakhusarbejderne i Aalborg. Forretterne hos F. C. Madsen. Træindustriarbejderne paa Næstved Træskofabrik.

Kongresser.

Snedkerforbundet i Danmark

afholdt sin 17. Kongres i Dagene den 25.—29. Juli incl. i Folkets Hus, Enghavevej 40, København. Tilstede var 158 Repræsentanter, repræsenterende 77 Afdelinger med 8300 Medlemmer; desuden var Norsk Træarbejderforbund repræsenteret ved Forretningsfører H. Pettersen, Norsk Møbelarbejderforbund ved Forretningsfører Chr. Systad, Svensk Træarbejderforbund ved Forretningsfører Nils Linde, Schweitsisk Træarbejderforbund ved Leuenburger og De samvirkende Fagforbund ved Sekretær Anthon Andersen.

Efter at Formanden, Martin Petersen, havde aabnet Kongressen og budt Velkommen og oplyst, at en af dem, der var med til at stifte Forbundet og været med til den første Kongres, nemlig Redaktør G. Chr. Olsen, ogsaa var tilstede ved denne Kongres, som Referent; han bragte ham paa Kongressens Vegne en Hilsen og Tak for hans Arbejde og Interesse for Snedkerforbundet, fik Gæsterne Ordet for at overbringe en Hilsen fra deres respektive Organisationer, hvorefter man skred til Kongressens Konstituering.

Til Dirigenter valgtes Vald. Friis og Johs. Jensen, København. Til Sekretærer valgtes Henry Hansen, København og Christian Madsen, Randers.

Beretningen.

Efter at Mandaterne var godkendt, aflagde Formanden en meget udførlig Beretning om Virksomheden og omtalte særlig Lønbevægelsen i 1916 og de Bestræbelser, der siden da var gjort for at naa yderligere frem, navnlig gennem Krav om Dyrtidstillæg.

De i 1916 opnaaede Lønforbedringer var højst forskellige i de forskellige Brancher, men vi opnaaede almindeligvis ret gode Resultater. I indeværende Aar har vi opnaaet Dyrtidstillæg varierende fra 8—10 Kr. pr. Maaned for $^3/_4$ af vore Medlemmer.

Formanden omtalte Arbejdsløsheden under Krigssituationen samt beklagede, at det endnu ikke var gaaet op for alle, hvor nødvendigt det var at de udsendte Statistikskemaer over Arbejdsforhold og Fortjeneste alle udfyltes og indsendtes, da det var herpaa vi byggede vore Krav overfor Arbejdsgiverne. Taleren henviste iøvrigt til den udførlige trykte Beretning, som forelaa.

Efter en indgaaende Debat godkendtes den aflagte Beretning enstemmigt.

Derefter vedtoges følgende Beslutninger:

»Kongressen paalægger Afdelingernes Ledelser at arbejde energisk for Indsamling af statistisk Materiale.

Endvidere opfordrer Kongressen de enkelte Afdelinger til at føre en selvstændig Statistik til Brug indenfor disse selv og til fælles bedste.«

En Udtalelse fra Aarhus Afdeling, om at Hovedbestyrelsen ved kommende Konflikter burde optage Spørgsmaalet om mindst $^1/_2$ Times kortere Arbejdstid vedtoges enstemmig.

Regnskabet.

Hovedkasserer Steffensen aflagde Regnskabet for Tidsrummet 1913—1917.

Kassebeholdningen var den 1. Juli 1913 354,572 Kr. og den 1. April 1917 715,000 Kr. Det samlede Regnskab balancerede iøvrigt med 756,839 Kr. Den samlede Indtægt i de forløbne 4 Aar andrager 1,328,465 Kr., og heraf udgør Kontingentet et Beløb paa 783,417 Kr.

De fleste Udgifter var medgaaet til Strejker, ialt 98,000 Kr., indbefattet Tilskud til en Strejke i Norge. Endelig bemærkede Hovedkassereren, at det havde vist sig, at Begravelseskassen stadig havde kunnet balancere.

Efter Regnskabsaflæggelsen fulgte en kort Debat om det formaalstjenlige i at indmelde Begravelseskassen under Genforsikringen, men næsten alle Talerne var bestemt imod dette.

Efter at Hovedkassereren havde givet en Redegørelse for Formuens Anbringelse godkendtes Regnskabet enstemmigt.

Lovændringer.

Man gik derpaa over til Behandlingen af en længere Række Forslag til Lovændringer, hvoraf vi nævner følgende:

Fra Fredericia-Afdelingen forelaa et Ændringsforslag ang. Søndags- og Overarbejde, til hvilket der i hvert enkelt Tilfælde skulde indhentes Tilladelse hos Hovedorganisationens Bestyrelse.

Dette Forslag anbefaledes af Thonning, Fredericia, og Johansen, Esbjerg.

Efter nogen Diskussion vedtoges med 70 St. mod 38 et Forslag af Hovedbestyrelsen gaaende ud paa, at Overarbejde i intet Tilfælde maa finde Sted, forinden dette er meddelt vedkommende Afdeling.

Produktionsværksteder.

Paa Foranledning af Bygningssnedkernes Fagforening forelagde Hovedbestyrelsen følgende Forslag til Beslutning.

»Af Forbundets Midler stilles indtil næste Kongres et Beløb af 20,000 Kr. til Hovedbestyrelsens eller Forretningsudvalgets Raadighed, enten til Oprettelse af ny Produktionsværksteder i Afdelinger indenfor Forbundet eller til Udvidelse og Støtte for alt bestaaende.«

Forslaget vedtoges ved Navneopraab med 136 Ja imod 17 Nej.

Et kooperativt Værksted.

Snedkernes og Stolemagernes Fagforening ønskede at laane 30,000 Kr. til Oprettelse af et kooperativt Møbelværksted, idet Afdelingen garanterer Laanesummens Forrentning og Tilbagebetaling.

Hovedbestyrelsen stillede hertil følgende Forslag:

»Hovedbestyrelsen deler Forslagstillerens Opfattelse af det tilraadelige i Oprettelse af Produktionsværksteder, der bl. a. oftest kan anvendes som en Værdimaaler for Produktionens økonomiske Ydeevne i analoge Tilfælde og dermed en Løftestang for Lønvilkaarene indenfor Faget, ligesom vi er klar over, at der maa indtræde et Tidspunkt, hvor den teoretiske Sympati maa omsættes i Praksis i Form af økonomiske Ofre.

»Vi anser dog ikke det nuværende Tidspunkt for egnet til Sagens Realisation, ligesom vi som Betingelse for vor Tilslutning, ikke alene maa kræve en vis Indflydelse paa Forretningens Start og Gang, men ogsaa at Forslagsstilleren selv yder en procentvis Sum for Sagens Realisation.

Hovedbestyrelsens Stilling til ovennævnte maa efter dette blive den, at søge Kongressens Bemyndigelse til at disponere over den herefter resterende Sum paa et senere Tidspunkt, dog under ingen Omstændigheder før efter den foreliggende Lønrevision i 1918 er bragt i Orden.«

Forslaget vedtoges med stor Majoritet.

Oprettelse af Industriforbund.

Fra Odense og Næstved Afdeling var der stillet Forslag om at tage Dannelse af Industriforbund op til alvorlig Drøftelse.

Hovedbestyrelsen foreslog følgende Udtalelse:

»Vi er ikke i principiel Uoverensstemmelse med Forslagsstillerne i Tanken om Oprettelsen af Industriforbund, og vil som Følge deraf arbejde med paa Tankens Realisation, naar Tiden er inde dertil, hvilket vi dog ikke anser det nuværende Tidspunkt for at være.«

Udtalelsen vedtoges.

Særlige Forslag.

Følgende Udtalelse vedtoges efter Forslag af Modelarbejdernes Fagforening. Det er tiltraadt af Hovedbestyrelsen, og forelægges af Sekretær Henry M. Hansen.

København foreslaar, at det paa Kongressen i 1913 nedsatte Udvalg af Snedkere indenfor Jernindustrien opretholdes, og at dette i Forbindelse med Hovedbestyrelsen i mere intensiv Form arbejder videre paa Spørgsmaalet om en mere ensartet Fortjeneste Landet over for Kolleger indenfor jernindustrielle Virksomheder, dels ved en gennemgribende Agitation, dels ved at gøre disse Kolleger bekendt med, hvorledes Overenskomsterne kan udnyttes til Fordel for en højere Fortjeneste, og eventuelt kan der af Hovedbestyrelsen og Udvalget indkaldes til en almindelig Konference af denne Branches Udøvere, saaledes at enhver af Snedkerforbundets Afdelinger, der har Medlemmer som beskæftiges indenfor Jernindustrien, kan sende en Repræsentant for hver af de forskellige Brancher, saasom Snedkere ved Landbrugsmaskiner, Skibssnedkere, Snedkere paa Vaggonfabriker samt Modelsnedkere til et saadant Branchemøde.

Det vedtoges at overlade til Hovedbestyrelsen at sammensætte det nødvendige Brancheudvalg.

Urafstemning.

Fra forskellige Afdelinger var der stillet Forslag om, at Forslag til ny Overenskomster altid skulde gøres til Genstand for en Urafstemning i alle Afdelinger.

Hovedbestyrelsen advarede imod Vedtagelsen af disse Forslag og redegjorde for sin Stillind hertil i en længere Udtalelse, hvori man gør gældende, at Urafstemning i visse Tilfælde selvfølgelig er en brugbar Fremgangsmaade. Hvad Spørgsmaalet om Urafstemning over Indgaaelse af nye Overenskomster angaar, fraraader Hovedbestyrelsen dette og fremsætter som Motivering for sin Stilling hertil følgende:

1. Urafstemning om nye Overenskomster vil svække Arbejdernes Repræsentanters Stilling overfor Arbejdsgiverne, idet disse ikke vil tillægge føstnævntes Ord og Meninger nogen særlig Betydning, naar de er vidende om, at det endelige Resultat skal ud til Afgørelse, hvor — i Følge deres Opfattelse — en tilfældig Stemning er den afgørende.
2. Arbejdsgiverne vil som Følge af forannævnte i langt mindre Grad end nu være interesserede i, i sidste Øjeblik at fremkomme med Tilbud eller Forslag til Løsning af en foreliggende Strid.
3. Urafstemningen om dette Punkt vil som Følge heraf i de 9 af 10 Tilfælde indeholde langt mere Konfliktstof end det nuværende System, hvor i alt Fald Tyngdepunktet ligger hos de Folk, der fører Forhandlingerne.
4. Der foreligger ad Erfaringens Vej to Kendsgerninger:
   a. Arbejdsgiverne fremkommer næsten aldrig med deres Tilbud før i sidste Øjeblik.
   b. Arbejderne sætter altid overordentlig Pris paa at være klar af Stillingen ved Udløbsfristen.

   Urafstemningen vil som Følge af dette næsten uvægerlig føre med sig, at man enten maa udsætte Udløbsfristen eller etablere en Strejke, som maaske ellers kunde have været undgaaet.
5. Godkendelse af nye Overenskomster bestemmes i og for sig aldrig af det foreliggende Tilbuds Værdi, da man jo paa Forhaand ved, at Tillægets Størrelse altid

er altfor lille, men af en Række foreliggende større eller mindre Muligheder for at opnaa mere. Disse sammenfiltrede Forhold i en foreliggende faglig Situation, der som Regel rækker langt ud over det enkelte Fag, vil det i de fleste Tilfælde være overordentligt vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at udrede for de enkelte Medlemmer, der dog fornuftigvis ikke kan være saa indviet i Helhedssituationen som Ledelsen.

Et Flertal indenfor et enkelt Fag har ingenlunde altid Krav paa at være det afgørende i disse Forhold. Det enkelte Fags Lønspørgsmaal er ved Overenskomstsudløb næsten aldrig et isoleret Spørgsmaal, der kan udløses af sit Sammenhæng. En Majoritet indenfor et enkelt Fag kan derfor meget vel være en betydelig Minoritet indenfor Helheden. Det vilde derfor være urimeligt af det enkelte Fag at kræve sine Særinteresser fremmet efter en Flertalsbeslutning, hvis man herved skaber en Situation, der krydser et langt større Flertals Interesser indenfor den samlede Arbejderklasse. Urafstemning om disse Sager vil kun være paa sin Plads, forsaavidt alle de i den foreliggende Situation interesserede Arbejdere stemte i Fællesskab, og at der var Lejlighed til at tilføre disse alle til Sagens Klargørelse nødvendige Oplysninger, men det vil der i de 99 af 100 Tilfælde ikke være Mulighed for.

Forslaget om Urafstemning forkastedes ved Navneopraab, idet 126 svarede Nej imod 27 Ja. 4 var fraværende og 1 svarede: Stemmer ikke.

Derimod vedtoges det, at Hovedbestyrelsen skal indkalde til Delegeretmøde ved forskellige Lejligheder.

Iøvrigt vedtoges følgende:

»Naar en ny Overenskomst eller Lønordning er traadt eller skal træde i Kraft, kan der af de stedlige Hovedbestyrelsesmedlemmer landsdelsvis sammenkaldes Repræsentanter til Drøftelse af de foreliggende nye Overenskomster og Prislister. Formanden for Snedkerforbundet bør være til Stede. Dette ordnes for hver Branche.«

»Medlemmer, der søger Arbejde, enten skriftligt eller personligt, maa forinden dette finder Sted henvende sig til Afdelingsformanden og faar da udstedt et Arbejdskort som Bevis for, at han har faaet Underretning om Forholdene og maa tilmelde sig den Afdeling, under hvis Omraade han arbejder.

Ingen maa træffe Aftale om Løn og Arbejdsvilkaar, før han har henvendt sig til Afdelingsformanden, og maa til enhver Tid rette sig efter de af denne givne Forskrifter.«

For Arbejdsløshedskassen

vedtoges bl. andet følgende Lovændringer:

Paa Forslag af Hovedbestyrelsen vedtoges det at forhøje Kontingentet for Medlemmer med hvilende Medlemsret til 18 Kr. 20 Øre.

Hovedbestyrelsen foreslog, at Understøttelsen for heltbetalende udgør 2 Kr. i 84 Dage og for halvtbetalende 1 Kr. pr. Dag. Understøttelsen udbetales til de rejsende Medlemmer dagvis ved deres Ankomst til en Afdeling, dog saaledes, at ingen Rejsende kan erholde mere end 3 Dages Understøttelse i hver Afdeling. (I København 6 Dage).

Dette Forslag vedtoges.

Kontingentet

fastsattes efter Hovedbestyrelsens Forslag til 35 Øre for heltbetalende og 17½ Øre for halvtbetalende Medlemmer. Eventuelt Ekstrabidrag kan opkræves i Forhold til Kassens skiftende Behov.

»Ved Regnskabsaarets Udgang gælder de ordinære Restancefrister ikke, idet alt Kontingent skal være indbetalt inden Aarsregnskabets Afslutning. Er dette ikke sket, udslettes de Paagældende. En Undtagelse herfra kan dog tillades, forsaavidt angaar syge og arbejdsløse Medlemmer uden Ret til Understøttelse.«

Forslagene vedtoges.

De vedtagne Love træder i Kraft den 1ste Oktober i Aar.

Vedtægter for Krisefonden.

De af Inspektoratet udarbejdede Vedtægter for det nys oprettede Krisefond vedtoges.

Næste Delegeretmøde (Kongres).

Det vedtoges, at næste Delegeretmøde og Kongres skal afholdes i København i 1922.

*

Formanden (Martin Petersen) oplyste, at Kongressen havde lagt en Krans paa Carl Grans Grav til Minde om hans Virksomhed i Snedker-Forbundets Tjeneste. (Bifald.)

Valg af Tillidsmænd.

Formanden, Martin Petersen, og Hovedkassereren, K. Steffensen, genvalgtes, begge ved Akklamation, idet de Delegerede rejste sig som Anerkendelse for deres lange og trofaste Tjeneste.

Til Medlemmer af Hovedbestyrelsen valgtes endvidere:

Fra København:

Carl Rasmussen, Vald. Friis, Johannes Jensen, H. M. Hansen, Vald. Ørsted, Fr. Jensen, Thorkild Jensen, A. P. Poulsen og Matthias Christensen.

Fra Jylland:

Chr. Madsen (Randers), Niels Juel (Aarhus), Chr. Sørensen (Kolding) og Thonnung (Fredericia).

Fra Øerne:

Ras. Andersen (Odense), R. V. Jørgensen (Roskilde), A. Krogh (Nakskov) og Carl Hansen (Næstved).

Hermed var Kongressens Dagsorden udtømt og efter at Forbundets Formand, Dirigenter og Gæster havde haft Ordet, sluttede denne helt igennem vellykkede Kongres, der ved hele sit Forløb viste, hvor stærk Snedkernes Organisation er sammenbygget, og hvor stærk deres Klassefølelse er overfor hele den øvrige Arbejderklasse.

Dansk Stenarbejderforbund

afholdt sit 15. Delegeretmøde i Allinge den 18., 19. og 20. Juli.

Forretningsfører Janus Ipsen aabnede Forhandlingerne og mindede om, at det i Aar er 20 Aar, siden Forbundet stiftedes. Han udbragte et Leve for Dansk Stenarbejderforbund.

Ialt var mødt 23 Repræsentanter foruden Hovedbestyrelsen. Samtlige Mandater godkendtes undtagen Listed Afdelings.

Til Ordstyrere valgtes Otto Nielsen, Sandvig og E. Brandt, København; til Sekretærer Vald. Hansen, København og Hans Madsen, Sandvig.

Beretning.

Derefter afgaves af Forretningsføreren Beretning for de to sidste Aars Virksomhed. Medlemsantallet var den 30. Juni d. A. 516 i 18 Afdelinger. 3 Afdelinger var optaget, nemlig Stenhuggerne i Haslev, Nexø og Roskilde.

Til 1. April 1916 havde vi opsagt Overenskomster for Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggerne i København, Granithuggerne i København, Stenkløverne i Rønne, Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggerne i Provinsen, og Mestrene havde opsagt Overenskomst for Granithugning i Aalborg og Nørresundby. Alle Steder opnaaedes nye Overenskomster uden Arbejdsstandsning og med Løntillæg til Arbejderne.

Til 1. April 1917 opsagde vi Overenskomsterne for Aarhus, Kolding og Fredericia. Ny Overenskomst blev indgaaet i Roskilde den 23. Marts, omfattende Provinserne. Taleren omtalte derefter Blokader og forskellige Uoverensstemmelser med Arbejdsgiverne samt om en Del Voldgiftssager, særlig i en bestemt Sag, hvori var afsagt Kendelse af Arkitekt Thorvald Jørgensen, der nu som en Gang før gik udenom Sagens Kærnepunkt.

Agitation var foretaget i Nexø, Hammerværket og i forskellige Byer i Jylland samt i Faxe; de to sidste Steder havde Agitationen givet et godt Resultat.

10 Kolleger var døde og deres Efterladte havde faaet hver 100 Kr. udbetalt til Begravelse.

Derefter sattes Virksomheden un-

der Diskussion. Flere Talere udtalte, at der var gaaet for let frem mod flere ukollegiale Stenhuggere. Efter en længere Debat godkendtes Beretning og Virksomhed enstemmigt.

Regnskabet.

Kasserer Otto Nielsen oplæste derefter Regnskabet, saavel for Administrationen, Strejkefondet som Begravelseskassen. Regnskabet godkendtes enstemmigt, dog med en Udtalelse om, at Regnskabet skal tilstilles Afdelingerne inden Delegeretmødet. En Efterbevilling vedtoges.

Anskaffelse af Mærker til Medlemsbøgerne forkastedes.

Forskellige Forslag.

Et Forslag fra Sjælland og Øerne om at blive repræsenteret i Hovedbestyrelsen, blev efter en længere Diskussion, hvori der henstilledes at overveje dette Spørgsmaal inden Hovedbestyrelsesvalget, trukket tilbage.

En Række Talere havde Ordet og anbefalede et trykt Maanedsblad. Følgende Resolution vedtoges:

»Det henstilles til den kommende Hovedbestyrelse at søge Maanedsskriftet udvidet, saaledes at et Eksemplar tilstilles hver Arbejdsplads, eventuelt hvert Medlem, og at søge dette udført paa den mest økonomiske Maade.«

Følgende Resolution vedtoges:

»Dansk Stenarbejderforbunds Delegeretmøde i Allinge 1917 retter en indtrængende Opfordring til den kommende Hovedbestyrelse om at foretage energiske Skridt med de respektive Hovedorganisationer og De samvirkende Fagforbund for at faa alle indenfor Stenindustrien arbejdende Personer overflyttet til Dansk Stenarbejderforbund.

Dernæst behandledes Spørgsmaalet om Sammenslutning mellem Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggerne og Granithuggerne i Provinserne. Om denne Sag vedtoges følgende:

»Forbundets Delegeretmøde ser med Velvilje paa det Arbejde, der allerede er gjort med Hensyn til Sammenslutningen mellem Sandstens- og Granithuggerne i Provinsen og henstiller til Afdelingerne i Jylland og paa Øerne at slutte sig sammen landsdelsvis i en Afdeling. Delegeretmødet henstiller til Hovedbestyrelsen at afholde en Del af Udgifterne, der er forbundne med Fremme af denne Sammenslutning.«

En Del Repræsentanter gav Oplysning om Forholdene paa Arbejdspladserne, og det meddeltes, at Pladsforholdene flere Steder er utaalelige og at enkelte Mestre paa alle mulige Maader forsøger at betale mindre end efter Overenskomsten. Det udtales, at Forbundet skulde tage Affære i saadanne Tilfælde, da det var Brud paa Overenskomsten og ikke Misforstaaelse af denne.

— Det vedtoges at vælge en Suppleant for hvert Hovedbestyrelsesmedlem; han skal tiltræde, naar Vedkommende ophører med at arbejde i Faget.

— Et Forslag om, at Begravelseskassen optager Medlemmernes Hustruer forkastedes efter korte Udtalelser.

— Forbundets Regnskabsaar blev foreslaaet omlagt til 31. Marts i Stedet for 30. Juni, og dette vedtoges enstemmigt.

Et Forslag om obligatorisk Arbejdsløshedskasse blev efter en Debat trukket tilbage.

— Understøttelsen ved Strejke og Lock-out blev forhøjet med 50 pCt.

Et Forslag om, at Forbundet afholder alle Udgifterne ved Afdelingernes Repræsentation til Delegeretmødet blev forkastet.

Dernæst drøftedes Spørgsmaalet om at søge Veje og Midler til at forhindre Import af færdighugget Arbejde fra Udlandet.

Efter at mange Talere havde fremdraget Eksempler paa, at der hos flere Stenhuggermestre, Bygherrer og Arkitekter findes en meget ringe Lyst til at lade Arbejdet udføre her i Landet, og at de saaledes er Skyld i, at en Del af Landets Stenarbejdere bliver arbejdsløse, i mange Tilfælde kun for en ussel Vindings Skyld, vedtoges det at bruge alle Forbundets til Raadighed staaende Midler, for om mulig, om ikke paa anden Maade, at fremtvinge, at dette Forhold forandredes.

Endelig behandledes et Forslag om Forhøjelse af Kontingentet. Det

vedtoges at forhøje Kontingentet med 10 Øre pr. Medlem pr. Uge.

Som Stedet for næste Delegeretmødes Afholdelse vedtoges København.

Saafremt en Urafstemning giver Tilslutning, skal Mødet afholdes om 3 Aar, i modsat Fald om 2 Aar.

Valg.

Efter at Lønninger og Diæter var fastsat, foretoges der Valg af Ledelse. Forretningsfører Janus Ipsen, Vang, genvalgtes enstemmigt og til Kasserer valgtes Hans Madsen, Sandvig, ligeledes enstemmigt. Den afgaaede Kasserer, Otto Nielsen, ønskede ikke Genvalg, da han fratræder Faget.

Til Sekretær valgtes Valdemar Hansen, København, Til den øvrige Hovedbestyrelse valgtes Damsholt, København, Joh. Nielsen, Randers, Laur. Hansen, Rønne øg Jens Steffensen, Allinge.

Til Suppleanter for København valgtes Brandt og Martin Andersen, for Jylland Carl Nielsen, Aarhus, for Bornholm B. Olsen og Vald. Andersen, Rønne, Jens Kofoed, Vang, og Carl Rømer, Allinge.

Til Revisorer valgtes Math. Madsen og Bernhard Olsen, Rønne.

Revisorsuppleanter: Johs. Rømer og Oskar Feldt, Allinge.

— Under Eventuelt udspandt sig en Diskussion om forskellige saakaldte Pladsformænds og Forretningsbestyreres Stilling. Diskussionen resulterede i Enighed om en bestemt Optræden overfor disse. Ligeledes fremsattes fornyet Henstilling om ensartet Taktik ved Priskurantforhandlinger.

Hovedbestyrelsen blev opfordret til at virke hen til at faa en Kollegas Udvisning fra Tyskland ophævet.

Dirigenten sluttede derefter Delegeretmødet med en Tak til Forsamlingen og udbragte et kraftigt besvaret Leve for Forbundet.

Den faste Voldgiftsret.

Jord- og Betonarbejderne hos Entreprenør Holmberg, København. Sag Nr. 206.

Entreprenør Holmberg havde et Stykke engelsk Brolægning i Entreprice for Københavns Kommune, og Retssagen drejede sig om Betaling for »Ugydningen« ved dette Arbejde.

I Følge Overenskomsten betales dette Arbejde med Timeløn plus 36 pCt., hvilket er 74 Øre i Timen. I Lighed med flere andre Steder var der dog her bleven betalt 84 Ø. i Timen, nemlig saaledes, at der ved Afregningen betaltes et ekstra Beløb svarende til 10 Øre i Timen som et Slags Dyrtidstillæg.

Da den ene Halvdel af Arbejdet var fuldført og afregnet, oplystes det, at Entreprenøren havde betalt den ene af de beskæftigede Arbejdere med en Krone i Timen, og da anden Halvdel senere skulde paabegyndes, forlangte de Arbejdere, hvem Arbejdet blev tilbudt, at der ogsaa ydedes dem en Krone i Timen, i modsat Fald vilde de ikke paatage sig Arbejdet. Samme Standpunkt indtoges — paastodes der — af alle dem, som Arbejdet senere blev tilbudt.

Herover indbragtes Klage for Retten. Fagforeningen paastod sig frifunden, idet den ikke i mindste Maade havde lagt sig hindrende i Vejen for, at nogen paatog sig Arbejdet til overenskomstmæssige Vilkaar.

Ved et forberende Møde den 24. August blev der opnaaet Forlig i Sagen derved, at der skulde indrykkes en Meddelelse i »Social-Demokraten« om, at der intet er at erindre imod, at Arbejdet udføres for 84 Øre i Timen, og at erklære det samme overfor de vedkommende Arbejdere.

Klagen toges derefter tilbage.

Lønbevægelser og Konflikter.

Havnearbejderne i Aarhus og Aalborg og Lager- og Pakhusarbejderne i Aalborg. Den 3. August afholdtes Fællesmøde angaaende de i Aarhus og Aalborg rejste Krav om Dyrtidstillæg for de ovennævnte Arbejdsmænd.

Der afsluttedes Overenskomst om Ydelse af ekstra Dyrtidstillæg til

saavel time- som daglønnede Arbejdere af henholdsvis 7 Øre og 70 Øre pr. Arbejdstime og pr. Arbejdsdag. Fra dette Tillæg trækkes dog de ekstraordinære Dyrtidstillæg, som i Forvejen maatte ydes.

Endvidere enedes man om følgende:

Det er en Forudsætning for nærværende Aftale, at hvis der ved Forhandling mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer i Danmark eller mellem de to Hovedorganisationer opnaas Enighed om Ydelsen af et almindeligt Dyrtidstillæg, skal der ogsaa for de i denne Overenskomst nævnte Byers Vedkommende finde en passende Regulering Sted i Overenssemmelse hermed.

Overenskomsten blev af Arbejdsgiverne først tiltraadt efter et Par Dages Betænkningstid, som de havde forbeholdt sig.

Med denne Afgørelse bortfaldt en af Arbejdsgiverforeningen til Den faste Voldgiftsret indgivet Klage over en ulovlig Arbejdsstandsning ved Aalborg Havn (Se »Arbejderen« Nr. 7.

Forretterne hos A/S F. C. Madsens Dampvæveri, Horsens. Mellem Dansk Tekstilarbejderforbund og ovennævnte Aktieselskab har i længere Tid hersket Strid angaaende Betaling af Løn under Sygdom til de dèr arbejdende Forrettere, idet Aktieselskabet hævder, at Pligten til at yde Løn under Sygdom var bortfaldet, efter at Forretterne fra at være maanedslønnede Funktionærer havde indmeldt sig i Tekstilarbejderforbundet og nu lønnedes ugevis.

Forbundet hævdede, at Inddragning af Sygepengene var imod Forudsætningen for den trufne Lønaftale og en Forringelse af de gældende Lønvilkaar og derfor maatte betragtes som et Brud paa Overenskomsten, og da det hverken ved Mægling eller Forhandling lykkedes at naa til Enighed, varslede Forbundet Strejke for Forretterne paa nævnte Fabrik fra den 28. August at regne.

Ved et Fællesmøde samme Dag i Arbejdsgiverforeningen lykkedes det at naa en Ordning, hvorefter Forretterne i Sygdomstilfælde erholder fuld Ugeløn for den Uge i hvilken Sygdomstilfældet indtræffer, for den næste Uge samt for den Uge i hvilken Vedkommende igen tiltræder sit Arbejde.

En Forretter, som i Foraaret var syg, og som blev nægtet Sygepenge, faar udbetalt for en halv Maaned.

Den varslede Strejke bortfalder.

Træindustriarbejderne paa A/S Næstved Træskofabrik. Under 7. Avgust besværede Arbejdsgiverforeningen sig over, at Træindustriarbejderne paa Næstved Træskofabrik den 4. s. M. havde nedlagt Arbejdet uden Varsel, »fordi man ikke vilde afvente en Meddelelse fra Fabrikantforeningen angaaende Forhøjelsen af et ekstraordinært Dyrtidstillæg, skønt saadan Meddelelse var lovet at skulle tilgaa Arbejdernes Landsorganisation senest 10. Avgust, og uagtet Fabrikken havde lovet at give et eventuelt Dyrtidstillæg tilbagevirkende Kraft fra 1. Avgust d. A.« Man forbeholdt sig at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret og foreslog Forhandling.

Paa sædvanlig Maade kom denne Sag til Behandling ved et Fællesmøde 11. Avgust. Der afsluttedes her en Overenskomst, hvis Hovedpunkter er følgende:

A/S Næstved Træskofabrik.

Arbejdet genoptages 16. August. Arbejderne erkender, at Standsningen har været ulovlig, og Arbejdsgiverforeningen forbeholder sig alt i saa Henseende.

Dyrtidsforhandlinger.

I Henhold til tidligere Aftale sammentræder Fabrikantforeningen og Forbundet straks til en Forhandling angaaende en eventuel Forhøjelse af det ekstraordinære Dyrtidstillæg til de akkordlønnede Arbejdere paa samtlige Træskofabrikker under A/S De forenede Træskofabrikker. Samtidig optages Forhandling om Timelønshævning eventuelt om Hævning af Dyrtidstillæg til Fabrikkernes timelønnede Arbejdere.

Saafremt Forhandlingerne ikke afsluttedes samme Dag, skulde Parterne selv fastsætte Tidspunktet for nyt Møde.

Trykt hos F. E Bording (V. Petersen. Kbhvn.)

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 11 ❋ KØBENHAVN DEN 15. SEPTEMBER 1917 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene hos J. H. Hansen. Havne-, Lager- og Pakhusarbejderne i Vejle. Funktionærerne ved Dansk Folkeforsikringsanstalt. Karetmagerne i København. Tekstilarbejderne). Rettelse

Den faste Voldgiftsret.

Dansk Tømrer-Forbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Centralforeningerne af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifternes Vegne.

Sag Nr. 193.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 4. September 1917 i Sag Nr. 193.

Efter at Retten i Kendelse af 7de Marts 1917 i Sag Nr. 187 havde fastslaaet, at det i Overenskomst af 27. Juni 1916 Punkt 8 omtalte 5 Øres Tillæg tilkommer Tømrer-Forbundets Medlemmer i Hjørring og Middelfart, har Tømrer-Forbundet den 20. Marts d. A. og den 18. April d. A. fra sine Afdelinger henholdsvis i Hjørring og Middelfart modtaget Indberetning om, at Mestrene i Hjørring kun vilde udbetale dette Tillæg fra Kendelsens Dato, men ikke fra det Tidspunkt — den 19. April 1916 — der er nævnt i Overenskomstens Punkt 8, og at en Del af Mestrene i Middelfart stillede sig paa samme Maade, medens en anden Del overhovedet intet saadant Tillæg vilde betale. Sagen blev derefter drøftet dels mellem Forbundet og Centralforeningerne, dels paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 28. April d. A., men uden Resultat, og Forbundet har saa ved Klage af 9. Maj d. A. rejst nærværende Sag, under hvilken Forbundet har paastaaet Arbejdsgiverforeningen paa Centralforeningernes Vegne ikendt Bod for Overenskomstbrud samt Sagens Omkostninger og endvidere paastaaet, at der — saa vidt gørligt — paalægges Arbejdsgiverforeningen paa hver enkelt af de paagældende Mestres Vegne en passende Mulkt for hver Dag, de herefter sidder Rettens Kendelse overhørig.

Forbundet har derhos fremlagt Opgørelser over de Beløb, der tilkommer Svendene i de to nævnte Byer som 5 Øres-Tillæg for Tiden fra 19. April 1916, dog med Bemærkning, at Opgørelserne ikke er fuldstændige, særlig fordi nogle Svende var rejst fra Byen uden at oplyse Størrelsen af dette deres Tilgodehavende. Det samlede Beløb for begge Byers Vedkommende anslaar Forbundet til ca. 6000 Kr.

De indklagede har gjort gældende, at det efter Indholdet af Punkt 8 i Overenskomsten af 27. Juni 1916 til en vis Grad henstod som tvivlsomt, i hvilke Byer 5 Øres-Tillæget skulde gives, og at det derfor ikke med Rimelighed kan forlanges, at Mestrene i de Byer, for hvis Vedkommende Tvivl forelaa, skal betale saadant Tillæg for noget Tidsrum forud for det Tidspunkt, da denne Tvivl løstes ved den faste Voldgiftsrets Kendelse. Videre har de indklagede fremhævet, at det kan være vanskeligt for Mestrene, for nogle af dem maaske endog alvorligt, saaledes at skulle efterbetale større samlede Beløb, som de ved Overtagelsen af de paagældende Arbejder ikke har haft Opfordring til at regne med. Mod Enkelthederne i de fremlagte Opgørelser har de indklagede ikke rejst anden Indsigelse end, at der paa Opgørelsen for Middelfart er opført en enkelt Mester, der ikke er Medlem af Centralforeningen.

De indklagede har saaledes vel erkendt, at det paahviler Mestrene i Hjørring og Middelfart at betale Tillæget fra den 7. Marts 1917, men har derimod principielt paastaaet disse frifundet for at betale Tillæget for Tiden fra 19. April 1916 til 7. Marts 1917, subsidiært paastaaet dem frifundet med Hensyn til Tiden 19. April 1916 til 5. Februar 1917, hvilken sidste Dato er den Dag, da Klagen i Sag Nr. 187 fremkom. Videre har de indklagede hævdet, at der ikke fra Centralforeningernes Side er udvist noget Forhold, der kan lægges dem til Last, og har endelig paastaaet Sagens Omkostninger paalagt Klagerne.

Det Spørgsmaal, der i Sag Nr. 187 var forelagt Retten til Afgørelse, var udelukkende dette, for hvilke Byers Vedkommende Bestemmelsen i Overenskomsten af 27. Juni 1916 Punkt 8 var anvendelig. Derimod blev det nu fremdragne Spørgsmaal, fra hvilket Tidspunkt Tillæget tilkom Svendene, hverken rejst eller overhovedet berørt.

Nævnte Punkt 8 er saalydende:

»I de Byer, hvor der i Murerfaget er tvungen Akkord, forhøjes Timelønnen med 5 Øre for alt Tømrerarbejde, der ikke udføres i Akkord. Denne Bestemmelse er gældende fra 19. April d. A. (d. v. s. 1916) at regne« — medens Overenskomsten iøvrigt i Følge dens Punkt 25 skulde betragtes som traadt i Kraft allerede fra og med den 1. Februar 1916.

Efter dette Indhold af Punkt 8 maa Mestrene i alle de Byer, der overhovedet rammes af Bestemmelsen, være pligtige at betale Tillæget fra den 19 April 1916. Det i Rettens Kendelse af 7. Marts 1917 oplyste om Sagens Stilling i Hjørring og Middelfart, viser derhos, at Mestrene i disse Byer maa have været eller i hvert Fald have haft Anledning til at være opmærksomme paa, at Kravet om 5 Øres-Tillæget kunde ventes rejst overfor dem. Der findes endvidere ikke fra Svendenes Side at være udvist en Passivitet, der i saa Henseende kunde være at betragte som et Afkald eller dog virke vildledende. Tvertimod er det oplyst, at Spørgsmaalet om 5 Øres-Tillæget for Middelfarts Vedkommende allerede har været drøftet paa et Møde mellem Mestre og Svende den 16. Maj 1916, og at der for Hjørrings Vedkommende i Begyndelsen af Juni 1916 er fremsat Krav paa Tillæget af 8 Svende overfor 3 forskellige Mestre.

Naar det under nærværende Sag er oplyst, at enkelte Mestre i Middelfart endog har nægtet at betale Tillæget for Tiden efter den 7. Marts 1917, foreligger der her en klar Tilsidesættelse af den faste Voldgiftsrets Kendelse af nævnte Dato, for hvilken Tilsidesættelse der ikke kan søges Undskyldning i nogen Misforstaaelse. Der er imidlertid ikke fra Klagernes Side nedlagt Paastand om herfor at paalægge de indklagede Bod paa de paagældende Mestres Vegne.

Hvad dernæst Centralforeningernes Stilling angaar, havde det naturligvis været disses Pligt at skride ind overfor de sidstomtalte Middelfart-Mestres Adfærd, hvis Centralforeningernes Opmærksomhed var blevet henledet derpaa. Det maa imidlertid efter Proceduren antages, at dette ikke er sket, men at man under Forhandlingerne fra Tømrerforbundets Side alene har haft Opmærksomheden henvendt paa det Spørgsmaal, om Punkt 8's 5 Øres-Tillæg for Hjørring og Middelfarts Vedkommende skulde regnes fra den 19. April 1916 eller ej. Derefter foreligger der intet Grundlag for at tage Klagernes Paastand om at paalægge de indklagede Bod paa Centralforeningernes Vegne til Følge. Derimod vil de indklagede paa bemeldte Foreningers Vegne have at betale Sagens Omkostninger, efter Omstændighederne med 150 Kr.

Kendelse.

Tømrer-Forbundets Medlemmer i Hjørring og Middelfart har Krav paa det i Rettens Kendelse af 7. Marts 1917 omtalte 5 Øres Tillæg fra den 19. April 1916 at regne.

Nærværende Sags Omkostninger

betales af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Centralforeningerne af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifternes Vegne med 150 Kr.

Kongresser.

Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejdernes Forbunds 12. Kongres

afholdtes i Dagene 3. til 5. August i Vejle. Foruden Hovedbestyrelsen talte Kongressen ialt 20 Delegerede, hvis Mandater alle godkendtes. Som Gæster var *Carl F. Madsen* tilstede fra De samvirkende Fagforbund og fra de tyske Broderorganisationer *O. Ahlmann* og *F. Weider*. Endvidere var efter Indbydelse Forbundets tidligere Forretningsfører, *P. G. Peterson*, kommen tilstede.

Forbundets Forretningsfører, *D. J. Becker*, aabnede Kongressen ved en Velkomsttale til Delegerede og Gæster. Til Dirigenter valgtes *D. Weinrich*, Aarhus og *O. Olsen*, København, til Sekretær *C. Nielsen*, København.

Beretning.

Forretningsføreren aflagde en udførlig Beretning om Virksomheden siden sidste Kongres. Efter nogen Diskussion blev Beretningen godkendt. Regnskabet, som derefter blev fremlagt, godkendtes ligeledes.

Lovændringer.

Efter Vedtagelsen paa sidste Kongres havde Hovedledelsen udarbejdet Forslag til nye Forbundslove, hvilke efter en kort Debat henvistes til et Lovudvalg, der kom til at bestaa af 5 Medlemmer.

Ved et senere Møde gaves Ordet til Lovudvalgets Ordfører, V. Olsen, som i et udførligt Foredrag gennemgik Lovene og paa Udvalgets Vegne foreslog en Række Ændringer.

Om disse udviklede der sig en lang Diskussion, hvori saa godt som alle Delegerede deltog, hvorefter man ved Afstemning gav Forbundets Love deres endelige Skikkelse.

Forskellige Forslag.

Derefter gik man over til at behandle andre Forslag, indkomne fra de forskellige Afdelinger, som efter en til Tider ret livlig Diskussion ligeledes henvistes til Udvalget, og for enkeltes Vedkommende toges til Efterretning for den kommende Hovedledelse.

Valg.

Til fastlønnet Forretningsfører valgtes D. J. Becker, København; til Repræsentanter C. Nielsen og C. Dahl, København, F. Hornet, Aarhus, D. Harboe, Kolding, M. Mortensen, Aalborg, og G. Hede, Vejle.

Det vedtoges at afholde næste ordinære Kongres i Aalborg 1922.

Kongresprotokollen oplæstes og godkendtes, og Dagsordenen var dermed udtømt.

Kongressen sluttede med et kraftigt Leve for Forbundet.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde

afholdtes derpaa.

Mødet aabnedes af Formanden, D. J. Becker.

Samtlige Mandater godkendtes.

Til Dirigenter valgtes O. Olsen, København, og D. Weinreich, Aarhus; til Sekretær C. Nielsen, København.

Idet Formanden henviste til den foreliggende trykte Beretning supplerede han denne mundtlig og forelagde Regnskabet.

Beholdningen var pr. 1. April 1917 ialt 14,844 Kr. 67 Øre mod kun godt 3000 Kr. for 4 Aar siden. I Perioden er udbetalt Understøttelse med 12,720 Kr 96 Øre. Samtidig er Medlemstallet vokset fra 208 til 850.

Efter at en Del Forespørgsler var besvaret godkendtes Beretning og Regnskab.

Derefter behandledes Lovene, og nogle Ændringer vedtoges.

Lønninger og Diæter fastsattes efter derom forelagt Forslag.

Til Kassens Forretningsudvalg valgtes de samme, som udgør Forbundets Ledelse.

Næste Delegeretmøde afholdes 1922.

*

Lohgarvernes Forbund i Danmark afholder Søndag den 23. September sin 10. Kongres i »Fjordvilla«, Roskilde og har indbudt De samvirkende Fagforbund til at lade sig repræsentere ved Kongressen.

Den faglige Landsorganisation i Norge afholder sin Kongres i Kristiania den 20. Oktober og følgende Dage og har indbudt De samvirkende Forbund i Danmark til at sende Repræsentanter.

Dansk Kedel- & Maskinpasserforbund afholder Søndag den 30. September og følgende Dage sin 9. Kongres i Odense, til hvilken man har indbudt en Repræsentant fra De samvirkende Fagforbund.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene hos A/S J. H. Hansen, Nykøbing S. Med Købmand *J. H. Hansen*, Nykøbing S., havde den stedlige Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund en Overenskomst, der var løbende til, men ogsaa opsagt til Ophør 1. Oktober i Aar. Ugelønnen var her fastsat til 24 Kr. Siden Overenskomstens Oprettelse var der opnaaet Overenskomst om højere Lønninger, nemlig 27 Kr. i den Tid, da der er fuld Arbejdstid og 25 Kr. den øvrige Del af Aaret.

J. H. Hansens Forretning blev imidlertid solgt til et Aktieselskab af samme Navn, og Fagforeningen henvendte sig da til dette for at opnaa samme Løn, som hos Byens andre Firmaer. Henvendelsen blev imidlertid afvist, idet Aktieselskabet kort og godt henholdt sig til den med den tidligere Indehaver afsluttede Overenskomst. En ny Henvendelse fra Forbundets Side fik samme Resultat.

Under disse Omstændigheder indberettede Forbundet Sagen den 27. Juli og begærede Fællesmøde afholdt. Et saadant kom ogsaa i Stand den 15. August, men endte resultatløst. Forbundet varslede derfor Strejke, og Arbejdsgiverforeningen prosteterede mod en eventuel Strejkes Lovlighed.

Derefter afholdtes nyt Fællesmøde den 3. September. Det lykkedes her at naa til en Overenskomst. I Følge denne bliver Ugelønnen 27 Kr. fra 1. Marts til 31. Oktober og 25 Kr. Resten af Aaret. Timelønnen bliver 50 Øre med 5 Øres Dyrtidstillæg. Overarbejdstimer betales med 65 Øre indtil Kl. 9 Aften og derefter med 75 Øre. Normen indførtes.

Overenskomsten kan opsiges til Udløb en 1. Februar.

Havne-, Lager- og Pakhusarbejderne i Vejle. Mellem Arbejdsmændenes Fagforening i Vejle og de derværende Havne- og Købmandsorganisationer, har der i længere Tid været forhandlet om Ydelse af Dyrtidstillæg, uden at det var lykkedes at naa til Enighed, og et Forsøg fra Dansk Arbejdsmands Forbunds Side paa at tilvejebringe en Ordning mislykkedes ligeledes.

Arbejdsgiverforeningen klagede derefter til Dansk Arbejdsmands Forbund og beklagede sig over, at der paa Kravet om Dyrtidstillæg gentagne Gange var sket Arbejdsvægring fra de paagældende Arbejderes Side, hvilket man betragtede som Brud paa den gældende Overenskomst, hvilket Forhold man forbeholdt sig at indbringe for Den faste Voldgiftsret, men foreslog iøvrigt Sagen gjort til Genstand for Behandling ved et Fællesmøde.

Et saadant Fællesmøde fandt Sted Torsdag den 23. August, hvor Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Dansk Arbejdsmands Forbund og Parterne var til Stede, lykkedes det endelig at naa en Ordning, idet Arbejdsgiverne indgik paa, at yde et ekstra Dyrtidstillæg af 7 Øre pr. Time til saavel timelønnede som akkordlønnede Arbejdere, saavel i som uden for den normale Arbejdstid.

Dyrtidstillæget gælder for Resten af indeværende Overenskomst-Periode og har tilbagevirkende Kraft fra 1. August d. A.

Spørgsmaalet om Bod og Erstatning for det af Arbejdsgiverforeningen paastaaede Brud paa Overenskomsten bortfaldt hermed.

Funktionærerne ved A/S Dansk Folkeforsikringsanstalt. I Begyndelsen af August meddelte Forsikringsfunktionærernes og Inkassatorernes Forbund i den socialdemokratiske Presse, at Arbejdssøgende skulde henvende sig til Fagforeningen forinden de søgte Beskæftigelse hos A/S Dansk Folkeforsikringsanstalt i København og Horsens.

Under 11. August paaklagede Arbejdsgiverforeningen dette Forhold, som man erklærede var en Blokade, hvis Virkninger man havde konstateret. Man bebudede Sagens Indbringelse for den faste Voldgiftsret og foreslog Forhandling.

Der afholdtes om Sagen to Fællesmøder, nemlig den 17. og den 22. August, og her præciserede Forbundet sine Klagepunkter at være følgende:

Nogle formentlig uberettigede Afskedigelser i København, Horsens og senest ogsaa i Aarhus.

Selskabets Vægring ved, i Tilfælde af Fratrædelse straks at udbetale Netto-Provision og dets Vægring ved at udlevere en afdød Funktionærs Sparekassebog.

Endelig Opretholdelsen af Selskabets Forbud imod, at Kontrolassistenterne er Medlemmer af Fagforeningen, da disse Folks Stilling er forandret, saa de ikke mere er overordnede Funktionærer som ved Overenskomstens Indgaaelse.

Iøvrigt bestred Forbundet, at det havde blokeret Selskabet. Avismeddelelserne havde blot til Formaal at sætte Arbejdssøgende i Kundskab om Forholdene ved Selskabet.

Ved et afsluttende Fællesmøde d. 22. Aug. lykkedes det at bringe disse Uoverensstemmelser ud af Verden ved en Overenskomst, der i Korthed gaar ud paa følgende:

Forbundet bekendtgør ved Annonce i »Social-Demokraten« og »Horsens Social-Demokrat«, at det staar enhver frit for at tage Arbejde hos Selskabet.

Angaaende Afskedigelserne i Aarhus, Horsens og København, enedes man om, at lade en faglig Voldgiftsret afgøre, om Arbejdsgiverens Ret i saa Henseende er begrænset ved Overenskomstens Ordlyd.

Nettoprovisionen til fratrædende Agenter udbetales fremtidigt i alle Tilfælde efter samme Regler som for fungerende Agenter, og den en forhenværende Agent i Horsens tilkommende Nettoprovision paa den Tid, han fratraadte sin Stilling, udbetales ham.

Spørgsmaalet om Udlevering af Sparekassebogen henvises til Afgørelse ved faglig Voldgift.

Angaaende Kontrolassistenterne erklærede Selskabet, at de Forandringer i disse Folks Funktion, som afstedkom Forbundets Krav m. H. t. Organisationsspørgsmaalet, havde været af rent midlertidig Natur.

Som man vil se, har Selskabet paa en Række væsentlige Punkter gjort Indrømmelser, og paa de andre Punkter har man overladt Afgørelsen til den faglige Voldgiftsret. Funktionærernes unge Forbund kan notere en smuk Sejr for sine Medlemmer.

Karetmagerne i København. — Dyrtidstillæg, Mellem Dansk Karetmagerforbund, Karetmagermesterforeningen og N. Larsens Vognfabriker er der i længere Tid forhandlet om Ydelsen af Dyrtidstillæg til Karetmagersvendene, uden at det var lykkedes at naa et Resultat, idet Arbejdsgiverne først helt nægtede at yde Tillæg og dernæst fremsatte et Forslag, som var uantageligt for Forbundet.

Forbundet havde krævet et Dyrtidstillæg pr. Time til saavel timesom akkordlønnede Arbejdere med en Fortjeneste af indtil 50 Kr. ugl., medens Mestrene kun vilde yde Tillæg til dem, som arbejdede paa Timeløn eller delvis Timeløn og Akkord, og bød 1 Kr. om Ugen til dem, som tjente 34 Kr., 2 Kr. til dem, der tjente 33 Kr. og 3 Kr. til dem, som tjente 32 Kr. og derunder pr. Uge, og saaledes at denne Til-

lægsoverenskomst kunde opsiges med 1 Maaneds Varsel.

Da Parterne ikke kunde naa til Enighed, blev Sagen overgivet til Hovedorganisationerne og ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 1. September lykkedes det endelig at faa Mestrene til at indgaa paa at forhøje Grænsen til 45 Kr., saaledes at Svende, der tjener 44 Kr. pr. Uge faar 1 Kr. i Tillæg, 43 Kr. faar 2 Kr. og 42 Kr. og derunder faar 3 Kr. i Tillæg. Derimod vægrede de sig bestemt ved at yde Dyrtidstillæg til ren Akkord.

Denne Overenskomst kan opsiges med en Maaneds Varsel, dog tidligst 1. Februar 1918.

Tekstilarbejderne. I Løbet af Juli Maaned er der mellem Dansk Tekstilarbejderforbund og Tekstilfabrikantforeningen ført Forhandlinger om Ydelse af Dyrtidstillæg og ved et Møde den 18. s. M. enedes man om nedenstaaende Forslag, der har tilbagevirkende Kraft fra 1. Juli i A.

Der udbetales til:

Familieforsørgere:

	under 20 Kr. pr. Uge.	fra 20 til 30 Kr. pr. Uge.	over 30 Kr. pr. Uge.
Mænd	Kr. 6,00	Kr. 5,50	Kr. 5,00
Kvinder	- 4,50	- 4,00	- 3,50

Enligtstillede:

	under 20 Kr. pr. Uge.	fra 20 til 30 Kr. pr. Uge.	over 30 Kr. pr. Uge.
Mænd over 18 Aar	Kr. 4,00	Kr. 3,50	Kr. 3,00
Kvinder over 18 Aar	- 4,00	- 3,50	- 3,00

	under 25 Kr. pr. Uge.	over 25 Kr. pr. Uge.
Mænd under 18 Aar	Kr. 2,50	Kr. 2,00
Kvinder under 18 Aar	- 2,50	- 2,00

Hvor Mand og Hustru begge arbejder, selv om det ikke er paa samme Arbejdssted, regnes Tillæget for Manden efter Skalaen for Familieforsørgere og for Hustruen efter Skalaen for Enligtstillede.

Dyrtidstillægene udbetales hver 14. Dag.

For de første 4 Uger af Juli udbetales Tillægene den sidste Lønningsdag i Maaneden.

I Tilfælde af indskrænket Drift reduceres Tillægene i Forhold til den Tid, der arbejdes.

For nyantagne Arbejdere betales Tillægene forholdsvis fra Antagelsesdagen.

I Tilfælde af Forsømmelser udbetales Tillægene til vedkommende Arbejder i Forhold til den effektive Arbejdstid.

Tillægene bortfalder:

1) Naar en Arbejder uden mindst 1 Dags Varsel forlader sit Arbejde.
2) I Tilfælde af ulovlig Arbejdsstandsning.

Tekstilfabrikantforeningen forbeholder sig Ret til paa ethvert Tidspunkt at vende tilbage til Spørgsmaalet om Dyrtidstillægene og disses Størrelse.

Disse Tillæg er det lykkedes at faa alle Fabrikanter, baade inden- og udenfor Fabrikantforeningen, til at betale, paanær nogle ganske enkelte, deriblandt A/S M. E. Grøn & Søns Fabrikker i København og Ranbøldal, hvor der forgæves er forhandlet, og hvor der, navnlig for den københavnske Fabriks Vedkommende, er Udsigt til Strejke paa Spørgsmaalet.

Rettelse.

I sidste Nr. af »Arbejderen« er (Side 79) omtalt et Fællesmøde angaaende Havnearbejderne i Aarhus og Aalborg og Lager- og Pakhusarbejderne i Aalborg. Det sidste er forkert. Forhandlingerne drejede sig om Lager- og Pakhusarbejderne i Aarhus.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen. Kbhvn.)

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 12 ❋ KØBENHAVN DEN 22. SEPTEMBER 1917 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd i forskellige Byer. Aarhus Nattevagt). Arbejdsløsheden.

Kongresser.

Den svenske Landsorganisations syvende Kongres

I Dagene fra den 20.—25. Aug. har Arbejdernes faglige Landsorganisation i Sverrig afholdt sin syvende Kongres i Stockholm.

Antal Deltagere:

Tilstede paa Kongressen var ialt 373 Personer, deraf var de 21 særlig indbudte, 310 var Fagforenings Delegerede. De øvrige var Repræsentantskabets og Sekretariatets Medlemmer.

Som Gæster fra De samvirkende Fagforbund var Kasserer E. Svendsen og Formand Carl F. Madsen tilstede.

Det er 5 Aar siden den sidste Kongres afholdtes og Landsorganisationens Formand Herm. Lindquist kunde med Stolthed pege tilbage paa Virksomheden i disse Aar. I 1912 var Medlemsantallet ca. 83,000 men det er nu oppe paa 169,000.

Krigen har naturligvis i Sverrig som andre Steder sat sit uhyggelige Præg paa mange Omraader, navnlig har den fremkaldt overordenlig Knaphed paa Levnedsmidler og Raamateriel, samt bragt Priserne paa alle Levnedsmidler og alle Fornødenheder op i en uanet Højde.

Det ligger i Sagens Natur, at Fagforeningsbevægelsen under disse Omstændigheder ikke har kunnet følge de gamle Linier.

I de sidste Par Aar er da ogsaa alle Anstrængelser gaaet ud paa at kræve højere Løn, som Kompensation paa den herskende Dyrtid. Et mægtig Arbejde paa dette Omraade er udført af Forbundene og deres Afdelinger, og gode Resultater er der kommet deraf. Dette viser bedre end meget andet de faglige Organisationers Betydning; thi det er i Kraft af disse Organisationers stadige og energiske Arbejde, at det er lykkedes i stor Udstrækning at at holde Nøden borte fra Masser af Arbejderhjem, som ellers utvilsomt vilde være blevet ramt deraf.

Som det var at vente, beskæftigede Kongressen sig ved sin Begyndelse med Krigen og Fredsarbejdet. Den udtalte en skarp Fordømmelse af Krigen og gav sin enstemmige Tilslutning til det Fredsarbejde, som udføres af den hollandske-skandinaviske Kommité, rettede en kraftig Opfordring til Arbejderne i alle Lande til med hele deres Styrke at rejse Modstand mod Krigens Fortsættelse, samt vedtog at sende Repræsentanter til saavel Konferencen i Stockholm som til den faglige Konference i Bern.

Paa Kongressens Dagsorden var optaget ikke mindre end 31 Punkter, deriblandt en Del gamle Kendinge som Spørgsmaal vedrørende Landsorganisationens Opgaver, Otte-Timers-Arbejdsdagen, Spørgsmaal om Industriforbund, Natarbejdets Afskaffelse, 1ste Maj som Fridag, Forslag om Statsunderstøttelse til Arbejdsløse, Meddelelsesblad for Landsorganisationen, Spørgsmaal vedrørende Lovgivning om Arbejdsoverenskomster, Stillingen til de syndikalistiske Konflikter, m. m.

Landsorganisationens Opgaver.

Fra Malerforbundets Afdeling i Stockholm forelaa Forslag om, at Landsorganisationen skulde ophøre med at være Fagforeningsbevægelsens Central-Understøttelsesorganisation og kun blive en Central-Oplysnings-Agitations- og Statistikinstitution.

I Modsætning hertil foreslog Transportarbejderforbundets Gävle-Afdeling, at Landsorganisationen ikke blot skal være en Forsvarsorganisation, men at den ogsaa paatager sig at understøtte Angrebskampe.

Begge Forslag blev imidlertid forkastet, og Understøttelsen blev som hidtil begrænset til kun at omfatte Forsvarskampe.

*

Behandlingen af Spørgsmaalet om Stillingen til de af Syndikalisterne iværksatte Strejker, optog meget af Kongressens Tid.

I Sverrig er Stillingen den, at Syndikalisterne har sprængt sig ud fra de gamle faglige Organisationer og oprettet nye.

Syndikalisterne er naturligvis overalt i forsvindende Mindretal, men ikke desmindre søger de at tilrane sig Førerskabet. Nogle faa Syndikalister paa en Plads erklærer Strejke og Blokade, og de kræver saa, at Landsorganisationens Medlemmer skal rette sig efter hvad Syndikalisterne dekreterer. Landsorganisationen og Forbundene har imidlertid gennem deres Love i klare Bestemmelser fastslaaet, hvorledes der skal gaaes frem ved Arbejdsstandsninger. Saafremt flere Organisationer er interesserede, skal der foregaa et Samarbejde og Reglerne for Blokade er foreskrevne i alle Enkeltheder, alt er saaledes klart nok indenfor Landsorganisationen. Men Syndikalisternes Optræden havde nødvendiggjort, at Kongressen maatte beskæftige sig med de af Syndikalisterne etablerede Strejker og Blokader. Repræsentantskabet havde fremsat Forslag til Udtalelse, som kunde være Rettesnor for Landsorganisationens Medlemmer. Dette gik bl. a. ud paa, at Medlemmerne ikke burde tage mindste Hensyn til de af de syndikalistiske Organisationer eller Grupper etablerede Strejker, men at Medlemmerne kun havde at rette sig efter de af de respektive Forbund udfærdigede Bestemmelser og Landsorganisationens Love.

Fra en Række Talere blev det Spørgsmaal rejst, om det taktisk set vilde være rigtig at vedtage en Udtalelse, som den foreslaaede, eller om det ikke vilde være bedre blot at henvise Medlemmerne til Landsorganisationens og Forbundenes Love.

Efter et Par Dages Diskussion henvistes Sagen til nærmere Prøvelse i et Udvalg, men der opnaaedes ikke Enighed om en Fælles-Indstilling. Et Mindretal foreslog Kongressen at vedtage følgende Forslag til Udtalelse:

»Lige siden Fagforeningsbevægelsens Begyndelse er det hævdet, at Arbejdernes faglige Interesser kun effektivt kan varetages af en faglig Organisation, og understreger Kongressens atter Rigtigheden deraf.

Arbejdere, som til Støtte for sine Krav til Arbejdsgiverne, begærer de organiserede Arbejderes Støtte og Solidaritet, bør slutte sig til sit Fags Organisation og derigennem virke for at Medlemmernes Interesser varetages.«

Under Hensyn hertil udtaler Kongressen, at Landsorganisationens Medlemmer, maa, naar de tager Stilling til de af Syndikalisterne iværksatte Strejker og Blokader altid iagttager og følger vedkommende Fagforbunds og Landsorganisationens Love og Beslutninger. Enhver Arbejdsstandsning eller anden Foranstaltning maa først underkastes vedkommende Fagforbunds Prøvelse og Beslutning inden Foranstaltningen vedtages, og afviser derfor bestemt alle fra Syndikalisternes Side opstillede Paastande om Skyldighed for Landsorganisationens Medlemmer til uden at iagttage de fastsatte Regler og Lovbestemmelser, at deltage i de af Syndikalisterne proklamerede Stridsforanstaltninger.

Et Flertal foreslog følgende:

»Med Henvisning til de for Landsorganisationen og Forbundene gældende Love, som Medlemmerne have at rette sig efter, beslutter Kongressen at afslaa Motion Nr. 4 og de i Forbindelse dermed fremkomne Udtalelser og Forslag«.

Ved den derom foretagne Afstemning blev Flertallets Forslag vedtaget med 192 Stemmer. Mindretallets Forslag fik 142 St.

Det synes ganske uforstaaeligt, at det af Kongressen nedsatte Udvalg ikke kunde enes om en Indstilling til Kongressen, thi i Virkeligheden var man jo enige om Kærnen i Sagen, nemlig at Medlemmerne naar de er bundne ved Kollektivaftaler, ikke i Strid hermed eller i Strid med Lovene maa iværksætte Arbejdsstandsninger. Men hvorfor saa ikke sige det aabent, saa Medlemmerne ved hvad de har at rette sig efter.

Forklaringen maa i nogen Grad søges i de to Strømninger som brydes om Stillingen til Syndikalistbevægelsen. Landssekretariatet, med Støtte af Repræsentantskabet, forfægtede det Standpunkt, at der skulde tones rent Flag overfor Syndikalisterne og deres Nedbrydningsarbejde. Det skulde nagles fast, at Arbejderne bør tilhøre de bestaaende faglige Organisationer og at det som hidtil, ogsaa i Fremtiden kun kan være de gamle Organisationer som kan have Førerskabet. Arbejderne skulde lære at forstaa, at det ikke er gennem Splittelse de vinder Sejr, men at denne kun naaes ved Enighed og Sammenhold blandt alle Arbejdere.

Den anden Retning synes at være ængstelig for at beskæftige sig for meget med Syndikalisterne, man var bange for ved Beslutninger at give dem Stof til Agitation mod Landsorganisationen og man mente, at Bevægelsen ingen Rod havde i den svenske Arbejderbefolkning og derfor, som andre Seperat-Bevægelser, hurtig vilde dø igen.

En Del Talere som syntes at have syndikalistiske Tendenser, var af den Formening, at Landsorganisationens Medlemmer meget vel burde slutte Følge med Syndikalisterne, naar deres Organisation etablerede Strejke. Disse forskellige Opfattelser forklarer hvorfor der kunde opnaas Flertal for intet at sige om Syndikalisterne, men nøjes med en Henvisning til Lovenes Bestemmelser.

Landsorganisationens Stilling til Partiet.

Fabrikarbejdernes Afdeling i Rosdale og Metalarbejderforbundets Afdeling i Lidkøbing foreslog, at Fagforeningerne skulde være uafhængige og politisk neutrale.

Spørgsmaalet om Fagforeningernes Stilling til Partiet har været til Behandling paa hver Kongres, men det er altid hævdet, at Formen for Tilslutning til Partiet bestemmes af Partikongressen. Paa sidste Aars Partikongres vedtoges det, at det bestaaende Forhold mellem Partiet og Fagforeningerne skulde opretholdes, dog kan de Medlemmer som ikke ønsker at yde Afgift til Partiet fritages derfor.

Angaaende Forslaget om Fagforeningernes politiske Neutralitet bemærkede Sekretariatet meget rigtig, at Forholdet er saaledes, at politiske Spørgsmaal og hele den store sociale Lovgivning bestandig kræver Opmærksomhed indenfor de faglige Organisationer, og at en fuldstændig politisk Neutralitet indenfor Fagforeningsbevægelsen derfor ikke er mulig.

De fremsatte Forslag blev da ogsaa efter en lang Debat, forkastet med 197 St. mod 138.

Industriforbund.

Fra forskellige Fagforeninger forelaa Forslag om Overgang fra Fag til Industriforbund og saaledes, at denne Udvikling kunde være foregaaet inden 1920.

Sekretariatet tog imidlertid stærk Afstand fra disse Forslag og henviste til Beslutningerne paa Kongresserne i 1909 og 1912, som udtalte, at Overgangen til Industriforbund skal ske sukcesivt og at der ingen

Vold maa foretages mod nogen Organisation. Spørgsmaalet om Overflytning af en Gruppe Arbejdere fra et Forbund til et andet er saa ømtaaleligt, at der ikke bør vedtages Beslutninger eller træffes Foranstaltninger som strider mod Medlemmernes egne Ønsker.

De fremsatte Forslag forkastedes med 148 St. mod 127.

Landarbejderforbundet.

Kongressen vedtog i Kongresperioden at stille et Beløb af 10,000 Kr. til Raadighed til Agitation blandt Landarbejderne, samt paa Landsorganisationens Bekostning indtil videre at antage en Person til at være behjælpelig med at genopbygge Landarbejderforbundet.

Udgivelse af et Meddelelsesblad.

Fra en Række Fagforeninger var der fremsat Forslag om, at Landsorganisationen skulde udgive et Meddelelsesblad. — Landssekretariatets Stilling var den, at Sagen burde fremmes, og at der for Landsorganisationens Regning burde udgives et Meddelelsesblad, som skulde udkomme hver Uge. Til Bestridelse af Omkostningerne skulde Forbundene betale 1 Kr. for heltbetalende Medlemmer og 50 Øre for halvtbetalende Medlemmer om Aaret.

Forslaget blev imidlertid forkastet med 158 St. mod 135.

Lovgivning vedrørende Arbejdsoverenskomster.

Dette Spørgsmaal var rejst af Ledelsen for Metalindustriarbejderforbundet, dets Afdeling i Hofors og Murerforbundets Afdeling i Landskrona. Man ønskede en Beslutning om, at al Lovgivning, som har til Hensigt at forhindre eller besværliggøre Arbejderorganisationernes Arbejde i at varetage Arbejdernes Interesser, skulde modarbejdes paa det kraftigste.

Landssekretariatet sluttede sig fuldt ud til den fremførte Tanke og fremsatte et Forslag til Udtalelse i Overensstemmelse hermed.

Kongressen forkastede det af Sekretariatet stillede Forslag og vedtog i Stedet et Forslag som er saalydende:

»At det af Socialstyrelsen fremlagde Forslag til Lov om visse Foranstaltninger til Arbejdsfred samt al anden Lovgivning, som sigter til eller paa anden Maade virker henimod at forhindre eller vanskeliggøre Arbejdernes Organisationers Arbejde for at varetage Arbejdernes Interesser, paa det kraftigste skal modarbejdes«.

Lige Løn for Mænd og Kvinder ved lige Arbejde.

Et af Landssekretariatet fremsat Forslag vedtoges:

Dette er saalydende:

»Det paalægges Afdelings- og Forbundsbestyrelser at paase, at der ved Oprettelse af Kollektiv-Aftaler bliver fastslaaet samme Løn for Kvinder og Mænd, naar fuldt lige Arbejde forekommer«.

8-Timers-Arbejdsdagen.

Spørgsmaalet om gennem kraftigt Forsøg at gennemføre Kravet om 8-Timers-Arbejdsdagen i den nærmeste Tid, var rejst af 8 Fagforeninger.

Landssekretariatet bemærkede, at det kunde være enig med Forslagsstillerne om, at Spørgsmaalet om 8-Timers-Arbejdsdagen, paa Grund af de raadende Forhold paa Arbejdsmarkedet, er blevet mere aktuelt end det tidligere har været Tilfælde, og Beslutningerne fra mange Møder giver Udtryk for, at der er en fastere Vilje hos Arbejderne til at ville gennemføre Kravet, men naar man vil paalægge Landsorganisationen, at den paa Arbejderorganisationernes Vegne skal henvende sig til Arbejdsgiverforeningen med Krav om Indførelse af 8-Timersdagen saa bryder man her med de nugældende Former, fordi Krav vedrørende Løn- og Arbejdsvilkaar hidtil alene er fremsat af Afdelinger og Forbund.

Kravet om 8-Timers-Arbejdsdagens Indførelse er de mest omfattende Foranstaltninger værd, men den nu-

værende Stilling paa Arbejdsmarkedet synes ikke god for saadanne Foranstaltninger i den nærmeste Tid, og det maa derfor være Repræsentantskabet og vedkommende Forbunds Styrelse i Forening med Medlemmerne som maa afgøre naar Tiden er moden til at fremsætte Kravet om 8-Timers-Arbejdsdagen.

I Overensstemmelse hermed vedtog Kongressen følgende Udtalelse:

»Med fuld Tiltrædelse af de foreliggende Forslag om det berettigede i Kravet om en Forkortning af Arbejdstiden til 8 Timer pr. Dag samt med Understregning af den Mening, at de paa nærværende Tid raadende Forhold, bringer Spørgsmaalet om 8 Timersdagen til større Aktualitet, opfordrer Kongressen de fagligt organiserede Arbejdere til gennem deres respektive Afdelinger og Forbund med mulig større Kraft end hidtil, at fremføre Kravet om 8-Timers Arbejdsdagen.

Kongressen henstiller ligeledes til den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe, med stærk Opmærksomhed at følge Bevægelsen for Opnaaelse af 8-Timers-Arbejdsdagen samt naar Tidspunktet herfor kan betragtes som gunstigt, at fremføre Krav i Rigsdagen om Lovfæstning af 8-Timers-Arbejdsdagen.«

Ferier.

Angaaende Spørgsmaalet om Ferier vedtog Kongressen følgende:

»Kravet om Ferier anser Landsorganisationen for fuldt berettiget, og Kongressen retter derfor en Opfordring til vedkommende Organisationer, at de ved Oprettelse af Kollektivaftaler virker for, at der deri optages Bestemmelser om Ferier«.

Statstilskud til Arbejdsløshedskasser.

Følgende Beslutning vedtoges:

»Kongressen opfordrer Landssekretariatet til at henvende sig til den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe med Anmodning om dens Medvirkning til en snarlig Løsning af Spørgsmaalet om Statstilskud til Arbejdsløshed.«

Kvindelige Fabriksinspektører.

Det vedtoges at rette en Henvendelse til den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe om at virke for, at der antages flere kvindelige Fabriksinspektører.

Offentlige Tillidshverv.

Fra forskellige Sider forelaa Forslag om at Landsorganisationens Funktionærer ikke skulde have Ret til at paatage sig andre Opgaver end de hvortil Kongressen havde valgt dem.

I et af Forslagene forlangte man direkte Forbud mod at Funktionærerne paatog sig Rigsdags- eller kommunale Hverv.

Landssekretariatet havde modsat sig disse Forslag og erindede om at Spørgsmaalet var behandlet paa tidligere Kongresser som havde udtalt, at Funktionærer indenfor Arbejderbevægelsen maatte være dem, der var bedst skikkede til at paatage sig disse Hverv. — Man bør jo nemlig gaa ud fra, at Kongressen havde udset duelige Folk til Funkttonærer, og som var skikkede til at beklæde saadanne Tillidsposter. Hertil kommer, at det er Arbejderne selv som i deres Egenskab af Vælgere, fremdrager Funktionærer som Kandidater ved de kommunale og politiske Valg. Sekretariatet forklarede endvidere, at saadant Arbejde udføres i Arbejderbevægelsens og Arbejdernes Interesse, og mente, at det ikke burde forbydes Funktionærerne at yde deres Medvirken hertil.

Forholdene er iøvrigt ogsaa saaledes, at mange Arbejdere af økonomiske Grunde ikke kan modtage disse Stillinger, og det vil derfor være urigtigt om de fastlønnede Funktionærer blev stillede saaledes, at de ikke kunde modtage saadanne Tillidshverv.

Ved Afstemningen afgaves 233 Stemmer for at Funktionærer kan paatage sig offentlige Tillidshverv — 63 stemte imod.

Lønninger.

Fra Revisionskomiteen forelaa For-

slag om at hæve Lønnen for Formand, Kasserer og Sekretær til 4000 Kr. aarlig (Lønnen for de to førstnævnte var tidlige 3000 Kr. og for Sekretæren 2700 Kr. aarlig). Lønnen for Landsorganisationens rejsende Agitator foresloges sat til 3000 Kr. aarlig. Revisionskomiteen foreslog desuden, at der til de hidtilværende Funktionærer skulde tilstaaes et Dyrtidstillæg af 20 % af Lønnen, regnet fra 1. Jan. 1915 til 31. Aug. 1917. Fra en af de Delegerede blev der stillet et Ændringsforslag, gaaende ud paa at Rejseagitatorens Løn blev sat til 3500 Kr. i Stedet for 3000 Kr. Forslaget med den nævnte Ændring vedtoges uden Afstemning.

Foruden de Spørgsmaal som her er omtalt, blev der behandlet en Række Forslag til Ændringer i Lovene, hvoraf de fleste dog blev forkastet.

Et Spørgsmaal om Pension til gamle og arbejdsuduelige Funktionærer indenfor de til Landsorganisationen hørende Organisationer, henvistes til nærmere Prøvelse af Sekretariatet, som saa skal afgive Betænkning til næste Kongres.

Kongressen vedtog at iværksætte et kraftigt Oplysningsarbejde blandt de tilsluttede faglige Organisationer. Oplysningsarbejdet tænkes drevet gennem Agitation, Skrifter og Bladartikler.

Til Formand for Landsorganisationen genvalgtes Herm. Lindquist, Kasserer Ernst Søderberg og til Sekretær Arvid Thorberg.

Næste Kongres afholdes i Stockholm om fem Aar.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd i forskellige Byer. — Dyrtidstillæg. Havne-, Lager- og Pakhusarbejderne i *Faaborg, Præstø* og *Nykøbing M.* har for en Tid siden stillet Krav om Dyrtidstillæg; der har ogsaa været Forhandlinger i Gang, uden at man dog har kunnet naa til Enighed, hvorefter Sagerne er indberettet til Hovedorganisationerne, som sammen med Repræsentanter for Parterne afholdt Fællesmøde Tirsdag den 4. September.

Vedrørende Forholdene i Præstø enedes man om at henvise Sagen til Forhandling paa Stedet, da Parterne mente selv at kunne opnaa Enighed om en Ordning.

Et af Grosserer J. Drost, Faaborg, stillet Forslag om at ville yde faste Arbejdere et maanedligt Dyrtidstillæg af 6 Kr. og løse Arbejdere 3 Øre i Timen kunde ikke akcepteres af Arbejdernes Repræsentanter, hvorefter Parterne henvistes til at prøve nye Forhandlinger paa Stedet.

Iøvrigt enedes man om følgende:

Der ydes Havne-, Lager- og Pakhusarbejderne i *Nykøbing M.* et ekstra Dyrtidstillæg af 5 Øre pr. Time til saavel time- og daglønnede som akkordlønnede Arbejdere, dog ikke ved Arbejde i Akkord ved Brunkul, Tørv og Brænde.

Dette Tillæg gælder Arbejderne ved Det forenede Dampskibsselskab og Købmandsorganisationens Medlemmer der i Byen.

I *Faaborg* ydes der Arbejderne ved Det forenede Dampskibsselskab et ekstra Dyrtidstillæg af 5 Øre pr. Time ud over, hvad den gældende Overenskomst stipulerer.

Tillægene gælder fra 1. September d. A. og for Resten af Overenskomstperioden.

Aarhus Nattevagt. Der blev den 7. September paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen opnaaet Enighed om en Overenskomst for Personalet ved »Aarhus Nattevagt«. Nogen Overenskomst har ikke bestaaet der før. Da nu Vægterne søgte Forbedringer gennemført, forhandledes der først lokalt, men uden Resultat. Paa det Fællesmøde, der derefter kom i Stand d. 7. Septbr. med Repræsentation for Hovedorganisationerne, naaede man et Resultat, der betyder en Del Fremskridt for Vægterne i Aarhus. Overenskomsten, der altsaa er den første der paa Stedet, forhøjer Lønnen med 15 Kr. pr. Maaned, saa Maanedslønnen nu bliver 120 Kr. I Stedet for de to Fri-

døgn pr. Maaned, Vægterne hidtil havde, faar de nu 4 Fridøgn pr. Maaned, og endvidere har de opnaaet andre Forbedringer.

Overenskomsten har tilbagevirkende Kraft, saa Forhøjelserne regnes fra 1. August, og den gælder til 1. April 1918.

Arbejdsløsheden

i Juni Maaned 1917.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i Juni 1917, omfatter ialt 55 Fag eller Organisationer med ialt ca. 158,300 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 5800 eller 3,7 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 139,100 eller 0,9 Dage pr. Medlem. Af Fag for hvilke Oplysninger mangler nævnes: Sejlmager, Forgyldere, Glarmestre, Korkskærere, Børstenbindere, Kurvemagere, Kobbersmede, Jern- og Metalslibere og Gørtlere og Metalarbejdere. Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Tekstilarbejdere, Brolæggere, Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	128	128	»	»	547	547	7	437	675	675	7	437
Bageri- og Konditr. arb.	1327	1327	203	3768	1713	1713	104	2110	3040	3040	307	5878
Sukkervarearbejdere.	562	562	21	674	196	196	5	97	758	758	26	771
Bryggeriarbejdere ...	2817	2817	1	22	1519	1519	9	293	4336	4336	10	315
Slagteriarbejdere	835	835	4	257	2975	2975	4	210	3810	3810	8	467
Skraatobaksarbejdere	216	216	2	49	548	548	3	90	764	764	5	139
Tobaksarbejdere.....	4908	4908	97	1524	2773	2773	20	415	7681	7681	117	1939
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere.....	1855	1855	172	5697	5847	5671	226	5257	7702	7526	398	10954
Rebslagere.....	37	37	»	»	258	258	12	274	295	295	12	274
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere..... ...	3685	3685	107	1460	2948	2948	119	510	6633	6633	226	1970
Handskemagere	59	59	20	500	9	9	6	120	68	68	26	620
Hattearbejdere.....	663	663	71	1239	176	176	24	478	839	839	96	1717
Skotøjarbejdere	2757	2757	29	1043	1063	1063	17	541	3820	3820	46	1584
Barberere	590	590	23	403	646	646	12	476	1236	1236	35	879
Jordarbejdere, Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	84	84	2	52	84	32	5	145	168	116	7	197
Murere	2108	2108	65	1920	4940	4940	59	1200	7048	7048	124	3120
Murarbejdsmænd	1211	1211	70	2479	—	—	—	—	1211	1211	70	2479
Hustømrere	1600	1600	«	»	3847	3827	20	1609	5447	5427	20	1609
Skibstømrere	264	264	38	288	590	590	»	»	854	854	38	288
Snedkere	4130	4130	68	1530	3962	3962	100	2555	8092	8092	168	4085
Billedskærere	114	114	«	»	64	64	»	»	178	178	»	»
Malere.....	2183	2183	«	»	2796	2796	23	206	4979	4979	23	206
Sadelm. og Tapetserere	1001	1001	32	498	596	596	16	106	1597	1597	48	604
Stukkatører.....	90	90	»	»	7	7	»	«	97	97	»	»
Gas- og Vandarbejdere	68	68	2	26	—	—	—	—	68	68	2	26
Skorstensfejere	64	64	»	»	59	59	»	»	123	123	»	»
Ovnsættere	14	14	8	136	—	—	—	—	14	14	8	136
At overføre..	33370	33370	1035	23565	38163	37915	792	17129	71533	71285	1827	40694

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	33370	33370	1035	23565	38163	37915	792	17129	71533	71285	1827	40694
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	737	737	28	696	2570	2570	46	1571	3307	3307	74	2267
Bødkere	266	266	1	76	495	495	35	1268	761	761	36	1344
Drejere	104	104	»	»	240	240	8	121	344	344	8	121
Karetmagere	372	372	»	35	588	588	3	79	960	960	3	114
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	109	109	3	25	106	106	2	56	215	215	5	81
Hvidgarvere	51	51	2	35	37	37	«	23	88	88	2	58
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	973	973	4	126	170	170	»	»	1143	1143	4	126
Stenarbejdere	164	164	4	80	349	327	»	»	513	491	4	80
Glasarbejdere	233	233	80	3027	216	216	149	3470	449	449	229	6497
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	559	559	»	«	235	235	»	»	794	794	»	»
Blikkenslagere	765	765	49	968	502	502	14	373	1267	1267	63	1341
Metaltrykkere	106	106	6	30	10	10	»	»	116	116	6	30
Urmagere	85	85	»	»	176	176	2	35	261	261	2	35
Smede og Maskinarb.	9900	9900	653	12935	7208	7208	133	3513	17108	17108	786	16448
Formere	425	425	94	2095	1175	1175	97	2181	1600	1600	191	4276
Elektrikere	1039	1039	86	2383	766	766	63	1779	1805	1805	149	4162
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Bogbindere	1893	1893	42	1091	298	205	10	202	2191	2098	52	1293
Litografer	429	429	6	175	113	113	4	49	542	542	10	224
Typografer	2636	2636	158	3454	1700	1638	49	999	4336	4274	207	4453
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	191	191	»	»	1056	1056	8	238	1247	1247	8	238
Dansk Arbejdsmandsf.	19000	14100	1500	39000	31000	19400	400	9000	50000	33500	1900	48000
Arbejdsm. Forbund for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	840	840	»	»	840	840	»	»
Lager- og Pakhusarb.	618	618	21	207	—	—	—	—	618	618	21	207
Kedel- og Maskinpass.	745	745	4	155	1072	1041	11	329	1817	1786	15	484
Kellnere	960	960	32	1200	635	635	4	250	1595	1595	36	1450
Kvindel. Arbejderforb.	3200	2860	81	1878	1475	663	9	210	4675	3523	90	2088
Brødkuske	284	284	»	28	—	—	—	—	284	284	»	28
Handels-og Kontormdh	1454	1454	41	1305	4569	4569	61	1632	6023	6023	102	2937
Tilsammen	80668	75428	3930	94569	95764	82896	1900	44507	176432	158324	5830	139076

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 13 ✻ KØBENHAVN DEN 29. SEPTEMBER 1917 ✻ 14. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Udlandet. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd hos De københavnske Stilladskompagnier. Arbejdsmændene hos Købmændene i Præstø. Kvinderne paa Nordisk Lædervarefabrik.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Septbr. 1917.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Oktober 1917.

Forretningsudvalget.

Udlandet.

International faglig Konference i Bern.

Fra den faglige Landsorganisation i Svejts, er der udgaaet Indbydelse til samtlige faglige Landsorganisationer i alle Lande om at sende Repræsentanter til en international faglig Konference i Bern den 1. Oktober 1917. Indbydelsen er saalydende:

Det er desværre en Kendsgerning, at Forbindelserne mellem Fagforeningscentralerne i de forskellige Lande siden Krigens Udbrud har lidt store Afbræk, hvad der er meget beklageligt, naar man ser hen til de fælles Interesser, som Arbejderne i alle Lande har.

Nu synes dog Tidspunktet for en fælles Optræden af alle Landes Fagorganisationer at være kommet. Dette har da ogsaa Medlemmerne af den internationale Fagforeningscentral indset. For et Aars Tid siden har der i Leeds i England fundet en Konference Sted af Repræsentanter for engelske, franske, italienske og belgiske Fagforeninger, og opstillet et Program, i hvilket Arbejdernes Krav til Fredskongressen indeholdtes. Dette »Leedserprogram« er tilsendt alle Fagforbund fra det parisiske Korrespondancecentral, og blev Genstand for Behandling paa to skandinaviske Konferencer, der skulde tage Stilling til Spørgsmaalet om Afholdelse af en international Fagforeningskonference, som var tænkt afholdt i Bern den 11. December 1916. De skandinaviske Konferencer foreslog at udskyde den internationale Konference, fordi der ikke syntes at være tilstrækkelig Mulighed for Deltagelse fra alle Sider, eller tilstrækkelig Tid til Forberedelse af de Spørgsmaal, der skulde behandles.

Det var dernæst ogsaa af Vigtighed at faa konstateret, om det overhovedet var muligt at faa begge de krigsførende Grupper til at sende Repræsentanter til en Konference.

Svejts overtog denne Mission.

De neutrale Lande erklærede — som man kunde vente — at vilde efterkomme det svejtsiske Lands centrals Indbydelse til en Konference. Ogsaa Tyskland samt Østrig-Ungarn svarede i samme Aand.

Et Cirkulære, som den 28. Marts blev sendt til Amerika, England, Frankrig, Spanien og Belgien, frembød større Vanskelighed. Fra Amerika, Spanien og Belgien har vi indtil nu ikke faaet noget Svar. Hvad Spanien angaar, ved vi med Vished, at Brevet ikke er naaet til Adressaten. Om Amerika og Belgien har faaet Brevet, kan vi ikke sige. Den faglige Landscentral i England (General Federation of Trade Unions) har under 9. Maj svaret, at Forretningsudvalget er af den Mening, at

en fælles Konference er hensigtsløs, saalænge der er saamange Lande i Krig. En Konference vil kunne skade mere end den vil kunne gavne, saalænge den nationale Forbitrelses Bølger gaar saa højt. Udvalget vil derimod have indkaldt en Konference af Repræsentanter for de allierede Lande. En saadan Konference vil kunne indkaldes af de franske eller amerikanske Fagforeninger. I denne Skrivelse bliver Deltagelsen i Konferencen ikke principielt afslaaet, man mener det kun umuligt, ja skadeligt, fordi man frygter en Fremsættelse af chauvinistiske Idèer.

Det er vor faste Overbevisning, at disse Befrygtelser ikke er begrundede, idet vi paaberaaber os de nuværende Forhold i Svejts, hvor de internerede Soldater af de forskelligste Nationaliteter helt igennem optræder loyalt overfor hverandre.

Den 19. Maj fik vi Svar paa vor Henvendelse fra den italienske faglige Landscentral. Der udtales, at man er indforstaaet med vort Initiativ, tiltrods for at man tvivler om Muligheden af at faa en Konference i Stand under de nuværende Forhold.

Det er imidlertid en Forudsætning for Deltagelse, at saavel den ene som den anden Side er indforstaaet dermed. Ogsaa med Hensyn til det i Cirkulæret fremsatte Forslag om, at hvert Land kan sende indtil 10 Delegerede, er Italien enig med os. Den italienske Landscentral nærer derimod Betænkelighed ved, at der ogsaa indbydes Landscentraler, som staar udenfor det internationale faglige Central. Vi tror, at man for Tiden maa se bort fra disse Betænkeligheder. Det drejer sig i første Linie om, paa den sammenkaldte Konference, at tage Stilling til Leedser-Programmet. Alle Arbejdere er interesseret deri, og vore Bestræbelser kan kun krones med Held, naar de samlede organiserede Arbejdere i ét Land, efter at Programmet er vedtaget af Konferencen, arbejder for det. Den internationale faglige Centrals specielle Anliggender er igen en Sag for sig.

Endelig har vi faaet Svar fra den franske faglige Landsorganisation (Confédération général du Travail). Den skriver, at man har vedtaget at modtage vor Indbydelse til en international Konference, dog skal der forinden denne afholdes, indkaldes til en Konference mellem Repræsentanter for Ententelandene, og denne skal finde Sted i samme By, hvor den internationale Konference afholdes.

Som det første Punkt paa den internationale faglige Konferences Program bør sættes Spørgsmaalet om den internationale faglige Centrals Forlæggelse til et neutralt Land. De franske Partifæller foreslaar, at man ligeledes indbyder de Landsorganisationer i Italien, England og Rusland, som ikke er tilsluttet den internationale faglige Central, ligesom ogsaa Tschekernes Organisation, der allerede længe har forlangt Anerkendelse, bør indbydes. Dagsordenen bør bestemmes forud, saaledes at Landsorganisationerne kan kende den og diskutere den. Mod Afholdelse af en For-Konference vil man ikke kunne indvende noget.

Efter at Frankrig og Italien nu vil have Spørgsmaalet om den faglige internationale Centrals Flytning til Behandling, og efter at ogsaa Formanden for dette, Partifælle Carl Legien, i sin Skrivelse af 12. Marts 1917 foreslaar Konferencen, paa Dagsordenen at sætte Spørgsmaalet om, hvor den internationale faglige Central skal have Sæde, maa man efterkomme dette, endskønt der stadig hæver sig Røster for, at Flytningsspørgsmaalet bør forblive uberørt til efter Krigen. Vi mener derfor, at man ikke længere kan komme udenom Afgørelsen af dette Spørgsmaal.

Ønsket om, at ogsaa de Landorganisationer, som ikke er tilsluttet den internationale faglige Central, bør indbydes til Konferencen, er flere Gange blevet udtalt. Vi har allerede sagt vor Mening herom.

Den 8. Juni har der i Stockholm været afholdt en international Konference, indkaldt af Holland. Denne

Konference, der har betegnet sig som en For-Konference, var som Følge af den korte Indbydelsesfrist og paa Grund af dens mangelfulde Forberedelse, kun besøgt af Repræsentanter for Bulgarien, Danmark, Finland, Holland, Norge, Sverrig, Tyskland og Østrig.

Den kunde derfor ikke afgøre sine Programpunkter, og man enedes da om en Henvendelse til alle Landscentraler, om at sende Repræsentanter til Svejts den 17. September 1917. Denne Henvendelse er stilet til den fagligt organiserede Arbejderklasse, hvorved ogsaa Stockholmer-Konferencen dokumenterer, at den ikke vil gøre Deltagelse i Konferencen afhængig af Landsorganisationernes Tilslutning til den internationale Central.

Idet vi gør Indholdet af Stockholmer-Konferencens Rundskrivelse, som under 8. Juni er blevet tilsendt alle Landscentralerne, til vort, beder vi om, at man vil skænke Spørgsmaalet, om hvilken Stilling man skal tage til Freden, henholdsvis Fagorganisationernes Krav til Fredskongressen, særlig Opmærksomhed.

Den svejtsiske Landsorganisations Forretningsudvalg er — efter at have taget alle Kendsgerninger i Betragtning — kommet til den Erkendelse, at Betingelserne for Afholdelsen af en international Fagforeningskonference nu er tilstede, og at en Indbydelse til en saadan virkelig har fundet almindelig Genklang. Med ganske særlig Glæde ser vi, at Svejts, som allerede tidligere har været bragt i Forslag som det Land hvor Konferencen burde afholdes, nu atter paa Stockholmer-Konferencen er udpeget til at være Stedet for den faglige internationale Konference.

Vi er derimod ikke ganske enig i, at man paa Stockholmer-Konferencen har sat den 17. September som Dagen for Konferencens Afholdelse. Vi er nemlig efter alle tidligere Erfaringer af den Mening, at en Frist af 3 Maaneder er den mindste, da dette Tidsrum er nødvendigt for at kunne træffe ordentlige Forberedelser, Valg af Delegerede og Rejsen. I Betragtning at, at en Del af disse Forberedelser allerede er trufne, tror vi at man kan ansætte den 1. Oktober som et passende Tidspunkt for Konferencens Afholdelse.

Det er vort Haab, at denne lille Ændring til den paa Stockholmer-Konferencen tagne Beslutning ikke bliver opfattet forkert, thi vi har absolut intet andet for Øje, end at Sagen maa lykkes.

I Henhold hertil indbyder vi alle faglige Landscentraler til *en international Fagforenings-Konference i Bern* (Svejts) *Mandag den 1. Oktober 1917 Kl. 10 Form.* i Folkets Hus.

Dagsorden:

1. Det internationale faglige Sekretariats Konstituering og Sæde.
2. Det internationale Fagforbunds Krav til Fredskongressen.

Behandling af politiske Spørgsmaal er udelukket.

Hvert Land kan sende indtil 10 Delegerede, hvis Navne vi snarest muligt beder os meddelt: dog har hvert Land kun én Stemme.

Paa hvilken Maade Dagsordenens første Punkt vil blive afgjort, ved vi ikke.

Som en almindelig Orientering tillader vi os kort at antyde hvorledes Den franske faglige Landscentral — efter mundtlig Beretning — har tænkt sig Sagen. Det internationale faglige Sekretariats Sæde skal henlægges til et neutralt Land. Der skal dannes et Forretningsudvalg (Exekutivkomité), som foruden den internationale Sekretær skal bestaa af Repræsentanter fra flere (omliggende) Lande. Forretningsudvalget vælges paa Konferencen, og skal udføre dennes Beslutninger samt give Sekretariatet Ordrer.

Det vil nu være Landscentralernes Sag grundig at befatte sig med dette Spørgsmaal, og eventuelt stille Forslag, som kan diskuteres, saaledes at der kan opnaas en rask og glat Forstaaelse.

Det maa staa os alle klart, at netop nu i denne Tid er Sekretaria-

tets fulde Aktionsvirksomhed af megen Vigtighed.

Om Dagsordenens andet Punkt vil vi ikke indlade os videre. Leeds-Programmet og det internationale faglige Sekretariats Program er Dem bekendt. Det gælder at tage Stilling dertil. Forslag hertil maa sendes til os, forsaavidt man ikke ønsker at forelægge saadanne paa selve Konferencen.

Vi taler sikkert i alle Fagorganisationers Aand, naar vi siger, at Stillingen til Freden er af vidtrækkende Betydning for os.

Det er ubetinget nødvendigt, at Arbejderklassen i alle Lande gøres fortrolig med de fagforeningsmæssige Krav til Freden, og jo mere imposant Konferencen former sig, jo mere endrægtig Kulturlandenes Proletariats Vilje kommer til Udtryk der, desto mere energisk maa Arbejdermasserne staa bag Programmet. Og der kan ingen Tvivl være om, at Regeringerne kun optager vort Program og gør det til deres, naar Arbejdernes Masser staar bag det og naar disse formaar at bringe den profitbegærlige Kapitals Røst til at forstumme.

*

Da der er givet Tilsagn fra et betydeligt Antal Landsorganisationer om, at ville sende Delegerede til Konferencen, vil denne blive afholdt den 1. Oktober.

De samvirkende Fagforbund vil blive repræsenteret ved Konferencen af Formanden for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund J. A. Hansen, Sekretær Peder Hedebol og De samvirkende Fagforbunds Formand Carl F. Madsen.

Den faste Voldgiftsret.

Tekstilarbejderne paa A/S Mogensen & Dessaus Hvidevarefabrik i Odense.
Sag Nr. 205.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 1. September 1917 i Sag Nr. 205: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Tekstilarbejderforbunds Vegne.

A/S Mogensen & Dessau i Odense har i Aarene 1915 og 1916 udbetalt til Arbejderne paa Selskabets Fabriker et Gratiale, »Brændselshjælp« kaldet. Efter at der i 1917 var opgjort Status, foreslog Direktionen, at der i Aar skulde udbetales Brændselshjælp med 10.000 Kr., saafremt dette ikke kom i Strid med en af Arbejdsgiverforeningen i Marts Maaned udsendt Rundskrivelse, hvad vedkommende Direktør ikke var klar over. I den Anledning indsendte han gennem Tekstilfabrikantforeningen skriftlig Forespørgsel desangaaende. Den 7. Juni blev der afholdt Generalforsamling i Selskabet, og samme Dag henvendte Fagforeningens Formand sig til Direktøren med Forespørgsel om Udsigterne for Brændselshjælpen i Aar, hvortil Direktøren svarede, at det kom an paa, hvorledes Arbejdsgiverforeningen stillede sig. Fredag den 15. Juni indgav de paa Hvidevarefabriken beskæftigede fastlønnede Arbejdere til Direktionen et med 25 Underskrifter forsynet Andragende, hvori de under Henvisning til Dyrtiden anmodede om en Hjælp paa en eller anden Maade, enten en samlet Sum, eller eventuelt en Forhøjelse af Ugelønnen. Den følgende Lørdag og Mandag laa Fabriken stille paa Grund af Maskinforandring. Tirsdag Morgen den 19. Juni, da Arbejdet genoptoges, henvendte Tillidsmanden, der var Overbringer af Andragendet, sig angaaende dette til Direktøren, og fik af ham at vide, at der var sendt skriftlig Forespørgsel om Sagen til København, og at der endnu ikke var modtaget Svar herpaa. Den følgende Morgen kom Tillidsmanden paany til Direktøren og meddelte ham, at, hvis Arbejderne ikke fik Svar til Kl. 4 samme Eftermiddag, vilde de forlade Fabriken. Direktøren satte sig i telefonisk Forbindelse med Tekstilfabrikantforeningen og bad denne sørge for, at han kunde have Svar paa Forespørgslen inden Kl. 4. Svaret, der gik ud paa, at Brændselshjælpen kunde udbetales, indløb pr. Telefon Kl. 4¼, men da havde de fastløn-

nede Arbejdere paa den nævnte Fabrik forladt Arbejdet, 2 Timer før den normale Arbejdstids Ophør. Direktøren sørgede for, at Meddelelsen om Brændselshjælpen straks blev bekendtgjort paa Selskabets andre Fabriker i Odense.

Samme Dag, Onsdag den 20., indleverede de paa nævnte Fabrik beskæftigede Akkordarbejdere til Direktionen et med 29 Underskrifter forsynet Andragende, hvori de anmodede om Lønforhøjelse af 25 % eller om en Forhøjelse af den maanedlige Dyrtidshjælp fra 8 Kr. til 30 Kr., idet de samtidig meddelte, at hvis de ikke fik tilfredsstillende Svar inden Fredag den 22. Kl. 11, vilde de forlade Fabriken, hvilket skete. Herefter strejkede ialt 55 Arbejdere paa Hvidevarefabriken, som fra den 22 Juni laa stille; derimod fortsattes Arbejdet uforstyrret paa Selskabets øvrige Fabriker, ligesom de fastlønnede Forrettere paa Hvidevarefabriken ikke vilde forlade deres Arbejde.

Efter at Konflikten var indberettet til Organisationerne, kom der Forhandling i Stand imellem Direktionen og Arbejderne, disse i Forbindelse med 2 af Forbundet udsendte Repræsentanter, og disse Forhandlinger førte til, at Arbejdet genoptoges den 5. Juli, idet Direktionen dog forbeholdt sig sin Stilling med Hensyn til Sagens videre Forfølgning. Den 19. s. M. fandt der i Arbejdsgiverforeningen et Fællesmøde Sted, hvori Hovedorganisationerne deltog, uden at det dog lykkedes at faa Sagen ordnet, idet Arbejderne vel vilde gaa ind paa at erkende, at Arbejdsstandsningen havde været ulovlig, men ikke vilde indgaa paa et af Arbejdsgiverne stillet Krav om, at hver af de strejkende Arbejdere skulde betale en Bod af 10 Kr. til en Understøttelsesforening.

Sagen er derefter af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening indbragt her for Retten, hvor Klagerne har paastaaet De samvirkende Fagforbund paa Tekstilarbejderforbundets Vegne og dette igen paa den lokale Afdelings og de enkelte Medlemmers Vegne idømt Bod for den ulovlige Arbejdsstandsning.

De Indklagede procederer til Frifindelse.

I Følge den mellem Tekstilfabrikantforeningen og Dansk Tekstilarbejderforbund bestaaende Overenskomst gælder i Tilfælde af Uenighed af faglig Karakter den af Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm for Regler for Behandling af faglig Strid.

At den foreliggende Arbejdsstandsning er foretaget med Tilsidesættelse af de i samme indeholdte Mæglingsregler m. v., ligesom at den som uvarslet er i Strid med Reglerne i Septemberforligets § 2, er ikke bestridt under Sagen, men de Indklagede hævder, at de for Tiden værende Dyrtidsforhold i Forbindelse med Direktionens afvisende Holdning overfor Henvendelserne om Brændselshjælpen, der bibragte Arbejderne den Tro, at dette Gratiale ikke vilde blive tilstaaet dem i Aar, forklarer og paa en Maade retfærdiggør, at Arbejderne har mistet Taalmodigheden og har nedlagt Arbejdet. Endvidere vil de gøre gældende, at Direktøren en Gang i Maj Maaned har udtalt, at han ikke havde noget imod, at de Arbejdere, der ønskede det, søgte bedre lønnet Beskæftigelse ved Arbejde i Skov eller Mose, og at i hvert Fald nogle af dem har opfattet dette som en Forhaands Godkendelse af, at de forlod Fabriken.

Efter Direktørens Forklaring har han overfor dem, der overbragte de ovennævnte Andragender, paatalt det ulovlige i Arbejdernes Trusel om at ville forlade Fabriken med det af dem givne korte Varsel, og det kan ikke antages, at der paa dette Punkt har foreligget nogen virkelig Misforstaaelse fra Arbejdernes Side. Disses Optræden har, foruden at være ulovlig, været uklog og egnet til at paaføre dem selv et Tab, som vilde være undgaaet, hvis de var gaaet frem ad den overenskomstmæssige Vej. Det er derhos oplyst, at Tillidsmanden for de fastlønnede Arbejdere allerede om Torsdagen

den 21. var bekendt med, at Brændselshjælpsspørgsmaalet var ordnet, og Strejkens Fortsættelse har i alt Fald herefter for deres Vedkommende savnet ethvert rimeligt Grundlag. Hvad Akkordarbejderne angaar, har Vagtmester Christensen forklaret, at han i Følge Ordre fra Direktøren samme Torsdag i Overværelse af en af Fabrikens Mestre meddelte den vedkommende Tillidsmand, at der vilde blive uddelt Brændselshjælp. Tillidsmanden nægter at have modtaget saadan Meddelelse.

Hvad de Indklagede i nærværende Tilfælde har anført om undskyldende Momenter, er ikke tilstrækkeligt til at retfærdiggøre de vedkommende Arbejderes Handlemaade, som stærkt maa misbilliges. Under Hensyn til de i dette Tilfælde særlig foreliggende Omstændigheder, derunder at Arbejdet forholdsvis hurtig blev besluttet genoptaget, finder Retten dog at kunne undlade at idømme Bod.

Sagens Omkostninger vil de Indklagede have at betale med 150 Kr.

Kendelse.

Den ovennævnte Arbejdsstandsning har været ulovlig og misbilliges.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 150 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd hos De københavnske Stilladskompagnier. Med de københavnske Stilladskompagnier har der ikke hidtil været Overenskomst, men der har i længere Tid været forhandlet om en saadan uden at det dog har været mulig at naa noget Resultat, hvorfor Parterne anmodede Hovedorganisationerne om at medvirke ved Forhandlingerne.

Den 14. September afholdtes der derefter et Fællesmøde, og her lykkedes det at naa til Enighed om en Overenskomst, hvorved alle hidtil betalte Akkordsatser forhøjedes med 25 pCt.

Timelønnen, der hidtil var 40 Øre saavel paa Arbejdspladserne som udenfor disse, hævedes til henholdsvis 55 Øre og 70 Øre plus 10 Øre i Dyrtidstillæg pr. Løntime.

Eventuelle hidtidige Lønninger, der er højere end de her nævnte, maa ikke forringes. Som Regler for Behandling af faglig Strid indføres den af Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm.

Overenskomsten traadte i Kraft den 15. September og kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til Ophør en 1. Marts, dog tidligst 1. Marts 1919.

Arbejdsmændene hos Købmændene i Præstø. Mellem Arbejdsmændenes Fagforening for Præstø og Omegn og den derværende Købmandsorganisation er ved Forhandling opnaaet Enighed om, at der fra 1. September d. A. ydes faste time-, uge-, maaneds- og akkordlønnede Arbejdsmænd et Dyrtidstillæg af 3 Kr. pr. Uge.

Til løse Arbejdere ydes et Dyrtidstillæg af 5 Øre pr. Time.

Dyrtidstillægget løber sammen med den nuværende Overenskomst.

Kvinderne paa Nordisk Lædervarefabrik, København. Under 23. Maj meddelte Kvindeligt Arbejderforbund, at det havde henvendt sig til A/S Nordisk Lædervarefabrik, Lyngbyvej, København, for at indlede Lønforhandlinger paa de der beskæftigede Kvinders Vegne. Forbundet havde modtaget en Afvisning for saa vidt, som Aktieselskabet henviste dem til Arbejdsgiverforeningen.

Efter nogle, dels mundtlige og dels skriftlige Forhandlinger mellem de interesserede Parter og Hovedorganisationerne henvistes Sagen til lokal Forhandling.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen. Kbhvn.)

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i September Maaned 1917.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Oktober 1918.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 2 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebol,

K. E. BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 14 ❋ KØBENHAVN DEN 6. OKTOBER 1917 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Den faste Voldgiftsret. Arbejderforsikrings-Raadet Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd i Svendborg, Odense og Fredericia. Barberfaget. Gasarbejderne i København og Randers. Kvindeligt Arbejderforbund. Slagteriarbejderne hos S. Johannesson).

Kongresser.

Lohgarvernes Forbund

afholdt den 23. og 24. September sin 10. Kongres i Forsamlingsbygningen »Fjordvilla«, Roskilde.

Kongressen aabnedes af Forbundets Forretningsfører, Johnsen, København, der bød samtlige Delegerede og Gæster velkommen.

Foruden 27 Delegerede og 6 Hovedbestyrelsesmedlemmer var efter Indbydelse mødt Forretningsfører Roxstrøm fra Svensk Læderarbejderforbund, Forretningsfører Meisner fra Dansk Hvidgarverforbund og Hovedkasserer Svendsen fra De samvirkende Fagforbund.

De norske, finske og tyske Broderforbund havde maattet sende Afbud, men havde hertil føjet hjærtelige Hilsener.

Efter at samtlige Mandater var godkendte oplæstes og godkendtes Protokollen.

Man tog derefter fat paa

Forbundets Virksomhed.

Forretningsføreren udtalte bl. a.: Den 1. April 1915 havde Forbundet 14 Afdelinger med 204 Medlemmer og en Formue paa 24,634 Kr. 59 Øre, nu har vi i 14 Afdelinger 220 Medlemmer og en Formue paa 25,737 Kr. 4 Øre. I samme Tidsrum er Arbejdsløshedskassens Formue steget fra 11,343 Kr. 97 Øre til 14,446 Kr. 27 Øre.

Saafremt Dyrtiden ikke var blevet værre, end den var, da vi i 1916 afsluttede vor Overenskomst, kunde det siges, at Lønnen havde staaet i et nogenlunde rimeligt Forhold til Priserne paa Livsfornødenhederne, men havde vi tænkt os, at Forholdene skulde blive, som de blev og endnu er, havde vi næppe taget Overenskomsten af 1916.

Mange Fag har faaet Dyrtidstillæg, men da vi i 1915 forlangte et saadant, blev vi afvist, og først nu i Sommer, da Arbejdsmændenes Organisation krævede Dyrtidstillæg hos vore Arbejdsgivere, tog vi atter Spørgsmaalet op. Vi krævede et Dyrtidstillæg paa 25 pCt. Vi opnaaede et Tillæg af 5 Øre i Timen til Minimallønnen og 2 Kr. ugenlig i Dyrtidstillæg fra 1. Oktober. Disse Forbedringer er ikke tilfredsstillende, og der er ingen Grund til at sige Tak for dem. Dog maa det udtrykkelig bemærkes, at de 5 Øre er lagt til Timelønnen, og den maa bygges videre op.

Diskussionen.

Der førtes nu en meget omfattende Diskussion, hvorunder der bl. a. udtaltes fast Enighed under De samvirkende Fagforbund.

Hovedkasserer E. Svendsen havde Ordet for nogle orienterende Bemærkninger angaaende Forholdet til De samvirkende Fagforbund og den indbyrdes Stilling mellem de forskellige Fag under Konfliktforhold. Han paaviste, at der var opnaaet 20 pCt. Forhøjelse.

Beretningen blev derefter enstemmig godkendt.

Regnskabet,

som derefter oplæstes, godkendtes ligeledes enstemmigt.

Overenskomstforholdene.

Forretningsføreren omtalte udførligt dette Forhold og paaviste Nødvendigheden af Forbedringer. Han stillede Forslag til en Resolution, hvorefter der skal kræves en Løn, som staar i rimeligt Forhold til, hvad det koster at leve, samt hvori der gives Hovedbestyrelsen Bemyndigelse til at tage de fornødne Skridt til Gennemførelse af det bedst mulige Resultat.

Denne Resolution blev enstemmigt vedtaget efter en Del Diskussion.

Forslag om Sammenslutning med Hvidgarverne.

Man drøftede nu et fra Dansk Hvidgarverforbund fremsat Forslag om Sammenslutning af de to Forbund.

Forretningsføreren refererede, hvad der paa forrige Kongres var forhandlet og vedtaget angaaende Sammenslutning i Industriforbund, og han foreslog paa Hovedbestyrelsens Vegne følgende Resolution:

»Da Udviklingen gaar i Sammenslutningens Tegn, kan Hovedbestyrelsen gaa med til en Sammenslutning af de to Forbund uden Forbehold, men at det overlades til Hovedbestyrelsen at bestemme, naar Sammenslutningen endelig skal ske.«

Der udviklede sig om denne Sag en omfattende Diskussion, under hvilken det foresloges, at man først ordnede sig med Arbejdsmændene paa Lohgarverierne og derefter til næste Kongres søgte fremskaffet et fast formet Forslag til en Sammenslutning.

Paa Hvidgarvernes Vegne udtalte Meisner: Naar Hvidgarverne ønsker Sammenslutning, er det ikke mindst for derved at gøre Udgiften til Administrationen billigere. Vi har i sin Tid fejlet ved ikke straks at optage Arbejdsmænd og Kvinder i vor Organisation, denne Fejl bør hurtigst rettes, og sker det, vil det blive af stor økonomisk og organisatorisk Betydning Taleren nævnede en Række Eksempler paa det uheldige i, at Garvernes Arbejdere stod i forskellige Organisationer. Løsenet bør være én Organisation og lige Løn for lige Arbejde.

Til Slut vedtoges følgende Resolution:

»Kongressen bemyndiger Hovedbestyrelsen til at forhandle med Hvidgarverne og søge at opnaa et Grundlag for Sammenslutning, som forelægges ved næste Kongres.«

Der behandledes derefter en Række Forslag om Ændringer i Loven, heriblandt et om Forhøjelse af Kontingentet. Det vedtoges at forhøje det gamle Kontingent, som havde været gældende i ikke mindre end 17 Aar, med 7 Kr. 50 Øre aarlig.

Tillidsmændenes Lønninger og Diæterne forhøjedes med 25 pCt.

Valg af Tillidsmænd.

Efter en kortere Diskussion genvalgtes Johnsen til Forretningsfører.

Til Viceforretningsfører valgtes Victor Petersen, København.

Til Forretningsudvalget valgtes Halland-Møller, København.

Som Suppleanter valgtes Jønson og Carl Hagen fra København.

Som Repræsentant for Provinserne ved Forhandlinger om Prislisten valgtes P. Jensen, Aarhus.

Til Repræsentanter valgtes: Christiansen, Roskilde, P. Andersen, Roskilde, Andersen, Aarhus og Petersen, Nyborg.

Næste Kongres.

Det vedtoges enstemmigt at afholde næste Kongres i Fredericia.

Det skandinaviske Forhold.

Man drøftede en Skrivelse fra Sverrige og Norge vedrørende gensidig Understøttelse under Konflikter, Hovedbestyrelsen bemyndiges til at lade sig repræsentere ved et Møde mellem Repræsentanter for de 2 Lande for nærmere at drøfte denne Sag.

Afslutning.

Efter at Forretningsfører Meisner havde udtalt Haabet om, at man ved næste Kongres vilde naa til en Sammenslutning mellem de to Garverforbund, sluttede Forretningsfører Johnsen Kongressen med et Leve for Forbundet og dets Afdelinger.

Den faste Voldgiftsret.

Havnearbejderne i København.
Strid om Tømmerlosning hos Firmaet Em. Z. Svitzer.
Sag Nr. 209.

Mellem Firmaet Em. Z. Svitzer og Havnearbejdernes Fællesforbund er opstaaet Strid om Betaling for Losning af Tømmer fra Skonnerten »Fred«, der var indkommen med Trælast til ovennævnte Firma. 6 Medlemmer af Fællesforbundet, der var mønstret til Losningen, forlangte at faa udbetalt til Deling et Beløb paa 120 Kr., forinden de paabegyndte Arbejdet.

Firmaet nægtede at betale og klagede derefter til Havnearbejdernes Fællesforbund og krævede Mægling i Sagen. Paa Mæglingsmødet den 10. September tilbød Forbundet at skaffe anden Arbejdskraft og dette accepterede Tømmerhandlerforeningens Repræsentanter, under Forbehold af, at det blev Folk der kunde udføre Arbejdet. Samme Dag mødte 6 Mand, men Firmaets Forvalter afskedigede straks de 5, da de ikke var vant til at sortere Lasten, og da Havnearbejdernes Fællesforbund ikke var i Stand til at skaffe udelukkende Specialister i dette Arbejde, hvilket ogsaa vilde være ugørligt, har Tømmerhandlerforeningen, efter under Protest at have indbetalt de 120 Kr., som var forlangt, indberettet Sagen til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, som derefter har indgivet Klage til Den faste Voldgiftsret.

Som det fremgaar af nedenstaaende, er Parterne ved et forberedende Retsmøde bleven enige om at forelægge Sagen for en faglig Voldgiftsret.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Retsbog A. S. Side 6—8.

Aar 1917 den 25. September Kl. 3 Eftmd. holdt Retten forberedende Møde paa Raadhuset i Anledning af Sag Nr. 209:

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund paa dettes Underafdeling, Havnearbejdernes Fællesforbund i Københavns Vegne.

Anden Næstformand, Overretsassessor Jul. Møller ledede Mødet.

For Klagerne mødte Kontorchef i Arbejdsgiverforeningen S. Agerholm, Formand for Tømmerhandlerforeningen, Tømmerhandler A. Aubertin og Foreningens Næstformand Grosserer Vald. Petersen.

For de Indklagede mødte Sekretær i De samvirkende Fagforbund, P. Hedebol og Formand for Havnearbejdernes Fællesforbund, A. Vestager.

Der fremlagdes Klage af 15. ds. med 5 Bilag og Tilsvar af 20. ds. (uden Bilag) samt Kontinuationsklage af 20. ds. med 1 Bilag og Kontinuations-Tilsvar af 24. ds.

Formanden gennemgik Sagen med de mødte.

Efter nogen Forhandling enedes Parterne om at forelægge Tvisten for en faglig Voldgift, der skal afgøre samtlige de rejste Stridsspørgsmaal, derunder om Forbundet har opfyldt sin Pligt efter Overenskomsten til at skaffe Arbejdere til de under Sagen omhandlede Losninger, og om der maatte paahvile Forbundet nogen Pligt til at yde Erstatning for Overliggedagspenge, samt til at betale de under Protest erlagte 120 Kr. og et i Ventepenge til 5 Mand erlagt Beløb, 24 Kr., vedrørende Skonnerten »Fred«.

Klagen er dermed taget tilbage.

Retten hævet Kl. 3,55 Em.

(sign.) JUL. MØLLER.

E. STEINCKE.

Arbejderforsikrings-Raadet.

Den 6. September har Arbejderforsikringsraadet udsendt følgende Meddelelse:

Om Anvendelse af § 54 i Ulykkesforsikringsloven af 6. Juli 1916 (Antagelse til midlertidigt Arbejde ved Skibe).

I Medfør af § 54, 1. Stk., i Ulykkesforsikringsloven af 6. Juli 1916 har Redere for Skibe, som overens-

stemmende med Forskrifterne i Søloven af 1. April 1892 og Skibsregistreringsloven af samme Dato er indførte eller skal indføres i det danske Skibsregister, Forsikringspligt i Overensstemmelse med Bestemmelserne i Ulykkesforsikringslovens Kapitel 1—5 og 7. Kapitel overfor Besætningen samt overfor Personer, der i indenlandsk Havn eller i dansk Tolddistrikt antages til midlertidigt Arbejde paa eller ved Skibet eller Fartøjet.

Fra Rederier, der paatager sig Transport af Passagerer og Gods med Ruteskibe samt fra Rederier, som i Forbindelse med Rederivirksomheden driver kommerciel eller industriel Virksomhed, er der til Raadet indgaaet forskellige Forespørgsler om, hvorvidt Rederiets Ansvar efter Ulykkesforsikringsloven af 6. Juli 1916 overfor de til Skibenes Ladning og Losning og dertil knyttet Arbejde antagne Arbejdere henhører under Lovens 7. Kapitel eller under Lovens 6. Kapitel.

Raadet skal i denne Anledning til Vejledning med Hensyn til Ansvarets Bestemmelse udtalte følgende:

Forsaavidt der af et Rederi, der paatager sig Transport af Passagerer og Gods med Ruteskibe, beskæftiges Arbejdshold, der ved Ruteskibenes Afgang og Ankomst udfører Skibenes Ladning og Losning og dermed i Forbindelse staaende Arbejder, saasom Fortøjning, Loskastning, Paa- og Aflæsning af Banevogne, Køretøjer m. v., saaledes at Beskæftigelsen af saadanne Arbejdshold indgaar som et sædvanligt Led i den af Rederiet drevne Virksomhed, vil Raadet betragte disse Arbejdshold som henhørende under Lovens 6. Kapitel. Dette gælder, uanset om de i Arbejdsholdet beskæftigede Personer er fast antagne, eller er skiftende.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Ansvarets Bestemmelse for Arbejdere, som af Rederier, der driver kommerciel eller industriel Virksomhed, beskæftiges med Arbejde vedrørende Ladning og Losning af de de paagældende Rederier tilhørende Skibe eller Fartøjer, hvis Benyttelse til Transport af Varer eller Materialer indgaar som et Led i den kommercielle eller industrielle Virksomhed, vil Raadet ligeledes betragte disse Arbejdere som henhørende under Lovens 6. Kapitel.

Bestemmelsen om Ansvar efter Lovens 7. Kapitel overfor de til midlertidigt Arbejde ved Skib eller Fartøj antagne Folk vil herefter ordentligvis kunde finde Anvendelse paa Rederier, hvis Virksomhed — saaledes som f. Eks. Trampselskabernes — drives under saadanne Former, at de ikke til Stadighed eller med nogen Regelmæssighed beskæftiger Arbejdshold i Land, men hvor Antagelsen af Arbejdere til Udførelsen af Ladnings- og Losningsarbejde og dermed i Forbindelse staaende Arbejder sker i hvert enkelt Tilfælde for det paagældende Skibs Vedkommende.

Det tilføjes, at hvor et Rederi overdrager Udførelsen af Ladning eller Losning af et Skib til en selvstændig erhversdrivende Person (Stevedor), eller hvor Afskiberen eller Ladningsmodtageren paatager sig Udførelsen af et saadant Arbejde, paahviler Ansvaret efter Loven for de ved Ladningen eller Losningen beskæftigede Arbejdere ovennævnte Personer, og ikke Rederen, og vil være at bestemme efter Lovens 6. Kapitel.

Philipsen. V. L. Faber.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd hos Købmændene i Svendborg, Odense og Fredericia. Ved et Fællesmøde den 6. Sept. forhandledes om Lønforholdene for Arbejdsmændene hos Købmænd i Svendborg, Odense og Fredericia, idet Arbejderne havde indledet Forhandlinger om ekstra Dyrtidstillæg. Arbejdsgiverne havde imidlertid ikke givet antagelige Tilbud.

Ved Fællesmødet lykkedes det heller ikke at naa til Enighed, og nyt Møde aftaltes ikke.

Dyrtidsbevægelsen i Barberfaget. I nogen Tid er der forhandlet om Dyrtidstillæg til Barber-, Frisør- & Parykmagerforbundets Medlemmer i Provinserne, men da Arbejdsgiverne stillede sig afvisende, nedlagde Forbundets Medlemmer i Aarhus og Odense Arbejdet. Forbundet søgte at faa Medlemmerne til at genoptage Arbejdet og at faa Forhandlinger om Dyrtidstillæget fortsat, men Mestrene stillede saadanne Krav til Forbundet, at det blev klart, at de ikke vilde give noget reelt Dyrtidstillæg.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 13. September tilbød Mestrene, at ville yde et Tillæg af 2 Kr. pr. Uge mod, at Svendene vilde give Afkald paa deres ugentlige halve Fridage og lukke deres kooperative Barberstue i Aarhus. Da dette Tilbud nærmest maatte betragtes som en Haan, idet de 2 Kr. ikke engang var Erstatning for den ugentlige Fritid, endsige Dyrtidstillæg, endte Mødet uden Resultat, men Mestrene foreslog, at man skulde lade Strejken løbe videre, indtil Mesterforeningen havde holdt Delegeretmøde Mandag den 16. September og behandlet Sagen, og derefter skulde Forhandlingerne fortsættes igen den 21. September.

Svendenes Repræsentanter imødekom Mestrenes Ønske, og ved Forhandlingerne Fredag den 21. September tilbød Mestrene efter nogen Diskusion at forhøje Tillægget til 3 Kr. pr. Uge, mod at Svendene gav Afkald paa den ugentlige, halve Fridag, og dersom der indførtes 6-Lukning, skulde Middagstiden indskrænkes fra 1½ Time til 1 Time og endelig havde man ændret sit Krav angaaende den kooperative Barberstue til, at Forbundet skulde garantere for, at hvor Forbundets Medlemmer har oprettet eller vil oprette Barberstuer, skal Mestrenes Prisliste i vedkommende By overholdes.

Arbejdernes Repræsentanter resignerede, med Hensyn til de oprindelige Krav om Størrelsen af Dyrtidstillægget og accepterede Mestrenes Tilbud, med enkelte Ændringer, men turde ikke gaa med til at garantere for deres Medlemmer angaaende eventuelle kooperative Barberstuer. Men man dokumenterede overfor Arbejdsgiverne, at man havde afhændet Flertallet af Aktierne i den kooperative Barberstue i Aarhus og tilbød at realisere Resten, saaledes at denne Stue var Forbundet fuldstændig uvedkommende, men kunde selvfølgelig ikke give nogen Garanti for, om Aktieselskabet vilde ophæve Stuen, eller hvorledes Selskabet vilde drive den i Fremtiden.

Arbejdsgiverne vilde imidlertid ikke acceptere denne Ordning, men krævede, at Barber-, Frisør- & Parykmagerforbundet skulde underskrive paa den af dem stillede Betingelse for at yde de 3 Kr.

Naar man nu erfarer, at over Halvdelen af Barbersvendene i Provinserne arbejder for 22 Kr. pr. Uge og Mestrene som Betingelse for at give et Tillæg af 3 Kr. pr. Uge forlanger, at de skal give Afkald paa deres retmæssige Fritid, saa behøver vi ikke nærmere at præsisere, hvor smaalig og arbejderfjendsk Mestrenes Standpunkt er i denne Sag; thi de var sikkert ganske paa det rene med, at Barbersvendenes Repræsentanter ikke var i Stand til at afgive den Erklæring, de forlangte med Hensyn til den kooperative Barberstue i Aarhus, da de selvfølgelig ikke kan forpligtige et Selskab, hvis største Aktiekapital er paa helt andre Hænder, men Mestrene fik her et billigt Paaskud til at slippe fri for at give deres Arbejdere et haardt tiltrængt Tillæg til den usle Løn.

Mestrene har jo imidlertid truet med at indbringe Arbejdsstandsningerne i Aarhus og Odense for Den faste Voldgiftsret, men det skal i saa Tilfælde blive ret interessant at se, hvilket Resultat Retten kommer til, naar Stillingen er den, at Forbundets Ledelse har gjort alt muligt — ogsaa efter Arbejdsgivernes sidste Afvisning — for at faa Svendene til at genoptage Arbejdet, medens Mestrenes Repræsentanter ved Fællesmødet den 13. September an-

modede om, at Strejken maatte fortsættes til de havde holdt Delegeretmøde.

Glasarbejderne i København og Randers. Hos Glasslibermestrene Jensen, Landemærket, København og J. N. Bech, Randers, har i længere Tid hersket Uoverensstemmelse, idet nævnte Mestre nægtede at opfylde Overenskomstens Bestemmelse om Betaling for tvungne Helligdage.

Glasarbejderforbundet forlangte Sagen afgjort ved Mægling, men Fabrikantforeningen undlod at efterkomme dette Krav, hvorfor der gennem De samvirkende Fagforbund klagedes til Arbejdsgiverforeningen over Fabrikantforeningens Optræden og efter at der er vekslet flere Skrivelser, meddeler Arbejdsgiverforeningen den 18. August, at Sagen nu er i Orden, overensstemmende med Overenskomstens Bestemmelser og Arbejdernes Ønske, hvilken Meddelelse Glasarbejderforbundet senere har bekræftet.

Kvindeligt Arbejderforbund har i Eftersommeren faaet gennemført en Del nye Overenskomster; vi skal saaledes nævne:

Med *A/S Schreiber & Carl Petersens Sæbefabrik, København*, er afsluttet Overenskomst, gældende til 1. April 1919 og omfatter 21 Kvinder.

Lønninger paa 12 Kr. pr. Uge er hævet til 16 Kr. og do. paa 16 Kr. til 18 Kr., ligesom der er indført Akkord.

Med *A/S Steensens Margarinefabrik i Vejle* er afsluttet Overenskomst, gældende fra 1. Juni d. A. til 1. Februar 1918 og omfatter 25 Kvinder.

Ugelønnen, som var 16 Kr., er forhøjet til 17 Kr. 15 Øre plus et Dyrtidstillæg af 1 Kr. 70 Øre pr. Uge og yderligere et Dyrtidstillæg paa 15 Kr. Kvartalet.

Med *Dampvaskeriet »Thor«, Horsens*, er opnaaet Enighed om en forlænget Overenskomst af 1. Februar 1915 til 1. September 1918 mod, at de der beskæftigede Kvinder — ialt 12 — erholder et ugentlig Dyrtidstillæg af 2 à 3 Kr.

Med *Nordisk Sækkekompagni, København*, er man ligeledes enedes om at forlænge den gældende Overenskomst til 1. Maj 1918, mod at der ydes de der beskæftigede Kvinder et Dyrtidstillæg af 3 Kr. pr. Uge samt 3 Dages Sommerferie.

De nye Bestemmelser gælder fra 1. August d. A.

Slagteriarbejderne hos A/S. S. Johannesson, København. Mellem Slagteriarbejderne hos A/S. S. Johannesson i København og en derværende Schakformand samme Sted var der opstaaet visse Uoverensstemmelser, og midt under disse ansatte Firmaet vedkommende paa Kontrakt. Forbundet kunde imidlertid ikke anerkende den paagældende Stilling — hvori der ikke var sket nogen Forandring — som værende en Arbejdsleders Stilling i Septemberforligets Forstand, hvorfor man krævede Sagen indanket for Den faste Voldgiftsret.

Ved Forhandlingsmødet (den 10. Septbr.) forud for Indbringelsen for Retten, erkendte Arbejdsgiverne imidlertid, at den paagældende ikke er Arbejdsleder i Septemberforligets Forstand, og oplyste, at der ikke fra deres Side er noget til Hinder for, at han staar som Medlem af Fagforeningen, hvad den oprettede Kontrakt da heller ikke forbyder.

—•—

Papirindustriarbejdernes Forbund afholder Kongres i Næstved i Dagene den 13.—15. Oktober d. A. De samvirkende Fagforbund vil efter Indbydelse lade sig repræsentere paa Kongressen.

—•—

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E Bording (V. Petersen. Kbhvn.)

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 15 ✱ KØBENHAVN DEN 13. OKTOBER 1917 ✱ 14. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Koks- og Saltværksarbejderne paa Christiansholm. Formerne i Næstved og Frederiksværk. Sadelmagerne hos Johs. Neye). Arbejdsløsheden.

Kongresser.

Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund

afholdt den 6.—10. August sin 10. Kongres i Forsamlingsbygningen, Enghavevej 40, København. Kongressen var tillige Forbundets Jubilæums-Kongres, idet dette har bestaaet i 25 Aar og Aabningshøjtideligheden var derfor meget festlig.

Efter at Forretningsfører Friis i hjertelige Ord havde budt Velkommen og mindet om Arbejdet i de svundne Aar for Højnelsen af Bagersvendenes Kaar, og rettet en særlig Tak til De samvirkende Fagforbund for den Støtte, der altid var ydet Bagerne, fik Gæsterne, Anders Sjöstedt, Axel Svensson og Ølund for det svenske Bagerforbund, Nygaard og Adolf Schou for det norske do., Oskar Ahlmann og Wridler for det tyske do., Robert Pletzl fra det østrigske do., Gauldschmidt fra det hollandske do., Becker for Chokolade- og Konfekturearbejdernes Forbund og Anth. Andersen fra De samvirkende Fagforbund, Ordet for at overbringe Hilsner fra deres respektive Organisationer og mellem Talerne sang de københavnske Bagersangforeninger nogle af vore smukkeste Arbejdersange, alle afpasset efter Talernes Nationalitet.

Forbundets tidligere Forretningsfører, A. C. Jensen, der var Kongressens Gæst, holdt en med Begejstring modtaget Tale om Bagernes Kaar i Fortid og Nutid.

Til Dirigenter valgtes Laur. Andersen og Ferd. Brolund, Københ. Til Sekretærer Albrecht, Københ., og L. E. Jensen, Helsingør.

Ved Kongressen var tilstede 74 Delegerede og Hovedbestyrelsesmedlemmer.

Virksomheden.

Friis fik derpaa Ordet for at aflægge Beretningen. Han henviste til den trykte Beretning, der omfattede Virksomheden indenfor 4 Aar.

Da vi sluttede den sidste Kongres, var vi enige om, at der var gjort et godt Stykke Arbejde, saa vi i den kommende Tid kunde arbejde videre paa det, Kongressen havde planlagt; men desværre kom Krigen og forstyrrede dette. I de 4 Aar havde 2977 Medlemmer været i Lønbevægelser. Det er lykkedes at skaffe disse Medlemmer betydelige Goder uden Strejke. Der var opnaaet baade Lønforhøjelse og Arbejdstidsforkortelse for adskillige Kammerater.

I 1916 havde man i København haft en stor Lønbevægelse. Gennem Forhandling lykkedes det os at tilvejebringe en Overenskomst, hvorved der opnaaedes en Lønforhøjelse af 4 Kr. ugentlig. Senere er der kommet et lille Dyrtidstillæg til. Jeg erkender, at dette ikke er nok, men Regulativet gælder kun for 2 Aar. Friis anerkendte Københavns Afdelings Arbejde for at faa Kiks- og Biskuitarbejderne organiserede. I 1917 havde vi 1200 Medlemmer i Lønbevægelse i Jylland og paa Sjælland—Lolland-Falster og Bornholm. Der opnaaedes 3 Kr. i Lønforhøjelse og 3 Kr. Dyrtidstillæg pr. Uge. Vi tilraadede at tage de 6 Kr. i Stedet for at gaa ud i en Strejke.

De samvirkende Fagforbund havde været Forbundet behjælpelig i flere

Sager, han gav en Fremstilling af forskellige Forhold desangaaende.

Angaaende Overenskomster er vi nu saadan stillet, at til 1918 udløber Regulativer for over 2200 Medlemmer.

Friis berørte derefter Natarbejdets Afskaffelse og mente, at vi maatte afvente Rigsdagens Beslutninger herom. Han vilde meget anbefale, at man bibeholdt den Ordning, at de Repræsentanter, der forhandlede med Arbejdsgiverne, ogsaa havde Ret til at afslutte Overenskomster, i Stedet for at gaa over til Urafstemningen. Han havde høstet den Erfaring, at hvor der var Urafstemning, var Arbejdsgiverne meget utilbøjelige til at gaa med til noget, og det blev altid det mindst mulige, Arbejdsgiverne vilde byde, naar de vidste, at der skulde foretages Afstemning. Friis oplyste, at Hovedbestyrelsen anbefaler Kongressen at gaa med til en Anmodning fra De samvirkende Fagforbund om Indbetaling af 10 Øre pr. Medlem i 3 Aar til en Dagskole for unge Arbejdere.

Forbundets Arbejde var steget i en saadan Grad, at Hovedbestyrelsen havde besluttet at anbefale Kongressen, at der blev ansat en fastlønnet Formand.

Efter en meget indgaaende Diskussion godkendtes Forbundets Virksomhed enstemmig.

En af Stenstrøm, København, stillet saalydende Resolution:

»Forretningsudvalget opfordres til af al Kraft at arbejde for Natarbejdets Afskaffelse«

vedtoges enstemmig.

Følgende af de Delegerede for Københavns Afdeling stillet Resolution vedtoges ligeledes enstemmig:

»Bagernes Forbunds 10. Kongres, afholdt i København i Dagene 6.—9. August 1917, udtaler følgende:

Under Hensyn til, at Natarbejdet i en Aarrække har været afskaffet i Norge, og i de senere Aar i de fleste europæiske Lande, og der ikke kan fremføres noget, som beviser dets Nødvendighed, og med Henvisning til de for Tiden værende vanskelige Forhold med Fremskaffelse af Belysning, kræver vi Natarbejdets Afskaffelse ved Lov hurtigst muligt og paalægger Forretningsudvalget at henvende sig til Partiets Rigsdagsrepræsentanter, til Indenrigsministeren og til Prisreguleringskommissionen desangaaende.«

Regnskabet.

Hovedkassereren forelagde Regnskabet og henviste til de fremlagte Regnskaber og Beretningen; han gav en kort Oversigt over de financielle Forhold fra 1. Juli 1913 til 31. Marts 1917.

Der har været en ret god Fremgang baade i Medlemstal og i økonomisk Henseende indenfor vort Forbund. Vi begyndte med et Medlemstal i 1913 af 2178 og slutter 31. Marts 1917 med 3015 Medlemmer. Tilgangen i de 4 Aar var saaledes 837 ny Medlemmer. Indenfor de forskellige Aar fordeler denne Tilgang sig paa følgende Maade: 1913—14 156 Medlemmer, 1914—15 270, 1915—16 309 og 1916—17 102 Medlemmer. I 1916—17 begynder Indskrænkningerne, Rationering osv., og adskillige Medlemmer søger over i andre Erhverv; dette vil ogsaa ses, naar vi stiller Indmeldelser og Udmeldelser af Forbundet op imod hinanden i de fire Aar. 1913—14 556 Indmeldelser og 400 Udmeldelser, Tilvækst 156 Medlemmer. 1914—15 472 Indmeldelser og 202 Udmeldelser, Tilvækst 270 Medlemmer. 1915—16 515 Indmeldelser og 206 Udmeldelser, Tilvækst 309 Medlemmer. 1916—17 515 Indmeldelser og 413 Udmeldelser, Tilvækst 102 Medlemmer. Altsaa sidste Aar er Indmeldelsernes Antal lige saa stort som Aaret forud, men Udmeldelserne har mere end fordoblet sig.

Hovedkassen har forøget sin Formue med Kr. 21,247.24. Den 1ste Juli 1913 var Kassebeholdningen i Hovedkassen Kr. 18,555.37, og den var den 31. Marts 1917 Kr. 39,802.61. Indtægterne har i denne Periode beløbet sig til Kr. 85,242.04. Udgifterne til Kr. 63,994.80. Udgifternes Stigning i de sidste Aar skyldes dels Prisstigning, f. Eks. paa

Tryksager, Fagblad osv., Fagbladet kostede 1914—15 Kr. 1423,00, 1916—17 Kr. 2088,72, og dels at Hovedbestyrelsen har set sig nødsaget til at oprette Forbundskontor.

Strejkefonden begyndte den 1. Juli 1913 med en Kassebeholdning paa Kr. 21,563.22 og havde den 31. Marts 1917 en Formue paa Kr. 32,877.90, altsaa en Forøgelse af Formuen paa Kr. 11,314.68. Men det bør i denne Forbindelse erindres, at der er udbetalt i Strejkebidrag efter Paaligning af De samv. Fagforbund Kr. 5,134,63, uden at denne Udgift er søgt dækket ved Paaligning af Medlemmerne. De 2133 Kr. er derfor overført fra Hovedkassen som Dækning for Strejkefonden, da vi jo ifølge De samv. Fagforbunds Love er forpligtige til at have en bestemt Sum pr. Medlem i Strejkefonden.

Regnskabet godkendtes enstemmigt.

Fagbladets Virksomhed.

Friis redegjorde for Bladets Virksomhed og manede Afdelingerne til at indsende Stof dertil, saaledes at det kunde blive mere aktuelt.

Efter en udførlig Debat godkendtes Bladets Virksomhed enstemmigt.

Lovændringer.

Det vedtoges at ansætte en fastlønnet Formand.

Det vedtoges, at Strejkeunderstøttelsen herefter bliver for gifte Medlemmer 16—18 Kr. pr. Uge og 1 Kr. for hvert Barn, for ugifte Medlemmer 14—16 Kr. pr. Uge.

Med Hensyn til Indgaaelse af nye Overenskomster var der stillet Forslag om Urafstemning, men dette forkastedes, og vedtoges det at bibeholde den hidtige Fremgangsmaade, at det er Ledelsen og de af vedkommende Landsdel valgte Repræsentanter, der forhandler om og afslutter Overenskomsten, dog skal, dersom et Flertal af de af Landsdelen valgte Repræsentanter ikke stemmer for det opnaaede Resultat, Overenskomsten udsendes til Urafstemning blandt Medlemmerne i den paagældende Landsdel.

Kontingentet fastsættes til mindst 75 Øre pr. Uge.

Valgbare som Tillidsmænd er kun Medlemmer med 1 Aars Anciennitet.

Et Forslag om, at Valg af Hovedbestyrelse skal ske ved Urafstemning, forkastedes, og det vedtoges, at Hovedbestyrelsen som hidtil skal vælges paa Kongressen.

Lønninger.

Det vedtoges at lønne Formand og Hovedkasserer med 2800 Kr. hver pr. Aar.

Sekretæren lønnes med 250 Kr. aarlig og de to Forretningsudvalgsmedlemmer med 100 Kr. hver.

Valg.

Til Formand valgtes Z. Friis, til Hovedkasserer J. P. Nielsen og til Sekretær Laur. Andersen, alle med Akklamation.

Til Forretningsudvalget valgtes Stenstrøm og Jacob Larsen, til Hovedbestyrelsen valgtes Einar Jensen og Julius Schmidt, alle af København. For Sjælland Alfred Petersen, Holbæk, og L. E. Jensen, Helsingør. For Jylland Vognsen, Aalborg og Black, Aarhus. For Fyn Madsen, Odense.

Til Revisor valgtes Aggerholm, Holbæk.

Det vedtoges at afholde næste Kongres i Aalborg i August 1920.

Hermed var Kongressens Dagsorden udtømt, hvorefter Gæsterne fik Ordet for at tage Afsked.

Man gik herefter over til Delegeretmøde i Arbejdsløshedskassen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Koks- og Saltværksarbejderne paa A/S Christiansholms Fabrikker. I nogen Tid har der været ført Forhandlinger mellem Koks- og Saltværksarbejdernes Fagforening og A/S Christiansholms Fabrikker, vedrørende forskellige opstaaede Divergenser. Der har tidligere været den Ordning, at Fabrikken skulde levere Arbejderne

30 Hl. Koks for 60 Øre pr. Hl., men da der nu ikke produceres Koks og heller ikke er Udsigt til at dette foreløbigt vil ske, tilbød man Arbejderne en mindre Erstatning for de manglende Koks, der i sin Tid er anslaaet til en Værdi af 100 Kr. Den Erstatning Fabrikken nu bød kan langt fra dække Udgiften til de Koks, der nu tilbydes i Handelen og Arbejderne kunde derfor ikke indgaa herpaa.

For Aflæsning af Kul og Koks har Arbejderne krævet et Tillæg, men heller ikke herom har man kunnet opnaa Enighed, ligesom Parterne forgæves har forhandlet om Betaling for Kørsel og Aflæsning af Brænde i Byen.

Fabrikken har paataget sig at modtage, bearbejde og udlevere en Del af det Brændsel hvormed Kommunen i den kommende Vinter vil forsyne Befolkningen, og det er om Fastsættelsen af Akkordbetalingen herfor der er opstaaet Uenighed.

Da det heller ikke ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 18. September lykkedes at naa til et Resultat, idet Arbejdsgivernes Tilbud fandtes uantageligt, har Dansk Arbejdsmands Forbund nu varslet Strejke overfor A/S Christansholms Fabrikker.

Formerne i Næstved og Frederiksværk. Mellem Dansk Formerforbund, Firmaet Anker Heegaard, Frederiksværk og Akts. De forenede Jernstøberier i Næstved var der i længere Tid forgæves forhandlet om et ekstra Dyrtidstillæg til Forbundets Medlemmer paa de nævnte Fabrikker hvorfor Forbundet varslede Strejke, til og med den 19. September, mod hvis Lovlighed Arbejdsgiverforeningen protesterede.

Sagen kom derefter til Behandling mellem Hovedorganisationerne, og ved et Fællesmøde den 18. September enedes man bl. a. om følgende:

Firmaet Anker Heegaard, Frederiksværk, indgaar paa, foruden det nuværende Dyrtidstillæg af 5 Øre, at yde yderligere 3 Øre pr. Time til faglærte Formere.

Aktieselskabet De forenede Jernstøberier, Næstved, indgaar paa, foruden de 3 Øre, der nu betales, yderligere at yde 3 Øre pr. Time til de faglærte Formere.

Dyrtidstillægene har tilbagevirkende Kraft fra 18. August hos Anker Heegaard og fra 16. August hos De forenede Jernstøberier.

De afgivne Strejkevarsler toges tilbage.

Sadelmagerne hos Johs. Neye. Mellem Skand. Sadelmager- & Tapetsererforbund og Rejsetøjsfabrikant Johs. Neye, København, er under 8. Sept. d. A. afsluttet en ny Overenskomst.

Arbejdstiden er 53 Timer ugentlig. Mindstelønnen for Portefeuille- og Rejsetøjsarbejdere er 65 Øre i Timen.

Kvinder under 17 Aar erholder ved Antagelsen en Mindsteløn af 20 Øre pr. Time, hvilken Løn gradvis stiger til 32 Øre i Løbet af 1½ Aar.

Kvinder over 17 Aar erholder en Begyndelsesløn af 24 Øre, og denne stiger til 35 Øre i Løbet af 1¼ Aar.

Nuværende mandlige Arbejdere, hvis Løn er højere end her anført, men ikke over 80 Øre pr. Time, erholder et Tillæg af 5 Øre pr. Time, og kvindelige Arbejdere, hvis Løn ikke overstiger 45 Øre pr. Time faar 4 Øre.

Over-, Søn- & Helligdagsarbejde betales med et Tillæg fra 25 Øre til 60 Øre pr. Time.

Alt Arbejde, paa hvilket der er fastsat Akkordpriser, skal udføres i Akkord.

Intet Arbejde henhørende til Portefeuille- eller Sadelmagerbranchen maa udføres som Hjemmearbejde, men skal udføres paa Fabrikkens Værksteder.

Der nedsættes et Udvalg, som fastsætter Priserne for nye Varer. Priserne skal godkendes af Organisationerne.

Overenskomsten er gældende til den fra en af Siderne med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. April.

Arbejdsløsheden

i Juli Maaned 1917.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i Juli 1917, omfatter ialt 55 Fag eller Organisationer med ialt ca. 159,500 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 7300 eller 4,6 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 151,900 eller 1,0 Dag pr Medlem. Af Fag for hvilke Oplysninger mangler nævnes: Sejlmagere, Forgyldere, Glarmestre, Stukkatører, Børstenbindere, Keramikere, Stenarbejdere, Kobbersmede og Jern- og Metalslibere. Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Brolæggere, Dansk Arbejdsmandsforbund, Kvindeligt Arbejderforbund samt Bogbindere i Provinsen.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	126	126	»	7	544	544	21	242	670	670	21	249
Bageri- og Konditr.arb.	1352	1352	203	3654	1751	1751	166	3530	3103	3103	369	7184
Sukkervarearbejdere.	583	583	24	534	200	200	8	177	783	783	32	711
Bryggeriarbejdere ...	2963	2963	5	87	1540	1540	4	103	4503	4503	9	190
Slagteriarbejdere	850	850	»	»	2949	2949	6	262	3799	3799	6	262
Skraatobaksarbejdere	222	222	»	»	548	548	»	»	770	770	»	»
Tobaksarbejdere.....	4854	4854	140	3946	2774	2774	52	667	7628	7628	192	4613
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1733	1733	283	3663	5633	5633	141	5644	7366	7366	424	9307
Rebslagere.....	34	34	1	30	249	249	16	306	283	283	17	336
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere.....	3685	3685	95	750	2948	2948	182	1025	6633	6633	277	1775
Handskemagere	62	62	29	727	10	10	6	150	72	72	35	877
Hattearbejdere.....	704	704	43	1454	181	181	19	516	885	885	62	1970
Skotøjarbejdere	2780	2780	46	1136	1070	1070	8	255	3850	3850	54	1390
Barberere	590	590	35	401	650	650	18	504	1240	1240	53	905
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere.....	84	84	2	60	85	40	2	72	169	124	4	132
Murere.....	2103	2103	101	1968	4980	4980	41	1200	7083	7083	142	3168
Murarbejdsmænd	1125	1125	85	1035	—	—	—	—	—	—	—	—
Hustømrere	1636	1636	»	»	3844	3840	34	551	5480	5476	34	551
Skibstømrere	270	270	5	662	583	583	»	»	853	853	5	662
Snedkere	4326	4326	111	2466	3946	3946	93	2570	8272	8272	204	5036
Billedskærere	117	117	»	»	65	65	»	»	182	182	»	»
Malere.....	2192	2192	59	553	2756	2756	25	392	4948	4948	84	945
Sadelm. og Tapetserere	1003	1003	75	1751	489	489	16	330	1492	1492	91	2081
Gas- og Vandarbejdere	68	68	1	37	—	—	—	—	68	68	1	37
Skorstensfejere	64	64	»	»	59	59	»	»	123	123	»	»
Ovnsættere.....	13	13	3	80	—	—	—	—	13	13	3	80
At overføre..	33539	33539	1347	22281	37854	37805	858	18496	71393	74344	2204	43496

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	33539	33539	1347	22281	37854	37805	858	18496	71393	74344	2204	43496
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere .	732	732	35	915	2608	2608	42	964	3340	3340	77	1879
Bødkere	265	265	3	80	474	474	43	628	739	739	46	708
Drejere	109	109	»	»	236	236	5	124	345	345	5	124
Karetmagere	368	368	»	»	593	593	5	31	961	961	5	31
Korkskærere	230	230	2	90	22	22	»	»	252	252	3	90
Kurvemagere	185	185	3	129	—	—	—	—	185	185	3	129
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere.....	110	110	3	41	105	105	2	62	215	215	5	103
Hvidgarvere.....	51	51	1	22	33	33	1	13	84	84	2	35
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Glasarbejdere.....	227	227	87	2164	209	209	123	3202	436	436	210	366
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	557	557	1	18	229	229	»	45	786	786	1	63
Blikkenslagere.....	765	765	40	1313	518	518	6	223	1283	1283	46	1536
Metaltrykkere	106	106	5	165	10	10	»	»	116	116	5	165
Gørtlere og Metalarb..	341	341	9	448	69	69	»	»	410	410	9	448
Urmagere.....	85	85	»	»	176	176	»	»	261	261	»	2
Instrumentm. (chir.) ..	38	38	»	»	—	—	—	—	38	38	»	»
Smede og Maskinarb..	10000	10000	522	16742	7232	7232	168	3636	17232	17232	690	20378
Formere.....	425	425	84	2059	1175	1175	96	2509	1600	1600	180	4568
Elektrikere	1049	1049	101	2460	752	752	61	1170	1801	1801	162	3630
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Bogbindere	1885	1885	49	1337	300	182	13	203	2185	2067	62	1540
Litografer	429	429	9	234	110	110	2	52	539	539	11	286
Typografer	2636	2636	166	4117	1700	1548	58	1416	4336	4184	224	5533
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	188	188	»	6	1020	1020	7	202	1208	1208	7	208
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	1600	1600	64	1352	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2500	2500	1200	c20000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb. ...	3900	3900	650	c12000	—	—	—	—	—	—	—	—
Iøvrigt	11000	7700	686	13648	—	—	—	—	—	—	—	—
Dnsk. Arbejdsmdsf. ialt	19000	15700	2600	47000	31000	19300	400	7500	50000	35000	3000	54500
Arbejdsm. Forbund for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	842	842	6	77	842	842	6	77
Kedel- og Maskinpass.	752	752	2	78	1087	1087	10	226	1839	1839	12	304
Kellnere.....	970	970	52	1000	637	637	4	100	1607	1607	56	1100
Kvindel. Arbejderforb..	3200	2860	98	1729	1505	1505	30	412	4705	4365	128	2141
Brødkuske	285	285	4	22	—	—	—	—	285	285	4	22
Handels- og Kontormdh	1453	1453	41	1235	4701	4701	90	2194	6154	6154	131	3429
Tilsammen.	79980	76340	5264	108404	95197	83178	2030	43485	175177	159518	7294	151889

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 16 ❋ KØBENHAVN DEN 20. OKTOBER 1917 ❋ 14 AARGANG

INDHOLD: Den faglige Situation. Den faste Voldgiftsret. Grænsestridigheder. Lønbevægelser og Konflikter (Straahattesyerne).

Den faglige Situation.

Den 26. September afholdt De samvirkende Fagforbund ekstraordinært Repræsentantskabsmøde.

Formanden gjorde her Rede for en Række Forhandlinger, der var ført mellem Repræsentanter for vort og Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg om en Ordning af Overenskomstforholdene i 1918.

Fra Arbejdsgiverforeningen var der stillet Forslag om at forny de Overenskomster, der udløber i 1918, et Aar, og efter en indgaaende Drøftelse havde Arbejdsgiverforeningen den 21. September sendt De samvirkende Fagforbund en saalydende Skrivelse:

Forretningsudvalget for
De samvirkende Fagforbund
i Danmark.

Som det ærede Forretningsudvalg ved, udløber der i den første Halvdel af Aaret 1918 ca. 800 Overenskomster, og for nogle af disse foreligger der allerede Opsigelse. I den Anledning skal Arbejdsgiverforeningen bemærke følgende:

Ud fra det Grundsyn, at de fleste Overenskomster i Øjeblikket faktisk er supplerede gennem midlertidige Dyrtidstillæg og ekstra Dyrtidstillæg, og at det er ganske umuligt at overse, hvorledes den nærmeste Fremtid vil stille sig, foreslaar Arbejdsgiverforeningen De samvirkende Fagforbund, at de 2 Hovedorganisationer henstiller til deres Underorganisationer ufortøvet at optage en Forhandling om en Forlængelse paa et Aar af de løbende Overenskomster mod et ekstra Dyrtidstillæg, der tager skyldigt Hensyn til samtlige foreliggende Forhold, og om hvis Størrelse der vil være at forhandle i hvert enkelt Tilfælde.

Forhandlingerne skal fremmes saa meget som muligt, saaledes at det ekstra Dyrtidstillæg (pr. Time, Dag, Uge eller Maaned), som man maatte enes om indenfor Fagene, saavidt muligt kan træde i Kraft fra første Lønningsdag i November Maaned.

Forsaavidt Dyrtidsprocenten i Juli eller August Maaned 1918, naar Statistisk Departements Meddelelser om Dyrtidsforholdene fremkommer, skulde være væsentlig ændrede i Sammenligning med de nuværende Forhold, træder Hovedorganisationerne sammen for at drøfte, hvad der i den Anledning eventuelt skal foretages.

Vi slutter denne vor Henvendelse med at bemærke, at den Tanke, der ligger til Grund for hele dette Forslag, ikke er blevet fremsat for, endsige godkendt af vor Hovedbestyrelse og Generalforsamling og kun i ringe Grad er kendt udenfor vort Forretningsudvalg. Vi forventer derfor, at Forhandlingerne herom indtil videre behandles med al mulig Diskretion af Hensyn til de Vanskeligheder, som det kan have at faa Forslaget godkendt af rette Vedkommende paa begge Sider.

P. F. V.
S. C. HAUBERG.
SOPHUS AGERHOLM.

Vort Forretningsudvalg havde for sit Vedkommende givet sin Tilslutning til Arbejdsgiverforeningens Forslag

og anbefalede Repræsentantskabsmødet ogsaa at tiltræde Forslaget, og efter en indgaaende Diskussion vedtog Repræsentantskabsmødet følgende

Resolution.

Repræsentantskabet tager Meddelelsen om de Forhandlinger, der, med Henblik paa de mange Overenskomster, som udløber i Aaret 1918, har været ført mellem Forretningsudvalgene for de to Hovedorganisationer til Efterretning.

Man har særlig bemærket sig, at Arbejdsgivernes Repræsentanter har udtalt som deres Opfattelse, at der ved Forhandling om et Dyrtidstillæg kan ventes større Imødekommenhed end ved almindelige Overenskomstforhandlinger, og at de Dyrtidstillæg, hvorom man eventuelt enes, kan træde i Kraft fra første Lønningsdag i November, uanset at Overenskomsterne først udløber i 1918 eller senere.

Under disse Omstændigheder, og i Betragtning af, at den hele foreliggende Situation gør det sandsynligt, at Fremtiden vil forme sig usikkert for Erhvervslivet, kan Repræsentantskabet tilraade de tilsluttede Organisationer at indtræde i Forhandlinger med de modstaaende Arbejdsgiversammenslutninger paa den foreslaaede Maade og bidrage deres til, at der naaes et positivt Resultat indenfor den fastsatte Tidsfrist.

Den 27. September, altsaa umiddelbart efter Repræsentantskabsmødet, sendte vort Forretningsudvalg Arbejdsgiverforeningen en saalydende Skrivelse:

Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

I Fortsættelse af de Forhandlinger, som har været ført om den forestaaende faglige Situation, og i Besvarelse af det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 21. ds. skal vi meddele, at vi for vort Vedkommende har haft Spørgsmaalet til Behandling paa et igaar afholdt Repræsentantskabsmøde.

Efter en indgaaende Drøftelse enedes man her om, at slutte sig til det i den nævnte Skrivelse fremsatte Forslag, idet man forstaar dette saaledes, at der ikke skal være nogen Hindring for en Forhandling om Enkeltheder i Priskuranter og Overenskomster i Tilfælde, hvor Forholdene gør Ændringer nødvendige. Endvidere er det en Forudsætning, at der ogsaa optages Forhandlinger om ekstra Dyrtidstillæg i de Fag, hvis Overenskomster udløber senere end 1918.

I Henhold til de Forhandlinger, som gik forud for den nævnte Skrivelse af 21. ds. har vi paa Mødet erklæret, at det her fremførte ikke vilde volde nogen Vanskelighed, da det efter vor Opfattelse allerede ligger i Sagen. Men vi nævner det her for at undgaa enhver Misforstaaelse.

Det samme gælder en Parantesbemærkning i Skrivelsen af 21. September »(pr. Time, Dag, Uge eller Maaned)«. Her erindrer vi om, at det under alle Forhandlingerne har været en Forudsætning, at der naturligvis ogsaa skal fastsættes Dyrtidstillæg for Akkordarbejdere.

Endelig maa vi gøre endnu en Bemærkning. En Del Overenskomsters Udløbstid ligger saaledes, at Tidsrummet for Opsigelse vil indtræffe før de nu forestaaende Forhandlinger er afsluttet. I disse Tilfælde maa det være saaledes, at de paagældende Arbejderorganisationer har deres fulde Frihed til at opsige Overenskomsterne, eller at man enes om en passende Forkortelse af Opsigelsesfristen. Uden Opfyldelse af dette Krav kunde en Organisation komme til at forspilde sin Ret til ordinær Opsigelse af Overenskomsten, forinden den endnu har Sikkerhed for, at der ved de ekstraordinære Forhandlinger naas et Resultat, som den kan tiltræde.

Vi forventer derfor, at heller ikke dette Punkt kan volde nogen Vanskelighed.

Hermed har vi altsaa for vort Vedkommende taget Stilling til Sagen, og henstiller nu til det ærede Forretningsudvalg, at man ogsaa paa Arbejdsgiversiden skaffer sig den fornødne Bemyndigelse snarest mulig, saaledes at Forhandlingerne mellem Organisationerne kan tage deres Begyndelse. Forventende ærets Svar snarest belejligt tegner,

P. F. V.
CARL F. MADSEN.
PEDER HEDEBOL.

Under 3. Oktober modtog vi fra Arbejdsgiverforeningen en Skrivelse af følgende Indhold:

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Idet vi anerkender Modtagelsen af det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 27. f. M., hvori meddeles, at De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde efter en indgaaende Drøftelse har sluttet sig til det af os i Skrivelse af 21. f. M. fremsatte Forslag, skal vi overfor de til denne Meddelelse knyttede Udtalelser tillade os at bemærke følgende:

Naar Repræsentantskabet har forstaaet vort Forslag saaledes, »at der ikke skal være nogen Hindring for en Forhandling om Enkeltheder i Priskuranter og Overenskomster i Tilfælde, hvor Forholdene gør Ændringer nødvendige«, skal vi pege paa, at Hensigten med vort Forslag jo netop var at udelukke Forhandling om Enkeltheder, fordi en saadan Forhandling under de nuværende Forhold forekom os ubetimelig. Imidlertid forstaar vi ogsaa De samvirkende Fagforbunds ovenciterede Bemærkning saaledes, at en saadan Forhandling kun i Undtagelsestilfælde skal kunne finde Sted, og vi skal da bemærke, at vi fra vor Side intet har imod, at der rent undtagelsesvis kan finde Forhandling Sted om en eller anden Enkelthed i en Priskurant eller Overenskomst.

Vi erklærer os enige med det ærede Forretningsudvalg i, at der ogsaa for de Overenskomsters Vedkommende, der udløber senere end 1918, kan optages Forhandlinger indenfor Fagene for derigennem at søge opnaaet Enighed om Ydelsen af et passende Dyrtidstillæg.

Vi skal dernæst bemærke, at der ikke i Parentesen »pr. Time, Dag, Uge eller Maaned« ligger nogen Forudsætning om, at der ikke kan ydes Dyrtidstillæg — i Form af et Beløb pr. Time, Dag, Uge eller Maaned — til Akkordarbejdere.

Sluttelig skal vi udtale, at vi er enige med det ærede Forretningsudvalg i de Udtalelser, der i Skrivelsen fremsættes om Opsigelse af Overenskomsterne, og vi henstiller, om ikke dette passende kunde ordnes derved, at man foreløbig træffer Aftale om at forkorte alle Opsigelsesfrister med 1 Maaned.

Idet vi gaar ud fra, at det ærede Forretningsudvalg er enigt i de foranstaaende Betragtninger, foreslaar vi, at de to Hovedorganisationers Udvalg snarest træder sammen for at foretage det videre fornødne.

P. F. V.
S. C. HAUBERG.

SOPHUS AGERHOLM.

Mandag den 8. ds. blev der afholdt et nyt Fællesmøde mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg, og det blev her konstateret, at der ikke var nogen Uoverensstemmelse tilstede.

Arbejdsgiverforeningen har derefter afholdt Generalforsamling den 10. ds., og denne har ogsaa vedtaget at tiltræde Forslaget.

Da Forslaget saaledes var godkendt af begge Hovedorganisationer, udsendte vort Forretningsudvalg derefter et Cirkulære til Organisationerne, hvori de opfordres til at henvende sig til de Arbejdsgiverorganisationer, med hvem de kontraherer om Løn- og Arbejdsvilkaar, for at faa optaget en Forhandling om en Forlængelse af de løbende Overenskomster paa et Aar mod et ekstra Dyrtidstillæg — ogsaa til de Overenskomster, der udløber senere end 1918 — som tager skyldigt Hensyn til samtlige foreliggende Forhold.

Forhandlingerne skal søges fremmet saa meget, at det ekstra Dyrtidstillæg, som man maatte enes om indenfor Fagene, saa vidt muligt kan træde i Kraft fra første Lønningsdag i November Maaned.

Det henstilles, at man foreløbig træffer Aftale om at forkorte alle Opsigelsesfrister med en Maaned og saaledes undlader alle Opsigelser indtil videre.

Forsaavidt Dyrtidsprocenten i Juli eller August Maaned 1918, naar Statistisk Departements Meddelelser om Dyrtidsforholdene fremkommer, skulde være væsentlig ændrede i Sammenligning med de nuværende Forhold, træder i Følge Overenskomsten Hovedorganisationerne sammen for at drøfte, hvad der i den Anledning eventuelt skal foretages.

* * *

I Henhold til Beslutningen paa Repræsentantskabsmødet d. 26. September opfordre Organisationerne til at sætte sig i Forbindelse med de Arbejdsgiverorganisationer, med hvilke de kontraherer om Løn- og Arbejdsvilkaar, for at faa paabegyndt Forhandlingerne paa det af Hovedorganisationerne vedtagne Grundlag.

Den faste Voldgiftsret.

Smede- og Maskinarbejdere hos Fabrikant T. Christoffersen, København.
Sag Nr. 211.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 11. Oktober 1917 i Sag Nr. 211: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund paa den københavnske Afdelings Vegne.

Den 18. August 1917 gik 7 af de 9 Arbejdere, som paa det Tidspunkt var beskæftigede paa Fabrikant T. Christoffersens Værksted, Vejlegade Nr. 4, ved Frokosttid hen paa et nærliggende Værtshus — efter deres Forklaring for at spise Fokost, da der ikke paa Værkstedet findes særligt Spiselokale. De blev efter Fokostpavsen fra Kl. 8½ til 9 siddende paa Værtshuset, efter deres Fremstilling i Anledning af, at en af dem havde Bryllupsdag og en andens Hustru havde Fødselsdag. Da der var gaaet enten en halv eller en hel Time — Forklaringerne er paa dette Punkt uoverensstemmende — efter Pavsens Udløb, ringede deres Tillidsmand, Hr. Gissemann, til Værkstedet og spurgte Værkføreren, om der var noget i Vejen for, at de kunde holde fri den Dag, idet han tilføjede, at hvis det blev forlangt, var man villig til straks at komme. Efter 1½ Times Forløb — Christoffersen var ikke hjemme, da der blev telefoneret — blev der ringet til Værtshuset af Værkføreren, der meddelte Gissemann, at man betragtede Arbejdernes Udeblivelse som Udtryk for, at de ikke ønskede at arbejde paa Værkstedet længere, og at de alle var afskedigede. Dette gjaldt de 6 af Arbejderne og deriblandt Tillidsmanden, idet den 7. allerede var bleven afskediget om Mogenen. Fabrikanten søgte nye Arbejdere, i Begyndelsen uden Resultat, idet de afskedigede, der opholdt sig i Nærheden af Fabriken, overtalte de nyantagne til ikke at begynde. Men den 30. August blev den antaget 10 nye Mænd, som dog efter nogle Dages Forløb atter ophørte efter Paavirkning fra de afskedigede Arbejderes Side.

I Anledning af Konflikten blev der efter Fabrikantens Begæring den 1. September afholdt et Mæglingsmøde, hvorunder der fra Forbundets Side blev foreslaaet, at de afskedigede Arbejdere skulde genantages. Nogen Enighed om Sagens Ordning blev imidlertid ikke opnaaet, og den 6. September blev der om Sagen afholdt et Timandsmøde, hvorom Sammenslutningen indenfor Jern- og Metalindustrien i Skrivelse af 7. s. M. gav Forbundet saalydende Meddelelse:

»Jern- og Metalindustriens Sammenslutning undlader ikke herved at meddele Dem Resultatet af Forhandlingerne fra det G. D. afholdte Timandsmøde:

Hr. T. Christoffersen
mod Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund,
Klage over Blokade af Firmaets Værksted.

Efter at Sagen var diskuteret, indvilgede Hr. Christoffersen i at erklære sit Værksted aabent for Tilgang af alle. Forbundets Repræsentanter lovede at meddele dette videre.«

Søndagen den 9. s. M. modtog Gissemann gennem Forbundet Meddelelse om Timandsmødets Beslutning, og efter hans Fremstilling indfandt han og de 5 andre afskedigede Arbejdere sig Mandag Morgen paa Christoffersens Værksted, hvor de imidlertid fandt 10 Mand ansatte, hvorfor de gik ud fra, at deres Pladser var optagne. Gissemann paastaar i Løbet af Mandagen 3 Gange telefonisk at have ringet til Fabriken og anmodet om at tale med Fabrikanten, men uden at faa ham i Tale, da han ikke var til Stede. Den 12. s. M. afholdtes der i Fagforeningen en Generalforsamling, hvor der paa Forslag af de afskedigede Arbejdere blev vedtaget en Resolution, der erklærede Christoffersens Værksted for blokeret, indtil de afskedigede var genantagne, idet man samtidig erklærede det ukollegialt at arbejde paa dette Værksted. I Følge en offentlig fremsat Meddelelse, blev det endvidere af Generalforsamlingen udtalt, at det var berettiget at betegne de 10 Mand, som nu arbejdede paa Christoffersens Værksted, som Skruebrækkere. Disse 10 Mand ophørte den 17. s. M. med deres Arbejde, og Christoffersens Virksomhed har siden været standset.

Efter at der den 20. s. M. i Arbejdsgiverforeningen var afholdt et Fællesmøde, som endte resultatløst, er Sagen af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening indbragt for Den faste Voldgiftsret, hvor Klagerne paastaar Blokaden kendt ulovlig og De samvirkende Fagforbund paa Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Vegne og dette paa den københavnske Afdeling I's Vegne ikendt Bod.

De Indklagede paastaar sig frifundne.

Ved Arbejdernes Udeblivelse fra Værkstedet den 18. August uden nogen rimelig Anledning har de overtraadt § 6 i den i Faget gældende Overenskomst, hvorefter det er Arbejdernes Pligt ikke at forsømme Arbejdstiden uden gyldig Grund. Denne Overtrædelse vilde utvivlsomt have berettiget Fabrikanten til Oprejsning gennem Anvendelse af de i Faget bestaaende Retsmidler; derimod vilde man næppe kunde godkende en saa kraftig Reaktion mod Overtrædelsen som Afskedigelsen af de 6 Arbejdere, der efter de foreliggende Omstændigheder — navnlig Tillidsmandens Medafskedigelse — ikke uden Føje fra Arbejdernes Side maatte opfattes som en Arbejdsstandsning. Men naar Fagforeningen i Stedet for i den Anledning at gaa til Mægling og Voldgift uden videre vedtog at blokere Christoffersens Værksted, som paa Generalforsamlingen den 12. September sket. har dette Skridt været ulovlig. Med Hensyn til denne Beslutnings Tilblivelse maa iøvrigt bemærkes, at saafremt den ovenfor citerede Skrivelse af 7. September fra Sammenslutningen til Forbundet er bleven forelagt for Generalforsamling, hvilket er sandsynligt, kan det forstaas, om det har vakt Uro, naar det samtidig blev meddelt, at de 6 afskedigede Arbejdere alligevel ikke var bleven genantagne, thi naar henses til, at Uoverensstemmelsen var opstaaet som Følge af disses Afskedigelse, maatte det være berettiget at læse Skrivelsen saaledes, at Christoffersen var indgaaet paa at tage dem alle tilbage. Men efter det for Retten oplyste, havde han paa Mødet taget Forbehold med Hensyn til 2 af Arbejderne, som han ikke vilde genantage, hvilket imidlertid ikke kan ses af Skrivelsen. Det kan derfor ikke anses udelukket, at den til Grund for Blokadebeslutningen liggende Afstemning har hvilet paa en ved Skrivelsens mangelfulde Formulering fremkaldt urigtig Forudsætning

I denne Sammenhæng kan anføres, at den Beslutning, der samtidig skal være vedtaget, gaaende ud paa, at betegne de 10 Mand, som paa det Tidspunkt arbejdede hos Fabrikant Christoffersen, som Skruebrækkere, i hvert Fald ikke kan være fattet ud fra rigtige Forudsætninger. I Mæglingsmødet den 1. September blev det fra Forbundets

Side udtalt, at man ikke havde tænkt at lægge Firmaet Hindringer i Vejen for at faa Arbejdskraft, og Strejke har der overhovedet ikke foreligget før den 12. September, da Generalforsamlingen vedtog Blokaden. Som Følge heraf kan de 10 Mænd, som forinden den Dag med Forbundets Vidende havde taget Arbejde paa Værkstedet, heller ikke have brudt nogen Strejke, og at kalde disse, der ophørte med Arbejdet, da Strejken var besluttet, for Strejkebrydere, er derfor ikke blot uden Grund, men uden Mening.

Under de foreliggende Omstændigheder finder Retten at kunne undlade at ikende Bod i Anledning af den ulovlige Blokade. Sagens Omkostninger findes de Indklagede at burde udrede med 100 Kr.

Kendelse.

Den paaklagede, af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds københavnske Afdeling I iværksatte Blokade af Fabrikant Christoffersens Værksted er ulovlig.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 100 Kr.

Udvalget til Afgørelse af Grænsestridigheder

har afsagt følgende Kendelser:

Organisationsforholdene paa Dansk Porcelænsfabrik.

I 1916 opførtes i Kastrup paa Amager en ny Fabrik for Tilvirkning af teknisk Porcelæn, som tidligere er indført hertil fra Udlandet, og hen paa Efteraaret henvendte Formanden for Keramisk Forbund sig til den nye Fabriks Direktør, om en Aftale om Løn- og Arbejdsforhold. Direktøren stillede sig efter Sigende velvillig, men i Februar 1917, da man fra Keramisk Forbund paany henvendte sig ved et Par Repræsentanter, havde Direktøren skiftet Standpunkt og ønskede nu at beskæftige forhaandenværende Arbejdskraft, og som det synes har han ogsaa været særlig stemt for hellere at træffe Aftale om Løn og Arbejdsforhold med Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund, som imidlertid havde Medlemmer i Arbejde paa Stedet, end med Keramisk Forbund, som herved saa sine Interesser truede, og som dernæst under 25. Februar klagede til Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund. Forretningsudvalget henviste Sagen til Udvalget til Afgørelse af Grænsestridigheder ved Skrivelse af 21. Marts, ledsaget af skriftlige Fremstillinger foruden fra Keramisk Forbund fra Kvindeligt Arbejderforbund og fra Dansk Arbejdsmandsforbund.

Under Sagen, som dernæst er behandlet paa Møder for Grænseudvalget den 31. Marts og 11. April, har Keramisk Forbund stærkt hævdet, at det er et Industriforbund, og at det maa overlades dem at organisere disse Arbejdere, som i betydelig Udstrækning er beskæftiget ved lignende Arbejde som Keramisk Forbunds øvrige Medlemmer, da det ellers maatte føre til, at Keramisk Forbund vilde tabe Terræn og derved rimeligvis gaa sin Opløsning i Møde, naar Medlemmerne saa sin Organisations Eksistens truet.

Kvindeligt Arbejderforbund har erklæret, at man kun paa Opfordring har organiseret nogle Kvinder paa denne Fabrik uden at have forbunden anden Hensigt dermed end netop at faa disse Kvinder organiserede. Derimod har Dansk Arbejdsmandsforbund hævdet, at det maatte have Ret til at have disse Arbejdere som Medlemmer, da de samme Folk har været beskæftigede ved Fabrikkens Opførelse, og da »intet af det Arbejde, der udføres paa Fabrikken, er af den Beskaffenhed, at det er nødvendigt at have teknisk uddannede Arbejdere for at udføre Arbejdet«.

Under Forhandlingerne for Udvalget viste det sig imidlertid, at Striden i væsentlig Grad drejede sig om Spørgsmaalet om, hvad der skulde betales for dette Arbejde, medens Grænseudvalget var af den Mening, at Spørgsmaalet om, hvilken Organisation Arbejderne skulde

være Medlemmer af, maatte komme i anden Række. Udvalget viste derfor med Skrivelse af 13. April Sagen tilbage til De samvirkende Fagforbund med Anmodning om, at der maatte blive gjort Forsøg paa at faa Spørgsmaalet om Betalingen for Arbejdet ordnet ved Forhandling med Arbejdsgiveren. Dette er dernæst sket, idet der under de 3 Organisationers og De samvirkende Fagforbunds Medvirkning er indgaaet en Overenskomst den 21. September.

Efter at Betalingsspørgsmaalet saaledes har faaet sin Afgørelse, har Forretningsudvalget paany ved et Møde den 22. September anmodet Grænseudvalget om nu at tage Spørgsmaalet om, hvilken Organisation de paagældende Arbejdere bør tilhøre, op til Afgørelse.

Grænseudvalget har derefter straks taget Sagen op til ny Behandling og skal udtale, at der vel intet er at sige til, at de forskellige Organisationer, da Fabrikken kom i Gang, hver for sig optog de Medlemmer, som de havde Anledning til, men Udvalget maa under de foreliggende Omstændigheder give Keramisk Forbund Ret i, at saavidt dette Forbund fortsat skal kunne bestaa som Industriorganisation, saa hører disse Arbejdere hjemme under Keramisk Forbund, Udvalget maa derfor holde for, at de paagældende Arbejdere, mandlige som kvindelige, overføres til nævnte Forbund.

* * *

De kommunale Kedel- & Maskinpassere.

Paa Anmodning af Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund afsagde Udvalget til Afgørelse af Grænsestridigheder den 20. Juli 1911 en Kendelse i Anledning af en Sag, der var opstaaet derved, at der hos de kommunale Kedel- og Maskinpassere i København var overvejende Stemning for at udtræde af Kedelpasserforbundet og overgaa til Kommunalt Arbejderforbund. Grænseudvalgets Kendelse var for, at de kommunale Kedelpassere burde blive staaende i Kedelpasserforbundet.

Grænseudvalgets Kendelse førte ikke til, at dem, der staar udenfor, bøjede sig og gik over til Kedelpasserforbundet, men Kendelsen bevirkede dog, at man med kortere eller længere Mellemrum vendte tilbage til Spørgsmaalet. I Maj Maaned d. A. enedes man om at nedsætte et Fællesudvalg, og de to Parter gav Udvalget Mandat til at afslutte Konflikten og samle de to separate Foreninger til een paa den Maade, at der foretoges ny Afstemning om Spørgsmaalet, og viste der sig Flertal for at staa i Kommunalt Arbejderforbund, skulde man søge ny Forhandling med Grænseudvalget for at faa den i sin Tid afsagte Kendelse ændret, men i Tilfælde af, at der enten viste sig Flertal for at staa i Kedelpasserforbundet, eller hvis Grænseudvalget ikke vilde ændre sin tidligere afsagte Kendelse, skulde samtlige kommunale Kedelpassere samles under Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund.

Der foretoges nu en Afstemning, som gav det Resultat, at 133 stemte for at staa i det Kommunale Arbejderforbund, 128 for at staa i Kedelpasserforbundet. Det er vanskeligt at forstaa dette Resultat, da Kedelpasserforbundets kommunale Afdeling tæller 168 Medlemmer, medens Kedelpasserforeningen af 1898, hvis Standpunkt er for det kommunale Forbund, kun tæller 123. I det hele taget har der siden 1911 været nogen Fremgang for Kedelpasserforbundets kommunale Afdeling, medens Kedelpasserforeningen af 1898 har stagneret.

Med Skrivelse af 1. August har De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg paany anmodet Grænseudvalget om at tage Sagen op og derved imødekomme de kommunale Kedelpasseres Anmodning om en fornyet Udtalelse i Sagen, og under de derefter for Grænseudvalget optagne Forhandlinger har man tillige anmodet om at faa klaret Spørgsmaalet om, hvorvidt Kedelpasserforbundet har Mulighed for

at træde i Forhandling med Københavns Kommune paa en saadan Maade, at de kommunale Kedelpasseres Interesser kan tænkes at blive varetagne her med lige saa god Virkning, som hvis de var Medlemmer af det kommunale Arbejderforbund. Dette Spørgsmaal er af Udvalget undersøgt, og der er intet, der taler imod Muligheden for, at Kedelpasserforbundet fuldt ud vil være i Stand til til enhver Tid at træde i Forhandling med Københavns Kommune, og under Henvisning til Udvalgets Kendelse i Sagen gentages det, at det er Udvalgets Opfattelse, at de kommunale Kedelpasseres Lønninger altid vil komme til at staa i Forhold til de Lønninger, som Kedelpasserforbundet iøvrigt er i Stand til at gennemføre for sine Medlemmer, dette uanset om de kommunale Kedelpassere er Medlemmer af den ene eller den anden Organisation.

»Efter at Spørgsmaalet om Forhandlingsretten, som alt bemærket, er undersøgt, og da der iøvrigt ikke er foregaaet noget, der kan forandre Udvalgets tidligere Syn paa denne Sag, og da det desuden nu er et Faktum, at Kedelpasserforbundets Afdeling staar med Majoriteten af de kommunale Kedelpassere i deres Afdeling, kan Udvalget kun ved nærværende fastholde det i Kendelse af 20. Juli 1911 indtagne Standpunkt, hvorefter Københavns kommunale Kedelpassere hurtigst muligt bør samle sig i en Forening under Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund.«

København, den 22. Septbr. 1917.

Paa Udvalgets Vegne
J. A. HANSEN.

Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund og Kurvemagernes Fagforening.

Mellem Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund og Kurvemagernes Fagforening var opstaaet Strid om Stopning og Montering af Kurvemøbler, hvilket Arbejde Tapetsererne mente tilhørte deres Fag.

Sagen blev overgivet til Behandling i Grænseudvalget, der i Skrivelse af 5. September d. A. meddeler, at Parterne er enedes om følgende Afgørelse:

»I Erkendelse af, at Stopning og Montering af Kurvemøbler hovedsagelig hidtil har været udført af Tapetserere, som ogsaa har overenskomstmæssige Priser paa dette Arbejde, erklærer Kurvemagernes Repræsentanter sig villige til at arbejde for, at det ogsaa i Fremtiden bliver udført af Tapetsererne og i Overensstemmelse med deres Priskurant.

I Tilfælde, hvor Kurvemagerne, mandlige eller kvindelige, i overvejende Grad beskæftiges med Stopning, bør de overgaa til Tapetserernes Organisation, og begge Parter er enige om snarest muligt at søge Kurvemagermestrene gjort pligtige til ogsaa at rette sig efter Tapetsererfagets Priser«.

Lønbevægelser og Konflikter.

Straahattesyerne i København. I Efteraaret 1916 forsøgte Foreningen af danske Straa- og Filthattefabrikanter at reducere de københavnske Straahattesyeres Lønninger, men Hattearbejderforbundet forhindrede den paatænkte Reduktion og siden da har der været ført Forhandlinger om en Overenskomst, og det er nu lykkedes at enes om en Ordning, hvorved de hidtil gældende Arbejdspriser faar et Tillæg af 5 a 10 pCt. og skal herefter gælde til 1. Juli 1918. Man har derefter nedsat et Udvalg, der skal forhandle om en endelig Overenskomst, gældende fra denne Dato, og Hattearbejderforbundet har anmodet om, og faaet Sanktion til at fortsætte disse Forhandlinger med Fabrikantforeningen.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen. Kbhvn.)

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 17 ✻ KØBENHAVN DEN 27. OKTOBER 1917 ✻ 14. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Gartneriarbejderne hos Barnøe).

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Oktbr. 1917.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. November 1917.

Forretningsudvalget.

Kongresser.

Dansk Kedel- og Maskinpasser-Forbunds Kongres i Odense.

Søndag den 30. September Formiddag Kl. 9½ aabnede Dansk Kedel- og Maskinpasser-Forbund sin Kongres i »Folkets Hus« i Odense. Det var første Gang Forbundet holdt Kongres udenfor København. Kongressen talte ca. 70 Deltagere.

Velkommen.

Formanden, N. Chr. Larsen, København, bød Velkommen.

Vi samles her til Fredens Gerning, og jeg haaber, at vort Arbejde i de kommende Dage maa være frugtbringende for vort Forbund.

Han bød Repræsentanten for De samvirkende Fagforbund, Sekretær Anthon Andersen, særlig Velkommen.

Der blev derefter afsunget en i Dagens Anledning skreven Velkomstsang, hvorefter »Internationale«s kendte Toner klang kraftigt og taktfast gennem Salen.

Kongressens Konstituering.

Til Dirigenter valgtes Johs. Christensen, København, og C. Jensen, Brabrand. Sekretærer blev foruden Hovedsekretæren, M. Lauth, København, N. J. Hansen, Nakskov.

Anthon Andersen takkede for Indbydelsen til De samvirkende Fagforbund, omtalte Arbejderklassens vanskelige Stilling under Krigen, ønskede Held og Lykke med Kongressens Arbejde og udtalte Haabet om, at Kongressen maatte styrke den samlede Organisation af Arbejdere i Danmark.

Formanden mindede i varmtfølte og smukke Ord det afdøde Hovedbestyrelsesmedlem Søren Sørensen, Aarhus. Han havde været Forbundet en god Mand. Ære være hans Minde! (Forsamlingen rejste sig.)

Beretning om Virksomheden.

Formanden gik derefter over til at omtale Virksomheden indenfor Forbundet siden sidste Kongres i 1913.

Aaret 1913 gav Medlemmerne en forkortet Arbejdstid af 2340 Timer, og 116 Medlemmer fik en Lønforhøjelse af ialt 9971 Kr. I 1914 fik vi en Arbejdstidsforkortelse af 19,844 Timer, og 861 Medlemmer fik en Lønforhøjelse af 14,320 Kr. I 1915 fik vi en Nedgang i Timetal af 3250 Timer, og 147 Medlemmer fik 21,106 Kr. i Lønforhøjelse.

Da Overenskomsten i 1916 udløb, lykkedes det efter mange og vanskelige Forhandlinger at faa Medlemmernes samlede Løn hævet med ialt ca. 150,000 Kr., ligesom Forholdene i Virksomheder med kontinuerlig Drift blev forbedret. Det var enkelte Steder lykkedes at bryde Arbejdsgivernes Modstand mod at forkorte Arbejdstiden.

I en Række kommunale Virksomheder var der opnaaet betydelige Forbedringer for Forbundets Medlemmer. Iøvrigt gav Formanden udførlig Oplysning om en Række For-

handlinger og Overenskomster, der var blevet afsluttet i Kongresperioden, ligesom han omtalte Forhandlingerne om en ny Kedelpasserlov.

Efter en meget indgaaende Debat om den aflagte Beretning, hvorunder der af enkelte Delegerede kritiseredes over Resultatet af Forhandlingerne om Overenskomstforholdene i 1916, og efter at Formanden indgaaende havde besvaret de stillede Forespørgsler, godkendtes Beretningen med alle Stemmer mod 1.

Regnskabet

for de forløbne 4 Aar udviste den 31. Marts 1917 en Bank- og Kassebeholdning i Administrationskassen paa 13,582 Kr. 41 Øre og i Strejkekassen 57,354 Kr. 17 Øre.

Medlemsantallet var i 1913 1421 og er nu steget til 1780.

Efter at Kassereren havde besvaret et Par Forespørgsler, godkendtes Regnskabet enstemmigt.

Forholdet til De samvirkende Fagforbund.

Fra Køge, Gjørlev og Københavns Afdeling forelaa Forslag om at udmelde Forbundet af De samvirkende Fagforbund.

Fra Forslagsstillernes Side hævdedes, at De samvirkende Fagforbund havde Skylden for Septemberforliget og for at der i forskellige Fag var sluttet Overenskomster til lav Minimalløn, hvilket havde skadet andre Fag, medens Tilhængerne af De samvirkende Fagforbund klart beviste, at denne Opfattelse støttede sig til fuldstændig Ukendskab til de faktiske Forhold og De samvirkende Fagforbunds Love og hele Myndighedsomraade.

Efter en indgaaende Diskussion forkastedes Forslaget om Udmeldelsen med 44 St. mod 14. (Af disse 14 mødte ydermere de 11 fra Københavns Afdeling med tvungen Mandat.)

Urafstemning?

Esbjerg, Køge og Slagelse Afdelingerne foreslog, at ingen Landsoverenskomst maatte afsluttes, uden at den havde været til Urafstemning blandt Medlemmerne.

Kobenhavns Afdeling foreslog, at Landsoverenskomster ikke maatte afsluttes, uden at disse er godkendt af en dertil valgt Delegation, der bestaar af en Repræsentant for hver af de interesserede Afdelinger.

Københavns Afdelings Forslag vedtoges med 31 Stemmer mod 15. For Urafstemning stemte kun 3.

Ansættelse af en fastlønnet Forretningsfører.

Flere Afdelinger foreslog paa Grund af Forbundets Vækst at ansætte en fastlønnet Forretningsfører, der ikke maatte have anden Beskæftigelse.

Forretningsudvalget med Undtagelse af Kassereren foreslog tillige at gaa over til kun at have et Kontor med en fast Mand til at udføre alt Kontorarbejde i Forbindelse med Forretningsføreren.

Der nedsattes et Udvalg om Sagen, som senere fremsatte Forslag om at ansætte en fastlønnet Formand og en Hovedkasserer, der samtidig er Sekretær.

Forslaget vedtoges med 41 Stemmer mod 19.

Kontingentforhøjelse.

Med 33 Stemmer mod 14 vedtoges det at forhøje det maanedlige Kontingent med 25 Øre.

Lovændringer.

Et Forslag fra Aarhus Afdeling om, at Strejkeunderstøttelsen ændres til 18 Kr. ugenlig pr. Medlem med et Tillæg af 1 Kr. 50 Øre for hvert hjemmeværende Barn under 15 Aar vedtoges.

Paa Forslag af Forretningsudvalget vedtoges det bl. a., at for at opnaa Begravelseshjælp skal vedkommende uafbrudt have været Medlem i 12 Maaneder.

Københavns Afdeling foreslog, at der skulde mindst 10 Medlemmer til at danne en selvstændig Afdeling i Stedet for som nu 4, dog at Forretningsudvalget kan give Dispensation herfra, naar Samfærdselsforholdene er særlig vanskelige, men at der i alle Tilfælde kræves mindst 6 Medlemmer.

Forslaget debatteredes ret udførligt, men ved Afstemning forkastedes det.

Fra Aarhus Afdeling foresloges, at til Valgbarhed for Tillidsmændene i Afdelingerne kræves 12 Maaneders Medlemsret.

Forslaget vedtoges uden Debat.

Forretningsudvalget foreslog, at Medlemsrestancefristen under alle Forhold skal være den samme som i Arbejdsløshedskassens Vedtægt angivet, og endvidere, at Kontingentet til Forbundet fremtidig indbetales den 8. i Stedet for den 15. i den efterfølgende Maaned.

Efter Anbefaling af Forretningsføreren vedtoges Forslaget.

Københavns Afdeling foreslog, at Valget af delegerede til Kongressen foregaar i Kredse efter Landets Amtsinddeling, i København afdelingsvis.

Forslaget forkastedes efter en kort Debat.

Samme Afdeling foreslog, at der fremtidig betales 8 Kr. pr. Dag i Kongresdiæter til lokal-delegerede og 10 Kr. pr. Dag for udenbys-delegerede plus tabt Arbejdsindtægt, og foreslog tillige en Ændring i Forhandlingsudvalgets Diæter.

Disse Forslag vedtoges. Ligeledes vedtoges et Ændringsforslag fra S. Andersen, Aarhus, om, at der, indtil normale Forhold indtræder, betales 9 Kr. for lokal-delegerede og 12 Kr. for udenbys-delegerede.

Odense Afdeling foreslog, at naar en Afdeling med Forretningsudvalgets Sanktion afsluttede nye Overenskomster paa egen Haand, skulde de dermed forbundne Udgifter dækkes af Forbundet, naar Forhandlingerne var afsluttede paa tilfredsstillende Maade.

Forslaget vedtoges.

Nyemann, Ringsted, stillede et Ændringsforslag om, at saadanne lokale Forhandlingsudgifter i det hele taget betales af Forbundet, naar Forretningsudvalget skønner, at dette er berettiget. Dette Forslag vedtoges med alle Stemmer mod 6.

Den ny Overenskomst.

Der forelaa fra forskellige Afdelinger en Række Forslag til Forbedring af den nuværende Lønoverenskomst, som udløber 1. Februar 1918. Efter en længere Diskussion paalagdes det den kommende Ledelse at lægge de foreliggende Forslag til Grund for Forhandlingerne om en ny Overenskomst.

Fastsættelsen af Lønninger

til Forretningsfører og Kasserer. Uden Debat vedtoges det at yde de to Mænd hver 2400 Kr. aarlig. Revisorernes Løn — 50 Kr. aarlig til hver — bibeholdtes.

Hans Jensen, Odense, foreslog at yde et Gratiale til den afgaaede Formand, Kasserer og Sekretær paa 10 pCt. af deres Løn fra 1913. Forslaget vedtoges uden Debat med 16 Stemmer mod 4.

Valg.

Til Formand valgtes Chr. Jensen, Brabrand, til Hovedkasserer og Sekretær valgtes M. Lauth, København.

Til Revisorer genvalgtes Johs. Christiansen og C. A. Petersen, København.

Til Medlemmer af Forretningsudvalget valgtes Johs. Mikkelsen, P. L. Christensen og Hans Jensen, København.

Til Repræsentantskabet valgtes: For Jylland Kalmer, Aarhus, Nielsen, Silkeborg, Mølkjær, Aalborg, og H. Kjær, Vejen. For Fyn genvalgtes Hans Jensen, Odense. For Lolland N. J. Hansen, Nakskov og for Sjælland valgtes Larsen, Slagelse, og Riis, Rønne.

Kongressens Afslutning.

Den afgaaede Formand, Chr. Larsen, der ikke havde ønsket Genvalg, efter at det var vedtaget at gaa over til fuldt aflønnede Funktionærer, takkede for de 15½ Aar han havde haft den Ære at lede Forbundet og sluttede med et Leve for dette og den nye Ledelse.

Der bragtes den afgaaede Forretningsfører og Hovedkasserer en varm Tak for deres Arbejde for Forbundet.

Efter at Anthon Andersen havde takket for Samværet, sluttede Kongressen med begejstrede Hurraraab for Organisationens fortsatte Trivsel, hvorefter man gik over til at behandle Arbejdsløshedskassens Dagsorden.

Dansk Typograf-Forbunds 7. Delegeretmøde.

Dansk Typograf-Forbund afholdt sit 7. Delegeretmøde i Dagene 30. Juli til 1. Avgust i »Folkets Hus«, Enghavevej 40, København. Til Stede var 175 Delegerede foruden Forbundsstyrelse, Revisorer og indbudte Gæster. Alle Mandater godkendtes. Som indbudte Gæster var følgende til Stede: Fra Broderforbundene i Norge og Sverrig disses Formænd *Oscar Ruud* og *Wiberg*, for De samvirkende Fagforbund *Peder Hedebol* og endelig Forbundets tidligere Forretningsfører *P. Hvidtfeldt*, nuværende Kontorchef ved den offentlige Arbejdsanvisning.

Til Dirigenter valgtes: *Carl Nielsen*, København og *Marthin Petersen*, Aarhus. Til Sekretærer: *Alb. Jensen*, Aarhus, *P. Hansen* og *Anton Christensen*, København, samt *Axel Juul*, Odense.

Der forelaa for de Delegerede en omfattende Beretning. Denne suppleredes med en mundtlig Beretning af Forbundets Formand, Bogtrykker *Victor Petersen*, hvori han omtalte Forandringerne i Hovedbestyrelsen i de forløbne 3 Aar. Noget af det første Arbejde, vi havde efter sidste Kongres, var Urafstemningen angaaende Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund. Forslaget blev jo forkastet; og det lader til, at der ligesom er kommet noget mere Ro over dette Spørgsmaal. Der kommer jo en Gang imellem Tider, hvor Utilfredsheden ligesom giver sig særlig kraftige Udslag; men det vil sikkert vise sig senere, at meget af det, man har beskyldt De samvirkende Fagforbund for, har vist sig ikke at være rigtigt. Saaledes som Organisationerne er tømret op, er det absolut nødvendigt, at man har et centralt Sted, hvor alle Traadene løber sammen. Man hører nu ofte den modsatte Anke mod De samvirkende Fagforbund af, hvad man hørte før. Nu taler man ofte om, at De samvirkende Fagforbund arbejder for lidt; tidligere ankede man over, at De samvirkende Fagforbund lagde sig i Vejen for Fagenes Selvbestemmelsesret.

Formanden omtalte derefter Fagskolen, og i denne Forbindelse Forslaget om Indførelse af en Maskinsætterskole. Det vil maaske blive det bedste at faa disse forenede; men Forholdene vil sikkert føre med sig, at vi maa betale en hel Del flere Penge for at beholde vor Indflydelse paa Fagskolen.

Internationale har ganske naturligt ikke virket særlig stærkt; Sekretæren har jo været spærret inde et Stykke Tid, men det lykkedes dog at faa ham fri igen. Der blev fra et enkelt Land gjort Forsøg paa at benytte denne Situation til at faa flyttet Sekretariatet, men det lykkedes dog ikke. I denne Sag stod de tre nordiske Lande samlede.

De forløbne 3 Aar har været de sværeste i den Tid, jeg har siddet i Ledelsen for Typograferne. Vi maatte straks efter sidste Delegeretmøde til Forhandling med Principalerne for at planlægge Arbejdet paa at faa den truende Arbejdsløshed fordelt paa saa mange som muligt. Formanden omtalte Resultatet deraf samt af de Forhandlinger, der blev ført saavel i København som i Provinsen angaaende Dyrtidsforanstaltningerne.

Vi var ikke glad ved at gaa til Forhandling denne Gang om den ny Provinstarif, thi Forholdene tegnede sig saa mørkt som muligt paa alle Maader. Vi var i Forretningsudvalget enige om at forlange en klækkelig Lønforhøjelse, og hvis man ikke kunde faa denne gennemført, da lade det gaa »til Tops«, lige til Forligsmanden. Men Bogtrykkerne benyttede den modsatte Taktik: at byde saa lidt som muligt. Vi naaede dog et Resultat, som Forretningsudvalget fandt forsvarligt. Særlig var vi glade for Indførelsen af Regler for Behandling af faglig Strid. Provins-Kollegerne stemte dog Resultatet ned, og vi maatte saa til Forhandling igen. Bogtrykkerne var imidlertid ikke til at komme til at forhandle med, og vi udsendte derfor 1. Strejkevarsel. Der kom derefter Forhandling i Arbejdsgiverforeningen, og efter 3 Dages Arbejde

lykkedes det at faa et Resultat, der blev vedtaget. I 15 Aar, fra 1902, er Lønningerne i Provinsen steget ca. 70 pCt., og selv om det ikke er tilstrækkeligt til at opveje den nuværende ekstraordinære Dyrtid, saa er ét dog sikkert, og det er, at havde vi ikke staaet samlede i vor Organisation, da havde vi ikke naaet nær saa vidt. De smaa, regelmæssige Fremskridt er den sikre Vej fremad, og selv om man paa anden Maade kan opnaa en klækkelig Forhøjelse ved at benytte Konjunkturerne, saa er det den Slags Operationer, der giver Bagslag, og det vil let kunne bevirke, at vi kommer ind paa den glidende Skala, hvilket sikkert ikke vilde være heldigt.

Om Beretningen førtes en længere Diskussion, som bl. a. drejede sig om den nye Provins-Tarif og Forhandlingerne forud for dennes Vedtagelse.

Virksomheden godkendtes enstemmigt.

Derefter behandledes en lang Række Forslag til Ændringer af Lovene. Disse gav Anledning til en længere Diskussion og til Vedtagelse af nogle Lovændringer af mindre indgribende Betydning.

I et af Ændringsforslagene gemte sig et Forslag om Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund. Dette forkastedes med 99 Stemmer mod 56. Det vedtoges dog at lade Spørgsmaalet udgaa til Landsafstemning.

Der blev endvidere givet Forbundsstyrelsen Fuldmagt til eventuelt Køb af en Ejendom i København.

Der blev nedsat et Udvalg til Udarbejdelse af et Forslag om Oprettelse af en »Privat Reservefond«. Arbejdet skal være tilendebragt inden Udgangen af 1917.

Lønninger og Diæter for Forbundets Tillidsmænd blev fastsat efter Indstilling af et derom af Delegeretmødet nedsat Udvalg.

Ledelsen opfordredes til snarest at søge Lærlingene organiserede,

Forslag om Oprettelse af en Maskinsætterskole forkastedes, medens det vedtoges stadig at samarbejde med Fagskolen, ogsaa efter at den bliver flyttet over til Teknologisk Institut.

Til Forretningsfører for Provinserne indstilledes Karl Sørensen, Kolding og Carl Nielsen, København.

Victor Petersen indstilledes atter til Formandsstillingen. Det endelige Valg af Ledelse foregaar ved en senere foretagen Landsafstemning.

Mødet tog en bevæget Afsked med Viggo Christensen, og der blev overrakt ham en Erindringsgave.

Mandag var de Delegerede Gæster ved en lille Frokost med Københavnerne som Vært, og Tirsdag Aften holdt de københavnske Afdelinger en Sommerfest, hvortil de Delegerede var indbudt og hvor der herskede en fortrinlig kammeratlig Stemning.

Derefter afholdtes Delegeretmøde i

Bogtrykfagets Arbejdsløshedskasse.

Mødet konstituerede sig med de samme Dirigenter og Sekretærer, som havde fungeret ved Kongressen.

Der aflagdes Beretning af Formanden, *Victor Petersen*, og Regnskabet fremlagdes af Forretningsfører og Hovedkasserer *Viggo Christensen*. Begge Dele godkendtes.

En lang Række indsendte Lovforslag blev behandlet, og nogle Lovændringer vedtaget.

Til Arbejdsanviser genvalgtes *Laur. Jensen*, København. Den øvrige Ledelse vælges ogsaa her ved Landsafstemning.

Valget af Ledelse

er senere foretaget og har givet følgende Resultat, efter hvad vi erfarer ved telefonisk Forespørgsel til Forbundet.

Victor Petersen er genvalgt som Formand for saavel Forbundet som Arbejdsløshedskassen.

Karl Sørensen, Kolding, valgtes som Forretningsfører for Provinserne og Hovedkasserer for Arbejdsløshedskassen.

Fred. Nielsen, Køge, valgtes som Redaktør af Fagbladet.

Forretningsudvalget bestaar af:
Victor Petersen, *Karl Sørensen*,

Laur. Jensen, *Vilh. Wartenberg*, *Henriette Crone* og *P. Hansen*.

Til Hovedbsstyrelsen er valgt (i alfabetisk Rækkefølge) i København:

P. Berendt, *Henriette Crone*, *P. Hansen*, *W. Jacobsen*, *Harald Jensen*, *Laur. Jensen*, *Johs. Larsen*, *Amalie Gram-Petersen*, *Jul. Scrøder*, *Alb. Sørensen* og *Vilh. Wartenberg*.

I Provinserne:

L. Eichkardt, Esbjerg, *P. Gerdt*, Aalborg, *Alfr. Hansen*, Holbæk, *H. A. Hansen*, Slagelse, *C. V. Jensen*, Svendborg, *Ludv. Kragh*, Nakskov, og *N. Mortensen*, Aarhus.

De saaledes valgte udgør Ledelsen saavel for Forbundet som for Arbejdsløshedskassen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Gartneriarbejderne i Barnøes Planteskole, Hørsholm. I August opstod en Konflikt mellem Dansk Gartnerforbund og Barnøes Planteskole i Hørsholm. Forbundets lokale Afdeling havde indledet Overenskomstforhandling, men blev afvist paa en saadan Maade, at Forbundet blokerede Virksomheden. Siden, efter at Sagen var forhandlet med De samvirkende Fagforbund, skred man ogsaa til en Boykotting af Firmaets Produkter, hvilket særlig var følelig hos de mange Anlægsgartnere i Villakvartererne langs Strandvejen.

»Dansk Anlægsgartnerforening« følte sig brøstholden ved denne Boykotting, som den formente var ulovlig og derfor krævede ophævet. Den 10. September afholdtes et Forhandlingsmøde om denne Side af Sagen; i Mødet deltog efter Ønske fra Forbundet en Repræsentant for De samvirkende Fagforbund.

Her fastholdt Arbejdernes Repræsentanter, at Boykottingen var lovlig, og man kunde ikke indgaa paa at hæve den. Derimod enedes man om at et Mæglingsudvalg paa 2 Medlemmer fra hver Side skulde træde sammen og søge hidført en Udgang af selve Konflikten hos Barnøe. Ogsaa i dette Udvalg indtraadte efter Forbundets Ønske en Repræsentant for De samvirkende Fagforbund.

Ved en derpaa følgende Forhandling paa Hørsholm Hotel den 15. Septbr. lykkedes det at naa til Enighed om en Overenskomst for Barnøes Planteskole. De væsentligste Punkter i denne er følgende:

Minimallønningerne er: For Gartnermedhjælpere med 5 Aars Uddannelse, hvoraf 2 Aar ved Planteskolebranchen, 60 Øre pr. Time. Medhjælpere med 5 Aars Uddannelse, men som ikke har været ved Planteskolebranchen før, kan i et Aar arbejde for mindst 50 Øre i Timen. Arbejdsmænd lønnes med mindst 55 Øre pr. Time.

Overarbejde kræves kun i de travleste Perioder og betales da med 10 Øre ekstra pr. Time til alle Satser.

Arbejdstiden er fra 1. Marts til 1. Oktbr. 9½ Time daglig. Efter Aarstiden forkortes Arbejdstiden gradvis ned til 7½ Time, som er gældende fra 1. Decbr. til 1. Febr.

Der indføres en personlig gensidig Opsigelsesfrist paa en Uge. Opstaaede Uoverensstemmelser behandles efter Normen for Regler for Behandling af faglig Strid.

De strejkende Arbejdere genantages saa vidt de selv ønsker det.

Overenskomsten gælder, indtil Forbundet opnaar Overenskomst med andre sjællandske Planteskoler.

Strejken og Blokaden hæves straks, og eventuelle af Striden foranledigede Retssager bortfalder.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E Bording (V Petersen. Kbhvn).

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Oktober Maaned 1917.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. November 1918.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 2 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

A.E.BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 18 ✻ KØBENHAVN DEN 3. NOVEMBER 1917 ✻ 14. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Arbejderforsikrings-Raadet. Lønbevægelser og Konflikter (Overenskomst med Skandinavisk Kakao- og Kaffekompagni. Lager- og Pakhusarbejderne hos Gaile & Jessen. Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderne. Skræddere og Syersker. Skrædderne hos Lauritzen & Co.).

Kongresser.

Papirindustriarbejdernes Forbund i Danmark

afholdt sin 10. Kongres i Dagene 13.—16. Oktober. Møderne fandt Sted paa Hotel *Dania*, Næstved.

Den konstituerede Forretningsfører, *Martin Olsen*, Næstved, aabnede Forhandlingerne og bød Velkommen. Tilstede var som Delegerede og Hovedbestyrelsesmedlemmer ialt 40 Personer. Alle Mandater godkendtes. Som indbudte Gæster var følgende tilstede: Fra det norske Broderforbund *Bratvold*, fra Grofock Fabrikarbetareförbundet *Söder* og fra Sagverksarbetareförbundet *Strand* (Papirarbejderne i Sverrig er delt i disse to Forbund), fra De samvirkende Fagforbund *Peder Hedebol*. Til Dirigenter valgtes *Alfr. Hansen*, Dalum og *I. P. Jørgensen*, Næstved. Til Sekretærer *P. Mørkeberg*, Næstved, *Magnus Petersen*, Silkeborg og *I. Knudsen*, Frederiksberg.

Martin Olsen aflagde den mundtlige Beretning om Virksomheden, idet han omtalte, at den tidligere Forretningsfører, Lars Jensen, sidste Sommer ret pludseligt havde nedlagt sit Mandat. Under Omtalen af den faglige Virksomhed berørtes særlig de to Lønbevægelser 1916 og 1917, som tilsammen havde givet Medlemmerne, særlig de lavest lønnede, en væsentlig Indtægtsforøgelse og styrket deres Modstandskraft overfor den af Krigen skabte frygtelige Dyrtid.

Nogle mindre Uoverensstemmelser var i Periodens Løb ordnet paa en for Forbundet antagelig Maade, saaledes i Silkeborg et Stridsspørgsmaal om Betaling for Dage mellem Helligdage og en Uoverensstemmelse paa Fabrikken i Valby angaaende to til Tillidshverv valgte Kammerater.

I organisatorisk Henseende er Forbundets Stilling den samme gode som ved Kongressen i 1915. Allerede den Gang var praktisk talt alle paa Papirfabrikkerne beskæftigede mandlige og kvindelige Arbejdere Medlemmer af Forbundet, og saaledes er det fremdeles. I Roskilde er oprettet en ny Afdeling, nemlig for St. Clara Mølles Arbejdere. Ellers er ingen nye Afdelinger oprettet, da der ikke i Perioderne er oprettet nye Fabrikker. Lagerarbejderne paa A/S De forenede Papirfabrikkers Lager i København havde en Tid været organiseret under Forbundet, men var senere overgaaet til Lager- og Pakhusarbejdernes Fagforening under Dansk Arbejdsmandsforbund.

Efter en Diskussion godkendtes Beretningen.

Regnskabet forelagdes, ligeledes af Martin Olsen. Ogsaa dette godkendtes efter en Diskussion.

Forbundslovene underkastedes en meget detailleret Behandling, og der vedtoges en Række Ændringer, som træder i Kraft fra 1. November iaar. Bl. a. blev Strejkeunderstøttelsen forhøjet, højeste Sats fra 11 til 15 Kr. ugl., Strejkeunderstøttelsen pr. Barn fra 1 Kr. til 1½ Kr. ugl. Samtidig forhøjedes det maanedlige Strejkebidrag fra 60 og 30 Øre til 80 og 40 Øre, henholdsvis for helt- og for halvtbetalende Medlemmer. Bidraget til Forbundskassen forhøjedes paa samme Maade fra 40 og 20 Øre til 50 og 25 Øre. Det vedtoges, at ingen

Landsoverenskomst kan godkendes, uden først at have været forelagt Afdelingerne til Godkendelse.

Kongressen gik derefter over til at drøfte det skandinaviske Samarbejde. Repræsentanter fra de tre nordiske Lande havde drøftet Sagen paa en Konference i Gøteborg, og herfra forelaa et Udkast til Regler, som Broderforbundet i Norge og Savværksarbejderforbundet i Sverrig allerede har givet Tilslutning til. Det svenske Grov- og Fabriksarbejderforbund stiller sig sympatetisk til Tanken, men maa først have sine alt bestaaende skandinaviske Aftaler underkastet en Revision, inden det kan tiltræde en, særlig for Papirindustrien, gældende Aftale.

Fra Afdelingen i Næstved forelaa endvidere et saalydende Forslag:

I Tilfælde af Konflikt mellem Arbejdere og Arbejdskøbere i et af de Lande, der henhører under Sammenslutningen, skal Forbundsledelsen i de Lande, hvor der ikke er Konflikt, kontrollere og paase, at der ikke udføres Papir til det Land, hvor Konflikten er. Viser det sig, at der eksporteres Papir til nævnte Land. er det Forbundets Pligt straks at standse de Maskiner, hvor det til Eksport bestemte Papir fabrikeres, ligesom det er dets Pligt at henstille til alle Arbejdere, der er beskæftigede med Transport af samme, at deltage i Sympatistrejke, for derved at frembringe et godt Resultat for de i Konflikten implicerede Arbejdere.

Efter en grundig Drøftelse godkendtes de forelagde Regler for skandinavisk Samarbejde. Kongressen gav ligeledes Forslaget fra Næstved sin Tilslutning, saaledes at dette henvises til nærmere Behandling i de paagældende Broderorganisationer og i den skandinaviske Kommitè.

Fra Dalum forelaa Forslag om Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund. Dette forkastedes med 25 Stemmer mod 7.

Kongressen gik derefter over til en Behandling af Spørgsmaalet om Opsigelse af Overenskomsten og dens fremtidige Virksomhed iøvrigt. To Sager var her særlig fremtrædende; for det første Hovedorganisationernes Henstilling om snarlig Optagelse af Forhandlinger paa Basis af et ekstra Dyrtidstillæg og Forlængelse paa et Aar af den gældende Overenskomst, samt Spørgsmaalet om den 8 Timers Arbejdsdag, Treholdsskiftet i Papirfabrikkernes kontinuerlige Drift. Om denne Sag er der ført meget langvarige Forhandlinger i Arbejdsraadet og mellem dette og Repræsentanter for de interesserede Parter. Det menes, at der i en nær Fremtid vil foreligge en ministeriel Forordning om Indførelse af 8 Timersdagen i Henhold til Fabriklovens § 24. Under Forudsætning af, at denne Forventning gaar i Opfyldelse, kan man afstaa fra, at Kravet rejses under de forestaaende Overenskomstforhandlinger. Om hele dette Forhold blev følgende Resolution vedtaget:

Kongressen gentager det ofte fremførte Krav om en 8 Timers Arbejdsdag i Papirfabrikkernes kontinuerlige Drift, som er paakrævet ved Arbejdets sundhedsnedbrydende Karakter, og forventer — i Henhold til de med Arbejdsraadet førte Forhandlinger — at en ministeriel Bestemmelse herom snarest vil fremkomme.

Kongressen tiltræder Forslaget om, at der straks indledes Forhandlinger med Arbejdsgiverne om et ekstra Dyrtidstillæg paa Grundlag af en Forlængelse paa et Aar af den gældende Overenskomst. Hovedbestyrelsen bemyndiges til at føre disse Forhandlinger paa Forbundets Vegne, idet det dog paalægges den, under Forhandlingerne at have Opmærksomheden henvendt paa Spørgsmaalet om den 8 Timers Arbejdsdag og ikke — uden fornyet Bemyndigelse — at afslutte Overenskomst for det kommende Aar, med mindre den 8 Timers Arbejdsdag er sikret paa den ene eller den anden Maade.

Der vedtoges en Bevilling til Arbejderskolefondet.

Det vedtoges, at Forbundets Sæde henflyttes til København, saa snart Tiden dertil er belejlig. Det nærmere overlodes Hovedbestyrelsen.

Et Forslag om almindelig Arbejdshvile den 1. Maj overlodes Afdelingerne til Afstemning.

Der vedtoges Udarbejdelse af en Statistik over Løn-, Arbejds- og Sygelighedsforhold.

Efter Fastsættelse af Lønninger og Diæter skred man derefter til Valg af Ledelse (Hovedbestyrelsen sammensættes paa Basis af Afdelingerne).

Til Forretningsfører valgtes *Martin Olsen* og til Viceforretningsfører *Gustav Mortensen*, begge af Næstved. Foruden disse indvalgtes i Forret-

ningsudvalget *Henry Madsen* og *Christoffer Jensen*, København, *Chr. Hansen*, Silkeborg og *Hans Olsen*, Dalum.

Til Revisorer valgtes: *Carl Rehr* og *Peter Jensen*, København, samt *Chr. Hansen* og *J. F. Petersen*, Næstved.

Det vedtoges, at næste Kongres afholdes 1920 i Silkeborg.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde afholdtes derefter. Til Dirigent valgtes *I. P. Jørgensen* og til Sekretær *Mørkeberg* begge af Næstved. Den fungerende Formand og Hovedkasserer, *Martin Olsen*, oplæste Protokollen, aflagde Beretning og forelagde Regnskabet, der alt blev godkendt efter en kort Debat.

Man skred derefter til Behandling af nogle indsendte Lovændringsforslag. Ledelsen havde forud for Delegeretmødet konfereret med Inspektoratet om disse og alle de herhen hørende Forhold. Det vedtoges, at der kan optages Medlemmer under 18 Aar, dog saaledes, at de først bliver understøttelsesberettigede — efter den lovmæssige Karenstid — en Maaned efter det fyldte 18 Aar. Iøvrigt forblev Lovene i alt væsentligt uforandrede.

Til Formand og Hovedkasserer valgtes *Martin Olsen*, Næstved, og til Hovedbestyrelse desuden: *Henry Madsen* og *Christoffer Jensen*, København samt *Chr. Hansen*, Silkeborg og *Gustav Mortensen*, Næstved. Til Revisorer valgtes *Carl Rehr* og *Peter Jensen*, København.

Papirindustriarbejderne havde dermed endt Arbejdet for denne Gang. Der var arbejdet flittigt. Forhandlingerne strakte sig fra tidlig Morgen til ud paa Aftenen med en Spisepavse paa 1½ Time daglig. Næstved Afdeling havde paa forskellig Maade sørget for at gøre Opholdet behageligt og lærerigt for Kongressens Deltagere. Der var saaledes arrangeret et Fællesbesøg paa den store og moderne Magle Mølle Papirfabrik.

Kongressen var præget af den bedste kammeratlige Aand, og Forhandlingerne sluttedes under begejstrede Leveraab for Forbundet og dettes nye Forretningsfører.

Arbejderforsikrings-Raadets Voldgiftsret.

Den 17. Oktober 1917 har Arbejderforsikrings-Raadet udsendt følgende Meddelelse:

I Medfør af § 12 i Mønsterbestemmelser til Forsikringsbetingelser for Forsikring efter Lov Nr. 205 af 6. Juli 1916 har Arbejderforsikrings-Raadet med Indenrigsministeriets Billigelse fastsat følgende

Regler for den af Raadet nedsatte Voldgiftsret til Afgørelse af Tvistigheder mellem Forsikringsselskaber og Forsikringstagere

angaaende Ulykkesforsikringer i Henhold til nævnte Lov:

§ 1. Voldgiftsretten har til Formaal at afgøre Tvistigheder, dermed Hensyn til Forsikringer, tegnede i Henhold til Ulykkesforsikringsloven af 6. Juli 1916, maatte opstaa mellem Forsikringsselskaberne og Forsikringstagere angaaende Forsikringsbetingelserne, Forsikringernes Ikrafttræden, Omraade og Ophør, og saaledes, at Arbejderforsikrings-Raadets Afgørelse er bindende for Voldgiftsretten. For saa vidt Arbejderforsikrings-Raadet maatte have paalagt enten et Forsikringsselskab eller en Arbejdsgiver at udrede et Erstatningsbeløb i Henhold til Ulykkesforsikringsloven til en forsikret Arbejder eller dennes efterladte, kan Tvistigheder, der maatte opstaa mellem Forsikringstager og Forsikringsselskab angaaende en saadan Forsikring, derfor kun indbringes for Voldgiftsretten med Hensyn til Spørgsmaal om, hvorvidt der efter Forsikringskontraktens Indhold tilkommer den, hvem Erstatning ved Raadets Afgørelse er paalagt, Regres eller andre Krav overfor Forsikringstageren, respektive Forsikringsselskabet.

§ 2. Voldgiftsretten bestaar af Arbejderforsikrings-Raadets Formand, et af nævnte Raads kongevalgte Medlemmer, som dertil udpeges af Raadet, samt af Raadets Kontorchef.

Arbejderforsikrings-Raadets Formand er Formand i Voldgiftsretten. Sekretærforretninger varetages af

Raadets Kontorchef med den Medhjælp, som Formanden dertil maatte tilforordne.

§ 3. Voldgiftsafgørelsen og andre Beslutninger af Voldgiftsretten træffes ved Stemmeflerhed af Formanden og de 2 andre Voldgiftsmænd i Forening.

§ 4. Voldgiftsrettens Kendelse kan begæres saavel af Forsikringsselskab som af Forsjkringstager.

Begæring om Voldgift indgives skriftligt og stiles til Voldgiftsretten. Begæringen skal indeholde en tydelig Fremstilling af Sagen og de Punkter, hvorom Kendelse ønskes, og være ledsaget af Oplysninger og Bevisligheder angaaende de fremsatte Paastande, samt af en Udskrift af Forsikringsbegæringen, hvoraf fremgaar, at Forsikringstageren har underkastet sig Voldgiftsrettens Afgørelse.

§ 5. Saasnart Voldgiftsretten har modtaget Begæring om Kendelses Afsigelse, underretter Formanden Modparten om Sagens Fremkomst og opfordrer ham til indenfor en nærmere fastsat Frist at give Tilsvar.

§ 6. Enhver af Parterne har Ret til under Forhandlingen for Voldgiftsretten at lade møde med eller ved en Tillidsmand

§ 7. Voldgiftsretten er berettiget til at foretage selvstændig Undersøgelse i Sagen, og Parterne er pligtige til at meddele Voldgiftsretten enhver Oplysning Sagen vedrørende, som af Retten forlanges, og at overlevere Retten samtlige til Sagen hørende Dokumenter. Voldgiftsretten kan fordre, at Parterne giver personligt Møde for Voldgiftsretten for at afgive Forklaring, hvor dette skønnes nødvendigt, og personligt Møde af Parterne ikke vil medføre uforholdsmæssige Vanskeligheder eller Udgifter for disse.

Viser nogen Part sig uvillig til at tilvejebringe de af Voldgiftsretten begærte Oplysninger, maa han finde sig i, at Sagen afgøres paa Grundlag af det af den anden Part oplyste eller anbragte eller de Oplysninger, som Voldgiftsretten selv maatte have tilvejebragt.

§ 8. Naar Voldgiftsretten finder, at Sagen er tilstrækkeligt oplyst, eller at der i al Fald er givet Parterne tilstrækkelig Tid til under Sagen at varetage deres Tarv, bliver Sagen at optage til endelig Behandling og Paakendelse.

§ 9. Naar Sagen optages til endelig Behandling, underrettes Parterne herom.

§ 10. Voldgiftsretten har Ret til paa ethvert Punkt af Sagen at mægle Forlig mellem Parterne.

§ 11. Under Sagens Paakendelse maa kun Voldgiftsrettens Medlemmer og Medhjælpere være til Stede.

§ 12. Saafremt Voldgiftsretten, efter at Sagen af Retten er optagen til Paakendelse, finder, at yderligere Oplysninger bør tilvejebringes, genoptager Retten Sagens Forhandling. Herom underrettes Parterne, og der gives dem Lejlighed til at søge de manglende Oplysninger fremskaffet.

§ 13. I en dertil indrettet Protokol indføres et Resumé af Sagen samt de af Retten trufne Beslutninger og afsagte Kendelser.

Protokollen underskrives af Voldgiftsrettens Medlemmer.

§ 14. Naar Kendelse er afsagt af Voldgiftsretten, tilstiller Formanden straks hver af Parterne en bekræftet Udskrift af Protokollen angaaende den afsagte Kendelse.

§ 15. For hver Sags Behandling erlægges en af Voldgiftsretten fastsat Godtgørelse.

Det afgøres ved hver af Voldgiftsretten afsagt Kendelse, hvem af Parterne der skal betale de med Voldgiften forbundne Omkostninger og med hvilket Beløb.

§ 16. Enhver af Parterne har Ret til at forlange de for Voldgiftsretten fremlagte Originaldokumenter tilbageleverede.

§ 17. De af Voldgiftsretten afsagte Kendelser er endeligt forbindende for Parterne.

Philipsen.

V. L. Faber.

Lønbevægelser og Konflikter.

Overenskomst med A/S Skandinavisk Kakao- og Kaffekompagni. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 1. Oktbr. d. A. enedes man om, at den siden 15. Maj 1915 gældende Overenskomst fornyes mellem Kompagniet og Lager- og Pakhusarbejdernes Fagforening af 1907 og gælder til den opsiges med 3 Maaneders Varsel, dog tidligst til 1. Maj 1919.

I Stedet for det hidtil betalte Dyrtidstillæg betales der fra 1. Oktober d. A. et Tillæg af 5 Kr. pr. Uge og fra 1. Maj 1918 yderligere 1 Kr. Ved Arbejde ud over den normale Arbejdstid samt paa Søn- og Helligdage betales et Dyrtidstillæg af 10 Øre pr. Time.

Lager- & Pakhusarbejderne hos A/S Galle & Jessen, København. I Skrivelse af 24. August d. A. meddelte Dansk Arbejdsmands Forbund at dets københavnske Afdeling af Lager- og Pakhusarbejdere i nogen Tid havde ført Forhandlinger med Akts. Galle & Jessen ang. et Dyrtidstillæg til dets der arbejdende Medlemmer, men at disse Forhandlinger var endt uden Resultat, hvorfor man anmodede De samvirkende Fagforbund om at foranledige optaget Forhandlinger under Hovedorganisationernes Medvirkning.

Inden Sagen naaede frem til Fællesmøde lykkedes det Parterne, gennem Dansk Arbejdsmands Forbund og Foreningen af danske Chokolade- og Sukkervarefabrikanter, at naa til Enighed om Sagen, hvorefter der, foruden den overenskomstmæssige Løn og det nugældende Dyrtidstillæg af 10 Kr. pr. Maaned, ydes Lager- og Pakhusarbejderne et ugentligt Dyrtidstillæg af 2 Kr. 50 Øre.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejderne. Indenfor Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Rækker har Overenskomstforholdene hidtil lidt under den Vanskelighed, at de var ordnede ved forskellige Overenskomster med spredte Omraader i København og Landet over. Nu er det lykkedes Forbundet at faa denne Mangel heldigt bragt ud af Verden, idet der i disse Dage er afsluttet en samlet Overenskomst mellem Forbundet paa den ene Side og Københavns Guldsmedelav, Foreningen af danske Sølvvarefabrikanter og Fællesrepræsentationen af danske Guldsmede paa den anden Side.

Ved denne Overenskomst er der samtidig opnaaet en anselig Række Forhøjelser og Forbedringer.

For alle ved Guld- og Sølvsmedefaget beskæftigede Arbejdere, saavel mandlige som kvindelige, er Minimallønnen pr. Time, henholdsvis for 1ste, 2det, 3die og 4de Aar efter Læretidens Udløb forhøjet fra omtrent 32, 39, 43½ og 48 Øre til 42, 50, 55 og 60 Øre. pr. Time.

For Guld- og Sølvpolererne, som hidtil ikke havde nogen Minimalløn, er der nu fastsat en saadan. Den er for Guldpolererne henholdsvis det 1ste, 2det og 3die Aar fra Læretidens Udløb 35, 40 og 45 Øre pr. Time og for Sølvpolererne de tilsvarende Aar 25, 30 og 35 Øre pr. Time.

For mandlige Fabriksarbejdere er Minimallønnen 40, 45, 50 og 55 Øre i Timen, henholdsvis det 1ste, 2det 3die og 4de Aar, regnet fra det fyldte 18. Aar, imod tidligere ca. 28, 32, 37 og 40 Øre. For kvindelige Fabriksarbejdere, hvis hidtilværende Minimallønninger ikke har været fuldt effektive, er Satserne nu 30, 35 og 40 Øre pr. Time henholdsvis det 1ste, 2det og 3die Aar, regnet fra det fyldte 18. Aar.

Endvidere bestemmer Overenskomsten følgende:

Alle nugældende højere Timelønninger for Sølvarbejdere end Minimallønnen erholder et Tillæg af 10 pCt. Til Timelønninger paa 80 Øre og derover ydes dog kun 5 pCt. Tillæg.

For Guldarbejdere gælder følgende Satser: Hidtilværende Lønninger fra 48—50 Øre pr. Time forhøjes til 62 Øre, Lønninger fra 51—55 Øre til 65 Øre, fra 56—60 til 68 Øre, fra 61—64 til 70 Øre, fra 65—

69 Øre til 75 Øre, fra 70—75 Øre til 80 Øre, medens Lønninger fra 76 Øre og derover forhøjes med 5 Øre pr. Time.

Den nugældende Ugefortjeneste maa ikke nedsættes, ligesom Arbejde, der hidtil er udført i Akkord, ikke maa forandres til Timelønsarbejde.

Hvor Akkordarbejde anvendes, skal der forhandles i hver enkelt Virksomhed om Regulering opefter af de nugældende Akkordpriser. For handlingerne herom skal være tilendebragt senest den 1. December 1917. Dog skal alle Akkordpriser, der ikke er forhøjede siden 1. Oktober 1912, have et Tillæg af 15 pCt. Ved Akkordarbejde skal Arbejdernes Timeløn garanteres.

Arbejdstiden er forkortet men en halv Time daglig til 9 Timer eller 54 Timer pr. Uge.

Overarbejdsbestemmelser (50 og 75 pCt. Tillæg) er fastsatte og en Del andre Forhold ordnede ved almindelige Bestemmelser. Normen for Regler for Behandling af faglig Strid er indført. Overenskomsten gælder til 1. Oktober 1920.

Skræddere og Syersker Landet over. Dansk Skrædderforbund havde i længere Tid ligget i Forhandling med samtlige de modstaaende Arbejdsgiverorganisationer om Ydelse af et ekstra Dyrtidstillæg, som for en Del af de herhen hørende mandlige og kvindelige Arbejdere var saa meget mere paakrævet som Sybehøret er steget meget væsentligt i Pris siden Overenskomsternes Indgaaelse i 1916. Der fremkom imidlertid ikke noget antageligt Tilbud fra Arbejdsgivernes Side. Det højeste, de vilde give, var 2½ pCt. som en Godtgørelse for Prisstigningen paa Sybehør.

Der opstod som Følge heraf en vis Uro indenfor Faget i Begyndelsen af September. Under 8. September fremsendte Arbejdsgiverforeningen Besværing herover til De samvirkende Fagforbund og foreslog Fællesmøde om Sagen, idet man iøvrigt forbeholdt sig dennes Indbringelse for Den faste Voldgiftsret.

Under disse Omstændigheder afholdtes Fællesmøde den 12. Septbr. Man opnaaede her Enighed om følgende: Forbundet tilsiger sin Medvirken til, at de Arbejdere, som har opsagt deres Pladser, forbliver i Arbejde, og at der ikke finder yderligere Arbejdsstandsning Sted. Der optages den følgende Dag Forhandling om Forhøjelsen af det gældende Dyrtidstillæg. Forhandlingerne føres af et Udvalg, hvortil hver af Parterne vælger 3 og Hovedorganisationerne hver 1 Medlem. Opnaas der Enighed om en Ordning, frafaldes Sagens Indbringelse for Den faste Voldgiftsret.

Ved de derpaa følgende Udvalgsforhandlinger opnaaaedes Enighed om et ekstra Dyrtidstillæg paa 7½ pCt. udover de alt tilbudte 2½. Der er saaledes opnaaet et ekstra Dyrtidstillæg paa ialt 10 pCt., der løber sammen med Overenskomsterne, dog kun til 1. April 1918 for Priskuranter, som er gældende længere end til denne Dato. Ud over dette maa der ikke i Overenskomstperioden stilles yderligere Krav. De skete Opsigelser tages tilbage og Arbejdet genoptages, hvor det har været nedlagt.

Skrædderne hos Firmaet C. P. Lauritzen & Co. København. Mellem ovennævnte Firma og de der arbejdende Stykkesvende var opstaaet en Uoverensstemmelse, der foranledigede, at Svendene Mandag den 8. Oktober d. A. nedlagde Arbejdet, hvorefter Firmaet klagede til Arbejdsgiverforeningen, som derefter udstedte Boycottingsvarsel overfor de paagældende Skræddersvende, samt meddelte, at man agtede at indgive Klage til Den faste Voldgiftret, dersom Sagen ikke ved Forhandling bragtes til Afslutning.

I Skrivelse af 11. Oktober meddeler Dansk Skrædderforbund at Uoverensstemmelserne har været gjort til Genstand for Behandling ved et Fællesmøde, og at man der er enedes om en Ordning, hvorefter Sagen er ude af Verden.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E Bording (V. Petersen. Kbhvn).

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 19 ❋ KØBENHAVN DEN 10. NOVEMBER 1917 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: International Konference. Lønbevægelser og Konflikter (Koks- & Saltværksarbejderne paa Christiansholms Fabriker Private Arbejdere ved Københavns Banegaarde. Arbejdsmændene hos Anker Heegaard Elektrikerne. Hvidgarverne. Snedkerne i Esbjerg). Centralarbejdsanvisningen.

International faglig Konference i Bern.

Den internationale faglige Konference, som i længere Tid har været bestemt, blev afholdt i Bern i Dagene 1.—4. Oktober, efter at Tidspunktet for dens Afholdelse gentagende var bleven udsat paa Grund af forskellige Omstændigheder. Der var ialt mødt 61 Delegerede fra 10 Lande, nemlig fra Bulgarien 2, Danmark 3, Holland 9, Norge 2, Svejts 10, Sverrig 5, Tyskland 10, Ungarn 10 og fra Østrig 5. Desuden var mødt 5 Delegerede fra den zecko-slaviske Centralorganisation i Bøhmen (Østrig), som ikke tilhører det internationale Sekretariat (det herhen hørende østrigske Organisationsforhold blev indgaaende drøftet paa Kongressen i København 1910). Paa Konferencen var Danmark repræsenteret ved *Carl F. Madsen*, *J. A. Hansen* og *Peder Hedebol*.

Konferencens Møder afholdtes i det store smukke »Folkets Hus« i Bern. Forhandlingerne aabnedes med en hjertelig Velkomsttale af Formanden for den svejtsiske Landorganisation *Oscar Schneeberger*. Til Forretningsordenen vedtoges at Svejtserne leder Forhandlingerne. Det vedtoges, at Pressen og Gæster faar Adgang til Møderne. Sekretæren for Landsorganisationen i Svejts, *Dürr*, redegjorde for Konferencens Forhistorie og de Bestræbelser, som fra Svejts var udfoldet for at faa den bragt i Stand. Taleren oplyste om Aarsagerne til de gentagne Udsættelser. En Række interessante Enkeltheder oplystes, som ret viser de mange og store Vanskeligheder, som optaarner sig for Arbejderorganisationernes internationale Samkvem under Krigen.

Desværre savnede man jo ogsaa Repræsentanter for en Række Lande. Aarsagerne var forskellige. Belgien havde svaret, at under de i Landet herskende Forhold vilde man under ingen Omstændigheder sende Delegerede til en Konference, hvori Tyskere deltog. Fra Frankrig foreligger telegrafisk Hilsen samt Meddelelse om, at der er nægtet Pas til de Delegerede. Fra Italien foreligger ingen Besked, men fra forskellig Side oplyses at den derværende Landsorganisation fortsat har bestræbt sig for at komme i international Forbindelse og Forstaaelse med Broderorganisationerne i alle Lande. For Amerikas Vedkommende, hvorfra heller ikke foreligger Svar, ved man, at det modsatte er Tilfældet. England har sendt et længere skriftligt Afslag med nogle stærke Angreb paa Tyskland. Med Brevet fulgte Protokollen fra en Konference, som Ententelandenes Fagorganisationer afholdt i London den 10. Septbr. Her havde man vedtaget ikke at deltage i Konferencen, idet dog Frankrig og Serbien havde taget Forbehold overfor denne Beslutning.

Brevets Angreb paa Tyskland gav Anledning til at *Bauer* (Tyskand) i en længere og skarp Tale tog til Genmæle. Efter nogen Debat vedtoges det at nedsætte et 7-Mands Udvalg til at udarbejde et Forslag til Udtalelse om dette Anliggende og den almindelige faglige internationale Situation. For Skandinaviens Vedkommende indvalgtes *Thorberg* (Sverrig) og *Hedebol* i dette Udvalg.

Forøvrigt var der paa Dagsordenen 2 Punkter:

1. Spørgsmaal om Sekretariatets Flytning til et nevtralt Land.

2. Fagorganisationernes Fredsprogram.

Om hvert af disse Spørgsmaal blev nedsat et særligt Udvalg, hvortil hvert Land valgte en Repræsentant. For Skandinavien valgtes til Punkt 1: *Søderberg*, Sverrig, *Ruud*, Norge og *J. A. Hansen*, Danmark; til Punkt 2: *Lindqvist*, Sverrig, *Rich. Hansen*, Norge og *Carl F. Madsen*, Danmark.

For det førstnævnte Forslag til Resolution var *Huggler*, Svejts, Ordfører. Det fra Udvalget foreliggende Forslag vedtoges saalydende:

Den internationale Konference beklager dybt, at Regeringerne i Frankrig og Italien har umuliggjort det for Repræsentanterne for den franske og den italienske faglige Landsorganisation at komme til Bern.

Konferencen tager Skrivelsen fra den britiske Landsorganisation til Efterretning, i hvilken denne begrunder sine Delegeredes Fraværelse. Dette Afslag paa at følge Indbydelsen til at deltage i Konferencen, forekommer denne uforstaaeligt, da det staar i Modstrid til den internationale Arbejder- og Fagbevægelses Bestræbelser og Maal.

Konferencen betragter sig ikke som kompetent til at fælde Dom i Spørgsmaalet om Folkenes og deres Regeringers Medskyld i Krigen og dennes Følger, og gaar derfor fra nævnte Skrivelse over til Dagsordenen, idet den giver Udtryk for det brændende Ønske, at det organiserede Proletariats Førere og Masser med alle til Raadighed staaende Midler vil virke for en snarlig Fred.

Et af Ungarn særlig indbragt Forslag fik ved Afstemningen kun en Stemme og var dermed bortfaldet.

Udvalget angaaende Punkt 1 aflagde Beretning med *I. A. Hansen* som Ordfører. Udvalget anbefalede følgende Resolution som efter nogen Diskussion blev vedtaget:

Konferencen afviser ikke principielt Spørgsmaalet om en Flytning af af det internationale faglige Bureau Men saavel de Forhold, hvorunder Forslaget om Flytning er fremkommen som den Omstændighed, at de oprindelige Forslagsstillere selv er fraværende, foranlediger dog Konferencen til at udsætte den endelige Afgørelse i et saa vigtigt Organisationsspørgsmaal og at forelægge dette for den næste Konference.

For dog at opretholde Forbindelsen mellem de Lande, som er tilsluttet Bureauet, giver Konferencen sin Bekræftelse til den i Amsterdam oprettede Filial og paalægger denne at fortsætte og udvikle sit hidtidige Arbejde for Forbindelsernes Opretholdelse. Konferencen forventer endvidere, at Landsorganisationerne vil sætte alt ind paa saa snart som mulig at fjerne de endnu bestaaende, udelukkende af Krigen skabte Uoverensstemmelser og paa at hidføre Enighed.

Konferencen gik derefter over til at behandle Dagsordenens sidste Punkt, nemlig Fagbevægelsens Fredsprogram. *Vilh. Jansson*, Tyskland, var Ordfører for det om denne Sag nedsatte Udvalg.

Som det vil erindres, har denne Sag sit Udspring fra den Konference, som Ententelandenes Fagorganisationer ifjor afholdt i Leeds (England). Der vedtoges her en Række Krav, som paa Arbejderklassens Vegne skulde rejses ved Fredsforhandlingerne. Beslutningens Ordlyd udsendtes til alle Landsorganisationer med Opfordring til at give dem Tilslutning. En senere skandinavisk Konference gav de i Kravene liggende Tanker sin principielle Tilslutning, men henviste Enkeltederne til Bearbejdelse gennem det internationale Sekretariat til senere Forelæggelse paa en international Konference. Bearbejdelsen havde forlængst fundet Sted, og der forelaa fra forskellige Lande nogle Ændringsforslag, som, sammen med Sekretariatets Hovedforslag, nu forelaa til endelig Behandling.

Udvalgets Ordfører redegør i et Foredrag for hele denne Sag, og giver Forklaring af alle dets Enkeltheder. En Del af de fremkomne Ændringsforslag er medtaget, og andre er der taget Hensyn til ved den endelige Affattelse.

Efter en kort Debat vedtoges Udvalgets Forslag saalydende:

»Krigens folkeødelæggende Virkninger gør det nu mere end nogensinde før nødvendigt virkningsfuldt at fremme Arbejderbeskyttelsen i alle Lande for at genrejse Folkekraften og sikre Folkenes Fremtid. Erfaringerne har lært os, at det sociale Reformarbejde i de mere fremskredne Lande før Krigen lammedes, fordi de sociale Foranstaltninger stod langt tilbage i andre Lande. Industriens

Repræsentanter i de førstnævnte Lande kom, overfor ny socialpolitiske Krav, med den Indvending, at Konferencen paa Verdensmarkedet blev dem vanskeliggjort paa Grund af andre Landes lavere socialpolitiske Standpunkt, hvor man altsaa ikke havde de samme sociale Byrder at bære. Denne Indvending medførte, at de evropæiske Regeringer traf fælles Foranstaltninger overfor nogle, desværre kun faa Spørgsmaal med Hensyn til Arbejderbeskyttelse. Af de foran nævnte Grunde er det nødvendigt at fremme Udviklingen af den internationale Arbejderbeskyttelse i et hurtigere Tempo.

Den Fredsslutning, som engang skal ende Verdenskrigen, vil egne sig som Udgangspunkt for Folkenes energiske Samvirken paa den sociale Reforms Omraade. Det internationale Fagforeningsforbund, der repræsenterer omkring 8 Millioner fagligt organiserede Arbejdere i alle Lande, retter derfor en Anmodning til de krigsførende Landes Regeringer om, at der i Fredsoverenskomsten sikres Arbejderklassen et Mindstemaal af Beskyttelse og Ret, og at dette gennemføres i alle Lande. I Fredsoverenskomsten indføres Bestemmelser til Sikring af den individuelle Bevægefrihed, Foreningsretten samt Bestemmelser til Fremme af Arbejderbeskyttelsen i Overensstemmelse med nedenstaaende Grundregler:

I. Individuel Bevægefrihed.

a) Udstedelse af Udvandringsforbud er ikke tilladt.

b) Udstedelse af generende Indvandringsforbud er ikke tilladt.

Af denne Bestemmelse berøres ikke:

1.* Enhver Stats Ret til under økonomiske Depressionstider at foretage midlertidige Indskrænkninger i Indvandringen til Beskyttetse af saavel Hjemlandets Arbejdere som de fremmede Vandrearbejdere.

2. Enhver Stats Ret til som Beskyttelse for sit Folks Sundhed at kontrollere Indvandringen og eventuelt midlertidig at forbyde denne.

3. Enhver Stats Ret til som Beskyttelse for sin Folkekultur og til virksom Gennemførelse af Arbejderbeskyttelsen for de Virksomhedsomraader, indenfor hvilke indvandrende Arbejdere fortrinsvis beskæftiges, at stille visse Mindstekrav til Indvandrernes Kundskaber i Læsning og Skrivning af deres eget Modersmaal.

c. De Stater, som afslutter Overenskomsten forpligter sig til i deres Lovgivning snarest at optage Bestemmelser, som forbyder Hvervning af Kontraktarbejdere til Udlandet og erhvervsmæssige Arbejdsanviseres Virksomhed til samme Formaal saavel som Indvandring af Kontraktarbejdere.

d. De af Overenskomsten omfattede Stater forpligter sig til paa Grundlag af den offentlig organiserede Arbejdsanvisning at udvikle Statistiken over Arbejdsmarkedet, og til gennem et internationalt Centralbureau med de kortest mulige Mellemrum at udveksle Meddelelser for at beskytte Arbejderne mod at rejse til Lande, hvor der er ringe Mulighed for at finde Beskæftigelse. Disse Beretninger skal særlig gøres tilgængelige for Arbejddernes faglige Organisationer.

II. Foreningsret.

a. Der tilstaas Arbejderne i alle Lande fri Foreningsret.

Love og Forordninger (Tyendelove, Organisationsforbud osv.), som bringer enkelte Grupper af Arbejdere i en Undtagelsesstilling overfor andre Grupper, eller som forholder dem deres Ret til Sammenslutning og til Varetagelse af deres økonomiske Interesser, og saaledes forholder dem deres Medbestemmelsesret ved Fastsættelse af Løn- og Arbejdsvilkaar, er ikke tilladelige, og hvor saadanne bestaar, skal de afskaffes. Indvandrede Arbejdere nyder de samme Rettigheder med Hensyn til Deltagelse i og Virksomhed indenfor den faglige Organisation, herunder Strejkeretten, som Landets egne Arbejdere.

b. Forhindring af Foreningsrettens Udøvelse straffes.

c. Udenlandske Arbejdere har Krav paa de Løn- og Arbejdsbetingelser, som deres Fags Organisation har indgaaet Overenskomst om med Arbejdsgiverne. Hvor saadanne Overenskomster ikke findes, gælder ogsaa for den fremmede Arbejder de paa Stedet indenfor hans Fag gængse Løn- og Arbejdsvilkaar.

III. Socialforsikring.

a. Lande, som endnu ikke har indført nogen obligatorisk Forsikring for den samlede Arbejderbefolkning mod Sygdom, Ulykkestilfælde under Arbejdet, Invaliditet, Alderdom og Arbejdsløsued, er forpligtet til at gennemføre en saadan indenfor den korteste Tidsfrist.

b. Indvandrede Arbejdere skal med Hensyn til Rettigheder og Pligter indenfor alle de forskellige Grene af Socialforsikringen ligestilles med Landets egne Arbejdere uden Hensyn til den formodede Varighed af deres Oohold i Landet.

c. Arbejdere, som midlertidigt beskæftiges udenfor deres Land (det saakaldte Monteringsarbejde osv.) samt Arbejdere i Transportvirksomheder (Søfolk osv.), der sædvanligvis arbejder under flere Staters Omraader, er, hvad Forsikringen angaar, stillet under Loven i det Land, som er Sædet for den Virksomhed, der beskæftiger dem.

d. Alle Dokumenter og Attester, som henhører under Socialforsikringen, udstedes gratis og er fritaget for offentlige Afgifter.

e. Understøttelsesberettigede Arbejdere

* Betegnelsen »Arbejder« omfatter i dette Program saavel de kvindelige Arbejdere som Funktionærgrupperne.

af fremmed Nationalitet, som rejser ud af de Lande, hvor de har Understøttelseskrav, fortaber ikke dette, dersom Hjemlandet anerkender Gensidighedsforholdet. De nærmere Bestemmelser herom saavel som Bestemmelserne om Udbetaling af Understøttelsen og Ordningen af Kontrollen for Understøttede træffes ved mellemstatlige Overenskomster.

f. I disse Overenskomster skal der desuden træffes Bestemmelser om, hvilke Fagsygdomme, der skal ligestilles med Erhvervs-Ulykkestilfælde.

g. Kravene paa et Lands Arbejdsløshedsforsikring ophører samtidig, med Afrejsen fra det Land, i hvilket Rettigheden er erhvervet. Om den Understøttelsesberettigede skal have en Hjælp til Rejseudgifterne maa ordnes overenskomstmæssigt.

IV. Arbejdstiden.

a. Den daglige Arbejdstid maa for ingen Arbejder overstige 10 Timer. De af Overenskomsten omfattede Stater forpligter sig til at udstede retslige Bestemmelser, efter hvilke der med bestemte Mellemrum fastsættes en Begrænsning af den daglige Arbejdstid paa en saadan Maade, at den lovfæstede 8 Timers Arbejdsdag naaes efter en ved almindelig Overenskomst fastsat Frist.

b. Arbejdstiden i Bjergværker, kontinuerlige Virksomheder og særlig sundhedsskadelige Industrier fastsættes til højst 8 Timer.

c. Natarbejde mellem Kl. 8 Aften og Kl. 6 Morgen skal lovmæssigt forbydes i alle Virksomheder, der ikke som Følge af deres Art eller af tekniske Grunde er henvist til at anvende Natarbejde. I de Virksomheder, hvor Natarbejde er tilladt, maa Arbejdstiden ikke overstige 8 Timer pr. Hold.

d. Der skal ved Lov sikres Arbejderne en sammenhængende ugentlig Hvilepavse af mindst 36 Timer, som skal lægges i Tiden fra Lørdag til Mandag Morgen. Undtagelser fra denne Søndagshvile maa kun finde Sted, hvor det gælder Udførelsen af Arbejder, som er nødvendige for Virksomhedens Genoptagelse om Mandagen, samt for Virksomheder, som af tekniske Grunde ikke kan afbrydes, og saadanne, der om Søndagen tjener til Folkets Uddannelse og Rekreation. I alle disse Tilfælde maa den 36 Timers uafbrudte Hvilepavse ydes om Søndagene.

Undtagelserne maa nøje betegnes i Loven. I kontinuerlige Virksomheder maa der indføres Reservehold for at sikre den ugentlige uafbrudte 36 Timers Hvilepavse. Ordningen af Arbejdsforholdene maa være saaledes, at Arbejderne afvekslende har fri mindst hver 3. Søndag.

e. De særlig sundhedsfarlige Virksomheder skal i hvert Land nøje betegnes ved Lov eller ved Forordning.

V. Hygiejne og Forebyggelse af Ulykkestilfælde.

a. De Regeringer, som er med til at afslutte Overenskomsten, forpligter sig til at befordre Udviklingen af deres Landes Lovgivning til Beskyttelse af Arbejdernes Sundhed. I Særdeleshed skal der tilstræbes Ensartethed i de hygiejniske Forskrifter for de enkelte Industrier og et vedvarende fælles Arbejde mod de industrielle Gifte og Forbud mod særlig sundhedsfarlige Produktionsmetoder. Det skal ved Forordning med Lovkraft paalægges alle Virksomheder at anvende de mest moderne Sikringsforanstaltninger mod Ulykkes- og Sundhedsfare.

b. Den af den internationale Forening for lovmæssig Arbejderbeskyttelse opstillede Liste over industrielle Gifte skal der tages Hensyn til ved det under a fastsatte fælles Arbejde paa Faghygiejnens Omraade. I industrielle eller faglige Virksomheder skal det forbydes at anvende saadanne Gifte, som kan erstattes med mindre farlige Stoffer.

c. For de under IV e nævnte Virksomheder skal der — efter Omfanget af den med de enkelte Grene af Virksomheden forbundne Arbejderrisiko — affatte særlige Forskrifter vedrørende Maksimalarbejdstiden.

VI. Hjemmeindustri.

a. Alle Love og Forordninger paa Arbejderbeskyttelsens Omraade skal i samme Aand anvendes paa Hjemmeindustrien.

b. Socialforsikringen skal udvides til Hjemmeindustrien.

c. Hjemmearbejdet forbydes:

1. for alle Arbejder, ved hvilke der kan forekomme alvorlige Forgiftninger eller anden betydelig Skade paa Sundheden.

2. for Levneds- og Nydelsesmiddelindustrierne, herunder de til Indpakninger bestemte Poser, Kræmmerhuse og Papæsker.

d. Der skal anordnes obligatorisk Anmeldelse af alle smitsomme Sygdomme indenfor Hjemmeindustrien Arbejdsforbud i saadanne Boliger og tilstrækkelig Erstatning til saadanne Arbejdere.

e. Den lægekyndige Inspektion af de i Hjemmeindustrien beskæftigede Mindreaarige skal i alle Lande gennemføres analog med Skoleinspektionen.

f. Der træffes Overenskomst om obligatorisk Listeføring og Listekontrol for samtlige Arbejdere og Mellemmestre i Hjemmeindustrien og om Lønningsbøger for alle Arbejdere.

g. I alle Distrikter med Hjemmeindustri skal der oprettes paritætisk sammensatte Lønninganævn med den Opgave at fastsætte retsgyldige Lønsatser. Lønningslisterne skal ophænges i Arbejdslokalerne.

VII. Børnebeskyttelsen.

a. Enhver Erhvervsvirksomhed forbydes Børn under 15 Aar.

b. Unge Mennesker i Alderen fra 15—18 Aar maa kun beskæftiges højst 8 Timer daglig med en Hvilepavse paa 1½ Time efter højst 4 Timers uafbrudt Arbejde. Fag- og Videreuddannelsesundervisning

skal indføres for saavel mandlige som kvindelige unge Arbejdere og henlægges til Tiden mellem Kl. 8 Morgen og Kl. 6 Aften. Der skal gives unge Mennesker Frihed til at deltage i Undervisningen.

c. Beskæftigelse af unge Mennesker er forbudt:

I Tiden fra Kl. 8 Aften til 6 Morgen,
paa Søn- og Helligdage,
i sælig sundhedsfarlige Virksomheder (IV e) og
i Bjergværker ved Arbejde under Jorden.

VIII. Beskyttelse for kvindelige Arbejdere.

a. Arbejdstiden for alle kvindelige Arbejdere og Funktionærer i Storindustrien, den mindre Industri, Haandværk, Handel, Transport og Samfærdsel samt i Hjemmeindustrien begrænses til højst 8 Timer daglig og 44 Timer ugentlig. Arbejdstiden skal almindeligvis slutte Lørdag Middag Kl. 12, saaledes at der sikres kvindelige Arbejdere og Funktionærer en ugentlig uafbrudt Hvilepavse paa mindst 42 Timer til Mandag Morgen. Hvor Undtagelser nødvendiggøres paa Grund af Virksomhedens Art, skal der ydes de kvindelige Arbejdere og Funktionærer en lignende nafbrudt Hvilepavse hver Uge paa en anden Tid. Undtagelserne skal nøje betegnes i Loven. Kvinders Beskæftigelse i Tiden fra Kl. 8 Aften til Kl. 6 Morgen forbydes.

b. Det skal forbydes Arbejdsgiverne efter Arbejdstidens Ophør at give kvindelige Arbejdere og Funktionærer yderligere Arbejde med hjem.

c. Det skal forbydes at anvende Kvinder i særlig sundhedsfarlige Virksomheder (IV e) og i Bjergværker under og over Jorden.

d) Kvinder maa før og efter deres Nedkomst ikke beskæftiges ved erhvervsmæssigt Arbejde ialt i 10 Uger —

og i hvert Fald ikke mindst i 6 Uger efter Nedkomsten. Det skal være en Pligt for alle Stater at indføre en Barselforsikring med en Mindsteydelse af samme Højde som de lovmæssige Sygepenge.

e) For lige Arbejdsydelse skal der betales Kvinder lige Løn med Mændene.

IX. Sømandsret og Sømandsbeskyttelse.

For Søfolkenes internationale Fag skal der, under Medvirken af Søfolkenes Organisationer, skabes en særlig international Sømandsret og Sømandsbeskyttelse.

X. Arbejderbeskyttelsens Gennemførelse.

a) Der skal i alle Lande indføres og udvikles et virksomt Tilsyn med alle Virksomheder indenfor Storindustrien, den mindre Industri, Bjergværk, Haandværk, Handel og Transport, Hjemmeindustri osv. saavel som for Landbruget.

b) Tilsynets Embedsmænd skal udtages fra sagkyndige Kredse, ogsaa fra Arbejdernes og Funktionærernes Rækker. Deres Antal maa være saa fyldig, at hver Virksomhed kan tilses mindst en Gang halvaarlig. De Tilsynsførende maa være udrustede med fornøden Fuldmagt og være uafhængigt stillede. Til at føre Tilsyn med Gennemførelsen af Forskrifter, som angaar Kvinders Arbejde, skal ansættes Kvinder som Tilsynsførende.

Hvert Lands Arbejdstilsyn er forpligtet til hvert Aar at afgive en Beretning om det af det udførte Arbejde (f. Eks. Antallet og Arten af de besøgte Virksomheder og Antallet af de deri beskæftigede Arbejdere, Angivelse af Arbejdstiden i Virksomhederne og over Natarbejdets Omfang) saavel som over Antallet og Arten af de konstaterede Overgreb, Strafanklager og Domsafgørelser.

c) De i alle Lande paa Grundlag af Arbejdernes Ret til at organisere sig oprettede Fagforeninger skal tages til Hjælp til en virksom Gennemførelse af Arbejderbeskyttelsen. Særlig skal Fagforeningerne anmodes om gennem deres Forretningsudvalg, Kommissioner osv. at give de Tilsynsførende en Haandsrækning.

d) For at sikre Arbejderbeskyttelsens Gennemførelse skal Arbejdsgivere i Virksomheder, som beskæftiger mindst 5 Arbejdere af fremmed Sprog, ved Lov forpligtes til, paa egen Bekostning og under Kontrol af det offentlige Undervisningsvæsen, at oprette Undervisningskursus, hvor de indvandrede Arbejdere kan lære Landets Sprog. Desuden skal Arbejdsgiverne forpligtes til i Virksomheden at ophænge Arbejdsreglementet saavel som alle Forordninger, der tjener til Gennemførelsen af Arbejderbeskyttelsen, affattet paa de beskæftigede Arbejderes Modersmaal.

e) Den internationale Forening for lovmæssig Arbejderbeskyttelse (Sæde i Basel) skal i Fredsoverenskomsten udtrykkeligt anerkendes som Organ for Gennemførelse og Udvikling af den internationale Arbejderbeskyttelse. Det af denne Forening opretholdte »Internationale Arbejdsbureau« skal samle alt socialpolitisk Materiale saasom Statistik, Socialforsikrings- og Arbejderbeskyttelseslove, vigtige Forordninger osv., bearbejde det og udgive det i de tre Hovedsprog. Bureauet skal tillige vaage over Gennemførelsen af det, man i de internationale Overenskomster er enedes om vedrørende socialpolitiske Spørgsmaal. Det skal staa i stadig Forbindelse med de centrale Arbejdsdirektorater, henholdsvis de Regeringsdepartementer, som tildeles disse Opgaver, og det skal paa Forlangende derom udarbejde Betænkninger over den socialpolitiske Lovgivnings forskellige Emner, ligesom det skal overtage Forberedelsen og Ledelsen af internationale Optællinger paa dette Omraade, og i det hele taget studere alt, hvad der vedrører den socialpoliti ke Lovgivning, dens Udvikling og dens Anvendelse. Særlig skal Bureauet foretage den hurtige Udveksling mellem de forskellige Lande af Statistiken over Forholdene paa Arbejdsmarkedet (I. d).

f)Der skal tilstaas »Det internationale

Fagforeningsforbund« en Repræsentation i »Det internationale Arbejdsbureau«.

g) »Det internationale Arbejdsbureau« indkalder de Kongresser, som periodisk foranstaltes til Fremme af Arbejderbeskyttelse og socialpolitisk Lovgivning, til hvilke Kongresser de af Overenskomsten omfattede Stater sender officiel Repræsentation. De paagældende Regeringer forpligter sig til at virke for Gennemførelsen af disse Kongressers Beslutninger.

h) Udgifterne til dette Bureau bæres af de Stater, der omfattes af Overenskomsten.

De foranstaaende Krav er at betragte som Mindstemaalet af det, der kan og maa fremsættes i Fredsoverenskomsten om international Arbejderbeskyttelse. Alle krigsførende Lande har lidt saa uhyre Tab af Folkekraft, saa det er en uomgængelig Pligt for alle at holde Hus med det, der endnu er blevet tilbage. Folkeslagene vil hurtigt igen kunne blive sunde, naar de efter Krigen vil erkende, at det er af den dybeste Betydning, at det sociale Reformarbejde fremmes ved hurtigst muligt at indføre gennemgribende Reformer. Fastsættelsen i Fredsoverenskomsten af en Række saadanne Forpligtelser vil gøre Banen fri for alle Reformarbejder.

Det er ikke nødvendigt at begrunde Kravene i alle deres Enkelthedcr; thi det drejer sig for Størstedelen om Lovbestemmelser, som allerede er gennemførte i enkelte Lande, ikke i Almindelighed, men en i et Land, en andet i et andet. Den praktiske Gennemførlighed har altsaa allerede staaet sin Prøve. Det drejer sig nu om, internationalt at faa anerkendt en vis Enhed med Hensyn til Arbejderbeskyttelsens grundlæggende Bestemmelser.

Vi skal dog ofre nogle Ord paa vore Krav om fri Foreningsret for Arbejderne i alle Lande. Dette Spørgsmaal er kun tilsyneladende et indrepolitisk Spørgsmaal i de enkelte Lande. Men naar der er Tale om Arbejderbeskyttelse, da staar Foreningsretten sammen med den individuelle Bevægefrihed i første Linie. De bedste socialpolitiske Love nytter kun lidet, naar ikke Arbejderne selv gennem deres Organisation kan vaage over og gennemtvinge deres Overholdelse. Naar den internationalt vedtagne Arbejderbeskyttelse skal fremskaffe en vis Ensartethed i alle Landes Produktionsbetingelser, saa maa Arbejdernes Foreningsret i første Linie anerkendes og gennemføres af alle Lande. Hidtil har dette ikke fundet Sted. Medens i en Del af de krigsførende Lande Vejen staar Arbejderne aaben til Højnelse af deres Stilling, sukker Arbejderne i andre Lande endnu under det haarde Tryk af autokratisk Vilkaarlighed. Det er ikke alene en moralsk Forpligtelse for Regeringerne ved den kommende Fredslutning at afskaffe dette Tryk, men det er tillige Forudsætningen for Virkeliggørelsen af den Arbejderbeskyttelse, som vort Forslag har til Hensigt at fæstne i Fredsoverenskomsten.

De faa neutrale Stater, som har kunnet holde sig ude fra Krigen og derfor ikke vil være meddelagtige i Fredsoverenskomsten, maa anmodes om at tiltræde den socialpolitiske Del af denne Overenskomst. De vil saa meget mindre kunne unddrage sig denne Pligt, som disse Landes Arbejderklasse og fremskredne Folkekredse selv indtrængende vil forlange Anerkendelsen af nævnte Pligt. Men det vil være formaalstjenligt at faa dem med ved Forhandlingerne om dette Punkt, for straks ved Fredslutningen at stille Staternes internationale Overenskomst om den lovmæssige Arbejderbeskyttelse paa det bredeste Grundlag. Vore Krav bliver saaledes en Prøvesten for alle Regeringer med Hensyn til deres socialpolitiske Sindelag og Hensigter. Verden har hørt store Ord fra mange Staters Regeringer, Ord om »Folkenes Frihed«.

Ved Ord maa det ikke blive. Vi maa se Gerninger.

Paa Forslag af *Leipart*, Tyskland, vedtoges derefter følgende Tillægsudtalelse:

I Tilslutning til de opstillede Fredskrav ønsker Konferencen at rette en indtrængende Opfordring til Fagorganisationer og Arbejderrepræsentanter i alle Lande om, med al Kraft at træde i Skranken for Anerkendelse og Gennemførelse af disse Fordringer.

Alle faglige Landsorganisationer forpligtes til snarest mulig at forelægge deres Regeringer de vedtagne Fredskrav, og at foranledige Regeringerne til at arbejde for Kravenes Opfyldelse ved Fredsforhandlingerne.

Konferencen kræver og forventer af Regeringerne i alle Lande, der kommer til at deltage i Fredsforhandlingerne, at der ogsaa tilkaldes Arbejderrepræsentanter ved Fastsættelsen af den socialpolitiske Del af de kommende Fredsbetingelser.

Efter at de egentlige Forhandlinger saaledes var tilendebragt, bad Formanden for Landsorganisationen i Tyskland, *Carl Legien*, om Ordet og afgav paa Tyskernes Vegne følgende Erklæring:

Repræsentanterne for Tysklands Fagorganisationer erklærer, at deres Vægring ved i dette Øjeblik at gaa med til en Flytning af det internationale Sekretariat, ikke maa opfattes saaledes, at de under alle Omstændigheder vil beholde Sekretariatets Sæde i Tyskland. Den Stilling, de paa denne Konference har indtaget, er de blevet nødsaget til, fordi det særlig fra de engelske Fagorganisationers Side er bleven sagt, at en Flytning vilde være ensbetydende med et Mistillidsvotum til Tyskland. Den internationale Sammenslutning kan kun opretholdes, naar der

er fuld Tillid tilstede mellem alle Landsorganisationer.

Saasnart samtlige Landsorganisationer er rede til at træde sammen til en Konference, er Tysklands Fagorganisationer rede til paa ordinær Maade at forhandle om Sekretariatets Flytning.

Paa Forslag af *Fimmen*, Holland, vedtoges at sende følgende Telegram til Landsorganisationerne i Frankrig og Italien:

Samtlige Deltagere i den internationale faglige Konference i Bern sender broderlig Hilsen til Kammeraterne i Frankrig og Italien. Konferencen udtaler sin særlige Anerkendelse overfor Frankrigs Landsorganisation, for dennes Beredvillighed til at sende Delegerede, og sit Haab om ved næste internationale Konference at se Repræsentanter for disse Lande, saa at Spørgsmaalet om en Reorganisation kan komme til Behandling og Afgørelse og den internationale faglige Sammenslutning saaledes fremtræde stærkere og kraftigere end nogensinde før i sin Virksomhed for Arbejderklassens Interesser og Fremgang.

Det vedtoges at den over Forhandlingerne førte Protokol skal gennemgaas af et Udvalg, hvortil hvert Land vælger et Medlem. For Skandinaviens Vedkommende valgtes hertil *Söderberg*, Sverrig, *Ruud*, Norge samt *Hedebol*. Protokollen var ført af Svejtseren *Martin*, Bern.

Ved Forhandlingernes Slutning udtalte *Carl Legien* en Tak til Svejtserne for Indbydelsen til denne Konference og for det Initiativ, de har lagt for Dagen i hele denne Sag. Selv om ikke alle har været med, vil denne Konference dog faa sin store Betydning, idet den paany giver Udtryk for den i Arbejderklassen vidt udbredte Vilje til Samarbejde. Vi kan med Beroligelse rejse hjem hver til sit. Den Tid er ikke fjern, da alle paany vil samles.

Lederen af Forhandlingerne, Svejtseren *Oscar Schneeberger*, besvarede disse Udtalelser med en Tak for den Anerkendelse, som fra alle Sider var vist Svejtserne af alle Nærværende og de Organisationer, de repræsenterer. Tillige udtalte han sin Anerkendelse for den Ro og Saglighed, hvormed Forhandlingerne var ført.

Hermed sluttede Konferencen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Koks- & Saltværksarbejderne paa Christiansholms Fabriker. I Nr. 15 meddelte vi, at Dansk Arbejdsmands-Forbund havde varslet Strejke overfor A/S. Christiansholms Fabrikker, da det ikke ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 18. Sept. var lykkedes at opnaa Enighed om forskellige Uoverensstemmelser mellem Fabrikerne og deres Arbejdere.

Ved et senere afholdt Fællesmøde den 9. Oktober enedes man imidlertid om følgende Ordning:

Overenskomsten af 6. Oktbr. 1913 om Afbæring af Kul og Koks er gældende uforandret til dens Udløb. I Overenskomsten af 29. April 1916 Paragraf 1 bortfalder Timelønnen 48½ Øre, og Timelønnen er herefter for alle Arbejdere 50 Øre. For Arbejdere ved Savning, Kløvning og Læsning af Brænde betales samme Timeløn, som de øvrige Arbejdere har. Kørsel og Afbæring af Brænde betales indenfor Københavns Kommunes Grænser med 8½ Øre pr. Sæk à 25 kg og 17 Øre pr. Sæk à 50 kg, der sammen med Kuskenes Ugeløn deles mellem Kusk og Afbærer.

Endvidere bestemmes følgende: Som Erstatning, for Christiansholms Fabrikker ikke kan levere mere end Halvdelen af det i Overenskomsten af 29. April 1916 fastsatte Kvantum Koks til lav Pris, samt som ekstra Dyrtidstillæg betales yderlige 2 Kr. pr. Mand pr. fuld Arbejdsuge (og i Forhold for en Del af en Uge), saaledes at Dyrtidstillægget ialt bliver 4 Kr. pr. fuld Arbejdsuge. Dette Dyrtidstillæg træder i Kraft fra og med Mandag den 1. Oktober, men Arbejderne forpligter sig til ikke at stille Krav om yderligere Indrømmelser af nogen Art, saalænge de nuværende Overenskomster varer.

Private Arbejdere ved Københavns Banegaarde. Efter at der forgæves var forhandlet mellem Stenlosseentreprenørforeningen og For-

eningen af private Arbejdere ved Københavns Banegaarde, under Dansk Arbejdsmands Forbund, angaaende Ydelsen af Dyrtidstillæg, afholdtes den 12. Oktober d. A. et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor Repræsentanter for Hovedorganisationerne var til Stede, og hvor man enedes om følgende:

Der ydes Arbejderne et ekstraordinært Dyrtidstillæg af 20 Kr. pr. Maaned, med ugentlig Udbetaling.

Til Overtidsarbejde ydes et Dyrtidstillæg af 25 Øre pr. Time, hvilket Tillæg træder i Kraft fra og med Mandag den 15. Oktober, medens det maanedlige Dyrtidstillæg har tilbagevirkende Kraft fra 1. September d. A., med Fradrag af, hvad der hidtil er betalt i frivilligt Dyrtidstillæg ud over den gældende Overenskomst.

Arbejderne forpligtiger sig til ikke at stille yderligere Krav, saa længe den nuværende Overenskomst er gældende.

Arbejdsmændene hos Firmaet Anker Heegaard, Frederiksværk, har i længere Tid forgæves søgt Forhandling med Firmaet om Ydelse af et Dyrtidstillæg for Maskinformerne, hvorfor man tilsidst maatte paakræve Hovedorganisationernes Bistand.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 8. Oktober indgik Firmaet paa at betale følgende ugentligt Dyrtidstillæg:

For en Timefortjeneste til og med 50 Øre ydes 3 Kr.

for	51—55	Øre	ydes	2	Kr. 75	Øre
»	56—60	»	»	2	» 50	»
»	61—65	»	»	2	» 25	»
»	66—70	»	»	2	» 00	»
»	71—75	»	»	1	» 75	»
	derover		»	1	» 50	»

Denne Ordning har tilbagevirkende Kraft fra 21. August d. A. og ved første Lønudbetaling betales der desuden hver Arbejder et Beløb, en Gang for alle, af 5 Kr.

Elektrikerne. Landet over. Under 4. Okt. fremsendte Arbejdsgiverforeningen Besværing over, at Elektrikerne hos Firmaerne Hassel & Teudt, Andersen & Meyer og Dansk Aktieselskab Siemens-Schuckert, alle i København, den 1. s. M. havde iværksat en »uvarslet og ulovlig Arbejdsstandsning«. Skrivelsen fremtraadte samtidig som 1. Boykottingsvarsel overfor de paagældende Arbejdere, ligesom man bebudede Sagens Indbringelse for Den faste Voldgiftsret med Krav om Bod og Erstatning. Stridens Aarsag var Krav om Løntillæg. Under 3. Okt. var en ganske lignende Klage fremkommen vedrørende Elektrikerne i Odense. Her var Konflikten allerede indtraadt i September, efter at der i nogen Tid forgæves var ført lokale Forhandlinger om et ekstra Løntillæg. Lignende Situationer opstod desuden i Aarhus, Randers og Holbæk.

Hos Firmaerne Kemp & Lauritzen og Ejnar Schrøder i København havde Elektrikerne ved Forhandling med Firmaerne opnaaet et Løntillæg, som allerede i 3 Uger var dem udbetalt; men nu tvang Installatørforeningen disse Firmaer til at ophøre med Udbetalingen af dette Løntillæg.

Dette gjorde naturligvis ikke Sagen lettere. Imidlertid bestræbte Forbundet sig stadig for at faa Arbejdet genoptaget og dermed Mulighed skabt for en regelret Forhandling om de rejste Lønkrav. Bestræbelserne kronedes for saa vidt med Held, som Arbejdet genoptoges den 8. Okt., og Forhandlinger mellem Forbundet og Installatørforeningerne optoges Dagen efter. Disse Forhandlinger endte imidlertid resultatløst, og et senere Møde den 12. bragte heller ikke Enighed tilveje.

Under Forhandlingerne tilbød Arbejdsgiverne at yde et ekstra Dyrtidstillæg paa 10 Øre pr. Time for Daglønstimer og som Tillæg til Udbetaling i Akkord. Men de stillede herfor som Betingelse, at der indtil 1. Febr. 1918, eller indtil en Forlængelse af Overenskomsten og Priskuranterne blev vedtaget, ikke (i Henhold til Løfteparagrafen) maatte rejses nye Lønkrav hos de paagældende Firmaer, ligesom der i samme Tidsrum ikke maatte rejses Lønkrav

hos noget Medlem af de to Installatørforeninger, som indeholdt højere samlet Dyrtidstillæg end de ovennævnte, eller iøvrigt kom til at overstige det hos de her omhandlede Firmaer gennemsnitlig fastslaaede Lønniveau. Man forbeholdt sig endvidere at forfølge de oprindelige Arbejdsstandsninger ved Søgsmaal for Den faste Voldgiftsret. Under disse Omstændigheder var man villig til straks at optage en Forhandling med Forbundet om en Forlængelse af Overenskomsten og Priskuranterne.

Forbundet erklærede at kunne modtage det tilbudte Dyrtidstillæg og at kunne gaa med til en Forlængelse af Overenskomstens og Priskuranternes Forlængelse paa Grundlag af Hovedorganisationernes Henstilling. Derimod kunde man ikke gaa med til Arbejdsgivernes nævnte nye Forbehold, og der blev efterhaanden ogsaa Strid om Tidspunktet for Dyrtidstillægets Ikrafttræden.

Herefter ansaa Forbundet Forhandlingerne for strandet, og under 15. Okt. sendte man 1. Strejkevarsel for samtlige paagældende Firmaers Vedkommende, samtidig med at man indberettede Sagen for De samvirk. Fagforbund og anmodede om Hovedorganisationens Støtte. Arbejdsgiverforeningen svarede omg. under samme Dato med et Lockoutvarsel overfor samtlige Elektrikere, for saa vidt Strejken traadte i Kraft. 2. Varslerne fremkom til sin Tid fra begge Sider. Strejken skulde træde i Kraft Mandag 29. Okt. om Morgenen og Lockouten samme Dag om Aftenen.

Under disse Omstændigheder afholdtes den 28. Oktober et Fællesmøde, hvor Hovedorganisationerne var repræsenteret. Heller ikke her kom Enighed tilveje. Arbejdsgiverne fastholdt i hvert Fald delvis deres for Arbejderne uantagelige Forbehold m. m., og ud paa Aftenen skiltes man uden Aftale om nyt Møde.

Dagen efter indkaldte Forligsmanden Parterne og Hovedorganisationerne til Møde Mandag d. 29. Okt., idet han samtidig henstillede til begge Parter at udsætte de varslede Standsninger én Dag. Henstillingen blev imødekommet fra begge Sider. Mødet hos Forligsmanden strakte sig fra Kl. 1 Middag til Kl. 5½ næste Morgen. Det endte med Oprettelse af en Overenskomst af følgende Ordlyd:

Den 1. November paabegyndes Forhandlinger om Forlængelse af Overenskomsten og Priskuranterne paa Grundlag af Hovedorganisationernes Henstilling. Dersom disse Forhandlinger ikke inden 3 Uger har ført til Enighed, tilkaldes Hovedorganisationernes Bistand. Det Dyrtidstillæg, man gennem disse Forhandlinger maatte enes om, gives tilbagevirkende Kraft fra og med Dags Dato.

Saafremt der ikke inden 1. December er opnaaet Enighed, ydes der samtlige Elektrikere hos de 5 Firmaer i København samt hos Firmaerne i Odense, Aarhus, Randers og Holbæk et ekstraordinært Dyrtidstillæg paa 10 Øre pr. Time for Timelønsarbejde og som Forskud paa Akkord. For Timelønsarbejde ydes dette Tillæg som Efterbetaling fra og med Dags Dato.

Parterne er enige om, at saa længe de ovennævnte Forhandlinger staar paa, maa der intet Lønkrav rejses.

Jern- og Metalindustriens Sammenslutning frafalder at forfølge Sagerne vedrørende de uvarslede og ulovlige Strejker.

De varslede Strejker og Lockouter afl yses.

Hvidgarverne i Svendborg. Mellem Dansk Hvidgarverforbund og Garver R. Frandsen & Søn, Svendborg, er under 25. August d. A. indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold.

Arbejdstiden er 10 Timer daglig. Timelønnen er 55 Øre, med Undtagelse af ældre og svagelige Arbejdere, der maa arbejde billigere, dog ikke under 45 Øre pr. Time. Overarbejde betales med 70 Øre pr. Time.

Akkordpriser i Kalkværket, for Indblødning, Skavning, Drivning, Haarning, Pudsning og Kalkning af Limlæder fastsættes til:

16	Kr.	pr.	100 Stk.	store Klipskind.
12	»	»	—	smaa do.
18	»	»	—	Uldskind, Faar.
12	»	»	—	do., Lam.

Iøvrigt er der andre Priser og Bestemmelser, hvorom Parterne er enedes.

Enhver Svend erholder efter 1 Aars Forløb 3 Dages Sommerferie.

Tvivlsspørgsmaal ang. Forstaaelsen

af Overenskomsten samt Fastsættelse af nye Akkorder henvises til Forhandling med Fagforeningen.

Overenskomsten er gældende, til den med 3 Maaneders Varsel opsiges af en af Parterne, dog tidligst 1. April 1919.

Snedkerne i Esbjerg. Under 27. August besværede Arbejdsgiverforeningen sig over, at Bygningssnedkerne i Esbjerg havde nedlagt Arbejdet uden Varsel. Efter Arbejdsgiverforeningens Fremstilling havde de krævet et ekstra Dyrtidstillæg af 10 Øre i Timen og etableret Strejken, fordi Mestrene ikke vilde opfylde dette Krav, Man forbeholdt sig Sagens Indbringelse for Den faste Voldgiftsret.

Det drejer sig her om en Konflikt, der ogsaa omfattede Murer- og Tømrersvende i de nævnte Byer, og som var etableret uden de paagældende Forbunds Medvirken. Konflikten støttedes økonomisk af Syndikalisterne, som foranstaltede en Landsindsamling til dette Formaal. Efter nogen Tids Forløb faldt Murerne fra og genoptog Arbejdet.

Den 27. Okt. kom Sagen for Snedkernes Vedkommende til Behandling ved et Fællesmøde under Hovedorganisationernes Medvirken. Der afsluttedes her en Overenskomst, der siden godkendtes af Snedkerne i Esbjerg. Overenskomsten gaar ud paa følgende:

Spørgsmaalet om Dyrtidstillægets Størrelse henvises til Afgørelse ved de Forhandlinger, som — efter Hovedorganisationernes Henstilling — nu optages mellem Centralforeningen af Snedkermestre i Jylland og Snedkerforbundet i Danmark.

Fører disse Forhandlinger ikke til Enighed, optages der særskilte Forhandlinger mellem Organisationerne om det foreliggende Stridsspørgsmaal.

Forbundet erkender, at Arbejdsstandsningen har været ulovlig, og Arbejdet genoptages straks.

Indtegnede Arbejdssøgere (Ledige) ved Centralarbejdsanvisningen.

Den 2. Novbr. 1917 stod ved Centralarbejdsanvisningskontorets 1. Afdeling indtegnet 682 (956) Arbejdssøgende, hvoraf 461 (610) Mænd. Til 2. Afdeling var fra de i København og Frederiksberg hjemmehørende Afdelinger af Arbejdsløshedskasser anmeldt 7781 (7040) ledige Medlemmer; deraf tilhørte 2491 (2160) Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, 920 (871) de faglærte Jern- og Metalarbejderes og 676 (712) Tobaksarbejdernes Arbejdsløshedskasse. Ikke mindst Bygningsfagene var stadigt prægede af stigende Ledighed, idet Murersvendene havde 341 (299) ledige. Murerarbejdsmændene 226 (196), Tømrerne 196 (168) og Malerne 612 (466) ledige. Antallet af ledige Tekstilarbejdere steg til 269 (202). I Skræderfaget noteredes 315 (284) ledige, næsten udelukkende kvindelige Lagerarbejdere. I de kvindelige Arbejderes Arbejdsløshedskasse var der vedblivende et forholdsvis stort Antal ledige, nemlig 301 (301). I Bogtrykfagene var der en fortsat Bedring i Forholdene, idet der her var 95 (115) ledige.

Ved Arbejdsanvisningskontorerne i Provinsen var Antallet af indtegnede og tilmeldte Arbejdssøgende den 26. Oktbr. 1917 5261 (4654). Af enkelte Fag kan her nævnes Tekstilarbejderne med 496 (289) ledige, Murersvendene med 290 (265), Tømrerne med 139 (121), Malerne med 131 (86) og Tobaksarbejderne med 160 (128) ledige. Af Smede og Maskinarbejdere var ved Provinskontorerne tilmeldt 349 (297).

NB. Tallene i Parenteserne viser det tilsvarende Antal den foregaaende Fredag.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E Bording (V. Petersen. Kbhvn).

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 20 ❋ KØBENHAVN DEN 17. NOVEMBER 1917 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Skandinavisk Samarbejde. Den faste Voldgiftsret. Orlogsværftets Arbejdere. Lønbevægelser og Konflikter (Bager- og Konditorforbundet Bogtrykfaget i Provinserne). Arbejdsløsheden.

Skandinavisk Samarbejde.

Den 23. Oktober d. A. afholdt Den skandinaviske Komité ordinært Møde i Kristiania. Til Stede var alle Medlemmer. Fra Sverrig: Herm. Lindquist og Gustaf Møller; fra Norge: Ole O. Lian og Magnus Nilssen, og fra Danmark Carl F. Madsen og Th. Stauning.

Til Behandling forelaa Beretning om Virksomheden i de forløbne to Aar.

I Henhold til Beslutningen paa Konferencen i 1915 rettedes der paa de tre skandinaviske Partiers Vegne Henvendelse til det internationale Bureau, om Afholdelse af en international Konference. En Korrespondance er ført om Sagen, og efterhaanden opnaaedes en betydelig Forstaaelse af det fremsatte Ønske. Det oplystes imidlertid, at Partierne i England, Frankrig og Belgien vægrede sig imod at gaa til en almindelig international Sammenkomst, men man optog saa Tanken om en Sammenkomst af det internationale Bureaus Medlemmer i de neutrale Lande. En saadan indvarsledes til Afholdelse i Maj 1916, men udsattes to Gange og blev sluttelig afholdt den 31. Juli i Haag.

Der var mødt Repræsentanter fra Argentina, Nordamerika, Holland, Sverrig og Danmark.

Konferencen offentliggjorde to Beslutninger. Den ene angik de økonomiske Forhold under og efter Krigen, den anden udtrykte Socialdemokratiets Syn paa Krigen og udtalte Ønsket om snarest at faa samlet det internationale socialistiske Bureau til Møde.

I April 1916 blev Tillidsmænd for skandinaviske Arbejderorganisationer indbudt af de tyske Parti- og Fagorganisationers Ledelser til et Besøg i Tyskland, hvor man ved Konferencer vilde drøfte visse Spørgsmaal og meddele Oplysninger om Organisationsforholdene. Desuden vilde man lade de indbudte Partifæller faa Lejlighed til en Studierejse i Belgien.

Indbydelsen blev modtaget, men i sidste Øjeblik skete paa Grund af Sygdom og Arbejde nogle Personforandringer.

Deltagerne var:

Fra Sverrig: Niels Persson, Hallén og Lindblad.

Fra Danmark: Carl F. Madsen, I. A. Hansen og Sigv. Olsen.

Fra Norge var Ole Lian indbudt, men han maatte melde Forfald.

Naar de Indbudte efterkom Indbydelsen, skyldtes det selvfølgelig Ønsket om paa den Maade at bevare Forbindelsen med Broderorganisationerne, at faa Lejlighed til at betragte Forhold, som ellers kun kendes gennem ufuldstændige Bladmeddelelser, og at danne en naturlig Modvægt til andre foretagne Rejser, der havde givet Anledning til megen Omtale og Mistydning.

I November 1916 aflagde to danske Partifæller Besøg i England, nemlig Forretningsfører Alfr. Christiansen og Sekretær Peder Hedebol.

Der var i December 1916 gjort Forsøg paa at faa en Delegation til Paris, men de franske Myndigheder nægtede at udstede Pas.

De Medlemmer af Komitéen, der repræsenterer de faglige Landsorganisationer, har haft Lejlig-

hed til at beskæftige sig med Spørgsmaalet om en Fagforenings-Konference i Bern i December 1916, men da der ikke var Udsigt til at opnaa en alsidig Repræsentation, udsattes Afholdelsen efter Forslag fra Skandinavien.

Til Komitéens Møde i København den 8. og 9. December 1916 var de tre Landes Redaktører for Socialdemokratiets Hovedorganer (Branting, Vidnes og Borgbjerg) indbudte. Branting var ikke i Stand til at deltage, hvorimod de to sidstnævnte var fremmødte.

Som Afslutning paa Forhandlingen vedtoges en Henvendelse til de socialdemokratiske Partier i alle Lande om at arbejde for Freden.

I April Maaned 1917 blev der sendt en Skrivelse til Eksekutivkomitéen for det internationale socialistiske Bureau med Opfordring om Forsøg paa at samle Arbejderklassen til international Aktion for Krigens Afskaffelse.

De hollandske Medlemmer i Eksekutivkomitéen besluttede nogen Tid efter at denne Skrivelse var afgaaet at indkalde Partierne til en international Konference, og denne Meddelelse modtog vi selvfølgelig med stor Glæde; det var det foreløbige Maal, hvorefter Komitéen havde styret.

Troelstra, Alberda, Van Kol og Huysmans kom til Stockholm og her optoges saa en Række Konferencer med skandinaviske Partifæller, hvorigennem Formerne for Arbejdet med at genforene Partierne og med at bidrage til Krigens Afslutning blev fastslaaet.

Den 9. Maj samledes Komitéen til Møde i Stockholm i Anledning af Fredsarbejdet og vedtog følgende Udtalelse:

»Den permanente Komité for Samarbejdet mellem Arbejderorganisationerne i Norge, Sverrig og Danmark, som siden Krigens Udbrud i 1914 har søgt at fremskynde Optagelsen af det internationale Samarbejde mellem de socialdemokratiske Partier, for derigennem at naa til Krigens Afslutning og Tilvejebringelse af en varig Fred, udtaler sin Anerkendelse og Tilfredshed med det Initiativ, som i den Henseende nu er taget af den hollollandske Delegation i Eksekutivkomitéen for det internationale socialistiske Bureau.

Man bifalder ganske Planen om et undersøgende og forberedende Mæglingsarbejde ved Konferencer mellem Delegationer for de forskellige Partier og den i Stockholm dannede Komité, og udtaler Haabet om, at dette Arbejde maa tilvejebringe Grundlaget for en Forstaaelse mellem Partifæller i alle Lande, saaledes at en fælles Aktion for en god Fred kan iværksættes.

Den skandinaviske Komité betragter det som en Selvfølge, at Arbejdet for Internationales Genrejsning, for Krigens Afslutning og for Fred i Overensstemmelse med Socialdemokratiets ofte fremhævede Grundsætninger, nu alene maa røgtes af den Komité, som paa den hollandske Delegations Foranledning har paabegyndt Arbejdet og tilsiger Komitéen de skandinaviske Arbejderpartiers uforbeholdne Støtte og Tilslutning til Arbejdet og udtaler de bedste Ønsker for dets heldige Forløb.«

Hermed var Arbejdet for Internationale og for Freden lagt i de rette Hænder. Resultatet af Arbejdet er kendt. Store Vanskeligheder er opstaaet og endnu er den planlagte Konference ikke bleven til Virkelighed.

Den norske Udvisningslov.

Derefter behandledes Spørgsmaal vedrørende den norske Udvisningslov. Det har vist sig at Myndighederne visse Steder bruger Lovens Bestemmelser paa en for Arbejdere uheldig Maade. Arbejdere, som er gifte, og har været bosiddende i Norge i en Aarrække er nemlig blevet udvist. Komitéen var enig om at rigoristisk Fremgangsmaade bør modvirkes baade i Norge, hvor Loven er vedtaget, og i de andre Lande, hvor der fra visse Hold trues med Represalier.

Skandinavisk Kongres.

Spørgsmaalet om Afholdelse af en skandinavisk Kongres blev diskuteret. Det fremhævedes at der er opstaaet mange Problemer som det er værd at behandle, ligesom det vil være af Betydning for den unge Slægt, netop under de herskende Forhold at faa Lejlighed til at knytte Baandene mellem Broderorganisationerne.

Sagen gøres til Genstand for Overvejelse i Sekretariatet, som derefter eventuelt gør Indstilling til Landenes Organisationer.

Sekretariatets Flytning.

Sekretariatet overgik derefter til de norske Medlemmer af Komitéen. Formand blev Ole O. Lian og Sekretær Magnus Nilssen.

Den faste Voldgiftsret.

Arbejdsmænd hos A/S Københavns Asfaltkompagni.

Sag Nr. 210.

Ved en meget lang Klage af 17. Septbr. med en Mængde Bilag indbragte Arbejdsgiverforeningen en Sag for Den faste Voldgiftsret angaaende Skur og Erstatning for manglende Skur ved visse Gadearbejder i København. Sagen var af ret gammel Dato, men kun af ringe Omfang og stod saaledes i et meget mærkeligt Forhold til det store Apparat, som nu blev sat i Bevægelse.

Fagforeningen (Jord- og Betonarbejdernes Afdeling under Dansk Arbejdsmandsforbund) havde indtaget det Standpunkt, at selve det oprindelige Stridspunkt burde afgøres ved faglig Voldgift. Arbejdsgiverne vilde kun gaa med hertil, naar visse senere Spørgsmaal samtidig blev indanket for den faglige Voldgiftsret, og da navnlig et Tilfælde, hvor Arbejderne havde »fremtvunget« en Erstatning« for manglende Skur. Dette modsatte Fagforeningen sig, for ikke at faa selve Sagen forplumret, og fordi Den faglige Voldgiftsret mangler Kompetence til at dømme i sidstnævnte Sag.

For den faste Voldgiftsret afholdtes forberedende Møde den 18. Oktbr.

Efter nogen Forhandling enedes Parterne om, at der nedsættes en faglig Voldgift, der skal afgøre, hvorvidt Arbejderne har haft Ret til at fordre Skur i det i Sagen omhandlede Tilfælde. Hvis Arbejdsgiverne ved Kendelsen faar Medhold, er Arbejderne enige i, at hvad der saaledes under en modsat Forudsætning er betalt i Godtgørelse (50 Øre pr. Dag) skal tilbagebetales. Faar omvendt Arbejderne Medhold, er det heraf en Følge, at den udbetalte Godtgørelse ikke skal tilbagebetales.

Begge Parter er enige om, at den Voldgiftskendelse, som saaledes kommer til at foreligge, kun afgør det i Sagen omhandlede Tilfælde.

Hermed toges Arbejdsgiverforeningens Klage tilbage.

Som man vil se, kom Retsmødet til netop det samme Resultat, som Fagforeningen hele Tiden havde hævdet, var det rigtige.

* * *

Smede og Maskinarbejderne hos T. Christoffersen.

Sag Nr. 213.

Udskrift af Den faste Volgiftsrets Kendelse af 7. November 1917 i Sag Nr. 213: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund paa den københavnske Afdeling I's Vegne.

Ved Kendelse af 11. Oktober 1917 i Sag Nr. 211 mellem de ovennævnte Parter blev en af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds københavnske Afdeling I iværksat Blokade af Fabrikant T. Christoffersens Værksted, Vejlegade Nr. 4, erklæret for ulovlig. Der ikendtes ikke Fagforeningen nogen Bod under Hensyn til, at Fagforeningen havde kunnet opfatte den i Sagen omtalte Afskedigelse af de 6 Arbejdere som en Arbejdsstandsning — hvad der imidlertid paa den anden Side ikke gav Fagforeningen Ret til Blokade, men burde have ført til Mægling og Voldgift efter Overenskomstens Regler — ligesom den angaaende Resultatet af Timandsmødet den 6. September givne Meddelelse om, at Christoffersens Værksted var aabent for Tilgang af alle, kunde misforstaas som givende de 6 afskedigede Arbejdere en ubetinget Ret til Genantagelse, hvad der i Virkeligheden ikke var Meningen, idet Christoffersen paa dette Punkt havde taget Forbehold.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har nu ved Klage af 25. Oktober 1917 atter indklaget Fagforeningen under Henvisning til, at den ulovlige Blokade stadig opretholdes, idet ingen Arbejder trods Henvendelser til Anvisningskontoret har optaget Arbejdet. Den 13. Oktober d. A. henvendte en Del Arbej-

dere sig paa Værkstedet, men forinden de tog Arbejdet, søgte de Besked i Fagforeningen og meddelte saa, at der var givet den Besked, at Blokaden ikke var hævet. Flere Arbejdere har derefter søgt Arbejde, men endnu er ingen mødt. Klagerne har i Anledning af den ulovlige Blokades Fortsættelse begæret Smede- og Maskinarbejderforbundet paa den københavnske Afdeling I's Vegne idømt en Bod, der kan dække det Tab, Fabriken har lidt ved den ulovlige Blokade, hvilket Tab er opgjort fra 18. August d. A. til 3. November d. A. til 19,703 Kr., samt paastaaet de Indklagede paalagt Sagens Omkostninger.

Fagforeningen har paastaaet sig frifundet og endvidere nedlagt Paastand paa, at Fabrikant Christoffersen erklæres pligtig at genantage de fornævnte 6 afskedigede Arbejdere. Den gør gældende, at de 6 afskedigede Arbejdere har henvendt sig om Arbejde, og at en Nægtelse heraf berettiger til den fortsatte Blokade. Fagforeningen har holdt Generalforsamling efter at Kendelsen af 11 Oktober d. A. var falden, hvor Spørgsmaalet om Blokaden behandledes, og hvor de tilstedeværende ca. 700 Medlemmer med en Majoritet af ca. 40 Stemmer vedtog at opretholde Blokaden, naar ikke de 6 Arbejdere genantages. Generalforsamlingen vil blive fortsat paa senere Møder, og eventuelt vil Værkstedsafstemning blive iværksat.

Da Voldgiftsretten ved sin Kendelse af 11. Oktober d. A. har erklæret den oftnævnte Blokade for ulovlig, er det en Selvfølge, at en Fortsættelse af Blokaden er utilladelig.

Hvad angaar det af Fagforeningen opstillede Krav om Genantagelse af de 6 afskedigede Arbejdere, skønnes dette Krav allerede efter det ovenfor herom udtalte ubegrundet. Yderligere bemærkes, at Fabrikant Christoffersen har erklæret sig villig til at antage de 4 af disse 6 Arbejdere, medens han som Grund for ikke at genantage Gissemann og A. V. Nielsen har anført, at deres Forbliven i Virksomheden vilde umuliggøre rolige Forhold i denne, hvilket efter det i Sagen oplyste skønnes rigtigt.

Da de formildende Omstændigheder, som gjorde sig gældende ved den foregaaende Kendelse, ikke, efter at Kendelsen er falden, kan paaberaabes, og da Blokaden er en Overtrædelse af en tidligere falden Kendelse, maa den fortsatte Blokade betragtes som en alvorlig Forseelse og medføre Forpligtelse til Erstatning. Denne vil dog kun kunne beregnes fra 11. Okt. d. A., den foregaaende Kendelses Dato.

Under Hensyn til samtlige Omstændigheder findes Boden at kunne ansættes til 5000 Kr. Sagens Omkostninger betaler de Indklagede med 300 Kr.

Kendelse.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds københavnske Afdeling I bør til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Fabrikant T. Christoffersens Vegne betale en Bod af 5000 Kr. samt betale i Sagsomkostninger 300 Kr.

* * *

Valg af Medlemmer.

For 1918 har De samvirkende Fagforbund til Medlemmer af Den faste Voldgiftsret genvalgt som Dommere: Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund J. A. Hansen, Formand for Dansk Arbejdsmandsforbund M. C. Lyngsie og Raadmand, cand. jur. Gustav Philipsen. Som Suppleanter er genvalgt Kommunalrevisor, Folketingsmand C. M. Olsen og Overretssagfører Oskar Johansen samt i Stedet for Formanden for Arbejdernes Boligforening, J. Chr. Jensen, der har bedt sig fritaget for sit Hverv, Formand for Dansk Skrædderforbund Will. P. Arup.

Orlogsværftets Arbejdere.

De samvirkende Fagforbund har under 8. Novbr. d. A. tilsendt Marineministeren en saalydende Skrivelse:

Til Marineministeren!

Ved nærværende tillader Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund at henvende sig til den højtærede Minister i følgende Anledning:

I Begyndelsen af Aaret 1912 henvendte Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Formand, Hr. J. A.

Hansen, sig til Direktør Tuxen for Orlogsværftet med Anmodning om et Løntillæg for samtlige Smede og Maskinarbejdere paa Orlogsværftet. Direktøren stillede sig ikke afvisende, men ønskede at modtage et Andragende om Løntillæg fra de respektive Værksteders Tillidsmænd, men fremkom samtidig med Spørgsmaal, om Arbejderne vilde gaa med til en Forlængelse af Arbejdstiden paa 1 Time daglig. Dette erklærede J. A. Hansen, at Arbejderne ikke kunde indgaa paa, fordi et saadant Skridt ikke alene gaar i den modsatte Retning af Udviklingen i alle Lande og i alle Industrier, men ogsaa var et Overgreb overfor Orlogsværftets Arbejdere, samtidig med at en saadan forlænget Arbejdstid aldeles ikke passer ind i Orlogsværftets Forhold, hvor Dagslyset og Vejrforholdene paavirker en væsentlig Del af Arbejdet og Arbejderne.

Den 11. April 1912 fandt der en Konference Sted mellem daværende Marineminister Klaus Berntsen og medundertegnede Formand, ved hvilken Lejlighed Ministeren erklærede, at Arbejdstiden paa Orlogsværftet skulde forlænges til 9 Timer daglig, og som Grund dertil angav han bl. a ,. at Arbejderne vilde opnaa en Times Løn mere pr. Dag og dermed forøge deres Fortjeneste betydeligt Paa Arbejdernes Vegne henstillede jeg til Ministeren, at frafalde Tanken om at forlænge Arbejdstiden, men det lykkedes ikke.

Ministeren fremsatte senere i Rigsdagen Forslag om en Lønordning for Orlogsværftets Arbejdere og, paa Trods af Arbejdernes Protest, Forslag om en Forandring af Arbejdstiden fra 8 til 9 Timer daglig. Forslaget blev gennemført i Rigsdagen og traadte i Kraft den 1. Maj 1913.

Blandt Orlogsværftets Arbejdere vakte Forlængelsen af Arbejdstiden en kolossal Harme, og denne gav sig Udslag i, at en Række Organisationer forbød deres Medlemmer at søge Arbejde paa Orlogsværftet.

Efter Ministerskiftet i 1914 fandt der imidlertid en Forhandling Sted mellem den højtærede Marineminister og Hr. J. A. Hansen, som resulterede i en Forhøjelse af de da gældende Minimallønninger for Haandværkere og Arbejdsmænd, og Blokaden blev derefter hævet i Slutningen af December Maaned 1914.

Utilfredsheden med, at Arbejdstiden er forlænget paa Orlogsværftet, er dog stadig raadende hos Arbejderne, og disse ønsker nu at komme bort fra den nuværende Arbejdstid paa 9 Timer og tilbage til 8-Timersdagen. Foruden de ovenfor omtalte principielle Grunde til at modsætte sig den forlængede Arbejdstid, peger Arbejderne paa, at den tidligere Arbejdstid var nøje afpasset efter Dagslyset. Den nuværende Arbejdstid, da Dagene er korte, er meget uheldig, thi Dagslyset begynder først en halv Time efter Mødetiden om Morgenen, og den samme Ulæmpe viser sig i nok saa høj Grad om Eftermiddagen, og dette Forhold forværres efterhaanden som Dagene bliver kortere.

Men detil kommer, at Arbejderne betragter det som en afgjort Uret, der blev øvet imod dem, da de fratoges et af de gennem Tiderne erhvervede Goder, som 8-Timersdagen anses for at være.

Orlogsværftets Arbejdere har derfor anmodet deres faglige Organisationer om Bistand til en Ordning af den omhandlede Sag, saaledes at 8-Timersdagen genindføres paa Orlogsværftet.

Paa de vedkommende Organisationers Vegne, nemlig Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Dansk Formerforbund, Dansk Arbejdsmands Forbund, Dansk Elektrikerforbund og Snedkerforbundets Vegne, tillader vi os at anmode den højtærede Minister om at foranledige, at den Uret, der blev begaaet mod Orlogsværftets Arbejdere i 1913, snarest muligt gøres god igen, saaledes at 8-Timers-Arbejdsdagen atter indføres.

I Haab om et snarligt og imødekommende Svar, tegner

Med Højagtelse

For Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark

Carl F. Madsen.

Anth. Andersen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Overenskomsten mellem Københavns Bagerlaug og Bager- og Konditoriarbejderforbundet. Fra 1. Novbr. 1917 forhøjes den i Regulativerne fastslaaede mindste Ugeløn for Bager- og Konditorsvende i alle Satser med et Dyrtidstillæg paa 6 Kr., foruden 2 Kr. for hver i Arbejde værende Svend, der indbetales til Kredsformændene til ekstra Dyrtidshjælp til de gifte Svende.

Frinatsarbejde forhøjes samtidig med 135 Øre ialt pr. Nat.

Overarbejde forhøjes med 15 Øre pr. Time.

Mindstelønnen er herefter i Fintbrøds- og Kagebagerier:

for Læggere 32 Kr., for Hølpere, Wiener- og Enesvende 33½ Kr., for Knetere 34½, for Mestersvende 36½, for Enesvende, hvor der er Lærlinge eller Forbundtere, og hvor Mesteren ikke selv udfører Mestersvendearbejde, 36½, for 2.-Svende, hvor der er 3 Svende med Lærlinge eller Forbundtere, 33½, for Konditor-Enesvende 32, for Konditorsvende, hvor der er 2 Svende, 32 og 31, for Konditorsvende, hvor der er 3 Svende, 33½, 32 og 31 Kr. (Alle her nævnte Satser + Dyrtidstillæg 6 Kr. ugtl. + 2 Kr. for hver i Arbejde værende Svend, der udbetales til Kredsformanden).

Frinatsarbejde henholdsvis 535, 560 og 610 Øre + Dyrtidstillæg 135 Øre.

For Ungsvende indtil 1 Aar efter Svendeprøven er Lønnen 2 Kr. mindre i alle Lønsatser.

Bogtrykfagets Hjælpearbejdere i Provinserne. I Provinserne har Bogtrykfagets Hjælpearbejdere hidtil virket under Forhold, som ikke var overenskomstmæssigt ordnede. Ved Afsluttelsen af den sidste Provinsoverenskomst for de faglærte Arbejdere var man imidlertid enig om, at der skulde optages Forhandlinger om en Tarif ogsaa for Hjælpearbejderne.

Disse Forhandlinger endte imidlertid uden positivt Resultat, og Sagen kom derfor til Behandling ved et Fællesmøde under Hovedorganisationernes Medvirken. Mødet afholdtes 22. Oktbr. Her naaede man endelig til Enighed om en Overenskomst, hvis væsentligste Punkter er følgende:

Mandlige Trykkeriarbejdere.

Den ordinære Arbejdstid er 9½ Time daglig indenfor et Tidsrum fra Kl. 6 Morgen til Kl. 8 Aften. Ved forskudt Arbejdstid er Arbejdstiden 9 Timer ved Dagarbejde og 8½ Time ved Natarbejde.

Minimallønnen er i Alderen

fra 18 til 20 Aar	20 Kr.	ugtl.
- 20 - 24	— 22	—
over 24	— 24	—

Kvindelige Trykkeriarbejdere.

Minimallønnen er 14 Kr. ugtl. for 8½ Times dagligt Arbejde.

Det første Aar en Kvinde arbejder ved Faget, gælder dog følgende Lønsatser: De første 2 Mdr. 6 Kr., de næste 2 Mdr. 7 Kr., de næste 4 Mdr. 9 Kr. og de sidste 4 Mdr. 11 Kr.

Naar en Paalæggerske ikke har fuld Beskæftigelse hele Dagen, er Minimallønnen: For 7 Timer dagl. 12 Kr. ugl., for 6½ Time 10½ Kr., for 5 Timer 9 Kr., for 4 Timer 7½ Kr. og for 3 Timer dagl. 7 Kr. ugtl.

Desuden betales følgende Dyrtidstillæg: For mandlige Trykkeriarbejdere 2 Kr. pr. Uge, for kvindelige Trykkeriarbejdere paa Lønninger paa 14 Kr. og derover 1½ Kr. pr. Uge, og alle nu bestaaende Lønninger under 14 Kr. (Begyndelseslønninger undtagne) 1 Kr. pr. Uge.

Hvor der i Forvejen ydes Dyrtidstillæg, reguleres det efter foranstaaende, dog saaledes, at der ikke finder nogen Reduktion Sted.

Tariffen træder i Kraft den første Lønningsdag, efter at den er vedtaget af Organisationerne, og indgaar som et Afsnit i den bestaaende Minimaltarif for Provinserne.

Ved Bedømmelsen af denne Tarif maa det erindres, at Organisationsforholdene blandt de paagældende Arbejdere er alt andet end gode endnu.

Der er derefter foretaget en Afstemning blandt Forbundets Med-

lemmer i Provinserne, saavel faglærte som Hjælpearbejdere. Ved denne er Overenskomsten vedtaget med 556 Ja-Stemmer mod 161 Nej og 26 »Stemmer ikke«. Under 5. November er det dernæst meddelt Forbundet, at begge de paagældende Principalforeninger ligeledes har vedtaget Overenskomsten. Denne træder saaledes i Kraft fra 9. Nov. 1917.

Arbejdsløsheden

i August Maaned 1917.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i August 1917, omfatter ialt 56 Fag eller Organisationer med ialt ca. 157,600 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 9000 eller 5,7 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 188,400 eller 1,2 Dage pr. Medlem. Af Fag for hvilke Oplysninger mangler nævnes: Sejlmagere, Forgyldere, Glarmestre, Stukkatører, Korkskærer, Børstenbindere, Keramikere og Kobbersmede. Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Brolæggere, Stenarbejdere, Dansk Arbejdsmandsforbund, og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	129	129	1	18	518	518	32	658	647	647	33	676
Bageri- og Konditr. arb.	1352	1352	232	4168	1751	1751	170	2320	3103	3103	402	6488
Sukkervarearbejdere.	562	562	23	648	193	193	9	348	755	755	32	996
Bryggeriarbejdere ...	2795	2795	15	270	1629	1629	21	401	4424	4424	36	671
Slagteriarbejdere	843	843	10	500	2812	2812	48	763	3655	3655	58	1263
Skraatobaksarbejdere	226	226	»	»	543	543	10	170	769	769	10	170
Tobaksarbejdere.....	4908	4908	79	2617	2795	2795	43	1124	7703	7703	122	3741
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1942	1942	37	2849	5614	5614	275	5278	7556	7556	312	8127
Rebslagere.....	34	34	2	23	235	235	63	1316	269	269	65	1339
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere.....	3685	3685	250	3186	2948	2948	310	2590	6633	6633	560	5776
Handskemagere	63	63	24	648	9	9	»	»	72	72	24	648
Hattearbejdere.....	763	763	44	1188	183	183	4	210	946	946	48	1398
Skotøjarbejdere	2740	2740	26	1713	1085	1085	2	222	3825	3825	28	1935
Barberere	590	590	43	712	650	650	9	283	1240	1240	52	995
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	83	83	12	240	85	58	8	156	168	141	20	396
Murere	2109	2109	77	2880	4863	4863	175	2500	6972	6972	252	5380
Murarbejdsmænd	1110	1110	114	1433	—	—	—	—	1110	1110	114	1433
Hustømrere	1648	1648	»	»	3881	3866	84	1302	5529	5514	84	1302
Skibstømrere	270	270	9	249	587	587	4	68	857	857	13	317
Snedkere	4283	4283	122	3457	3968	3968	107	2935	8251	8251	229	6392
Billedskærere	118	118	»	»	62	62	»	»	180	180	»	»
Malere.....	2206	2206	291	3699	2741	2741	105	1480	4947	4947	396	5179
Sadelm. og Tapetserere	1003	1003	56	1460	490	490	21	442	1493	1493	77	1902
Gas- og Vandarbejdere	68	68	»	16	—	—	—	—	68	68	»	16
Skorstensfejere	65	65	»	»	59	59	»	»	124	124	»	»
Ovnsættere	14	14	5	45	—	—	—	—	14	14	5	45
At overføre..	33609	33609	1472	32019	37701	37659	1500	24566	71310	71268	2972	56585

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	33609	33609	1472	32019	37701	37659	1500	24566	71310	71268	2972	56585
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	738	738	29	819	2625	2625	56	1398	3363	3363	85	2217
Bødkere	270	270	1	40	425	425	73	1650	695	695	74	1690
Drejere	112	112	1	63	235	235	7	119	347	347	8	182
Karetmagere	367	367	8	134	573	573	13	263	940	940	21	397
Kurvemagere	184	184	7	141	—	—	—	—	184	184	7	141
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	110	110	2	50	108	108	2	48	218	218	4	98
Hvidgarvere	51	51	2	46	34	34	»	15	85	85	2	61
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Stenarbejdere	—	—	—	—	348	179	»	59	348	179	»	59
Glasarbejdere	225	225	65	1673	214	214	123	3218	439	439	188	4891
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	570	570	2	51	226	226	16	30	796	796	18	81
Blikkenslagere	765	765	34	1050	511	511	11	274	1276	1276	45	1324
Metaltrykkere	106	106	2	140	9	9	»	11	115	115	2	151
Jern- og Metalslibere	174	174	9	150	100	89	1	228	274	263	10	378
Gørtlere og Metalarb.	339	339	2	311	69	69	1	11	408	408	3	322
Urmagere	70	70	»	»	175	175	2	45	245	245	2	45
Instrumentm. (chir.)	38	38	»	»	—	—	—	—	38	38	»	»
Smede og Maskinarb.	10100	10100	560	14015	7275	7275	226	5082	17375	17375	786	19097
Formere	425	425	95	2217	1175	1175	165	3572	1600	1600	260	5789
Elektrikere	1050	1050	5	2025	773	773	12	380	1823	1823	17	2405
Industri i litterær og kunstnerisk Retning.												
Bogbindere	1745	1745	45	1272	313	227	15	426	2058	1972	60	1698
Litografer	431	431	20	476	110	110	3	82	541	541	23	558
Typografer	2636	2636	198	5084	1740	1671	91	2021	4376	4307	289	7105
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	170	170	1	27	1009	1009	7	152	1179	1179	8	179
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	1600	1600	83	2158	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2500	2500	1200	c20000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb.	3700	3700	700	c15000	—	—	—	—	—	—	—	—
Støberi- & Maskinarbm.	1786	1786	47	810	—	—	—	—	—	—	—	—
Iøvrigt	9414	5814	970	23032	—	—	—	—	—	—	—	—
Dnsk. Arbejdsmdsf. ialt	19000	15400	c3000	c61000	31000	18300	c600	c10000	50000	33700	c3600	c71000
Arbejdsm. Forbund for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	900	900	5	89	900	900	5	89
Kedel- og Maskinpass.	751	751	23	202	1098	1098	18	357	1849	1849	41	559
Kellnere	962	962	92	1500	631	631	24	300	1593	1593	116	1800
Kvindel. Arbejderforb.	3200	2857	154	3278	1505	564	124	2888	4705	3421	278	6166
Brødkuske	288	288	5	116	—	—	—	—	288	288	5	116
Handels-og Kontormdh	1483	1483	47	1362	4681	4681	70	1816	6164	6164	117	3178
Tilsammen	79969	76026	5881	129261	95563	81545	3165	59100	175532	157571	9046	188361

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1 Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 21 ❋ KØBENHAVN DEN 24. NOVEMBER 1917 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Kongresser. Lønbevægelser og Konflikter (Havnearbejderne i København. Kvindeligt Arbejderforbund. Buntmagerne i Aarhus og Odense. Tekstilarbejderne i Hjørring.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Novbr. 1917.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. December 1917.

Forretningsudvalget.

Kongresser.

Træindustriarbejder-Forbundet

afholdt sin 9de Kongres i Vejle den 12.—14. Oktober.

Paa Kongressen var mødt 94 Repræsentanter for 55 af Forbundets 67 Afdelinger samt Hovedbestyrelsens 11 Medlemmer og 4 Gæster: D'Hrr. E. Svendsen og J. Teigen fra »Norsk Sag-tomt- og Høvleriarbejderforbund«, August Svensson fra »Svensk Sagværksindustriarbetare-Forbund« samt Hovedkasserer E. Svendsen som Repræsentant for de øvrige under De samv. Fagforbund organiserede Forbund her i Danmark. De politiske Forhold i Finland havde hindret det finske Forbund i at sende en Repræsentant, som det ellers plejede. Ialt var altsaa mødt 109 Mand.

Kongressen holdtes i Arbejdernes Forsamlingsbygnings smukke Festsal i Vejle, der var smykket med enkelte lokale Fagforeningers Faner og flere af vore egne Afdelingers.

Velkommen.

Forbundets Formand, Hr. V. S. Petersen, aabnede Kongressen med at byde de Delegerede og Gæsterne Velkommen: I Norge føres for Tiden omfattende Forhandlinger om Indgaaelse af ny Akkordoverenskomster for de forskellige Brug. Han ønskede vore norske Kolleger Held med dette Arbejde; i Sverige laa man i stadige Forhandlinger med Arbejdsgiverne; det Knæk, Storstrejken i sin Tid gav de svenske Fagforbund, havde det svenske Forbund nu rettet baade økonomisk og talmæssigt, idet dets Medlemstal nu var oppe paa ca. 14,000 Medlemmer; han ønskede ogsaa dette Forbund fortsat Held i Organisationsarbejdet. Selv om vor Kongres adskilte sig fra saa mange andre Forbunds derved, at vi ikke havde et Forslag til Behandling om Udmeldelse af Centralisationen, var han alligevel glad ved at se en Repræsentant for de øvrige organiserede Forbund i vor Midte. Samarbejdet mellem disse og vort Forbund — gennem Centralkontoret — havde altid været det bedste, og det haabede han, det altid vilde være.

Iøvrigt skal vi nu til at diskutere et Afsnit af Forbundets Virksomhed, der fra først til sidst er forløbet under Verdenskrigens Tegn og for saa vidt var enestaaende i Forbundets Historie. Disse Forhold havde ogsaa sat deres Spor herhjemme paa de økonomiske Omraader. Formandens Udtalelser, der sluttede med Ønsket om gode Resultater af de kommende Dages Forhandlinger, sluttede med et af kraftige Hurraer besvaret Leve for Forbundet.

Beretning om Virksomheden.

Formanden aflagde derefter en mundtlig Beretning, idet han iøvrigt henviste til, at de i Hovedledelsen behandlede Sager jo havde væ-

ret ret udførligt refererede i Fagbladet efterhaanden, ligesom han ogsaa henviste til den forud for Kongressen tilsendte trykte Beretning for Tiden fra 1. April 1915 til 30. Juli 1917.

Afdelingernes Antal var steget med 8, fra 59 til 67; 5 Afdelinger var i den Tid ophævet, 13 nye oprettet. Medlemstallet var steget med 867, fra 2497 til 3364. Aarsagerne hertil var de enkelte Medlemmers og Afdelingsledelsernes Agitation paa de lokale Arbejdspladser samt den Agitation, der var drevet fra Hovedkontoret. En medvirkende Aarsag til Medlemsfremgangen var ogsaa de af Krigssituationen skabte gode Konjunkturer, der havde været noget forskellige indenfor Møbel-, Bygnings-, Træsko- og Stavindustrien, som vort Forbund omfatter.

De gode Konjunkturer havde naturligvis ogsaa givet sig Udslag i stigende Lønninger, selv om vi lige saa lidt hos os som andre kunde faa dem til at holde Trit med de stigende Varepriser. Maskinpassernes og Haandarbejdernes Gennemsnitsfortjeneste i Akkord var i de sidste Aar steget fra 51,90 til 65,68 — i København alene fra 59,38 til 81,24 og i Provinsen fra 51,21 til 62,19 —, deres Timeløn var steget fra 48,47 til 64,70, i København alene fra 61,83 til 82,77 og i Provinsen fra 43,97 til 56,77. For Arbejdsmænd i Akkord i Provinsen var den steget fra 45,69 til 54,00 og paa Timeløn fra 35,85 til 45,46 Øre. For Provinstallenes Vedkommende maatte man erindre, at her virkede de lavere Lønninger paa Landsavværkerne i nedadgaaende Retning.

I disse Stigninger var ikke medregnet dem, vi havde forhandlet os til Rette om med Fabrikantforeningerne efter 1. Juli d. A., ligesom vi ved Bedømmelsen af Resultatet maatte erindre den stærke Stigning af Medlemstallet, der jo tildels var sket af uorganiserede — lavtlønnede — Arbejdere samt, at selve det Antal Arbejdere, der arbejdede for Virksomheder under Træindustriens Faarikantforeninger, kun androg ca. 2000 af Forbundets 3364, og at af ca. 130 Virksomheder i København kun de 49 stod som Medlemmer af Fabrikantforeningen. I Almindelighed var vel nok de Kolleger, der arbejdede paa Virksomheder udenfor Træindustriens Fabrikantforeninger, bedre lønnede end disse. Aarsagen til denne Lønstigning var vel foruden de omtalte gode Konjunkturer, der gjorde det lettere for den enkelte at hæve sin Løn, ogsaa den udstrakte Anvendelse fra Forbundets Side af Overenskomstens Paragraf 6, »Løfteparagrafen«; Resultatet af de i Henhold til denne rejste Mæglingskrav kunde meget nøgternt anslaas til en aarlig Merfortjeneste af 100,000 Kr. Det synes nu at være gaaet ind i vore Kollegers Bevidsthed, at det kun var den allertarveligste Arbejdskraft, der i det hele taget arbejdede for — eller ret længe ad Gangen fandt sig i at arbejde for — Minimal-Timelønnen.

Formanden gik derefter over til at omtale Overenskomstforhandlingerne i 1916, de i denne Sommer rejste Krav om Dyrtidstillæg til Akkordarbejderne samt den Modstand fra Arbejdsgiverforeningen, der i en given Tid gav sig ret stærke Udslag, samt sluttede Beretningen med at omtale Sager af speciel Interesse, saaledes Voldgiftssagen om Løn til kvindelige Arbejdere, Spørgsmaalet om Ændringer i det nye Regulativ for træindustrielle Virksomheder — et Spørgsmaal, vi var stærkt interesserede i —, forskellige Overflytningssager, Træarbejderfagene imellem, for derefter at skitsere vor økomiske Stilling.

Forbundets samlede Beholdning var i de 2¼ Aar steget med 55,254 Kr. 6 Øre og var nu 113,186 Kr. 50 Øre = pr. Medlem 34 Kr. 24 Øre. Til Strejker i eget Fag var der i denne Periode kun anvendt 12,819 Kr. 23 Øre. Formanden sluttede Beretningen med en Anerkendelse af det gode Samarbejde, der havde fundet Sted baade mellem ham og den øvrige Hovedledelse, ham og Afdelingernes Ledelser samt mellem Forbundet og de øvrige centraliserede Forbund, specielt Træarbejderfagene.

Efter flere anerkendende Udtalelser om Virksomheden godkendtes denne enstemmigt.

Uden at oplæse Regnskabet — der forud var tilsendt de Delegerede — og uden Diskussion godkendtes dette enstemmigt.

Lovændringer.

Efter at Repræsentanter for de Afdelinger, der havde stillet Ændringsforslag til Forbundets Love, havde motiveret disse — enkelte Ændringer blev tagne tilbage — fik Formanden Ordet for at motivere Hovedbestyrelsens Stilling til Ændringerne:

Horsens Afdeling stillede Forslag om i Forbundets Formaal at optage et nyt Punkt om ved alle til Raadighed staaende Midler at modarbejde Krig. Hertil udtalte Formanden for Forbundet, at vi naturligvis alle sympatiserede med Tanken, der laa til Grund for Forslaget, men at dette Formaal vist bedre realiseredes, om vi alle hver i sin Omgangskreds agiterede for den stærkest mulige Tilslutning til vore faglige og politiske Foreninger og for Udbredelsen af vor Presse. Et Forslag fra Svendborg om at give Kvinder Adgang til at indtræde i Forbundet paa lavere Vilkaar end de mandlige Arbejdere, kunde heller ikke tiltrædes, da der bag denne Vedtagelse laa en Anerkendelse af, at de saa ogsaa kunde arbejde for en billigere Løn trods den nylig faldne Voldgiftskendelse om den. Aalborg og Odense foreslog, at alle Repræsentationsudgifter ved Kongressen og Delegeretmødet afholdtes af Hovedkassen, og at Kontingentet hævedes i Forhold til denne Merudgift. Forskellige Afdelinger foreslog at hæve Strejkeunderstøttelsen fra 12 Kr. plus 1 Kr. pr. Barn til 18 Kr. til henholdsvis 14 og 20 Kr. pr. Uge mod en Forhøjelse af Kontingentet af 10 Øre pr. Uge. Enkelte Afdelinger ønskede større Forhøjelser. Hovedbestyrelsen kunde fuldtud tiltræde det første Forslag mod en Stigning af 1 Øre pr. Uge af Kontingentet, mod yderligere Stigning af 5 Øre kunde den tiltræde, at Strejkeunderstøttelsen hævedes til henholdsvis 14 og 20 Kr., saaledes at det ugentlige Kontingent blev 36 Øre til Forbundskassen. Et Forslag fra Odense om, at alle Medlemmer, baade stedlige arbejdende og stedlige arbejdsløse samt tilrejsende skulde henvende sig til Afdelingernes Ledelse, før de søger nyt Arbejde, kunde ogsaa tiltrædes.

Endelig var der Forslaget om Urafstemning, der var stillet af Aalborg og Randers Afdelinger. Det lød saaledes:

»Ingen Landsoverenskomst er bindende, før den er vedtaget af den samlede Hovedbestyrelse og derefter ved Urafstemning blandt samtlige Forbundets Medlemmer.«

Dette Forslag kunde Hovedbestyrelsen ikke gaa med til, da den formente, at det vilde svække dens Stilling som Forhandler overfor Fabrikantforeningerne. Efter at en lang Række Talere havde haft Ordet herom, nedsattes et 5 Mands Lovudvalg, der kom til at bestaa af: O. M. Terner og S. Andersen, København, J. Jensen, Randers, Aug. Sørensen, Aalborg, og B. Sørensen, Vejle. Da dette Udvalg kom tilbage med sit Arbejde, var der opstaaet Enighed paa alle Omraader om at godkende Hovedbestyrelsens Stilling til Lovændringerne. Paa Spørgsmaalet om Urafstemning havde man delt sig. Ved en foretagen Afstemning over dette Forslag forkastede Urafstemning med 41 Stemmer for og 62 imod. Hovedbestyrelsens Stilling til de øvrige Forslag godkendtes ligeledes.

Opsigelse af Overenskomsten.

Efter en længere Diskussion om Hensigtsmæssigheden af at opsige Landsoverenskomsten og hvad man eventuelt skulde indføre i Forslaget til en ny, vedtoges enstemmigt følgende af Formanden stillede

Resolution:

»Kongressen bemyndiger Hovedledelsen til eventuelt at optage Forhandlinger med de respektive Fabrikantforeninger paa det Grundlag at opnaa Dyrtidstillæg af passende Størrelse mod en Forlængelse af Overenskomsten. Hovedbestyrelsen maa dog sørge for, at Landsoverenskomsten,

dersom ovennævnte Forhandlinger ikke fører til et tilfredsstillende Resultat, kan opsiges til Ophør 1. Februar 1918. Bliver Opsigelsen nødvendig, udarbejder Hovedbestyrelsen Forslag til ny Overenskomst paa Grundlag af de under dette Punkt fremsatte Ønsker. Om Afslutningen paa Overenskomsten forholder man sig som i Lovenes Paragraf 14, 2. anvist.«

Lønninger.

Formandens og Hovedkassererens Løn fastsættes til 2600 Kr. aarlig plus 15 Kr. til hver pr. Maaned i Dyrtidstillæg for et Aar ad Gangen og 10 Kr. pr. Dag i Rejsediæter. De Delegeredes Diæter og Daglønsgodtgørelse fastsattes til 13 Kr. pr. Dag. Revisorernes og Forretningsudvalgets Vedelag forblev uforandret.

Valg.

Til Formand og Hovedkasserer genvalgtes med Akklamation V. S. Petersen og Madsen-Terner, til Forretningsudvalg d'Hrr. Chr. Asmussen, Alb. Lundgren og C. A. Christensen, alle af København, samt Carl Hansen fra Afdelingen i Glostrup, for Øerne Otto Jørgensen, Odense, og S. Hansen, Helsingør, for Jylland J. Jensen, Randers, B. Sørensen, Vejle, og Chr. Schou, Aalborg. Til Revisor Fr. Petersen, København.

Den fremtidige Virksomhed.

Formanden mindede om, at der endnu var adskillige Virksomheder, hvor Arbejderne var uorganiserede. Her maatte baade de enkelte Medlemmer og Afdelingslederne være Hovedledelsen til Hjælp, og Afdelingerne kunde i den Retning forvente økonomisk Støtte til dette Arbejde. Vi maatte aldrig blive trætte af at oplyse vore Kolleger om, at det kun var den allertarveligste Arbejdskraft, der fandt sig i at arbejde for Fagets Mindsteløn. Ligeledes maatte vi fortsætte med Anvendelsen af Løfteparagrafen. Med Hensyn til vore kommende Overenskomstforhandlinger havde vi jo under et tidligere Punkt faaet afstukket Retningslinjerne her, men det fejlede ikke, at der ved disse Forhandlinger vilde være god Brug for statistiske Oplysninger om, hvor Ugefortjenesterne nu laa, og han anmodede Afdelingerne om at være ekspedite med saadanne Oplysninger, som de iøvrigt plejede at være. Iøvrigt var der indsendt forskellige Forslag fra Afdelingerne: Om Oprettelse af en Sygekasse indenfor Faget, om Lærlingeforhold og om »Septemberforliget«, som han havde henstillet til de paagældende Afdelinger at fremkomme med under dette Punkt.

Septemberforliget.

»Kongressen paalægger Hovedbestyrelsen, saasnart den formener, Situationen er saaledes, at der er Betingelser for ved en Opsigelse af Septemberforliget at skabe en bedre Hovedoverenskomst med Arbejdsgiverforeningen, da at arbejde for Opsigelse af Forliget.«

Dette Forslag godkendtes enstemmigt, ligesom Formandens Bemærkninger toges til Efterretning.

Næste Kongres vedtoges det at afholde i Forsommeren 1921 i København.

Afslutning.

Efter takkende Udtalelser fra Gæsterne for disse Dages Samvær, og efter at Protokollen var oplæst og godkendt, afsluttede Formanden Kongressen med en Tak til Vejle-Fagforeningerne og vore egne Afdelinger, der havde overladt os Faner og derved bidraget deres til at give Kongressen et festligt Præg. En Tak til Gæsterne og Hilsen til deres Mandanter. Naar de Delegerede nu kommer hjem, er der to forskellige Maader at aflægge Beretning fra Kongressen paa. Den ene er den, hvori man fremhæver og understreger de af de tagne Beslutninger, man kan tænke sig, de paagældende er mindre tilfreds med. Paa kort Sigt er denne Maade den taknemligste. Den anden Maade, den, der i det lange Løb bringer Afdelingerne og de enkelte Medlemmer i den bedste Forstaaelse, i den nærmeste Forbindelse til Hovedledelsen, er den, hvori man understreger Forbundets glædelige Fremgang i Medlemstal, fremhæver de indvundne Lønresultater samt alle de forskellige Forslag, hvor Hovedledelsen har

imødekommet Afdelingerne. Idet Formanden haabede paa fortsat Fremgang for vort Forbund, sluttede han med at udbringe et af kraftige Hurraer besvaret »Leve for Træindustriarbejderforbundet i Danmark«. Efter Afsyngelsen af »Socialisternes Marsch« hævede Dirigenten derefter Kongressen.

Arbejdsløshedskassens Delegeretmøde.

Man konstituerede sig derpaa som Delegeretmøde i Arbejdsløshedskassen ved at vælge de samme Dirigenter og Sekretærer som for Kongressen.

Af Formandens Beretning fremgik det, at medens Arbejdsløsheden, da Krigen udbrød — i 1914—15— var 22,20 Dage pr. Medlem og størst i København, dalede den i 1915—16 til 10,16 Dage for i 1916—17 at gaa ned til 6,59, og mindst i København. Den var nu i Stigen. Han omtalte en Del Enkeltheder.

Regnskabet, der balancerede med Kr. 190,183,21 og udviste en Formueforøgelse af Kr. 79,000,17, godkendtes, ligeledes godkendtes Beretningen enstemmigt.

Man foretog en Del Lovændringer.

Hovedledelsen kunde godkende en Ændring om at forlænge de understøttede Dages Antal fra 80 til 90 og at nedsætte det aarlige Bidrag for bidragydende Medlemmer fra 25 til 12 Kr.

Hovedledelsen stillede følgende Forslag:

»Delegeretmødet bemyndiger Repræsentantskabet til, dersom Forholdene inden næste Delegeretmøde maatte tillade det, efter forudgaaende Forhandling med Inspektoratet at forhøje Dagpengesatserne for Arbejdsløse.«

Repræsentantskabet foreslog følgende:

»Frameldte Medlemmer, der ikke den 31. Marts er tilmeldt andre Arbejdsløshedskasser, skal den Dag henvende sig til den nærmeste Afdeling for at blive paaført Medlemsfortegnelsen til Inspektoratet, eller direkte til Kassens Hovedkontor indsende nøjagtig Oplysning om Navnet paa den Kommune, det den Dag opholdt sig i. Undlades dette, kan Medlemmet idømmes en Bøde til Hovedkassen af Størrelse med det i den Anledning mistede Kommunetilskud.«

Ved Afstemning vedtoges det med 65 St. for og 31 imod at beholde Ancienneteten, hvorefter samtlige af Hovedbestyrelsen tiltraadte eller stillede Ændringer vedtoges.

Ved de derefter foretagne Valg valgtes den samme Ledelse, som foran nævnt. Næste Delegeretmøde fastsattes til Forsommeren 1921.

Lønbevægelser og Konflikter.

Havnearbejderne i København. I Sommerens Løb blev der gentagne Gange ført Forhandlinger om Ydelsen af et ekstra Dyrtidstillæg til Havnearbejderne i København, uden at der naaedes til Enighed. Paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Foranledning blev Sagen genoptaget og gjort til Genstand for Forhandling ved Fællesmøder 17. og 20. Septbr. Heller ikke her naaede man et positivt Resultat, men siden er Sagen gaaet i Orden ved lokal Forhandling.

Kvindeligt Arbejderforbund har med nedennævnte Firmaer indgaaet følgende Overenskomster:

C. Rafns Sæbefabrikker, Aalborg.

Begyndelseslønnen, der hidtil var 8 Kr. pr. Uge, stigende efter Fabrikantens Skøn til 15 Kr., bliver nu de første 3 Maaneder 13 Kr. pr. Uge, de næste 6 Maaneder 14 Kr., de følgende 6 Mdr. 16 Kr. og derefter 17 Kr. pr. Uge.

Samtlige Akkordpriser forhøjes med 10 pCt., og der tilstaas alle Arbejdersker med 1 Aars Anciennitet en Sommerferie paa 3 Dage. Overenskomsten omfatter 35 Kvinder.

Aktieselsk. H. Steensens Margarinefabrik, Vejle.

Ugelønnen, der hidtil var 16 Kr., forhøjes til 17 Kr. 15 Øre. Foruden det hidtidige Dyrtidstillæg af 15 Kr. Kvartalet ydes der Arbejderskerne et Dyrtidstillæg af 1 Kr. 70 Øre pr. Uge.

Overenskomsten omfatter 25 Kvinder.

Dampvaskeriet Solvang og Aalborg Dampvaskeri.

Overenskomsterne er forlænget til 1. April 1919, mod at der ydes Arbejderskerne et Dyrtidstillæg af 2 Kr. pr. Uge og at det hidtilværende Dyrtidstillæg af 5 Kr. pr. Maaned og 5 Kr. Kvartalet udbetales hver Uge, saaledes at det samlede Dyrtidstillæg udgør 3 Kr. 65 Øre pr. Uge.

Overenskomsterne omfatter 50 Kvinder.

Buntmagerne i Aarhus og Odense. I Skrivelse af 2. Novbr. d. A. meddeler Hattearbejderforbundet i Danmark, at man ved en Forhandling i Odense den 4. Oktober d. A. er enedes med Buntmagermestrene i Provinserne angaaende Løn- og Arbejdsforhold for Bunt- og Kasketmagersvende i Aarhus og Odense.

Minimallønnen for unge Svende er det første Aar 27 Kr., det andet Aar 30 Kr. og derefter 35 Kr.

Til de personlige Lønninger ydes et Tillæg af 4 Kr. pr. Uge.

Arbejdstiden, der i de fleste Forretninger var 10 à 11 Timer, fastsættes til 9 Timer daglig.

Overarbejde, der ikke hidtil er betalt ekstra, betales nu for de første 3 Timer efter den normale Arbejdstids Ophør med et Tillæg af 33 pCt. til den daglige Timeløn; Overarbejde efter denne Tid samt Søn- og Helligdagsarbejde 50 pCt. Tillæg.

Arbejderne erholder indtil 6 Dages Sommerferie med fuld Løn (efter Anciennetet).

Alle her nævnte Bestemmelser gælder ogsaa for Syerne i Buntmagerbranchen.

For Buntmagersyerskerne lykkedes det ikke at naa til Enighed om Minimalløn, men disse faar et ugentligt Tillæg af 2 Kr. til de bestaaende Lønninger.

Overenskomsten, der omfatter 17 Mænd og 28 Kvinder, traadte i Kraft den 19. Oktbr. d. A. og er gældende til 1. August 1920.

Tekstilarbejderne hos Fabrikant Thomsen, Hjørring. Mellem Dansk Tekstilarbejderforbund og Fabrikant Sophus Thomsen, Hjørring, har ikke hidtil hersket overenskomstmæssige Forhold. Arbejderne var indtil for ca. ½ Aar siden uorganiserede, og Hr. Thomsen stod udenfor Tekstilfabrikantforeningen. Efter at Arbejderne havde indmeldt sig i Forbundet, indledede dette Forhandling med Fabrikanten for at faa oprettet en Lønoverenskomst, og det saa ogsaa ud til, at dette skulde lykkes, men saa indmeldte Hr. Thomsen sig i Fabrikantforeningen, og dermed var enhver Imødekommenhed forbi.

Tekstilarbejderforbundet saa sig derfor nødsaget til at varsle Strejke overfor Fabrikant Thomsen, men inden Strejken kom til Udbrud, blev der aftalt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen til Fredag d. 2. November, og her lykkedes det at naa til Enighed om en Overenskomst, som skal gælde til 1. Februar 1918, idet Tekstilarbejderforbundet har opsagt Overenskomsterne med Fabrikantforeningen til Udløb 1. Febr. 1918, da det har vist sig umuligt at naa til Enighed om et Aars Forlængelse.

Den indgaaede Overenskomst er saalydende:

For *Mændene:*

De nuværende personlige Lønninger bibeholdes. Dertil ydes det for Tekstilfabrikantforeningen gældende Dyrtidstillæg.

Dette træder i Kraft fra den 5. November d. A.

For *Kvinderne:*

De nuværende personlige Lønninger bibeholdes. Der gives et Dyrtidstillæg hver 14. Dag paa 5 Kr. 40 Øre.

Dette træder ligeledes i Kraft fra den 5. Novbr. d. A.

Dyrtidstillægene udbetales saavel for Mænd som for Kvinder bagud hver 14. Dag.

Iøvrigt er Hovedoverenskomsten gældende i alle Forhold paa Fabrikken.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Tryk kt hos F E Bording (V. Petersen. Kbhvn).

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i November Maaned 1917.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. December 1917.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 2 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

K. E. BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 22 ✻ KØBENHAVN DEN 1. DECEMBER 1917 ✻ 14. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Kongresser. Løndbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd hos G. ønlandsk Grafit-Kompagni Arbejdsmændene paa Dansk Soyakagefabrik. Keramikerne hos Kähler. Kvindeligt Arbejderforbund. Skotøjsarbejderne hos Bundgaard Snedkerne hos Bagger. Smedene hos Knudsen. Tobaksarbejderne hos Horwitz & Kattentid. Vægterne hos Dansk Nattevagt). Fornyede Overenskomster.

Den faste Voldgiftsret.

Snedkerne hos Fabrikant N. C. Holmsgaard.

Sag Nr. 212.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 7. November 1917 i Sag Nr. 212: Fabrikantforeningen i Møbelindustrien mod De samvirkende Fagforbund paa Snedkerforbundets og Snedkernes og Stolemagernes Fagforenings Vegne.

Sagen drejer sig om, hvorvidt de Indklagede er ansvarlige for en den 18. Juni 1917 iværksat Arbejdsstandsning hos Møbelfabrikant N. C. Holmsgaard, Finlandsgade Nr. 7. De nærmere Omstændigheder er følgende:

Holmsgaard er Medlem af den som Klager i Sagen optrædende Fabrikantforening i Møbelindustrien. Denne, der er en nydannet Forening, har den 6. April 1916 afsluttet en Overenskomst med Snedkernes og Stolemagernes Fagforening, i hvis § 5 det hedder:

»Af nye Modeller, hvor der ikke er Akkord paa, kan et eller to Partier, bestaaende af 6 eller 12 Stkr. eller hvad Antal Arbejdet i Almindelighed udføres i, laves i Timeløn; efter at disse Partier er udført, fastsættes den fremtidige Pris paa Arbejdet. Kan Enighed herom ikke opnaas mellem Svendene og Mesteren, vælges et Udvalg, bestaaende af 2 af Fabrikantforeningens Medlemmer og 2 af Fagforeningens Medlemmer, som da fastsætter Prisen. I Mødet herom deltager Mesteren og Svenden, men har ingen Stemmeret om Fastsættelse af Prisen.«

Samme Overenskomsts § 9 lyder:

»Iøvrigt er den mellem Snedkerlauget og Snedkernes og Stolemagernes Fagforening gældende Lønordning m. v. for københavnske Møbelsnedker- og Stolemagerværksteder ogsaa gældende for Fabrikantforeningens Medlemmer, hvorved straks skal bemærkes, at selv om der ved Tilføjelsen »m. v.« bl. a. maatte være sigtet til de mellem Lauget og Fagforeningen gældende Mæglings- og Voldgiftsregler, kan den mellem Lauget og Fagforeningen oprettede faglige Voldgiftsret selvfølgelig ikke uden videre anvendes af eller overfor en udenfor Lauget staaende Mesterforening.«

Holmsgaard, paa hvis Fabrik der tilvirkedes dels et Spisestuemøblement af en vis Type, dels Skriveborde, afsluttede den 30. Marts 1917 for sin Fabriks Vedkommende i Anledning af nye Modellers Indførelse en Prisoverenskomst, hvis første Stykke er saalydende:

»Mellem mig og mine Svende (Pudsere og Samlere) repræsenteret ved de Herrer Th. Thomsen og P. Olsson, er der Dags Dato opnaaet Enighed om følgende Priser for de nuværende Modeller, gældende saa længe nærværende Modeller vedvarer eller til 1. April 1918. Dog mener Svendene at maatte tage Forbehold imod, at Fagforeningen sanktionerer Priserne.«

Man er dog enig om, at Ordet »imod« i sidste Sætning skal læses som »om«. Overenskomsten indeholder Akkordpriser dels for to Typer Skriveborde, dels for Buffet, Dækketøjsskab, Spisebord og Anretterbord. Derimod bestemmer den intet om de til Spisestuemøblementet hørende Stole, idet

Holmsgaard den Gang modtog disse andet Steds fra. Senere gik han dog over til selv at fremstille dem, og der vedtoges da en Række specialiserede Akkordpriser for Arbejdets enkelte Dele. Det maa antages, at det i Forholdet til de Svende, der overtog disse Stole-Akkorder, var en Forudsætning at Akkorden omfattede et større Antal Stole, men nogen udtrykkelig Aftale i saa Henseende var ikke truffet, og noget bestemt Antal altsaa heller ikke fastsat.

I Løbet af den 18. Juni 1917 og følgende Dage forlod de Svende, der var Medlemmer af ovennævnte Fagforening — 8 ialt — Holmsgaards Fabrik, idet 4 eller 5, der var beskæftigede med Stolene, forlod Fabriken ved Middagstid den 18. Juni, medens de øvrige forlod den i de følgende Dage efter at have gjort deres Akkorder færdige. Idet Klagerne nu har gjort gældende, at denne Arbejdsstandsning har været overenskomststridig og er iværksat af Fagforeningen, samt at det ikke har været Holmsgaard muligt at skaffe sig andre Svende, har de paastaaet de Indklagede, Fagforeningen og Fagforbundet in solidum tilpligtede at betale — foruden Sagens Omkostninger — et saa stort Beløb i Bod eller Erstatning, at det kan dække det Holmsgaard ved Arbejdsstandsningen forvoldte Tab i Tiden fra 18. Juni til 1. August 1917. Fra sidstnævnte Dag har Holmsgaard nemlig bortforpagtet Fabriken til et af hans tidligere Værkfører og 4 af hans tidligere Svende dannet Aktieselskab med en indbetalt Kapital af 5000 Kr., hvilket Aktieselskab har truffet en Ordning med Fagforeningen om Lønforholdene. Selve Driftstabet for Tiden 18. Juni til 1. August er under en Skønsforretning, som Klagerne under Protest fra de Indklagedes Side har ladet optage ved Hof- og Stadsretten, opgjort til 11,220 Kr., hvortil foruden Renter kommer Udgifterne ved Skønsforretningen og til Sagførerhjælp, ialt 736 Kr. 36 Øre, samt nærværende Sags Omkostninger.

De Indklagede har hævdet, at der ikke foreligger nogen overenskomststridig Arbejdsnedlæggelse og har derfor paastaaet sig frifundet og Sagens Omkostninger paalagt Klagerne.

Retten maa nu vel efter det oplyste antage, at der her foreligger en efter Aftale med Fagforeningen iværkast kollektiv Arbejdsnedlæggelse, der i hvert Fald faktisk har haft Blokadevirkning, men Retten kan alligevel ikke give Klagerne Medhold i deres Hovedpaastand.

Til Støtte for denne har Klagerne først og fremmest henvist til, at det ved Indgaaelsen af Overenskomsten af 6. April 1916 udtrykkelig blev aftalt mellem Fabrikantforeningen og Fagforeningen, — uden at dette dog blev omtalt i den skriftlige Overenskomst — at Fabrikantforeningens Medlemmer skulde have »fri Forhandlingsret« med deres Svende om Akkordpriser, og at det netop var til Gengæld herfor, at à conto Udbetalingen af Timeløn blev sat saa højt som 70 Øre. Som en Følge heraf maa det — gør Klagerne videre gældende — være uden Betydning, naar der i Prisaftalen af 30. Marts 1917 mellem Holmsgaard og hans Svende fra Svendenes Side er taget Forbehold om Sanktion fra Fagforeningens Side, og Fagforeningens Indblanding har derfor været uberettiget.

Heroverfor hævdes det fra Fagforeningens Side, at man vel er enedes om »fri Forhandlingsret« mellem Fabrikanterne og Svendene ved Fastsættelsen af nye Akkordpriser, men ikke i den vidtgaaende Forstand, hvori Klagerne vil tage dette Begreb, og hvori det i Virkeligheden indeholder en Fornægtelse af Svendenes Organisationsret, da en af Fagorganisationens vigtigste Opgaver er at varetage Medlemmernes Løn-Interesser. Det, man er gaaet ind paa, er kun, at Mester og Svende paa hvert Værksted paa egen Haand kunde søge at enes om Priser for nye Modeller; men selvfølgelig maatte Fagforeningen have Ret til at faa Oplysning om Resultatet, og selvfølgelig maatte Fagforeningen, naar dens Medlemmer

søgte Raad eller Støtte hos den, have Ret til at yde saadan Raad og Støtte, ligesom den, naar den mente, at der forelaa Misforhold, der kunde have Betydning for Prisniveauet i det hele, maatte have Ret til at forlange en Forhandling optaget desangaaende.

Under den skriftlige Overenskomsts Tavshed om denne »fri Forhandlingsret« kan der nu ikke gaas ud fra, at denne skal forstaas paa anden og mere vidtgaaende Maade end den i og for sig naturlige, hvorpaa den efter de Indklagedes Paastand maa forstaas, og særlig kan det ikke antages, at Fagforeningen blot for at opnaa den i Overenskomsten fastsatte Timeløn af 70 Øre, der henset til Forholdene i Faget i 1916 og den stigende Dyrtid ikke skal have været exceptionel høj, skulde have fraskrevet sig sin Ret i en saadan Grad, at Svendene skulde være bundne ved en Priskurant uden Hensyn til et af dem taget udtrykkeligt Forbehold om Fagforeningens Sanktion. Det er endvidere oplyst, at den Løn, som de Svende paa Holmsgaards Værksted, der arbejdede efter Overenskomsten af 30. Marts 1917 (Samlere og Pudsere), tjente efter denne, i alt Fald for adskillige Svendes Vedkomende laa en Del lavere end den, de havde tjent før denne nye Overenskomsts Ikrafttræden, samt at nogle af Svendene har klaget til Fagforeningen herover.

Men henset til disse Omstændigheder: Forbeholdet i Overenskomsten, Prisnedgangen og Klagen, kan det ikke statueres, at Fagforeningen har været uberettiget til at blande sig i Sagen for at fremkalde en Forhandling og eventuelt en Mægling efter § 5 i Overenskomsten af 1916. Det, der i saa Henseende er sket fra Fagforeningens Side, maa efter det oplyste antages at have været, at Fagforeningens Formand, inden han foranledigede den ovenfor beskrevne Arbejdsstandsning den 18. Juni og følgende Dage, telefonisk har henvendt sig dels til Fabrikantforeningens Formand, dels til Holmsgaard, men begge Gange er blevet ret kort afvist ud fra den Opfattelse, at da Prisoverenskomsten af 30. Marts 1917 var underskrevet baade af Holmsgaard og af hans Svende, var der intet at forhandle eller mægle om.

Denne Afvisning har efter det ovenfor udtalte været uberettiget, og da Hovedskylden for den opstaaede Konflikt maa søges i denne uberettigede Afvisning, kan Retten ikke tilkende Klagerne den af dem paastaaede Erstatnings-Bod helt eller delvis. Da Retten imidlertid mener, at det dog havde været rigtigst, om Fagforeningen, inden den medvirkede til en Arbejdsstandsning som den foreliggende, havde ladet de mere formløse Telefonsamtaler efterfølge af en udtrykkelig skriftlig Begæring om Forhandling og Mægling, og da det endvidere maa antages, at den hele Konflikt vilde have været undgaaet, hvis der ikke mellem Parterne havde manglet klare og tilstrækkelige Regler om Mægling og Voldgift, for hvilken Mangel begge Parter maa have Ansvaret, findes Sagens Omkostninger, — der sættes til 300 Kr. — at burde paalægges dem begge med Halvdelen hver.

Kendelse.

De Indklagede bør for Klagernes Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Klagerne, Fabrikantforeningen i Møbelindustrien, med 150 Kr. og de Indklagede, De samvirkende Fagforbund paa Snedkernes og Stolemagernes Fagforenings Vegne, med 150 Kr.

Havnearbejdere hos Tømmerhandlere i København.
Sag Nr. 214.

Under 27. Oktober indklagedes Havnearbejdernes Fællesforbund for Den faste Voldgiftsret, idet det hævdedes, at nogle af denne Organisations Medlemmer havde stillet ulovlige Krav om Merbetaling for at losse nogle Tømmerladninger, som var ankommen med Sejlskibe til København. Fagforeningen hævdede, at den krævede Merbetaling var Godt-

gørelse for særlig vanskelige Losseforhold og som saadan fuldt lovlig efter den gældende Overenskomst.

Retsformanden foranstaltede et forberedende Møde den 1. Novbr.

Her enedes Parterne om den følgende Dag at syne Pladsen, hvor det ene af Skibene, »Elisabeth«, endnu laa, for at faa visse faktiske Ting oplyst til Proceduren, som atter skulde foregaa Dagen efter.

Ved den saaledes indledede lokale Forhandling blev imidlertid ogsaa selve Sagen forligt, saaledes at Arbejdsgiverforeningen tilbagetog den indsendte Klage.

Kongresser.

Dansk Gartnerforbund.

I Dagene 3. og 4. Novbr. afholdt Dansk Gartnerforbund Kongres i København i Foreningslokalerne Korsgade 49. Sammen med Hovedbestyrelsen var der Repræsentanter til Stede fra Forbundets 7 Afdelinger, ialt 27 Personer. Alle Mandater godkendtes. De samvirkende Fagforbund var indbudt og havde sendt Sekretær Hedebol som sin Repræsentant.

Til Dirigenter valgtes Jens Andersen og Alfr. Jørgensen, til Sekretærer Aage Andersen og Anton Nielsen.

Forbundets Formand Chr. Petersen, aflagde en udførlig Beretning over den i sidste Periode udfoldede Virksomhed og dvælede saavel ved det udførte organisatoriske Arbejde som ved de førte Lønbevægelser. Organisationen spreder sig mere og mere ud over Landet, og — saa langt den rækker — har det vist sig, at der kan opnaas betydelige Fremskridt for Fagets Udøvere, saavel Arbejdsmænd som Faglærte. Der kræves imidlertid et intensivt Arbejde fra Forbundsledelsens Side, hvilket til Tider har voldt Vanskeligheder, da alle Tillidsmænd tillige er Lønarbejdere ved Faget. Forbundet tæller nu langt over 600 Medlemmer.

Efter nogen Diskussion godkendtes Beretningen saa vel som Regnskaberne, der forelagdes af Hovedkassereren, Chr. Jørgensen.

Fra Ledelsens Side forelaa Forslag om Ansættelse af en fuldt aflønnet Forretningsfører, samt hertil knyttede Forslag om Ændringer i Kontingentsatser og i Forbundets Arbejdsmaade. Herom førtes en lang og indgaaende Debat, hvori mange Delegerede tog Del. Med nogle Ændringer vedtoges det forelagte Forslag.

Nogle yderligere Lovændringsforslog vedtoges, herunder Forhøjelser saavel af Kontingent som af den lovmæssige Strejkeunderstøttelse.

Det vedtoges at udvide Forretningsudvalget fra 5 til 7 Medlemmer.

Derefter behandledes en Række Forslag, som var indsendt af Afdelingerne, særlig fra den københavnske Arbejdsmandsafdeling. De fleste vedtoges uforandrede.

Et fra Provinserne indsendt Forslag om Oprettelse af en Sygekasse henvistes til Forretningsudvalgets Overvejelse indtil næste Kongres.

Forretningsføreren aflagde Beretning om den foreliggende Lønsituation. Sammen med andre interesserede Organisationer har man forhandlet med Københavns Kommune om Ydelse af et nyt ekstra Dyrtidstillæg. Ligeledes er der paabegyndt Forhandlinger med Anlægsgartnernes Principalforening. Den her gældende Overenskomst i København udløber i Foraaret 1918. Principalerne har ønsket den forlænget et Aar og tilbudt et Løntillæg paa 10 Øre i Timen, som skulde træde i Kraft nu fra 1. Novbr. Ogsaa i Odense er der indledet Lønforhandlinger.

Efter en Diskussion toges de givne Meddelelser til Efterretning.

Efter Fastsættelse af Lønninger og Behandling af nogle mindre Sager skred man nu til Valg af Ledelse. — Efter varm Anbefaling fra mange Sider, bl. a. fra den hidtilværende Forbundsstyrelse, valgtes I. P. Jacobsen som Forretningsfører. Til Forretningsudvalget genvalgtes Chr. Petersen, Aage Andersen, Chr. Jørgensen og Jens Andersens samt nyvalgtes Victor Petersen og Oluf Petersen. Til Revisorer valgtes H. Mortensen og Egidius Andersen.

Sluttelig holdt Lauritz Nielsen et instruktivt Foredrag om Arbejdsløs-

hedskassens Stilling og Virkemaade, særlig under Hensyn til den nys vedtagne Lov om udvidet Støtte til Arbejdsløse.

Dermed var Kongressens Arbejde til Ende, og efter afsluttende Taler af den nyvalgte Forretningsfører, den afgaaende Formand, Hedebol m. fl. sluttede Kongressen med kraftige og enstemmige Leveraab for Dansk Gartnerforbund.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd hos A/S Grønlandsk Grafit-Kompagni. Mellem en ny Fabrik af ovennævnte Navn og Dansk Arbejdsmandsforbunds københavnske Fabrikarbejderafdeling blev i Fjor indgaaet en foreløbig Overenskomst, der skulde gælde indtil 1. Juli i Aar. Forhandlinger om en ny Overenskomst bristede, skønt de trak ud til hen i September Maaned.

Sagen kom derefter til Forhandling ved et Fællesmøde den 29. September, men dette endte resultatløst. Forbundet varslede derefter Strejke. Arbejdet skulde være nedlagt den 23. Oktober.

Samme Dag afholdtes et nyt Fællesmøde, og her lykkedes det endelig at naa til Enighed. De væsentligste Punkter i den nye Overenskomst er følgende:

Arbejdstiden er 9½ Time daglig, Timelønnen 55 Øre samt 10 Øre i Timen i Smudspenge, som praktisk talt ydes alle Fabrikkens Arbejdsmænd. Hertil kommer et Dyrtidstillæg af 5 Kr. 70 Øre ugentlig pr. Mand, altsaa yderligere 10 Øre i Timen. Overarbejde betales med 50 og 100 pCt. Tillæg. Arbejde i kontinuerlig Drift betales efter de til enhver Tid derom gældende Bestemmelser i Jernindustriens »Fælles Værkstedsregler«. Jernindustriens Tillidsmandsregler er gældende og faglig Strid behandles efter Normen. Overenskomsten kan tidligst opsiges til Ophør den 1. Maj 1919.

De forhøjede Lønninger faar tilbagevirkende Kraft fra den 11. Aug.

Arbejdsmændene paa A/S Dansk Soyakagefabriks Glycerindestillation rejste i Juli Maaned Krav om Ordning af Lønforholdene paa denne Afdeling, idet man hævdede, at Arbejdet her var af en særlig Beskaffenhed og derfor ikke kunde komme ind under den almindelige Lønordning, gældende for Oliemøllerne. De første Forhandlinger tilvejebragte intet Resultat, og sidst i Oktober fremsendte Dansk Arbejdsmands-Forbund derfor Strejkevarsel, men forinden Arbejdsstandsningen traadte i Kraft, afholdtes den 12. November d. A. med Hovedorganisationernes Bistand et Fællesmøde om Sagen, og her lykkedes det at naa til Enighed, idet Arbejdsgiverne indgik paa at yde Destillatørerne et Tillæg af 3 Kr. pr. Uge med tilbagevirkende Kraft fra 2. August d. A. samt betale et Tillæg af 50 % af Timelønnen for Rensning af Kolben, for den Tid Arbejdet varer.

De indsendte Strejkevarsler toges tilbage, og dersom der senere mellem Organisationerne opnaas Enighed om Forlængelse af den med Oliemøllerne bestaaende Overenskomst mod Ydelsen af et Dyrtidstillæg, skal dette ogsaa gælde de her nævnte Arbejdere, ud over hvad de her har opnaaet.

Keramikerne hos A/S Kähler, Næstved. Mellem A/S Herman A. Kähler i Næstved og Keramisk Forbund er under 9. November d. A. indgaaet en Overenskomst, der med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til Ophør en 1. November.

Arbejdstiden er 9 Timer daglig. Ugelønnen er 30 Kr. samt 150 Kr. pr. Brand at fordele ligeligt mellem samtlige Værkstedsarbejdere. Der gives 6 Dages Sommerferie med Udbetaling af fuld Løn efter Gennemsnitsfortjeneste.

Overarbejde betales de første 3 Timer med et Tillæg af 50 %, derefter med 100 %. Søn- og Helligdagsarbejde indtil Kl. 2 med et Tillæg af 50 % og efter Kl. 2 med 100 %.

Fabrikken maa paa Drejer- og Formerværkstedet kun beskæftige

Medlemmer af Keramisk Forbund. Ingen af de andre nu bestaaende Forhold kan som Følge af denne Overenskomst forandres.

Kvindeligt Arbejderforbund har med nedennævnte Firmaer indgaaet følgende Overenskomster:

Centralvaskeriet, København.

Begyndelseslønnen, der hidtil var 15 Kr., stigende efter 1 Aars Forløb til 16 Kr., er herefter 16 Kr., stigende efter ½ Aars Forløb til 18 Kr. og efter 1 Aars Forløb til 20 Kr. pr. Uge.

Arbejderskerne erholder 5 Dages Sommerferie.

Overenskomsten omfatter 40 Kvinder.

Arbejderskerne ved Københavns Kommunes Nedsaltning af Sild.

Ugelønnen, der hidtil var 21 Kr. 50 Øre, forhøjes til 23 Kr. Overarbejde betales med et Tillæg af 50 %.

Overenskomsten er gældende fra 14. September 1917 til 1. Januar 1918 og omfatter 110 Kvinder.

Skotøjarbejderne hos Th. Bundgaard. Esbjerg. Paa Th. Bundgaards Skotøjfabrik i Esbjerg opstod der i Begyndelsen af Oktober en Lønstrid, som førte til Arbejdsstandsning. Arbejdsgiverforeningen klagede i den Anledning til De samvirk. Fagforbund ved Skrivelse af 8. Oktbr. Man paastod, at der var iværksat en uvarslet og ulovlig Strejke, medens Forbundet i sin saaledes fremkaldte Indberetning erklærede, at der var iværksat en uvarslet og ulovlig Lockout.

Et Fællesmøde kom i Stand 19. Oktober, og her lykkedes det at bringe Konflikten ud af Verden, idet Fabrikanten indgik paa at betale forskellige Lønforhøjelser.

En Arbejder fik sin Ugeløn hævet med 4 Kr. De øvrige mandlige og og kvindelige Arbejdere — med Undtagelse af én — opnaaede Timelønsforhøjelser af 2—5 Øre til hver.

Snedkerne paa Baggers Møbelfabrik i Aarhus. Under 19. Oktbr. fremførte Arbejdsgiverforeningen Klage over, at der formentlig var etableret Blokade overfor Baggers Møbelfabrik i Aarhus paa Grundlag af en Uoverensstemmelse angaaende Prisen paa nogle Senge. Forbundet paa sin Side hævdede, at der var ingen Blokade, men at Fabrikanten partout vilde have en enkelt bestemt Svend tilbage, som var gaaet efter en Strid om Prisen paa nogle Senge.

I Overensstemmelse hermed stillede man sig paa Fællesmødet, der kom i Stand 27. Oktbr. Idet Forbundet erklærede, at der ikke var nogen Blokade, og at det selvfølgelig stod den omstridte Svend frit for at vende tilbage til Hr. Bagger, hvis han selv ønskede det, enedes man desuden om, at de omstridte Sengepriser af Fagforeningen paany kan bringes frem til Behandling efter Fagets Mæglings- og Voldgiftsregler, saafremt Fagforeningen finder, at Priserne ikke staar i et passende Forhold til de øvrige Priser paa Hr. Baggers Værksted.

Smedene paa Knudsens Eftf.s Barnevognsfabrik. Hos Firmaet Knudsens Eftf.s Barnevognsfabrik fik en Arbejder, der er Medlem af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, og som i nogen Tid delvis har udført Formandshverv, men samtidig alm. Arbejde, Ordre til at udmelde sig af sin Organisation. Da Arbejderen har vægret sig ved at følge denne Ordre, har Firmaet opsagt ham med 14 Dages Varsel. Det er ikke ved hans Ansættelse stillet som Betingelse, at han ikke maatte være organiseret, og han betragter derfor det skete som et Overgreb mod hans Ret til at være i sin Fagforening.

Forbundet har klaget gennem De samvirkende Fagforbund over Forholdet, der hævdes at være i Strid med Septemberforliget. I den Anledning har der nu været et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, men det endte uden Resultat, da Firmaet nægtede at beholde det paagældende Medlem, med den Begrundelse, at en anden allerede var antaget i hans Sted.

Tobaksarbejderne hos Horwitz & Kattentid. Der blev den 24. Novem-

ber forhandlet ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen angaaende en Konflikt hos Tobaksfirmaet Horwitz & Kattentid.

En Værkfører hos Firmaet har i længere Tid optraadt udæskende mod Arbejderne. Bl. a. har denne Mand i Stedet for, som det er Sædvane, at tale med Arbejderne om det udførte Arbejde, hvis der er et og andet at kritisere, brugt en for de vedkommende Arbejdere haanende og krænkende Metode. Eksempelvis har han kastet en Seddel i en Arbejders Bordskuffe med Paaskriften »Schmierelap« — et Udtryk af hollandsk Oprindelse, der i Faget regnes for meget nedsættende.

Dette og mange andre Tilfælde har bevirket, at Arbejderne har vægret sig ved at arbejde under den paagældende Værkfører, og da Fabriken ikke har taget Hensyn hertil, har Tobaksarbejderforbundet givet Strejkevarsel.

Arbejdsgiverforeningen har bestridt Lovligheden af de givne Varsler, og i den Anledning blev der den 24. Novbr. afholdt Møde. Her fremkom der ganske vist fra Arbejdsgivernes Side Forslag til en Ordning, men dette var efter sin Beskaffenhed uantageligt for Arbejderne, og Mødet endte uden at Enighed opnaaedes.

Strejken er varslet til Fredag den 30. Novbr. ved Arbejdstidens Ophør, og under 26. Novbr. har Arbejdsgiverforeningen varslet Lockout overfor samtlige Forbundets Medlemmer, der beskæftiges hos Medlemmer af Sammenslutningen indenfor Cigarindustrien i Danmark, forsaavidt den bebudede Arbejdsstandsning hos Horwitz & Kattentid træder i Kraft.

Vægterne hos A/S Dansk Nattevagt, København. Efter at der i længere Tid forgæves er forhandlet mellem Dansk Arbejdsmands-Forbund og ovennævnte Selskab angaaende Dyrtidstillæg til Vægterne, er Parterne under 8. November d. A. enedes om et Overenskomsttillæg, der bl. a. indeholder følgende:

Kredsvægtere. Maanedsløn 125 Kr. Dyrtidstillæg for gifte 10 Kr. pr. Maaned, ugifte 7 Kr. 50 Øre. Maanedsløn 110 Kr. samme Tillæg for gifte, men ugifte 8 Kr. 33 Øre. Maanedsløn 100 Kr. 15 Kr. pr. Maaned for gifte og for ugifte 10 Kr.

Separatvægtere. Maanedsløn 115 Kr. Dyrtidstillæg for gifte 10 Kr. pr. Maaned, ugifte 7 Kr. 50 Øre. Maanedsløn 110 Kr. Dyrtidstillæg for gifte 10 Kr. pr. Maaned, ugifte 8 Kr. 33 Øre. Maanedsløn 105 Kr. Dyrtidstillæg for gifte 15 Kr., ugifte 10 Kr. pr. Maaned.

Reservevægtere. Maanedlig Fortjeneste til og med 100 Kr. Dyrtidstillæg 15 Kr. pr. Maaned. Med en Fortjeneste mellem 100 Kr. og 110 Kr. Dyrtidstillæg 10 Kr. pr. Maaned og over 110 Kr. 8 Kr. 33 Øre pr. Maaned.

Overenskomsten har tilbagevirkende Kraft fra 1. September d. A. og i Juni Maaned 1918 skal der paany optages Forhandling om de her omhandlede Spørgsmaal.

Fornyede Overenskomster.

Glarmestersvendene i København og Østifterne.

Den 2. og 3. November d. A. er der ved Forhandling mellem Glarmestersvendenes Forbund i Danmark og Glarmesterlaugets 1. og 3. Afdeling (København og Øerne) opnaaet Enighed om at forlænge de gældende Overenskomster til 1. Februar 1919 mod følgende Dyrtidstillæg:

København: Fra 15. Novbr. d. A. udbetales der et ugentligt Dyrtidstillæg af 5 Kr. 46 Øre, hvilket Tillæg fra 1. Febr. n. A. forhøjes til 7 Kr. pr. Uge.

Til Akkordpriserne ydes et Tillæg af henholdsvis 15—10 og 5 pCt.

Øerne: Fra 1. Decbr. d. A. udbetales der som ugentligt Dyrtidstillæg: Odense 6 Øre pr. Time, fra 1. Februar 7 Øre; i alle de øvrige Byer paa Øerne henholdsvis 5 Øre og 6 Øre. Endvidere ydes der et Dyrtidstillæg af 50 Øre pr. Arbejdsdag, der udbetales ved Maanedens Slutning.

Den Forhøjelse, der er sket, er, at man til Posterne, som var gældende i 1914, har lagt 33 pCt. fra 15. Novbr., og dette Tillæg forhøjes fra 1. Febr. n. A. til 40 pCt.

Handskemagerne i København.

Ved et Fællesmøde den 20. November i Arbejdsgiverforeningen, hvor Hovedorganisationerne var repræsenteret sammen med de direkte interesserede Parter, opnaaede Handskemagerforbundet en Dyrtidsordning med Handskemagerlavet.

I 1916 fik Forbundet oprettet en Overenskomst med Lavet, hvorved der vandtes Forbedringer paa 16 à 20 pCt. Ved den nu trufne Ordning er denne Overenskomst forlænget paa et Aar til 1. April 1919 paa følgende Vilkaar:

Fra første Lønningsdag i November Maaned d. A. og indtil 1. April 1918 udbetales der et Dyrtidstillæg af 15 pCt. til Ugefortjenesten. Fra 1. April 1918 til 1. April 1919 udbetales der Svendene et Dyrtidstillæg af 20 pCt. til Ugefortjenesten.

Kvindeligt Arbejderforbund.

Mellem Kvindel. Arbejderforb. og Øresunds kem. Fabrikker er opnaaet Enighed om at forlænge Overenskomsten fra 1. Marts 1918 til 1. Marts 1919, mod at der ydes alle Arbejdersker et Dyrtidstillæg af 18 Kr. pr. Maaned.

Mellem samme Forbund og C. Schous Sæbefabrikker, København, er afsluttet en ny Overenskomst, hvorved Arbejdstiden er forkortetmed 4½ Time pr. Uge og alle Lønninger er forhøjet med 4 Kr. 50 Øre ugtl., hvortil yderligere kommer et Dyrtidstillæg af 5 Kr. hver 14. Dag.

Alle Akkordsatser er forhøjet med 10 pCt. plus det samme Dyrtidstillæg som ovenfor nævnt.

Overenskomsten, der omfatter ca. 110 Kvinder, traadte i Kraft den 1. Novbr. d. A. og kan opsiges til enhver Tid med 3 Maaneders Varsel.

Skotøjsarbejderne i København.

Ved Forhandling mellem Foreningen af Københavnske Skotøjsfabrikanterne og Dansk Skotøjarbejderforbund er der opnaaet Enighed om at forlænge Overenskomsten paa et Aar paa følgende Vilkaar:

Hver Arbejdsgiver yder et Beløb af 90 Øre pr. Arbejdsdag for hver voksen mandlig Arbejder, 60 Øre pr. Arbejdsdag for hver voksen kvindelig Arbejder og 30 Øre pr. Arbejdsdag for hver af de unge mandlige Arbejdere, der falder ind under Bestemmelserne i Overenskomsten af 28. Januar 1914. I Oktober Kvartal 1917 ydes dog kun henholdsvis 60, 40 og 20 Øre pr. Arbejdsdag.

Saafremt en Fabrik arbejder paa indskrænket Arbejdstid, nedsættes Dyrtidstillægget forholdsvis, hvad enten Indskrænkningen sker pr. Dag eller pr. Uge.

Ved hver Lønningsuges Udgang er hver Arbejdsgiver forpligtet til at indsende en Opgørelse over Antallet af Arbejdere og Arbejdersker i de tre ovennævnte Grupper samt det Beløb, der herefter tilkommer ham at udrede for den paagældende Uge.

Det Beløb som Fabrikanterne skal betale overdrages til et Udvalg bestaaende af 2 Repræsentanter for Arbejdsgiverne og 2 for Arbejderne.

Udvalget fordeler derefter Beløbet til Arbejderne efter nærmere fastsatte Regler.

Det Dyrtidstillæg som hidtil er ydet som frivillig Tillæg, er hermed bortfalden, undtagen for Hjemmearbejderne, som ikke falder ind under de fastsatte Regler. Det til disse ydede frivillige Dyrtidstillæg forhøjes til 15 pCt. af Arbejdslønnen. I Oktober Kvartal dog kun med 10 pCt.

Saafremt Dyrtiden yderligere skulde stige i Løbet af Overenskomstperioden, forandres de nævnte Satser efter Regler, der vil være nærmere at fastsætte i Henhold til den mellem Hovedorganisationernetrufne Aftale.

Overenskomsten af 4. Januar 1916 forlænges til 1. Februar 1919. De til Overenskomsten knyttede Prislister samt de for Tiden gældende private Akkorder fornyes ligeledes til 1. Februar 1919 med enkelte Ændringer. Ændringerne i Akkordpriserne træder iKraft fra og med den Lønningsuge, for hvilken der udbetales Løn Fredag den 16. November.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E Bording (V. Petersen. Kbhvn).

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 23 ❋ KØBENHAVN DEN 8. DECEMBER 1917 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Lov. Centralarbejdsanvisningen. Lønbevægelser og Konflikter (Hue- og Kasketsyerne. Snedkerne hos Wegge & Dalberg og J. Christensen.) Fornyede Overenskomster.

Lov

angaaende overordentlig Hjælp til Arbejdsløse m. m.

I.

§ 1.

Den i Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser af 8. April 1914 § 13, 1ste Stykke, fastsatte Bestemmelse om, at Understøttelse ikke ydes til nogen, medmindre han i det umiddelbart forud for Understøttelsens Ydelse forløbne Tidsrum af 12 Maaneder har været Medlemmer af Kassen og betalt sit skyldige Medlemsbidrag, sættes midlertidigt ud af Kraft.

§ 2.

Arbejdsløshedsnævnet kan paalægge de anerkendte Arbejdsløshedskasser at yde Understøttelse til Medlemmer, hvis Arbejdstid er nedsat med mindst en Trediedel, saafremt Nedsættelsen af Arbejdstiden er ordnet saaledes, at der visse Dage i Ugen ikke arbejdes.

I Tilfælde, hvor en Nedsættelse af Arbejdstiden er ordnet saaledes, at der vel arbejdes paa alle Ugens sædvanlige Arbejdsdage, men med indskrænket Dagtid, skal Nævnet ligeledes kunne paalægge vedkommende Kasser at yde Arbejdsløshedsunderstøttelse, naar det godtgøres for Nævnet, at Nedsættelsen udgør mindst en Trediedel.

Saafremt et Medlem, hvis Arbejdstid er nedsat, oppebærer en Løn, der giver ham en Fortjeneste, som svarer til hans eller Fagets normale Arbejdsindtægt for en længere Tid, end Arbejdet varer, skal den paagældende, naar der bliver Spørgsmaal om Ydelse af Understøttelse i Henhold til foranstaaende, betragtes, som om han havde haft Arbejde i saa lang Tid, som der normalt maa arbejdes i Faget for at opnaa den Fortjeneste, som han oppebærer.

§ 3.

De for enkelte Arbejdsløshedskasser gældende Bestemmelser om, at Understøttelse ikke ydes en vis Del af Aaret eller først efter en længere Ventetid end 6 Dage, bortfalder midlertidigt.

§ 4.

For Finansaaret 1917—18 stilles et Beløb af 1 Mill. Kr. til Indenrigsministerens Raadighed til Anvendelse til overordentlige Statstilskud til Arbejdsløshedskasserne. Disse Tilskud ydes efter Indstilling fra Arbejdsløshedsnævnet i hvert enkelt Tilfælde.

For de Arbejdsløshedskassemedlemmer, for hvis Vedkommende Ventetiden bortfalder i Henhold til denne Lovs § 1, yder Statskassen endvidere til den paagældende Arbejdsløshedskasse et Indskud, svarende til Medlemsbidrag plus offentligt Tilskud for de Maaneder, der bortfalder af Ventetiden.

§ 5.

Til nyoprettede Arbejdsløshedskasser for Fag, for hvilke der ikke allerede bestaar Arbejdsløshedskasser, skal der af Indenrigsministeren efter Indstilling fra Nævnet til Dannelse af et Reservefond kunne tilstaas Statstilskud, der ikke maa overstige Halvdelen af Kassens aarlige Understøttelsesmaksimum for samt-

lige dens nydende Medlemmer. — Halvdelen af det saaledes tilstaaede Beløb tilbagebetales af Kassen i Løbet af 10 Aar ved Afdrag i det aarlige Statstilskud. Fradragsprocenten fastsættes efter nærmere Indstilling fra Nævnet.

II.

§ 6.

Fra den 1. November 1917 skal Dyrtidshjælp til Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser som Tillæg til de vedtægtsmæssige Understøttelser eller som fortsat Hjælp efter Understøttelsens Ophør, jfr. Lov om kommunale Dyrtidsforanstaltninger af 28. December 1916 § 3 b., ydes gennem vedkommende Arbejdsløshedskasse.

Som Tillæg til løbende Understøttelse vil der i alle Tilfælde være at yde til Familieforsørgere 50 pCt. af Understøttelsen, dog mindst 75 Ø. pr. Dag, og til Medlemmer, der ikke er Familieforsørgere, 30 pCt. af Understøttelsen, dog mindst 50 Ø. pr. Dag. For Arbejdsløshedskassemedlemmer, hvis Understøttelse er saa lav, at den ikke med de nævnte Tillæg udgør et Beløb af 1 Kr. 75. Ø. pr. Dag for heltbetalende og 1 Kr. 25 Ø. pr. Dag for halvt- eller delvisbetalende, forhøjes Tillægene saaledes, at den samlede Understøttelse kommer op paa disse Beløb.

Saafremt en Arbejdsløshedskasse i Henhold til sin Vedtægt ikke yder Understøttelse for samtlige Ugens 7 Dage, og denne Begrænsning skyldes manglende Evne hos Flertallet af Kassens Medlemmer til at udrede højere Bidrag end de fastsatte, kan Indenrigsministeren efter Indstilling fra Arbejdsløshedsnævnet bestemme, at der i Dyrtidshjælp ydes den paagældende Kasses arbejdsløse Medlemmer et Beløb svarende til den vedtægtsmæssige Understøttelse med det ovennævnte Dyrtidstillæg for de Dage, for hvilke vedtægtsmæssig Understøttelse ikke udredes.

Som fortsat Hjælp efter Understøttelsens Ophør vil der i alle Tilfælde være at yde vedkommende Medlem et Beløb af samme Størrelse som den vedtægtsmæssige Understøttelse med det fornævnte Dyrtidstillæg. Fortsat Hjælp udbetales i Overensstemmelse med Kassernes almindelige Regler for Udbetaling af Understøttelser, og Kassernes Bestyrelse er pligtige at føre den samme Kontrol med de Medlemmer, der faar fortsat Hjælp, som den, der føres under Udbetaling af Kassernes vedtægtsmæssige Understøttelser.

§ 7.

Udover den Understøttelse, arbejdsløse Medlemmer modtager i Henhold til Kassernes Vedtægter og Bestemmelserne i foranstaaende § 6, ydes der af Arbejdsløshedskasserne Huslejehjælp til de Medlemmer, der er Familieforsørgere, naar de har været arbejdsløse i hele den sidst forløbne Maaned eller 30 Dage i Løbet af de sidste 60 Dage eller 60 Dage i Løbet af de sidste 90 Dage.

Huslejehjælpen maa ikke udgøre mere end den af vedkommende Medlem for en Maaned betalte Husleje og kan ikke overstige 35 Kr. Naar et Medlem har modtaget Huslejehjælp, kan der tidligst efter en Maaneds Forløb paa ny ydes Huslejehjælp til det samme Medlem og da kun, forsaavidt vedkommende har været arbejdsløs i hele den sidst forløbne Maaned eller 30 Dage i Løbet af 60 Dage eller 60 Dage i Løbet af 90 Dage efter Modtagelsen af den senest udbetalte Huslejehjælp.

§ 8.

Hvor der foreligger særlige Forhold — bl. a. stort Børneantal, Sygdom, trykkende Gæld —, der bevirker. at den i §§ 6 og 7 omhandlede Dyrtidshjælp maa anses for utilstrækkelig, kan der af vedkommende kommunale Hjælpekasse ydes den paagældende yderligere Understøttelse i Henhold til den kommunale Dyrtidslovs almindelige Regler.

§ 9.

Arbejdsløshedskasserne skal efter et af Indenrigsministeren godkendt Skema føre særligt Regnskab over de i Henhold til §§ 6 og 7 ydede Understøttelser. Naar Regnskaberne, der skal indsendes til Indenrigsmi-

nisteriet snarest muligt efter 1. April 1918, er godkendte, udbetales de paagældende Beløb af Statskassen til Arbejdsløshedskasserne, og en Trediedel af den samlede Udgift paalignes derefter de understøttede Medlemmers Opholdskommuner i Forhold til den i hver enkelt Kommune ydede Understøttelse. I den her omhandlede Henseende bliver Københavns og Frederiksberg Kommuner at anse som een Kommune, og den paa disse Kommuner faldende Udgift fordeles mellem dem i Forhold til Antallet af Arbejdsløshedskassemedlemmer i hver af Kommunerne den 31. Marts 1918.

Indenrigsministeren kan i Henhold til Andragende fra vedkommende Kommunalbestyrelser og efter stedfunden Forhandling med Rigsdagens Finansudvalg helt eller delvis fritage Kommuner for at udrede de dem ifølge foranstaaende paahvilende Beløb, naar det skønnes at være forbundet med uforholdsmæssig store Vanskeligheder for de paagældende Kommuner at udrede de omhandlede Beløb.

Efter Indstilling fra Arbejdsløshedsinspektøren kan der af Staten ydes Arbejdsløshedskasserne passende Forskud til Afholdelse af den omhandlede Dyrtidshjælp.

§ 10.

Indenrigsministeren kan i Henhold til Andragende fra vedkommende Kommunalbestyrelser og efter stedfunden Forhandling med Rigsdagens Finansudvalg træffe Bestemmelse om, at Kommuner, i hvilke der i Tidsrummet fra 1. Januar til 31. Oktober 1917 har været betydelig Arbejdsløshed som Følge af de usædvanlige Forhold, og som i nævnte Tidsrum i Henhold til § 1 i Lov om kommunale Dyrtidsforanstaltninger af 28. December 1916 har anvendt saa store Beløb, at det skønnes at være forbundet med uforholdsmæssig store Vanskeligheder for de paagældende Kommuner at udrede den Trediedel af disse Beløb, som det ifølge nævnte Lovs § 6, 2det Stykke, paahviler Kommunerne selv at udrede, skal have ogsaa denne Trediedel helt eller delvis godtgjort af Statskassen.

§ 11.

Denne Lov træder i Kraft straks og gælder indtil den 31. Marts 1918.

*

Ministerielt Cirkulære ang. Loven om overordentlig Hjælp til Arbejdsløse.

Efter Loven om overordentlig Hjælp til Arbejdsløse vil Dyrtidshjælp til arbejdsløse Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser være at udrede gennem Arbejdsløshedskasserne efter Reglerne i Lovens §§ 6 og 7. Ved Siden heraf kan der i Følge Lovens § 8 af vedkommende kommunale Hjælpekasse ydes den paagældende Arbejder yderligere Understøttelse i Henhold til den kommunale Dyrtidslovs almindelige Regler, naar der foreligger særlige Forhold — blandt andet stort Børneantal, Sygdom, trykkende Gæld — der bevirker, at den i §§ 6 og 7 omhandlede Dyrtidshjælp maa anses for utilstrækkelig. I andre Tilfælde vil der — om fornødent — kunne ydes supplerende Hjælp efter Hjælpekasselovens almindelige Regler.

Ovenstaaende Regler gælder ogsaa delvist arbejdende Medlemmer, hvis Arbejdstid er nedsat med mindst en Trediedel, og som derfor i Medfør af Lovens § 2 er berettigede til Understøttelse.

I de 6 Karensdage, jfr. Lovens § 3, vil der ikke kunne ydes Dyrtidshjælp efter Lovens §§ 6—8, men der vil efter Omstændighederne kunne tilstaas den paagældende Arbejder Understøttelse af Hjælpekassen i Henhold til Hjælpekasselovens almindelige Regler.

Det Refusionsbeløb, som i Henhold til den midlertidige Lovs § 9 skal udredes af en Kommune til Statskassen til delvis Dækning af de efter Lovens §§ 6 og 7 ydede Understøttelser til Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser, skal ikke medregnes til de i den kommunale Dyrtidslovs § 1 omhandlede Udgifter, hvilket derimod maa gælde den i Lovens § 8 omhandlede særlige Hjælp.

Centralarbejdsanvisningen.

Indtegnede Arbejdssøgere (Ledige).

Den 23—11—1917 stod ved Centralarbejdsanvisningskontorets 1ste Afdeling indtegnet 1039 (988) Arbejdssøgende, hvoraf 701 (643) Mænd. Til anden Afdeling var fra de i København og Frederiksberg hjemmehørende Afdelinger af Arbejdsløshedskasser anmeldt 11175 (9978) ledige Medlemmer; deraf tilhørte 3667 (3223) Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse. 1147 (1115) De faglærte Jern- og Metalarbejderes og 875 (812) Tobaksarbejdernes Arbejdsløshedskasse. Ogsaa i Bygningsfagene var der stadig stigende Ledighed. Murersvendene havde 458 (393) ledige, Murarbejdsmændene 271 (269), Tømrerne 246 (198), Malerne 1058 (960) ledige. Antallet af ledige Tekstilarbejdere steg til 330 (315). I Skræderfaget noteredes 430 (398) ledige, næsten udelukkende kvindelige Lagerarbejdere. Sadelmagerne og Tapetsererne havde 104 (98) ledige. Fra de kvindelige Arbejderes Arbejdsløshedskasse stod indtegnet 516 (487). Antallet af ledige Bryggeriarbejdere var 384 (280). Af andre Fag kan nævnes, at Bageri- og Konditoriarbejderne havde 247 (241) og Kelnerne 124 (124) ledige. I Bogfagene var Ledigheden stadig forholdsvis ringe, idet der var 71 (64) Typografer, medens Bogbinderne havde 41 (41) ledige.

Ved Arbejdsanvisningskontorerne i Provinsen var Antallet af indtegnede Arbejdssøgende den 16—11—1917 8897 (7790) Af enkelte Fag kan her nævnes Tekstilarbejderne med 627 (602) ledige og Tobaksarbejderne med 193 (196) ledige; desuden Murersvendene med 600 (466), Tømrerne med 284 (247) og Malerne med 659 (443) ledige. Af Smede og Maskinarbejdere var ved Provinskontorerne tilmeldt 471 (419). Ogsaa i de almindelige Arbejdsmandsfag var der vedblivende stærk Stigning i Ledigheden. Af pladssøgende Tyende var ved Provinskontorerne tilmeldt 223 (203).

NB. Tallene i Parenteserne viser de tilsvarende Antal den foregaaende Fredag.

Lønbevægelser og Konflikter.

Hue- og Kasketsyere i København, Aarhus og Odense. Med Foreningen af danske Hue- og Kasketfabrikanter og Hattearbejderforbundet har der i nogen Tid været ført Forhandlinger om Oprettelse af en Overenskomst for Hue- og Kasketsyere i København, Aarhus og Odense. Ved et Forhandlingsmøde i København den 28. Oktbr. enedes man om en saadan Ordning, der traadte i Kraft den 9. Novbr. Overenskomsten omfatter i *København* ca. 150 Syere og tilsikre disse en Lønforhøjelse af fra 2 til 7 Kr. ugentlig. Arbejdstiden, der tidligere var rent vilkaarlig, i Reglen 10—12 Timer, fastsattes til 9 Timer daglig. For Overarbejde, der de fleste Steder ikke betaltes ekstra, skal der i Fremtiden betales 33 Procent og for Søndagsarbejde 50 Procent ekstra.

Endvidere er Retten til at holde Elever begrænset, saaledes at Antallet bringes i rimeligt Forhold til udlærte Syersker, ligesom Lønnen for Elever er hævet med 2 Kroner ugentlig. Da der er enkelte Steder, hvor Lønningerne er højere end i Overenskomsten, fastsattes den Bestemmelse, at disse ikke maa forringes. 1. Maj er Fridag fra Kl. 12 Middag. Endvidere fastsattes Mæglings- og Voldgiftsregler. Overenskomsten er gældende til 1. April 1919 og kan opsiges af begge Parter til denne Dato.

Ca. 135 Syere er Medlemmer af Organisationen.

Samtidig afsluttedes en foreløbig Overenskomst for *Aarhus* og *Odense*. Ved denne fik de mandlige Kasketarbejdere 8 Procent Tillæg til de bestaaende Lønninger, hvilket betyder en Merfortjeneste af 3 til 4 Kroner ugentlig. Kvinderne faar et Tillæg af 2 Kr. pr. Uge.

Parterne er enige om, at der straks skal optages Forhandlinger om Indførelse af Akkordpriser, og at disse føres ud i Livet saa hurtig som muligt. Disse Forhandlinger har allerede taget sin Begyndelse.

Lønforhøjelsen i Odense og Aarhus omfatter ca. 40 Mænd og Kvinder.

Snedkerne hos Firmaerne Chr. Wegge & Dalberg og Jørgen Christensen, København. Under 12. November d. A. udsendte Arbejdsgiverforeningen 1. Boycottingsvarsel overfor 16 Snedkersvende der hidtil havde Arbejde hos Firmaet Chr. Wegge & Schiavitsky Dalberg, København, fordi disse i nogle Dage havde indstillet Arbejdet, da Firmaet ikke vilde forhandle med dem om Ydelse af et øget Dyrtidstillæg. Firmaet havde henvist til et af Snedkerlauget udsendt Cirkulære hvori man forbød Medlemmerne at yde yderligere Dyrtidstillæg efter at Forhandlingerne i Snedkerfaget — om Forlængelse af Overenskomsterne — var bristede.

Snedkerforbundet protesterede mod Boycottingsvarslets Lovlighed og mod Lovligheden af det af Snedkerlauget udsendte Cirkulære, der havde bevirket at en Del af Firmaets Svende igen havde forladt Arbejdet.

Om denne Sag og en lignende, som var opstaaet hos Firmaet Jørgen Christensen, Enghavevej 4, afholdes der den 20. November et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen og her enedes man om følgende:

Arbejdet hos Firmaerne Wegge & Dalberg og Jørg. Christensen genoptages straks, saavidt muligt i samme Omfang som før Arbejdsstandsningen. Det udstedte Boycottingsvarsel tages tilbage. Snedkerforbundet og Snedkernes & Stolemagernes Fagforening fralægger sig Ansvaret for de iværksatte Arbejdsstandsninger.

De afbrudte Dyrtidsforhandlinger i Snedkerfaget genoptages senest inden Udgangen af November Maaned under Medvirkning af Hovedorganisationerne. Fører disse Forhandlinger ikke til et Resultat, overlades det til Firmaerne og deres Svende ved fri Forhandling uden Indblanding fra Organisationernes Side at tale sig til Rette om de foreliggende Lønoverensstemmelser. Optages Arbejdet paa tilfredsstillende Maade, frafalder Arbejdsgiverne at rejse Paatale ved Den faste Voldgiftsret.

Fornyede Overenskomster.

Bagerne i Østifterne.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 30. November mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Arbejdsgiverforeningen for Bagermestre i Østifterne og Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund enedes man — under Forbehold af Forbundets Sanktion — om en Forlængelse af Overenskomsten af 10. Maj 1917, til 1. April 1919 paa følgende Betingelser:

1. Der ydes samtlige Arbejdere et Dyrtidstillæg af 4 Kr. pr. Uge til den hver enkelte Arbejder hidtil udbetalte Løn.

2. Betalingen for Frinats-, Hjælpe- og Sygearbejde forhøjes med 1/6 af det under Punkt 1 nævnte Beløb.

3. Betalingen for Overarbejde i Brødfabrikker og Fintbrødsbagerier forhøjes med 10 Øre pr. Time som Dyrtidstillæg.

4. De under Punkterne 1, 2 og 3 nævnte Dyrtidstillæg skal træde i Kraft fra første Lønningsdag i November Maaned d. A.

5. Den i Regulativets Punkt 12 opførte Godtgørelse for Kost og Logis forhøjes fra 10 til 12 Kr.

6. Forsaavidt Dyrtidsprocenten i Juli eller August 1918, naar Statistisk Departements Meddelelser om Dyrtidsforholdene fremkommer, skulde være væsentlig ændret i Sammenligning med de nuværende Forhold, træder Hovedorganisationerne sammen for at drøfte, hvad der i den Anledning eventuelt skal foretages.

Overenskomsten er indgaaet i April Maaned i Aar, og der blev da, foruden et overenskomstmæssigt Tillæg, ydet 3 Kr. i Dyrtidstillæg om Ugen. Dette Tillæg udbetales fremdeles.

Elektrikerne over hele Landet.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 30. Novbr. mellem Re-

præsentanter for De samv. Fagforb. i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og Dansk Elektrikerforbund enedes man om, at Overenskomsten af 17. Maj 1911 mellem Dansk Elektrikerforbund og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning samt Overenskomsten af 31. December 1915 mellem Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning, forsaavidt angaar Elektrikerfaget, og de til disse Overenskomster sig sluttende Priskuranter for København, Provinserne og Landdistrikterne af henholdsvis 17. Maj 1911, 17. Maj 1911 og 27. Juli 1916 med Tillæg forlænges indtil 1. Februar 1919 paa følgende Vilkaar:

Der ydes til de bestaaende Timelønninger et Dyrtidstillæg af 20 Øre pr. præsteret Arbejdstime i Timeløn og som Forskud paa Akkord.

Endvidere ydes der ud over Akkorden et Dyrtidstillæg af 6 Øre pr. præsteret Akkordtime.

Disse Dyrtidstidstillæg har tilbagevirkende Kraft fra og med 30. Oktober d. A.

Hidtil ydede Dyrtidstillæg bortfalder.

Spørgsmaalet om Akkordsatser for Hennebique- og Betonarbejde optages til Behandling snarest muligt mellem Organisationerne.

Glasslibere.

Ved et Fællesmøde d. 29. Novbr. mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, og Fabrikantforeningen af Glasslibere i Danmark og Dansk Glasarbejderforbund, stillede Arbejdsgiverne nedenstaaende Forslag, som Arbejderne ønskede at forelægge deres Organisation til Godkendelse:

Overenskomsten af 3. Marts 1917 mellem Fabrikantforeningen af Glasslibere i Danmark og Dansk Glasarbejderforbund forlænges et Aar indtil 1. Marts 1919 paa følgende Vilkaar.

Der ydes samtlige Arbejdere et ugentligt Dyrtidstidstillæg fra 1. November at regne paa 5 Kr., som udbetales hver Lønningsdag.

Forslaget er senere godkendt af Arbejdernes Organisation.

Kuskene i København.

Ved et Fællesmøde d. 28. Nov. mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Vognmandsforeningerne i København, Kuskenes Fællesforbund for København og Omegn og Dansk Arbejdsmandsforbund opnaaedes Enighed om at forlænge Overenskomsten paa et Aar paa følgende Betingelser:

Tidligere frivillige Dyrtidstillæg bortfalder.

Der udbetales et Dyrtidstillæg af 20 Kr. pr. Maaned, som hæves fra 1. April 1918 til 25 Kr. pr. Maaned.

Rebslageriarbejderne.

Efter at der forgæves har været forhandlet mellem Repræsent. for Rebslageriarbejderforbundet og Foreningen af danske Rebslagerier samt Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger, fandt der den 22 Nov. et Fællesmøde Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne. Det lykkedes imidlertid heller ikke her at naa til noget Resultat. Fabrikantforeningens Tilbud var nemlig saa ringe, at det var ganske uantageligt, nemlig kun 6 Kr. om Maaneden, udover det Tillæg Arbejderne oppebærer for Tiden. Dette er i Randers 12 Kr., Esbjerg 27 Kr., og Rudkøbing 6 Kr. om Maaneden.

Porcellænindustrien. — Keramisk Forbund

meddeler at Forslaget om at forlænge Overenskomsterne et Aar i Porcellænindustrien for de københavnske Fabrikker A/S Bing & Gröndahl, Den kgl. Porcellænsfabrik og Fajancefabrikken »Aluminia« nu er vedtaget.

Overenskomsten træder i Kraft fra 1. Lønningsdag i November og herefter erholder Arbejderne følgende Dyrtidstillæg.

Kvindelige Arbejdere med indtil 25 Kr. ugentlig Fortjeneste erholder for Forsørger 6,50 Kr. og Ikke-Forsørger 5,50 Kr. pr. Uge.

Kvinder med Fortjeneste over 25 Kr. ugentlig Fortjeneste erholder for Forsørger 6,00 Kr. og ikke Forsørger 5,50 Kr. pr. Uge, desuden erholder Musselmalerinderne og Overglasurmalerinderne et Ekstra-Tillæg af 10 % paa Priskuranten. Blaamalerinderne paa Aluminia erholder et Ekstra-Tillæg af 15 % paa Priskuranten.

De mandlige Arbejdere erholder følgende:

Det midlertidige Tillæg der hidtil var 5 Kr. om Ugen hos A/S Bing & Gröndahl bibeholdes og 3 Kr. om Ugen hos A/S Den kgl. Porcellænsfabrik og »Aluminia« forhøjes til 5 Kr. Tillige erholder alle hvis Fortjeneste er under 30 Kr. ugentlig et Dyrtidstillæg af 6,00 Kr. for Forsørger og 5,50 for ikke Forsørger pr. Uge.

Alle hvis Fortjeneste er mellem 30—35 Kr. pr. Uge erholder et Tillæg af 6,50 Kr. pr. Uge for Forsørger og et Tillæg af 6,00 pr. Uge for ikke Forsørger.

Alle hvis Fortjeneste er over 35 Kr. pr. Uge erholder et Tillæg af 6,00 Kr. pr. Uge for Forsørger og 5,50 Kr. for ikke Forsørger.

Pottemagerne i Provinsen.

Paa et Møde den 29. Oktober imellem Repræsentanter for Pottemagermestrene for Sjælland, Lolland og Falster og Keramisk Forbund enedes man om følgende Dyrtidstillæg til den for Pottemagerne bestaaende Overenskomst.

Til Minimal-Timelønnen paa 38 Øre ydes et Dyrtidstillæg af 8,34 Kr. pr. Uge eller forholdsvis pr. Time.

Til Minimal-Timelønnen paa 45 Øre ydes et Dyrtidstillæg af 7,00 Kr. pr. Uge eller forholdsvis pr. Time.

Alle andre Timelønninger forhøjes forholdsvis derefter.

Paa Akkord-Priskuranten af 1914 ydes der et Tillæg af 25 % som Dyrtidstillæg.

For Ugelønsarbejdere er Ugelønnen indbefattet Dyrtidstillægget mindst 30 Kr. pr. Uge.

Dyrtidstillægget udbetales fra og med 1. November 1917 og Overenskomsten er derefter forlænget med 1 Aar.

Haandskomagerne i Provinserne.

Ved et den 26. Nov. mellem Centralforeningen for Skomagermestre i Jylland og Østifterne og Skotøjsarbejdernes Forbund afholdt Forhandlingsmøde om Grundlaget for Forlængelse af Overenskomsterne for 1 Aar, opnaaedes Enighed om et Forslag, der nu forelægges Medlemmerne af begge Organisationer til Godkendelse.

Forslaget gaar ud paa, at der ydes Arbejderne et yderligere Dyrtidstillæg af 50 Øre og 10 % til den fortjente Ugeløn, saaledes at det samlede Dyrtidstillæg fra 1. December 1917 bliver 2 Kr. ugentlig og 15 % til den fortjente Ugeløn.

Efter 1. April 1918 forhøjes det personlige Tillæg af 2 Kr. — til 3 Kr. pr. Uge.

Desuden opnaaedes enkelte Tilføjelser og Forbedringer i de bestaaende Prislister.

Ovennævnte Forslag er nu tiltraadt af Arbejderne, og det formenes, at ogsaa Arbejdsgiverne vil tiltræde det.

Skotøjsfabriksarbejderne i Provinserne.

Ved et Fællesmøde den 4. December mellem Reqræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Foreningen af Skotøjsfabrikanter i Provinsen og Dansk Skotøjarbejderforbund lovede Bestyrelsen for Foreningen af Skotøjsfabrikanter i Provinsen, at anbefale sine Medlemmer at vedtage den Overenskomst angaaende Dyrtidshjælp og Ændringer i Prislisterne, som er indgaaet mellem Foreningen af Københavns Skotøjfabrikanter og Dansk Skotøjarbejderforb., dog saaledes, at Forhøjelse i Prislisterne først træder i Kraft 1. December d. A. og at Dyrtidstillægget udbetales hvert enkelt Medlem personlig, hvorfor der i Overenskomsten angaaende Dyrtidshjælp vil være at foretage de i den Anledning nødvendige Ændringer.

Det ny Dyrtidstillæg træder i Kraft 1. Oktober 1917.

Fabrikantforeningen har lovet at give Besked om Udfaldet af Generalforsamlingen senest den 13. Decbr. d. A.

Snedkerne over hele Landet.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 26. November mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Snedkerlavets Bygnings-, Møbel- og Ligkistesnedkerafdelinger, Centralforeningerne for Snedkermestre i Jylland og Østifterne og Snedkerforbundet i Danmark samt Fællesforeningen for Danmarks Snedkermestre enedes man om følgende:

Under Forudsætning af Sanktion af de respektive Organisationer paa begge Sider fornyes de nugældende Overenskomster mellem Organisationerne i Snedkerlaget i København og Provinserne paa et Aar fra 1. April 1918 paa følgende Betingelser:

København:

Møbelsnedker- og Ligkistesnedkerafdelingerne.

Alle nuværende frivillige Dyrtidstillæg bortfalder.

Der ydes fra 1. Decbr. d. A. til 1. April 1918 et Dyrtidstillæg pr. præsteret Arbejdstime af 8 Øre, hvilket Dyrtidstillæg fra 1. April 1918 forhøjes til 10 Øre.

Bygningssnedkerafdelingen.

Der ydes fra 1. December d. A. til 1. April 1918 et Dyrtidstillæg af 6 Øre pr. præsteret Arbejdstime, hvilket Dyrtidstillæg fra 1. April 1918 forhøjes til 10 Øre.

Provinserne:

De nugældende Dyrtidstillæg bibeholdes.

Der ydes fra 1. December d. A. til 1. April 1918 et Dyrtidstillæg af 4 Øre pr. præsteret Arbejdstime, hvilket Dyrtidstillæg fra 1. April 1918 forhøjes til 10 Øre.

De nye Dyrtidstillæg udbetales hver Lønningsdag i Forhold til det Antal Timer, vedkommende har arbejdet i den paagældende Uge.

Paa et den 3. December afholdt Delegeretmøde har Snedkerforbundet godkendt Forslaget.

Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejderne.

Ved et Fællesmøde den 6. December mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Foreningen af Danske Chokolade- og Snkkervarefabrikanter og Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejdernes Forbund enedes man om at forlænge den mellem de to sidstnævnte Organisationer bestaaende Overenskomst af 18. Juni 1914 med Tillæg af 2. Marts 1916 et Aar indtil 1. Februar 1919 imod at der ydes følgende Dyrtidstillæg pr. Uge for fuld Arbejdsuge:

Ugelönnede Arbejdere, hvis overenskomstmæssige Ugeløn er som nedenanført, erholder de vedføjede ugentlige Dyrtidstilllæg:

Faglærte Svende i Drops- og Konfektfaget:

Overenskomstmæssige Ugeløn det første Aar efter Læretidens Udløb 26 Kr., Dyrtidstillæg 5 Kr., det andet Aar 28 Kr. 50 Øre, Dyrtidstillæg 5 Kr., og derefter 34 Kr., Dyrtidstillæg 8 Kr.

De övrige i Faget beskæftigede mandlige Arbejdere:

Overenskomstmæssige Ugeløn fra 18—20 Aar 20,50 Kr., Dyrtidstillæg 3 Kr., for Arbejdere, som er fyldt 20 Aar 24 Kr., Dyrtidstillæg 6 Kr., for Arbejdere, beskæftiget ved Faget ½ Aar 26 Kr., Dyrtidstillæg 7 Kr. og over 1 Aar 28 Kr., Dyrtidstillæg 7 Kr.

Kvindelige Arbejdere:

Alle Satser 3 Kr. 50 Øre.

Akkordlønnede Arbejdere erholder ⅓ af de Tillæg, der tilkommer de tilsvarende Klasser af Ugelønsarbejdere.

Alle hidtil ydede Dyrtidstillæg bortfalder.

De ovennævnte Dyrtidstillæg har tilbagevirkende Kraft til første Lønningsdag i November Maaned d. A. Ved Opgørelsen af den tilbagevirkende Kraft kan den Arbejdsgiver, der i Tidsrummet siden 1. Novbr. har ydet Dyrtidstillæg, kompensere disse i de Tillæg, der efter de foranførte vil være at efterbetale.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E. Bording (V. Petersen. Kbhvn).

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 24 ❋ KØBENHAVN DEN 15. DECEMBER 1917 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Udlandet. Lønbevægelser og Konflikter (Papirindustriarbejderne.) Arbejdsanvisningen. Den faste Voldgiftsret. Arbejdsløsheden.

Udlandet.

Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge.

I Dagene fra den 20.—27. Oktober har Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge, holdt en ekstra Kongres i Kristiania. Til Kongressen var der mødt 274 Delegerede, samt Sekretariatets 11 Medlemmer. Som Gæster var følgende mødt:

Fra Sverrig, Landsorganisationens Formand og Sekretær, d'Herr. Herm. Lindquist og Arvid Thorberg og Partisekretæren Gustav Møller.

Fra Danmark, Carl F. Madsen, Formand for Landsorganisationen, E. Svendsen, Kasserer, og Anthon Andersen, Sekretær, samt fra Partiet Th. Stauning.

Fra den tyske Landsorganisation Joh. Sassenbach, Berlin.

Til Behandling forelaa følgende Sager:

1. Kongressens Konstituering.
2. Dyrtidens Bekæmpelse.
3. Organisationsformer og Taktik: 15-Mandskomiteens Indstilling.
4. Faglige Efterretningskontorer. Indstilling fra 15-Mandskomiteen.
5. Voldgiftsloven. Indstilling fra 15-Mandskomiteen.
6. Militærstrejken. Indstilling fra den af Arbejderpartiet og Landsorganisationen nedsatte Fælleskomité.

Dyrtidsspørgsmaalet.

Ole Lian redegjorde i et længere Foredrag for de Spørgsmaal, som knyttede sig til Dyrtiden og dens Bekæmpelse, og hvad der var foretaget af Landsorganisationen siden Krisen indtraadte. Efter en Henvendelse til Stortinget og Regeringen om en Bevilling af 150 Millioner Kr. til Dyrtidsforanstaltninger, blev der bevilliget 84 Millioner Kr. Under disse Forhold fandt Flertallet i det nedsatte Udvalg ingen Anledning til at indkalde til en ekstra Kongres med dette Spørgsmaal paa Dagsordenen. Han sluttede med at anbefale et Forslag til Dyrtidskrav.

Dette Forslag blev énstemmig godkendt.

Fra syndikalistisk Side blev der fremsat Forslag om at iværksætte Generalstrejke, Skattestrejker m. m. for at gennemtvinge visse Dyrtidskrav. Forslaget blev forkastet med stor Majoritet.

Organisationsformer og Taktik.

Til Landsorganisationens Kongres 1916 forelaa en Række Forslag til Udtalelse angaaende Fagorganisationens, Formaal, Former og Taktik. Endvidere forelaa en Række Forslag til Ændring i Lovene, dels af rent principiel Art og dels af mere praktisk Natur.

Imidlertid vedtog Kongressen følgende af Landsorganisationens Formand fremsatte Forslag:

»Kongressen vælger en Komitè paa 15 Medlemmer, som har at optage til Behandling og Udredning de under Dagsordenens Punkt 3 og 4 opsatte Forslag med Sekretariatets Udtalelse til samme.

Komiteen skal sammensættes saaledes, at de forskellige Opfattelser angaaende Organisationsformerne og Taktiken indenfor Fagorganisationen bliver repræsenteret, og Komiteen skal fremkomme med motiveret Forslag.

Komiteens Indstilling skal foreligge færdig snarest og oversendes Sekretariatet, som omsender den til Organisationerne, ledsaget af sin Udtalelse.

Indstillingen bliver saa endelig at behandle paa en ekstraordinær Kongres, som afholdes senest i November 1917.«

Udvalget delte sig i et Flertal paa 11 Medlemmer og et Mindretal paa 4 Medlemmer.

Flertallets Indstilling var saalydende:

Den industrielle Udvikling har gjort det nødvendig, at de enkelte Fagforeninger samles i landsomfattende Forbund, som samvirker i en fælles Landsorganisation med internationale Forbindelser. — Fællesafgjørelserne lægges paa saa bred Basis som mulig, saaledes at i Tilfælde af Tvist mellem en Organisation og Sekretariatet om en Konflikt, kan Organisationen kræve Repræsentantskabet sammenkaldt til endelig Afgørelse af Sagen. — Repræsentantskabet, som tidligere har været valgt af Forbundsstyrelserne, vælges herefter af Forbundene paa den Maade de selv bestemmer og i et Antal som for det tidligere Repræsentantskab bestemt. Det nuværende Repræsentantskab bortfalder.

Lokale Samorganisationer oprettes overalt hvor der er et tilstrækkelig Antal Fagforeninger (mindst 5). — Deres Love maa ikke stride mod Landsorganisationens Love og Beslutninger. Disse Samorganisationer bliver obligatoriske for de Fagforeninger, som tilhører Landsorganisationen. De kan paalægge Fagforentngerne fast eller periodisk Kontingent, som maa approberes af Sekretariatet. Samorganisationerne har som Opgave at lede det faglige Organisations- og Oplysningsarbejde paa Stedet efter eget Initiativ eller efter Paalæg fra Forbundene eller Landsorganisationen. De kan ogsaa medvirke under Boykotning og større faglige Fælleskonflikter efter Anvisning af Landsorganisationen, ligesom de kan sende Forestillinger og Forslag om Agitationsarbejdet m. m. til Sekretariatet. — Samorganisationerne erholder en distriktsvis Repræsentation til Landsorganisationens Kongres efter nærmere bestemte Regler.

De organisatoriske Kampmidler er Strejke, Sympatistrejke og Boykotning. Fagorganisationen kan ikke anse Obstruktion og Sabotage som Kampmidler, der organisationsmæssig bør anbefales, da det kan føre til skadelige Konsekvenser for Arbejderbevægelsen.

Fagorganisationen bør af al Kraft støtte den kooperative Produktion og Omsætning, for at den kan blive til Beskyttelse og Hjælp for Fagorganisationen saavel under de store Konflikter, som i det daglige Arbejde.

Tarifferne bør være kortvarige og saa enkle som mulige, ligesom det bør staa enhver Organisation frit om den vil indgaa Tarifaftale eller ej. Fagorganisationen kan dog ikke anbefale, at der rejses en principiel Kamp om selve Tarifsystemets Afskaffelse.

Arbejdsledighedskasserne anbefales opretholdt og udvidet til samtlige Forbund. Forsikringsbidragsordningen bør gøres ensartet indenfor alle Forbund, saa den ikke vanskeliggør Overgangen, og Regler for Overgangen mellem Forbundene bør oprettes. — Den øvrige Selvhjælpsvirksomhed indenfor Fagorganisationen antages at ville overgaa til det Offentlige (Sygekasserne).

Et Medlem af Flertallet har ikke sluttet sig til Forslaget om at Samorganisationerne erholder Repræsentation til Landsorganisationens Kongresser.

Mindretallets Indstilling var saalydende:

At de skriftlige og bindende Overenskomster afløses af anerkendte Arbejdsvilkaar,

at Kampmidlerne forklares saaledes, at Strejker kan udvides til faglige Generalkampe og Sympatistrejker, at Obstruktion og Sabotage bringes i Anvendelse og at Boykotning og Kooperation tages i de faglige Kampes Tjeneste,

at Organisationsformerne ændres derhen, at Landsorganisationen istedetfor landsomfattende Forbund bygges paa lokale Samorganisationer. Disse faar i Forstaaelse med de enkelte Foreninger Ledelsen af Lønkampene og Agitationen og Repræsentationsretten til Landsorganisationens Kongresser. For at fremme det industrielle Samarbejde, deles Landsorganisationen i Grupper, svarende til de store Industrier. Landsorganisationens Opgave er at varetage Arbejdernes Interesser udad, fremme Agitations- og Organisationsarbejdet, føre Statistik over Lønforholdene, bistaa ved Arbejdskonflikter, forberede og organisere de sociale Kampe.

En Konflikts Iværksættelse og Afslutning afgøres af dem, som berøres af denne. Hvis en Organisation, som gaar i Kamp, ønsker de øvrige Arbejderes Støtte i Form af solidarisk Aktion eller økonomisk Bistand, maa vedkommende Organisation, først udvirke dette. I saa Fald berøres ogsaa de Arbejdere, som yder solidarisk Støtte af Konflikten og faar Indflyldelse over Afslutningen saa langt deres Støtte strækker sig.

De økonomiske Midler forvaltes af Samorganisationerne. Hver tilsluttet Forening betaler en Afgift som svarer til Gennemsnitskontingentet i de nuværende Forbund. Samorganisationerne betaler et regulært Bidrag til Landsorganisationen, tilstrækkelig stort til at dække dens Administrations og Agitationsudgifter og for at fremme dens øvrige Formaal.

Selvhjælpskasserne samles under Landsorganisationen og gøres frivillige.

Arbejdsledighedskasserne bibeholdes forsøgsvis og lægges ligeledes under Landsorganisationen.

Det henstilles til de tilsluttede Forbund at træffe Bestemmelse om Omlægning i

Henhold til denne Udtalelse og de Præmisser som den er bygget paa.

Der udarbejdes saa Lovforslag som sendes de tilsluttede Organisationer til Udtalelse og forelægges den ordinære Kongres i 1919 til Vedtagelse, fra hvilken Tid Omlægningen forudsættes at foregaa.

Overfor Mindretallets Forslag og dets Begrundelse har Sekretariatet anført følgende:

Den norske Fagorganisation har ikke lagt an paa at dogmatisere eller skematisere sin Virksomhed. Fagforbundenes og Landsorganisationens Love er kemisk ren for Dogmer. Det er Fagoppositionen, som har ført Dogmerne og Striden om disse ind i den faglige Diskussion, idet der sattes et specielt Program op for Fagorganisationens Virksomhed og optog en heftig Agitation for at faa dette Program anerkendt, som bindende for den hele Fagorganisation. Dette Program har forøvrigt paa faa Aar undergaaet flere Forandringer. Fra først af skulde saaledes Landsorganisationen være Fællesnævneren, medens den nu sammen med Forbundene er reducert til saa godt som intet, idet baade Forbundenes og Landsorganisationens Opgaver i Lønkampen skal overtages af de lokale Samorganisationer.

Fagkongressen har tidligere afvist Forslagene om at opstille Dogmer for Fagorganisationens Arbejde, og Sekretariatet er fremdeles af den Opfattelse, at dette er det heldigste. Man betragter derfor Komitéflertallets Opsummering af Arbejderbevægelsens Maal nærmest som en Klargøring til Vejledning under Behandlingen og ikke som et Program, der skal vedtages af Kongressen.

Kærnen i Mindretallets Syn paa Arbejderbevægelsen ligger saavidt man kan forstaa i Udtalelsen om, at man bør søge at finde en Kombination mellem Socialdemokrati og Syndikalisme, istedetfor at opstille et enten — eller. Det er denne Stræben, som vistnok er lagt til Grund for hele Fagoppositionens Arbejde indenfor den norske Fagorganisation, men den har i Praksis givet sig Udslag i en heftig og paagaaende Agitation for de syndikalistiske Ideer. Indenfor Komiteen har man heller ikke fundet frem til nogen Kombination. Og Resultatet er derfor blevet at Mindretallets Indstilling er mere udpræget syndikalistisk end hvad Fagoppositionen tidligere har tilkendegivet. Efter den Udvikling, som Fagoppositionens Agitation og Program har haft, synes der kun at være et lille Skridt igen til den rene Syndikalisme med Front mod Socialdemokratiet.

Syndikalismens væsentligste Angreb paa Socialdemokratiet er at dette lægger for stærk Vægt paa det parlamentariske Arbejde, medens Hovedvægten skal lægges paa Fagorganisationen og denne skal anvende sin Magt direkte overfor Samfundet og presse dette til Indrømmelser overfor Arbejderklassen.

Den faglige Aktion vil dog ikke være det daglige Middel til Paavirkning af Kommune og Stat. Det maa ske gennem Socialdemokratiets Arbejde i Samfundet. Men som en Baggrund for dette, og et yderste Middel vil den faglige Aktion staa.

Om Arbejderklassen skal anvende revolutionære eller reformatoriske Midler i Klassekampen vil i høj Grad være afhængig af Modstandernes Politik. For Arbejderklassen vil sikkert den organiske Udvikling af Samfundet hen mod Socialismen være det bedste. Men selvsagt maa vi være forberedt paa, at Modstandernes Overgreb kan gøre revolutionære Udbrud nødvendige. Og det er derfor ganske urigtigt at tale om nogen revolutionær kontra reformistisk Fag- eller Arbejderbevægelse.

Fagorganisationen bliver ikke det mindste mere revolutionær om man afskaffer Forbundene og danner lokale Samorganisationer. Vil man gaa til Revolution er det nuværende Fagorganisationsapparat fuldstændig ligesaa brugelig som lokale Samorganisationer. Det er ikke organisationsteknik som bestemmer om der skal blive Revolution eller ikke i et Land.

Naar Sekretariet maa fraraade, at afskaffe Forbundene og Landsorganisationen og gaa over til lokale

Samorganisationer, saa har dette intet med Spørgsmaalet Syndikalisme —Socialdemokratri at bestille; men fordi man føler sig overbevist om at en saadan Omlægning i høj Grad vilde svække Fagorganisationen baade i den daglige Kamp og under eventuelle revolutionære Fremstød.

Ved Oprettelse af lokale Samorganisationer i alle Byer og Industricentrer med Opgaver paa Agitationens Omraade og med distriktsvis Repræsentation paa Kongresserne, er der taget Hensyn til Kravene om en lokal Samling paa Fagorganisationens Omraade. Udviklingen staar her aaben, og den maa vise om disse Samorganisationer bliver Institutioner, som i Livets eget Medfør faar større og videre Opgaver.

Hvad Tarifferne angaar, saa vil Fagorganisationen ikke paa nogen Maade modsætte sig, at de Foreninger, som tror, det maatte være en Fordel for dem, ordner sig med Arbejdsgiverne uden Tarif. Men Fagorganisationen vil ikke bryde Staven over hele Tarifsystemet. Stillingen til Tarifferne er kort og godt dette, at en god Tarif anbefaler man, en daarlig bekæmper man. Stillingen kan ogsaa være den, at en Forening foretrækker en tarifløs Periode. For Tariffen er intet Princip. Den er en Form, hvori man udtrykker de Retingelser og Vilkaar, Arbejderne i Henhold til deres Styrke har faaet aftvunget Arbejdsgiverne. Og denne Form maa veksle under Hensyn til Arbejdets Art og Organisationens Stilling.

Spørgsmaalet om Sabotage og Obstruktion volder større Vanskeligheder. Her kræves det, at Organisationen skal anerkende disse Kampmidler, saaledes at de skal kunne paabydes den enkelte Arbejder som en Organisationspligt. Der skal kunne besluttes om Obstruktion og Sabotage, som man ellers beslutter om Arbejdsstandsning.

Dette vil blive yderst vanskelig at praktisere, og det vil føre Organisationen op i uoverskuelige Forviklinger, idet det er umulig for Organisationen at kontrollere og overtage Ansvaret for, hvordan det enkelte Medlem udfører Sabotage- eller Obstruktionsbeslutningen.

Som organisationsmæssige Kampmidler vil de uvægerlig føre ud i Strejke eller Lockout, og saaledes bare være en brydsom Omvej for den faglige Kamp.

Spørgsmaalet om, hvorvidt Fagorganisationen skal lede og kontrollere Produktionen i det socialistiske Samfuud, eller om den skal ledes af Kommune og Stat, er selvsagt et Spørgsmaal, som Udviklingen selv maa besvare. Som Forholdene nu ligger, ser det ud, som om Kommune og Stat er de nærmeste Afløsere af den private Kapital. Men det er jo klart for alle, at Socialismen ligger ikke bare deri, det kommer altid an paa, hvilken Maade den samfundsmæssige Produktion og Omsætning bliver ledet paa, for at Klasseforskellen virkelig skal kunne ophøre. Men samfundsmæssig Produktion og Omsætning er et Middel til at naa dette Maal. Fagforeningernes Stilling under disse Forhold er det ikke mulig at udpege paa Forhaand, og en Strid om dette nu er derfor en Strid om Dogmer, der som teoretisk Uddybning af Socialismen kan være interessant nok, men næppe af den Art, at den egner sig for Afgørelse og Programformning af Fagorganisationen.

Efter en indgaaende Diskussion, som strakte sig over flere Dage, blev Flertallets Indstilling godkendt med en Ændring om, at Samorganisationerne ikke skulde være obligatoriske og heller ikke have Repræsentationsret til Kongressen.

Flertallets Indstilling vedtoges med 208 Stemmer, imod stemte 71.

Faglige Efterretningskontorer.

Efter Indstilling af 15 Mands Komitéen vedtoges følgende af Flertallet fremsatte Forslag:

»Kongressen beslutter, at der forsøgsvis oprettes Oplysningskontorer i Trondhjem, Bergen, Stavanger, Skien og Fredrikstad, eventuelt i Kristiansand, Hamar og en af Byerne i Tromsø Stift under Forudsætning af, at de lokale Samorganisationer i de Byer, hvor Kontorerne oprettes, udreder Halvparten af Udgifterne til Kontorernes Ledelse og Drift.

Ansættelse af Bestyrere for Oplysningskontorerne sker af Sekretariatet efter Ind-

stilling fra vedkommende Samorganisation. hvem Kontrollen af Kontorernes Virksomhed paahviler. Den nødvendige Arbejdshjælp paa Landsorganisationens Kontor som Følge af den nye Ordning ansættes af Sekretariatet.

De nærmere Regler for Kontorernes Virksomhed og for Samarbejdet mellem Kontorerne og Centralkontoret fastsættes af Sekretariatet i Samraad med vedkommende Samorganisationer.

Til Bestridelse af Udgifterne ved Oprettelse og Drift af Oplysningskontorerne forhøjes Kontingentet til Landsorganisationen med 3 Øre pr. Maaned for heltbetalende Medlemmer.«

Voldgiftsloven.

Under de store faglige Stridigheder i Norge i 1916 vedtog Stortinget en Lov om tvungen Voldgift i Arbejdsstridigheder.

I Følge Loven kan Kongen, om han finder, at en Strid mellem en Fagforening og en Arbejdsgiver eller en Arbejdsgiverforening om Ordningen af Arbejds- eller Lønningsvilkaar eller andre Arbejdsforhold, udsætter betydelige Samfundsinteresser for Fare, bestemme, at Striden skal afgøres ved Voldgift.

Naar Kongen har bestemt, at en Strid skal afgøres ved Voldgift, kan han forbyde enhver Iværksættelse eller Fortsættelse af Arbejdsstandsningen i Anledning af Striden.

Det vil heraf ses, at der er lagt en betydelig Magt i Kongens Haand med Hensyn til de faglige Konflikter. Da Loven t 1916 blev forelagt Stortinget, etablerede de norske Arbejdere, som det vil erindres, en Proteststrejke.

Den 13. Juni afholdt Landsorgasationen en ekstra Generalforsamling, paa hvilken det vedtoges at aflyse saavel Proteststrejken som Konflikterne i Jernindustrien, Gruberne og i Hydroindustrien. 15 Mands Komiteen, som ogsaa havde faaet den Opgave at skulle udrede Spørgsmaalet om Fagorganisationernes Stilling til Voldgiftsloven, havde her delt sig i et Flertal og et Mindretal. Flertallet foreslog, at Organisationerne i Fremtiden som hidtil skulde fortsætte sin nuværende Holdning overfor Loven, hvor man fastholder sin Protest og sin kølige Holdning overfor Loven, men at man under Sagernes Behandling for Retten skal søge at skaffe Arbejderne de bedst mulige Resultater.

I Overensstemmelse hermed vedtog Kongressen følgende Beslutning:

»Fagorganisationen betragter Voldgiftsloven som et uretmæssigt Indgreb i den Frihed, som Arbejderklassen har Krav paa i Samfundet. Sekretariatet bemyndiges derfor til i Fællesskab med Arbejderpartiet at iværksætte en kraftig Propaganda mod, at den midlertidige Voldgiftslov gøres til en varig Lov.

Indtil videre opfordres Sekretariatet til at tage Standpunkt til de Domme, som i særlig Grad berører Arbejdernes Livsinteresser og eventuelt iværksætte Strejke til Protest mod saadanne Afgørelser.«

Dette Forslag vedtoges med 170 mod 73 Stemmer. Enstemmig vedtoges et Forslag om at samle alle Afgørelser ved Arbejdsretterne og give dem Bemærkninger.

Militærstrejken.

Et Mindretal havde fremsat Forslag om at forberede og organisere en landsomfattende Militær- eller Værnepligtsstrejke, støttet af faglig Aktion.

Flertallet fraraadede at gaa med dertil og fremsatte et saalydende Forslag:

De uhyre Bevillinger, Militærvæsenet kræver, bidrager til at udsuge vort Folk økonomisk og hindrer derved kulturelle og materielle Fremskridt. Militærvæsenet yder heller ikke vort Land nogen Beskyttelse, da det er umuligt for Norge at optage en Krig med Stormagterne. Militærvæsenet er ogsaa en Fare for vor nationale Frihed, thi det vedligeholder og opammer Militarismens Aand blandt en Del af vort Folk, hvorved Kræfter sættes i Bevægelse, som i et givet Øjeblik ved sin Indflydelse i de ledende Kredse kan blive en Fare for vor Neutralitet. Med et arbejderfjendtligt Flertal i Samfundet kan ogsaa Militærvæsenet tænkes anvendt til Støtte for Kapitalisterne i deres Kamp mod de organiserede Arbejdere i Landet.

En af Arbejderbevægelsens største Opgaver maa saaledes være at faa afskaffet hele Militærvæsenet, som er en Genganger fra Barbariets Tidsalder. Verdenskrigens Rædsler maa nu ogsaa have lært alle tænkende Mennesker at forstaa Militarismens Forbandelse og opfordre Folkene i alle Lande til at afkaste dette Aag.

Kongressen (Landsmødet) retter derfor en indtrængende Appel til Arbejderne i Norge om at samles om det norske Arbejderpartis Afvæbningsprogram og afskaffe Militærvæsenet ved Folkeflertallets Magt. Organisationerne maa i intimt Samvirke føre dette Agitations- og Oplysningsarbejde med al Kraft til en hurtig Opnaaelse af vort Maal.

I Tro paa, at dette skal lykkes i en nær Fremtid, kan det ikke anbefales, at Organisationerne paabyder Militærstrejke og Blokade af Militærværksteder og Etablissementer med efterfølgende almindelig Generalstrejke for paa denne Maade at afskaffe Militærvæsenet. Som de politiske og organisationsmæssige Forhold ligger an i vort Land, vilde en slig Bevægelse kun modvirke sin Hensigt og forsinke den endelige Løsning af Afvæbningsprogrammet.

Kongressen (Landsmødet) opfordrer Centralstyret og Sekretariatet til gennem de internationale Forbindelser at virke for, at de organiserede Arbejdere i alle Lande giver deres Tilslutning til Forslaget om at iværksætte Generalstrejke for at hindre Krig og Krigsudbrud.

Kongressens Dagsorden var hermed behandlet færdig.

Lønbevægelser og Konflikter.

Fornyede Overenskomster.

Papirindustriarbejderne.

Ved et Fællesmøde d. 30. Nov. mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer, Papirfabrikkerne og Papirindustriarbejderforbundet enedes man om at forlænge den gældende Overenskomst et Aar fra 1. Februar mod følgende Dyrtidstillæg.

Til mandlige 50 Øre pr. Dag
» kvindlige 30 » » »

med tilbagevirkende Kraft fra første Lønningsdag i November 1917.

Fra 1. Febr. forhøjes disse Dyrtidstillæg til 60 Øre for mandlige Arbejdere og 40 Øre for kvindelige Arbejdere.

Det Dyrtidstillæg som Arbejderne hidtil har modtaget opretholdes og udgør for gifte Mænds Vedkommende ved en Dagløn:

		pr. Dag
af under	Kr. 4,15	Kr. 1,15
-	» 4,15 til 4,50	» 1,05
-	» 4,60 til 5,14	» 0,85
-	» 5,15 og derov.	» 0,70

For ugifte Mænds Vedkommende: Halvdelen af ovennævnte Beløb, og for Kvinders Vedkommende 50 Øre pr. Dag.

Der opnaaedes tillige Enighed om forskellige Ændringer i Overenskomsterne, som skal træde i Kraft fra og med Fredag den 30. November d. A.

Arbejdsanvisningen.

Indenrigsministeriet har under 7. September d. A. meddelt offentlig Anerkendelse til det kommunale Arbejdsanvisningskontor i Esbjerg og under 20. Juli f. A. godkendt Valget af Landinspektør Hvelplund som Formand i nævnte Kontors Bestyrelse.

Indenrigsministeriet har under 30. November meddelt offentlig Anerkendelse til det kommunale Arbejdsanvisningskontor i Faaborg og har samtidig godkendt Byraadets Valg af Sagfører Julius Hansen som Formand i Kontoret Bestyrelse.

Den faste Voldgiftsret.

Et Lønforhold paa Fredericia Gasværk. Sag Nr. 216.

Ved et forberedende Møde den 16. November behandlede Den faste Voldgiftsret en Klage fra De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds og dettes Fredericia Afdelings Vegne mod Fredericia Byraad og dettes Belysningsudvalg angaaende Lønforholdene for tre af Fagforeningens Medlemmer, som beskæftiges paa Fredericia Gasværk. De paagældende er Holdformænd og har hidtil oppebaaret en ekstra Godtgørelse af 100 Kr. aarlig hver for Udførelsen af visse Funktioner.

Imidlertid gennemførtes der en ny Lønordning under Kommunen, hvorved Tjenestemændene sættes i en Række forskellige Lønklasser. Byraadet havde nu sat de tre Mænd i den for Gasværksarbejderne gældende Lønklasse, idet man hævdede, at de særlige Funktioner nu ikke mere udførtes af dem specielt, men af alle Retorthusarbejderne. Fagforeningen krævede under Henvisning til Lønningsvedtægtens Tekst de tre Mand lønnet som »Formænd paa Gasværket«, hvilket betød en Lønningsklasse højere.

Ved det forberedende Møde blev der indgaaet Forlig paa følgende Grundlag:

Der betales i to Aar indtil 1. April 1919 hver af de tre Mænd et Gratiale af 100 Kr. aarlig. I samme Tidsrum

paahviler det dem ogsaa at udføre det hidtidige Ekstraarbejde i det Omfang Gasværket forlanger.

Fra 1. April 1919 bortfalder deres særlige Forpligtelse til Udførelse af Ekstraarbejdet og vedkommende Punkt i den gældende Overenskomst annulleres.

Gratialet holdes udenfor Lønningen ved Beregning af Dyrtidstillæg.

Kravet paa Arbejdernes Side om Overførelse til en højere Lønklasse frafaldes.

Arbejdsløsheden
i September Maaned 1917.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i September 1917, omfatter ialt 54 Fag eller Organisationer med ialt ca. 157,400 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 10,100 eller 6,4 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 212,300 Dage eller 1,3 Dage pr. Medlem. Af Fag for hvilke Oplysninger mangler nævnes: Sejlmagere, Forgyldere, Glarmestre, Stukkatører, Børstenbindere, Keramikere Kobbersmede, Jern- og Metalslibere og Instrumentmagere. Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Brolæggere, Stenarbejdere, Dansk Arbejdsmandsforbund, og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	128	128	1	38	514	514	18	643	642	642	19	681
Bageri- og Konditr.arb.	1367	1367	242	4342	1740	1740	102	1891	3107	3107	344	6233
Sukkervarearbejdere.	569	569	8	241	197	197	9	194	766	766	17	435
Bryggeriarbejdere ...	2833	2833	81	1479	1449	1449	28	596	4282	4282	109	2075
Slagteriarbejdere	960	960	8	450	2925	2925	24	560	3885	3885	32	1010
Skraatobaksarbejdere	227	227	»	»	556	556	20	348	783	783	20	348
Tobaksarbejdere.....	4908	4908	219	4942	2787	2787	125	2563	7695	7695	344	7505
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	1929	1929	41	734	5710	5710	162	4138	7639	7639	203	4872
Rebslagere.....	36	36	»	12	223	223	61	1395	259	259	61	1407
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere.....	3685	3685	365	5600	2948	2948	306	2435	6633	6633	671	8035
Handskemagere	62	62	23	692	8	8	4	60	70	70	27	752
Hattearbejdere.....	784	784	22	572	181	181	2	103	965	965	24	675
Skotøjarbejdere	2782	2782	26	735	1093	1093	6	195	3875	3875	32	930
Barberere	590	590	50	1240	650	650	19	518	1240	1240	69	1758
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	83	83	6	170	85	50	8	145	168	133	14	315
Murere	2113	2113	161	3000	4832	4832	355	7000	6945	6945	516	10000
Murarbejdsmænd	1085	1085	106	2864	—	—	—	—	1085	1085	106	2864
Hustømrere	1613	1613	67	816	3885	3881	109	2221	5498	5494	176	3037
Skibstømrere.....	269	269	7	259	603	603	2	38	872	872	9	297
Snedkere	4322	4322	75	2177	3977	3977	111	2498	8299	8299	186	4675
Billedskærere	118	118	»	»	62	62	»	»	180	180	»	»
Malere.....	2266	2266	281	5985	2747	2747	127	2608	5013	5013	408	8593
Sadelm. og Tapetserere	998	998	20	949	496	496	30	650	1494	1494	50	1599
Gas- og Vandarbejdere	68	68	1	24	—	—	—	—	68	68	1	24
Skorstensfejere	64	64	»	»	59	59	»	»	123	123	»	»
Ovnsættere.....	14	14	»	38	—	—	—	—	14	14	»	38
At overføre..	33873	33873	1810	37359	37727	37688	1628	30799	71600	71561	3438	68158

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	33873	33873	1810	37359	37727	37688	1628	30799	71600	71561	3438	68158
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere .	740	740	28	963	2665	2665	79	2105	3405	3405	107	3068
Bødkere	266	266	1	25	443	443	78	1754	709	709	79	1779
Drejere	117	117	2	35	240	240	6	163	357	357	8	198
Karetmagere	365	365	16	289	584	584	25	468	949	949	41	757
Korkskærere	225	225	2	400	28	28	3	95	253	253	5	495
Kurvemagere	184	184	23	433	—	—	—	—	184	184	23	433
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	108	108	2	24	112	112	1	26	220	220	3	50
Hvidgarvere	51	51	»	17	34	34	»	»	85	85	»	17
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Stenarbejdere	—	—	—	—	354	197	2	35	354	197	2	35
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	593	593	1	63	223	223	1	136	816	816	2	199
Blikkenslagere.....	765	765	16	556	521	521	4	129	1286	1286	20	685
Metaltrykkere	104	104	»	10	8	8	»	15	112	112	»	25
Gørtlere og Metalarb..	343	343	3	91	69	69	1	31	412	412	4	122
Urmagere.....	70	70	»	»	190	190	2	36	260	260	2	36
Smede og Maskinarb..	10200	10200	640	14664	7305	7305	311	6470	17505	17505	951	21134
Formere.....	400	400	91	2204	1150	1150	201	4674	1550	1550	292	6878
Elektrikere	1020	1020	»	»	822	822	»	14	1842	1842	»	14
Grafisk Industri.												
Bogbindere	1811	1811	44	1335	334	257	13	249	2145	2068	57	1584
Litografer	424	424	13	502	110	110	1	28	534	534	14	530
Typografer	2636	2636	142	4461	1725	1689	79	2073	4361	4325	221	6534
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	172	172	»	»	1028	1028	7	55	1200	1200	7	55
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	1600	1600	74	1992	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2500	2500	1300	c25000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb. ...	3557	3557	647	14440	—	—	—	—	—	—	—	—
Iøvrigt	11343	7643	1079	24068	—	—	—	—	—	—	—	—
Dnsk. Arbejdsmdsf. ialt	19000	15300	3100	65500	31000	17700	1000	16700	50000	33000	4100	82200
Arbejdsm. Forbund for Gentofte og Lyngby	–	—	—	—	850	850	3	96	850	850	3	96
Kedel- og Maskinpass.	751	751	36	606	1106	1106	23	391	1857	1857	59	997
Kellnere.....	951	951	139	2800	626	626	54	900	1577	1577	193	3700
Kvindel. Arbejderforb..	3200	2900	213	5409	1505	754	147	3710	4705	3654	360	9119
Brødkuske	281	281	7	136	—	—	—	—	281	281	7	136
Handels-og Kontormdh	1540	1540	41	1208	4770	4770	77	2067	6310	6310	118	3275
Tilsammen.	80190	76190	6370	139090	95529	81169	3746	73219	175719	157359	10116	212309

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1 Sal. Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 25 ❋ KØBENHAVN DEN 22. DECEMBER 1917 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Vægtere ved Aarhus Nattevagt Arbejdsmænd paa Tændstikfabrikerne. Tobaksarbejderne hos Horwitz & Kattentid) Fornyede Overenskomster. Adresseforteg-nelse.

Den faste Voldgiftsret.

Frederiksberg Kommunes tekniske Forvaltning mod De samvirkende Fagforbund.

Sag. Nr. 218.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 12. December 1917 i Sag Nr. 218: Frederiksberg Kommunes tekniske Forvaltning mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne.

I Begyndelsen af 1917 fandt der mellem Frederiksberg Kommunes tekniske Forvaltning og Dansk Arbejdsmandsforbund Forhandlinger Sted, der førte til, at Frederiksberg Kommunalbestyrelse i sit Møde den 26. Februar 1917 vedtog en Ordning, hvorom den tekniske Forvaltning ved Skrivelse af 2. Marts 1917 gav Dansk Arbejdsmandsforbund Meddelelse. Det hedder i denne Skrivelse bl. a.:

»Der betales de dag- og ugelønnede Arbejdere for Aaret 1917—18 et Dyrtidstillæg af 540 Kr. for gifte og 360 Kr. for ugifte i Henhold til de af Dyrtidsudvalget foreslaaede Regler, af hvilke der vedlægges et Eksemplar. Ligeledes betales der timelønnede Arbejdere paa Grund af de ugunstige Forhold et rent midlertidigt Tillæg af 16 Øre pr. Time. (I Henhold til Kommunalbestyrelsens Beslutning er dette allerede traadt i Kraft fra Tirsdag den 13. f. M. at regne.)«

Senere har der vist sig at være Meningsforskel mellem Forvaltningen og Forbundet med Hensyn til det Spørgsmaal, om Dyrtidstillægget ogsaa gælder i de — iøvrigt kun faa og ikke særlig betydningsfulde — Tilfælde, i hvilke Forvaltningen giver Arbejde i Akkord. Parterne er enedes om at forelægge Den faste Voldgiftsret dette Spørgsmaal til Afgørelse, og Sagen har været procederet for Retten paa sædvanlig Maade.

Fra Forbundets Side gøres det navnlig gældende, at der af Frederiksberg Kommune ikke beskæftiges en særlig Gruppe Arbejdere som Akkord-Arbejdere, men at der kun findes dag- og ugelønnede Arbejdere (saakaldte »faste« Arbejdere) og timelønnede Arbejdere (saakaldte »løse« Arbejdere), og at det er Arbejdere af disse Grupper, der lejlighedsvis overtager et eller andet mindre Arbejde i Akkord. Der er nu — siger Forbundet videre — ingen Hjemmel for at forstaa de ovenfor gengivne Bestemmelser om Dyrtidstillæg til baade de faste og de løse Arbejdere med den Begrænsning, at Dyrtidstillægget, naar Arbejdet gives i Akkord, bortfalder (d. v. s. fradrages i Akkord-Overskudet). Videre henviser Forbundet til, *at* Grundlaget for Forhandlingerne var det, at man for Frederiksbergs Vedkommende skulde søge den samme Ordning gennemført, som var gennemført for Københavns Vedkommende, *at* Forbundet derfor maatte have Ret til at gaa ud fra, at alle uomtalte Enkeltheder vilde blive ordnet som i København, og *at* der i København betales Dyrtidstillæg ogsaa ved Akkordarbejde.

Heroverfor hævdes det fra Forvaltningens Side, *at* Ordene viser, at der kun er indrømmet Dyrtidstillæg til Ugeløn, Dagløn og Timeløn, men ikke til Akkordløn, *at* Krav om Dyrtidstillæg ved Akkord

end ikke er fremsat under Forhandlingerne, og *at* man absolut ikke er gaaet ind paa, at de ovennævnte Bestemmelser skulde betragtes som stiltiende supplerede med Bestemmelserne fra København, hvor Forholdene i flere Retninger er forskellige fra de frederiksbergske, og i hvis Dyrtidsbestemmelser for 1917—18 der i Modsætning til de frederiksbergske netop er indført en udtrykkelig Bestemmelse om, at »naar Dyrtidstillægget er fastsat pr. Time, beregnes det efter Antallet af Arbejdstimer i den paagældende Periode, uanset om Betalingen udredes som Timeløn eller som Akkordløn«.

Retten maa give Frederiksbergs tekniske Forvaltning Medhold i, at der ikke ved de ovenfor gengivne Bestemmelser af 26. Februar 1917 er givet Arbejderne Ret til Dyrtidstillæg ved Akkordarbejde; men herved maa dog videre følgende bemærkes: Der er mellem Parterne Enighed om, at naar Arbejdet gives i Akkord af Frederiksberg tekniske Forvaltning, skal den samlede Betaling derfor aldrig være lavere, end den vilde være blevet, beregnet henholdsvis efter Uge-, Dag- eller Timeløn, og i Overensstemmelse dermed har Forvaltningen erklæret det for en Selvfølge, at der ved Akkord-Arbejder i 1917—18 udbetales mindst Uge-, Dag- eller Timeløn plus det dertil knyttede Dyrtidstillæg. Videre er det oplyst, at forsaavidt de »faste« Arbejdere angaar, for hvis Vedkommende Dyrtidstillægget udbetales kvartalsvis forud, er indtil Juli 1917 Akkorder afregnede og udbetalte uden Hensyn til det forudbetalte Dyrtidstillæg. Under Hensyn til den derved fremkaldte Uklarhed maa Voldgiftsretten finde det rettest, at Forvaltningen, naar den vil gøre Brug af sin Ret til at nægte Dyrtidstillæg ved Akkorder, samtidig med Akkordens Indgaaelse udtrykkelig henleder Arbejdernes Opmærksomhed paa dette Punkt.

Under Hensyn til nærværende Sags Beskaffenhed findes dens Omkostninger at burde paalægges Parterne med Halvdelen hver.

Kendelse.

Frederiksberg Kommunes tekniske Forvaltning er berettiget til ved Indgaaelse af Akkorder at tage Forbehold om, at Dyrtidstillæg fradrages i Akkord-Overskudet.

Sagens Omkostninger betales af Frederiksberg Kommunes tekniske Forvaltning med 75 Kr. og af De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmandsforbunds Vegne med 75 Kr.

* * *

Ulykkesforsikringsspørgsmaal hos A/S Dansk Soyakagefabrik.

Sag Nr. 219.

Under 24. November indbragte De samvirkende Fagforbund Klage for Den faste Voldgiftsret over A/S Dansk Soyakagefabrik, fordi Fabriksledelsen nægtede at betale en tilskadekommen Arbejder Dagpenge fra Ulykkestilfældets Dato, hvilket hævdedes at være i Uoverensstemmelse med foreliggende Overenskomst og Aftaler.

Sagen behandledes ved et forberedende Retsmøde 6. Decbr. Der blev her indgaaet Forlig paa følgende Grundlag (i Henhold til Retsbogen):

Fabrikken erklærer sig enig i at lade det foreliggende Tilfælde om Dagpengeydelse indanke for Arbejderforsikringsraadet af den tilskadekomne Arbejder. Anerkender Arbejderforsikringsraadet Tilfældet som faldende under den gamle eller den nye Ulykkesforsikringslov, betaler Fabrikken Dagpenge for den paagældende Periode.

Af Forhandlingerne fremgik iøvrigt, at Fabrikkens Arbejdere var kollektivt ulykkesforsikrede for de første 13 Uger.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd (Vægtere) ved Aarhus Nattevagt. Mellem Vægterne ved A/S Aarhus Nattevagt, som er organiseret under Dansk Arbejdsmands-Forbund, og Selskabet var der opstaaet en alvorlig Uoverensstem-

melse, som førte til aaben Konflikt. Trods gentagne lokale Forhandlinger var det ikke muligt at naa en for Arbejderne tilfredsstillende Ordning, og det endte med, at samtlige Vægtere nedlagde Arbejdet. Arbejdsgiverforeningen paastod, at denne Standsning var ulovlig, og bebndede Sagens Indbringelse for Den faste Voldgiftsret.

Under disse Omstændigheder kom Konflikten til Forhandling ved et Fællesmøde den 10. Decbr., hvor saavel de paagældende Arbejdere, Fagforeningen, Forbundet og Hovedorganisationerne var repræsenteret.

Her lykkedes det efter nogle Timers Forhandling at naa til Enighed om følgende: Samtlige Sagens Stridsspørgsmaal henvises til Afgørelse ved Fagets Voldgiftsret, idet Selskabet dog frafalder Krav om Erstatning for den ulovlige Strejke under Forudsætning af, at den kommende Voldgiftskendelse loyalt efterkommes. Parterne er pligtige til før Udgangen af indeværende Uge at have valgt og anmeldt deres Voldgiftsmænd. Strejken hæves straks, og Arbejdet genoptages i det Omfang, som Selskabet er i Stand til.

Arbejdsmænd paa Tændstiksfabrikkerne. Den 11. December fandt der et Fællesmøde Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Foreningen af Tændstikfabrikanter og Dansk Arbejdsmandsforbund.

Mødets Hensigt var at søge Enighed om at forlænge den gældende Overenskomst mod et Dyrtidstillæg.

Det Tilbud, som Fabrikanterne fremkom med, var imidlertid altfor ringe til at kunne bære over det kommende Aar, og Mødet endte derfor uden Resultat.

Arbejdernes Krav gik ud paa, at der skulde ydes de timelønnede Arbejdere 30 Kr. om Maaneden, de akkordlønnede 22 Kr. 50 Ø. og de unge Arbejdere mellem 18—20 Aar 18 Kr.

Fabrikanterne tilbød kun 20 Kr. til de timelønnede, 14 Kr. til de akkordlønnede og 10 Kr. til de unge Arbejdere.

Tobaksarbejderne hos Firmaet Horwitz & Kattentid. Angaaende de nærmere Omstændigheder ved denne Konflikt skal vi oplyse følgende:

Firmaet antog for 4 Aar siden en Mester, J. Jakobsen, og der var straks fra Arbejdernes Side en stærk Uvilje imod ham, særlig begrundet paa det Kendskab, man havde til ham fra hans Virksomhed paa andre Arbejdspladser.

Imidlertid rykkede Jakobsen op fra sin Stilling som Undermester og blev Firmaets 1ste Mester, og der er igennem Aarene stadig anket over hans Optræden overfor Arbejderne, uden at det dog har ført til nogen aaben Konflikt. Indtil nu for ca. 1 Maaned siden, da blev den Uvilje, der hele Tiden har været mod Mesteren, saa stor, at man krævede af Firmaet, at han skulde fjærnes fra sin Stilling paa Fabriken.

Aarsagen hertil var følgende: Der skulde indføres et nyt Udvejningssystem paa Fabriken, og i den Anledning foretog Mesteren et Eftersyn af Arbejdernes Pladser. Herunder fandt han paa en Arbejders Plads, at Tobakken var behandlet paa en saadan Maade, at han mente at han burde kritisere dette, og gjorde det paa den Maade, at han paa et Stykke Papir skev Ordet »Smerlap« og lagde det i Arbejderens Skuffe i Arbejdsbordet. — Nævnte Ord er et flamsk Skældsord, som oversat paa Dansk, i sin mildeste Form, betyder »Svinehund«. Da Cigarmagerne erfarede dette, krævede man enstemmig, at nu maatte det være Slut med Hr. Jakobsens Virksomhed, og da en Forhandling, saavel med Firmaet som senere med Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Cigarindustrien i Danmark ikke førte til andet Resultat, end at disse vilde erklære, at de misbilligede, at Mesteren havde benyttet det nævnte Skældsord, krævede Arbejderne, at der skulde varsles Strejke overfor Firmaet.

Paa et Møde for Fabrikens Arbejdere vedtoges det med overvældende Majoritet at erklære Strejke hos Firmaet, saafremt Mesteren ikke blev afskediget.

Som Svar paa 1ste Strejkevarsel sendte Arbejdsgiverforeningen en Protest, hvori man erklærede at ville forelægge Spørgsmaalet om Lovligheden af at strejke paa det nævnte Krav for den faste Voldgiftsret, saafremt 2det Strejkevarsel fremsendtes.

Da Forbundet alligevel afsendte 2det Strejkevarsel, blev der afholdt et Møde mellem Forbundet og Sammenslutningen, under Medvirkning af Hovedorganisationerne. Dette Møde førte ikke til noget Resultat. som kunde medføre, at Strejken aflystes. Arbejdsgiverforeningen sendte derefter Forbundet 1ste og 2det Lockout-Varsel, hvori meddeles. at man vilde forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der etableres Lock-out overfor alle de Medlemmer af Forbundet, der er beskæftiget i Virksomheder indenfor Sammenslutningen, forsaavidt den bebudede Strejke iværksættes.

Efter Beslutning af Forretningsudvalget blev Strejken iværksat til den i Varslet berammede Tid.

Den 5. December sammenkaldte Forligsmanden Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og for de direkte interesserede Parter til et Møde, og her lykkedes det at faa Konflikten bragt ud af Verden paa følgende Maade:

Idet »Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Cigarindustrien i Danmark« og »Tobaksarbejderforbundet i Danmark« forpligter sig til at overveje, hvorledes der mest hensigtsmæssigt kan træffes Foranstaltning til Sikring af fremtidige rolige Arbejdsforhold paa Aktieselskabet Horwitz & Kattentids Fabrik, aflyser Tobaksarbejderforbundet Strejken og erklærer sig villig til at foranledige, at Arbejdet paa Fabriken genoptages Fredag den 7. ds., hvorefter Arbejdsgiverforeningen aflyser den til Tirsdag den 11. ds. varslede Lockout i Tobaksindustrien.

Fornyede Overenskomster.

Billedskærerne Landet over.

Under 15. Novbr. indberettede Billedskærer- og Dekorationsbilledhugger-Forbundet, at der var ført en Forhandling med de modstaaende Arbejdsgiversammenslutninger om en Forlængelse af Fagets Overenskomster paa Grundlag af Hovedorganisationernes Henstilling, men at Forhandlingerne var endt ganske resultatløst. Siden enedes Parterne dog om at forsøge en ny Forhandling under Hovedorganisationernes Medvirken.

Under disse Omstændigheder kom Sagen til Behandling ved et Fællesmøde den 1. December. Her enedes man om at forlænge Fagets Overenskomster til 1. April 1919 paa følgende Vilkaar:

Nuværende frivillige Dyrtidstillæg bibeholdes.

Der ydes fra 1. Decbr. d. A. til 1. April 1918 et Dyrtidstillæg af 4 Øre pr. præsteret Arbejdstime, hvilket Dyrtidstillæg fra 1. April 1918 forhøjes til 10 Øre.

Endvidere henstiller de forhandlende Parter, at der for Stolefabrikken i Odense og Trævarefabrikken »Thor« i Horsens optages Forhandling mellem Arbejdsgivere og Arbejdere om Forhøjelse af nogle Akkordpriser, dog højst 15 Numre paa hvert Sted. Opnaas ikke Enighed, afgøres Divergenspunkterne med bindende Virkning af Formændene for de to Parters Organisationer.

Bødkerne

paa de danske Cementfabriker.

Ved en Forhandling den 12. December d. A. mellem Bødkerforbundet og Foreningen af danske Cementfabrikker enedes man om følgende:

Overenskomsten af 21. Februar 1913 med Tillæg af 25. Marts 1916 fornyes indtil 1. Februar 1919 under Forudsætning af, at Cementfabrikkerne indtil 1. Februar 1919 yder et ekstraordinært Dyrtidstillæg til Bødkerne af

12 Øre pr. præsteret Normalarbejdstime, naar Arbejdet udføres paa Timeløn, og

10 Øre pr. præsteret Normalarbejdstime, naar Arbejdet udføres i Akkord.

Det tillades Arbejderne at supplere

de i en Lønningsuge forsømte normale Arbejdstimer med de i samme Lønningsuge præsterede Overarbejdstimer.

Dyrtidstillægget gives med tilbagevirkende Kraft fra 1. Novbr. d. A.

Kvinderne paa forskellige Fabrikker.

Mellem Kvindeligt Arbejderforbund og nedennævnte Fabrikker er opnaaet Enighed om Fornyelse af de gældende Overenskomster paa et Aar:

Med *Akts. Hedehusenes Teglværk*, mod at der ydes de der arbejdende Kvinder et Dyrtidstillæg af 16 Kr. 50 Øre pr. Maaned, regnet fra 1. November d. A.

Overenskomsten omfatter 12 Kvinder.

Med *De danske Sukkerfabrikker i København og Lyngby*, mod at der til de hidtidige Timelønninger ydes et Dyrtidstillæg af 7 Øre pr. Time, foruden de i Overenskomsten fastsatte 5 Øre. Den samlede Timeløn er herefter 37,5 Øre. Akkordlønnede Arbejdersker erholder et Dyrtidstillæg af 6 Øre pr. Time. Dagpenge i Sygdomstilfælde er forhøjet fra 1 Kr. til 1 Kr. 50 Øre pr. Dag.

Overenskomsten har tilbagevirkende Kraft fra 1. November d. A. og omfatter ca. 200 Kvinder.

Med *Foreningen af Tændstikfabrikanter i Danmark*, mod at der udbetales et Dyrtidstillæg af 12 Kr. pr. Maaned, regnet fra 1. Novbr. d. A.

Overenskomsten omfatter ca. 250 Kvinder.

Med *Firmaet Petersen & Albeck*. København, mod at der foruden de overenskomstmæssige 10 Kr. pr. Maaned ydes et yderligere Dyrtidstillæg af 15 Kr. pr. Maaned.

Overenskomsten omfatter ca. 50 Kvinder.

Pianofortearbejderne i København.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. December d. A. angaaende Fornyelsen af den mellem Pianofortearbejderne i København og Pianofortefabrikanterne enedes man om følgende:

Under Forudsætning af Sanktion af de respektive Organisationer paa begge Sider fornyes den nugældende Hovedoverenskomst mellem Dansk Pianofabrikantforening og Pianofortearbejdernes Fagforening af 1873 af 3. Juli 1916 paa et Aar fra 1. Maj 1918 paa følgende Betingelser:

Alle nuværende frivillige Dyrtidstillæg bortfalder.

Der ydes fra og med Lørdag den 8. ds. til 1. Maj 1918 et Dyrtidstillæg pr. præsteret Arbejdstime af 8 Øre, hvilket Dyrtidstillæg fra 1. Maj 1918 forhøjes til 10 Øre.

Dyrtidstillægget udbetales hver Lønningsdag i Forhold til det Antal Timer, vedkommende har arbejdet i den paagældende Uge.

Adressefortegnelse

over Formændene for Arbejdernes Fællesorganisationer i Danmark.

Aalborg: Murer A. Axelsen, Priorsgade 4[1].

Aarhus: Typograf Mart. Petersen, Strandvej 30 A[2].

Aars: Skrædder J. Jensen.

Assens: M. P. Sørensen, Assens Social-Demokrat.

Assens pr. Mariager: P. Søndergaard.

Bandholm: Skibstømrer Marius Jørgensen.

Bogense: Snedker Andreas Hansen, Torvet.

Brønderslev: Emil Kristensen.

Esbjerg: Typograf L. Eicardt, Rolfsgade 6.

Faaborg: Bryggeriarbejder N. S. Nielsen, Adelgade.

Faxe: Chr. Jørgensen, Egedevej.

Fredericia: Snedker Frantz Hansen, Nørre Voldgade 92[3].

Frederikshavn: Maskinpasser P. Beck, Ørnevej.

Frederikssund: Murer J. Wolter, Oppesundvej.

Frederiksværk: Redaktør L. Bram.

Glostrup, Taastrup og Omegn: H. Ejlersen, Soc.-Demokr. Exp.

Grenaa: Maskinsnedker A. M. Jensen, Markedsgade 25.
Hadsten: J. Madsen, Villa »Hjem«.
Hadsund: Chr. Christensen.
Haslev: Tømrer L. Christiansen, Fredensvej.
Helsingør: P. Christensen, Stengade 37.
Herning: Arbejdsmand Jens Jensen, Møllevej 18.
Hillerød: Maskinarbejder C. V. Carlsen, Margrethevej 14.
Hjørring: Former Jens Jensen, L. Friis' Vej.
Hobro: Møller Jens Nielsen, Grøndalsvej 9.
Holbæk: Bagerm. Alf. Petersen, Rosen.
Holeby: Adolf Jørgensen.
Holstebro: Cigararbejder Anton Andersen.
Horsens: Typograf Th. Jørgensen.
Hørsholm: C. Jensen, Social-Demokratens Eksp.
Kallundborg: Murer A. Thyme, St. Jørgensbjerg.
Kjerteminde: Chr. F. Mogensen, Søndergade 56.
Kolding: Murer Jens Svendsen, Gølmansvej 106.
Korsør: H. C. Jørgensen, Møllebjergsvej 17.
København: Carl F. Madsen, Kompagnistræde 14.
Køge: Uddeler J. C. Darup.
Lemvig: Tømrer H. Rønn, Frederiksgade 24.
Lyngby: Laur. Sørensen, »Frem« 7.
Løgstør: Redaktør Th. Knudsen.
Maribo: Snedker H. P. Hansen, Refshalevej 8.
Middelfart: Tømrer E. Tønnesen, Hessgade.
Nakskov: Fattiginspekt. Nielsen.
Nyborg: K. Hvidtfeldt, Mellemgade.
Nykøbing F.: Cigarmager J. S. Jensen.
Nykøbing M.: N. Chr. Haurum.
Nykøbing Sj.: Murer C. Andkilde, Villa »Grønnehave«.
Næstved: A. M. Kristensen, Sydsjællands Social-Demokrat.
Nørre Aaby, Oscar Dolleris, Gadstrup Mark pr.
Nørresundby: Carl Jensen.
Odder: Typograf H. P. Hansen, »Viben«.
Odense: Cigararbejder H. Petersen, Gartnergade 17.
Randers: Chr. Madsen, Nordregrave 10[2].
Ribe: Ledvogter Chr. S. Petersen, Nøre Mark.
Ringkøbing: Snedker F. Mogensen, Mellemgade 13[1].
Ringsted: Tømrer H. P. Christensen, Schaldemosevej 6.
Roskilde: Typograf P. E. Borrild, Kastelsvej 11.
Rudkøbing: Assistent Marinus Larsen.
Rønne: Andr. Nielsen, Paradisgade 10.
Saxkøbing: Otto Petersen, Social-Demokraten.
Silkeborg: Emil Petersen, Jernbanevej 9.
Skanderborg: Nic. Rehn, Borgergade 23.
Skelskør: Vilh. Kristensen, Adelgade 35.
Skive: Tømrer Chr. Pedersen, Østerbro 6.
Slagelse: Skomager Johs. Madsen, Løvegade 18.
Sorø: Jacob Larsen, Torvet 38.
Stege: Arbejdsm. Viggo Hansen, Lindemark.
Struer: Murer Kristiansen, Bryggersgade 6.
Stubbekøbing: H. J. Jensen-Stryg, Nykøbingvej.
Svendborg: Cigararbejder F. Nikolajsen, Vestergade 33.
Thisted: Skomager J. P. Hansen, Dragebæksvej.
Varde: Murer M. Hansen, Slotsgade.
Vejen: Smed O. Andersen, Søndergade.
Vejle: Holger Larsen, Vejle Social-Demokrat, Dæmningen 3.
Viborg: Tømrer Chr. Willumsen, Sct. Mikkelsgade 13.
Vordingborg: Snedker Lohft-Rasmussen, Næstvedvej.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E. Bording (V. Petersen. Kbhvn).

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 26 ❋ KØBENHAVN DEN 29. DECEMBER 1917 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Delegeretmøde for Danmarks Fællesorganisationer. Fornyede Overenskomster.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Decbr. 1917.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Januar 1918.

Forretningsudvalget.

Delegeretmøde for Danmarks Fællesorganisationer

Søndag den 16. December 1917 (København).

Fra Formændene for Arbejdernes Fællesorganisationer i Lolland-Falsters Stift modtog De samvirkende Fagforbund under 22. November en Skrivelse med Opfordring til at lade afholde et Møde mellem Repræsentanter for Fællesorganisationerne i hele Landet.

Denne Henvendelse faldt udmærket i Traad med Overvejelser, som særlig i de senere Aar er plejet i Ledelsen for De samvirkende Fagforbund. Man har her været fuldt ud opmærksom paa den Betydning, det vilde have at gøre Samarbejdet og den gensidige Belæring stærkere mellem Fællesorganisationerne.

Vort Forretningsudvalg vedtog derfor at imødekomme den fremsatte Anmodning, og under 3. December blev der udsendt et Cirkulære til samtlige Fællesorganisationer med Opfordring til disse om at lade sig repræsentere ved et Møde i København den 16. December.

Opfordringen blev imødekommet fra 59 Byer og Mødet blev derefter afholdt paa den fastsatte Dag.

Paa Dagsordenen var opført følgende Punkter:

1. Kooperative Foretagender, herunder Forsamlingsbygninger, Bagerier, Brugsforeninger samt Brændselsspørgsmaalet.
2. Kommunalpolitik og Dyrtidsforanstaltninger.
3. Fællesorganisationernes Samarbejde.
4. Arbejdsløshedsloven.

Formanden for De samvirkende Fagforbund, *Carl F. Madsen*, aabnede Mødet og bød Velkommen, idet han redegjorde for Mødets Oprindelse. De samvirkende Fagforbund har altid været stærkt interesseret i Fællesorganisationernes Udvikling og været klar over deres Betydning. Der har ogsaa paa forskellig Maade været Samarbejde, saaledes i Polakspørgsmaalet, Arbejdsløshedsanliggender, Herbergeringsforhold m. m. I de senere Aar er der indsamlet Oplysninger om Fællesorganisationernes Virksomhed, særlig fyldig det sidste Aar, hvor Oplysningerne er trykt som Tillæg til Aarsberetningen.

Denne Sammenkomst er en naturlig Fortsættelse af dette Samarbejde, og vort Forretningsudvalg var derfor straks villig til at sammenkalde Mødet, da der fra Fællesorganisationerne i Lolland-Falsters Stift fremsendtes Anmodning derom.

Til Dirigent valgtes Redaktør *L. Bram*, Frederiksværk, til Sekretærer valgtes *Anthon Andersen* og *Peder Hedebol.*

Bram overtog Dirigenthvervet og takkede for Valget.

Derefter foretoges Navneopraab. Tilstede var 59 Delegerede fra 59 Byer. Som Gæster var indbudt Bestyrer for Arbejdernes Fællesbageri, *C. C. Andersen,* Bestyrer for Arbejdernes Bryggeri »Stjernen«, *Sigvald Olsen*, og Forretningsfører for Arbejdernes Livsforsikringsselskab, *Vald. Olsen* samt Medlemmerne af Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation i København. Dette godkendtes.

Derefter gaves Ordet til Folketingsmand *Hauge* som Indleder til

Dagsordenens Punkt 1.

Taleren begyndte med at sige, at det af Hensyn til den korte Tid er nødvendig at være kortfattet.

Krigstiden har ret vist Bristen ved det privatkapitalistiske System. De private Ejere lader sig lede af Profithensyn, de har afsat deres Varer til fremmede Aftagere udenfor Landets Grænser til Skade for Landets Borgere, eller indenfor Landets Grænser skruet Priserne op til urimelige Højder. Krigen har skabt en utaalelig Dyrtid. Før Krigen kunde Menneskene blot nogenlunde komme igennem, under Krigen vilde Samfundet være gaaet tilgrunde, dersom ikke Stat og Kommuner havde grebet ind I Krigens første Tid spaaede man Socialismens Undergang, men Forholdene har, som vi nu ved, udviklet sig ganske anderledes. Krigen er Frikonkurrencens Produkt og samtidig dens Fallit. Mange som før Krigen stod os fjernt, er nu lydhøre for socialistisk Agitation.

Før Krigen kæmpedes der mod Overproduktion, nu kæmper man mere og mere imod Varenød, og om Krigen fortsættes længere Tid endnu, vil Hungersnøden hjemsøge store Dele af Europa. Aarsagerne er Produktionens Omlægning fra produktive til uproduktive Formaal og dels Ødelæggelse af og dels Beslaglæggelse af de forhaandenværende Transportmidler.

Det hævner sig nu, at vi i nogen Grad har forsømt den kooperative Bevægelse og i for høj Grad har overladt Produktion og Omsætning til private Kapitalister. Vi har været optaget af at skabe os en stærk Stilling, fagligt og politisk, hvilket naturligvis er meget godt og var en Nødvendighed. Der er ogsaa udfoldet nogen kooperativ Virksomhed, navnlig en Række Bagerier, nogle Bryggerier, Brugsforeninger m. m., hvorom den omdelte Beretning giver nærmere Oplysning. Vi maa nu yderligere tage fat paa kooperativ Virksomhed. Vi er nu modne til det og kan udbygge en kraftig kooperativ Bevægelse paa det Grundlag, der politisk og fagligt er skabt. Erfaringerne fra Udlandet viser, at vi netop er gaaet den rigtige Vej.

Vi maa gøre os det klart, at Stat og Kommune ikke alene er nok. Meget kan ordnes gennem Staten, andet gennem Kommunen, men der er ogsaa Omraader, hvor selve Folket gennem Kooperation maa tage fat, dersom det skal lykkes indenfor rimelig Tid at faa Produktion og Omsætning over paa Samfundets Hænder.

Jeg tror, at selv de kapitalistiske Regeringer efter Krigen vil oprette en Mængde Monopoler for at løse de mange ved Krigen skabte finansielle Vanskeligheder. Om dette skal blive til Gavn eller Skade for Folkene beror paa, hvorledes Sagen føres ud i Livet. Hos os har der været Tale om Tobaksmonopol. Tilslutning hertil eller det modsatte beror ganske paa, hvorledes det sættes ud i Livet. Om saadanne store Forbrugsartikler som Tobak, Kaffe, The, Korn, Kul, Kokes o. s. v. kan jeg meget godt tænke mig, at Staten bliver Ene-Importør. Men derefter kommer Fordelingsspørgsmaalet. Der er under Krigen fejret Orgier af den private

Omsætning. Blot et Eksempel: Gulerodsfrø koster normalt 2—3 Kr. pr. Kilo, men er ved Spekulation forhøjet til 60 Kr. pr. Kilo, skønt der er Mængder at Varen her i Landet. Denne Sag er netop for Tiden til Behandling i den overordentlige Kommission. Forventelig lykkes det at finde en nogenlunde rimelig Ordning. Havde Samfundet ikke grebet ind, vilde Privatkapitalen formentlig have tjent ca. 15 Millioner Kr. paa dette ene Omraade.

Hvorledes skal vi nu stille os til det kooperative Spørgsmaal, skal vi f. Eks. stille os i Tilslutning til Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger? Jeg mener Ja! Krigen har giort store Befolkningslag, som før Krigen var socialt uforstaaende, til socialt tænkende Mennesker, om ikke til Socialister. Alle med Indtægt af 4—5000 Kr. var før Krigen smaa Velhavere, men er nu sunket ned i Nærheden af Arbejderklassen. Hvorfor skulde vi ikke gennem Kooperationen vinde disse for vor Sag?

Gennem Fællesorganisationerne bør der skabes Interesse for kooperative Foretagender, men der bør gives disse det bredest mulige Grundlag.

Om Brændselsspørgsmaalet kun dette. Hvor vi har Magt til det, bør vi lade Kommunerne overtage Brændselsspørgsmaalet, og man har jo mange Steder et Grundlag i det kommunale Gasværk. Hvor den kommunale Vej ikke er farbar, maa den kooperative Vej benyttes Der bruges ordinært 3½ Millioner Tons Brændsel af fremmed Oprindelse. Kakkelovnsbrændsel alene vil i Aar formentlig koste ca. 100 Mill. Kr. eller dobbelt saa meget som alt indført Brændsel før Krigen. Der maa paa Grundlag af den af Fællesorganisationen i København oprettede Brændselsforretning kunne skabes en Virksomhed for de kommende Aar.

Tiden er i alle Henseender gunstig for en kooperativ Udvikling, det gælder om at gribe Mulighederne ved grundigt og dygtigt Arbejde.

H. Christensen, Næstved: Ude i Fællesorganisationerne har vi rig Erfaring for Vanskelighederne ved at rejse Arbejderklassen til faglig og politisk Sammenslutning, og ligesaa vil det gaa med den kooperative Bevægelse. Sagen er stor nok til et særligt Møde, og vi bør henstille til De samvirkende Fagforbund snarest muligt at indkalde til et saadant.

Hvidtfeldt, Nyborg: Lad os tage Foredraget til Efterretning som en Opfordring til fortsat kooperativ Virksomhed.

Axelsen, Aalborg: Det bør være Arbejderklassen som saadan, der tager den kooperative Opgave op. Men vi maa huske, at Arbejderne behøver Kredit.

Petersen, Odense: Et stort og vigtigt Spørgsmaal er Boligspørgsmaalet, som er taget op i København og flere Provinsbyer, bl. a. Odense. Ogsaa denne Opgave bør Fællesorganisationerne tage op.

Hansen, Hobro: I vor By vil Kommunen ikke tage Brændselsspørgsmaalet op. Gennem en Brændselsforening søgte vi da at faa Kokes fra Brændselsforretningen i København. Men de leverede os langt mindre end paa Fakturaen anført. Saadant bør ikke gentages.

Carlsen, Hillerød: Ved Kooperation bør man ikke uddele Overskudet, men opsamle Midler til fortsat Kooperation og kooperativ Virksomhed. Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger har under Krigen været mindre forsyningsdygtig end private Grossister.

Formanden: Kritiken fra Hobro burde have været sendt til Brændselsforretningens Kontor og ikke forebragt her, hvor vi jo ikke har de nødvendige Oplysninger tilstede. I enhver stor Forretning kan der indløbe Fejl, naturligvis ogsaa her. Men Ledelsen vil til enhver Tid gøre, hvad muligt er, for at rette eventuelle Fejl. Vor Forretning vil ogsaa efter Krigen kunne konkurrere med de engelske Varer. Forretningen har siden sin Oprettelse importeret for ca. 40 Mill. Kr. Ledelsen har forlængst be-

skæftiget sig med Tanken om Oprettelse af og Samarbejde med lignende Forretninger overalt i Landet.

Larsen, Stubbekøbing: Der bør Landet over dannes Brændselsforeninger med en stor Central i Lighed med Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger.

Hansen, Faaborg: Certepartiet viser ikke sjældent, navnlig under Krigen fra Tyskland, mere end Lasten andrager, og man bør i sine Forhaandsberegninger tage dette i Betragtning.

Alfr. Petersen, Holbæk, takkede fordi Mødet er indkaldt. Vi har haft en Fejl lige som fra Hobro nævnt, men den blev rettet af Kontoret i København.

Sørensen, Lyngby, *Laursen*, Esbjerg m. fl. havde Ordet. Laursen slog til Lyd for, at Fællesorganisationerne bør bevare Haand i Hanke med Brugsforeningerne, som oprettes. Navnlig bør der drages Omsorg for, at man ikke gør Udbytteudbetaling til Hovedsagen, men samler Udbyttet til Oprettelse af nye konkurrencedygtige Foretagender.

Jensen, Nykøbing F.: Et Møde som dette burde afholdes f. Eks. hvert andet Aar, til Drøftelse af de Spørgsmaal, som særlig angaar Fællesorganisationerne. Vi bør i Dag vedtage en Resolution, som opfordrer Regeringen til at fastsætte en Landet omfattende Maksimalpris paa Kartofler.

Johs. Madsen, Slagelse, roste Arbejdernes Brændselsforretning i København. Sluttede sig til Ønsket om snarlig Afholdelse af et nyt Møde til Drøftelse alene af den kooperative Bevægelse.

Hauge fraraader en Resolution om en hele Landet omfattende Maksimalpris for Kartofler. Er der Kommuner, som kommer til at mangle Kartofler, saa er det deres egen Forsømmelse, der er Skyld deri. Det er forlængst paabudt Kommunerne at disponere med Kartoffelforsyningen for Øje og givet dem Lejlighed til at sikre sig, og kan de ikke selv skaffe sig Kartofler, har de kun at henvende sig til Regeringen.

Visse Grossister har gjort sig stor Umage for at skade Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger, men vi bør ikke deraf lade os forlede til Frafald fra denne.

Den høje Dividende kan paa et vist Tidspunkt anvendes til i Brugsforeningerne som hidtil til at holde Medlemmernes Interesse vaagen; man kan derfor ikke uden videre fordømme Dividenden.

Brændselsforretningen sælger naturligvis ligesaa billigt til Brugsforeninger som til andre. Brændselsforretningen har virket godt, saavidt jeg kan skønne. Der har til Ekspl. i Rønne Byraad været Enstemmighed uden Hensyn til Partifarve om at handle med den:

Taleren foreslog følgende Resolution:

Delegeretmødet erkender, at Tiden nu mere end nogensinde før opfordrer Folket til at organisere sig kooperativt, for at værge sig imod den hensynsløse Spekulation og Udbytning af privatkapitalistisk Natur, vi nu er Vidne til, og Fællesorganisationerne bør bidrage deres til, at Kooperationen tages op til Drøftelse. Hvor kooperative Virksomheder allerede er dannede, tilraades det disse at sætte sig i Forbindelse med andre Virksomheder af samme Art, for gennem Samarbejde at opnaa det gunstigste Resultat.

Sluttelig opfordres Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund til snarest mulig at indkalde til et nyt Forhandlingsmøde, hvor alene det kooperative Spørgsmaal drøftes.

Denne Resolutiou blev enstemmig vedtaget.

Følgende Forslag indleveredes og vedtoges:

Forsamlingen vedtager, at Punkterne 3 og 4 ombyttes og Diskussionen til Eftermiddagsmødet finder Sted, naar Indlederne har holdt deres Foredrag i Henhold til Dagsordenen.

Carlsen, Hillerød. *Sørensen*, Lyngby.

2det Møde. Eftermiddag Kl. 2.

Dagsordenens Punkt 2.

Borgmester *Bresemann*, Nakskov, indledede Spørgsmaalet om Kommunalpolitik og Dyrtidsforanstaltninger. Taleren troede, at det ofte var saaledes, at Fællesorganisationerne til daglig Brug manglede Arbejde, hvorom man kunde samle Interessen, og kunde dette Møde bidrage til at anvise Opgaver for Fællesorganisationernes fremtidige Arbejde.

Et Spørgsmaal som havde Interesse var Skattespørgsmaalet, og her maatte han sige, at endskønt der lignes efter samme Lov, saa var Skatteprocenten højst forskellig, men det var ikke Forskellen, det kom an paa, men Maaden, hvorpaa Skatten lignes. Det vil være formaalstjenligt at fremskaffe Oplysninger fra de forskellige Kommuner om Skatteprocentens Størrelse og viste det sig saa, at der var noget, der gjorde det ønskeligt, at der skete Ændringer i Ligningen, saa maatte man ved Valget til Ligningskommissionen gøre sin Indflydelse gældende.

Angaaende Alderdomsunderstøttelsen var der ogsaa Grund for os til, ud fra et socialistisk Synspunkt, at drøfte dette Spørgsmaal. For 5 Aar siden udbetalte vi i Nakskov til de Alderdomsunderstøttede 50,000 Kr. aarlig, medens vi nu udbetaler 150,000 Kr.

Angaaende Opførelse af Arbejderboliger kan og bør der sikkert i de Byer, hvor vi er Mindretal i Byraadet, tilvejebringes et Samarbejde mellem Fællesorganisationen og Byraadet, og efter den nye Lov om Støtte til offentligt Byggeri kan der skaffes et udmærket Grundlag for Byggeri.

Med Hensyn til Skolespørgsmaalet, da mangler der ofte Forstaaelse heraf hos Arbejderne. Til Eksempel havde han fornylig fra en Fagorganisation i sin By faaet en Opfordring til, at Byen lagde Skoletiden om, for at Børnene bedre kunde passe deres Bypladser. Fællesorganisationerne kan gøre meget for at fremme Forstaaelsen af alle Spørgsmaal blandt Forældrene.

Taleren omtalte Feriespørgsmaalet vedrørende Børnene. I Nakskov opretter vi Feriekolonier, sender Kvinder med til at lave Maden, og Kommunen betaler hvad det koster. Haabede, at Københavns Kommune, nu vi har Flertal, vil komme ind paa samme Bane.

Med Hensyn til de Opgaver, som en Kommune bør tage op vedrørende hvilke Grene man skal inddrage under sit Virkefelt, da var det ikke alle, der egnede sig lige godt og nævnede forskellige Eksempler.

Angaaende vor Stilling til kommunale Arbejder, da bliver vi nødsaget til før eller senere at tage dette Spørgsmaal op. Taleren hævdede, at de Arbejdere, som Kommunen beskæftigede, bør være godt lønnede, men de bør ikke lønnes ret meget højere end tilsvarende Arbejdere i private Erhverv, for ikke at skabe en priviligeret Klasse af Arbejdere, der ikke stod solidarisk med de øvrige Arbejdere.

Den Dyrtidslovgivning vi nu har, gør det muligt selv hvor vi ikke har et socialistisk Flertal i Byraadet, at skabe Institutioner, der med Støtte af det offentlige ogsaa kan leve efter Krigen, til Eksempel ved at yde Rabat paa visse Varer, i Stedet for direkte Pengetilskud, ogsaa fordi det sidste vil falde bort efter Krigen, medens det første sikkert kan bevares for Fremtiden.

Angaaende Brændselsspørgsmaalet, da gjorde Taleren opmærksom paa, at selv om vi nu havde etableret Arbejdernes Brændselsforretning,

saa var det ikke nok i Fremtiden at bygge vor Import paa det tyske Marked, vi maa ogsaa regne med Import fra England, men ogsaa til denne Side af Sagen troede han, der var Mulighed for at skabe en Institution, der kunde pleje denne Import.

Taleren rettede en indtrængende Opfordring til Brændselsnævnet, om at fremme Skovhugningen for det kommende Aar, saaledes at denne fandt Sted nu og i den indeværende Vinter.

Bresemann omtalte det ny Tillæg til Dyrtidsloven, som vilde blive vedtaget i Morgen og som hævede det Beløb, der kan anvendes i Henhold til Paragraf 1, og i Henhold til denne Paragraf kan der oprettes Børnebespisning og Folkekøkkener, og derigennem kan vi i nogen Grad komme Arbejdere tilhjælp i den Nød, med Hensyn til Fedtstoffer, som utvivlsomt vil indtræde efter Nytaar.

Taleren omtalte derefter Spørgsmaalet om Arbejdsløshedsunderstøttelsen og gjorde opmærksom paa, at den nye Lov gjorde det muligt for Kommunerne at yde ret stor Understøttelse, men gjorde tillige opmærksom paa, at Kommunerne ude i Landet ikke mægtede at yde hvad Loven hjemler dem Ret til. Vi maa i Stedet for skaffe Arbejde — dette er dog den bedste Vej — og ogsaa her er der Opgaver for Fællesorganisationerne ved at paapege Arbejder, der bør udføres.

Taleren sluttede med at hævde, at vi kan og bør have Flertal i hver eneste Kommune i Danmark, men hertil kræves, at vi er enige og ikke fortaber os i meningsløst, intetsigende Kævl.

Forretningsfører *Alfr. Christiansen* indledede derefter

Punkt 4. Arbejdsløshedskasselovene

og redegjorde for det Princip, hvorefter disse virkede. Der var nu i Oktober vedtaget en Lov, som udvidede de Rammer, hvorefter de hidtil har virket. Der kan nu ydes Understøttelse til Folk, der delvist er arbejdsledige, og til dem, der endnu ikke har været Medlem et Aar. Det fundamentale ved Loven er, at der kan ydes Tillæg til den vedtægtsmæssige Understøttelse indtil 50 % Tillæg samt yde fortsat Understøttelse efter at den vedtægtsmæssige Understøttelse er opbrugt, og disse Udgifter bæres af det Offentlige. Ligeledes kan der til Familiefædre ydes indtil 25 Kr. pr. Maaned i Huslejehjælp.

Fra Arbejdsløshedsinspektoratet er der udsendt Cirkulærer til Kasserne, hvori der gives Vejledning og bl. a. er der ikke med Familieforsørgere ment, at det skal være Ægtefolk, men det gælder alle, der bevisligt har overtaget Forsørgelsespligt overfor andre — Forældre m. m. — Børn mellem 15—18 Aar, som ellers er selverhvervende, men bliver arbejdsløse, eller Børn indtil 18 Aar, som er i Lære, men ikke har over 12 Kr. pr. Uge, betragtes som hjemmeværende Børn under 15 Aar.

Lovens § 8 aabner desuden Adgang til, at der gennem Hjælpekasserne kan ydes Hjælp til Folk, der har trykkende Gæld, stort Børneantal m. m., men der kan ikke her skabes bestemte Regler; man maa imidlertid haabe, at Hjælpekassernes Bestyrelser vil se med Forstaaelse paa disse Forhold og administrere Loven efter dens Aand.

Taleren sluttede med at redegøre for den sidste Lovs Tilblivelse, idet han bemærkede, han havde hørt, at man forskellige Steder i Provinserne var misfornøjet med Loven; men han vilde sige, at denne Tillægslov havde den Fordel, at den yder Ekstrahjælp og fortsat Hjælp til alle, og ydede denne gennem Arbejdsløshedskasserne, og at det var en Ret og ikke en Almisse.

Punkt 3. Fællesorganisationernes Samarbejde.

Forretningsfører *P. Christensen*, Helsingør, indledede, og hævdede, at det ikke altid var let ude i Provinserne at følge Trop med alle de Spørgs-

maal, der paatrængte sig under Arbejderklassens Fremmarsch. Fællesorganisationen er det Grundlag, hvorpaa Arbejdernes Organisationer er rejst ude i Landet. Tiden førte med sig, at Lønspørgsmaalene løstes ud fra Fællesorganisationernes daglige Virken og lagdes over paa Fagforbundene. Paa samme Maade udskiltes de politiske Opgaver for at disse kunde organiseres paa tidssvarende Maade, og Fællesorganisationerne maatte da se sig om efter nye Opgaver, bl. a. Kooperationen, og det var sikkert rigtigt som alt omtalt, at de kooperative Spørgsmaal havde været forsømte.

Men de lokale Forhold indenfor Fællesorganisationerne er saa vidt forskellige, at nogen Uniformering for disses Virksomhed ikke lader sig gennemføre ved en Landssammenslutning. Disse Organisationer har deres Opgaver og deres Styrke i de lokale Forhold, som et vist samlende Bindeled mellem de faglige, politiske og kooperative Faktorer paa Pladsen. Fællesorganisationerne skal ikke direkte blande sig i faglige eller storpolitiske Spørgsmaal, men der skal tilstræbes en Position i vedkommende By som Arbejderklassens fælles Organ, til Varetagelse af Interesserne indenfor den kommunalpolitiske Ramme og paa de sociale og økonomiske Omraader, hvor der er mange naturlige Opgaver at løse indenfor det borgerlig kapitalistiske Samfund.

Taleren nævnede forskellige Eksempler fra sin egen By, Helsingør, med Hensyn til de Opgaver, Fællesorganisationen havde paataget sig, og det havde vist sig, at selv en Sag som Deltagelse i Ledelsen af et borgerligt Pengeinstitut havde været i Arbejderklassens Favør, idet man herigennem fik financieret sine forskellige Foretagender, til Eks. Svendehjem, Fællesbageri, Handelsvirksomhed, Forsamlingsbygning m. m., og Fællesorganisationen virker som kontrollerende Myndighed for Arbejdernes Repræsentanters Virksomhed paa disse Omraader og danner det Forum, hvor man kan forelægge og faa afgjort forskellige Spørgsmaal vedrørende de stedlige Arbejderes fælles Interesser.

Taleren sammenflettede sine Udtalelser i Ønsket om, at alle de økonomiske Foretagender, Arbejderne støttede og startede i de forskellige Byer, maatte blive underlagt Fællesorganisationens Ejendomsret og Ledelse, og han vilde udtale Haabet om, at der for Fremtiden i Forbindelse med De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling maatte blive holdt Delegeretmøde for Repræsentanter for Fællesorganisationerne, med bestemte særlige Spørgsmaal paa Dagsordenen.

Formanden omtalte Spørgsmaalet om vor Stilling til kommunale Arbejderes Lønforhold og han var af den Mening, at vi bliver nødsaget til at skabe et Forum, hvor den Slags Spørgsmaal fik sin Afgørelse for at undgaa Stridigheder, men han var paa den anden Side paa det rene med, at Arbejdere under Stat og Kommune maatte have samme Ret som private Arbejdere til at forlade deres Arbejde, naar de fandt sig utilfredse med deres Vilkaar.

I Fællesorganisationen i København har vi gennem en Række Møder drøftet en lignende Sag angaaende Byggefagene, og foreløbig er det endt med en Opfordring til Forretningsudvalget, om at træde i Forbindelse med de paagældende Fag for at tilvejebringe en Ordning til Afgørelse af Stridigheder.

Taleren omtalte Brændselsordningen indenfor Fællesorganisationen i København.

Angaaende Fælleskøkkenerne i København, da var det ikke rigtigt, at denne Institution ikke havde gjort Lykke; rent bortset fra enkelte Børnesygdomme var der sikkert nu overalt Tilfredshed med Foretagendet, som nu var udvidet med et nyt stort Køkken.

Taleren omtalte hvilke Bestræbelser det nedsatte Arbejdsudvalg af

1917 havde udfoldet for at skaffe det mest mulige Arbejde, for derigennem at mindske den om sig gribende Arbejdsløshed.

Andkilde, Nykøbing Sj., udkastede Tanken om Indførelse af en Kvartalsrapport, som cirkulerede mellem Fællesorganisationerne, og hvori der redegøres for disses Virksomhed.

Taleren gav en indgaaende Skildring af Fællesorganisationens Virksomhed i Nykøbing Sj., omtalte Spørgsmaalet om Oprettelse af en Arbejder-Lands-Sparekasse.

En af Borgmester Bresemann stillet Resolution vedtoges enstemmig. Resolutionen er saalydende:

Forsamlingen vedtager:

at Fællesorganisationerne overalt bør medvirke ved det kommunale Arbejde, særlig ved Møder om kommunale Spørgsmaal;

at opfordre De samvirkende Fagforbund til at søge tilvejebragt et Organ til Afgørelse af Uoverensstemmelser mellem Kommunalraad og Arbejdere;

at stille Krav til Kommunerne om at iværksætte offentlige Arbejder til Afhjælpning af Arbejdsløshed og

at opfordre den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe til af yderste Evne at virke for Iværksættelse af Statsarbejder.

Endvidere vedtoges en Opfordring til:

at der i Forbindelse med Generalforsamlingen i De samv. Fagforbund afholdes Landsmøde for Fællesorganisationerne, og

at Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund tilvejebringer det Stof, der er nødvendigt, for at Fællesorganisationerne kan drage Nytte af hverandres Erfaringer, og til dettes Opnaaelse konferere med Repræsentanter for Provinsernes Fællesorganisationer.

Andersen, Glostrup, udtalte, at den vedtagne Lov om Ekstratilskud til Arbejdsløse ikke er tilfredsstillende; thi det afhænger af de paagældende Byers Styrelsers Skøn om, hvormeget der skal bevilges. Taleren var bange for, at det varede for længe, inden der kom offentlige Arbejder i Gang af nogen Betydning.

Anthon Andersen, Holstebro, havde en Følelse af, at de fleste Spørgsmaal som her var omtalt, foranledigedes af Dyrtiden og var taget op i de forskellige Byer paa forskellig Maade, men saaledes, at Arbejdet dog er taget op. Omtalte Landevejenes Forfatning i Ringkøbing Amt; disse var i en Forfatning saa man daarlig kan køre derpaa med Vogne.

Jensen, Nykøbing F., lyste efter den rette Forstaaelse angaaende Retten til at indtræde i de forskellige Arbejdsløshedskasser i Henhold til den nye Lov. Bl. a. hævder Arbejdsmændene, at Vedkommende skal have arbejdet ved Faget i 26 Uger.

Ligeledes hævdede Taleren, at der var nogen Misforstaaelse med Hensyn til Udbetaling af Dyrtidshjælpen gennem Arbejdsløshedskasserne og bragte sluttelig De samvirkende Fagforbund en Tak, fordi man havde arrangeret dette Møde.

Alfr. Petersen, Holbæk, mente det vilde blive vanskeligt for de forskellige Kommuner at skaffe alle arbejdsløse Arbejde, omtalte hvorledes man i Holbæk fortolkede Loven om Dyrtidshjælp til arbejdsløse, og man fortolkede den saaledes, at man til Familiefædre med over 3 Børn kom op paa ca. 35 Kr. inkl. Huslejehjælpen.

Bresemann replicerede til forskellige Talere, som havde været inde paa Spørgsmaal, som han havde berørt, navnlig med Hensyn til Forstaaelse af Dyrtidsloven, men maatte hævde, at Loven ingen Grænse satte for, hvad der maatte ydes, men selvfølgelig kunde ingen Kommunekasse holde til at udnytte Loven fuldt ud.

Nielsen, Hørsholm, mente ikke, det vedtagne Tillæg til Arbejdsløshedsloven var noget særligt Fremskridt og hævdede, at de fra Ministeriet udsendte Cirkulærer havde været misvisende; beklagede at der ikke var Maksimalpris paa Kartofler.

Knudsen, Løgstør, omtalte ligeledes Arbejdsløshedsloven af 27. Oktbr. Der havde været en Del Misforstaaelse om denne Lov. Omtalte Spørgsmaalet om Optagelse af forhenværende Arbejdsmænd, som en Tid har ernæret sig som Fiskere, i Arbejdsløshedskassen.

Tønnesen, Middelfart, anbefalede Oprettelsen af Fælleskøkkener og omtalte Forstaaelsen af Arbejdsløshedslovens Fortolkning.

Peder Hedebol udtalte sin Tilfredshed med, at nærværende Møde var kommen i Stand, endskønt vi her er inde paa et Felt, vi ikke tidligere har plejet, og udtalte, at det Materiale vi har fremskaffet om Fællesorganisationernes Virksomhed i de senere Aar er blevet fyldigere og fyldigere, men vi maa ikke paa Forhaand love os selv større Udbytte af den Slags Møder, der her er Tale om, end Forholdene forudsætter. Der maa nødvendigvis ske noget ude i Landet før vi igen samles, og han vilde bestemt advare imod den af Andkilde foreslaaede Udgivelse af Kvartalsrapporter.

Alfred Christiansen replicerede til forskellige Talere med Hensyn til Forstaaelsen af den nye Lov om Arbejdsløshedshjælpen og advarede mod at opstille Krav, der var saa høje, at de ikke paa nogen Maade kunne honoreres.

Med Hensyn til de af Knudsen, Løgstør, omtalte Spørgsmaal om, at Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse havde nægtet at optage Fiskere, vilde Taleren hævde, at der ved denne Lov blev lagt en stor Byrde paa nævnte Kasse, og det var ikke underligt, om Ledelsen saa med nogen Skepsis paa at optage Folk, som ikke tidligere havde vist nogen Interesse for Arbejdsmændenes Organisation. Omtalte nærmere Forstaaelsen af § 8 i den vedtagne Lov, men selvfølgelig maa Understøttelsen ikke være af den Størrelse, at den gør det mere tiltrækkende at gaa ledig end at arbejde.

De af Andkilde stillede to Forslag stilledes i Bero til et senere Møde.

Formanden rettede en Tak til alle der var mødt og en særlig Tak til Foredragsholderne, hvorefter Dirigenten rettede en Tak til de Lolland-Falsterske Fællesorganisationer, som havde foranlediget Mødet, hvorefter dette hævedes Kl. 6 Eftm.

Paa Mødet var tilstede Repræsentanter for Fællesorganisationerne i følgende Byer: *Aalborg:* Murer Axel Axelsen, *Aarhus:* Martin Petersen, *Aars:* Oluf Hansen, *Assens:* Red. M. P. Sørensen, *Bandholm:* C. Godtfredsen, *Esbjerg:* Cigarmager Carl Lauritzen, *Faaborg:* Tømrer Jacob Hansen, *Faxe:* Chr. Jørgensen, *Fredericia*: Snedker Frantz Hansen, *Frederikssund:* Murer Wolter, *Frederiksværk*: Red. L. Bram, *Glostrup* og *Taastrup:* Andersen, *Grenaa*: Maskinsnedker A. M. Jensen, *Haslev:* Tømrer L. Christiansen, *Helsingør:* Forretningsfører P. Christensen, *Herning*: Arbejdsm. Jens Jensen, *Hillerød*: Maskinarbejder C. V. Carlsen, *Hjørring:* Former J. Jensen, *Holeby*: Adolf Jørgensen, *Hobro*: Typograf Andersen, *Holbæk:* Bager Alfr. Petersen, *Holstebro*: Cigararbejder Anton Andersen, *Horsens*: Jonasen, *Hørsholm*: Journalist Jensen, *Kalundborg:* Murer A. Thyme, *Kjerteminde:* Chr. F. Mogensen, *Kolding*: Murer Jens Svendsen, *Korsør:* Lærer P. K. Thomsen, *København:* Forretningsfører V. S. Petersen, *Køge:* Uddeler J. C. Darup, *Lemvig:* Tømrer H. Rønn, *Lyngby*: Maskinarbejder L. Sørensen. *Maribo:* Snedker H. P. Hansen, *Middelfart*: Tømrer E. Tønnesen, *Nakskov:* Fattiginspektør Alb. Nielsen, *Nyborg*: K. Hvidtfelt, *Nykøbing F.*: Cigararbejder J. S. Jensen, *Nykøbing M.*: M. Bach, *Nykøbing Sj.*: Murer C. Andkilde, *Næstved:* Red. A. M. Kristensen, *Nørresundby*: Carl Jensen, *Odense:* Cigararbejder H. Petersen, *Randers*: Byraadsmedlem Chr.

Bach, *Ribe*: Ledvogter Chr. S. Petersen, *Ringsted*: Tømrer H. P. Christensen, *Roskilde*: Typograf P. E. Borrild, *Rønne*: Andr. Nielsen, *Sakskøbing*: Redaktør Otto Petersen, *Silkeborg*: Niels Kusk, *Skanderborg*: Nicolai Reher, *Skive*: Tømrer Chr. Pedersen, *Slagelse*: Skomager Johs. Madsen, *Sorø*: Former J. Larsen, *Stubbekøbing*: Blikkenslager Møller Larsen, *Svendborg*: Cigararbejder F. Nicolaisen, *Vejle*: Holger Larsen, *Viborg*: Tømrer Chr. Willumsen, *Vordingborg*: Snedker Lohf-Rasmussen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Fornyede Overenskomster.

Glarmestersvendene i Jylland.

Ved et Fællesmøde den 18. Decbr. lykkedes det at komme til Enighed — under Forbehold af Organisationernes Godkendelse — om en Dyrtidsordning for Glarmesterfaget i Jylland. Forhandlingerne førtes mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer, for Glarmesterlavets 2. Afdeling (Jylland) og Glarmestersvendenes Forbund i Danmark. Under det nævnte Forbehold om Sanktion enedes man om at forlænge den hidtil gældende Overenskomst (med Tillæg) til 1. Februar 1919, til hvilken Tid hver af Parterne kan opsige den med 3 Maaneders Varsel.

Betingelserne for denne Ordning er følgende, idet alle tidligere Dyrtidstillæg bortfalder:

Fra 1. Januar 1918 er Lønnen det første Aar efter Læretidens Udløb 45 Øre pr. Time plus 5 Øre i Dyrtidstillæg. Fra 1. Februar 1918 forhøjes dette Dyrtidstillæg til 6 Øre. For alle øvrige Svende er Lønnen fra 1. Januar 1918: 51 Øre pr. Time plus 11 Øre i Dyrtidstillæg. Fra 1. Februar 1918 forhøjes ogsaa dette Dyrtidstillæg til 12 Øre.

For Søndagsarbejde betales et Dyrtidstillæg af 50 Øre pr. Dag, naar der arbejdes mere end 5 Timer.

Hjælpearbejde betales med 55 Øre pr. Time samt et Dyrtidstillæg af 11 Øre pr. Time.

Det Dyrtidstillæg, som der betales for Tiden, er 16 Kr. for gifte og 12 Kr. for ugifte Arbejdere om Maaneden.

Kedel- og Maskinpasserne.

Mellem Dansk Kedel- & Maskinpasserforbund og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening er under 29. Novbr. d. A. opnaaet Enighed om følgende:

Overenskomsten af 16. Febr. 1916 samt de i Tilslutning til denne afsluttede Overenskomster forlænges et Aar indtil 1. Febr. 1919 imod et ekstra Dyrtidstillæg af 7 Kr. pr. Uge fra første Lønningsuge i November Maaned at regne.

Samtlige hidtil betalte frivillige Dyrtidsydelser udover disse Overenskomster bortfalder. Der maa dog ikke finde nogen Reduktion Sted som Følge af denne Ordning.

Overenskomsten af 16. Febr. 1916 med ovenstaaende Tillæg kan indtil 1. Februar 1918 tiltrædes af de Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, der endnu ikke har tiltraadt den, og som ikke er bundne ved Specialoverenskomster, der løber ud over 1. Febr. 1918.

Keramikerne paa P. Ipsens Enkes Terracottafabrik.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer samt Keramisk Forbund og P. Ipsens Enkes Terracottafabrik enedes man om, at den gældende Overenskomst fornyes til 1. Februar 1919 paa følgende Vilkaar:

Ugelønnen for ikke faglærte Arbejdere, som tidligere var 27 Kr. + 3 Kr. i Dyrtidstillæg, bliver nu 33 Kr. Drejertaksterne forhøjes med 15 %.

For Gibsere og Modelstøbere fastsættes ingen Minimalløn. Lønkrav kan behandles mellem Organisationerne efter Regler for Behandling af faglig Strid. Ingen nuværende Lønning maa nedsættes som Følge af denne Overenskomsts Ikrafttræden.

Samtlige Arbejdere paa Fabriken erholder et ugentligt Dyrtidstillæg af 3 Kr., Figurmagerne dog kun, naar deres ugentlige Fortjeneste ikke overstiger 60 Kr. Denne Overenskomst har tilbagevirkende Kraft til 1. Oktober d. A.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i December Maaned 1917.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Januar 1918.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørretarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 2 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

KR. BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 27 ❋ KØBENHAVN DEN 5. JANUAR 1918 ❋ 14. AARGANG

Ved Aarsskiftet bringer vi alle tilsluttede Organisationer og deres Medlemmer en Tak for godt Samarbejde i det svundne, og vort Ønske om Held og Fremgang i det nye Aar for de fortsatte fælles Bestræbelser for Arbejderklassens økonomiske og sociale Fremgang.

Forretningsudvalget for
De samvirkende Fagforbund.

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Dansk Folkeforsikringsanstalt. Keramikerne paa Dansk Porcelænsfabrik. Slagteriarbejderne paa De danske Vin- & Konservesfabrikker. Træindustriarbejderne). Fornyede Overenskomster. Centralarbejdsanvisningen.

Den faste Voldgiftsret.

Dansk Tømrerforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Sag Nr. 217.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 15. December 1917 i Sag Nr. 217 paa Københavns Tømrerlaugs og Tømrermester Chr. Elmgreens Vegne.

I Følge Tømrerlaugets Priskurant af 5. April 1916, Side 55, Punkt 15, er »Medlemmer af Københavns Tømmerlaug forpligtede til, saalænge der er ledig Arbejdskraft i Byen, og saavidt Mesteren har Brug derfor, at antage saadan.«

Tømrermester Chr. Elmgreen, der er Medlem baade af Tømrerlauget og af Entreprenør-Foreningen, har i Entreprise Udførelsen af et Kaj-Arbejde ved Enghavebrygge. Ved Arbejdet, der udføres i 5 Dele, opstilles efterhaanden interimistisk Kørebro, Afstivning og Forskalling til Brug for Betonstøbningen. Da Elmgreen imidlertid, skønt der var ledig Arbejdskraft indenfor Hustømrerforeningens faglige Afdeling, benyttede Jord- og Betonarbejdere til Udførelsen af det nævnte Træarbejde ved Arbejdets første Femtedel, klagede Tømrerforbundet til Lauget, og der holdtes et Møde paa dettes Kontor den 1. September 1917, hvor Elmgreen efter Forbundets Fremstilling »vedgik sine Forpligtelser i Overensstemmelse med Prisfortegnelsen og derefter antog 2 Tømrersvende i Arbejde«. Disse blev dog ikke anvendt til Forskallingsarbejde, men til Udførelse af en afsluttende Fløj, og da denne var færdig den 27. September, afskedigede Elmgreen dem og benyttede til Forskalling m. v. vedrørende Arbejdets anden Femtedel, der paabegyndtes i Begyndelsen af Oktober, paany Jord- og Betonarbejdere. Den 9. Oktober sendte Hustømrerforeningens faglige Afdeling Tømrerlauget en Klage herover, og Lauget tilskrev da straks Elmgreen, at han var »forpligtet til at lade sit Tømrerarbejde udføre af Medlemmer af Hustømrerforeningens faglige Afdeling, og at vi forlanger, at dette straks skal gennemføres.« Da denne Skrivelse var uden Virkning, sendte Forbundet den 19. Oktober en Klage til Lauget, og Sagen var derefter Genstand for et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 5. November. Heller ikke derved naaedes en Ordning, og Tømrerforbundet har nu indklaget Arbejdsgiverforeningen paa Tømrer-

laugets og Elmgreens Vegne og paastaaet den idømt Bod og Sagens Omkostninger, idet Klagerne dog har erklæret, at de, forsaavidt Arbejdets første Femtedel angaar, betragter Sagen som afgjort ved de tidligere stedfundne Forhandlinger.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse, idet de for Elmgreens Vedkommende har henvist *til* hans dobbelte Stilling som Medlem af Entreprenør-Foreningen og af Tømrerlauget, *til* at Kaj-Arbejdet i overvejende Grad maa betragtes som almindeligt Entreprenørarbejde, og *til*, at Forskalling og lign. midlertidigt Træarbejde til Brug ved Betonstøbning ofte og i stort Omfang udføres af Jord- og Betonarbejdere. For Tømrerlaugets Vedkommende har de Indklagede henvist til, at Lauget i hvert Fald straks har tilkendegivet Elmgreen, at han som Medlem af Lauget maatte overholde de af Lauget indgaaede Forpligtelser overfor Forbundet, samt at Grunden til, at Lauget ikke har foretaget videre Skridt overfor ham, alene er, at Lauget ikke har været klar over, om ikke Elmgreens Stilling som Medlem af Entreprenør-Foreningen mulig ved et Arbejde som det her omhandlede kunde give ham en Særstilling.

Retten har — som Sagen foreligger — ingen Grund til at udtale sig om, hvorvidt Forskalling og lignende Arbejde *i al Almindelighed er* at anse som Tømrerarbejde eller ej. Det for nærværende Sag afgørende er, at Elmgreen som Medlem af Tømmerlauget maa være pligtig at efterkomme de mellem dette og Forbundet vedtagne Regler, og at den ovenfor gengivne Bestemmelse i Punkt 15 — i Overensstemmelse med, hvad Lauget og Forbundet er enige om — maa forstaas som sigtende til alt Arbejde, der efter Fagets Praksis og Priskurant *indenfor Faget* henregnes til Tømrerarbejde, og hertil hører Træarbejde som det omstridte. Den Omstændighed, at et Medlem af Tømmerlauget tillige er Medlem af en anden Organisation, kan ikke fritage ham for at overholde de Medlemmerne af Tømmerlauget som saadanne paahvilende Pligter.

Retten finder for det saaledes foreliggende Overenskomstbrud at burde paalægge Tømrerlauget en Bod paa Elmgreens Vegne, og da Arbejdets anden Femtedel efter det Oplyste maa antages nu at være tilendebragt, findes Boden under Hensyn til det Indtægtstab, der herved er paaført Forbundets Medlemmer, at burde bestemmes til 400 Kr.

Sagens Omkostninger maa de Indklagede paa Tømmerlaugets Vegne betale med 150 Kr.

Kendelse.

Til Tømrerforbundet betaler Københavns Tømrerlaug paa Tømrermester Chr. Elmgreens Vegne en Bod af 400 Kr.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede paa Tømrerlaugets Vegne med 150 Kr.

* * *

De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Sag Nr. 220.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 19. December 1917 i Sag Nr. 220 for Foreningen af Fabrikanter i dansk Børsteindustri for Jylland og Fyn og denne Forenings Medlem, Fabrikant Hans Madsen, Horsens.

Fabrikant Hans Madsen driver i Horsens Trælastforretning og Savskæreri og i Forbindelse dermed, men som en særlig Afdeling af Virksomheden, Fabrikation af Børstetræ. Han har tillige Virksomhed andetsteds i Jylland.

Den 1. Maj 1917 blev der mellem Madsen og en Mand ved Navn P. Thomsen indgaaet følgende skriftlige Overenskomst:

»Hr. P. Thomsen antages til som Værkfører — Arbejdsleder

at varetage de Pligter, der som saadan forefalder ved Børstetræafdelingen paa Hans Madsens Fabrik i Horsens,

at modtage de indkomne Ordrer fra Kontoret,

at give de fornødne Ordrer til Savværket for Opskæring af det Træ, der skal anvendes til Børstetræ,
at modtage og antage disse Træer,
at fordele og tildele Arbejderne det Træ, som skal bores, og paase, at Arbejdet udføres korrekt, i modsat Fald da at kassere Arbejdet.
at modtage de færdige Træer af Arbejderne og føre nøjagtig Regnskab,
at sørge for god Ro og Orden samt Renligholdelse af Lokalerne,
at sørge for de færdige Varers Pakning og Afsendelse, og til Kontoret at frembringe Regnskab for de Varer, som udleveres,
at modtage og ekspedere de Kunder, som personlig kommer til Stede for at købe Varer,
at antage og afskedige Arbejderne efter Forretningens Behov,
at uddanne Lærlinge,
at afslutte Arbejdsregnskab og udbetale Arbejdsløn,
at foretage Kalkulationer og fastsætte Salgspriser,
at foretage Rejser for Køb og Salg efter Hr. Madsens Ordre, hvor det antages, at faglig Kundskab er nødvendig, og forøvrigt
at anvende al sin Tid til Forretningens Tarv, og maa han i intet Tilfælde deltage i Akkord eller Lønarbejde sammen med de øvrige Arbejdere. Hr. Thomsen antages med 3 Maaneders gensidig Opsigelse og fast Maanedsløn, som udbetales med 40 Kr. ugentlig.«

Madsen har derhos mundtlig betinget sig, at Thomsen ikke er Medlem af nogen Fagforening. Den ugentlige Løn skal i den seneste Tid være bleven forhøjet til 50 Kr.

Klagerne har gjort gældende, *at* Overenskomsten kun er en Formular og ikke udtrykker de virkelige Forhold, *at* Thomsen hovedsagelig virker som almindelig Børstetræ-Arbejder, og *at* Madsens Formaal med Overenskomsten har været at sikre sig en dygtig, uorganiseret Arbejder for et ret lavt Vederlag. De har til Støtte herfor bl. a. henvist til, at Madsens hele Virksomhed i Horsens ikke er stor — efter Madsens eget Opgivende under Proceduren beskæftiger han for Tiden ved Børstetræafdelingen 5 Mand foruden Thomsen og ved den øvrige Virkomhed i Horsens normalt 12 à 15 Mand — og at han i Forvejen har en Formand, en Mand ved Navn Knudsen, der har været hos ham i over 20 Aar og derfor er vel kendt med hele Virksomheden. Klagerne har derfor paastaaet Forbudet mod, at Thomsen er Medlem af Fagforeningen, kendt ulovligt, og Sagens Omkostninger paalagt de Indklagede.

De Indklagede har paastaaet Frifindelse og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger.

De har særlig gjort gældende, *at* Kontrakten viser, at Thomsen indtager en virkelig Formandsstilling, *at* Virkeligheden svarer til Kontraktens Ord, *at* hverken Madsen selv eller Knudsen er sagkyndig med Hensyn til Børstetræboring, og *at* Madsen baade derfor, og fordi han ofte er borte paa Forretningsrejser, trænger til en Mand, der kan repræsentere hans Interesser overfor Arbejderne i Børstetræafdelingen.

Retten kan, efter hvad der er oplyst under Proceduren, ikke anse den skriftlige Overenskomst som et naturligt Udtryk for det faktisk bestaaende Forhold. Det skal i saa Henseende fremhæves, *at* der ingen Lærlinge findes i Virksomheden, *at* Thomsen ikke har foretaget nogen Rejse for Køb og Salg efter Madsens Ordre, *at* Thomsens Virksomhed med Hensyn til Antagelse og Afskedigelse af Arbejdere i hvert Fald har været minimal, og *at* de øvrige Funktioner, der opregnes i Kontrakten, efter Forretningens Art og Omfang maa antages at være ret simple og ligefremme og ikke at lægge Beslag paa nogen større Del af Thomsens Arbejdstid. Hermed stemmer det, at Thomsen efter Klagernes bestemte Forklaring i langt den største Del af Arbejdstiden virker som almindelig Børstetræ-Arbejder, medens Madsen ligeover for denne Paastand kun har fremsat vage og undvigende Udta-

lelser og iøvrigt forklaret, at Thomsen har sin egen Maskine (en Reservemaskine) at passe. Idet det endnu skal fremhæves, at Madsen, som alt nævnt, har en anden Formand i sin Horsens-Virksomhed, samt at den Stilling, der nu beklædes af Thomsen, i de 5 à 6 forudgaaende Aar har været beklædt af en Mand, der var Bestyrelsesmedlem i Fagforeningen, uden at dette synes at have medført nogen, Ulempe af Betydning, maa Retten i Overensstemmelse med det Standpunkt, som bl. a. har fundet Udtryk i Rettens Kendelser i Sagerne Nr. 41 og 86, statuere, at Thomsen ikke kan anses som Formand i Septemberforligets Forstand.

Sagens Omkostninger findes de Indklagede at burde betale med 150 Kr.

Kendelse.

P. Thomsen kan ikke anses som Formand i Septemberforligets Forstand. Sagens Omkostninger betaler de Indklagede, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa »Foreningen af Fabrikanter i dansk Børsteindustri for Jylland og Fyn«s Vegne med 150 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Dansk Folkeforsikringsanstalt. Ved et Fællesmøde den 17. December mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Dansk Folkeforsikringsanstalt og Forsikringsfunktionærernes Forbund forhandledes om et Dyrtidstillæg til den gældende Overenskomst. Der ydes for Tiden kun et Tillæg af 1 Kr. om Ugen.

Selskabets Repræsentanter erklærede imidlertid ret kategorisk, at Selskabet intet vilde eller kunde betale udover det givne Tillæg. Mødet endte derfor uden Resultat.

Keramikerne paa Dansk Porcellænsfabrik. Ved et Fællesmøde den 15. December mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de direkte interesserede Parter forhandledes om Overenskomst- og Dyrtidsforholdene for Keramisk Forbunds Medlemmer hos A/S Dansk Porcellænsfabrik i Kastrup.

Fra Arbejdernes Side rejstes der Krav om de samme Dyrtidsydelser, som nylig er indrømmet paa de øvrige Porcellænsfabrikker, nemlig 6 Kr. 50 Øre pr. Uge for Forsørgere og 5 Kr. 50 Øre for Ikke-Forsørgere.

Heroverfor lod Arbejdsgiverne forstaa, at Fabrikens Tilbud lød paa 1 a 2 Kr. pr. Uge, og at det var unyttigt at forhandle om væsentligt højere Tillæg. Mødet endte derfor uden Resultat.

Den 28. Decbr. fandt et nyt Fællesmøde Sted, men heller ikke her lykkedes det at naa til Enighed. Fabrikkens Tilbud var ganske vist noget bedre, men dog ikke tilstrækkelig til at bære Overenskomsten over endnu et Aar.

Overenskomsten er derefter blevet opsagt for Keramisk Forbunds Medlemmer til Ophør den 1. Februar 1918.

Slagteriarbejderne paa »De danske Vin- & Konservesfabrikker. For nogen Tid siden indførte Direktionen for »De danske Vin- & Konservesfabrikker« pludselig, uden Forhandling med Arbejderne, Visitation af disse, naar de forlod Fabrikken, og ophængte i den Anledning Plakater, der oplyste om, hvorledes Arbejderne fremtidig havde at forholde sig.

Visitationen var ordnet paa den Maade, at alle ved Udgangen fra Fabrikken skulde trække en Kugle. Alle, som fik en ufarvet Kugle, kunde passere, medens de, der fik en rød Kugle, blev visiterede.

Der rejste sig blandt Arbejderne en stærk Opposition mod Visitationen. Ved Forhandling mellem Fabrikken og Arbejdernes Organisation enedes man om at indanke Sagen for Hovedorganisationerne, og den 8. Decbr. afholdtes et Fællesmøde, men det lykkedes ikke her at opnaa nogen definitiv Afgørelse, men enedes om, at Fabrikken indstiller Visitationen og nedtager Opslagene, hvorefter Parterne skal forhandle om

Formen for en eventuel Visitation, og kan man man ikke enes herom, gaar Sagen til Voldgift.

Træindustriarbejderne Landet over. Mellem Træindustriarbejderforbundet og Træindustriens Fabrikantforeninger har der i længere Tid været forhandlet om Fornyelse af de gældende Overenskomster, men det lykkedes ikke at naa til Enighed, hvorfor Sagen indberettedes til Hovedorganisationerne, som derefter, sammen med Parterne, afholdt et Fællesmøde Onsdag den 19. Decbr., men ogsaa her viste det sig ugørligt at naa til en Forstaaelse, og Træindustriarbejderforbundet har derefter, i Henhold til tidligere Bemyndigelse fra De samvirkende Fagforbund, opsagt Overenskomsten til Udløb 1. Februar 1918.

Fornyede Overenskomster.

Forgylderne.

Mellem Forgylderforbundet i Danmark og Foreningen af Guldlistefabrikanter i Danmark er under 10. December d. A. opnaaet Enighed om, at:

Overenskomsten af 5. August 1914, suppleret med Tillæg af 22. Februar 1916, forlænges til 1. Februar 1919 mod at der ydes et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. ydet Arbejdstime med tilbagevirkende Kraft fra 1. November s. A.

Ikke faglært Arbejdskraft faar 6 Øre pr. ydet Arbejdstime indtil 1. April 1918, derefter 8 Øre.

Alle nuværende frivillige Dyrtidstillæg bortfalder.

Beløbet udbetales hver Uge sammen med de almindelige Lønninger.

Kvinderne paa Rejermanns Papfabrik.

Mellem Kvindeligt Arbejderforbund og Rejermanns Papfabrik var der forgæves forhandlet om Fornyelse af den gældende Overenskomst mod et Dyrtidstillæg, hvorefter Sagen indberettedes til Hovedorganisationerne, og ved et Fællesmøde den 17. December enedes man om at forny Overenskomsten til 1. April 1919 mod, at der ydes — til det overenskomstmæssige Løngrundlag — et Dyrtidstillæg af 3 Kr. 50 Øre pr. fuld Arbejdsuge.

Skibstømrerne i Provinserne.

Mellem Dansk Skibstømrerforbund og Jærn- og Metalindustriens Sammenslutning er opnaaet Enighed om Fornyelsen af følgende Overenskomster:

Overenskomsten med R. Møllers Skibsværft, Faaborg, forlænges til 1. Februar 1919.

Alle nuværende Timelønninger forhøjes med 2 Øre pr. Time.

Værktøjsgodtgørelsen forhøjes fra 2 til 3 Øre pr. Time.

Det hidtil ydede Dyrtidstillæg forhøjes med 8 Øre pr. Time. Samtidig bortfalder det for Kalfatring hidtil betalte Tillæg af 6 Øre pr. Time.

Denne Ordning træder i Kraft fra og med 1. Novbr. d. A. at regne.

Overenskomsten med Skibsbygmestrene i Esbjerg forlænges til 1. Februar 1919.

De Skibstømrere, der holder sig selv med Værktøj, erholder som Godtgørelse herfor et Tillæg af 3 Øre pr. Time.

Denne Ordning træder i Kraft fra og med 1. Novbr. d. A. at regne.

Overenskomsten med Medlemmer af »Foreningen af Træskibsbyggere« ved Svendborgsund samt i Rudkøbing. Det hidtil ydede Dyrtidstillæg forhøjes med 5 Øre pr. Time.

De Skibstømrere, der holder sig selv med Værktøj, erholder som Godtgørelse herfor et Tillæg af 3 Øre pr. Time.

Den for Nakskov Skibsværfts Træskibsafdeling vedtagne Priskurant af 20. Marts 1917 bliver gældende for de Virksomheder, der omfattes af nærværende Overenskomst.

Priskuranten har samme Opsigelsesfrist og Udløbstid som Overenskomsten, der kan opsiges til 1. Marts 1919 med 3 Maaneders Varsel.

Denne Ordning træder i Kraft fra og med 1. Decbr. d. A. at regne.

Stenhuggerne paa Bornholm.

Mellem Stenhuggerforeningen paa Bornholm og Dansk Stenarbejder

forbund er der indgaaet følgende Overenskomst:

1. Der ydes et Dyrtidstillæg af ialt 35 % til bestaaende Overenskomster for Granithugning & Stenkløvning paa Bornholm.
2. Brostenspriserne fastsættes som Grundpris, gældende Bornholm til Kr. 2,54 pr. m² eller Kr. 9,00 pr. Favn, for Dansk 2. Sort samt ydes et Dyrtidstillæg af 28 Øre pr. m² eller 1 Kr. pr. Favn (forrige Grundpris er Kr. 8,23 pr. Favn).

   Øvrige Brostenssorter betales med et Dyrtidstillæg af 21 % til Grundprisen.

   Chaussebrosten: Grundpris Kr. 8,00 samt 21 % i Dyrtidstillæg.

   Kantsten: Grundpris Kr. 14,00 samt 21 % i Dyrtidstillæg.
3. Smede og Slibere, der tilhører Dansk Stenarbejderforbund erholder et Dyrtidstillæg af ialt 35 % regnet fra Foraaret 1917.
4. Monument-Priskuranten for Rønne bortfalder fra 1. April 1918, til den Tid erholdes samme Dyrtidstillæg til denne Priskurant som nævnt under Punkt 1.
5. Alle nævnte Dyrtidstillæg træder i Kraft 1. Januar 1918 og er gældende til 1. April 1919.
6. Øvrige bestaaende Priskuranter mellem Stenhuggermesterforeningen paa Bornholm og Dansk Stenarbejderforbund forlænges et Aar, saaledes at de tidligst kan opsiges den 1. Oktober 1918 til Ophør 1. April 1919.

Centralarbejdsanvisningen.

Indtegnede Arbejdssøgere (Ledige).

Den 28. December 1917 stod ved Centralarbejdsanvisningskontorets 1. Afdeling indtegnet 761 (791) Arbejdssøgende, hvoraf 568 (535) Mænd. Til 2. Afdeling var fra de i København og Frederiksberg hjemmehørende Afdelinger af Arbejdsløshedskasser anmeldt 15,661 (14,630) ledige Medlemmer, eller godt 1,000 flere end den foregaaende Fredag; deraf tilhørte 5,238 (4,945) Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, 1,529 (1,432) de faglærte Jern- og Metalarbejderes og 890 (882) Tobaksarbejdernes Arbejdssøshedskasse. I Møbel- og Bygningsfagene kan nævnes Murersvendene med 712 (654) ledige, Murerarbejdsmændene med 728 (611), Tømrerne med 401 (342 og Malerne med 1,183 (1,151) ledige. Snedkerne havde 373 (336) og Sadelmagerne og Tapetsererne 159 (159) ledige. Antallet af ledige Tekstilarbejdere steg til 539 (468). I Skræderfaget noteredes 578 (578) ledige, næsten udelukkende kvindelige Lagerarbejdere. Fra de kvindelige Arbejderes Arbejdsløshedskasse stod indtegnet 602 (602). Antallet af anmeldte ledige Bryggeriarbejdere var ligeledes uforandret, 632 (632). Af andre Fag kan nævnes, at Bageri- og Konditoriarbejderne havde 296 (283) og Kelnerne 184 (184) ledige. I Bogfagene var Tallene uforandrede, idet der var 68 (68) ledige Typografer og Hjælpearbejdere, medens Bogbinderne havde 33 (33) ledige. Den fortsatte Frostperiode bevirkede, at Stigningen atter særlig gjorde sig gældende for Udearbejdernes Vedkommende, saaledes hos Jord- og Betonarbejderne, Murersvendene, Murerarbejdsmændene, Gartneriarbejderne m. fl.

Ved Arbejdsanvisningskontorerne i Provinsen var Antallet af indtegnede Arbejdssøgende den 21. December 1917 (16,783 (14,510). Blandt enkelte Fag kan her nævnes Murersvendene med 1,548 (1,205) ledige, Tømrerne med 539 (387) og Malerne med 1,241 (1,142) ledige. Af Smede- og Maskinarbejdere var tilmeldt 650 (632), af Tekstilarbejdere 1,100 (1,047) og af Tobaksarbejdere 197 (184). Ogsaa i de almindelige Arbejdsmandsfag var Ledigheden vedblivende stærkt stigende. Af pladssøgende Tyende var ved Provinskontorerne tilmeldt 162 (150).

NB. Tallene i Paranteserne viser det tilsvarende Antal den foregaagaaende Fredag.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E. Bording (V. Petersen. Kbhvn).

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 28 ❋ KØBENHAVN DEN 12. JANUAR 1918 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Den faglige Situation. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene hos forskellige Firmaer. Murarbejd mænd i Provinserne. Skibstømrerne. Marmor- Kalk- og Sandstenshuggerne). Fornyede Overenskomster. Arbejdsløsheden.

Den faglige Situation.

Det vil erindres, at Repræsentantskabet i De samvirkende Fagforbund paa sit Møde den 26. September vedtog en Beslutning om at tilraade de tilsluttede Organisationer at indtræde i Forhandling med de modstaaende Organisationer om at forlænge de bestaaende Overenskomster paa et Aar imod at erholde et passende Dyrtidstillæg. En omfattende Række Forhandlinger iværksattes, som nu har staaet paa indtil Aarets Udgang. De har krævet talrige Møder, dels af Parterne selv i de forskellige Fag, dels i Arbejdsgiverforeningen, og dette overvældende Forhandlingsarbejde vil strække sig videre, langt ind i det nye Aar, paa samme Maade.

De hidtil afsluttede Overenskomster.

Indtil Aarets Udgang har Forhandlingerne ført til Overenskomster for følgende Organisationer:

	Antal Medl.
Bagerne i København	986
Bagerne i Jylland	603
Bagerne i Østifterne	521
Billedskærerne, hele Landet	160
Brolæggerne i Aalborg	10
Bødkerne paa Cementfabrikerne	160
Børsteindustriarbejderne, hele Landet	300
Elektrikerne hos Jernindustriens Sammenslutning	1900
Forgylderne, hele Landet	200
Glarmestersvendene, hele Landet	210
Glasarbejderne, Facetsliberne	28
Handskemagerne, hele Landet	100
Kedel og Maskinpasserne hos Arbejdsgiverne	ca. 900
Kvinderne paa Hedehusenes Teglværk	12
Kvinderne hos Petersen & Albeck	50
Kvinderne paa De danske Sukkerfabriker	200
Kvinderne paa Tændstikfabr.	250
Kvinderne paa Øresunds kemiske Fabrik	110
Kvinderne hos Sammenslutningen	1000
Kvinderne paa Rejermanns Papfabrik	15
Keramikerne paa forskellige Fabriker	900
Pottemagerne, hele Landet	120
Møllerne paa Cementmøllerne i Aalborg og Mariager	40
Møllerne paa forskellige Møller i Horsens	30
Møllerne paa Rugbrødsfabrikerne	38
Papirindustriarbejderne, hele Landet	1100
Sadelmagerne og Tapetsererne i Provinserne	417
Skibstømrerne hos Sammenslutningen	165
Skotøjsarbejderne i København og Provinserne	3500
Snedkerne hele Landet	ca. 8000
Sukkervare- og Chokoladearbejdere hele Landet	950
Centralorganisationen af Metalarbejdere indenfor Jern- og Metalindustriens Sammenslutning	12000
Arbejdsmændene i forskellige Industrier	8000
Forskellige Enkeltvirksomheder	400
	43375

De her angivne Tal skriver sig for flere Forbunds Vedkommende fra foreløbige Opgørelser og maa betragtes som afrundede; ligeledes kan selve Fortegnelsen ikke gøre Krav paa at være absolut udtømmende, men den rummer de Oplysninger, som De samvirkende Fagforbund ved Aarsskiftet var i Besiddelse af.

Af Organisationer udenfor Hovedorganisationen, som hidtil har sluttet Overenskomster, kan nævnes:

Blikkenslagerne i København og Provinserne og hos Jernindustrien	ca. 1000
Gas- og Vandarbejderne	60
Kobbersmedene i København og Provinsen og hos Jernindustrien	150
Skibstømrerne i København	100
Ialt	1310

Opsagte Overenskomster.

I en Række Fag er det ikke lykkedes at naa til Enighed og Overenskomsterne i disse Fag er derfor blevet opsagte. Det gælder saaledes for Malerne over hele Landet, Træindustriarbejderne over hele Landet, Tekstilarbejderne over hele Landet, Skrædderne over hele Landet, Barbererne i Provinserne, Møllerne paa Handelsmøllerne og forskellige andre Fag. Dertil kommer den store Arbejdsmandsgruppe med sine ca. 50,000 Medlemmer, hvoraf kun ca. 10,000 Medlemmer er kommen ind under nye eller forlængede Overenskomster.

Murer- og Tømrerfagene, som staar udenfor den faglige Landsorganisation, ligger ligeledes med opsagte Overenskomster.

Man regner med, at ialt henved 800 Overenskomster vilde udløbe i første Halvdel af 1918. De hidtil opnaaede Resultater menes at omfatte tilsammen ca. 300 Overenskomster, og betydeligt flere end Halvdelen staar saaledes tilbage. Men inden 1. Februar, da Hovedparten af Overenskomsterne udløber, antages det, at man endnu vil være naaet et stort Skridt frem mod en almindelig Ordning.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene hos forskellige Firmaer. Mellem *Fabriksarbejdernes Afdeling* under Dansk Arbejdsmands-Forbund og følgende Firmaer: *Rejermanns Papfabrik*, *Jacob Holm & Sønner* og *Akts. »Fiducia«*, er i længere Tid forhandlet om Fornyelse af Overenskomsterne, men uden at det er lykkedes at naa til en Ordning, og et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 13. Decbr. tilvejebragte heller ikke Enighed, idet Tilbud og Krav laa langt fra hinanden, og da Arbejdsgiverne ikke var at formaa til yderligere Indrømmelser, endte Mødet uden Resultat.

Murarbejdsmænd i Provinserne. Mellem Centralforeningen for Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne og Dansk Arbejdsmandsforbund har der været ført Forhandling om en Forlængelse af Overenskomsten mod et Dyrtidstillæg, men disse endte uden Resultat. Forbundet har derefter afholdt Møde med Delegerede for Murarbejdsmændene og overfor disse gjort Rede for de førte Forhandlinger. Delegeretmødet vedtog en Beslutning om, at der, for at forny Overenskomsten for et Aar, skulde ydes mindst 33 % til de i Overensenskomsten fastsatte Timelønninger og Dyrtidstillæg samt 33 % til Akkordtimerne.

Den 13. December fandt der et Fællesmøde Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, men skønt Mødet varede i ca. 11 Timer, lykkedes det dog ikke at naa til Enighed.

Skibstømrerne i Provinserne. Den 3. December fandt der et Møde Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Jernindustriens Sammenslutning og Dansk Skibstømrerforbund.

For Jernskibsværfterne i Helsingør og Frederikshavn forhandledes om en Forlængelse af den bestaaende

Overenskomst mod et passende Dyrtidstillæg.

Der fremkom et Tilbud fra Arbejdsgiverne om at yde et Tillæg af 5 Øre i Timen til Lønninger paa 60 Øre og derunder, 4 Øre pr. Time til Lønninger paa 61—70 Øre og 3 Øre Timen til Lønninger over 70 Øre. Til Akkorderne vilde de yde 3 % Tillæg.

Kravet fra Arbejderne var imidlertid meget videregaaende, og Forhandlingerne endte derfor uden Resultat.

Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggerne i København. Den 20. December forhandledes der mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Stenhuggermesterforeningen og Dansk Stenarbejderforbund om en Forlængelse af den bestaaende Overenskomst. Fra Svendenes Side blev der krævet et Tillæg af 30 % foruden de 20 % som Lønnen er hævet med under Krigen. Arbejdsgiverne vilde imidlertid ikke paa langt nær yde et saadant Tillæg. De kunne vanskelig tænke sig at yde mere end 3 Øre i Timen til det bestaaende Dyrtidstillæg af 7 Øre i Timen.

Mødet endte derfor uden Resultat.

Fornyede Overenskomster.

Børsteindustriarbejderne i København og paa Sjælland.

Mellem Foreningen af Fabrikanter i dansk Børsteindustri for København og Sjælland og Børsteindustriarbejdernes Forbund i Danmark, er under 4. December 1917 opnaaet Enighed om følgende:

Som Betingelsen for Priskurantens Gyldigheds Forlængelse til 1. Marts 1919 indgaar Foreningen af Fabrikanterne i dansk Børsteindustri for København og Sjælland paa, at udbetale til hver Arbejder pr. Uge 5 Kr. i Dyrtidstillæg, der for November Maaned, udbetales saaledes, at der til hver Arbejder betales 12½ Kr. paa en Gang og at det fra 1. Juli gældende Dyrtidstillæg er bortfaldet fra den 1. December d. Aar.

Som særlige Bestemmelser gælder følgende:

1) For Uger med lovbefalede Helligdage ydes fuld Dyrtidstillæg af Arbejdsgiverne, for Udeblivelse fra eller Forsømmelse af Arbejdet uden gyldig Grund fradrages 83 Øre pr. Dag.
2) Naar Arbejdstiden indskrænkes over 40 % af den normale Arbejdstid paa det paagældende Arbejdssted, ydes kun halvt Dyrtidstillæg ellers helt Dyrtidstillæg.
3) For de Hjemmearbejdere der for Tiden er beskæftiget ved Faget og som tjener 9 Kr. og derunder pr. Uge ydes kun halvt Dyrtidstillæg.
4) Børsteindustriarbejdernes Forbund forpligter sig til at gennemføre det samme Dyrtidstillæg overalt hvor det har Medlemmer beskæftiget hos Arbejdsgivere, der ikke er Medlemmer af Foreningen af Fabrikanter i Dansk Børsteindustri.

Saafremt Foreningen af Fabrikanter i Dansk Børsteindustri for Jylland og Fyn maatte ønske at tiltræde nærværende Overenskomst skal dette staa den frit.

Kvinderne paa Dampvaskeriet »Thor«, Horsens.

Den gældende Overenskomst er forlænget til 1. Septbr. 1918, mod at der udbetales Arbejderskerne et Dyrtidstillæg af 2 og 3 Kr. pr. Uge.

Overenskomsten omfatter 12 Kvinder.

Møllerne paa Arbejdernes Fællesbageri i København

har faaet hævet Ugelønnen med 6 Kr. og desuden faaet 15 Kr. om Maaneden i Dyrtidstillæg samt 15 Øre mere i Timen for Overarbejde.

Møllerne paa Cementmøllerne

i Aalborg og Mariager har opnaaet et Dyrtidstillæg af 30 Kr. om Maaneden.

Møllerne hos Rugbrødfabrikanterne i København.

Ved Forhandling mellem Rugbrødsfabrikantforeningen og Mølleriarbejderforbundet er der opnaaet Enighed om at forny den bestaaende Overenskomst et Aar fra 1. April 1918 til 1. April 1919. Ugelønnen, som er 31 Kr., faar et Dyrtidstillæg af 8 Kr. om Ugen. Overarbejde, som er 65 Øre pr. Time, hæves til 80 Øre for Hverdage og 1 Kr. for Søn- og Helligdage.

Pottemagerne paa Knabstrup Lervarefabrik.

Mellem Keramisk Forbund og Direktionen for Knabstrup Lervarefabrik var der efter Hovedorganisationernes Henstilling ført Forhandling om en Forlængelse paa et Aar af den gældende Overenskomst mod Ydelse af et passende Dyrtidstillæg. For at vinde Tid til en ny Forhandling under Medvirken af Hovedorganisationerne, enedes man dog om at forkorte Opsigelsesfristen med yderligere 14 Dage. En Forkortelse paa en Maaned havde allerede tidligere fundet Sted.

Fællesmøde afholdtes derefter den 15. Decbr. Her enedes man om en Forlængelse til 1. Febr. 1919 paa følgende Betingelser: Alle nuværende Dyrtidstillæg bortfalder. Til Timelønninger paa 38 Øre ydes et Dyrtidstillæg af 14½ Øre, til 40 og 41 Øre ydes 14 Øre. I Akkord ydes et Dyrtidstillæg af 14 Øre pr. præsteret Akkordtime. Dyrtidstillægget udbetales fra og med 13. Novbr. d. A.

Pottemagerne paa Sjælland og Lolland-Falster.

Mellem Keramisk Forbund og Pottemagermestrene paa Sjælland og Lolland-Falster er der opnaaet Enighed om Forlængelse af Overenskomsten i 1 Aar, mod at der ydes følgende Dyrtidstillæg.

Til Minimallønninger paa 38 Øre ydes et Dyrtidstillæg af 8 Kr. 34 Ø. pr. Uge eller forholdsvis pr. Time.

Til Minimaltimelønninger paa 45 Øre ydes et Dyrtidstillæg af 7 Kr. pr. Uge eller forholdsvis pr. Time.

Alle andre Timelønninger forhøjes i Forhold hertil.

Paa Akkordpriskuranten af 1914 ydes der et Dyrtidstillæg af 25 pCt.

For Ugelønsarbejdere er Ugelønnen, indbefattet Dyrtidstillægget, mindst 30 Kr. pr. Uge.

Dyrtidstillægget træder i Kraft fra og med 1. November d. A.

Sporvejsfunktionærerne ved Odense elektriske Sporveje.

Fra »Odense elektriske Sporvej« blev der i Oktober f. A. overfor Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation fremsat Ønske om Forlængelse af Overenskomsten — der udløber til 1ste April 1918 — til 1ste April 1919, mod at man tilstod Funktionærerne et Dyrtidstillæg i Lighed med Statens. Organisationen var villig dertil, saafremt man kunde faa enkelte Ting i det bestaaende Arbejdsregulativ forandret.

Ved et Møde der blev afholdt i Sydfynske Jernbaneselskabs Lokaler i Odense den 1. November f. A. enedes man om følgende Forandringer:

Arbejdstiden nedsattes fra 58 Timer til 55 Timer ugentlig.

For det kørende Personale forhøjes Overtidsbetalingen fra 50 og 65 Øre til 70 og 85 Øre pr. Time, samtidig gives der Funktionærerne Ret til at opkræve 10 Øre pr. Pakke eller Kuffert, der hensættes paa Forperronen, disse Penge tilfalder Personalet.

Arbejdstiden for det ikke kørende Personale, der tidligere var 10 Timer nedsattes til 9½ Time daglig, og Overarbejdsbetalingen forhøjes fra 50 til 80 Øre pr. Time.

Sporvejsfunktionærerne ved Nordsjællands Sporvejs- og Elektricitets A/S.

Med Nordsjællands Sporvejs- og Elektricitets A/S er afsluttet Overenskomst om, at Dyrtidstillægget for 1. Jan. 1918 til 1. Jan. 1919, skal være lig Statens, og at den gældende Overenskomst forlænges 1 Aar.

Straa- og Filthattearbejderne.

Mellem Hattearbejderforbundet i

Danmark og Foreningen af Straa- og Filthattefabrikanter er opnaaet Enighed om at Overenskomsterne for København og Aalborg fornyes til 1ste April 1919 mod at der til hver Arbejder udredes et samlet Dyrtidstillæg af 250 Kr. omfattende hele Perioden, at udbetale med 50 Kr. Kvartalet, gældende fra 1. Oktober 1917.

Overenskomsten omfatter 100 mandlige Arbejdere.

Arbejdsløsheden
i Oktober Maaned 1917.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i Oktober 1917, omfatter ialt 57 Fag eller Organisationer med ialt ca. 160,600 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 14,900 eller 9,3 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 293,800 eller 1,8 Dage pr. Medlem. Af Fag for hvilke Oplysninger mangler nævnes: Sejlmagere, Forgyldere, Glarmestre, Stukkatører, Børstenbindere, Keramikere, Kobbersmede og Jern- og Metalslibere. Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Brolæggere, Stenarbejdere, Bogbindere, Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	129	129	1	6	544	544	25	557	673	673	26	563
Bageri- og Konditr. arb.	1377	1377	298	5484	1779	1779	130	3410	3156	3156	428	8894
Sukkervarearbejdere.	560	560	18	239	203	203	3	326	763	763	21	565
Bryggeriarbejdere ...	2807	2807	207	5454	1400	1400	57	1199	4207	4207	264	6653
Slagteriarbejdere	1043	1043	20	500	2786	2786	87	1690	3829	3829	107	2190
Skraatobaksarbejdere	219	219	11	128	558	558	27	573	777	777	38	701
Tobaksarbejdere.....	4908	4908	635	10828	2826	2826	256	5104	7734	7734	891	15932
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2138	2138	295	3226	5725	5725	539	9210	7863	7863	834	12436
Rebslagere.....	37	37	1	30	214	214	35	764	251	251	36	794
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere.....	4153	4153	390	4230	3311	331 1	230	1887	7464	7464	620	6117
Handskemagere	70	70	34	870	8	8	3	93	78	78	37	963
Hattearbejdere.....	830	830	22	594	193	193	4	96	1023	1023	26	690
Skotøjarbejdere	2798	2798	51	953	1113	1113	8	229	3911	3911	59	1182
Barberere	590	590	62	1486	650	650	42	1015	1240	1240	104	2501
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere.....	83	83	2	68	85	48	6	130	168	131	8	198
Murere.....	2114	2114	319	5598	4786	4786	592	12000	6900	6900	911	17598
Murarbejdsmænd	1085	1085	170	3145	—	—	—	—	1085	1085	170	3145
Hustømrere	1602	1602	184	3012	3890	3888	274	4775	5492	5490	458	7787
Skibstømrere	268	268	16	373	603	603	10	179	871	871	26	552
Snedkere	4290	4290	91	1992	4010	4010	179	3939	8300	8300	270	5931
Billedskærere	110	110	»	»	64	64	»	»	174	174	»	»
Malere.....	2316	2316	736	12239	2777	2777	467	6200	5093	5093	1203	18439
Sadelm. og Tapetserere	997	997	21	247	502	502	29	532	1499	1499	50	779
Gas- og Vandarbejdere	68	68	1	27	—	—	—	—	68	68	1	27
Skorstensfejere	54	54	»	»	67	67	»	»	121	121	»	»
Ovnsættere.....	14	14	2	14	—	—	—	—	14	14	2	14
At overføre..	34660	34660	3587	60743	38094	38055	3003	53908	72754	72715	6590	114651

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	34660	34660	3587	60743	38094	38055	3003	53908	72754	72715	6590	114651
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere .	750	750	36	849	2659	2659	106	2203	3409	3409	142	3052
Bødkere	264	264	2	77	456	456	91	2040	720	720	93	2117
Drejere	122	122	»	31	235	235	8	187	357	357	8	218
Karetmagere	346	346	16	394	588	588	46	769	934	934	62	1163
Korkskærere	225	225	25	800	28	28	4	100	253	253	29	900
Kurvemagere	184	184	10	421	—	—	—	—	184	184	10	421
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere.....	110	110	2	56	110	110	1	42	220	220	3	98
Hvidgarvere	50	50	1	17	41	41	»	»	91	91	1	17
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Stenarbejdere	—	—	—	—	350	231	1	33	350	231	1	33
Glasarbejdere.....	215	215	99	3672	210	210	116	3362	425	425	215	7034
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	611	611	2	42	233	233	8	108	844	844	10	150
Blikkenslagere.....	765	765	15	654	527	527	20	331	1292	1292	35	985
Metaltrykkere	104	104	»	14	8	8	»	»	112	112	»	14
Gørtlere og Metalarb..	351	351	5	124	69	69	1	31	420	420	6	155
Urmagere.....	70	70	»	»	190	190	2	60	260	260	2	60
Instrumentm. (chir.)	38	38	»	»	—	—	—	—	38	38	»	»
Smede og Maskinarb..	10300	10300	867	19856	7362	7362	558	10714	17662	17662	1425	30570
Formere.....	400	400	91	2218	1150	1150	191	4592	1550	1550	282	6810
Elektrikere	1032	1032	»	»	904	904	»	»	1936	1936	»	»
Grafisk Industri.												
Bogbindere	1858	1858	45	1392	556	417	16	328	2414	2275	61	1720
Litografer	432	432	14	388	114	114	5	124	546	546	19	512
Typografer	2636	2636	71	3213	1750	1669	96	2627	4386	4305	167	5840
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	182	182	4	30	1000	1000	4	30	1182	1182	8	60
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	1600	1600	95	2555	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2300	2300	1500	28000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb. ...	3504	3504	892	18000	—	—	—	—	—	—	—	—
Støberi-o. Maskinarbm.	1856	1856	82	1145	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt.....	9740	5940	731	20300	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	19000	15200	3300	70000	31000	17900	1500	26000	50000	33100	4800	96000
Arbejdsm. Forbund for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	900	900	17	314	900	900	17	314
Kedel- og Maskinpass.	750	750	38	838	1112	1112	38	839	1862	1862	76	1677
Gartnere	400	400	4	140	220	220	»	»	620	620	4	140
Kellnere.....	982	982	194	4000	629	629	82	1800	1611	1611	276	5800
Kvindel. Arbejderforb..	3200	2900	220	5117	1505	715	137	3567	4705	3615	357	8684
Brødkuske	276	276	4	102	—	—	—	—	276	276	4	102
Handels-og Kontormdh	1657	1657	38	1341	4970	4970	137	3209	6627	6627	175	4550
Tilsammen.	81970	77870	8690	176529	96970	82702	6188	117318	178940	160572	14878	293847

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal. Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 29 ❋ KØBENHAVN DEN 19. JANUAR 1918 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Fornyede Overenskomster).

Den faste Voldgiftsret.

De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Sag Nr. 222.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 2. Januar 1918 i Sag Nr. 222: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Entreprenørforeningens og Entreprenørerne P. Sørensen og Bach's Vegne.

Entreprenørerne P. Sørensen og Chr. Bach havde et Jordarbejde ved Ingerslevgade, og da der derunder fra Arbejdernes Side ønskedes Akkord paa Læsning i Tipvogne af en Del Jord, som tidligere var kørt sammen fra Udgravningerne til Boulevardbanen, men Enighed om Betalingen ej kunde opnaas, tilskrev Jord- og Betonarbejdernes Fagforening under 25. Oktober 1917 Entreprenørforeningen med Begæring om Mægling, eventuelt Voldgift til denne Strids Bilæggelse. Mæglingsmøde afholdtes den 29. s. M., men uden Resultat, og den 31. s. M. skrev Entreprenørforeningen til Fagforeningen, at den ikke kunde gaa med til at lade denne Uenighed afgøre af nogen Voldgift, »da den ikke er af den Art, at den uden begge Parters Indvilgelse kan forlanges behandlet af en faglig Voldgift«.

Under 6. November 1917 enedes man dog om en Akkord paa Arbejdet, idet der oprettedes en skriftlig Overenskomst mellem Entreprenørerne og Fagforeningen, hvorefter Læsningen skulde betales med 60 Øre pr. m³.

Imidlertid har De samvirkende Fagforbund paa Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne under nærværende Sag ønsket Rettens Afgørelse af, hvorvidt den i Entreprenørforeningens Skrivelse af 31. Oktober 1917 indeholdte Vægring ved at lade det rejste Spørgsmaal afgøre ved faglig Voldgift har været berettiget.

Klagerne henviser i saa Henseende særlig til § 1 a og § 2 Nr. 4 i den mellem Entreprenørforeningen og Fagforeningen den 28. April 1916 indgaaede Overenskomst.

I § 1 a hedder det: »Saafremt der ikke forud træffes anden Overenskomst mellem Entreprenørerne og de paagældende Arbejdere, bliver de i Prisfortegnelsen omhandlede Arbejder at udføre i Akkord til de i denne fastsatte Priser, — — —

Betalingen for andre Akkorder, som ønskes af begge Parter, fastsættes ved Overenskomst, der træffes mellem Entreprenøren og de paagældende Arbejdere.

I alle andre Tilfælde udføres Arbejdet i Timeløn.

Parterne er iøvrigt enedes om, at der tilstræbes Akkord saavidt muligt.«

I § 2 Nr. 4 hedder det: »Opnaas der ikke ved Mægling Enighed mellem Parterne, skal Sagen forsaavidt den angaar Forstaaelsen af en bestaaende Prisfortegnelse med almindelige Bestemmelser eller en almindelig mellem Organisationerne bestaaende Overenskomst, forelægges en Voldgift til Afgørelse, hvis en af Organisationerne forlanger det; og ingen Arbejdsstandsning som Følge af saadan Uenighed maa finde Sted, før de nævnte Regler er iagttagne.

Naar Organisationerne er enige om,

at der foreligger et Principspørgsmaal, gaar Sagen til Voldgift uden forudgaaende Mægling.

I alle andre Tilfælde skal Sagen henvises til Behandling mellem de undertegnede Organisationer, forinden Arbejdsstandsning iværksættes — medmindre der indtræder Betalingsstandsning, eller Hensyn til Liv, Velfærd eller Ære afgiver tvingende Grunde til at standse Arbejdet, forinden Mægling kan foretages — ligesom Uenighed kan indankes for en Voldgiftsret, hvis begge Parter er enige derom.

Forhandlingerne mellem Organisationerne skal tage deres Begyndelse saavidt muligt idenfor de samme Tidsfrister, som er nævnt i Punkt 3.

Opnaas i sidstnævnte Tilfælde ikke Enighed om at lade Sagen afgøre ved Voldgift, har begge Organisationer Ret til gennem Anvendelse af Arbejdsstandsning at søge at føre deres Krav igennem.

Vægrer en af Parterne sig ved at lade Sagen afgøre ved Voldgift under Paaberaabelse af, at den foreliggende Strid ikke angaar Forstaaelse af en mellem Parterne bestaaende Overenskomst, kan hver af Parterne gennem sin Hovedorganisation (henholdsvis Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund) indanke Spørgsmaalet om Vægringens Berettigelse for Den faste Voldgiftsret.«

Klagerne gør nemlig under Henvisning til disse Bestemmelser gældende, at, hvis Reglen i § 1 a, 4. Stk., om, »at der tilstræbes Akkord saavidt muligt«, skal blive Andet og Mere end tomme Ord, særlig i daarlige Tider med megen ledig Arbejdskraft, maa der nødvendigvis tilkendes den faglige Voldgiftsret Beføjelse til at fastsætte Akkordprisen, naar Parterne ej selv kan enes om denne. Uden dette vil, efter hvad Klagerne hævder, Entreprenørerne kunne gøre Reglen i § 1 a, 4. Stk., virkningsløs derved, at de vel i Princippet erklærer sig villige til at give Arbejder i Akkord, men samtidig byder saa lave Priser, at en Overenskomst om Akkord derved umuliggøres. Der kan derhos efter Klagernes Fremstilling ingen Betænkelighed være ved i dette særlige Forhold at lade den faglige Voldgiftsret sætte Prisen, idet Priskuranten indeholder saa stærkt specialiserede Satser for Arbejdets enkelte Dele (Jordens Løsning, Løftning, Skovling, Trilning osv.) ved de direkte under Priskuranten faldende Arbejder, at den danner et sikkert Grundlag ved Fastsættelsen af Priser for andre lignende Arbejder.

Overfor det saaledes fra Klagernes Side Anførte har de Indklagede i første Række gjort gældende, at denne Sag bør afvises, da det Stridsspørgsmaal, hvorfra den har sin Oprindelse, er bortfaldet ved Overenskomsten af 8. November.

Subsidiært har de Indklagede paastaaet Frifindelse, idet de hævder, at Entreprenørforeningen har været berettiget til at vægre sig ved at lade Akkordprisen for det ovennævnte Arbejde fastsætte ved faglig Voldgift. De har i saa Henseende anført, *at* der efter Priskuranten kun er tvungen Akkord paa følgende Jordarbejder:

1) Jordarbejde ved Grundudgravning for Husbygningsarbejder,
2) Udgravninger af Kanaler for Beton- og Murfundamenter og Udgravning for Skorstens- og Maskinfundamenter samt Brønde og
3) Udgravning for Mur- og Betonledninger samt Kabler.

Alt maalt i fast Maal og pr. Kubikmeter, (Priskurantens § 4), *at* Entreprenørforeningen loyalt har opfyldt det i § 1 a, 4. Stk., indeholdte Tilsagn om iøvrigt saavidt muligt at tiltræde Akkord, men *at* der kan være Omstændigheder (saasom den paagældende Jordbunds Beskaffenhed, eller Arten af de Arbejdsmaskiner, der skal anvendes), der gør det umuligt at gaa med til Akkord, samt *at* man fra Entreprenørforeningens Side aldrig er indgaaet paa en Ordning, hvorefter man skulde være tvunget til, saa snart der var Uenighed om Fastsættelsen af en Akkordpris, at overlade denne til den faglige Voldgiftsrets Skøn.

Da der saaledes foreligger en Strid

mellem Parterne om, hvorvidt der i Henhold til den almindelige Overenskomst tilkommer Fagets Voldgiftsret en vis Beføjelse eller ej, finder Retten ingen Grund til i Overensstemmelse med de Indklagedes principale Paastand at afvise nærværende Sag. Derimod maa Retten give de Indklagede Medhold i, at Entreprenørforeningen ikke har været pligtig at lade Betalingen for det fornævnte Jordarbejde ved Ingerslevgade fastsætte af den faglige Voldgiftsret. Hvis det havde drejet sig om et Jordarbejde, der efter Fagforeningens Paastand var saa fuldkomment ensartet med de i Priskurantens § 4 nævnte Jordarbejder, at Priskurantens Priser maatte være direkte anvendelige derpaa, medens det fra Entreprenørernes Side hævdedes, at Arbejdet var af en fra de i § 4 nævnte Arbejder afvigende Karakter, vilde det have været en Opgave for Den faglige Voldgiftsret at afgøre, hvilken af Parterne der i saa Henseende havde Ret. Men af denne Art var det her rejste Stridsspørgsmaal ikke. Ogsaa efter Fagforeningens Fremstilling drejede det sig her om et Arbejde, der ikke var helt ensartet med noget af de i § 4 nævnte, og der vil saaledes blive Spørgsmaal om en i hvert Fald tildels skønsmæssig Tillempning af Priskurantens Priser paa det foreliggende Tilfælde. Men til mod den ene Parts Protest at tillægge Fagets Voldgiftsret en saadan Myndighed, giver Overenskomsten af 1916 ingen Hjemmel. Overenskomsten udtaler Intetsomhelst om en saadan prisfastsættende Myndighed for den faglige Voldgiftsret, skønt der dog, hvis Parterne havde været enige om at give Voldgiftsretten saadan usædvanlig Beføjelse, havde været al mulig Grund til at udtale det udtrykkelig. Der er ej heller fra Klagernes Side anført noget Moment fra de Overenskomsten forudgaaende Forhandlinger til Støtte for, at Entreprenørforeningen skulde være gaaet ind paa at tillægge Fagets Voldgiftsret denne særlige Beføjelse, eller for, at Entreprenørforeningen har givet Fagforeningen Grund til at tro, at den indgik paa noget saadant. Der er under Proceduren overhovedet ikke nævnt noget Eksempel paa, at nogen faglig Voldgiftsret er blevet udstyret med en saadan almindelig Beføjelse til mod Protest fra den ene Parts Side skønsmæssig at fastsætte Priser. I denne Forbindelse kan det derhos særlig nævnes, at den heromhandlede Overenskomst af 1916 i sin § 1 v indeholder en Regel om, at der i November hvert Aar skal sammentræde et 14 Mands Udvalg med den Opgave at drøfte og eventuelt til Organisationerne gøre Indstilling om nødvendige Supplementer til Prisfortegnelsen.

Efter den Anledning, Proceduren dertil giver, skal Retten med Hensyn til Indholdet af § 1 a, 4. Stk., udtale, at, om end denne Sætning i første Række maa opfattes som et Udtryk for Parternes Standpunkt og som givende et moralsk Tilsagn, kan den dog ikke betragtes som værende uden al retlig Betydning. Forsaavidt saaledes Fagforeningen maatte kunne godtgøre, at et eller andet Firma indenfor Entreprenørforeningen systematisk og uden Grundlag i de faktiske Forhold vægrede sig ved at give Arbejder i Akkord til antagelige Priser, maatte Fagforeningen have Ret til at kræve et saadant Forhold gjort til Genstand for Drøftelse mellem Organisationerne, og eventuelt, hvis dette ikke hjalp, kunne bringe Forholdet frem for Den faste Voldgiftsret.

Hvad angaar Omkostningerne i nærværende Sag, da har hver af Parterne paastaaet dem paalagt Modparten. Imidlertid finder Retten under Hensyn til Indholdet af sidste Stykke i den ovenfor gengivne § 2 Nr. 4 at burde paalægge Parterne dem med Halvdelen hver.

Kendelse.

De Indklagede bør for Tiltale af Klagerne i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler De samvirkende Fagforbund paa Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne med 75 Kr. og Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Entreprenørforeningens Vegne med 75 Kr.

Strid mellem Arbejder- og Arbejdsgiver-Organisationerne i Litograffaget bilagt.

Sag Nr. 221.

I Dansk Litografisk Forbund var der opstaaet Formodning om, at Fagets Principalforening havde fattet Beslutninger og udstedt Parole angaaende Engagementsforholdene, som maatte være i Strid med Septemberforliget og Fagets Overenskomst. Det lykkedes ogsaa efterhaanden at samle noget Materiale til Støtte for denne Antagelse. Da et Fællesmøde ikke førte til et for Arbejderne antageligt Resultat, blev Sagen gennem De samvirkende Fagforbund indbragt for Den faste Voldgiftsret, hvor Arbejdsgiverne indbragte Kontraklage mod Forbundet.

Her afholdtes forberedende Møde den 4. Januar 1918.

Efter nogen Forhandling om Sagen enedes man efter Formandens Forslag om følgende

Forlig:

Principalforeningens Repræsentant erklærer, at den af Arbejderne paaklagede Generalforsamlingsbeslutning af 29. August 1915, hvorefter »Dansk Litografisk Principalforenings Medlemmer ikke maa antage Folk, som er i Arbejde hos et andet Medlem, ligesom alle Nyantagelser skal ske i Forstaaelse med Foreningens Kontor«, er annulleret ved Generalforsamlingens Vedtagelse af 3. September 1916. Principalforeningen forpligter sig til i et Cirkulære til sine Medlemmer udtrykkelig at meddele dette. Et Eksemplar af Cirkulæret tilstilles Forbundet, der har Ret til at gøre sine Medlemmer bekendte dermed.

Iøvrigt er Parterne enige om, at Arbejdernes søgen Plads og Principalernes søgen Arbejdere ikke maa hindres ved begrænsende kollektive Vedtagelser eller Foranstaltninger af nogen Art, samt at Fastsættelse af Løn udover Minimallønnen ligeledes er Genstand for fri Forhandling mellem vedkommende Principal og Arbejder.

Klage og Kontraklage var dermed tagne tilbage.

Lønbevægelser og Konflikter.

Fornyede Overenskomster.

Marmor- og Granitsliberne i København.

Mellem Dansk Arbejdsmandsforbunds Marmor- og Granitsliber Afdeling i København og Stenhuggermesterforeningen samme Sted var der uden Resultat ført Forhandling om Forlængelse paa et Aar af den mellem de to Parter bestaaende Overenskomst af 1916.

Sagen kom derfor til Behandling ved et Fællesmøde. Dette afholdtes 30. December. Man enedes her om følgende: Under Forbehold af Organisationernes Godkendelse forlænges Overenskomsten indtil 1. April 1919 paa følgende Betingelser:

Arbejdere, der beskæftiges ved Carborundumskæremaskiner, Maskinsave og de store Slibemaskiner, erholder et Tillæg til den overenskomstmæssige Timeløn af 3 Øre pr. Time.

Alle tidligere frivillige Dyrtidstillæg bortfalder fra Udgangen af November Maaned.

Der ydes fra 1. Dec. d. A. et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. præsteret Timelønstime og 8 Øre pr. præsteret Akkordtime.

For November Maaned ydes et ekstra Dyrtidstillæg af 10 Kr. pr. Mand.

Arbejdsmændene paa Kaolin-, Kalk- og Teglværkerne paa Bornholm.

Ved et Fællesmøde den 5. Januar mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Foreningen af Kaolin-, Kalk- og Teglværksindustrien paa Bornholm, Dansk Arbejdsmandsforbund og Arbejdernes Fagforeninger for Hasle og Rønne enedes de tilstedeværende Repræsentanter for Arbejdsgivere og Arbejdere om, at foreslaa deres respektive Organisationer, at Overenskomsten af $^{26}/_{2}$ 1916 med Tillæg af $^{5}/_{4}$ s. A. forlænges 1 Aar indtil 1. Februar 1919, mod at der

fra 1. Januar 1918 ydes et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. Time saavel til tidlønnede som akkordlønnede Arbejdere.

Arbejdsmændene paa Sukkerfabrikken »Vestsjælland«.

Under 5. Dec. indberettede Dansk Arbejdsmandsforbund, at der uden positivt Resultat var forhandlet om Forlængelse af den for Arbejdsmændene paa Sukkerfabrikken »Vestsjælland« gældende Overenskomst, og at Hovedorganisationernes Medvirken ønskedes.

Der afholdtes et Fællesmøde den 18. Dec. uden at Enighed opnaaedes. Forbundet varslede derefter Strejke, et Varsel hvis Lovlighed Arbejdsgiverforeningen ikke vilde anerkende.

Efter telefoniske Forhandlinger berammedes et nyt Fællesmøde til 8. Januar, og Forbundet indgik paa, at udsætte Strejken saa længe. Ved det nye Fællesmøde enedes man om at forlænge Overenskomsten af 8. Juli 1916 et Aar, nemlig til 1. Maj 1919 paa følgende Vilkaar.

Fra 15. November 1917 betales til udelukkende timelønnede Arbejdere et ugentlig Dyrtidstillæg paa 7 Kr. og til udelukkende Akkordarbejdere et ugentlig Dyrtidstillæg paa 5 Kr. Til Arbejdere, som dels arbejder paa Timeløn og dels i Akkord eller ikke har fuld Arbejdsuge, betales Dyrtidstillægene pro rata i Forhold til det Antal Dage, vedkommende har arbejdet i hver Uge. Dog vil den Mand, der ved Ulykkestilfælde eller Sygdom, attesteret ved Lægeattest, har været forhindret i at arbejde, faa udbetalt nævnte Dyrtidshjælp for hele den Uge, i hvilken Tilfældet indtraf.

Hvis den forhaandenværende Dyrtid ifølge Statistisk Departements Opgørelse i August 1918 skulde ændres, er Parterne enige om, at Dyrtidstillægget forhøjes eller formindskes med en Øre pr. Time for hver 2½ %, Dyrtiden er forøget eller formindsket fra 55 %.

Saavel Overenskomsten af 1916 som det her opnaaede Dyrtidstillæg er overensstemmende med hvad der er sluttet om mellem Forbundet og A/S De danske Sukkerfabrikker.

Arbejdsmændene paa Tændstikfabrikkerne.

Ved et Fællesmøde mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Foreningen af Tændstikfabrikker i Danmark, Dansk Arbejdsmands Forbund og Fabrikarbejdernes Forbund i Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn enedes man om, at Overenskomsten i Tændstikindustrien af April 1916 for de mandlige Arbejdere i København samt Overenskomsten af Maj 1916 for de mandlige Arbejdere paa Aktietændstikfabrikken »Merkur« i Randers forlænges indtil 1. April 1919 paa følgende Vilkaar:

Der udbetales straks og een Gang for alle et Dyrtidstillæg af 25 Kr. til de timelønnede Arbejdere over 20 Aar, til akkordlønnede Arbejdere over 20 Aar 20 Kr. og til unge Mennesker mellem 18 og Aar 10 Kr.

Fra 1. Januar 1918 indtil 1. April 1919 ydes der et samlet ekstraordinært Dyrtidstillæg (incl. de alt ydede ekstraordinære Dyrtidstillæg) af:

24 Kr. pr. Maaned til alle timelønnede Arbejdere over 20 Aar.

18 Kr. pr. Maaned til akkordlønnede Arbejdere over 20 Aar og

10 Kr. pr. Maaned til unge Mennesker mellem 18 og 20 Aar.

Disse Dyrtidstillæg betales kun i Forhold til den Vedkommendes Arbejdsdage i en Maaned.

Timelønninger, der ligger højere end den, Overenskomsterne fastsætter, maa ikke forringes, saalænge vedkommende Arbejder bliver paa samme Arbejdsplads.

Bestemmelserne i Randersoverenskomstens § 2—3 indskærpes.

Ovenstaaende Ordning er truffen under Forbehold af Organisationernes Godkendelse. Meddelelse herom skal afgives senest den 19 Jan.

Elektropletarbejderne i København.

Ved et Fællesmøde den 2. Januar mellem Repræsentanter for Hoved-

organisationerne og Foreningen af Fabrikanter i Elektropletfaget i København og Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund, enedes man om at forhøje de bestaaende Overenskomster uforandret et Aar, indtil 1. Maj 1919 paa følgende Betingelser:

De den 2. Jan. bestaaende Timelønninger forhøjes saaledes:

Timelønninger indtil og med 60 Øre forhøjes med 5 Øre, do. fra 61—70 Øre forhøjes med 4 Øre, og Timelønninger over 70 Øre forhøjes med 3 Øre.

De hidtil ydede frivillige Dyrtidstillæg bortfalder.

For Tidsrummet indtil 1. Maj 1918 ydes der samtlige Arbejdere, der omfattes af de bestaaende Overenskomster, et Dyrtidstillæg af 15 % paa Ugefortjenesten og for Tidsrummet fra 1. Maj 1918 til 1. Maj 1919 et Dyrtidstillæg af 20 % paa Ugefortjenesten.

Denne Ordning faar tilbagevirkende Kraft fra 1. Novbr. 1917, saaledes at der for November og December Maaneder betales de mandlige Arbejdere, der faktisk stod i Arbejde paa Værkstederne den 31. Decbr. et Beløb af 20 Kr. pr. Arbejder og de kvindelige Arbejdere under samme Forhold 10 Kr.

For Arbejde som udførtes udenfor Fabrikken ydes desuden et Dyrtidstillæg paa 15 % til de for Gravørerne og Polererne i Prislisterne anførte Akkordpriser og til de faste Akkorder for disse Arbejdere.

Til Hjemmearbejdere, der den 31. Decbr. 1917 faktisk var beskæftigede for det paagældende Firma, betales et Beløb af 10 Kr.

Ovenstaaende Ordning er truffen under Forbehold af Organisationernes Godkendelse.

Karetmagerne i København, Jernindustrien m. m.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. Januar, mellem Dansk Karetmagerforbund, Karetmagermesterforeningen, i København, Sammenslutningen af Arbejdsgivere i Jern- og Metalindustrien, Rasmus Andersens Trævarefabrik, A/S N. Larsens Vognfabrikker og A/S Skandia, enedes man om følgende:

Den mellem Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og Snedkerforbundet i Danmark under 1. December 1917 afsluttede Overenskomst gøres gældende mellem undertegnede Organisationer, Enkeltvirksomheder og Rasmus Andersens Trævarefabrik med følgende yderligere Bestemmelser:

Prisliste for Karetmagerarbejde gældende for København og Frederiksberg af 7. Maj 1914 med Tillæg af 25 Marts 1916 forlænges uforandret til 1. Februar 1919 med følgende Dyrtidstillæg til de i Prislisten anførte Poster:

Arbejde ved	Haandarb.	Maskinarb.
Automobiler	2½ %	2½ %
Luksus- og Forretningsvogne	15 %	15 %
Arbejdsvogne	15 %	12½ %
Hjul	20 %	15 %

Opsigelse af denne Prisliste kan kun finde Sted overfor A/S N. Larsens Vognfabrikker, Karetmagermesterforeningen i København i Fællesskab eller af disse to Parter i Fællesskab overfor Dansk Karetmagerforbund.

Ved Fastsættelsen af Timelønsforhøjelsen — 5,4 eller 3 Øre — lægges den Timeløn, som den paagældende Karetmagersvend havde den 1. December, til Grund. Timelønsforhøjelser, som maatte være givne efter 1. December, fradrages i Forhøjelsen efter nærværende Ordning.

Efterbetalinger til Arbejderne i Henhold til denne Overenskomst finder Sted Lønningsdagen i Kalenderugen 6. Jan. til 12. Jan. 1918: I Efterbetalinger vedrørende Tiden fra 1. Decbr. at regne fradrages de i samme Tidsrum allerede udbetalte Dyrtidstillæg.

Nærværende Overenskomst er afsluttet under Forbehold af Organisationernes Godkendelse.

Centralisationen af Metalarbejdere i Danmark.

Til denne Centralisation hører følgende Organisationer: Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Dansk Formerforbund, Dansk Jern- og Metalsliberforbund, Dansk Gørtler- og Metalarbejderforbund og Dansk Metaltrykkerforbund. Ved Forhandling mellem Repræsentanter for denne Centralorganisation og for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark er der opnaaet Enighed om følgende:

I Henhold til den mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund trufne Aftale vedrørende Forhandling om Forlængelse af de løbende Overenskomster indtil Udløbstiden i 1919 har undertegnede Organisationer D. D. afsluttet følgende Overenskomst.

Alle de i Aaret 1918 udløbende Overenskomster, som er afsluttede mellem Organisationer indenfor Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark og Organisationer henhørende under Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark eller denne Organisation, forlænges 1 Aar Saadanne Bestemmelser i Overenskomsten af 31. December 1915 — hvorved de den Gang løbende Overenskomster forlængedes i 2 Aar — som ikke strider mod nærværende Overenskomst, forbliver fremdeles i Kraft.

Alle nuværende Timelønninger for mandlige Arbejdere, som er Medlemmer af Organisationer indenfor Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark, forhøjes

indtil og med 60 Øre med 5 Øre pr. Time,

over 60 Øre indtil og med 70 Øre med 4 Øre pr. Time og

over 70 Øre med 3 Øre pr. Time.

Alle Dag-, Uge- og Maanedslønninger faar en tilsvarende Forhøjelse, idet de nævnte Lønninger udregnes til Timeløn.

Ved Bestemmelsen af Lønningernes nuværende Størrelse medregnes ikke saadanne Tillæg som Udearbejdspenge, Rejsepenge, Smudspenge eller andre tilfældigt tilbagevendende Tillæg, men derimod faste Tillæg som fri Bolig, Brændsel, Kost m. m.

Al nuværende Praksis med Hensyn til almindelige Lønprincipper, Akkordsatser og Værkstedsprislister bliver uforandret.

Nærværende Overenskomst træder i Kraft fra og med 1. November 1917 at regne.

For at undgaa Besværet og Vanskeligheden ved at udregne, hvilke Udbetalinger til de enkelte Arbejdere nærværende Overenskomsts tilbagevirkende Kraft i November Maaned vil medføre, indgaar Jern- og Metalindustriens Sammenslutning paa til Afgørelse af samtlige Arbejderes Krav for November Maaned at udbetale et rundt Beløb paa Kr. 10,00 til enhver under Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark hørende Arbejder, som Fredag den 30. November faktisk er i Arbejde hos et Medlem af Jern- og Metalindustriens Sammenslutning. Udbetalingen vil finde Sted den første Lønningsdag efter nærværende Overenskomsts Vedtagelse og Underskrift.

Bestemmelsen om, at den nuværende Praksis med Hensyn til almindelige Lønprincipper, Akkordsatser og Værkstedsprislister, forbliver uforandret betyder, at der er truffet Aftale om, at der skal optages Forhandlinger paa de enkelte Fabrikker og Værksteder om en Revision eller Forhøjelse af bestaaende Priskuranter og Akkordbetalinger, saaledes at de vedtagne Timelønsforhøjelser bliver effektive hvad den samlede Fortjeneste angaar.

Portefeuille- og Rejsetøjsarbejderne.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 29. December, f. A. enedes man om følgende:

De løbende Overenskomster hos Firmaerne V. Danielsen & Co., Johannes Neye og The Dominion Belting Co. fornyes paa 1 Aar indtil 1. April 1919 paa følgende Vilkaar:

Samtlige 3 Firmaer betaler nedenstaaende Dyrtidstillæg:

Til mandl. Arbejdere over 18 Aar 25 Kr. pr. Maaned.

Til kvindl. Arbejdere over 18 Aar 15 Kr. pr. Maaned.

Til unge Mænd og Kvinder under 18 Aar 10 Kr. pr. Maaned.

Under Hensyn til, at The Dominion Belting Co. ikke anvender Akkord, betaler Firmaet et særligt Dyrtidstillæg til mandl. Arbejdere over 18 Aar at 2 Kr. pr. Uge, og til Kvinder og unge Mennesker under 18 Aar af 1 Kr. pr. Uge.

Samtlige nugældende Dyrtidstillæg bortfalder, dog saaledes at der ikke som Følge deraf maa finde nogen Reduktion Sted.

Sidste Stykke i § 3 i Neyes Overenskomst udgaar.

Ovenstaaende Overenskomst er af Arbejdernes Repræsentanter tiltraadt under Forbehold af Organisationens Sanktion.

Skibstømrerne i Aarhus.

Med A/S. Aarhus Skibsværft og Skibsbygmester H. Christoffersen har Skibstømrernes Fagforening afsluttet en ny Overenskomst, hvorefter følgende Lønsatser blev gældende:

1. Alt Arbejde udføres saa vidt muligt i Akkord. Naar der er sluttet Akkord med en eller flere Mand om Udførelsen af et Stykke Arbejde, skal disse saa vidt muligt udføre Arbejdet, dog kan der gøres Undtagelser; hvis en Mand bliver syg eller forlader Arbejdspladsen, kan der indsættes en anden i hans Sted. Skulde det indtræffe, at Mesteren indsætter flere Mand i Akkorden for at faa Arbejdet rettidigt færdigt, kan der forhandles om en Godtgørelse for eventuel Skade paa Akkorden.

2. Timelønnen er 70 Øre for alt Arbejde, der udføres i Akkord, og 80 Øre for Arbejde, som ikke udføres i Akkord. For Arbejde, som udføres i Akkord betales et Tillæg af 10 Øre pr. Time som Forskud paa Overskudet. Overskud udbetales procentvis i Forhold til det Timeantal, hver Mand har paa Akkorden. Overskud udbetales første Lønningsdag, efter at Arbejdet er færdigt. Ved enhver Akkord er Timeløn med Tillæg garanteret.

2 a. Der udbetales et Tillæg af 5 Øre pr. Arbejdstime som en midlertidig Dyrtidshjælp.

2 b. Unge Svendes Løn bliver 60 Øre i Timen. For Arbejde, der udføres i Akkord, betales et Tillæg af 10 Øre pr. Time som Forskud paa Overskudet.

2 c. Ældre Svende, hvis Arbejdsevne er forringet, har Ret til at arbejde for en lavere Løn, som fastsættes i Samraad med Mesteren og Bestyrelsen for Fagforeningen.

2 d. I Tilfælde af Tvistigheder mellem Mesteren og Arbejderne henvises til den af Mesteren sanktionerede og af Arbejderne valgte Tillidsmand.

3. Overarbejde betales med 50 pCt. Tillæg af Timelønnen, uanset om Arbejdet udføres i Akkord eller Timeløn. Overarbejdstiden regnes fra Dagarbejdstidens Ophør til Kl. 8 Aften.

Naar der om Vinteren i en længere Periode (mindst 14 Dage) arbejdes ved Lys, kan Dagarbejdstiden regnes fra Kl. 6½ Morgen til Kl. 5½ Aften eller 9½ Time.

4. Natarbejde betales med 100 pCt. Tillæg af Timelønnen, uanset om Arbejdet udføres i Akkord eller Timeløn. Natarbejdstiden regnes fra Kl. 8 Aften til Dagarbejdstidens Begyndelse.

5. Søn- og Helligdagsarbejde betales som for Overarbejde til Kl. 12 Middag, efter Kl. 12 som for Natarbejde. Grundlovsdagen efter 12 Middag betales ligeledes for Natarbejde.

Denne Overenskomst træder i Kraft ved dens Underskrift og kan først udløbe den 1. Oktober 1918 med 2 Maaneders Varsel. Opsiges den ikke til den Tid, fortsættes den, men kan til enhver Tid opsiges med ovenstaaende Varsel.

Timelønnen var tidligere 65 Øre plus 5 Øre for Reparationsarbejde, naar dette ikke udførtes i Akkord.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F E. Bording (V. Petersen. Kbhvn).

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 30 ✻ KØBENHAVN DEN 26. JANUAR 1918 ✻ 14. AARGANG

INDHOLD: Hjælp til de Arbejdsløse. Lov. Lønbevægelser og Konflikter (Fornyede Overenskomster). Adressefortegnelse.

Hjælp til Arbejdsløse.

Der har i den senere Tid været forhandlet mellem Repræsentanter for den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe og for Arbejdsløshedsnævnet om Ændringer i Loven om overordentlig Hjælp til Arbejdsløse. Ændringen tager Sigte paa at forbedre Understøttelsen og udstrække Huslejehjælpen til Ikke-Familieforsørgere m. m.

Den 16. Januar var Repræsentanter for Arbejdsløshedskasserne i hele Landet i et Antal af 200 samlet til Møde i København.

Paa dette Møde blev Resultatet af de førte Forhandlinger forelagt.

Lederen af Arbejdsløshedsinspektoratet, Frk. Black, indledede Mødet med en Tale, hvori hun gav sin fulde Tilslutning til Kravet om en hurtig Forøgelse af Hjælpen til de Arbejdsløse.

Kassereren for Metalarbejdernes Arbejdsløshedskasse, A. Johansen, forelagde og motiverede Ændringsforslagene, som han anbefalede meget varmt.

Man var fra alle Sider enige om at kræve Satserne for Understøttelserne betydeligt forhøjede og om at kræve den forholdsvis største Forhøjelse for de laveste Understøttelser. Der var ligeledes Enighed om, at de ugifte Arbejdsløse bør have Del i Huslejehjælpen og om, at der maa vidtgaaende Prisreguleringsforanstaltninger til ikke blot af Hensyn til de Arbejdsløse, men ogsaa af Hensyn til, at Arbejdsfortjenesten slet ikke strækker til over for de opskruede Varepriser. Blandt de mange andre Spørgsmaal, der blev berørt under Diskussionen, kan nævnes Muligheden for at udstrække Hjælpen ogsaa til unge Arbejdere under 18 Aar.

Kl. 5½ sluttede Mødet med Vedtaglse af følgende

Resolution:

Foranlediget af den stærkt stigende Arbejdsløshed, hvis Omfang allerede for nærværende forlænger Arbejdsløshedsperioderne for de Arbejdsløse i en Udstrækning, der ganske nedbryder den enkeltes økonomiske Modstandsevne og i Forbindelse med den herskende Dyrtid skaber Nød og Tomhed i Hjemmene, udtaler Aarsmødet, at de hidtil trufne Foranstaltninger til Imødegaaelse af Arbejdsløsheden og dens Følger maa anses for ganske utilstrækkelige, og henstiller til Regering og Rigsdag at træffe øjeblikkelige Foranstaltninger til at raade Bod herpaa.

I den Henseende gøres opmærksom paa,

at Varigheden af Lov af 27. Oktober 1917 bør forlænges ud over den nugældende Frist af 1. April d. A.,

at der i saa vidt Omfang, som Materialernes Tilvejebringelse gør det muligt, iværksættes Arbejder til Imødegaaelse af Arbjdsløsheden,

at der bør lægges forøget Vægt paa Gennemførelsen af prisregulerende Foranstaltninger, saaledes at den Arbejdende kan leve af sin Arbejdsløn, og den Arbejdsløse kan komme igennem med sin Understøttelse,

at der paa en eller anden Maa-

de sikres Hjælp til de unge Arbejdere under 18 Aar,

at de i Lov af 27. Oktbr. 1917 under § 6 anførte Tillægssatser bør forhøjes betydeligt,

at den i § 7 anførte Huslejehjælp for Familieforsørgere bør udvides til at omfatte en lignende Ydelse for Ikke-Familieforsørgere,

at Bestemmelserne i § 8 maa gives en saadan Form, at Hjælpekassernes Dyrtidsydelser for at hjælpe de Arbejdsløse, hvor Forholdene kræver det, ikke hindres af Paragrafens Ordlyd, samt endelig,

at den i § 4, 1. Stykke, fastsatte Sum forhøjes for indeværende Finansaars Vedkommende, saa at den bliver tilstrækkelig til at kunne sikre Kasserrnes fortsatte Opfyldelse af deres vedtægtmæssige Forpligtelser. (Der sigtes her til det Ekstrabeløb af 1 Mill. Kr., der er stillet til Raadighed for Arbejdsløshedskasser, som er særlig haardt ramt af den ekstraordinære Sitiation.

Resolutionen, der slutter sig ret nøje til Fællesudvalgets Arbejde, blev vedtaget enstemmig.

Arbejdsløshedsnævnet har derefter holdt Møder om Sagen for at udarbejde en Indstilling til Indenrigsministeren.

Lov

om Ændringer i og Tillæg til Lov Nr. 397 af 28. December 1916 om kommunale Dyrtidsforanstaltninger (Dyrtidsloven).

§ 1.

I nærværende Lov betegnes Lov Nr. 397 af 28. Decbr. 1916 og Lov Nr. 320 af 22. Decbr. 1915 som henholdsvis Dyrtidsloven af 1916 og Dyrtidsloven af 1915.

§ 2.

Til de Foranstaltninger, som Kommunerne er berettigede til at træffe i Henhold til § 1 i Dyrtidsloven af 1916, henregnes ogsaa de ved Dyrtiden vanskeligt stillede Beboeres Forsyning med Belysningsmidler.

§ 3.

Det i § 5 i Dyrtidsloven af 1916 omhandlede Beløb af 15 Kr. pr. Indbygger, som ifølge den nævnte Lov kan anvendes til Foranstaltninger efter Lovens § 1, forhøjes til 27 Kr. pr. Indbygger.

§ 4.

Til Dækning af de paa Kommunerne faldende Udgifter ifølge denne Lov kan Tilllægsskat udskrives i Overensstemmelse med Reglerne i §§ 8—9 og 11—12 i Dyrtidsloven af 1916, for Københavns og Frederiksbergs Vedkommende §§ 7 og 9—11 i Dyrtidsloven af 1915.

§ 5.

Den i Dyrtidslovene omhandlede Grænse for Paaligningen af Tillægsskat til den personlige Kommuneskat for 1917—18 (for København og Frederiksberg tillige for 1918—19) kan fastsættes forskelligt til Dækning af Udgifter henholdsvis efter § 1 og § 2 i Dyrtidsloven af 1916, jfr. Dyrtidsloven af 1915.

§ 6.

Ved Paaligning af Tillæggskat til den personlige Kommuneskat for 1917—18 (for Københavns og Frederiksberg Kommuners Vedkommende tillige for 1918—19) ifølge Dyrtidslovene kan Kommunalbestyrelsen bestemme:

a) at der for de Skatteyderes Vedkommende, der skal svare Tillægsskat, i det Indtægtsbeløb, hvoraf den ordinære personlige Kommuneskat faktisk beregnes, sker et Fradrag. Dette Fradrag skal være ens for alle de Skatteydere, der falder ind under den personlige Tillægsskat, og kan ikke sættes højere end det af Kommunalbestyrelsen for Tillægsskatten fastsatte skattefrie Beløb,

b) at Skatten lignes paa vedkommende Skatteyders Indtægt efter en Skala, der fastsættes indenfor Rammerne af den Skala, som indeholdes i § 1 i Lov Nr. 144 af 8. Juni 1912 om Indkomst- og Formueskat til Staten, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr. 128 af 10. Maj 1915 og Lov Nr. 486 af 13. Oktbr. 1917.

Under Iagttagelse af den i fornævnte Lov fastsatte Progression bestemmer Kommunalbestyrelsen med Indenrigsministeriets Samtykke den Skala, hvorefter den personlige Tillægsskat skal lignes paa Indtægter, der ligger over den af Kommunalbestyrelsen vedtagne Fritagelsesgrænse. Ved Fatsættelsen af den for vedkommende Kommune gældende Skala bliver at iagttage, at Skalaen ansættes saaledes, at der kan paaregnes at indkomme de til Dækning ved Tillægsskat fornødne Beløb. Saafremt nogle af de i Statsskattelovene omhandlede Indtægtsgrupper ved Fastsættelsen af den for en Kommune gældende Skala for Paaligning af Tillægsskat ønskes samlede under eet, kan Indenrigsministeriet meddele Tilladelse hertil.

Ved Indtægt forstaas det Indtægtsbeløb, hvoraf den ordinære personlige Kommuneskat faktisk beregnes.

Dette Indtægtsbeløb er bestemmende for det Trin af fornævnte Skala, som under Hensyn til denne Paragrafs 2. Stykke vil være at anvende, og Tillægsskatten beregnes derefter af det Beløb, der udkommer, efter at det under ovenstaaende Litra a) ommeldte Fradrag eventuelt har fundet Sted.

§ 7.

Denne Lov træder straks i Kraft.

NB. Loven er underskrevet den 21. Decbr. 1917.

Lønbevægelser og Konflikter.

Fornyede Overenskomster.

Kuskene i Aarhus, Odense, Esbjerg og Svendborg.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 17. Januar enedes man om at forny Kuskeoverenskomsterne for ovennævnte Byer til 1. April 1919 paa følgende Vilkaar:

Aarhus: Der gives et Dyrtidstillæg paa 6 Kr. pr. Uge fra og med Lørdag Morgen d. 19. ds. samt en Gang for alle 12 Kr. til hver Kusk, der i Øjeblikket er i Arbejde hos Vognmandsforeningens Medlemmer.

Odense: Der gives et Dyrtidstillæg paa 6½ Kr. pr. Uge fra og med Lørdag Morgen d. 19. ds. samt en Gang for alle 12 Kr. til hver Kusk, der i Øjeblikket er i Arbejde hos Vognmandsforeningens Medlemmer.

Esbjerg: Der gives et ugentligt Dyrtidstillæg af 3 Kr. indtil 1. April 1918, af 5 Kr. fra 1. April 1918 til 1. November 1918 og derefter 4 Kr. pr. Uge. I Overenskomsten foretages følgende Ændringer: I § 2, 2. Stykke ændres »5 Kr.« til »6 Kr.«, i §§ 4 og 5 forhøjes Satserne med 25 %.

Svendborg: Der gives et ugentligt Dyrtidstillæg af 6½ Kr., der betales fra 1. November 1917, dog med Fradrag af de frivillige Dyrtidstillæg, der i den Tid maatte være ydet.

Maanedslønnede Folk lønnes fra 1. November 1917 med 60 Kr. pr. Maaned foruden Kost og Logi.

For Lystkørsel om Søndagen ydes 20 %.

Alle hidtil betalte frivillige Dyrtidstillæg bortfalder og Overenskomsterne er indgaaet under Forbehold af Organisationernes Godkendelse.

Skomagerne i Nordre Birk.

Ved et Fællesmøde den 8. Januar d. A. mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Nordre Birks Skomagermester- og Skotøjshandlerforening og Dansk Skotøjarbejderforbund enedes man — under Forbehold af Organisationernes Sanktion — om at forlænge Overenskomsten af 1. Juli 1916 indtil 1. April 1919 paa følgende Betingelser:

Det hidtil gældendende frivillige Dyrtidstillæg bortfalder.

Der ydes fra 1. Januar d. A. til 1. April 1919 et ugentlig Dyrtidstillæg paa 20 pCt. til den fortjente Ugeløn.

Endvidere vedtoges en mindre Ændring i Priskuranten.

Adressefortegnelse

over

Forbundene og enkeltstaaende Fagforeninger under De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Forbund.

Arbejdsmandsforbund, Dansk. H. C. Andersensgade 14, St. K. Telef. 2140.

Kommunalt Arbejderforbund, Colbjørnsensgade 7, St. B. Telef. Vester 2735.

Kvindeligt Arbejderforbund, Nansensgade 21 N. Telef. 5123.

Bageri- og Konditoriarbejderforbundet. Falkonerallé 122, St. Telef. Nora 3451.

Barber-, Frisør- og Parykmagerforbund, Dansk, Nansensgade 84. Telef. 11,518.

Billedskærer- og Dekorationsbilledhuggernes Forbund. E. Otendal, Rosenvej 2 Ø. Telef. Øbro 194.

Bogbinderforbundet, Rosengaarden 12 K. Telef. Byen 4293.

Brolæggerforbund, Dansk. Gert Olsen, Drogdensgade 3 [3]. Telef. Amager 1287x.

Bødkerforbundet, Krystalgade 24 [2] K. Telef. Byen 2919.

Børsteindustriarbejderforbundet i Danmark, Peter Fabersgade 5 [1] N.

Drejerforbundet. M. Arnsfelt, Solitudevej 5 A [2] N. Telef. Nora 1275.

Elektrikerforbund, Dansk. Griffenfeldtsgade 6 [1] N. Telef. 7918.

Forgylderforbundet. Georg Nielsen, Ørnevej 36 L.

Formerforbund, Dansk, Gl. Kongevej 6 [1] B. Telef. Byen 2125.

Forsikringsfunktionærernes og Inkassatorernes Forbund. Fr. Hagengaard. Toftegaards Allé 14 [3], Valby. Telef. Valby 558 x.

Gartnerforbund, Dansk, Baggesensgade 27, St. N. Telef. Nora 2720 x.

Glarmestersvendenes Forbund. Rømersgade 22 [2] K. Telef. Byen 605 x.

Glasarbejderforbund, Dansk, C. J. Olsen, Sals Allé 5, Kastrup.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund. G. Schou. Kildevældsgade 16 [1]. Telef. Strand. 293 y.

Gørtler- og Metalarbejderforbundet. C. Madsen. Gl. Kongevej 6. Telef. Byen 1002 y.

Handskemagerforbundet. Ludvig Nielsen, Birkegade 15 B [4] N.

Hattearbejderforbundet. Th. Sundby, Langøgade 10. Str. Telef. Str. 753 y.

Hvidgarverforbund, Dansk. C. Meisner, Bragesgade 14, L.

Jærn- og Metalsliberforbund, Dansk. Gl. Kongevej 6

Karetmagerforbund, Dansk. Thuresensgade 6 St. K. Telef. Byen 1904 x og Godth. 479 y.

Kedel- og Maskinpasserforbund, Dansk. Wesselsgade 7 [1] N. Telef. Central 9975 (Formanden) og Valby 362 y (Sekretæren).

Keramisk Forbund. Allégade 14. Telef. Vester 1354 u.

Korkskærernes- og Sorterernes Forbund. V. Nørregaard, Mysundeg. 22 St. Telf. Roskilde 170.

Landarbejderforbundet. Oskar Levinsen. Jernbanegade, Fredensborg. Telef. Fredensborg 123.

Litografisk Forbund, Dansk. Larslejstræde 1. Telef. Byen 3575.

Lohgarvernes Forbund, J. Johnsen, Sønder Allé 13, Valby. Telef. Valby 60 y.

Lokomotivmandsforbund, Danske Privatbaners. N. Th. Brix, Ny Kjærvej, Aalborg.

Malerforbundet, Rømersgade 24 [1] K. Telef. 10385.

Metaltrykkerforbund, Dansk. Oluf Olsen, Gl. Kongevej 6. B.

Mølleriarbejderforbund, Dansk. N. J. Andersen, Prins Jørgensgade 2 A. N. Telef. Nora 3634 x.

Papirindustriarbejderforbundet. Martin Olsen, Lisbjergbakken, Næstved. Telef. Næstved 856.

Rebslageriarbejderforbund, Dansk. Jacob Sørensen, Brønderslev.

Sadelmager- og Tapetsererforbund, Skand. Graabrødretorv 13. Telef. Byen 206.

Skibstømrerforbund, Dansk. H. P. Rasmussen, Nyborg Landevej 18, Svendborg.

Skorstensfejersvendenes Forb. Edv. Jensen, Mathildevej 16, St. F. Telef. Godthaab 1484 x.

Skotøjarbejderforbund, Dansk. Rømersgade 22 [2] K. Telef. Byen 607.

Skrædderforbund, Dansk. Hauserplads 14 [1]. Telef. 10518.

Slagteriarbejderforbund, Dansk. Nørrebrogade 84. N. Telef. Nora 558.

Smede- og Maskinarbejderforbund, Dansk. Gl. Kongevei 6. Telef. 5121 og 8221.

Snedkerforbundet, Rømersgade 22 [4]. Telef. 4215.

Stenarbejderforbund, Dansk. Janus Ipsen, Vang pr. Hasle.

Stukkatørernes Forbund. F. W. Jensen, Holtegade 11 [1] L. Telef. Taga 557 y.

Sukkervare-Chokolade- og Biskuitarbejdernes Forbund, J. D. Becker, Guldbergsgades Forl. 101 [3]. Telf. Nora 789 y.

Tekstilarbejderforbund, Dansk. Julius Blomsgade 4 [2] L. Telef. Taga 1066.

Tobaksarbejderforbundet, Rømersgade 22 [3] K. Telef. Byen 606.

Træindustriarbejderforbundet, Nørrebrog. 15 [1] N. Telef. Nora 462.

Typografforbund, Dansk. Gamle Kongevej 1 C. [1] B. Telef. 4331.

Enkeltstaaende Fagforeninger.

Kurvemagernes Fagf. Aug. Pehrson, Rosagade 104.

Fajanceovnbyggernes Fagf. F. Weinoldt, Istedgade 66.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsg. 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

Trykt hos F E. Bording (V. Petersen. Kbhvn).

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 31 ❋ KØBENHAVN DEN 2. FEBRUAR 1918 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Syndikalistiske Rumlerier. Dyrtidsforanstaltninger. Lønbevægelser og Konflikter. Fornyede Overenskomster). Arbejdsanvisningen.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Januar 1917.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Februar 1918.

Forretningsudvalget.

Syndikalistiske Rumlerier

Fagoppositionens Sammenslutning eller Syndikalisterne, som er et og det samme, har nu i 5 à 6 Aar efter Evne giort, hvad de formaaede, for at bringe Splid og Spektakel mellem Arbejderne. Paa faglige Møder har de æreskændt de ledende Mænd, stemplet disse som Forrædere mod Arbejdernes Sag og paa alle Maader overdænget dem med Smuds.

Fagforbundene, som er Frugten af en naturlig Udvikling gennem en Menneskealder, stemples som værdiløs i Arbejdernes Kamp mod Arbejdsgiverne. Slaa Fagforbundene i Stykker! raaber disse Personer. Del dem i hundrede Stykker og lad de afskaarne Dele løbe sammen med afskaarne Dele af andre Fag.

Slaa Overenskomsterne i Stykker, raaber de. Væk med alt det, som skaber lovlige og ordnede Forhold mellem Arbejdernes og Arbejdsgivernes Organisationer.

Lav Sabotage, foretag direkte Aktion og udspioner Fagforbundene, mistænkeliggør de kooperative Foretagender, ringeagt det Arbejde, som vore Tillidsmænd i Stat og Kommune udfører.

Ja, saaledes ser i det væsentligste Syndikalisternes Program ud, og for det har de arbejdet ihærdigt. Der udgives et Blad en Gang om Ugen, og dette indeholder saa hadske Angreb mod Arbejderpartiet, dets Institutioner og ledende Mænd, saa selv kapitalistiske Blade som »København« og »Vort Land« stilles ganske i Skyggen, og det vil dog sige noget.

Alle Angreb er dog prellet af. Vore faglige og politiske Organisationer saavel som de kooperative Virksomheder er paa Trods af de anarkistiske og syndikalistiske Rumlerier vokset meget stærkt i disse Aar. Den sunde Fornuft hos den arbejdende Befolkning har gennemskuet det forløjede i den syndikalistiske Bevægelse og holder sig paa de gamle, prøvede Baner.

Det er da ogsaa givet, at den ringe Frugt, som Syndikalisterne har høstet, trods deres ihærdige Bestræbelser, har bragt Lederne i daarligt Humør, og de har derfor nu sat alt ind paa ét Kort. Det skal nu være Knald eller Fald. De for Tiden herskende vanskelige Forhold, som Krigen har fremkaldt, og som har skabt en stor Skare af Arbejdsløse, skal nu bruges som Basis for syndikalistiske Operationer. I November f. A. holdt Lederne et Landsmøde i Odense.

Efter dette Møde er der udsendt Parole til alle Byer om at oprette Arbejderudvalg, valgt af Arbejdsløse, og om at danne Organisationer for Arbejdsløse. Hensigten er jo let at gennemskue. I Forsamlinger af Folk, som er uden Beskæftigelse, er der altid en berettiget Bitterhed over Forhol-

dene, og der vil altid findes Jordbund for Ord, som fordømmer de bestaaende Samfundsforhold, og i saadanne Forsamlinger vil del være let at opildne til uoverlagte Handlinger. Dertil kommer det, som vel ikke spiller den mindste Rolle, dèr kan man saa rart overfor store Forsamlinger, som det jo ellers kniber med at faa i Tale, rette de kendte Angreb mod det socialdemokratiske Arbejderparti og dets Virksomhed. Bare slaa det forhadte Parti i Stykker, saa er Vejen banet for Syndikalisterne og deres Blade. Dette er Hovedhensigten med Møderne, alt andet er kun Bedrag.

I København blev der efter Tilskyndelse af den herværende Syndikalistklub af nogle Arbejdsløse afholdt et Møde den 13. Decbr. f. A., paa hvilket Syndikalisternes Førere førte Ordet. Hensigten var allerede den Gang at arrangere en Demonstration mod vort Parti, men denne Plan kom ikke til Udførelse, thi da de Arbejdsløse henvendte sig til vort Blad og til Fællesorganisationen, tilbød man Medvirkning til ærligt Arbejde for de Arbejdsløses Sag. Ved Sammenkomster mellem det nedsatte Udvalg, hvori nogle Syndikalister havde faaet Sæde, og vort Partis kommunale og politiske Repræsentanter oplystes det, at Socialdemokratiets Tillidsmænd overalt var optagne af at berede Vejen for Reformer med reelt Indhold, og at man meget snart kunde vente Lovforslag gennemført, som i høj Grad vilde forbedre de Arbejdsløses Kaar.

Udvalget, der samarbejdede med Fællesorganisationens Ledelse, besluttede at afholde to Møder for Arbejdsløse den 9. Januar. Fagforeningerne støttede med Glæde en værdig offentlig Demonstration til Fremme af Socialdemokratiets Arbejde og anbefalede Henvendelsen til Rigsdagen, understøttet af Processionen fra de to Møder. Denne Demonstration forløb som Helhed mønsterværdigt, men der forefaldt ved den Lejlighed enkelte Optrin, som var de københavnske Arbejdere uværdige og uvedkommende, for saa vidt som de foranstaltedes af Syndikalist-Agitatorer.

Samarbejdet blev imidlertid umuliggjort af Syndikalisterne i Udvalget, fordi de bag det samlede Udvalgs Ryg planlagde Demonstrationer af agressiv Karakter, for hvilke Arbejderne og deres Organisationer saa skulde haft Skylden, ligesom Socialdemokraterne naturligvis skulde beskyldes for de Foranstaltninger, som offentlige Myndigheder mulig fandt det fornødent at iværksætte.

Arbejdernes Fællesorganisation i København afholdt i den Anledning Møde den 23. Januar; dette var besøgt af ca. 600 Bestyrelsesmedlemmer, og der blev med alle Stemmer mod 4 vedtaget en saalydende Resolution:

Bestyrelserne for de københavnske Fagforeninger, samlet til Møde Onsdag d. 23. Januar, udtaler deres Anerkendelse af og fulde Tilslutning til det Arbejde, der fra Fællesorganisationen og det socialdemokratiske Parti er udført for at forbedre Forholdene for de mange Tusinde arbejdsløse, der paa Grund af Krigen er uden Arbejde og paa Grund af kapitalistisk Aager er ude af Stand til at opretholde Livet for de hidtidige Understøttelser.

Der er nu dannet en selvstændig »Organisation for Arbejdsløse«, hvorved man vil dele Arbejderklassen og svække Organisationerne, og man søger fra Arbejderorganisationernes Fjender — Syndikalisterne — at benytte denne »Organisation« til Basis for de mod Arbejderklassens faglige og politisk Organisationer rettede Angreb.

Forsamlingen kan ikke anerkende Berettigelsen af en saadan Organisation for Arbejdsløse. De faglige Organisationer varetager saavel de Arbejdsløses som de Arbejdenes Interesser, og dette fremgaar ikke mindst af den fuldt solidariske Maade, hvorpaa Arbejdsløshedskasser er oprettede i alle Fag. Fagorganisationerne vil til enhver Tid varetage alle Medlemmers Interesser, men kun ved en enig og samlet Optræden af saavel Arbejdende som Arbejdsløse vil man være i Stand til at fremtvinge Resultater saavel fra Arbejdskøberne som fra Lovgivningsmagten.

Forsamlingen opfordrer de Arbejdsløse til at afvente Rigsdagens Behandling af Lovforslaget om Hjælp til Arbejdsløse og til ikke at lade sig forlede til de uovervejede og skadelige Demostrationer, som Syndikalisterne søger at ophidse til, uden Hensyn til Følgerne.

Tillige opfordrer man den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe til med al sin Kraft og med den samlede organiserede Arbejderklasse som Rygstød at kræve de

andre Partiers Medvirkning til Gennemførelsen af Lovforslaget i den Skikkelse, Arbejdsløshedsnævnets Flertal har givet det.

Det Arbejde, der er paabegyndt til Fordel for de Arbejdsløse, bør fortsættes, og for at støtte vort Partis Bestræbelser, opfordres de Fagforeninger, der har et større Antal Arbejdsløse, til at afholde faglige Møder, paa hvilke de Arbejdsløse oplyses om foreliggende Forhold og faar Lejlighed til at fremsætte Ønsker og Synspunkter.

For endvidere at kunne fortsætte Bestræbelserne til Femme af Arbejde og andet, der er til Gavn for de Arbejdsløse, besluttes det, at der efter nærmere Forhandling nedsættes et Udvalg, hvori Repræsentanter for større Fag faar Sæde. valgt af de betræffende Fagforenings-Bestyrelser eller Generalforsamlinger.

Syndikalisterne havde fastsat deres Aktion til Tirsdag den 29. Januar. Alle Dagblade havde vidt og bredt omtalt dette og meddelt Enkeltheder om Planen, og navnlig bebudede et syndikalistisk Flyveblad Lørdag Aften 26. Januar, at der skulde iværksættes Generalstrejke. Paa den Maade blev alle Menneskers Nysgerrighed vakt i en sjælden Grad.

Der blev heller ikke sparet paa det ydre Apparat i Arrangementet. Flyvebladet var i stort Format og trykt i et Kæmpeoplag. Det blev Lørdag Aften omdelt programmæssigt paa alle Færdselsaarer og Knudepunkter i København. I Flyvebladet havde man forsaavidt stemt Tonen ned, som man afstod fra enhver Opfordring til Voldsomheder. Tværtimod understregede man stærkt, at den forestaaende Demonstration skulde være aldeles fredelig. Des stærkere angreb man Arbejdernes Organisationer og dets Tillidsmænd, som beskyldtes for Forrædderi osv. efter den kendte syndikalistiske Recept. Iøvrigt opfordredes alle Arbejdsløse til almindelig Deltagelse i Demonstrationen, de Arbejdende opfordredes til at udeblive fra Arbejdet, og alle opfordredes til at holde deres Børn hjemme fra Skolen. Tirsdag Morgen tidlig skulde Arbejdsløse samles udenfor Fabrikkerne og opfordre de mødende Arbejdere til, ikke at gaa ind, men slutte sig til Demonstrationen. Kl. 12 skulde man samles til Kæmpemøde paa Grønttorvet, og efter dette skulde man gaa i Procession til Rigsdagen.

For at forebygge enhver Misforstaaelse lod Fagforeningerne Søndag den 27. Januar Bladet »Social-Demokraten« bringe en kort Henvendelse af følgende Ordlyd:

Til

De fagorganiserede Arbejdere.

»Med den herskende Arbejdsløshed og Nød som Middel har nogle uansvarlige Personer forsøgt at optræde i de organiserede Arbejderes Navn, og — efter hvad der meddeles os — for de kommende Dage planlagt forskellige Demontsrationer Der tales forblommede Ord om visse voldsomme Midler, der skal bringes i Anvendelse, hvor det endog synes, at man har tiltænkt de Arbejdsløses Hustruer og Børn at spille en Rolle. Endvidere bebudes der en Opfordring til almindelig Arbejdsnedlæggelse.

Undertegnede finder Anledning til at protestere og til at advare Arbejderne mod den Provokation, som her er planlagt.

Gennem Organisationerne og gennem sine parlamentariske Repræsentationer har den danske Arbejderklasse bestræbt sig for at gennemføre de bedst mulige Foranstaltninger under Krigens vanskelige Forhold. Det, der er naaet, kan fuldt ud staa Maal med Forholdene i et hvilket som helst andet Land. Man har desuagtet beredvilligt sluttet sig til de Arbejdsløses yderligere Krav, understøttet deres Demonstrationer, hvor disse holdt sig i Kontakt med de ansvarlige Organisationer, og er nu midt i Bestræbelser i Stat og Kommune for yderligere Hjælp til de Arbejdsløse til Husly, Brændsel og Pengehjælp i forskellig Form, og i Bestræbelser for at faa Arbejde i Gang til Modvirkning af selve Arbejdsløsheden.

At der er Brug for denne yderligere Hjælp til de Arbejdsløse og deres Familier kan end ikke de argeste Kapitalistrepræsentanter og deres Presseorganer bestride. Der er da ogsaa Mulighed for, at Bestræbelserne for denne Hjælp vil krones med Held, hvis Arbejderne i Enighed støtter dem. Men hvis Arbejderne af uansvarlige Personer lader sig lokke paa Afveje, vil der opstaa den alvorligste Fare for de allerede vundne Goder og for de Muligheder, som er til Stede for Fremtiden. Ved at give sig Provokatørerne og dermed Tilfældighederne i Vold vil den enkelte desuden kunne udsætte sig for personlige Ubehageligheder, som ingen anden vil tage Ansvaret for.

Vi opfordrer derfor indtrængende vore Medlemmer og deres Familier til ikke at efterkomme nogen Opfordring til Arbejdsstandsning eller til Demonstrationer af nogen Art, som fremkommer fra andre end de ansvarlige Fagforeninger, som undertegnede repræsenterer.«

Henvendelsen var underskrevet, praktisk talt af alle Fagforeningsfor-

mænd i København. En Opfordring af lignende Indhold bragtes om Mandagen af Partipressen i Provinserne, underskrevet af Forbundsformændene.

Saa kom endelig Dagen. hvor Syndikalisterne skulde vise deres Magt, og ved Hjælp af Arbejdsløsheden tiltage sig Førerskabet i den danske Fagbevægelse. Vejret, som jo ved alle Masseoptog er en væsentlig Faktor, var dem saa gunstigt som vel mulig mildt stille og uden Regn.

Men desuagtet blev det en stor Fiasko. »Aktionen« med Børnene blev en Fiasko. Paa Forespørgsel fra Dagbladene oplyste Skoledirektionen Dagen efter at Forsømmelses-Procenten havde været nøjagtig som ellers. Strejkeplanen blev en Fiasko. Ganske faa Arbejdere udeblev enkelte Steder. Kun paa en eneste Fabrik udeblev Smedene, nemlig Nielsen & Winthers Værktøjsfabrik paa Blegdamsvej: Her havde Direktøren, Kaptajn Rambusch nogle Dage i Forvejen tilkaldt Hoved-Tillidsmanden og rejst Spørgsmaalet overfor ham paa en saadan Maade, at det maatte opfattes som en Opfordring til at standse Arbejdet om Tirsdagen og gaa med i Demonstrationen. Der maatte nu holdes Møde om Sagen og her vedtog Arbejderne med én Stemmes Flertal at standse.

Det lykkedes altsaa Syndikalisterne at standse en eneste Fabrik men efter *Arbejdsgiverens Opfordring!*

Og selve Kæmpemødet og Demonstrationen blev en Fiasko. Antallet af Mennesker opgives af Dagbladene noget forskelligt, fra 4—5 op til 8000. Den der skriver dette saa ikke Demonstrationen og har saaledes ikke noget personligt Skøn. Men selv om man holder sig til det højeste Tal, 8000, er det overmaade ringe i Forhold til Byens Størrelse og den Forhaandssensation, som var skabt ved alle Dagbladenes Omtale af Demonstrationen. Alle Beretninger gaar ud paa at nysgerrige Tilskuere var de fleste.

Ankommen til Rigsdagen sendte Demonstranterne en Deputation ind til Forhandling med Ministeriet, Præsidiet, Finansudvalget og Udvalget for den nye Lov om ekstraordinær Støtte for Arbejdsløse. Tiden faldt de ventende lang, og der rejste sig Røster for at vælge en Deputation Nr. 2 til at gaa ind og lede efter Deputation Nr. 1. En af Syndikalisternes værste Brølere, Laurids Hansen, maatte op paa en improviseret Talerstol og mane til Taalmodighed, i Sandhed en ganske ny og overmaade bemærkelsesværdig Situation.

Menneskemassen var skrumpet stærkt sammen, da endelig Udvalget kom tilbage og aflagde Beretning. Parolen blev givet, at man skulde marchere tilbage til Grønttorvet, der som bekendt ligger ganske tæt ved Social-Demokratens Bygning. Men det var kun en lille bedrøvelig Hær, som fulgte denne Parole, og mange faldt fra undervejs. Kun nogle faa Hundreder ankom til Grønttorvet. Slaget var tabt. Generalerne lod uden større Højtidelighed Tropperne gaa fra hverandre. Lidt senere samledes en Haandfuld af de mest principfaste foran Social-Demokratens Bygning og hujede og peb lidt.

Dermed var »Dagen« tilende, og der blev altsaa ikke etableret russiske Tilstande i København denne Gang. At Syndikalisternes Forehavende vilde mislykkes, var enhver Kender af dansk Arbejderbevægelse paa Forhaand paa det rene med. Men at det skulde blive en saa stor Fiasko havde dog vist ingen ventet.

Med Hensyn til den nye Lov er Demonstrationens eneste Resultat det, at Lovens endelige Vedtagelse er bleven forsinket nogle Dage.

I Provinserne forløb Dagen trods de udfoldede store Anstrængelser de fleste Steder endnu mere tam og fredelig end i København.

Dyrtidsforanstaltninger i København.

Efter Krigens Udbrud nedsatte Magistraten og Borgerrepræsentationen i København et Fællesudvalg med det Formaal, at planlægge og

træffe Foranstaltninger som var paakrævet under de ekstraordinære Forhold, som Krigen har fremkaldt. Dette Udvalg har, i Henhold til den Opgave som var det paalagt, ladet udføre en Række betydningsfulde Foranstaltninger som for indeværende Regnskabsaar vil beløbe sig til ca. 26 Mill. Kr. Dette Beløb fordeler sig paa følgende Maade.

Til *Arbejdsløshedskasserne* 600,000 Kr., og som Tilskud til ekstraordinær Arbejdsløshed i Henhold til Lov af 27. Oktober 1917 — 412,000 Kr.

Til *Sygekasserne* 850,000 Kr.

Tilskud til *Bespisning* 810,000 Kr.

Mælkerabatbilletter 900,000 Kr.

Enkebørnsunderstøttelse 180,000 Kr.

Understøttelsesforeninger 1 Mill. Kr.

Almindelig Dyrtidshjælp 2,500,000 Kr.

Rugbrød. Til Nedsættelse af Rugbrødspriserne er der ydet et Beløb af 882,857 Kr. Tilskud til Kul som Bagerne bruger er der ydet 660,000 Kr.

Brændselsforsyningen. Efter Indstilling fra Fællesudvalget har Kommunalbestyrelsen vedtaget, at levere hver Husstand 6 hl. Koks til en Pris af 5 Kr. pr. hl. Da Tilførslerne viste at være forholdsvis gunstige vedtog Fællesudvalget at levere Befolkningen yderligere 6 hl. til samme Pris,

Paa Grundlag af de indvundne Erfaringer anslaar man det Beløb, der vil medgaa paa den Konto til 5,790,000 Kr.

Smørrabatmærker. Der er tilstaaet hver Indbygger Rabatmærker à 10 Øre, som gælder til Nedsættelse af Priserne ved Indkøb af Kød, Flæsk Fedt, Smør og Margarine.

Hertil vil medgaa 2,282,057 Kr.

Flæskerationeringen. Der skal ved Kommunens Foranstaltning til Brug ved Flæskerationeringen nedsaltes ca. 7½ Mill. kg. Flæsk, beregnet efter et Forbrug for Tiden indtil 31. Oktober 1918 af 14 kg. pr. Individ. Der er til Dato nedsaltet ca. 5 Mill. kg. Imidlertid leveres Flæsket ikke til Maksimalpris, men Kommunen maa betale 2 Kr. 2½ Øre pr. kg., medens man maa sælge til Maksimalpris: 1 Kr. 50 Øre pr. kg. Herved vil der, uanset at Kommunen oppebærer et Statstilskud af 32½ Øre pr. kg, fremkomme et Underskud som for indeværende Finansaar er anslaaet til 1,470,000 Kr. beregnet efter 4½ Mill. kg. For 7½ Mill. kg. vil Kommunens Tilskud blive ialt 2,450,000 Kr.

Nedsættelse af Gaspriserne vil andrage ca. 1 Mill. Kr.

Brændsel til velgørende Institutioner vil udgøre ca. 450,000 Kr.

Mælkeordningen. Det er paalagt Københavns Kommune i Forbindelse med omliggende Kommuner: at fremskaffe det til Byens Forsyning nødvendige Mælk; svarende til ⅖ Liter pr. Individ, mod at faa Andel i det ved Eksport af Mælkeprodukter fremkomne Overskud.

Mælken skal betales med 28 Øre pr. kg. Fragten hertil anslaas til ca. 2 Øre pr. Liter og Omkostningerne ved Mælkens Behandling, Udbringning, Forhandling m. m. til 11 Øre pr. Liter. Saafremt Mælken skal forhandles til en Detailpris af 40 Øre pr. Liter Sødmælk vil Kommunens Tilskud blive ca. 150,000 Kr. i Januar Kvartal 1918.

Sildnedsaltning. Fællesudvalget besluttede i Efteraaret at nedsalte 5000 Tdr. Sild. Den største Del af disse er solgt, saaledes at Beholdningen for Tiden kun udgør 1500 Tdr. à 100 kg.

Kommunens Udgifter hertil vil andrage ca. 55,000 Kr.

Kartoffelordningen. Det er paalagt Kommunen at sikre sig det til Indbyggernes Forbrug til næste Kartoffelhøst nødvendige Kvantum Kartofler, beregnet efter 110 kg. Kartofler pr. Individ for 12 Maaneder. Til den 1. Januar var det lykkedes at sikre Kommunen 240,000 Tdr. med hvilke man haaber at Storkøbenhavns Forbrug af Kartofler vil være dækket indtil den nye Høst.

Kommunen maa imidlertid regne med at lide et Tab som antagelig vil andrage 1 Mill. Kr. I Beløbet er medregnet Tab ved at en stor Del Kartofler paa Grund af Transportvanskeligheder er fremkommet i en mindre holdbar Stand og har maattet sælges med Tab.

Nedsaltning af Oksekød. Da Fæl-

lesudvalget frygtede for at der i Løbet af Sommeren og Efteraaret vilde blive Kødmangel, blev det besluttet at nedsalte ca. 1 Mill. kg. Oksekød. Frygten viste sig heldigvis ugrundet, og da Kødet havde ligget i Salt i 6 Maaneder blev det afhændet. Denne Foranstaltning vil ikke medføre nogen Udgift for Kommunen.

Kogt Oksekød. Fællesudvalget har sluttet Overenskomst om Levering af 75,000 Stk. 3 Kg.s Daaser henkogt Kød til en Pris af 5 Kr. pr. Daase. Denne Foranstaltning som er truffet af Hensyn til Folkekøkkenet og Hospitalernes Forsyning med fersk Kød, formenes ikke at vilde medføre nogen Udgift for Kommunen.

Brændselsmidler. Kommunen har sikret sig ca. 60,000 rm. Brænde, som tildels er bragt til København og sælges i Smaapartier. Der er desuden foretaget en omfattende Tørveproduktion i de af Kommunen lejede eller købte Moser ved Viksø. Der er i den forløbne Sommer produceret 23 Mill. Tørv og i Jylland er indkøbt ca. 15 Mill. Tørv.

Folkekøkkenet. Fra Køkkenets Aabning den 6. Marts 1917 til 31. December 1917 er udleveret 1,377,042 Portioner Mad, og der vil antagelig blive udleveret yderligere 900,000 Portioner i Resten af indeværende Finansaar.

Tilskudet til Driften vil antagelig blive 150,000 Kr.

Forskellig Virksomhed. Under Dyrtidskontoret er iøvrigt henlagt en Række Forretninger af forskellig Art. Der er saaledes Uddelingen af Ernæringskort og Rabatkort. Uddeling af Havrekort til ca. 12,000 Hesteejere, Hønsefoderkort til ca 6,000 Hønsejere. Uddeling af Petroleumskort til ca. 80,000 Husstande. Petroleumet har Kommunen været nødsaget til selv at aftappe.

Tillægsskat. Som foran nævnt vil Udgiften til alle disse Foranstaltninger andrage ca. 26 Mill. Kr.

I Henhold til de bestaaende Love om Dyrtidsforanstaltninger, vil Kommunen faa ca. 14 Mill. Kr. fra Staten, der skal saaledes skaffes Dækning for ca. 12 Mill.

Dette vil ske ved at der udskrives en Tillægsskat dels paa Kommunens faste Beboere, dels paa udenbys bo ende, paa Selskaber og ved det bestemte Tillæg af 25 pCt. af Formueskatten til Staten.

Tillægsskatten paalignes dog kun Indtægter som ligger over 10,000 Kr. og fastsættes efter en nærmere udregnet Skala.

Lønbevægelser og Konflikter.

Afsluttet Konflikt i Murerfaget.

Arbejderorganisationerne betaler en Erstatning.

Under ovenstaaende Overskrift bringer Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforenings Medlemsblad for 16. Januar følgende Meddelelse:

I November og December Maaned f. A. blev Arbejdet uden Varsel nedlagt af Murersvende og Murarbejdsmænd, der var beskæftigede ved et større Byggeforetagende hos Murermester Mikkelsen Sørensen.

Efter at Arbejdet var genoptaget, kom denne Konflikt til Behandling paa et Møde Torsdag den 10. Jan. Kl. 10½, hvor Arbejdsgiverforeningen var repræsenteret ved Hr. Viktor Henriksen, Kontorchef Agerholm og Sekretær Plum, Københavns Mur- og Stenhuggerlav ved Oldermand Wildt og Murermestrene Juul-Petersen, Carl Thiel, Ernst Jensen og Mikkelsen Sørensen. Murerforbundet mødte ved d'Hrr. Kr. Petersen, Chas. Christensen, Werner, Strassen m. fl., Murarbejdsmændenes Fagforening ved Hr. Bærentzen m. fl.

Efter at man havde forhandlet i nogle Timer, lykkedes det at opnaa følgende Forlig:

Ved et Fællesmøde i Dag i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for Murerforbundet i Danmark, Murersvendenes Fagforening, Murarbejdsmændenes Fagforening i København, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og Københavns Mur- og Stenhuggerlav, enedes man om følgende:

Murerforbundet i Danmark, Mu-

rersvendenes Fagforening og Murarbejdsmændenes Fagforening i København misbilliger de Arbejdsstandsninger, der har fundet Sted i November og December Maaned f. A. hos Murermester Mikkelsen Sørensen, og vil af yderste Evne medvirke til, at saadanne Arbejdsstandsninger ikke gentager sig.

For de iværksatte ulovlige Arbejdsstandsninger betaler Murersvendene og Murarbejdsmændene eller disses respektive Organisationer en Erstatning til Murerlavet paa Kr. 500,00.

København, 10. Januar 1918.

For Murerforbundet i Danmark:
Kr. Petersen.
For Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening:
Victor Henriksen.
For Københavns Mur- og Stenhuggerlav:
And. Wildt.
For Murersvendenes Fagforening i København:
J. C. Werner.
For Murarbejdsmændenes Fagforening i København:
V. Bærentzen.

Arbejdsmænd paa Oliemøllerne. Efter at Forhandlingerne mellem Oliemøllernes Fagforening og Foreningen af danske Oliemøllere angaaende Fornyelse af den bestaaende Overenskomst, der er opsagt til Udløb 1. Februar d. A., var bristet, afholdtes der Torsdag, den 20. December et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor Repræsentanter for Hovedorganisationerne var tilstede, men heller ikke her lykkedes det at naa til Enighed, men man enedes om at genoptage Forhandlingerne efter Nytaar, idet Fabrikanterne lovede i Mellemtiden at tage Stilling til Kravet om, at den eventuelle Overenskomst skulde have tilbagevirkende Kraft fra 1. November f. A, samt Garanti for at de Arbejdere, der var beskæftiget udenfor den egentlige Drift, ikke maatte afskediges indenfor et Tidsrum af 3 Maaneder.

Mandag, den 21. Januar genoptoges Forhandlingerne, men ligeledes uden Resultat, idet Fabrikanterne nægtede at indgaa paa den ønskede Garanti mod Afskedigelserne og ikke med Hensyn til tilbagevirkende Kraft vilde strække sig længere end til 1. Januar.

Da man heller ikke med Hensyn til Dyrtidstillægets Størrelse kunde naa til noget Resultat, idet Fabrikanterne kun vilde give 26 Kr. pr. Maaned til Arbejdere ved Driften og 20 Kr. til do. udenfor Driften — heri includeret de nuværende frivillige Tillæg af henholdsvis 13 Kr. og 6 Kr. pr. Maaned — endte Forhandlingerne uden at man naaede til Enighed og uden at der aftaltes nyt Møde.

Ved Oliemøllerne beskæftiges ordinært ca. 600 Mand, men grundet paa manglende Raastoffer beskæftiges nu kun ca. 70.

Barbererne hos J. Andersen, Bredgade 37, København. Hos ovennævnte Barber, hvis Stue er paa Hotel »Phønix«, opstod der den 16. Jan. en Uoverensstemmelse mellem Mester og Svende, hvilket førte til, at Mesteren kort og godt jog Svendene ud. Striden opstod derved, at Mesteren forlangte Svendene til at udføre visse Rengørings- og andre Arbejder, som de hævdede var dem uvedkommende.

Den følgende Dag afholdtes et Mæglingsmøde, som ikke førte til andet Resultat, end at Striden udvidedes med et nyt Punkt, idet det viste sig, at Svendene ikke havde modtaget nogle Procenter af Salg fra Stuen, hvilken Indtægt de i Henhold til Overenskomsten i lang Tid havde haft Krav paa.

Endvidere oplystes det, at Mesteren søgte at skaffe sig selv Hovedfordelen ved de paa Stuen givne Drikkepenge.

Under disse Omstændigheder blev der gennem De samvirkende Fagforbund nedlagt Protest mod den saaledes etablerede Lockout, og Sagen bebudedes indbragt for Den faste Voldgiftsret. Den 22. Januar afholdtes Fællesmøde, og man enedes her om at slutte Striden paa følgende Grundlag:

Mesteren erkender, at den fore-

tagne Lockout har været ulovlig, genantager straks de afskedigede Svende, samt betaler en Erstatning paa 200 Kr.

Spørgsmaalet om Provision af Salget fra Forretningen henvises til faglig Voldgift.

Alle de i Forretningen indkommende Drikkepenge tilfalder Svendene.

Spørgsmaalet om Rengørings- og andet lignende Arbejde ordnedes samtidig paa en for Svendene fuldt ud tilfredsstillende Maade, idet det bestemtes, at hver Svend kun skal holde sin egen Plads i Stand samt renholde Kamme, Børster o. lign.

Træindustriarbejderne paa Nakskov Maskinsnedkeri. I Skrivelse af 12. Januar d. A. klagede Arbejdsgiverforeningen over, at Træindustriarbejderforbundet havde varslet Strejke overfor Nakskov Maskinsnedkeri og vægret sig ved at lade Stridsspørgsmaalet afgøre ved lokal Mægling.

I Skrivelse af 12. Januar meddeler Træindustriarbejderforbundet, at det efter at have afsendt Strejkevarsel overfor Virksomheden, den 31. December f. A. havde faaet Meddelelse fra Træindustriens Fabrikantforening i Østifterne om, at Virksomhedens Indehaver, Snedkermester J. P. Jensen, der hidtil havde staaet som Medlem af Snedkermestrenes Centralforening for Østifterne, nu var indmeldt i ovennævnte Fabrikantforening, men som Lønforhandlingerne ligger indenfor Træindustrien mente Forbundet, det vilde være ganske illusorisk at forhandle særligt med denne Virksomhed om Lønforholdene og Kravet var kun overfor Herr Jensen, at han skulde betale samme Løn og Dyrtidstillæg som de øvrige Medlemmer af Snedkermestrenes Centralforening.

Senere er Sagen dog gaaet i Orden, idet der ved en Mægling paa Stedet er opnaaet Enighed om Lønningerne for de paa Maskinsnedkeriet beskæftigede Arbejdere og Sagen er dermed ude af Verden.

Fornyede Overenskomster.

Sadelmagere og Tapetserere i Københavns.

Ved et Fællesmøde mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Sadelmager- og Tapetsererlavet i København, Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund, Tapetserernes Fagforening, Sadelmagernes Fagf., Tapetopsætternes Fagf. og Portefeuille- og Rejsetøjsarbejdernes Fagforening enedes man — under Forbehold af Sanktion paa begge Sider — om at forlænge Priskuranten for Tapetarbejde af 31. Marts 1913 med Tillæg af 7. April 1916 og Lønregulativ og Priskuranter for Sadelmagerne i Kjøbenhavn af 13. April 1915 m. Tillæg af 7. April 1916 et Aar indtil 1. April 1919 paa følgende Vilkaar:

De hidtil betalte frivillige Dyrtidstillæg bortfalder og i Stedet for betales saavel for Timelønsarbejde som for Akkordarbejde til Sadelmagere, Tapetopsættere, Rejsetøjsarbejdere og Tapetserer et Dyrtidstillæg af 25 Kr. pr. Maaned indtil 1. April 1919.

Dyrtidstillægget, der træder i Kraft fra 1. Januar 1918, udbetales hver Lønningsdag i Forhold til det Antal Timer, den vedkommende Arbejder har arbejdet i den paagældende Uge.

Lavet og Forbundet er enige om i Fællesskab at rette Henvendelse til de paagældende Statsmyndigheder om en Ordning af Dyrtidstillægget for Militærarbejde.

Forslaget er godkendt af Arbejderne, men forkastet af Sadelmager- og Tapetsererlavets Generalforsamling.

Arbejdsanvisningen.

Indenrigsministeriet har under 18. Septbr. f. A. meddelt offentlig Anerkendelse til det kommunale Arbejdsanvisningskontor i Kallundborg og under 17. d. M. godkendt Valget af Byfoged Giessing som Formand i Kontorets Bestyrelse.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Januar Maaned 1918.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Februar 1918.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 2 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

K. E. BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 32 ❋ KØBENHAVN DEN 9. FEBRUAR 1918 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Fornyede Overenskomster. Rettelser. Arbejdsløsheden.

Den faste Voldgiftsret.

Jord- og Betonarbejderne hos Murmester Alfred Jørgensen.

Sag Nr. 208.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 12. September 1917 i Sag Nr. 208: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Dansk Arbejdsmands Forbunds og dette paa Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne.

Murermester Alfred Jørgensen paatog sig i Slutningen af Juli Maaned 1917 for Firmaet U. Andersen & Co. at udføre 92 Stk. Altanbunde til Kommunens Byggekompleks i Bevtofte- m. fl. Gader for en Pris af 50 Kr. pr. Stk. Forme og Olie skulde leveres af Firmaet, der mod Vederlag, men uden særskilt Fortjeneste, skulde levere Jørgensen ogsaa øvrige Materialier, som han selv havde Vanskelighed ved at fremskaffe. Til Hjælp ved Arbejdet, i hvis Udførelse han selv tog Del, havde han antaget to Murerarbejdsmænd, som efter Overenskomst skulde lønnes, hver med 6 Kr. 50 Øre pr. Altan.

Den 31. Juli kom Sekretæren for Jord- og Betonarbejdernes Fagforening paa Arbejdspladsen, hvor Arbejderne meddelte ham, at Arbejdet betaltes med 20 Kr. pr. Altan, hvoraf Jørgensen fik de 7 Kr., de to Arbejdere hver 6 Kr. 50 Øre: Sekretæren meddelte nu Arbejderne, at det paagældende Arbejde hørte under Jord- og Betonarbejdernes Arbejdsomraade og ikke maatte udføres af Murerarbejdsmændene, idet han samtidig erklærede, at de ikke maatte arbejde samme med en Mester. Folkene holdt derefter op, men begyndte igen den følgende Dag og fortsatte, indtil de den 10. August atter ophørte med Arbejdet efter Ordre fra deres Fagforening. To Dage forinden havde der i »Social-Demokraten« været indrykket en af Formanden for Jord- og Betonarbejdernes Fagforening underskreven Advarsel til Jord- og Betonarbejderne om ikke at tage Arbejde hos Murermester Alfred Jørgensen paa nævnte Bygningskompleks, før nærmere Meddelelse forelaa, og da Jørgensen, efter at Murerarbejdsmændene havde forladt Arbejdet, satte sig i Forbindelse med Jord- og Betonarbejdernes Fagforening, meddelte man ham, at kun Jord- og Betonarbejdere maatte udføre dette Arbejde, og at man ikke vilde tillade, at han selv tog Del deri. Da Jørgensen, der var villig til at erstatte de to Murerarbejdsmænd med to Jord- og Betonarbejdere, ikke vilde opgive selv at deltage i Arbejdet, har dette siden ligget stille, idet et i Arbejdsgiverforeningen den 27. August afholdt Fællesmøde endte resultatløst.

Sagen er derefter af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening indbragt for den faste Voldgiftsret, hvor Klagerne har paastaaet Blokaden erklæret for ulovlig og De samvirkende Fagforbund paa Fagforeningens Vegne ikendt Bod for Brud paa den i Faget gældende Overenskomst og paa Septemberforliget.

De Indklagede paastaar sig frifundne.

Foreløbig bemærkes, at Murer-

mester Jørgensen efter alt foreliggende maa anses at have det paagældende Arbejde i Underentreprise, og Fagforeningens Paastand om, at hans Stilling med Hensyn til dette Arbejde maa betragtes som en almindelig Lønarbejders, savner Føje.

Efter de under Sagen fremkomne Oplysninger maa det derhos antages, at Støbning af Altanbunde oprindelig har været udført af Stukkatører alene, senere med Hjælp af Jord- og Betonarbejdere, og da fornemlig af en indenfor disse værende Gruppe, Cementarbejderne, hvilke sidste efterhaanden er blevne saaledes uddannede i saadant Arbejde, at de maa antages at kunne udføre det paa tilfredsstillende Maade.

Ligesom imidlertid Stukkatørerne hævder, at de ikke har givet Afkald paa nævnte Arbejde, saaledes gør Murerne Fordring paa, at det paagældende Arbejde ogsaa hører under deres Fag. Selv om det kan antages, at det efterhaanden er blevet saaledes, at den overvejende Del af forefaldende Altanstøbninger udføres af Cementarbejdere, har disse ikke dermed faaet nogen Eneret paa at støbe dem, og Fagforeningens Indblanding i Murermester Jørgensens Udførelse af det omhandlede Arbejde ved Hjælp af Murerarbejdsmænd har derfor været uberettiget.

Men ogsaa Fagforeningens Forbud mod, at Murermester Jørgensen selv tog Del i Arbejdet, har været ubeføjet. Naar de Indklagede har villet gøre gældende, at Septemberforligets § 5 ikke skulde tilstede en Formand at deltage i faste Akkorder og deraf har villet udlede, at det samme maatte gælde for en Arbejdsgiver, kan der ikke gives dem Medhold i nogen af disse Betragtninger. Den af Fagforeningen iværksætte Blokade har derfor været uberettiget, ligesom den, foretaget som den er uden foregaaende Mægling og uden Varsel, indeholder en Overtrædelse saavel af den i Følge den bestaaende Overenskomst gældende Norm for Behandling af faglig Strid som af Septemberforligets § 2.

Som Følge af det anførte findes de Indklagede paa Jord- og Betonarbejdernes Fagforenings Vegne at maatte idømmes en Bod, der fastsættes til 300 Kr., og som bør tjene Murermester Alfred Jørgensen til Skadesløsholdelse for det Tab, som Arbejdsstandsningen maa antages at have forvoldt ham.

Kendelse.

Den ovennævnte af Jord- og Betonarbejdernes Fagforening iværksatte Blokade er ulovlig.

De Indklagede, De samvirkende Fagforbund, paa den nævnte Fagforenings Vegne, bør til Klagerne, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Murermester Alfred Jørgensens Vegne, betale en Bod af 300 Kr.

Endvidere betaler de Indklagede Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Fornyede Overenskomster.

Malerne paa »Scandia«.

Ved lokal Forhandling den 29. Januar mellem Repræsentanter for Malerforbundet, dettes Afdeling i Randers og Direktionen for Vognfabriken »Scandia« i Randers er der opnaaet Enighed om en Forlængelse af den nugældende Overenskomst paa et Aar til 14. Febr. 1919 med følgende Ændringer:

1. Alle nuværende Timelønninger forhøjes med 5 Øre i Timen.

2. Den mellem Vognfabrikken »Scandia« og Malerne paa »Scandia« gældende Prisliste med tilhørende Tillæg og Tilføjelser forhøjes med 8½ pCt.

3. Ovennævnte Bestemmelser har tilbagevirkende Kraft indtil 1. November 1917.

Samtidig har Direktionen tiltraadt, at der foretages en delvis Revision af Prislistens laveste Priser i opadgaaende Retning, saaledes at Malernes Gennemsnits-Akkordfortjeneste bringes op paa Højde med Fabrikkens bedst lønnede Fag, og til den saaledes reviderede Prisliste lægges derefter de i Pkt. 2 anførte 8½ pCt.

Rettelse.

I Adressefortegnelsen over Forbundene og enkeltstaaende Fagforeninger under De samvirkende Fagforbund i Danmark (Nr. 30, Side 220) staar som Adresse for Kvindeligt Arbejderforbund: Nansensgade 21. Skal være *Blaagaardsgade 21.*

Forgylderforbundet. Georg Nielsen afgaaet. Den ny Formands Adresse er: Holger Christensen, Guldbergsgade 4, 1. Sal.

Arbejdsløsheden

i November Maaned 1917.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i November 1917 omfatter ialt 54 Fag eller Organisationer med ialt ca. 162,800 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 23,900 eller 14.8 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 487,500 eller 3,0 Dage pr. Medlem. Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Sejlmagere, Forgyldere, Glarmestre, Stukkatører, Ovnsættere, Korkskærere, Børstenbindere, Keramikere, Kobbersmede, Jern- og Metalslibere og Brødkuske. Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	126	126	4	77	559	559	38	966	685	685	42	1043
Bageri- og Konditr. arb.	1394	1394	301	6171	1796	1796	262	6137	3190	3190	563	12308
Sukkervarearbejdere.	610	610	54	908	200	200	9	190	810	810	63	1098
Bryggeriarbejdere ...	2734	2734	659	17038	1378	1378	190	3894	4112	4112	849	20932
Slagteriarbejdere	1275	1275	175	3500	2827	2827	199	1996	4102	4102	374	5496
Skraatobaksarbejdere	200	200	16	420	565	565	42	828	765	765	58	1248
Tobaksarbejdere.....	4904	4904	812	17934	2875	2875	324	7987	7779	7779	1136	25921
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2149	2149	390	8899	5732	5732	830	18895	7881	7881	1220	27794
Rebslagere.....	43	43	3	58	220	220	12	379	263	263	15	437
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere.....	4153	4153	700	8260	3311	3311	338	2765	7464	7464	1038	11025
Handskemagere	70	70	31	935	8	8	4	90	78	78	35	1025
Hattearbejdere.....	856	856	35	853	210	210	4	90	1066	1066	39	943
Skotøjarbejdere	2910	2910	95	1362	1153	1153	23	413	4063	4063	118	1775
Barberere	590	590	63	1773	680	680	64	1739	1270	1270	127	3512
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	84	84	20	280	85	67	18	300	169	151	38	580
Murere	2095	2095	439	10470	4817	4817	1473	25000	6912	6912	1912	35470
Murarbejdsmænd	1000	1000	331	5100	—	—	—	—	1000	1000	331	5100
Hustømrere	1602	1602	257	5302	3992	3992	583	11276	5594	5594	840	16578
Skibstømrere	268	268	30	994	601	601	13	379	869	869	43	1373
Snedkere	4291	4291	165	3405	4086	4086	313	7257	8377	8377	478	10662
Billedskærere	112	112	»	»	67	67	»	12	179	179	»	12
Malere.....	2364	2364	1129	26142	2835	2835	1331	24412	5199	5199	2460	50554
Sadelm. og Tapetserere	992	992	74	2335	506	506	35	852	1498	1498	109	3187
Gas- og Vandarbejdere	68	68	3	66	—	—	—	—	68	68	3	66
Skorstensfejere	66	66	»	»	55	55	»	»	121	121	»	»
At overføre..	34956	34956	5786	122282	38558	38540	6105	115857	73514	73496	11891	238139

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	34956	34956	5786	122282	38558	38540	6105	115857	73514	73496	11891	238139
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere .	742	742	37	993	2658	2658	143	3851	3400	3400	180	4844
Bødkere	265	265	17	227	445	428	139	2259	710	693	156	2486
Drejere	122	122	»	»	236	236	12	313	358	358	12	313
Karetmagere	358	358	26	514	590	590	75	1440	948	948	101	1954
Kurvemagere	178	178	8	229	—	—	—	—	178	178	8	229
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere.....	110	110	3	56	110	110	2	56	220	220	5	112
Hvidgarvere	51	51	1	17	40	40	1	19	91	91	2	36
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Stenarbejdere	170	170	»	»	394	394	38	190	564	564	38	190
Glasarbejdere.....	244	244	9	1320	206	206	115	2596	450	450	124	3916
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	616	616	3	87	244	244	2	62	860	860	5	149
Blikkenslagere.....	765	765	57	780	531	531	30	583	1296	1296	87	1363
Metaltrykkere	105	105	»	110	8	8	1	9	113	113	1	119
Gørtlere og Metalarb..	356	356	9	223	69	69	2	47	425	425	11	270
Urmagere.....	70	70	»	»	190	190	1	20	260	260	1	20
Instrumentm. (chir.)	38	38	»	»	—	—	—	—	38	38	»	»
Smede og Maskinarb..	10400	10400	1128	26397	7422	7422	852	18233	17822	17822	1980	44630
Formere.....	401	401	97	2505	1200	1200	173	4308	1601	1601	270	6813
Elektrikere	1032	1032	»	»	904	904	1	2	1936	1936	1	2
Grafisk Industri.												
Bogbindere	1858	1858	40	1018	600	496	11	363	2458	2354	51	1381
Litografer	437	437	7	290	115	115	5	114	552	552	12	404
Typografer.....	2636	2636	45	1419	1725	1686	85	2240	4361	4322	130	3659
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	184	184	3	38	1026	1026	12	175	1210	1210	15	213
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	1600	1600	234	6084	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2400	2400	1400	28000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb. ...	3569	3569	1211	22000	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt.....	11431	7831	905	20416	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	19000	15400	3750	76500	31000	18500	3400	55200	50000	33900	7150	131700
Arbejdsm. Forbund for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	900	900	52	500	900	900	52	500
Kedel- og Maskinpass.	749	749	38	884	1135	1135	55	1074	1884	1884	93	1958
Gartnere	408	408	16	176	230	230	2	44	638	638	18	220
Kellnere.....	953	953	194	5000	635	635	102	2300	1588	1588	296	7300
Kvindel. Arbejderforb..	3200	2990	765	22810	1505	724	198	5319	4705	3714	963	28129
Handels-og Kontormdh	1837	1837	39	1075	5167	5167	194	5370	7004	7004	233	6445
Tilsammen.	82241	78431	12078	264950	97843	84384	11808	222544	180084	162815	23886	487494

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 33 ❋ KØBENHAVN DEN 16. FEBRUAR 1918 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Midlertidig Lov. Arbejdsløshedsudvalg. Syndikalistiske Rumlerier Lønbevægelser og Konflikter (Bogbinderforbundet). Fornyede Overenskomster.

Midlertidig Lov

af 27. Oktober 1917 angaaende overordentlig Hjælp til arbejdsløse m. m., saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov af 8. Febr. 1918.

I.

§ 1.

Den i Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser af 8. April 1914 § 13, 1. Stykke, fastsatte Bestemmelse om, at Understøttelse ikke ydes til nogen, medmindre han i det umiddelbart forud for Understøttelsens Ydelse forløbne Tidsrum af 12 Maaneder har været Medlem af Kassen og betalt sit skyldige Medlemsbidrag, sættes midlertidigt ud af Kraft.

§ 2.

Arbejdsløshedsnævnet kan paalægge de anerkendte Arbejdsløshedskasser at yde Understøttelse til Medlemmer, hvis Arbejdstid er nedsat med mindst en Trediedel, saafremt Nedsættelsen af Arbejdstiden er ordnet saaledes, at der visse Dage i Ugen ikke arbejdes.

I Tilfælde, hvor en Nedsættelse af Arbejdstiden er ordnet saaledes, at der vel arbejdes paa alle Ugens sædvanlige Arbejdsdage, men med indskrænket Dagtid, skal Nævnet ligeledes kunne paalægge vedkommende Kasser at yde Arbejdsløshedsunderstøttelse, naar det godtgøres for Nævnet, at Nedsættelsen udgør mindst en Trediedel.

Hvor særlige Forhold foreligger, kan Arbejdsløshedsnævnet godkende, at der ydes Understøttelse til Medlemmer, som arbejder paa nedsat Arbejdstid, selvom Nedsættelsen ikke andrager en Trediedel.

Saafremt et Medlem, hvis Arbejdstid er nedsat, oppebærer en Løn, der giver ham en Fortjeneste, som svarer til hans eller Fagets normale Arbejdsindtægt for en længere Tid, end Arbejdet varer, skal den paagældende, naar der bliver Spørgsmaal om Ydelse af Understøttelse i Henhold til foranstaaende, betragtes, som om han havde haft Arbejde i saa lang Tid, som der normalt maa arbejdes i Faget for at opnaa den Fortjeneste, som han oppebærer.

§ 3.

De for enkelte Arbejdsløshedskasser gældende Bestemmelser om, at Understøttelse ikke ydes en vis Del af Aaret eller først efter en længere Ventetid end 6 Dage, bortfalder midlertidigt.

Indenrigsministeren bemyndiges til efter Indstilling fra Arbejdsløshedsnævnet at forlænge de i Lov Nr. 80 af 8. April 1914 § 13, 6. Stk., 3. Punktum, fastsatte Tidsfrister.

Indenrigsministeren kan efter Indstilling fra Nævnet tillade, at en Arbejdsløshedskasse yder en efter Forholdene afpasset Understøttelse til arbejdsløse unge Arbejdere under 18 Aar, som er optagne i Kassen som bidragydende Medlemmer og har været knyttede til vedkommende Fag i mindst et Aar.

En Arbejdsløshedskasse kan nægte at optage Personer, som paa det Tidspunkt, da Optagelsen søges, ikke har Beskæftigelse indenfor vedkommende Fag, og som ikke henhører under den Kreds af regelmæssigt arbejdende, for hvilke Kassen er bestemt, selv om de iøvrigt fyldestgør de i Kassens Vedtægt fastsatte Be-

tingelser angaaende Tilknytning til Faget.

Til nyoptagne Medlemmer kan der ikke ydes nogen Understøttelse (herunder Huslejehjælp) for ledige Dage, som indtræffer indenfor den første Maaned efter Optagelsen.

§ 4.

For Finansaaret 1917—18 stilles et Beløb af 2 Mill. Kr. og for Tiden fra 1. April til 30. Juni 1918 ligeledes et Beløb af 2 Mill. Kr. til Indenrigsministerens Raadighed til Anvendelse til overordentlige Statstilskud til Arbejdsløshedskasserne. Disse Tilskud ydes efter Indstilling fra Arbejdsløshedsnævnet i hvert enkelt Tilfælde.

For de Arbejdsløshedskassemedlemmer, for hvis Vedkommende Ventetiden bortfalder i Henhold til denne Lovs § 1, yder Statskassen endvidere til den paagældende Arbejdsløshedskasse et Indskud, svarende til Medlemsbidrag plus offentligt Tilskud for de Maaneder, der bortfalder af Ventetiden.

§ 5.

Til nyoprettede Arbejdsløshedskasser for Fag, for hvilke der ikke allerede bestaar Arbejdsløshedskasser, skal der af Indenrigsministeren efter Indstilling fra Nævnet til Dannelse af Reservefond kunne tilstaas Statstilskud, der ikke maa overstige Halvdelen af Kassens aarlige Understøttelsesmaksimum for samtlige dens nydende Medlemmer. — Halvdelen af det saaledes tilstaaede Beløb tilbagebetales af Kassen i Løbet af 10 Aar ved Afdrag i det aarlige Statstilskud. Fradragsprocenten fastsættes efter nærmere Indstilling fra Nævnet.

II.

§ 6.

Fra nærværende Lovs Ikrafttræden at regne skal der gennem vedkommende Arbejdsløshedskasse ydes arbejdsløse Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser Tillæg til de vedtægtsmæssige Understøttelser eller fortsat Hjælp efter den vedtægtsmæssige Understøttelses Ophør, jfr. Lov om kommunale Dyrtidsforanstaltninger af 28. December 1916 § 3 b. i Henhold til nedenstaaende Regler:

Som *Tillæg* til løbende Understøttelser vil der være at yde til Familieforsørgere 75 pCt. af Understøttelsen, dog mindst 1 Kr. 25 Øre pr. Dag, og til Medlemmer, der ikke er Familieforsørgere, 50 pCt. af Understøttelsen, dog mindst 75 Øre pr. Dag. For Arbejdsløshedskassemedlemmer, hvis Understøttelse er saa lav, at den ikke med de nævnte Tillæg for Familieforsørgere udgør et Beløb af 2 Kr. 75 Øre pr. Dag for heltbetalende og 2 Kr. 25 Øre pr. Dag for halvt- eller delvis betalende, for Ikke-Familieforsørgere henholdsvis 2 Kr. og 1 Kr. 50 Øre pr. Dag, forhøjes Tillægene saaledes, at den samlede Understøttelse kommer op paa disse Beløb.

Naar af to Ægtefæller den ene arbejder og den anden gaar arbejdsløs med Understøttelse fra en anerkendt Arbejdsløshedskasse, kan det ud over den vedtægtsmæssige Understøttelse ydede Tillæg og Huslejehjælpen nedsættes eller bortfalde i Henhold til nærmere derom af Indenrigsministeren efter Forhandling med Arbejdsløshedsnævnet fastsatte Regler, dog indenfor saadanne Grænser, at det stadig bliver af væsentlig økonomisk Interesse for hver af Ægtefællerne at have Arbejde fremfor at gaa ledig.

Er begge Ægtefæller Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedkasser og arbejdsløse paa samme Tid, er kun den, der maa anses som Familieforsørgeren, berettiget til at modtage det udover den vedtægtsmæssige Understøttelse fastsatte Tillæg og Huslejehjælp.

Hvor den samlede Understøttelse efter nærværende Lov i Forbindelse med en Kasses vedtægtsmæssige Understøttelse vilde komme til at overstige $^3/_4$ af den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste i det paagældende Fag eller den paagældende Faggruppe, kan Indenrigsministeren efter Indstilling fra Arbejdsløshedsinspektøren paalægge Kassen at nedsætte den vedtægtsmæssige Under-

støttelse saaledes, at den samlede Understøttelse ikke overstiger den nævnte Procentdel af Arbejdsfortjenesten. For de arbejdsløses Vedkommende, hvis Understøttelse ikke overstiger Minimumsunderstøttelserne, maa den samlede Underttøttelse dog ikke nedbringes mere under Arbejdsfortjenesten, end hvad der er fornødent, for at det stadig kan være af væsentlig økonomisk Interesse for vedkommende at have Arbejde fremfor at gaa ledig.

Saafremt en Arbejdsløshedskasse i Henhold til sin Vedtægt ikke yder Understøttelse for samtlige Ugens 7 Dage, og denne Begrænsning skyldes manglende Evne hos Flertallet af Kassens Medlemmer til at udrede højere Bidrag end de fastsatte, kan Indenrigsministeren efter Indstilling fra Arbejdsløshedsnævnet bestemme, at der i Dyrtidshjælp ydes den paagældende Kasses arbejdsløse Medlemmer et Beløb svarende til den vedtægtsmæssige Understøttelse med det ovennævnte Dyrtidstillæg for de Dage, for hvilke vedtægtmæssig Understøttelse ikke udredes.

Som fortsat Hjælp efter Understøttelsens Ophør vil der i alle Tilfælde være at yde vedkommende Medlem et Beløb af samme Størrelse som den vedtægtsmæssige Understøttelse med det fornævnte Dyrtidstillæg. Forsat Hjælp udbetales i Overensstemmelse med Kassernes almindelige Regler for Udbetaling af Understøttelser, og Kassernes Bestyrelser er pligtige at føre den samme Kontrol med de Mdlemmer, der faar fortsat Hjælp, som den, der føres under Udbetaling af Kassernes vedtægtmæssige Understøttelser.

§ 7.

Ud over den Understøttelse, arbejdsløse Medlemmer modtager i Henhold til Kassernes Vedtægter og Bestemmelserne i foranstaaende § 6, ydes der af Arbejdsløshedskasserne Huslejehjælp til de Medlemmer, der er Familieforsørgere, naar de har været arbejdsløse i 30 Dage i Løbet af de sidste 60 Dage.

Huslejehjælpen maa ikke udgøre mere end den af vedkommende Medlem for en Maaned betalte Husleje og kan ikke overstige 35 Kr. Naar et Medlem har modtaget Huslejehjælp, kan der paany ydes Huslejehjælp til det samme Medlem, naar vedkommende atter har været arbejdsløs i 30 Dage i Løbet af 60 Dage efter Modtagelsen af den senest udbetalte Huslejehjælp.

Ved Afslutningen af en Arbejdsløshedsperiode af mindst 2 Ugers Varighed, udbetales der delvis Huslejehjælp for den Del af den tilbagelagte Arbejdsløshedsperiode, for hvilken der ikke er ydet Huslejehjælp.

Af samlevende Ægtefæller kan kun den, der maa anses som Familieforsørgeren, modtage Huslejehjælp.

Til Ikke-Familieforsørgere, der har været arbejdsløse i mindst 2 Uger, ydes en Huslejehjælp, der for København og Frederiksberg udgør 3 Kr., for Købstæderne 2 Kr. 50 Øre og for Stationsbyer og Landdistrikter 2 Kr. ugentlig.

§ 8.

Hvor der foreligger Forhold, der bevirker, at den i §§ 6 og 7 omhandlede Understøttelse maa anses for utilstrækkelig, kan der af vedkommende kommunale Hjælpekasse ydes den paagældende arbejdsløse yderligere Understøttelse i Henhold til den kommunale Dyrtidslovs almindelige Regler. Hvor saadanne Forhold foreligger oplyst ved Attest fra Arbejdsløshedkassen, kan Hjælpekassens Ydelse ske paa Grundlag deraf.

Saadan Ydelse kan udbetales gennem Arbejdsløshedskasserne mod Refusion af den vedkommende kommunale Hjælpekasse, i København Understøttelsesforeningens kommunale Afdeling.

Arbejdsløse Medlemmer, der modtager Understøttelse efter denne Lov, er tillige berettigede til at faa Del i de Foranstaltninger, som med Hjemmel i Dyrtidsloven træffes for alle Kommunens Beboere eller de Beboere, hvis Indtægt ikke overstiger en nærmere fastsat Grænse.

§ 9.

Arbejdsløshedskasserne skal efter

et af Indenrigsministeren godkendt Skema føre særligt Regnskab over de i Henhold til §§ 6 og 7 ydede Understøttelser. Naar Regnskaberne, der skal indsendes til Indenrigsministeriet snarest muligt efter 1. April 1918 for Tidsrummet fra 1. Novbr. 1917 til 31. Marts 1918 og snarest muligt efter 1. Septbr. 1918 for Tidsrummet fra 1. April til 30. Juni 1918, er godkendte, udbetales de paagældende Beløb af Statskassen til Arbejdsløshedskasserne, og en Trediedel af den samlede Udgift paalignes derefter de understøttede Medlemmers Opholdskommuner i Forhold til den i hver enkelt Kommune ydede Understøttelse. I den her omhandlede Henseende bliver Københavns og Frederiksberg Kommuner at anse som een Kommune, og den paa disse Kommuner faldende Udgift fordeles mellem dem i Forhold til Antallet af Arbejdsløshedskassemedlemmer i hver af Kommunerne den 31. Marts 1918.

Indenrigsministeren kan i Henhold til Andragende fra vedkommende Kommunalbestyrelser og efter stedfunden Forhandling med Rigsdagens Finansudvalg helt eller delvis fritage Kommuner for at udrede de dem ifølge foranstaaende paahvilende Beløb, naar det skønnes at være forbundet med uforholdsmæssigt store Vanskeligheder for de paagældende Kommuner at udrede de omhandlede Beløb.

Efter Indstilling fra Arbejdsløshedsinspektøren kan der af Staten ydes Arbejdsløshedskassene passende Forskud til Afholdelsen af den omhandlede Dyrtidshjælp.

§ 10.

Indenrigsministeren kan i Henhold til Andragende fra vedkommende Kommunalbestyrelser og efter stedfunden Forhandling med Rigsdagens Finansudvalg træffe Bestemmelse om, at Kommuner, i hvilke der i Tidsrummet fra 1. Januar til 31. Oktbr. 1917 har været betydelig Arbejdsløshed som Følge af de usædvanlige Forhold, og som i nævnte Tidsrum i Henhold til § 1 i Lov om kommunale Dyrtidsforanstaltninger af 28. December 1916 har anvendt saa store Beløb, at det skønnes at være forbundet med uforholdsmæssig store Vanskeligheder for de paagældende Kommuner at udrede den Trediedel af disse Beløb, som det ifølge nævnte Lovs § 6, 2det Stykke, paahviler Kommunerne selv at udrede, skal have ogsaa denne Trediedel helt eller delvis godtgjort af Statskassen.

§ 11.

Denne Lov træder i Kraft straks og gælder indtil den 30. Juni 1918.

I Følge § 9 i Lov af 8. Februar 1918 træder de i Loven fastsatte Ændringer i midlertidig Lov af 27. Oktober 1917 i Kraft den 1. Februar 1918, dog at der gives de i de tre sidste Stykker af § 7 indeholdte Bestemmelser om Huslejehjælp Gyldighed fra 1. Januar 1918.

Indenrigsministeriet, den 9. Febr. 1918.

Ove Rode.

Sv. Neumann.

*

Angaaende den forannævnte Lov har Indenrigsministeriet til samtlige Amtmænd udsendt følgende Cirkulære:

Indenrigsministeriet henleder herved Opmærksomheden paa, at Lov af 8. Febr. 1918 om Ændringer i midlertidig Lov af 27. Oktober 1917 angaaende overordentlig Hjælp til Arbejdsløse m. m. har forandret de tidligere ifølge §§ 6 og 8 i Loven af 27. Okt. 1917 gældende Bestemmelser om Adgang for arbejdsløse Medlemmer af de anerkendte Arbejdsløshedskasser til at erholde Dyrtidshjælp i Henhold til den kommunale Dyrtidslov. Ifølge den ændrede § 8 tilkommer det saaledes vedkommende Hjælpekasses Bestyrelse frit at skønne over og bestemme, om der foreligger Forhold, der bevirker, at den i §§ 6 og 7 omhandlede Understøttelse maa anses for utilstrækkelig, og som derfor gør yderligere Understøttelse i Henhold til den kommunale Dyrtidslovs almindelige Regler paakrævet.

Endvidere er det nu i § 8 sidste Stykke udtrykkelig fastslaaet, at arbejdsløse, der modtager Understøt-

telse efter Loven, tillige er berettigede til at faa Del i de Foranstaltninger, som med Hjemmel i Dyrtidsloven træffes for alle Kommunens Beboere eller Beboere, hvis Indtægt ikke overstiger en nærmere fastsat Grænse. Hjælpekassen vil herefter kunne fastsætte, at Arbejdsløshedsunderstøttelse efter §§ 6 og 7 skal suppleres op til et saadant samlet Beløb, som under Hensyn til Omfanget af de arbejdsløses Forsørgerforhold og de i Kommunen trufne Dyrtidsforanstaltninger skønnes nødvendigt.

Det er endvidere i § 8 fastsat, at Hjælpekassens Ydelse kan ske paa Grundlag af en Attest fra Arbejdsløshedskassen om Tilstedeværelsen af de Forhold, som ifølge Paragrafen giver Adgang til yderligere Hjælp, og at denne Hjælp kan udbetales gennem Arbejdsløshedskassen. Der vil saaledes intet være til Hinder for, at Hjælpekassens Bestyrelse bemyndiger Arbejdsløshedskassen til paa Hjælpekassens Vegne at udbetale saadan Hjælp uden nogen yderligere Undersøgelse.

Ogsaa saafremt der fastsættes bestemte Regler for Tillægsunderstøttelse, vil Hjælp herudover kunne ydes i særlige Tilfælde, som da vil kræve særlig Undersøgelse. I alle Tilfælde, hvor Understøttelse af Hjælpekassen skønnes fornøden, skal man anmode Hjælpekassebestyrelserne om at drage Omsorg for, at Undersøgelsen fremmes det mest mulige.

Sluttelig bemærkes, at efter de nu foretagne Ændringer i Loven vil der ikke være noget til Hinder for at yde arbejdsløse Medlemmer Dyrtidshjælp i den Ventetid af 6 Dage, der skal hengaa, inden Arbejdsløshedskassens Understøttelse kan ydes (Karenstiden).

Arbejdsløshedsudvalg i København.

Den 3. Februar var Formændene for Fagforeningerne under Arbejdernes Fællesorganisation samlede til et Møde, hvor man, i Fortsættelse af det store Fællesbestyrelsesmøde drøftede, hvad der burde gøres for at mindske Arbejdsløsheden og forbedre de Arbejdsløses Stilling.

Man vedtog at danne et Udvalg af Repræsentanter for de Fag, der har et større Antal Arbejdsløse, saaledes at de forskellige Fags Interesser bliver repræsenterede.

I den Beslutning, der vedtoges, staar der angaaende Udvalgets Opgave følgende:

Udvalget, der suppleres med Repræsentanter for Fællesorganisationen, skal have til Opgave at varetage de Interesser og beskæftige sig med de mange Spørgsmaal, der staar i Forbindelse med den store Arbejdsløshed. Først og fremmest at fremskynde og søge iværksat større offentlige og private Arbejder, men dernæst ogsaa ved Forhandlinger med Myndighederne at opnaa bedre Forhold for de Arbejdsløse, hvor dette er nødvendigt og paakrævet.

Det af Fællesorganisationen oprettede Bureau for Arbejdsløse bør fortsættes og Fællesorganisationen bør bistaa de Arbejdsløse med Oplysning og Vejledninger angaaende Forstaaelsen af de sociale Love og Dyrtidsforanstaltningerne, være behjælpelig med Ordning af Afbetalingssager, Eftergivelse af Gasregninger og lign.

Saa snart Udvalget er valgt i de forskellige Organisationer, vil det paabegynde sit Arbejde, og det vil være indstillet paa at handle hurtigt.

Nye syndikalistiske Rumlerier.

Efter det Nederlag Syndikalisterne tilføjede sig selv den 29. Januar, har de holdt sig i Ro i Provinserne. I København derimod har de rumlet videre. Gryden maa jo ikke gerne gaa af Kog, og København er altid saa meget Storstad, at der nok kan laves Sus i Sejlene, naar blot nogen synger for.

Den 6. Februar afholdtes Syndikalistmøder paa Jagtvej og i Rømersgade. Efter Mødet drog en Sværm

paa 3—400 hen til Fællesorganisationens Kontor i Kompagnistræde. En Del stormede op ad Trapperne og »besatte« Kontorerne, medens Resten forblev paa Gaden og i Gaarden. Man forlangte nu, at Fællesorganisationen skulde lukke sit Kontor for Arbejdsløse. Sekretæren, *H. P. Sørensen*, erklærede naturligvis, at herom kunde der ikke være Tale. Saa forlangte man Kedelpasser *Damm* udleveret. Man havde et Horn i Siden paa ham, fordi han ikke vilde slaa Følge med de syndikalistiske Medlemmer af det oprindelige »Arbejdsløses Udvalg«, da de rendte fra dette. Sværmen indtog en mere og mere truende Holdning, og for at bidrage sit til at forebygge større Uorden, forlod Damm nu Kontoret. Kort efter drog ogsaa Sværmen bort, og det viste sig da, at i hvert Fald en af disse »revolutionære Foregangsmænd« havde opnaaet et positivt Resultat. Der var nemlig paa Læsestuen stjaalet en god Overfrakke, tilhørende en af de arbejdsløse, der opholdt sig i Læseværelserne, da Revolutionen brød løs.

Det var den Demonstration.

Overfor Landstinget foretog Syndikalisterne sig intet. Her kunde ellers have været mere Anledning til at protestere og demonstrere. Landstinget foretog væsentlige Forringelser af Lovforslaget om forhøjet Understøttelse til Arbejdsløse og gav sig desuden ganske god Tid. Men her fandt Syndikalisterne ikke hen.

I de borgerlige Dagblade forlød det nu, at der skulde foregaa nye Demonstrationer Mandag den 11. Februar. Et af Bladene (Politiken) underkastede i den Anledning Syndikalistføreren, *Chr. Christensen*, et Interview, som det optrykte Lørdag den 9. Februar i følgende Ordlyd:

Rygterne om nye Arbejdsløsheds-Demonstrationer paa Mandag viser sig at være forhastede. Vi spurgte i Gaar den syndikalistiske Redaktør, Hr. Christian Christensen, om der paa nogen Maade var planlagt offentlige Møder eller lignende til yderligere Understregning af de Arbejdsløses Krav. Han svarede:

— Nej, det er der ikke Tale om og har ikke været det, vi er fuldstændig klar over vor Stilling. Ganske vist er vor Fordring om 30 Kroners Understøttelsen ikke opfyldt, saaledes som vi havde tænkt os det Men da vi saá, at Rigsdagsudvalget ikke kunde eller vilde gaa ind paa vort Maksimumskrav, opstillede vi et andet, nemlig at Understøttelsen selvfølgelig forhøjedes og at Tillægshjælpen blev ydet ikke gennem Hjælpekasserne, men gennem Arbejdsløshedskasserne. Det var os meget om at gøre at faa fjernet hele det Præg af Fattighjælp, der ellers hvilede over Hjælpen.

— Skal der ikke være et Møde paa Mandag?

— Jo, det skal der; men derfor behøver vi vel ikke at demonstrere eller lave Spektakler. Noget saadant er os i det hele taget fjernt. Vi brøler ikke op, og vi er ikke Banditter; men vi vil ikke, at Fattiggadernes smaa Børn skal sulte og fryse, naar deres Forældre uden Skyld bliver gjort arbejdsløse. Det maa da Enhver kunne forstaa. Naar vi derfor har sammenkaldt til et Møde paa Mandag, er det for at give Meddelelse om Resultate af vor Demonstration og for at understrege, at vi nu vil søge at faa saa meget ud af Loven, som det er muligt for os saaledes at den i hele sin Udstrækning kommer de Arbejdsløse til gode.

— Mener De, at de Arbejdsløse paa Mandag vil føle sig tilfredse med den Ordning, som nu er truffet?

— Ja, det tænker jeg, men selvfølgelig vil det stadig staa i Forbindelse med det Udvalg, de har nedsat, og som ved denne Lejlighed har fremsat deres Krav over for Regeringen og Rigsdagen.

— Tror De da ikke, at denne bestandige Forbindelse mellem Udvalget og selve de Arbejdsløses Masse vil betyde, at de en Dag forøger deres Fordringer og maaske foranstalter nye Demonstrationer?

— Nej, det kan jeg sige Dem, og jeg vil være Dem taknemlig, om De vil skrive det. Vi tænker ikke paa at udnytte en Situation og stadig fordre mere og mere. Vor Aktion har i det hele taget ikke haft noget med Syndikalisme at gøre, men kun været dikteret af et retfærdigt Krav om, at vi ikke skulde lide Sult og Kulde.

Imidlertid kom det alligevel til Spektakler efter Møderne Mandag d. 11. Februar. En Skare paa nogle Hundreder drog ad Frederiksborggade og Købmagergade over Højbro til Børsen. Her stormede de opad Rampen og ind i Børssalen. Børstjenerne blev smidt tilside, Vinduer blev smadret, noget Inventar brudt itu og nogle tilfældige Mennesker pryglet. Imidlertid kom der Politi tilstede i større Antal, som med Staven ryddede Bygningen og stængede Indgangene. Efter yderligere Haandgemæng og nogle Stenkast

spredtes Demonstranterne i smaa Hold, hver under Anførsel af en »rød Gardist« (rødt Bind om Ærmet). Under Toget gennem Byen knaldedes der, nogle Blade siger med Revolvere, andre siger Hundepistoler.

Dagens Resultat kan opgøres saaledes: 3—4 Mennesker blev bragt til Hospitalerne med større eller mindre Læssioner, der skete 20 Anholdelser og 5 Arrestationer, Børsbygningen mistede nogle Ruder og noget Inventar, men de forskellige Papirer steg med adskillige Procent.

Til Forstaaelse af »Aktionen« tjener iøvrigt, at det ungdommelige Element bliver mere og mere fremherskende, hvor Syndikalisterne optræder. Man behøver blot at betragte de Billeder, de selv har bragt af Folkemængden foran Rigsdagen. Og det er vel ikke netop Blomsten af Københavns Ungdom. De nye Arbejdsløshedslove har desuden tilført nogle af Kasserne og dermed Fagforeningerne en Tilgang af nye Medlemmer, som forlængst vilde være kommen, dersom de havde haft blot et Minimum af virkelig Samfølelse med Arbejderklassen. At de ikke kom den Gang, men fluks kommer nu, hvor der er en øjeblikkelig Fordel at høste, maa gøre, at man stiller sig overfor dem med en vis Reservation.

Saavidt man endnu kan se, har alle de betydende Førere blandt Syndikalisterne holdt sig udenfor Optøjerne. I de sidste Dage er imidlertid mange af dem bleven anholdt alligevel.

☞Adskilligt tyder paa, at Højre og Venstre vil lave Politik paa den hele Historie. Bl. a. af den Grund har Arbejderpartiet al Anledning til med vaagen Opmærksomhed at følge Sagernes videre Gang.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bogbinderforbundet i Danmark. Under 23. Januar d. A. har Bogbinderforbundet indsendt følgende Beretning om Lønbevægelser og Virksomheden i det forløbne Halvaar:

Æskearbejderne, og for en Del Posearbejderne i Provinsen, er bleven organiseret, Overenskomst er indgaaet, af Indhold som Kvindernes i Bogbinderfaget, + et Dyrtidstillæg af fra 5—7 Øre i Timen.

Med Centralforeningen er der den 1. August 1917 truffet Aftale om et Dyrtidstillæg af 5 Øre for Svende og 3 Øre for Kvinder, med det tidligere Tillæg bliver dette 13 Øre for Svende og 5—7 Øre for Kvinder.

I København er truffet Aftale om et Dyrtidstillæg for Kvinder af 3—4 Øre, med det tidligere Tillæg bliver dette 5—8 Øre pr. Time. Svendene i København har intet bestemt Tillæg faaet siden 1. Oktober 1916, Timelønnen er derimod hævet værkstedsvis, Mindstelønnen er hævet til ca. 65 Øre i Timen.

Nye Afdelinger er oprettet i Skive og Slagelse, Afdelingen i Næstved er nedlagt. I Skive er der truffet Aftale med Skades Papirvarefabrik om en Forhøjelse af Lønnen af fra 1—6 Kr. ugentlig. I Slagelse er der oprettet Overenskomst med Bastue Jacobsens Papirvarefabrik. Den københavnske Overenskomst for Posearbejder er anerkendt, og der er fastsat Akkordpriser for Tilvirkning af Knallerter, de bestaaende Priser blev forhøjet med ca. 75 %.

I Aarhus er oprettet Overenskomst med Konvolutfabrikken »Royal«.

Lønningerne blev fastsat som følger: De første 3 Maaneder 12 Kr. ugentlig, de næste 3 Maaneder 14 Kr., og for hver følgende 3 Maaneder 16, 17, 18 og 19 Kr.

Overenskomsten træder i Kraft den 15. Marts d. A., indtil den Tid gives et Dyrtidstillæg af 1 Kr. 50 Ø. til de nuværende Lønninger. I alle Overenskomster er Arbejdstiden fastsat til 9 Timer, Overarbejde betales med 40 % de første 3 Timer, derudover med 100 %.

Forbundet har sendt Strejkevarsler i følgende Tilfælde:

Den 1. November til Mortensen & Co., Odense, der ikke vilde under-

skrive Overenskomsten for Æskearbejdere. — Firmaet underskrev.

Den 4. November til Webers Protokolfabrik, Odense, der havde afskediget Tillidsmanden. Varslet toges tilbage mod, at Weber genantog Tillidsmanden.

Den 20. November til P. Meyers Bogtrykkeri, Svendborg. Forholdet var det samme som ovenfor nævnt i Odense, og ordnedes paa samme Maade.

Den 2. Januar til Hagen & Sivertsen og Mortensen & Co., Odense, fordi de nægtede at betale et Dyrtidstillæg. — Firmaerne indgik paa at betale, og Varslet toges tilbage.

Forbundets Medlemstal er fra Juli til December 1917 steget med ca. 500 Medlemmer, væsenligst i Provinsen.

Fornyede Overenskomster.

Træindustriarbejderne.

Mellem Træindustriarbejder-Forbundet i Danmark og nedenstaaende Fabrikantforeninger og Sammenslutninger er under 31. Januar d. A. opnaaet Enighed om Fornyelse af Overenskomsterne til 1. Februar 1919 paa følgende Vilkaar:

Træindustriens Fabrikantforeninger yder:

For Timefortjenester til og med 43 Øre 8 Øre pr. præsteret Arbejdstime, fra 44—47 Øre incl. 7 Øre, fra 48—50 Øre incl. 6 Øre, over 51 Øre 5 Øre.

Træindustriens Fabrikantforeninger tillægger endvidere hos de af Foreningernes Medlemmer, hvor det af Forligsmanden paalagte 5 % Dyrtidstillæg løber, dette til Akkordpriserne; for Træskofabrikkernes Vedkommende tillægges yderligere det siden 1. Marts f. A. erlagte ekstraordinære Dyrtidstillæg af 5 % til Akkordpriserne, saaledes at der til Akkordpriserne paa Træskofabrikkerne ialt lægges 10 %. Kan en Virksomhed og dens Arbejdere enes om en Fordeling af disse Tillæg paa anden Maade end ved at lægge dem til de nugældende Satser, kan dette ske.

Træskofabrikkerne yder endelig et ekstraordinært Dyrtidstillæg af 3 Øre pr. Akkordtime.

Jern- og Metalindustriens Sammenslutning yder:

For Timefortjenester til og med 43 Øre 8 Øre pr. præsteret Arbejdstime, fra 44—47 Øre incl. 7 Øre, fra 48—50 Øre incl. 6 Øre, fra 51—60 Øre incl. 5 Øre, fra 61—70 Øre incl. 4 Øre, over 70 Øre 3 Øre.

De iøvrigt hos Medlemmer af Træindustriens Fabrikantforeninger og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning inden 4. December 1917 ydede Dyrtidstillæg bibeholdes i deres nærværende Form. Hvor Arbejdsgiveren ønsker det, kan Dyrtidstillægene omlægges til de nærmest dertil svarende Antal Ører pr. Arbejdstime.

Pakkassefabrikkerne under Træindustriens Fabrikantforening for København og Omegn

ophæver den i Branchens særlige Dyrtidsordning fastsatte Maximumsgrænse af 37 Kr. pr. Uge, saaledes at der fremtidig betales et ugentlig Dyrtidstillæg af 1 Kr. ogsaa til Pakkassearbejdere, hvis Ugefortjeneste overstiger 37 Kr.

Enhver Arbejder, som ved nærværende Overenskomsts Indgaaelse beskæftiges paa Virksomhederne saa vel under Træindustriens Fabrikantforeninger som under Jernindustriens Sammenslutning, erholder udbetalt et Beløb af 10 Kr. Der udbetales ligeledes 10 Kr. til de Arbejdere, der var beskæftiget Fredag den 30. November, og 10 Kr. til de Arbejdere, som var beskæftiget Fredag den 21. December f. A.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 34 ❋ KØBENHAVN DEN 23. FEBRUAR 1918 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Udlandet. Lønbevægelser og Konflikter (Formerne hos Wald. Birn. Dansk Gartnerforbund. Snedkerne i Frederikshavn. Typograferne hos Egmont Petersen). Fornyede Overenskomster. Den faste Voldgiftsret. Rettelse.

Udlandet.

De franske Fagorganisationers Krigsmaal.

De franske Fagorganisationer beskæftigede sig paa deres Julekonference med Fredsspørgsmaalet. Der vedtoges følgende Resolution:

»Overfor den nuværende Krigsstilling og den aandelige Uro, som blev foranlediget ved en samvittighedsløs og reaktionær Presse; overfor vort Diplomati's Fejl og Mangel paa Klarhed i Regeringens Erklæringer om Krigsmaalene, fordømmer den faglige Landsorganisations Konference alt hemmeligt Diplomati og alle Forhandlinger, der bliver ført uden Nationens Vidende; den forlanger, at man sætter Nationen i Kundskab om de Betingelser, under hvilke en almindelig, retfærdig og varig Fred vil kunde sluttes.

Konferencen erindrer om de Formler, som Præsident Wilson og den russiske Revolution har fremsat og som ligeledes var og er den franske Arbejderklasses; nemlig:

Ingen Anneksioner; Folkenes Selvbestemmelsesret; Genrejsning af de for Tiden besatte Landes Uafhængighed og Erstatning for de anrettede Skader; ingen Krigsskadeserstatning; ingen økonomisk Krig efter Fjendtlighedernes Indstillelse; Frihed paa Havet; Oprettelse af Voldgiftsdomstole til at ordne Tvistigheder mellem Staterne; Grundlæggelse af et Forbund mellem Nationerne.

I Overensstemmelse med Betragtningerne af Arbejderne i dette Land, paalægger Konferencen Fagorganisationerne af al Kraft at anstrænge sig for, at faa den franske Regering til at offentliggøre Fredsbetingelserne. Den opfordrer Arbejderne i alle Lande til af deres Regeringer at forlange en nøjagtig formuleret Offentliggørelse af Fredsbetingelserne. Dette Krav blev stillet af den russiske Revolution lige fra Begyndelsen, og vi staar det bi, da dette under de nuværende Omstændigheder synes at være det eneste Middel til at forhindre Seperatfred.

Af disse Grunde og for at disse Grundsætninger kan sejre, fastslaar Konferencen Arbejderklassens Ret i alle Lande i Almindelighed, og de Franskes i Særdeleshed, til at tage Del i en international Konference og i fornødent Fald at fremkalde den.«

Den tyske faglige Landsorganisations Meddelelsesblad (Correspondenzblatt) bemærker til ovenstaaende følgende:

Vi stemmer i det væsentligste overens med de her fastsatte Grundsætninger hos den franske Landsorganisation, skønt vi er ude af Stand til at forstaa Paaberaabelsen af den udmærkede Herr Wilson i denne Sammenhæng. Denne veltalende Repræsentant for en kapitalistisk Klike, der i eget Land har opnaaet et brutalt Klasseherredømme, under hvilket ikke blot Arbejderklassen, men ogsaa alle Freds- og Frihedsvenner sukker, synes os meget lidt egnet til — af en faglig Arbejderforsamling — at blive paaberaabt som Kronvidne for virkelige demokratiske Fredsbetingelser. En saadan Herre er ingen

Prydelse for, men en Diskreditering af de franske Arbejderes Fordringer. Men Paaberaabelsen af ham har ogsaa en realpolitisk Betydning for Ententens Krigsmaal, hvad vi ikke her kan forbigaa. Herr Wilson har i sine Fredsbetingelser bredt sig over Enkeltheder, som refererer sig til Centralmagternes nuværende Territorier. Hvad Tyskland angaar, vil vi ikke undlade at erklære vore franske Kammerater, at vi fuldstændig afviser Herr Wilsons Krigsmaal. Han har forlangt Grænseregulering i det tyske Østomraade og understøttet de franske imperialistiske Fordringer paa Elsass-Lothringen. Den franske Landsorganisations Resolution udtaler sig ikke om disse Spørgsmaal; den viser Uklarhed, om hvorvidt den franske Landsorganisation — med Hensyn til »Genoprettelsen af de for Tiden besatte Landes Uafhængighed og Skadeløsholdelse« — deler den franske Imperialismes, særlig Elsass-Lothringens Standpunkt. Vi paa vor Side vil ikke overfor dem fremkomne med saadan en Uklarhed, og siger dem derfor i al Stilhed, at Elsass-Lothringen for os er en »Nolimetangere« (Rør mig ikke!), om hvilken det overhovedet ikke lader sig gøre at tale. Saalænge de franske imperialistiske Aspirationer til dette fra urgamle Tider tyske Land, som Franskmændene røvede — under Udnyttelse af en Svaghedsperiode i det tyske Rige, vedbliver at bestaa, og paa hvilket Rov deres Imperialister og Chauvinister nu begrunder nye Krav om Rov, saa længe er der saavist ingen Fredsmuligheder.

Det er afgjort til Skade for hvert fransk og tysk Arbejderliv, som endnu skal ofres, for hos de franske Imperialister at uddrive den ubegrundede Rovlyst, som de har til Elsass-Lothringen, men vi maa affinde os dermed, fordi det her drejer sig om det tyske Folks Livsinteresser. Tyskland har ikke forgæves to Hundrede Aar igennem betalt de dyre Lærepenge for det franske Herredømme over Elsass-Lothringen, hvorved det muliggjordes for Frankrig at blande sig i vore indre Anliggender og opretholde vor indre Adsplittelse til deres egen Nytte. For at afværge Gentagelsen af disse Tilstande vil vi fortsætte Kampen, indtil man i Paris lærer at forstaa, at den imperialistiske Frase »Desannexion« ikke er andet end en Frase.

Ved denne vor Stilling vilde selv en international Arbejderkonference intet ændre. Vi afslaar ikke en saadan, men den franske Landsorganisation maa ikke derved gøre sig Forhaabninger om Elsass-Lothringen. For den tyske Landsorganisation er enhver Diskussion om dette Punkt overflødig, fordi der ikke er noget at ændre ved vor enstemmige Opfattelse.

Den franske Landsorganisations Sorg over Separatfreden med Rusland synes os malplaceret. Denne Separatfred kan dog kun blive en Separatfred, fordi de franske Magthavere ikke vil opgive deres Fordringer paa tysk Land. Havde de været villig til en almindelig Fred, saa var Spørgsmaalet om Separatfred blevet afgjort af sig selv. Da de ikke er det, samstemmer vi med den Fredsslutning, det er muligt for os at opnaa og hvorved vi samtidig nærmer os Udsigten til almindelig Fred. Vi kan umuligt indse, hvorfor Rusland og Tyskland skal synderslide hinanden for at tilfredsstille det engelske og franske Bourgeoisies Fordringer. Vi afslaar det saa meget mere, som en Fortsættelse af Krigen i Øst maatte ødelægge Frugterne af den russiske Revolution.

Lønbevægelser og Konflikter.

Formerne hos Wald. Birn & Brødre, Holstebro. Mellem forannævnte Firma og de der arbejdende Formere var opstaaet Strid om Betaling for Ventetid, og da man ikke kunde enes herom, nedlagde Formerne uden Varsel Arbejdet, hvorefter Firmaet klagede til Jern- og Metalindustriens Sammenslutning. Efter at Sagen fra Arbejdsgiverforeningen var

indberettet til De samvirkende Fagforbund blev der herfra anmodet Formerforbundet om en Erklæring og i Skrivelse af 8. Februar meddeler Forbundet, at Arbejdet er genoptaget, efter at de interesserede Parter er enedes om en foreløbig Afgørelse, hvorefter Sagens videre Behandling vil ske paa organisationsmæssig Maade.

Dansk Gartnerforbund og Dansk Anlægsgartnerforening. Under 18. December f. A. er mellem ovennævnte Organisationer indgaaet ny Overenskomst, gældende til 1. April 1919 og med tilbagevirkende Kraft fra 1. December f. A.

Arbejdstiden er fra 1. Marts til 1. Oktober 9½ Time daglig, fra 1. Oktober til 1. November 9 Timer, fra 1. November til 1. December 8½ Time, fra 1. December til 1. Februar 7½ Time, og fra 1. Februar til 1. Marts 8½ Time.

For Gartnere er Timelønnen mellem Kl. 6 Morgen og Kl. 5 Aften mindst 76 Øre, for Arbejdsmænd mindst 71 Øre.

Overarbejde fra Kl. 5—7 betales med et Tillæg af 25 %, fra Kl. 7—9 med 40 %, og fra Kl. 9 Aften til Kl. 6 Morgen med et Tillæg af 90 %.

Søn- og Helligdagsarbejde betales med et Tillæg af 50 %.

Ved Afgørelse af Arbejdsstridigheder benyttes Norm for Regler for Behandling af faglig Strid.

Snedkerne hos Snedkermestrene i Frederikshavn. Under 25. Januar og 1. Februar d. A. varslede Snedkerlorbundet Strejke overfor Medlemfemmer af Centralforeningen af jydske Snedkermestre i Frederikshavn i Anledning af en opstaaet Strid om Udbetaling af det i Overenskomsten af 26. November f. A. vedtagne Dyrtidstillæg.

Efter at Snedkermestrene er indgaaede paa fortsat at udbetale det omstridte Dyrtidstillæg er Strejkevarslet taget tilbage.

Typograferne hos Egmont H. Petersen, København. Den 5. Februar afholdtes, efter telefonisk Aftale mellem alle interesserede Parter, et Fællesmøde angaaende en hos Bogtrykfirmaet Egmont H. Petersen opstaaet Konflikt. Denne havde ført til, at samtlige Arbejdere havde forladt Trykkeriet.

Ved Mødet, hvor ogsaa de strejkende Arbejdere var repræsenteret, enedes man om følgende:

Arbejdet genoptages ufortøvet.

Der optages derefter Mægling efter de mellem Organisationerne gældende Regler, hvorunder baade forhandles Personalets Ønsker og Firmaets Krav om Erstatning for den ulovlige Arbejdsnedlæggelse.

Personalet hos Firmaet tilsiger sin Medvirken til at formindske Tabet ved Hjælp af forceret Arbejde og Overarbejde.

Fornyede Overenskomster.

Barnevognsfabrikkerne.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. Februar d. A. mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, A/S P. M. Knudsens Eftf.s Barnevognsfabrik og F. P. A. Thomsens Eftf.s Barnevognsfabrik og Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Malerforbundet i Danmark, Kurvemagernes Fagforening, Dansk Karetmagerforbund, enedes man om at forlænge Overenskomsten af 7. Marts 1914 med Tillæg af 10. Februar 1916 til 1. Februar 1919 paa følgende Vilkaar:

De hidtil betalte Dyrtidstillæg — saavel de i ovenstaaende Tillæg af 10. Februar 1916 fastslaaede 8 Kr., som de senere frivillig ydede 8 Kr. — bortfalder, og der ydes et Dyrtidstillæg af 1 Kr. 25 Øre pr. præsteret Arbejdsdag. Organisationernes Sanktion forbeholdes.

De kvindelige Arbejdere erholder et Dyrtidstillæg af 2 Kr. pr. Uge.

Dansk Brolæggerforbunds

Afdeling i Aarhus har med de stedlige Entreprenører opnaaet Enighed

om at forny den gældende Overenskomst til 1. Maj 1919, mod at der betales et Dyrtidstillæg af 10 Øre pr. Time, samt at Arbejdet fremtidig skal udføres i Akkord, hvor Parternes enes herom.

— Samme Forbunds Afdeling i Esbjerg er enedes med de stedlige Entreprenører om at forny Overenskomsten til 1. Februar 1919 mod et Dyrtidstillæg af 12½ pCt. til alle Satser i Priskuranten.

Børsteindustriarbejderne Landet over. Børsteindustriens Fabrikanter staar i to Organisationer, en for Jylland-Fyn og en for København og Sjælland.

Med sidstnævnte Forening var der ved lokale Forhandlinger den 4. Dec. f. A. opnaaet Enighed om en Forlængelse af de bestaaende Overenskomst paa et Aar. For Jylland-Fyns Vedkommende blev Sagen behandlet ved et Fællesmøde 23. Januar i Aar. Ogsaa her naaede man til Enighed.

Fagets Priskurant forbliver ved Kraft indtil 1. Marts 1919, mod at der fra 1. Nov. 1917 udbetales hver Arbejder et ugentlig Dyrtidstillæg af 5 Kr. sammen med Ugelønnen. For hver Dag, Arbejderne ved egen Skyld forsømmer, fradrages 83 Øre. Hvis Arbejdstiden indskrænkes over 40 %, udbetales kun ½ Dyrtidstillæg; det samme gælder Hjemmearbejdere, som tjener mindre end 9 Kr. ugl.

I Sygdomstilfælde betales det fulde Dyrtidstillæg med indtil 2 Uger.

Arbejdsmænd i Jernindustrien. I Midten af Januar Maaned modtog vi fra Dansk Arbejdsmands Forbund Meddelelse om, at det i Henhold til Aftalen mellem Hovedorganisationerne, havde forhandlet med Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien om en eventuel Fornyelse af Overenskomsten imod et Dyrtidstillæg. Arbejdsgivernes Tilbud var imidlertid saa ringe, at Forbundet maatte sige nej dertil, og det opsagde derefter Overenskomsten og fremsendte Forslag til ny Overenskomst. Da Forhandlingerne derom heller ikke førte til noget Resultat, anmodede Forbundet om Sanktion til at fremsende Strejkevarsel.

Denne Anmodning blev imødekommet, og den 24. Januar afsendte Forbundet første Varsel og den 1. Februar andet Varsel om Strejke fra den 8. Februar ved Arbejdstidens Ophør.

Efter Aftale mellem Hovedorganisationerne fandt der et Fællesmøde Sted den 2. Februar, og dette fortsattes den 6. Februar.

Under disse Forhandlinger blev der udvekslet Forslag til Overenskomst, men da Krav og Tilbud laa meget langt fra hinanden besluttede Parterne sent om Aftenen at afbryde Forhandlingerne. Efter en Samtale mellem Formændene for de to Hovedorganisationer og nogle Repræsentanter for Parterne, blev man dog enige om at fortsætte Forhandlingerne næste Dag, men det lykkedes ikke heller her at naa til Forstaaelse. Forinden Parterne skiltes kom Statens Forligsmand tilstede og opfordrede Hovedorganisationerne og Parterne til at sende Repræsentanter til et Mæglingsmøde den 11. Februar, og henstillede til Dansk Arbejdsmandsforbund at udsætte Arbejdsstandsningen i 8 Dage. Denne Henstilling blev imødekommet.

Der forhandledes nu under Forligsmandens Forsæde den 11. Februar fra Kl. 10 Formiddag til Kl. 12 Nat, og den 12. Februar fra Kl. 10 Formiddag til næste Dags Morgen Kl. 7, paa hvilket Tidspunkt Forligsmanden fremsatte et Mæglingsforslag af følgende Indhold:

Mæglingsforslaget fra Forligsmanden.

Overenskomsten af 14. Marts 1911 mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark med Tilføjelser og Ændringer af Februar 1916 samt de i Arbejdsgivernes Forslag af 6. Februar 1918 nævnte særlige Overenskomster er gældende til 1. Februar 1919 med følgende Ændringer og Tilføjelser:

I.

Alle nuværende Timelønninger for mandlige Arbejdere, som er Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, forhøjes indtil og med 60 Øre med 5 Øre pr. Time, over 60 Øre indtil og med 70 Øre med 4 Øre pr. Time, og over 70 Øre med 3 Øre pr. Time.

Alle Dag-, Uge- og Maanedslønninger faar en tilsvarende Forhøjelse, idet de nævnte Lønninger udregnes til Timeløn.

Ved Bestemmelsen af Lønningernes nuværende Størrelse medregnes ikke saadanne Tillæg som Udearbejdspenge, Rejsepenge, Smudspenge eller andre tilfældige tilbagevendende Tillæg, men derimod faste Tillæg som Fribolig, Brændsel, Kost m. m.

II.

Dyrtidstillægget af 1916 forhøjes, saaledes at der ydes Dyrtidstillæg efter følgende Skala:

For Timefortjenester til og med 43 Øre: 11 Øre, for Timefortjenester fra 44 til 60 Øre: 10 Øre, dog ikke over 68 Øre, for Timefortjenester fra 61 til 65 Øre: 8 Øre, dog ikke over 71 Øre, for Timefortjenester fra 66 Øre til 70 Øre: 6 Øre, dog ikke over 74 Øre, for Timefortjenester paa 71 Øre og derover: 4 Øre, dog ikke udover 75 Øre.

Allerede bestaaende Dyrtidstillæg i Henhold til særlige Aftaler bortfalder, dog saaledes at der ikke i noget Tilfælde indtræder en Forringelse af nu bestaaende Dyrtidstillæg.

Saafremt den nuværende Dyrtid stiger, forhøjes Dyrtidstillægget med 1 Øre for hver fulde 2½ pCt., Stigningen udviser, og saafremt Dyrtiden aftager, formindskes Dyrtidstillægget med 1 Øre for hver 2½ pCt. Nedgang, dog ikke saa langt ned, at de ved Overenskomsten af 14—21. Februar 1916 fastsatte Lønninger med Dyrtidstillæg derved berøres. Som Grundlag for en saadan Stigning eller Nedgang lægges Statistisk Departements halvaarlige Udregninger, idet nærværende Ordning er truffet paa Basis af den nuværende Dyrtid. Opgang eller Nedgang finder første Gang Sted paa Grundlag af Forskellen mellem Departementets første Udregning i Aaret 1918 og Departementets Udregning i August 1918. I Tilfælde af Tvivl afgøres Tvivlspørgsmaalet bindende af et Nævn, hvortil Sammenslutningen vælger to Medlemmer og Dansk Arbejdsmandsforbund to Medlemmer med Departementschef Adolp Jensen som Opmand.

III.

Al nuværende Praksis med Hensyn til almindelige Lønprincipper, Akkordpriser og Værkstedsprislister forbliver uforandrede, og disse Principer finder ogsaa Anvendelse paa Akkordprislister, der indeholdes i Særoverenskomster.

IV.

Angaaende Ovnsætternes Arbejdsforhold optages særlig Forhandling i Henhold til de gældende Regler for Behandling af faglig Strid.

Forligsmanden udbeder sig Parternes Svar senest Fredag den 15. ds. Kl. 1½.

ADOLPH JENSEN.

I Tilslutning til Forligsmandens Forslag fremsatte Arbejdsgiverne følgende Udtalelse om Minimallønnen:

Under Forudsætning af, at det af Forligsmanden under D. D. stillede Mæglingsforslag vedtages af begge Parter, udtaler Jern- og Metalindustriens Sammenslutning, at den fastholder sin Berettigelse til at antage Arbejdsmænd til Overenskomstens Minimalløn, men ønsker dog hertil at føje den Udtalelse, at en Bestræbelse for at forringe Virkningen af Timelønsforhøjelsen paa de laveste Lønninger (5 Øres Tillæg til Timelønninger paa 39 og 38 Øre henholdsvis i København og Provinserne) gennem en systematisk Afskedigelse og Omflytning fra den ene Virksomhed til den anden eller gennem en systematisk Antagelse af helt ny Arbejdskraft til Timelønninger, der er under de ovenanførte Grænser (henh. 44 og 43 Øre) vil stride mod Forudsætningen for nær-

værende Overenskomst og i givet Tilfælde vil blive hindret af Jern- og Metalindustriens Sammenslutning efter fornøden Paatale.

Den 13. Februar 1918.

(sign.) MORITZ HEINECKE.

Den 13. og 14. Februar afholdt Arbejdsmændene i Jernindustrien Delegeretmøde, og efter en indgaaende Drøftelse af Forslaget blev dette vedtaget.

Arbejdsgiverne afholdt Delegeretmøde den 15. Februar og ogsaa her blev Forslaget godkendt.

Strejken, som hvis den var blevet iværksat, vilde have omfattet 6—7000 Mand, blev saaledes heldig undgaaet.

Kedel- og Maskinpassere.

Mellem Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og Entreprenørforeningen er opnaaet Enighed om følgende:

Overenskomsten af 7. April 1916 forlænges indtil 1. Februar 1919 imod et Dyrtidstillæg af 8,75 pr. Uge til de Overenskomstens § 3 fastsatte Lønninger paa 35 og 30 Kr. fra 1. Februar 1918 at regne.

Samtlige hidtil betalte frivillige Dyrtidsydelser udover Overenskomsten bortfalder. Der maa dog ikke finde nogen Reduktion Sted som Følge af denne Ordning.

Denne Vedtagelse er sket under Forbehold af Entreprenørforeningens og Arbejdsgiverforeningens Godkendelse.

Kedel- og Maskinpasserne. Mellem Kedel- og Maskinpassernes Forbund og Frederiksborg Slotsmølle er oprettet en Overenskomst, hvori bl. a. bestemmes følgende:

Arbejdstiden er 10 Timer daglig.

Lønnen er 30 Kr. pr. Uge.

Over- og Søndagsarbejde betales med 70 Øre pr. Time.

I Dyrtidstillæg betales 7 Kr. pr. Uge regnet fra 1ste Lønningsuge i November f. A. med Fradrag af hvad der hidtil er betalt i Dyrtidstillæg.

Kedelpasserne skal være Medlem af en anerkendt Sygekasse og faar i Sygdomstilfælde udbetalt Ugelønnen mod Fradrag af 2 Kr. pr. Dag for de Arbejdsdage i første og anden Uge i hvilken de er syge.

Opsigelsen af Arbejdsforholdet skal gensidigt ske med en Uges Varsel til Ophør med Lønningsugens Udgang.

Overenskomsten er gældende til den med 3 Maaneders Varsel opsiges fra en af Siderne til Ophør en 1. September.

Kedel- og Maskinpasserne paa Helsingør Gasværk.

Mellem Kedel- og Maskinpassernes Forbund og Det danske Gaskompagni, (for Helsingør Gasværk) er opnaaet Enighed om at forny Overenskomsten til 1. Februar 1919 og saaledes, at den er fortløbende og kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. Februar, dersom den ikke opsiges i 1919, mod følgende Ændringer og Tilføjelser i den bestaaende Overenskomst:

ad D. Betalingen bliver 4 Kr. 50 Øre pr. Vagt.

ad F. »6 Dages Ferie med fuld Løning« forandres til »7 Dages Ferie med fuld Løning«.

ad H. Punkt 2 forandres i Henhold til 1. Afsnit af dette Supplement til Overenskomsten.

For Pasning af Saltværket gives som hidtil en Ekstra-Betaling af 50 Øre pr. Mand pr. Vagt.

Paa Grund af den herskende Dyrtid vil de faste Kedelpassere endvidere faa det nuværende Dyrtidstillæg forhøjet fra 1. Januar 1918, idet de vil faa udbetalt et Dyrtidstillæg paa ialt 400 Kr. pr. Arbejder, gældende for Kalenderaaret 1918. Dette Dyrtidstillæg udbetales med $^1/_{12}$ forud for sidste Lønningsdag i den nærmest forudgaaende Maaned.

Endvidere vil Dyrtidstillægget for Tidsrummet 1. Juli 1918—31. December 1918 være at regulere efter Dyrtiden paa samme Maade som for Helsingør Gasværks øvrige Arbejdere.

Kvindeligt Arbejderforbund.

Med *Hesseldals Præserveringsfabrik i Odense* er afsluttet Overenskomst, hvorved Ugelønnen er hævet fra 16 Kr. 50 Øre til 20 Kr. + et Dyrtidstillæg af 3 Kr. pr. Uge.

Overenskomsten er gældende fra 1. Januar d. A. til 1. Januar 1919 og omfatter 16 Kvinder.

Med *Fyns Sækkekompagni* er afsluttet Overenskomst, hvorved Ugelønnen for Stoppersker de første 3 Maaneder er fastsat til 27 Øre pr. Time og derefter til 33 Øre. Ugelønnen for Lagerarbejdersker er det første halve Aar 30 Øre pr. Time, derefter 33 Øre. Der udbetales desuden til alle akkord- og timelønnede Arbejdersker et Dyrtidstillæg af 1 Kr. 50 Øre pr. Uge. Overarbejde betales med 50 og 100 % Tillæg.

Overenskomsten gælder fra 2. Februar d. A. til 1. April 1919 og omfatter 40 Kvinder.

Med *Københavns Tørvefabrik* er ligeledes afsluttet Overenskomst, hvorved Ugelønnen er fastsat til 16 Kr. 50 Øre + et Dyrtidstillæg af 14 Kr. pr. Maaned.

Arbejdersker, der har været beskæftiget ved Virksomheden i et halvt Aar, erholder desuden 20 Kr. hvert Halvaar.

Overenskomsten er gældende fra 1. Januar d. A. til 1. Januar 1919 og omfatter 13 Kvinder.

Med nævnte 3 Virksomheder har Forbundet ikke tidligere haft Overenskomst.

Murarbejdsmænd i Provinserne.

Ved et Fællesmøde d. 1. Februar mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne og Dansk Arbejdsmandsforbund opnaaedes Enighed om at forlænge Overenskomsten om Murarbejdsmandsarbejde et Aar indtil 1. Februar 1919 paa følgende Vilkaar:

De hidtil betalte frivillige Dyrtidstillæg bortfalder.

Paa alt Timelønsarbejde betales i de Byer, hvor den overenskomstmæssige Timeløn plus Dyrtidstillæg efter Overenskomsten af 6. April 1916 er 50 Øre eller derover, 17 Øre pr. Time, i de Byer, hvor den overenskomstmæssige Timeløn plus Dyrtidstillæg er under 50 Øre, 16 Øre pr. Time.

Paa Normalpriskuranten af 2. Maj 1913 med Tillæg af 6. April 1916 betales et Dyrtidstillæg af 14 Øre pr. præsteret Akkordtime, paa alle øvrige Lokalpriskuranter et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. præsteret Akkordtime.

Udbetalingen paa Akkord er den i Overenskomsten af 6. April 1916 fastslaaede Timeløn med Dyrtidstillæg plus det ovenfor fastsatte Dyrtidstillæg af 16, henholdsvis 17 Øre, hvilket Beløb fradrages ved Akkordopgørelsen, hvorefter der udbetales det eventuelle Akkordoverskud plus det ovenfor nævnte Dyrtidstillæg af 12, henholdsvis 14 Øre pr. Time.

Hvis den forhaandenværende Dyrtid ifølge Statistisk Departements Opgørelse i August 1918 skulde ændres, er Parterne enige om, at Dyrtidstillægget fra den Tid forhøjes eller formindskes med 1 Øre pr. Time for hver 2½ % Dyrtiden er forøget eller formindsket fra 55 %, dog ikke saa langt nedad, at de ved Overenskomsten af 6. April 1916 fastsatte Timelønninger med Dyrtidstillæg derved berøres.

Trælagerarbejderne paa Træindustriens Fabrikker og hos Tømmerhandlerne i Kobenhavn.

Under 3. Januar meddelte Dansk Arbejdsmandsforbund, at de københavnske Trælagerarbejdere uden Resultat havde forhandlet med Fabrikanterne om Forlængelse af den hidtil gældende Overenskomst paa et Aar mod et Dyrtidstillæg. Opsigelse kunde oprindelig ske 15. December til Ophør 15. Marts, men man enedes først om at udskyde Fristen til 1. Januar. Senere aftalte man at indberette de resultatløse Forhandlinger for Hovedorganisationerne og at betragte Overenskomsten som rettidig

opsagt, dersom der ikke maatte opnaas Enighed om en Forlængelse.

Da Sagen var gaaet til Hovedorganisationerne, enedes man endvidere om at lade de kommende Forhandlinger ogsaa omfatte Træ-lagerarbejdernes Overenskomstforhold hos de københavnske Tømmerhandlere. Et Fællesmøde aftaltes til 14. Januar, men maatte aflyses paa Grund af Sygdom.

Endelig den 4. Februar kom et Fællesmøde i Stand. Her enedes man om, under Forbehold af Organisationernes Godkendelse, at forlænge den gældende Overenskomst til 15. Februar 1919 paa følgende Betingelser:

Nogle hidtil gældende frivillige Dyrtidstillæg bortfalder. Fra 1. Februar d. A. ydes følgende Dyrtidstillæg:

For Timefortjeneste til og med 50 Øre 7½ Kr. ugentlig, fra 51—55 Øre 6½ Kr., fra 56—60 Øre 6 Kr., fra 61—65 Øre 5½ Kr., over 65 Øre 4½ Kr.

Dyrtidstillægget udbetales hver Fredag og afregnes forholdsvis efter Antallet af præsterede Arbejdstimer.

Man er endvidere enig om, at der udbetales 25 Kr. til hver Arbejder, der har været fuldt beskæftiget i de paagældende Virksomheder fra 1. December f. A. og til andre Arbejdere forholdsvis efter den Tid, hvori de har været beskæftiget.

Denne Overenskomst er siden tiltraadt af begge Parters Organisationer.

Den faste Voldgiftsret.

Glassliberne hos H. A. G. Fledelius, København.
Sag Nr. 223.

Hos A/S. H. A. G. Fledelius i København var der opstaaet en Uoverensstemmelse angaaende visse Engageringsforhold. Bl. a. havde Fabrikanten kategorisk erklæret, at han ikke vilde beskæftige Medlemmer af Forbundet, men importere sin Arbejdskraft fra Udlandet. Firmaet, der staar udenfor Fabrikantforeningen, men er tiltraadt den i Faget gældende Overenskomst, herunder Regler for Behandling af faglig Strid, blev sluttelig blokeret af Dansk Glasarbejderforbund, hvilket bekendtgjordes i et Par skarpe Artikler i »Social-Demokraten«.

Sagen indbragtes nu som Klage for Den faste Voldgiftsret. Her afholdtes forberedende Retsmøde 31. Januar og blev — efter en længere Forhandling — indgaaet følgende Forlig:

Forbundet tilbagekalder Blokaden og lover herefter i Konflikter af lignende Art at søge Sagen ordnet efter Reglerne for Behandling af faglig Strid. Det erklærer, at Medlemmerne har fuld Frihed til at tage Arbejde hos Hr. Fledelius.

Hr. Fledelius erklærer intet at have imod at antage sin Arbejdskraft indenfor Forbundets Medlemmer.

Forbundet forpligter sig som sin Del af Sagens Omkostninger til at betale 75 Kr.

Hr. Fledelius frafalder ethvert Krav paa Erstatning overfor Forbundet.

Rettelse.

I Referatet fra Delegeretmødet. den 16. December f. A. — se »Arbejderen« for 29. December Side 194 — er der tillagt *Alfred Petersen*, Holbæk, en Udtalelse om, at Familiefædre i Holbæk, med over 3 Børn kan komme op paa ca. 35 Kr. pr. Uge incl. Huslejehjælp.

Vi er gjort opmærksom paa at noget saadant ikke er udtalt, idet der skal flere Børn til for at naa denne Sum, og retter herved Fejlen.

Hr. Petersen udtalte; paa Foranledning af Udtalelser fra anden Side under Diskussionen, at i Holbæk var for en Familie med over 6 Børn Supplementet fra Hjælpekassen 25 Kr. Hertil kom Huslejen som han beregnede til 5 Kr., samt at disse Familier fik Dyrtidsmærker i Henhold til Dyrtidslovens Paragraf 1, som udgjorde et Beløb af ca. 5 Kr., tilsammen ca. 35 Kr. pr. Uge.

Supplement fra Hjælpekassen tilkom Familier med over 3 Børn.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 35 ❋ KØBENHAVN DEN 2. MARTS 1918 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Repræsentantskabsmøde. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter. Fornyede Overenskomster. Arbejdsanvisningen Legat.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Februar 1918.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Marts 1918.

Forretningsudvalget.

Det ordinære Repræsentantskabsmøde

afholdes Torsdag den 25. April Kl. 10 Form. i Forsamlingsbygningen, Enghavevej 40, København.

Den faste Voldgiftsret.

Uhrmagerne hos Laugsmestrene i København.

Sag Nr. 215.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 13. Februar 1918 i Sag Nr. 215: Forbundet af Uhrmagersvende i Danmark mod Uhrmagerlauget i København.

I Oktober—November 1915 blev der mellem Uhrmagerlauget og Uhrmagernes Fagforening i København indgaaet en Overenskomst, der betegnes som »Minimums-Priskurant og Arbejdsbestemmelser for Uhrmagermedhjælpere i København«. Den traadte i Kraft den 1. December 1915, var uopsigelig til 1. November 1917 og indeholdt bl. a. i sine §§ 13 og 14 Bestemmelser om, at der »ved opstaaende Stridigheder eller Uoverensstemmelser« nedsættes en faglig Voldgiftsret, og at Strejke eller Lock-out ikke maa iværksættes, før Voldgift er forsøgt.

Under den voksende Dyrtid henvendte Uhrmagersvendenes Forbund sig i Efteraaret 1916 saavel til »Uhrmager-Centralforeningen«, der omfatter Mestre udenfor København, som til Uhrmagerlauget i København med Anmodning om Forhandling om et Løntillæg, og disse Forhandlinger førtes i København for Forbundets Vedkommende af Bestyrelsen for Uhrmagernes Fagforening i København. Medens Forhandlingerne for Uhrmager-Centralforeningens Vedkommende førte til en Overenskomst om et Løntillæg af 15 %, som traadte i Kraft den 1. December 1916, tilbød Uhrmagerlauget i København kun 10 % Løntillæg, og endda kun paa den Betingelse, at den i Bestemmelsernes § 11 fastsatte Sommerferie bortfaldt. Dette Tilbud forkastede Fagforeningens Generalforsamling enstemmig, og det vedtoges at indlede ny Forhandlinger med Lauget.

Indenfor Faget, og navnlig i København, findes en Del Arbejdere, almindelig kaldet »Hjemmearbejdere«, som arbejder paa eget Værksted, mest med Specialarbejde, og som ikke er knyttet til enkelte Forretninger, men udfører disse Arbejder for samtlige organiserede Mestre saavel i København som i Provinserne.

Paa et Møde, som den 20. November 1916 afholdtes af de i København boende Hjemmearbejdere, og hvori tillige to af Uhrmagerlaugets Medlemmer, hvis Forretning er af samme Art som Hjemmearbejder-

nes, deltog, vedtoges det fra 1. December 1916 at forlange et Tillæg af 15 % til Minimumssatserne, overensstemmende med den Prisforhøjelse, der var godkendt af Provinsmestrene, for hvilke de alle i større eller mindre Grad tillige arbejdede. Den følgende Dag, altsaa den 21. November 1916, tilstilledes der Uhrmagerlaugets Oldermand en dels af de omtalte to Laugsmedlemmer, dels af 13 københavnske Hjemmearbejdere underskrevet Skrivelse, der var saalydende:

»I Anledning af Dyrtiden har undertegnede Hjemmearbejdere ved et Møde den 20. November vedtaget at forhøje Priserne paa alt Arbejde med 15 % fra 1. December at regne.«

Blandt de 13 Underskrivere var saavel Forbundets Formand som den københavnske Fagforenings daværende Formand og samme Forenings nuværende Formand.

Denne Skrivelse gav Anledning til, at Lauget paa en den 6. December 1916 afholdt ekstraordinærGeneralforsamling enstemmig vedtog følgende

Resolution.

»Laugsforsamlingen den 6. December 1916 beslutter at give Medhjælperne — fra 15. December indtil videre — 10 % Dyrtidstillæg til Priskurantens Minimums-Ugeløn, samt til Værkstedsarbejdernes Akkordpriser, men da Hjemmearbejderne den 1. December d. A. af egen Magtfuldkommenhed har forhøjet Hjemmearbejdets Akkordpriser med 15 %, *fastslaar Laugsforsamlingen, at den bestaaende Overenskomst dermed er brudt*, og at Lauget ikke agter at afslutte nogen ny Overenskomst med Fagforeningen, førend der er blevet gjort *fyldestgørende Afbigt* for det begaaede Overgreb.

Følgerne af denne Vedtagelse er, at Medlemmer af Uhrmagerlauget ikke maa benytte Hjemmearbejderne til at udføre noget Arbejde, naar der forlanges *højere Betaling* end den, der i *Overenskomsten af 1. December 1915 er fastsat.*«

Meddelelse om denne Resolution omsendtes til Laugets Medlemmer den 9. December 1916.

Der fandt derefter en Række mundtlige og skriftlige Forhandlinger Sted mellem Forbundets Forretningsudvalg paa den københavnske Fagforenings Vegne og Laugets Oldermand og Bestyrelse. Herunder tilbød Forbundet gentagne Gange at lade de foreliggende Uoverensstemmelser afgøre efter de i Overenskomstens § 13 indeholdte Regler for faglig Voldgift. Men Lauget har stadig afvist denne Tanke og har bl. a. i en Skrivelse af 24. Maj 1917 udtalt, at »Laugsbestyrelsen absolut ikke kan anerkende, at der foreligger saadanne Uoverensstemmelser mellem Fagforeningen og Lauget, der kan berettige til Nedsættelsen af en Voldgiftsdomstol — det er Fagforeningens Hjemmearbejdere, der har *brudt* den indgaaede Overenskomst med Lauget, følgelig maa det ogsaa blive Fagforeningens Sag atter at *hele* det begaaede Brud, — at skabe et Præcedens for, at en Voldgiftsdomstol skal nedsættes hver Gang det maatte behage Fagforeningen at bryde en indgaaet Overenskomst, hverken kan eller vil Lauget gaa med til.«

Den 18. Oktober 1917 afholdtes et Møde, hvorom det i en af Lauget fremlagt Udskrift af en saakaldt »Forhandlings-Protokol« hedder:

»Forinden Forhandlingerne paabegyndes, udtaler Bestyrelsen for Uhrmagernes Fagforbund sin oprigtige Beklagelse over den uheldige Maade, paa hvilken Hjemmearbejderne den 1. December 1916 iværksatte deres Forhøjelse af Priskuranten overfor Medlemmer af »Uhrmagerlauget« i København.

Paa Fagforbundets Vegne:
(sign.) Bernh. Johansen,
p. t. Formand.
A. Gunnersen.

Ovenstaaende beklagende Udtalelser tiltrædes af »Uhrmagernes Fagforening i København«.

Paa Fagforeningens Vegne:
(sign.) H. P. Jensen,
p. t. Formand.

Efter at omstaaende beklagende Udtalelser er tiltraadt af »Uhrmagernes Fagforening«, indvilliger Laugsbestyrelsen i at paabegynde Forhandlingerne om en ny Priskurant«.

Kort efter, nemlig den 20. s. M., indgav Forbundet Klage til Den faste Voldgiftsret i nærværende Sag. Da imidlertid Priskuranten af 1915 var opsagt til 1. November 1917 og Forhandlinger om en ny Priskurant begyndt, enedes Parterne i et forberedende Møde den 8. November 1917 om at stille nærværende Sag i Bero, for at den eventuelt kunde bortfalde. Men efter at Forhandlingerne om Priskuranten foreløbig er bristede, har Forbundet i Skrivelse af 22. Januar d. A. begært Sagen fremmet og har under den mundtlige Procedure nedlagt Paastand om, *at* Laugets Resolution af 6. December 1916 saavelsom Laugets Vægring ved at lade Uoverensstemmelserne afgøre ved faglig Voldgift kendes ulovlig, *at* der paalægges Lauget en Bod eller Erstatning til de paagældende Medlemmer, samt *at* Lauget tilpligtes at betale Sagens Omkostninger.

Lauget har paastaaet sig frifundet og tilkendt Sagens Omkostninger og har endvidere paastaaet Forbundet idømt en Bod for at have støttet Hjemmearbejdernes Vedtagelse af 20. November 1916.

Lauget har til Begrundelse af dette sit Standpunkt særlig henvist til, *at* Hjemmearbejdernes Vedtagelse har været overenskomsstridig, *at* Laugets Resolution af 6. December 1916, som Forholdene faktisk laa, har været uden Betydning, »et Slag i Luften«, samt *at* det maatte være Forbundets Sag selv at bringe de foreliggende Uoverensstemmelser frem for faglig Voldgift, naar det ønskede dem behandlet af denne.

Hvad nu først angaar Hjemmearbejdernes Vedtagelse af 20. November 1916, finder Retten det vel forstaaeligt, at Hjemmearbejderne efter den særlige Stilling, de indtager, kan have fundet det praktisk og paakrævet at vedtage og deklarere en Beslutning, som den af 20. November 1916, men Retten maa dog fastslaa, at de 13 Underskrivere, der var Medlemmer af Svende-Organisationen og som saadanne bundne ved Overenskomsten af 1915, har handlet i Strid med denne ved saaledes kollektivt og ensidigt at forhøje Lønsatserne. Efter Protokol-Tilførslen af 18. Oktober 1917 synes Svende-Organisationerne da ogsaa selv at have erkendt, at dette Skridt var urigtigt.

Hvad dernæst angaar Laugets Resolution af 6. December 1916, kan det vel være noget tvivlsomt, hvorledes dennes Slutningsord, »ikke .. .... højere Betaling end den, der i Overenskomsten af 1. December er fastsat«, nærmere er at forstaa, men da der i hvert Fald deri maa antages at ligge en Vedtagelse om, at det enkelte Medlem af Uhrmagerlauget ved Prisforhandlinger med den enkelte Hjemmearbejder skulde være bundet paa en Maade, der var uforenelig med Overenskomstens Karakter af Minimums-Priskurant, er Resolutionen for saa vidt overenskomststridig. Som formildende Omstændigheder ved dens Bedømmelse maa midlertid tages i Betragtning, dels at den er fremkommet som Retorsion over for Hjemmearbejdernes overenskomsstridige Vedtagelse, dels, at den efter det oplyste maa antages at have været uden nævneværdig praktisk Virkning.

Som Sagen saaledes foreligger, finder Retten ikke Grund til at paalægge nogen af Parterne Bod.

Forsaavidt endelig Forbundet har klaget over, at Lauget har afvist Forslaget om Spørgsmaalenes Afgørelse ved faglig Voldgift, maa der gives Forbundet Medhold i, at dette har haft Ret til at forlange saavel Spørgsmaalet om Lovligheden af Hjemmearbejdernes Vedtagelse som Spørgsmaalet om Lovligheden af Laugets Resolution paakendt af den i Overenskomstens § 13 omtalte faglige Voldgiftsret, samt i, at Laugets Standpunkt, saaledes som dette bl. a. har fundet Udtryk i den ovenfor gengivne Skrivelse af 24. Maj 1917, be-

ror paa en Misforstaaelse fra Laugets Side af Overenskomstens § 13. Imidlertid maa dog herved bemærkes, at det havde været rettest, om Forbundet ikke — saaledes som Forholdet synes at have været — havde nøjedes med almindelige Udtalelser om dets Villighed til at underkaste sig faglig Voldgift, men havde fremsat et udtrykkeligt skriftligt Krav om Voldgiftsbehandling med tydelig Angivelse af, hvad Voldgiftssagen efter Forbundets Mening skulde angaa. Og videre skal bemærkes, at der ikke nu, da Striden mellem Parterne i Virkeligheden finder sin Afgørelse ved nærværende Rets Kendelse, er Grund til, helt eller delvis, at henvise den til faglig Voldgift eller give Lauget noget Paalæg i saa Henseende.

Nærværende Sags Omkostninger findes at burde paalægges Parterne med Halvdelen hver.

Kendelse.

Saavel »Hjemmearbejdernes« ovennævnte Vedtagelse af 20. November 1916 som Uhrmagerlaugets ovennævnte Resolution af 6. December 1916 har været overenskomststridig.

Sagens Omkostninger betales af Uhrmagerlauget i København med 100 Kr. og af Forbundet af Uhrmagersvende i Danmark med 100 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Fjordskipperne ved Cementfabrikkerne ved Mariager Fjord. Cementfabrikkerne ved Mariager Fjord beskæftiger bl. a. nogle Arbejdere (Fjordskipperne), som i smaa Sejlere transporterer Ler til Fabrikkerne og færdig Cement til Byerne ved Fjorden. Nogle af disse sejler med egne Skibe, andre med Fartøjer, som tilhører Fabrikkerne.

Da man for en Tid siden enedes om en Forlængelse af den paa Fabrikkerne gældende almindelige Overenskomst, blev man enig om, at undtage disse Folk og henvise deres Forhold til særlig Forhandling. En saadan fandt ogsaa Sted, men forblev resultatløs, hvorfor Dansk Arbejdsmandsforbund under 6. Februar sendte første Strejkevarsel.

Under disse Omstændigheder kom Sagen til Forhandling ved et Fællesmøde den 20. Februar. Men heller ikke her lykkedes det at komme til Enighed.

Arbejdsmændene ved Entreprenørfirmaet Saabye & Lerches Arbejde i Rødby Havn. Betalingen for Arbejdsmænd ved ovennævnte Arbejde var fastsat ved Overenskomst af 10. August 1916 med Tillæg af 7. Oktbr. 1916 og 27. April 1917. Udløbstiden for denne Overenskomst var 1. Febr. 1918. Det lykkedes ikke at naa til Enighed om en ny Overenskomst eller om Forlængelse af den gamle, og Dansk Arbejdsmandsforbund varslede derfor Strejke. Arbejdet blev nedlagt 9. Febr.

Under disse Omstændigheder afholdtes den 18. Februar et Fællesmøde om Sagen. Man enedes her om, at Arbejdet genoptages, og at den hidtilværende Overenskomst med Tillæg forlænges til det paagældende Arbejde er endt, dog ikke ud over 1. Febr. 1919 paa visse Betingelser, hvoraf de væsentligste er følgende:

Timelønnen forandres til at være 46 Øre, plus 4 Øre i Dyrtidstillæg, plus et Ekstradyrtidstillæg af 17 Øre, og at Arbejdet i saa stor Udstrækning som mulig gives i Akkord. Akkordpriserne fastsættes ved lokal Forhandling.

Fornyede Overenskomster.

Malerne hele Landet over. Efter at Malerforbundet i Danmark havde opsagt de bestaaende Overenskomster til Ophør i indeværende Foraar, har der været ført Forhandlinger med Fagets Arbejdsgiverorganisationer om en eventuel Forlængelse af disse Overenskomster paa et Aar mod Ydelse af Dyrtidstillæg, uden at der blev opnaaet Enighed herom. Sagen blev derefter overgivet til Hovedorganisationerne, der aftalte Fællesmøde til den 22. Februar, og her lykkedes det efter en meget lang Forhandling at finde et Grund-

lag for Overenskomsternes Fornyelse paa et Aar. I Fællesmødet deltog Repræsentanter for de to Hovedorganisationer, Fællesforeningen af Danmarks Malermestre, Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark og Malerforbundet i Danmark.

Der opnaaedes følgende Resultat:

Overenskomsten af 28. April 1913 med Tillæg af 4. Marts 1916.

Prisliste af 1. Juli 1908 med Tillæg af 4. Marts 1916 over Arbejdslønnen ved Udførelse af Møbelarbejde,

Overenskomst af 1. Juni 1916 for Vognmalerarbejde,

Overenskomst af 28. April 1913 mellem Centralforeningen og Forbundet med Tillæg af 4. Marts 1916 og

Prisliste af 7. April 1910 over Malerarbejde paa Jernbanerne forlænges 1 Aar til 1. Marts 1919 paa følgende Vilkaar:

København:

Der betales et Tillæg af 26 % til Grundpriserne (heri indbefattet de i 1916 givne 10 %) til *Bygningsmalerprislisten*, *Møbelmalerprislisten* og *Jernbaneprislisten* og 1 1/2 % til *Vognmalerprislisten*. Udbetalingen fastsættes til 65 Øre.

Provinserne.

Den tvungne Akkord i Aarhus, Aalborg-Nørresundby, Frederikshavn, Viborg, Odense, Helsingør og Svendborg bibeholdes, dog saaledes, at der betales efter Kjøbenhavns Prislister med foranstaaende Tillæg minus 5 %, for Svendborg dog efter Københavns Prislister uden Fradrag. Udbetaling for samtlige disse Byer bliver 62 Øre, og den i Overenskomsten for disse Byer fastsatte Timeløn bortfalder.

I de øvrige Byer gives til de i 1916 fastsatte Timelønninger med Dyrtidstillæg et ekstra Dyrtidstillæg, hvorefter der pr. Time skal betales som følger:

Esbjerg og Hillerød 79 Øre.

Hjørring, Horsens, Kolding, Nakskov, Randers, Roskilde og Vejle 75 Øre.

Fredericia 73 Øre.

Herning, Holbæk, Holstebro, Kjøge, Nyborg, Nykjøbing F., Nykjøbing M., Nykjøbing S., Næstved, Skive og Slagelse 72 Øre.

I alle øvrige Byer 70 Øre.

Mestrene har dog Ret til for de enkelte Byers Vedkommende inden 3 Maaneder fra Dato at gaa over til Akkord efter Kjøbenhavns Prislister med foranstaaende Tillæg minus 5 % og med en Udbetaling af 62 Øre, og i saa Tilfælde bortfalder de fastsatte Timelønninger.

For de af Forbundets Medlemmer, der er beskæftigede hos Medlemmer af Jern- og Metalindustriens Sammenslutning i *Provinserne* uden for »Scandia« og samtlige Skibsværfter, er Forskudsudbetalingen ved Akkord 62 Øre pr. Time.

Til de i 1916 fastsatte Timelønninger med Dyrtidstillæg gives et ekstra Dyrtidstillæg, hvorefter der pr. Time skal udbetales som følger:

I Aarhus, Aalborg, Nørresundby, Esbjerg, Helsingør og Hillerød 79 Øre.

I Hjørring, Horsens, Kolding, Randers. Vejle, Nakskov, Odense og Roskilde 75 Øre.

I Fredericia og Frederikshavn 73 Øre.

I Herning, Holstebro, Nykjøbing M., Skive, Viborg, Holbæk, Køge, Nyborg, Nykjøbing F., Nykjøbing S., Næstved, Slagelse og Svendborg 72 Øre.

I øvrige Byer og Landkredse 70 Øre.

For Sammenslutningens Medlemmer i *København* gælder de samme Forhold som for Malerlavets Medlemmer.

Fælles Værkstedsregler er gældende for Malere Som Voldgiftsregler anvendes de mellem Jern- og Metalindustriens Sammenslutning og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund gældende Regler for Behandling af faglig Strid.

Overenskomst og Prisliste vedrørende Skibsmaling af 6. Februar 1914 med Tillæg af 2. Juli s. A. og 28. Februar 1916 forlænges uforandret 1 Aar til 1. Marts 1919 mod at der fra 1. Marts d. A. ydes et Dyrtidstillæg af 8 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

I Stedet for at lade denne Ordning træde i Kraft paa et tidligere

Tidspunkt end 1. Marts d. A. ydes der yderligere fra nævnte Dato et Dyrtidstillæg af 2 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

Den for Dansk Cycleværk »Grand«, Nørre Aaby, gældende Overenskomst og Priskurant forlængedes ligeledes uforandret paa et Aar indtil 1. Marts 1919 paa følgende Betingelse:

Der ydes fra 1. Marts d. A. at regne et Dyrtidstillæg af 6 Øre pr. præsteret Akkordtime.

Samtlige Overenskomster er indgaaet under Forbehold af de respektive Organisationers Godkendelse.

Snedkerne i Jernindustrien.

Mellem Snedkerforbundet i Danmark og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien er under 1. Decbr. f. A. opnaaet Enighed om, at alle de i Aaret 1918 udløbende Overenskomster, som er afsluttede mellem Snedkerforbundet i Danmark og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark forlænges 1 Aar indtil 1. Februar 1919. Saadanne Bestemmelser i Overenskomsten af 8. Februar 1916 — hvorved de den Gang løbende Overenskomster forlængedes i 2 Aar — som ikke strider mod nærværende Overenskomst, forbliver fremdeles i Kraft.

Alle nuværende Timelønninger for mandlige Arbejdere, som er Medlemmer af Snedkerforbundet i Danmark, forhøjes indtil og med 60 Øre med 5 Øre pr. Time, fra og med 61 til og med 70 Øre med 4 Øre pr. Time, over 70 Øre med 3 Øre pr. Time.

Alle Dag-, Uge- og Maanedslønninger faar tilsvarende Forhøjelse, idet de nævnte Lønninger udregnes til Timelønninger.

Ved Bestemmelsen af Lønningernes nuværende Størrelse medregnes ikke saadanne Tillæg som Udearbejdspenge, Rejsepenge, Smudspenge eller andre tilfældigt tilbagevendende Tillæg, men derimod faste Tillæg som fri Bolig, Brændsel, Kost m. m.

Faste Prislister hos Virksomheder, som henhører under Jern- og Metalindustriens Sammenslutning, kan forlænges uændrede — for saa vidt en bestemt Udløbsdag er antørt i Prislisten med 1 Aar, i alle andre Tilfælde indtil 1. Februar 1919 — saafremt den paagældende Virksomhed som Dyrtidstillæg betaler 8½ pCt. af det efter Prislisten indtjente Akkordbeløb, saa snart Akkorderne er opgjorte.

Alle tidligere ydede Dyrtidstillæg (herunder Procenttillæg til Prislisten) bortfalder samtidig med, at ovenstaaende Regel indføres. I saadanne Tilfælde, hvor et tidligere givet Dyrtidstillæg udgør mere end 8½ pCt. af Akkordbeløbene, indføres Tillægget paa 8½ pCt. ikke, men det større Dyrtidstillæg vedbliver at bestaa med den anførte Forlængelse af Prislistens Varighed

Iøvrigt bliver al nuværende Praksis med Hensyn til almindelige Lønprincipper, Akkordsatser og Værkstedsprislister uforandret.

Nærværende Overenskomst træder i Kraft fra og med den 1. Novbr. 1917.

Arbejdsanvisningen.

Under 13. Februar har Indenrigsministeriet meddelt offentlig Anerkendelse til det kommunale Arbejdsanvisningskontor i Varde, og samtidig godkendt Valget af Forstander for Varde tekniske Skole, W. Marke til Formand i Kontorets Bestyrelse.

Ledigt Legat i Industriforeningen.

Den 28. April d. A. uddeles af Enkefru I. E. E. Olsens Legat for Haandværkslærlinge, der tilhører Haandværkerforeningen og Industriforeningen i København, 2 Portioner paa hver 100 Kr. til Haandværkslærlinge særlig af Maskin- og Byggefagene.

Legatet er bestemt for Uddannelse af Lærlinge i de to sidste Læreaar.

Blanketter til Ansøgninger kan afhentes paa Industriforeningens Kontor (9—4) indtil d. 15. Marts d. A.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Februar Maaned 1918.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bec man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de sta som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Fo bundet i Hænde senest d. 8. Marts 1918.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sen deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 2 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedeb

K.E. BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 36 ❋ KØBENHAVN DEN 9. MARTS 1918 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmænd hos Møgelvang. Murarbejdsmændene i Aarhus. Skibstømrerne i Provinserne. Typograferne og Hjælpearbejderne Landet over). Fornyede Overenskomster. Arbejdsanvisningen. Rettelse.

Den faste Voldgiftsret.

Træindustriarbejderne hos C. P. Lunds Sønner i Rønne.
Sag Nr. 224.

Træindustriarbejderforbundet har tidligere ikke haft Medlemmer paa Bornholm, men fik for nogen Tid siden Tilslutning bl. a. fra Arbejderne paa C. P. Lunds Sønners Skæreri.

Der opstod kort efter Uoverensstemmelse om Lønnen for en Arbejder, som blev sat til at passe Maskine, og Arbejderne rejste tillige Krav om et gennemgaaende Løntillæg. Da man ikke kunde enes, tilkaldtes Forbundsformanden. Der opnaaedes imidlertid heller ikke nu Enighed. Firmaet tog Sagen paa en underlig ubeslutsom Maade og udeblev endelig fra et aftalt nyt Møde.

Da Forbundet efter alt foreliggende, bl. a. Indehavernes egne Udtalelser maatte gaa ud fra, at Firmaet ikke stod under Arbejdsgiverforeningen, tog man ikke i Betænkning at lade en efter Foldene nødvendig Strejke træde i Kraft straks den samme Dags Aften (4. Januar).

Imidlertid viste det sig, at Firmaet alligevel tilhørte Arbejdsgiverforeningen. Fra denne fremkom nemlig Indsigelse mod Strejkens Lovlighed. Man forbeholdt sig, overfor Den faste Voldgiftsret at rejse Krav om Bod, Erstatning og Sagsomkostninger. Forbundet paalagde nu Afdelingen at hæve Strejken, idet man samtidig fremsendte 1. Varsel, for at kunne iværksætte en lovlig Strejke snarest mulig. Arbejderne efterkom imidlertid ikke dette Paalæg.

Et Fællesmøde den 28. Januar bragte ikke Enighed tilveje. Arbejdsgiverne fremkom her med en bornholmsk Tømreroverenskomst af Juli 1916, hvilken man paastod var gældende for Virksomheden.

Sagen gik derefter til Den faste Voldgiftsret, hvor der afholdtes forberedende Møde den 15. Febr. og Retsmøde den 16. Febr. Der blev dog ingen Procedure, idet Parterne tiltraadte et af Retsformanden stillet Forslag til Overenskomst af følgende Ordlyd:

Formanden for Træindustriarbejderforbundet foranlediger Arbejderne paa C. P. Lunds Sønners Skæreri til at gaa i Arbejde straks efter den hidtil gældende Arbejdslønning. Samtidig udsendes lovligt Strejkevarsel, og forsaavidt der ikke inden de to Strejkevarslers Udløb er truffet ny Overenskomst om Arbejdslønnen for Virksomheden, indtræder Retten til Arbejdsstandsning ved Strejkevarslernes Udløb. Samme Dag Arbejdet genoptages, paabegyndes Forhandlingerne om ny Overenskomst.

Dermed skal intet være udtalt om, hvorvidt Lønforholdene i andre Virksomheder af lignende Art som den heromhandlede er beherskede af Overenskomsten mellem Bornholms Tømrer- og Snedkermesterforeningen og Tømrer- og Snedkerforeningen for Rønne og Omegn eller ikke.

Saafremt de Forhandlinger, som paabegyndes mellem de umiddelbart Interesserede ikke skulde føre til Resultat før 2. Strejkevarsel udgaar, skal straks efter dettes Udstedelse

de paagældende Hovedorganisationers Bestyrelse indkaldes til Forhandlingernes Fortsættelse i København.

Klagen toges tilbage. Sagens Omkomstninger ophævedes i Betragtning af alle foreliggende Omstændigheder.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmænd hos Købmand Møgelvang, Nykøbing M. I Slutningen af Aar 1917 foretog Købmand Møgelvang, Nykøbing M., en Afskedigelse, der — sammen med nogle af Købmanden ved samme Lejlighed fremsatte Udtalelser — af den stedlige Arbejdsmandsafdeling maatte opfattes som et Angreb paa Organisationsretten. Senere foretoges yderligere en Afskedigelse. Da lokale Forhandlinger ikke førte til Enighed, indberettedes Sagen for Dansk Arbejdsmandsforbund, som krævede den indanket for Den faste Voldgiftsret.

Den 19. Februar afholdtes der Fællesmøde. Ved dette afsluttedes et Forlig, væsentlig paa følgende Grundlag:

Hr. Møgelvang erklærer udtrykkeligt, at han intet har imod, at hans Arbejdere tilhører Fagforeningen, og at han intet vil foretage sig overfor de nu hos ham beskæftigede, dersom disse indmelder sig i denne. Hr. Møgelvang erkender sin Forpligtelse til at betale i Henhold til den gældende Lønoverenskomst ved alt Arbejde, som skal udføres for ham ved Havnen, paa Kulpladsen og for tilfældigt Arbejde i Købmandsgaarden.

Til Forklaring tjener, at Møgelvang ogsaa driver nogen Landbrugsvirksomhed udenfor Byen, hvilket paa forskellig Maade havde spillet ind i Sagen.

Murarbejdsmændene i Aarhus. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 1. Februar d. A. opnaaedes Enighed om Fornyelse af Overenskomsterne for Jylland og Østifterne, og ved denne Lejlighed forhandledes der om Prisen paa Aftagning af Mursten paa Stillads, hvilket Arbejde ikke tidligere har været udført af Murarbejdsmændene.

Arbejdsgiverne indgik paa, at der senere skulde forhandles mellem Parterne herom og erklærede sig paa Forhaand villig til at betale den højeste overenskomstmæssige Pris, som betaltes noget Sted her i Landet.

Om denne Sag opstod Strid mellem Parterne, idet det viste sig, at den højeste Pris, som betaltes, var i København, men da Forudsætningerne for Arbejdets Udførelse viste sig at være væsentlig forskellig i de to Byer, kunde Murarbejdsmændene ikke akkviescere ved den Pris, som betales i København, og Parterne naaede derfor ikke til Enighed om Sagen, hvorfor den paany indankedes for Hovedorganisationerne, og ved et Fællesmøde den 23. Februar d. A. enedes man om følgende:

For Mursten, der opbæres i Henhold til Murarbejdsmændenes Priskurant af 3. Juli 1916, betales herefter for de Sten, der af Mestrene forlanges aftaget og hensat paa Stilladser, Bjælkelag, Hylder o. l. et Tillæg henholdsvis for:

alle Façadesten forlangt afsat paa Hylder Kr. 1,00,

alle Façadesten hensat paa Stillads o. l. Kr. 1,80,

alle flammede Sten forlangt afsat paa Hylder Kr. 0,50,

alle flammede Sten forlangt afsat paa Stillads, Bjælkelag o. l. Kr. 1.20.

Der betales yderligere det overenskomstmæssige Dyrtidstillæg af 1. Februar 1918: 12 Øre pr. Akkordtime.

Paa Stillads, hvor der af Arbejdsmændene selv anbringes Hylder, betales der herfor 50 Øre pr. 1000 Sten (alle Sten, der medgaar til Bygningen).

Hvor Sten forlanges afkastede, betales der for Forstærkning af Stillads 25 Øre pr. 1000 Sten (alle Sten, der medgaar til Bygningen).

Paa Arbejdspladser, hvor der kun beskæftiges 1 Mand, er Mestrene pligtige at lade Stenene afkaste og sætte paa Hylder eller eventuelt lade dem aftage for overenskomstmæssig Timeløn.

Skibstømrerne paa Jernskibsværfterne i Provinserne. Efter at der forgæves var forhandlet mellem Dansk Skibstømrerforbund og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning angaaende Fornyelse af Overenskomsterne for Helsingør Skibsværft, Svendborg Skibsværft og Maskinbyggeri, Marstal Staalskibsbyggeri og Frederikshavns Værft og Flydedok indankedes Sagen for Hovedorganisationerne, og den 31te Januar afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen; men heller ikke her lykkedes det at naa til Enighed, idet Arbejderne ikke kunde modtage de ringe Tilbud, Arbejdsgiverne stillede for Fornyelse af Overenskomsterne, som udløb 1. Februar d. A.

Skibstømrerforbundet varslede derefter Strejke paa de nævnte Virksomheder til Fredag den 15. Februar. Men nu traadte Forligsmanden til og henstillede, at Strejken udsattes til Fredag den 22. Februar, hvilket Forbundet indvilligede i, og Mandag den 18. Februar afholdtes derefter Møde hos Forligsmanden, som, da Parterne ikke kunde enes om en Ordning, stillede et Forligsforslag, som bl. a. gik ud paa følgende:

1. Alle nuværende Timelønninger forhøjes med 5 Øre.
2. De Skibstømrere, som holder sig selv med Værktøj, erholder herfor et Tillæg af 3 Øre pr. Time. Hertil ydes yderligere et Dyrtidstillæg af 2 Øre pr. Time.
3. Til Priskuranterne for Helsingør og Marstal ydes et Tillæg af 12½ %. Til Priskuranten for Svendborg 10 %.

   Alle Overenskomsterne fornyes til ½ 1919.

Mellem Skibstømrernes Fagforening i Aalborg, der staar udenfor Skibstømrerforbundet, og P. Th. Stuhrs Maskin- og Skibsbyggeri var ogsaa opstaaet Strid om Overenskomstforholdene, idet den gældende Overenskomst udløb 1. Februar d. A., og da man ikke kunde enes om en ny, nedlagde Skibstømrerne Arbejdet den 1. Februar.

Forligsmanden havde derfor ogsaa indbudt en Repræsentant for Skibstømrerne i Aalborg og stillede for disses Vedkommende følgende Forslag:

at Overenskomsten fornyedes til 1. Februar 1919 mod at nuværende Timelønninger forhøjes med 5 Øre, og samme Tillæg som ovenfor nævnt for at holde sig selv med Værktøj, samt at Strejken skulde hæves og Arbejdet genoptages senest den 23. Februar.

Paa disse Forslag udbad Forligsmanden sig Parternes Svar til Tirsdag den 19. Februar Kl. 12 Middag.

Arbejdsgiverne stillede nu som Betingelse, at alle Forslag skulde tages under ét, hvilket vilde sige, at selv om Skibstømrerforbundet tiltraadte Forslaget, saa bortfaldt dette dog, dersom Skibstømrerne i Aalborg — som ikke er Medlemmer af Forbundet — forkastede det.

Vi protesterede mod dette meningsløse Standpunkt, men uden at der toges Hensyn til vor Protest, heller ikke fra Forligsmandens Side.

Efter at Skibstømrernes Repræsentanter Tirsdag Formiddag, den 19. Februar, havde holdt Møde, meddeltes det os, at man enstemmig havde forkastet det stillede Forslag, hvilket meddeltes Forligsmanden. Arbejdsgiverne tiltraadte Forslaget.

Strejken traadte derefter i Kraft Fredag den 22. Februar, og i Skrivelse af 26. Februar meddelte Arbejdsgiverforeningen, at man agtede at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om Boycotting overfor de strejkende Skibstømrere, ialt 52.

Til Forklaring paa Skibstømrernes Stilling overfor Forligsmandens Forslag tjener, at det kun paa et Par Punkter byder Arbejderne nogen virkelig Forbedring, men dog ikke tilstrækkeligt til at bære Forslaget igennem.

Skibstømrerne i Helsingør, Svendborg og Marstal har krævet, at alt Akkordarbejde paa disse Værfter blev betalt efter Frederikshavns Priskurant plus et Tillæg af 6 %, hvilket Tillæg ogsaa kræves i Frederikshavn, samt Timelønningerne i Helsingør og Frederikshavn hævet med 6 Øre, i Svend-

borg og Marstal med 9 Øre. I Helsingør er hidtil betalt 2 Kr. om Ugen i Dyrtidstillæg — som efter Arbejdsgivernes Paastand skal bortfalde — medens Arbejderne kræver det konverteret med 4 Øre pr. Time.

Da der ikke paa Værfterne forekommer ret meget Timelønsarbejde, har de tilbudte 5 Øre i Timen ikke nogen væsentlig Betydning for Arbejderne, og det tilbudte Akkordtillæg af 12½ % i Helsingør og Marstal — det første Sted skal det endda dække det hidtidige Dyrtidstillæg af 2 Kr. — er for ringe til at Arbejderne har kunnet modtage det, da Gennemsnitsfortjenesten paa disse Værfter er betydelig ringere end paa de øvrige.

I Værktøjspenge er forlangt 5 Øre, som ogsaa er fastsat i Forligsmandens Forslag — 3 Øre plus 2 Øre i Dyrtidstillæg —, men da der i Forvejen betales 3 Øre, er det reelle Tillæg kun 2 Øre.

For Frederikshavns Vedkommende indeholder Forslaget intet Tillæg til Akkordpriserne, endskønt Arbejdsgiverne ved Lokalforhandling har tilbudt 3 %, og det eneste man der opnaar er de 5 Øre til Timelønnen og 2 Øre mere i Værktøjspenge, men da der heller ikke her er ret meget Timelønsarbejde, er det reelle Tillæg kun de 2 Øre mere i Værktøjspenge.

Men endelig er de i Aalborg uden for Skibstømrerforbundet staaende Skibstømrere kædet sammen med de øvrige, og deres Tiltrædelse eller Ikketiltrædelse af Forslaget gjort til en Betingelse for om Arbejdsgiverne tiltraadte Forslaget eller ikke.

Skibstømrerne i Aalborg har strejket siden 1. Februar; de Strejkende er i Arbejde andre Steder. Der kræves 8 Øre mere pr. Time og 12 % Tillæg til Akkorden.

Der bydes dem 5 Øre mere i Timen og 2 Øre mere i Værktøjspenge og intet til Akkorderne, men ogsaa her er det kun de 2 Øre mere i Værktøjspenge, der betyder noget reelt Tillæg, og under disse Omstændigheder er det forklarligt at Skibstømrerne har forkastet det stillede Mæglingsforslag.

Dyrtidshjælp til Typograferne og Hjælpearbejderne Landet over. Med Skrivelse af 22. Febr. d. A. meddeler Dansk Typograf-Forbund, at det ved Forhandling med Arbejdsgiverne er lykkedes at opnaa følgende forøgede Dyrtidstillæg til Fagets Arbejdere Landet over:

Københavns.

Det Dyrtidstillæg, som hidtil er indbetalt i Henhold til Overenskomsten af 7. Decbr. 1916 og 26. og 28. September 1917, forhøjes fra Kr. 5,50 pr. Uge pr. beskæftiget Arbejder til Kr. 10,00.

De 5 Kr. indgaar i Fonden til Fordeling efter Reglerne af 7. December 1916, dog saaledes, at kvindelige Hjælpearbejdere i Stedet for de to Portioner, der tillægges alle Arbejdere med Løn indtil 36 Kr., faar 3 Portioner. De andre 5 Kr. udbetales af Fonden direkte til hver enkelt Arbejder; dog at der til kvindelige Hjælpearbejdere udbetales 2 Kr. 50 Øre som hidtil.

De i Henhold til Overenskomst af 7. December 1916 fastsatte Grænser flyttes opad. Det overlades de københavnske Organisationers Formænd i Forbindelse med Dyrtidsfondens Bestyrelse at fastsætte de nye Grænser.

Første Indbetaling efter nærværende Overenskomst finder Sted Fredag den 1. Marts.

Overenskomsten er gældende Tarifperioden ud, forsaavidt Prisniveauet ikke undergaar væsentlige Forandringer.

Det Personalet i Egmont H. Petersens Firma den 9. Februar d. A. under Forbehold tilsagte Dyrtidstillæg indeholdes i nærværende Dyrtidstillæg.

Provinserne.

Der ydes et yderligere Dyrtidstillæg af:

30 Kr. pr. Kvartal til gifte Typografer,

15 Kr. pr. Kvartal til ugifte Typografer,

13 Kr. pr. Kvartal til Hjælpearbejdere,

beskæftigede hos Fagets Arbejdsgivere i Provinsen.

Ved Pladsskiftning indenfor et Kvartal betales Dyrtidstillægget pro rata.

De i forskellige Byer tilstaaede Dyrtidstillæg siden Overenskomsten af 1. Juli 1917 og 22. Oktober 1917 absorveres af nærværende Dyrtidstillæg.

Nærværende Overenskomst gælder fra 1. Januar 1918 og er gældende Tarifperioden ud, forsaavidt ikke væsentlige Forskydninger i Prisniveauet indtræder.

Udbetaling finder Sted sidste Hverdag i Kvartalet, første Gang saaledes den 30. Marts 1918.

Arbejdsmænd hos Tømmerhandlerne i Silkeborg.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 21. Februar d. A., hvor tillige Hovedorganisationerne var repræsenteret, enedes man om følgende:

Overenskomsterne af 3. Juni 1916 og 1. Marts 1916 ændres til at være Overenskomster mellem Silkeborg Tømmerhandlerforening og Arbejdsmændenes Fagforening i Silkeborg og forlænges 1 Aar indtil 1. Febr. 1919 paa følgende Vilkaar:

Samtlige frivillige Dyrtidstillæg udover de nævnte Overenskomster bortfalder.

Der ydes til de *timelønnede Arbejdere* et Dyrtidstillæg af 16 Øre pr. Time.

Betalingen for Overarbejde fastsættes saaledes:

Fra Kl. 6—9 Aften 85 Øre.

Fra Kl. 9 Aften—Kl. 6 Morgen 1 Kr. 20 Øre.

Paa Søn- og Helligdage 1 Kr.

Akkordsatserne fastsætte ssaaledes:

Aflæsning.

Fra Jernbanevogn af Brædder 1×5 og derover Kr. 4,50.

Udskud og indtil 1×5 Kr. 6,00.

Høvlede Varer, ubundtede og indtil $1 \times 4^1/_2$ Kr. 5,25.

Høvlede Varer, bundtede og over $1 \times 4^1/_2$ Kr. 5,00.

Tømmer indtil 14 Alen $7'' \times 8''$ Kr. 4,50.

Tømmer, sværere, pr. 2 Mand Kr. 9,00.

Grove Varer (Fliser, Tagsten, Rør etc.) Kr. 7,00.

Alt pr. Vognladn. à 10,000 kg.

Læsning.

Kævler pr. 10,000 kg. 8 Kr. 50 Ø.

Kævler pr. 20,000 kg. 14 Kr.

Brænde, Læsning fra Kørevogn til Jernbanevogn incl. Stabling i Jernbanevogn 40 Øre pr. Rummeter.

Stabling alene i Jernbanevogn 25 Øre pr. Rummeter.

Ugelønnede Kuske erholder et Dyrtidstillæg af 7 Kr. pr. Uge.

Maanedslønnede Kuske lønnes som maanedslønnede Kuske hos Vognmændene i Silkeborg.

I Kuskeoverenskomstens § 1 ændres »$6^1/_2$« til »7«.

I § 2 ændres i sidste Linie »50« Øre til »80« Øre.

Overarbejde for Kuskene fra 6—10 Aften 65 Øre pr. Time, fra 10 Aften til 5 Morgen 1 Kr. pr. Time.

Brolæggerne i Horsens, Nykøbing F., Korsør, Slagelse.

Under 24. Februar meddeler Dansk Brolæggerforbund, at ovennævnte Afdelinger har fornyet deres Overenskomster med de stedlige Arbejdsgivere paa følgende Vilkaar:

Horsens, mod et Dyrtidstillæg af 12 Øre til Timelønnen og 12 % til Akkordpriskuranten, gældende fra 1. Februar 1918 til 1. Februar 1919.

Nykøbing F., mod at den nuværende Priskurant forhøjes med 12 %, gældende fra 1. April 1918 til 1. April 1920.

Korsør og Slagelse, mod at den nuværende Priskurant forhøjes med 10 %, gældende fra 1. Februar 1918 til 1. Februar 1919.

Kvindeligt Arbejderforbund

har opnaaet Enighed om Fornyelse af Overenskomsten paa et Aar med følgende Virksomheder:

Petersen & Albeck, København, til 1. April 1919 mod, at der *foruden* det midlertidige Dyrtidstillæg af 10 Kr. pr. Maaned ydes 15 Kr. pr. Maaned.

Emil Møllers elektromekanisk Fabrik, Horsens, til 1. April 1919 mod,

at der ydes de timelønnede Arbejdersker et Dyrtidstillæg af 5 Øre pr. Time og de akkordlønnede 3 Øre pr. Time.

Otto Mønsteds Margarinefabrik, Aarhus, til 1. Februar 1919 mod, at der foruden det overenskomstmæssige Dyrtidstillæg af 15 Kr. pr. Maaned ydes 3 Kr. pr. Uge.

J. D. Koopmanns Margarinefabrik, Silkeborg, til 1. Februar 1919 mod, at der udover det overenskomstmæssige Dyrtidstillæg ydes 3 Kr. pr. Uge.

Steensens Margarinefabrik, Vejle, til 1. Februar 1919 mod et Dyrtidstillæg af 2 Kr. pr. Uge udover det overenskomstmæssige Dyrtidstillæg, som er 1 Kr. 70 Øre pr. Uge plus 15 Kr. hver 3. Maaned.

Centralarbejdsanvisningen.

Indtegnede Arbejdssøgere (Ledige).

Den 1/3 1918 stod ved Centralarbejdsanvisningskontorets 1. Afdeling indtegnet 813 (826) Arbejdssøgende, hvoraf 717 (679) Mænd. Til 2. Afdeling var fra de i København og Frederiksberg hjemmehørende Afdelinger af Arbejdsløshedskasser anmeldt 19776 (20513) ledige Medlemmer, eller godt 700 færre end foregaaende Fredag. Ligesom foregaaende Uges Tilvækst i Ledigheden faldt Nedgangen i denne Uge praktisk talt udelukkende paa Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse, hvorfra der var anmeldt 5976 mod 6693 foregaaende Fredag, og det var herunder atter navnlig blandt Jord- og Betonarbejderne, at Bevægelsen fandt Sted, idet disse havde en meget betydelig Nedgang af ledige grundet paa det milde Vejr i den forløbne Uge i Modsætning til den forrige, da Frosten midlertidig standsede de fleste Jordarbejder. I Byggefagene havde Murersvendene 1138 (1110) ledige, Murerarbejdsmændene 695 (864), Tømrerne 545 (565) og Malerne uforandret 1538 ledige. Snedkerne havde 557 (565) og Sadelmagerne og Tapetsererne 311 (302) ledige. Blandt Tobaksarbejderne var der en ubetydelig Tilvækst i Antallet af Arbejdsløse, 772 mod 766. Bageri- og Konditoriarbejderne havde 375 (376) anmeldte, medens Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejderne stadig havde 152 ledige. Tekstilarbejderne havde 761 (743) og Skræderne (hovedsagelig kvindelige Lagerarbejdere) 675 (715) ledige. De faglærte Jern- og Metalarbejderes Arbejdsløshedskasse havde anmeldt 1612 (1522), altsaa ogsaa et højere Tal. I Bogtrykfaget var der derimod atter nogen Nedgang i de ubeskæftigedes Tal, idet der her stod indtegnet 129 Typografer og Hjælpearbejdere mod 145 foregaaende Fredag.

Ved Arbejdsanvisningskontorerne i Provinsen var Antallet af indtegnede Arbejdssøgende den 22/2 1918 28955 (26383). Der kunde altsaa konstateres en ny kraftig Opgang i Ledigheden, idet Frosten i de foregaaende Dage havde standset en Del Udearbejde. Blandt enkelte Fag kan nævnes Murersvendene med 2743 (2433) ledige, Tømrerne med 1272 (1274), Snedkerne med 410 (455) og Malerne med 1768 (1779) ledige. Af Smede og Maskinarbejdere var tilmeldt 917 (886). Af Tekstilarbejdere 1714 (1661) og af Tobaksarbejdere 311 (306). Af pladssøgende Tyende var ved Provinskontorerne tilmeldt 120 (99). Forøgelsen i Ledigheden faldt iøvrigt hovedsagelig paa almindelige Arbejdsmænd.

NB. Tallene i Paranteserne viser det tilsvarende Antal den foregaaende Fredag.

Rettelse.

I »Arbejderen« Nr. 34 (under Kvindeligt Arbejderforbund) staar, at der er opnaaet Overenskomst med Københavns Tørvefabrik. Der skal staa: Københavns Farvefabrik.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 37 ✻ KØBENHAVN DEN 16. MARTS 1918 ✻ 14. AARGANG

INDHOLD: De samvirkende Fagforbunds Medlemstal. Arbejderforsikrings-Raadet. Lønbevægelser og Konflikter (Kuske, Lager- og Pakhusarbejdere hos københavnske Grossister. Orlogsværftets Arbejdere). Fornyede Overenskomster.

De samv. Fagforbunds Medlemsantal d. 31. Decbr. 1917 ca. 180,000.

Ved Opgørelse af Medlemsantallet fra de tilsluttede Forbund og enkeltstaaende Fagforeninger viste det sig, at Medlemsantallet d. 31. Dec. 1917 var 179,284, mod 150,522 d. 31. Dec. 1916. Fremgangen har saaledes været 28,762 Medl.

Af det samlede Antal var 150,508 mandlige den 31 Decbr. 1917, mod 127,695 i 1916, Fremgangen er 22,813 Medl.

Det kvindelige Medlemsantal var den 31. Dec. 1917 28,776, mod 22,827 det foregaaende Aar. Fremgangen er saaledes 5,949 Medl.

Antallet af Afdelinger indenfor Forbundene og enkeltstaaende Fagforeninger var den 31. Dec. 1917 1,676, mod 1,468 i 1916. Fremgangen er 208 Afdelinger i et Aar.

Procentvis er Tilvæksten for 1916—1917 saaledes:

	pCt.
Mandlige Medlemmer	17.9
Kvindelige —	26.0
Tilsammen	19.1
Afdelingernes Tilvækst	14.1

	Medlemsantallet den 31/12 17	Medlemsantallet den 31/12 16	Tilvækst
Dansk Arbejdsmands Forbund	62858	50923	11935
Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund	18000	16034	1966
Dansk Skræderforbund	8065	6560	1505
Kvindeligt Arbejderforbund	5200	3900	1300
Snedkerforbundet i Danmark	8764	8050	714
Malerforbundet i Danmark	5338	4635	703
Tobaksarbejderforbundet i Danmark	7650	6950	700
Hattearbejderforbundet i Danmark	1095	417	678
Bogbinderforbundet i Danmark	2670	2005	665
Kommunalt Arbejderforbund	5800	5173	627
Dansk Skotøjarbejderforbund	4107	3570	537
Dansk Slagteriarbejderforbund	4228	3809	419
Keramisk Forbund	1339	922	417
Dansk Tekstilarbejderforbund	8072	7745	327
Træindustriarbejderforbundet i Danmark	3396	3141	255
Skand. Sadelmager- & Tapetsererforbund	1695	1441	254
Dansk Elektrikerforbund	1962	1750	212
Bageri- og Konditoriarbejderforbundet	3214	3020	194
Dansk Gartnerforbund	602	425	177
Dansk Skibstømrerforbund	611	466	145
Sukkervare-, Chokolade- & Bisquitarbejderforb.	910	770	140
Guld-, Sølv- og Elektropletarb. Forbund	875	735	140
Glarmestersvendenes Forbund	297	165	132
Dansk Kedel- & Maskinpasserforbund	1889	1774	115
Tilsammen	158637	134380	24257

I 1917 har Landarbejforderbundet med 4,200 Medlemmer og 110 Afdelinger indmeldt sig i De samvirkende Fagforbund.

Ovenstaaende Tabel viser en Oversigt over de Forbund, som har haft den største Fremgang, ordnet efter Tilvækstens Størrelse:

24 Forbund har saaledes haft en Tilvækst i Løbet af Aaret 1917 paa 24,257 Medlemmer. 15 Forbund og 1 enkeltstaaende Fagforening har tilsammen haft en Tilvækst paa 639 Medl. 8 Forbund har haft en Tilbagegang paa ialt 212 Medl., dertil kommer 2 Organisationer, Barnevognsarbejdernes Fagforening, der er opløst, og Pottemagernes Forbund, der er indmeldt i Keramisk Forbund. Disse to Organisationer havde den 31. Decbr. 1916 tilsammen 122 Medlemmer.

Resultatet af Tilvæksten ser saaledes ud:

Medlemsantallet den 31. Dec. 1916	150,522
Tilvækst af over 100 Medl.	
24 Organisationer med	24,257
Tilvækst af indtil 100 Medl.	
16 Organisationer med	639
Landarbejderforbundet med	4,200
Ialt	179,618

Herfra maa drages de 8 Organisationers Tilbagegang paa 212 Medl. og de 2 Organisationer, der er ophørte at eksistere som selvstændige, hvis Medlemsantal som anført var 122.

Fradrager vi saaledes 344 Medl., faar vi 179,284 Medl. d. 31. Dec. 1917.

5 Organisationer har samme Medlemsantal i 1917 som i 1916.

Fra 1916—17 har Dansk Arbejdsmandsforbund faaet 36 nye Afdelinger, Barber-, Frisør- & Parykmagerforbundet 32 og Glarmestersvendenes Forbund 10 Afdelinger.

Naar undtages Fremgangen i 1898, det Aar, hvori De samvirkende Fagforbund blev stiftet, er Tilvæksten den største, der endnu har fundet Sted fra det ene Aar til det andet i hele den lange Periode, De samvirkende Fagforbund har bestaaet.

Medlemstallet i 20 Aar.

De samvirkende Fagforbund blev stiftet 3.—5. Januar 1898.

Fra Organisationernes Side fandt der straks en livlig Tilslutning til Centralorganisationen, og d. 31. Dec. 1898 var Medlemsantallet oppe paa ca. 51,000.

I nedenstaaende Tabel giver vi en fuldstændig Oversigt over Medlemstallenes og Afdelingernes Svingninger i den forløbne Tid. (Tallene er for 31. December).

Aar	Antal Medl.	Antal Fagfor.	Tilvækst af Medl.	pCt.
1898	50959	745	—	—
1899	75299	1076	+ 24340	47.8
1900	77096	1078	+ 1797	2.4
1901	73000	979	÷ 4096	—
1902	64310	970	÷ 8690	—
1903	62869	986	÷ 1441	—
1904	65439	975	+ 2570	4.1
1905	68817	1020	+ 3378	5.2
1906	77651	1052	+ 8834	12.8
1907	90806	1163	+ 13155	16.9
1908	96651	1224	+ 5845	6.4
1909	98643	1250	+ 1992	2.1
1910	101563	1291	+ 2920	3.0
1911	105269	1301	+ 3706	3.6
1912	107067	1221	+ 1798	1.7
1913	114698	1261	+ 7631	7.1
1914	121121	1276	+ 6423	5.6
1915	131889	1318	+ 10768	8.9
1916	150522	1468	+ 18633	14.1
1917	179284	1676	+ 28762	19.1

Af ovenstaaende Oversigt ser man, at De samv. Fagforbunds Fremgang fra det ene Aar til det andet skyldes væsentligst Konjunkturernes Svingninger og til Dels nogle Forbunds Udtrædelse af De samvirkende Fagforbund.

Procentvis, altsaa i Forhold til det daværende Medlemsantal, har Aaret 1899 haft den største Stigning, 47.8 pCt., men absolut staar det med sin Tilvækst af 24,340 Medlemmer tilbage for Aaret 1917, der har haft den største Fremgang.

Naar undtages en mindre Stigning i 1900, hvor endda Blikkenslagerforbundet gaar ud, viser Aarene 1901—1903 en Tilbagegang, der dels skyldes Dansk Tømrerforbunds Udtrædelse, dels den store Arbejdsløshed, der var en Følge af de daarlige Konjunkturer i Haandværket og Industrien. Fra 1904—07 er Fremgangen baade absolut og forholdsvis, hvilket

falder i Traad med denne Periodes gode Aar.

I 1908 har De samvirkende Fagforbund nok haft en Fremgang paa op imod 6000 Medl., men man ser allerede ved at sammenligne Forholdet med de tre foregaaende Aar at der relativt er en Tilbagegang.

I Perioden 1909—12 er Fremgangen endnu mindre. Aarsagen er baade den store Arbejdsløshed i den første Del af denne Periode og i 1912 Murerforbundets og Søfyrbødernes Udtrædelse, med ialt ca. 6,300 Medl.

Fra 1913 gaar det rivende fremad baade absolut og forholdsvis; her gaar endda Sømændene med deres 1200 Medlemmer ud af De samvirkende Fagforbund. Kun maa undtages 1914, idet Fremgangen her er noget mindre end i 1913. Det er Krigens første Aar med dens ret store Arbejdsløshed og indskrænkede Arbejdstid, der har bremset Udviklingen en Del.

De samvirkende Fagforbund har siden Slutningen af 1898 til 1917 haft en Fremgang paa **128,325** Medl. og **931** Fagforeninger, d. v. s. at Medlemstallet er forøget over $2^1/_2$ Gange og Fagforeningernes Antal er mere end fordoblet.

Centralisationen gaar sikkert og støt fremad paa Trods af enkelte Fagfællers Undergravningsarbejde.

Arbejderforsikrings-Raadet.

Den 8. Februar 1918 har Arbejderforsikrings-Raadet udsendt følgende Meddelelse:

Fastsættelsen af Invaliditetserstatningen efter Ulykkesforsikringsloven af 6. Juli 1916.

Ulykkesforsikringslovens § 32 bestemmer, at Invaliditetserstatning ydes, naar et under Loven hørende Ulykkestilfælde har medført en blivende Forringelse af Erhvervsevnen af 5 pCt. eller derover, og Erstatningen beregnes som en til Forringelsen svarende procentvis Del af de i samme Paragraf angivne Grundsummer.

Ved Fastsættelse af Invaliditetsgraden skal Raadet i det Omfang, som skønnes rimeligt, tage Hensyn til særlige Færdigheder, der kræves i vedkommendes sædvanlige Erhverv, samt til saadan forudbestaaende Forringelse af Erhvervsevnen, som maa antages at forværre Ulykkestilfældets Følger, derunder Mén af tidligere Ulykkestilfælde.

Til Vejledning med Hensyn til Raadets Fastsættelse af Invaliditetsgraden anføres nedenstaaende Oversigter, hvis Tal angiver den Invaliditetsprocent, Raadet indtil videre har til Hensigt at lægge til Grund ved Bedømmelsen af »glatte« Skader. Oversigten hviler paa den Forudsætning, at den tilskadekomne før Ulykkestilfældet var fuldstændig rask og arbejdsdygtig, og at Ulykkestilfældet har været uden Betydning for de særlige Færdigheder, der maatte kræves i hans sædvanlige Erhverv. Slaar denne Forudsætning ikke til, eller er der ved Ulykkestilfældet opstaaet andre invaliderende Følger, vil Tallene i de fleste Tilfælde blive højere, end de nedenfor anførte Oversigter angiver.

For *Tab af Legemsdele* vil under de givne Forudsætninger følgende Skala komme til Anvendelse:

TABEL I.

Tab af begge Øjne eller af Synet paa begge Øjne	100 pCt.
» » et Øjeæble	30 —
» » Synet paa et Øje	20 —
Nedsættelse af Synet paa et Øje til Synsstyrke $^1/_3$	5 —
» » Synet paa et Øje til Synsstyrke over $^1/_3$	0 —
Tab af Hørelsen paa begge Ører	50 —
» » Hørelsen paa et Øre	10 —

	Højre	Venstre
Tab af hele Armen	80 pCt.	70 pCt.
» » Haanden	75 —	65 —
» » Tommel med Mellemhaandsben	30 —	25 —
» » Tommel	25 —	20 —
» » Tommelens Yderstykke	10 —	8 —
» » Pegefinger	15 —	12 —
» » Pegefingerens Yder- og Midterstykke	12 —	10 —
» » Pegefingerens Yderstykke	0 —	0 —
» » Langfinger	10 —	10 —
» » Langfingerens Yder- og Midterstykke	8 —	8 —
» » Langfingerens Yderstykke	0 —	0 —
» » Ringfinger	10 —	10 —
» » Ringfingerens Yder- og Midterstykke	8 —	8 —
» » Ringfingerens Yderstykke	0 —	0 —
» » Lillefinger	12 —	10 —
» » Lillefingerens Yder- og Midterstykke	10 —	8 —
» » Lillefingerens Yderstykke	0 —	0 —

Tab af hele Benet	85 pCt.
» » Underben og Halvdelen af Laaret	75 —
» » Underben	65 —
» » Fod og Halvdelen af Underbenet	50 —
» » Fod	40 —
» » alle Tæer paa en Fod	20 —
» » Stortaa med en Del af dens Mellemfodsben	10 à 12 —
» » Stortaa	8 à 10 —
» » Stortaaens Yderstykke	0 —
» » en af de øvrige Tæer	0 —

For *fuldstændig Stivhed i Led* vil nedenstaaende Skala være at anvende:

TABEL II.

	Højre	Venstre
Fuldstændig Stivhed i Skulderen	45 pCt.	40 pCt.
» » » strakt Albue	50 —	40 —
» » » omtrent retvinklet Albue	30 —	25 —
» » » Haandledet i gunstig Stilling	20 —	15 —

Fuldstændig Stivhed i Hoften i gunstig Stilling	40 pCt.
» » » strakt Knæ	25 —
» » » stærkt bøjet Knæ	40 —
» » » omtrent retvinklet Fodled	20 —

Stivhed i Fingerled vil være at erstatte med vekslende Beløb, saaledes at i Tilfælde af ugunstig Stilling Erstatningen vil kunne naa op til den, der ydes for Tab af det eller de paagældende Ledstykker.

For *Forringelse eller Tab af Synsstyrken paa begge Øjne* beregnes Invaliditetsprocenten efter følgende Tabel:

TABEL III.

S.	6/6	6/12	6/18	6/24	6/36	6/60	2/60	0
6/6	0	0	5	8-10	12	15	18	20
6/12	0	0	5	8-10	12	15	18	20
6/18	5	5	10	12	15-18	20	25	30
6/24	8-10	8-10	12	15	20	25	35	40
6/36	12	12	15-18	20	30	40	50	60
6/60	15	15	20	25	40	50	65	75
2/60	18	18	25	35	50	65	80	90
0	20	20	30	40	60	75	90	100

Denne Tabel gælder for Arbejdere, hvis Virksomhed ikke stiller særligt store Krav til Synsstyrken. For saadanne, hvor dette er Tilfældet, finder nogen Forhøjelse Sted.

Ved Forringelse eller Tab af Synsstyrken paa begge Øjne paavirkes Erstatningen i vekslende — i visse Tilfælde i meget høj — Grad af, hvorvidt Synsforringelsen, i hele sit Omfang, er bevirket ved Ulykkestilfældet, eller om den tildels — særligt paa det ene Øje — er af ældre Dato.

Philipsen.

V. L. Faber.

Lønbevægelser og Konflikter.

Kuske samt Lager- og Pakhusarbejdere hos københavnske Grossister. Under 20. Decbr. meddelte Dansk Arbejdsmandsforbund, at der uden Resultat var forhandlet om Overenskomstforholdene for Kuske samt Lager- og Pakhusarbejdere hos Grossisterne i København. Man ønskede nu forsøgt ved et Fællesmøde.

Et saadant kom istand den 7. Jan., og Sagen blev her Genstand for en ret langvarig og grundig Drøftelse. Man naaede ikke at faa afsluttet en Overenskomst, men enedes dog om hver paa sin Side at gøre Medlemmerne bekendt med Forhandlingernes Indhold. Herved blev det mulig den 5. Februar at afslutte en endelig Overenskomst. Det væsentligste Indhold af denne er følgende:

Overenskomsten af 5. Maj 1916 hos Firmaet Otto Madsen og Overenskomsten af 5. Decbr. hos Firmaet Styhr & Kjær — hvilken sidste Overenskomst tillige bliver gældende for samtlige øvrige Medlemmer af københavnske Grossisters Arbejdsgiverforening — forlænges indtil 1. Maj 1919, dog saaledes, at Norm for Regler for Behandling af faglig Strid bliver indføjet.

Med Hensyn til Dyrtidstillæg bort-

faldt et hidtil ydet maanedlig Dyrtidstillæg, medens et hidtilværende ugentligt Dyrtidstillæg bibeholdtes.

Betalingen bliver herefter for samtlige Medlemmer af Foreningen, som ikke har truffet anden Ordning om Forlængelse, pr. Uge 27½ Kr. plus 1½ Kr. plus 5 Kr., hvilke 5 Kr. fra 1. Maj 1918 forhøjes til 6 Kr.

Disse Aftaler gælder selvfølgelig ikke for de Medlemmer, som i Forvejen har opnaaet Overenskomst om Forlængelse paa andre Vilkaar.

De nye Lønsatser gælder fra 1ste Januar 1918.

Orlogsværftets Arbejdere. Arbejdstiden paa Orlogsværftet blev i 1913 under Arbejdernes kraftige Protest forlænget fra 8 til 9 Timer.

Utilfredsheden med den skete Forandring har dog stadig været raadende hos Arbejderne, og i Slutningen af Maj Maaned 1917 henvendte Arbejderne sig til deres respektive Organisationer med Anmodning om Bistand til atter at faa den 8-Timers Arbejdsdag gennemført.

Fra Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund modtog De samvirkende Fagforbund den 27. Oktober 1917 Anmodning om, at forsøge Skridt foretaget overfor Regeringen, eventuelt Rigsdagen, til Gennemførelse af Kravet om en Forkortelse af Arbejdstiden paa Orlogsværftet. Denne Anmodning blev det vedtaget at imødekomme og den 8. November skrev vi til Marineministeren om Sagen, med Krav om, at den Uret, der blev begaaet mod Orlogsværftets Arbejdere i 1913, snarest muligt blev gjort god igen, og saaledes at 8-Timers Arbejdsdagen atter blev indført.

Der forløb imidlertid længere Tid, inden der kom Forhandlinger i Gang. Dette skete først den 24. Januar 1918. Ved Konference med Marineministeren om Sagen henviste han til, at den nuværende Arbejdstid paa Orlogsværftet var fastsat ved Lov, og derfor kun kan forandres ved en ny Lov, men at der jo intet var i Vejen for, at Sagen kunne henvises til Lønningskommissionen.

Arbejdernes Repræsentanter gjorde nu Marineministeren opmærksom paa, at der herskede megen Utilfredshed blandt Arbejderne, fordi man i sin Tid havde berøvet dem noget af deres Frihed, og at den Mulighed var til Stede, at Arbejderne vilde lave Obstruktion fra den 1. Februar, paa den Maade, at de nægtede at møde tidligere til Arbejde end nu, og sluttede naar der var arbejdet i 8 Timer. Det blev henstillet til Marineministeren, at han under Hensyn til de vanskelige Arbejdsforhold nedsatte Arbejdstiden til 8 Timer; derved kunde opnaas, at Orlogsværftet ikke blot kunde beholde den nuværende Arbejdsstyrke, men formentlig ogsaa kunde forøge den. Ministeren lovede at konferere med Trafikministeren om den Side af Sagen. Et Par Dage senere fandt der atter en Konference Sted. Marineministeren meddelte nu, at forinden man kunde gaa med til Tanken om at nedsætte Arbejdstiden, maatte Lønningerne til private daglønnede Arbejdere først forandres fra Dagløn til Timeløn. Ministeren føjede til, at forsaavidt Arbejderne vilde gaa med hertil, og man vilde undlade at iværksætte nogen Obstruktion paa Værftet, vilde han forhandle med Finansudvalgene i de to Ting for her at faa Tilslutning til Tanken om Arbejdstidens Nedsættelse.

Den 30. Januar d. A. holdt de organiserede Arbejdere paa Orlogsværftet Møde, paa hvilket der blev vedtaget følgende

RESOLUTION:

12—1400 organiserede Arbejdere ved Orlogsværftet, forsamlede til Mødet angaaende 8-Timers-Dagen, vedtager, at da de Forhandlinger, der gennem De samv. Fagforbund er ført med Ministeren, ikke har bragt et for Arbejderne antageligt Resultat, mødes der for Fremtiden ikke tidligere end til den i Øjeblikket fastsatte Tid. Kl. 7,30.

Der kom imidlertid ret hurtigt nye Forhandlinger i Stand, og ved et Møde den 9. Februar opnaaede man fuld Enighed om saavel Arbejdstiden som forskellige Arbejdsforhold paa Orlogsværftet. Ordningen tiltraadtes med det samme af Arbejdernes Repræsentanter, medens Marineministeren forbeholdt sig at konferere med Rigsdagens Finansudv.

Marineministeren har umiddelbart efter Mødet tilsendt De samvirkende Fagforbund en Skrivelse, hvori den trufne Aftale bekræftes. Denne er saalydende:

Til

De samvirkende Fagforbund.

Under Hensyn til den herskende Arbejdsløshed og de ekstraordinære Forhold, der i det hele bestaar for Tiden, fastsættes *foreløbig* Arbejdstiden til 8½ Time daglig fra 1. April til 30. Septbr., 8 Timer daglig de andre 6 Maaneder. Hovedsynspunktet for Fortjenesten bliver ligesom hidtil, at der ydes tilsvarende Betaling for samme Arbejdsydelse som i lignende private Virksomheder.

Man gaar over fra Dagløn til Timeløn; der foretages ved denne Overgang en saadan Regulering af Timelønnen, at Lønnen pr. Dag gennemsnitlig for de enkelte udgør ligesaa meget som den nugældende Dagløn.

Der sker ikke i Anledning af Arbejdstidens Indskrænkning nogen Forhøjelse af de nuvær. Akkordsatser.

Fagforbundene afgiver Løfte om, at Arbejderne ikke paatager sig andet Arbejde, der kan forringe deres Arbejdsydelse paa Orlogsværftet.

Der optages Forhandlinger med De samvirkende Fagforbund om Regler for Forhandling mellem Fagforeningerne og Administrationen og om Afslutn. af faste Overenskomster.

Ordningens Gennemførelse afhænger af Tilslutning i Rigsdagens to Finansudvalg og træder eventuelt i Kraft den 1. Marts.

P. MUNCH

T. B. Cold.

Finansudvalgenes Tilslutning er givet.

Fornyede Overenskomster.

Tekstilarbejderne Landet over.

Efter at det ved en Række Møder havde vist sig umulig at naa til Enighed om et passende Dyrtidstillæg i Tekstilfaget, blev der den 26. Februar afholdt et Fællesmøde mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og Parterne. Det viste sig dog ogsaa hurtig her, at det ikke var muligt at naa til Forstaaelse; man enedes derfor om at give Forligsmanden Underretning om Sagens Forløb. Samme Dags Aften kom han tilstede, og efter at være blevet bekendt med, at Forhandlingerne var bristede, indkaldte han til Mæglingsmøde den 27. Februar Kl. 2. Der forhandledes nu den Dag til Kl. 1 og næste Dag fra Kl. 2 til næste Dags Morgen Kl. 6, kun afbrudt af de nødvendige Spisepauser. Det lykkedes dog ikke, trods ihærdige Anstrængelser fra Forligsmanden, at formaa Parterne til at slutte Forlig, og han fremsatte derfor følgende Mæglingsforslag:

Tekstilarbejderfaget.

Mødet hos Forligsmanden
den 27. Februar 1918.

Mælingsforslag fra Forligsmanden.

Hovedoverenskomsten af 21. April 1911, saaledes som denne er ændret ved Forliget af 15. Febr. 1916 og med Tilføjelse af 10. April 1916 samt alle til Hovedoverenskomsten knyttede Løntariffer fornyes som gældende fra 1. Februar 1918 til 1. Februar 1919, dog med nedenanførte Ændringer og Tilføjelser:

I.

§ 5 affattes saaledes:

Overarbejde betales for timelønnede Arbejdere med et Tillæg af 50 pCt. for Hverdagsarbejde og 100 pCt. for Nat- og Helligdagsarbejde. For Akkordarbejde betales et Tillæg til Akkorden af 20 Øre pr. Time for Overarbejde paa Hverdage og 40 Øre pr. Time for Overarbejde paa Helligdage og for Natarbejde. Natarbejde regnes fra 3 Timer efter den ordinære Arbejdstids Ophør.

Ved kontinuerlig Natholdsdrift betales til timelønnede Arbejdere et Tillæg af 25 pCt. og til Akkordarbejdere et Tillæg af 12 Øre pr. Time for mandlige Arbejdere og 8 Øre pr. Time for kvindelige Arbejdere, dog, at der ikke paa nogen Fabrik ydes mindre end hidtil.

II.

§ 13 affattes saaledes:

Følgende Lønskalaer er vedtagne:

I Fabrikker med Timeløn og Ugeløn, der beregnes efter effektiv Arbejdstid er Timelønnen:

Mandlige Arbejdere i København de første 3 Maaneder 47 og derefter 49 Øre. I Provinserne de første 3 Maaneder 45 og derefter 47 Øre.

Kvinder over 18 Aar i København: Ved Antagelsen (uøvede) 28, efter 3 Maaneder 29, efter 6 Maaneder 30, efter 1 Aar 32 og efter 2 Aar 34 Øre. I Provinserne: Ved Antagelsen (uøvede) 26, efter 3 Maaneder 27, efter 6 Maaneder 28, efter 1 Aar 30 og efter 2 Aar 32 Øre.

I Fabrikker med Ugeløn er Ugelønnen for mandlige Arbejdere i København de første 3 Maaneder 26 og derefter 27 Kr. I Provinserne de første 3 Maaneder 25 og derefter 26 Kr.

Kvinder over 18 Aar i København. Ved Antagelsen (uøvede) 15 Kr. 50 Øre, efter 3 Maaneder 16 Kr., efter 6 Maaneder 16 Kr. 50 Øre, efter 1 Aar 17 Kr. 50 Øre og efter 2 Aar 18 Kr. 50 Øre. I Provinserne: Ved Antagelsen (uøvede) 14 Kr. 50 Øre, efter 3 Maaneder 15 Kr., efter 6 Maaneder 15 Kr. 50 Øre, efter 1 Aar 16 Kr. 50 Øre og efter 2 Aar 17 Kr. 50 Øre.

I Fabrikker med Timeløn og Ugeløn, der beregnes efter effektiv Arbejdstid, er Timelønnen:

Kvinder, 14—18 Aar, i København: Ved Antagelsen (uøvede) 20 Øre, efter 3 Maaneder 21, efter 6 Maaneder 22, efter 1 Aar 24 og efter 2 Aar 25 Øre. I Provinserne: Ved Antagelsen (uøvede) 18, efter 3 Maaneder 19, efter 6 Maaneder 20, efter 1 Aar 22 og efter 2 Aar 23 Øre.

Mænd, 14—18 Aar. I København: 14—15 Aar 20 Øre, 15—16 Aar 22, 16—17 Aar 26 og 17—18 Aar 30 Øre. I Provinserne: 14—15 Aar 18, 15—16 Aar 20, 16-17 Aar 24, 17-18 Aar 28 Øre.

I Fabrikker med Ugeløn er Ugelønnen. Kvinder, 14—18 Aar, i København: Ved Antagelsen (uøvede) 11 Kr., efter 3 Maaneder 11 Kr. 50 Øre, efter 6 Maaneder 12 Kr., efter 1 Aar 13 Kr. og efter 2 Aar 14 Kr. I Provinserne: Ved Antagelsen (uøvede) 10 Kr., efter 3 Maaneder 10 Kr. 50 Øre, efter 6 Maaneder 11 Kr., efter 1 Aar 12 Kr. og efter 2 Aar 13 Kr.

Mænd, 14—18 Aar. I København: 14—15 Aar 11 Kr., 15—16 Aar 12, 16—17 Aar 14, 17—18 Aar 16 Kr. 50 Øre. I Provinserne: 14—15 Aar 10 Kr., 15—16 Aar 11, 16—17 Aar 13 og 17—18 Aar 15 Kr. 50 Øre.

Forrettere og andre Arbejdere i lignende Stillinger lønnes paa samme Maade som hidtil og med tilsvarende Forhøjelser som efter ovenstaaende Lønskala.

De Fordele, Arbejderne hidtil har haft paa enkelte Fabrikker med Hensyn til Betaling for Helligdage, forbliver uforandrede.

De bestaaende Lønforhold maa ikke forringes som Følge af denne Overenskomst.

De hidtil bestaaende personlige Tillæg bibeholdes, ligesom Arbejderne fremdeles har Adgang til at erholde personlige Tillæg.

III.

Til alle Akkordlønninger ydes et Tillæg af 15 pCt., idet det midlertidige Tillæg, 5 pCt., og det Dyrtidstillæg af 1 Kr. pr. Uge, der hidtil er ydet, i Henhold til Forliget af 15. Februar 1916, samtidig bortfalder. Saadanne Akkorder, om hvilke Dansk Tekstilarbejderforbund overfor Tekstilfabrikantforeningen kan bevise, at de erfaringsmæssigt ikke kan give Timelønnen, optages til Forhandling mellem de nævnte Organisationer.

IV.

Til alle saavel time- som akkordlønnede Arbejdere ydes følgende Dyrtidstillæg, idet alle de hidtil ydede Dyrtidstillæg bortfalder:

Familieforsørgere: Mænd 12 og Kvinder 10 Øre pr. Time.

Enligtstillede: Mænd over 18 Aar 10 og Kvinder over 18 Aar 8 Øre pr. Time.

Unge Arbejdere under 18 Aar: Mænd 5 og Kvinder 4 Øre pr. Time.

Hvor Mand og Hustru begge arbejder, selv om det ikke er paa samme Arbejdssted, regnes Tillægget for Manden efter Skalaen for Familieforsørgere og for Hustruen efter Skalaen for Enligtstillede.

Dyrtidstillægget ydes pr. effektiv Arbejdstime og udbet. hver 14. Dag.

Forligsmanden udbeder sig Parternes Svar paa ovenstaaende Mæglingsforslag senest Mandag den 11. Marts, Kl. 4. (sign.) *Adolph Jensen.*

Forligsmanden har senere meddelt, at hans Mæglingsforslag var vedtaget af begge Parter ved Fristens Udløb.

Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 38 ✻ KØBENHAVN DEN 23 MARTS 1918 ✻ 14. AARGANG

INDHOLD: Majdemonstrationen. Den faste Voldgiftsret. Samling. Lønbevægelser og Konflikter (Barbererne i Provinsen. Skibstømrerne paa Korsør Skibsværft. Træindustriarbejderne i Aarhus og Kolding. Træindustriens Overarbejdstillæg). Fornyede Overenskomster. Arbejdsløsheden.

Majdemonstrationen.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark har under 18. Marts 1918 tilsendt *samtlige Fagorganisationer i Danmark* et saalydende Cirkulære:

De samvirkende Fagforbund opfordrer herved alle faglige og politiske Organisationer i Danmark til

den 1. Maj 1918

at foranstalte en Demonstration i Lighed med tidligere Aar.

Siden 1890 har Majdemonstrationerne fundet Sted overalt, hvor Arbejderbevægelsen bestaar. Der er *demonstreret for* en lovfæstet Maksimalarbejdsdag paa 8 Timer og for Arbejdernes almindelige Klassekrav og kulturelle Krav og for Verdensfred.

Der er *demonstreret imod* de herskende Klassers Politik nationalt og internationalt, mod det vilde kapitalistiske Kapløb, mod national Undertrykkelse, mod det hemmelige Diplomati, mod Kaprustningerne. I Tilslutning til Udtalelserne fra de internationale socialistiske Kongresser er det ved vore Majdemonstrationer paapeget, at denne Politik nødvendigvis vilde hidføre en Katastrofe, om den ikke ændredes i Tide. Vi har krævet Begrænsning af Rustningerne med fuldstændig Afrustning som Maal, Aabenhed og fuld parlamentarisk Ansvar i udenrigspolitiske Anliggender, fuld national Frihed og Selvbestemmelsesret for alle Folkeslag, økonomisk og kulturelt Samvirke mellem Landene til fælles Gavn.

Verdenskrigen har grusomt bekræftet vor Opfattelse om det hidtilværende Systems Fordærvelse og understreget Nødvendigheden af vore Krav.

Paa 4. Aar raser denne Krig, og Overklassens politiske og militære Magthavere i de store Lande har hidtil forgæves søgt at slukke Verdensbranden, som de letsindigt tændte. Paa 4. Aar maa Millioner af vore Klassefæller paa Magthavernes Bud underkaste sig al Krigens umenneskelige Gru og Lidelse i Skyttegravene og paa Havet. Til Fordel for Krigens Behov sættes det produktive nyttige Arbejde tilside, saa Menneskeheden trues af Hungersnøden i en Tidsalder, hvor Produktionsevnen paa alle Omraader er større end nogen Tid tilforn.

Under disse Forhold paahviler der Arbejderbevægelsen i de nevtrale Lande en hellig Pligt til at bevare enhver god Tradition og at fremholde Proletariatets gamle Krav, indtil den Tid kommer, hvor den internationale Arbejderbevægelse paany kan samles i sin fælles Kamp for økonomisk Frigørelse, for Menneskelighed og Kultur.

I Overensstemmelse hermed opfordrer vi alle Arbejderorganisationer i de forskellige Byer til at foranstalte Demonstrationer

Onsdag den 1. Maj.

Fagforeningerne opfordres til, i Forbindelse med de socialdemokratiske Partiforeninger og gennem Arbejdernes lokale Fællesorganisationer at foretage de fornødne Forberedelser, særlig med Hensyn til **Procession gennem Gaderne, hvortil Politiets Tilladelse skal indhentes.**

Fællesorganisationerne anmodes om fortrinsvis at drage stedlige Kræf-

ter frem som Talere ved Majdemonstrationen.

Der vil senere blive tilsendt Fællesorganisationerne Bestillingsseddel samt Prøveeksemplar af Festtegn og Sange, som vil kunne faas til Anskaffelsesprisen hos De samvirkende Fagforbunds *Kasserer, E. Svendsen*, Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K.

P. F. V.

CARL F. MADSEN

PEDER HEDEBOL

Den faste Voldgiftsret.

Snedkerne hos Fritz Werner & Co.
Sag Nr. 225.

Udskrift af den faste Voldgiftsrets Kendelse af 27. Februar 1918 i Sag Nr. 225: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund paa Snedkerforbundets Vegne.

I Følge Bygningssnedkerfagets Priskurant af 1916, der skulde udløbe den 1. April d. A., men i December f. A. med en nedenanført Ændring er forlænget til 1. April 1919, lønnedes ikke-akkordbetalt Værkstedsarbejde med mindst 57, højst 80 Øre Timen, alt efter Dygtighed og Arbejdsydelse.

I Henhold hertil har Firmaet Fritz Werner & Co., der udelukkende anvender Timelønsbetaling, aflønnet sine Svende efter to Satser, nemlig med 75 og med 80 Øre, indtil der i Anledning af den herskende Dyrtid tilstodes dem et Tillæg af 10 Øre Timen.

Siden har Firmaet efter en i September f. A. ført Forhandling ydet dem 10 Øre som et yderligere Tillæg, om hvis Karakter Uenigheden i nærværende Sag drejer sig.

Ved den ovennvævnte Forlængelse af Priskurantens Varighed fastsattes for hele Faget fra 1. Decbr. f. A. at regne et Dyrtidstillæg af 6 Øre Timen, og den paa Firmaets Værksted betalte Løn har siden sidstnævnte Bestemmelses Ikrafttræden været henholdsvis 75 + 10 + 10 + 6 = 101 Øre og 80 + 10 + 10 + 6 = 106 Øre.

Firmaet, som paa den ene Side gør gældende, at det ikke paatænker at reducere den egentlige Dyrtidsforhøjelse, nemlig de førstnævnte 10 Øre, som det ved privat Overenskomst har tilsagt sine Arbejdere, hævder paa den anden Side, at den sidstnævnte 10 Øres Forhøjelse ikke var et Dyrtidstillæg og ikke var tilsagt enhver Svend, som kom i Arbejde hos Firmaet, men kun som et *personligt* Tillæg var tilsagt de enkelte, bestemte Svende, som Firmaet paa nævnte Tid havde i Arbejde.

Da Firmaet nemlig i September f. A. flyttede sin Virksomhed til Søborg i Nordre Birk, og Svendene nægtede uden dette Tillæg at fortsætte paa det saa fjærnt beliggende Arbejdssted, saa det sig efter at have forhandlet med Svendenes Fagforeningsrepræsentanter nødt til at indgaa paa det nævnte Tillæg.

Efter Ikrafttræden den 1. Decbr. f. A. af det ovenomtalte Dyrtidstillæg af 6 Øre, har det imidlertid ikke været Firmaet muligt at faa nogen ny Svend til at tiltræde eller til at forblive i Arbejdet for en mindre Løn end 101 Øre i Timen, altsaa for en Løn, der indeholdt ogsaa det omstridte 10 Øres Tillæg, og idet Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening gør gældende, at Firmaet saaledes er Genstand for ulovlig Blokade, udøvet af Fagforeningen for at presse Arbejdslønnen i Vejret i Strid med den Maksimaltakst, der, bortset fra de egentlige Dyrtidstillæg, stadig er gældende, samt i Strid med den hjemlede Frihed til at aflønne efter Dygtighed og Arbejdsydelse, har den ved at indklage De samvirkende Fagforbund paastaaet Snedkerforbundet kendt pligtig til at erklære, at der er fri Adgang for Svende til Fritz Werner & Co.s Værksted, samt Forbundet og dets paagældende Afdelinger pligtige til at udrede Bod, medens de Indklagede procederer til Frifindelse.

Der maa gives Klagerne Medhold i, at vedkommende Fagforeninger, der, efter hvad de Indklagede har erkendt, har givet de Svende, der har søgt Underretning, Meddelelse

om, at Lønnen hos Fritz Werner & Co. var 101 og 106 Øre, og som overfor Firmaets Reklamationer har hævdet deres Ret til at vejlede sine Medlemmer som sket, ved deres Holdning maa antages at have medvirket til, at Firmaet ikke har kunnet faa Svende under denne Pris, men hvorvidt Fagforeningerne derved har gjort sig skyldig i noget ulovligt, maa bero paa, om der ved den nævnte Oplysning er indgivet Svendene fejle Forestillinger om, hvilken Løn de skulde forlange.

Det er nu vel in confesso, at Anledningen til det omstridte 10-Øres Tillæg var den ovenanførte af Klagerne fremhævede Flytning af Virksomheden til Søborg, men i de Forhandlinger, der i saa Henseende blev ført, tog Firmaet ikke udtrykkeligt Forbehold med Hensyn til senere tilkommende Svende, og ingen klar Aftale blev truffen om, hvorledes Forholdet skulde være for saadanne, der boede i København, og saadanne, der boede i Søborg, og i Tilfælde af Flytning; og da Kutymen for de privat aftalte Dyrtidstillæg efter det oplyste er, at Tilsagnet gælder alle de til enhver Tid paa det paagældende Værksted beskæftigede Svende, havde der været al Opfordring for Firmaet til at forbeholde sig det heromhandlede Tilsagns rent personlige Karakter.

Men ikke blot undlod Firmaet dette, men i Tiden indtil 6 Øres Tillægget traadte i Kraft handlede Firmaet praktisk, som om 10-Øres Tilsagnet ogsaa gjaldt nye tilkommende Svende, idet samtlige saadanne — 8 i Tallet — alle uden Forbehold har faaet dette Tillæg, ogsaa de, der havde Bopæl i Søborg.

Under Hensyn hertil maa der gaas ud fra, at det nævnte Løntillæg efter Haanden trods dets Oprindelse er gledet over til at faa Karakter som gældende for de til enhver Tid paa Værkstedet beskæftigede Svende, og herefter har Fagforeningerne været berettigede til at medtage dette Tillæg i deres Oplysninger til forespørgende Medlemmer.

Efter denne Afgørelse, og idet det ikke ses, at Klagerne ud over Spørgsmaalet om det nævnte 10-Øres Tillæg fører Klage over, at Firmaets Frihed til at lønne efter Dygtighed og Arbejdsydelse i Henhold til Priskuranten har været beskaaret, maa Dommen, som Sagen foreligger, falde ud til Frifindelse.

Det maa iøvrigt beklages, at Lønspørgsmaal som det heromhandlede ikke har faaet sin Afgørelse gennem faglig Mægling og Voldgift, og det er stridende mod dette Spørgsmaals Karakter af Retsspørgsmaal, at de Indklagede ensidigt tvinger deres Opfattelse igennem ved faktisk at foranledige Arbejdsvægring, hvis der ikke lønnes i Overensstemmelse med deres Opfattelse; og da Grunden til denne Holdning maa tilskrives — efter hvad Parterne er enige om — manglende Regler, som Parterne er pligtige at underkaste sig, angaaende Behandling af faglig Strid, findes begge Parter i Forening at burde bære Sagens Omkostninger.

KENDELSE:

Det indklagede Snedkerforbund og dettes Afdelinger bør for Tiltale i denne Sag fri at være.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund bør betale Sagens Omkostninger, 150 Kr., hver med Halvdelen.

*

Kurvemagerne hos Joh. Nielsen, Brønshøj.

Sag Nr. 226.

Imellem Jul- og Nytaar standsede Kurvemagermester Joh. Nielsen egenmægtigt Virksomheden paa sin Fabrik nogle Dage. Da Fagforeningen rørte paa sig om Sagen, søgte han at begrunde Standsningen med en foretagen Rengøring, men vilde ikke yde nogen Erstatning.

Gennem De samvirkende Fagforbund indbragtes nu Klage til Den faste Voldgiftsret. Ved et forberedende Møde den 28. Februar blev der indgaaet Forlig saaledes, at Joh. Nielsen gennem Fagforeningen betaler de paagældende Arbejdere 200 Kr. i Erstatning.

*

Kurvemagerne hos Joh. Nielsen, Brønshøj.

Sag Nr. 227.

Mellem Mester- og Svendeorganisationerne havde der i længere Tid verseret en Uoverensstemmelse, idet Joh. Nielsen ansatte en Arbejder som »Formand«, hvorefter denne lod sig slette af Fagforeningen. De ret langtrukne Forhandlinger førte ikke til et for Arbejderne antageligt Resultat, og en Generalforsamling vedtog da at varsle Strejke hos Joh. Nielsen paa Spørgsmaalet. Mesterforeningen kvitterede faa Dage efter ved at varsle almindelig Lock-out i Faget.

Paa dette Stadium fik De samvirkende Fagforbund med Sagen at gøre. Man tilraadede Fagforeningen at tilbagetage Strejkevarslet og i Stedet for indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret, idet man mente, i Henhold til Fagets Overenskomst at kunne fremtvinge den omstridte Arbejderes Genindtrædelse i Fagforeningen eller ogsaa hans Afskedigelse.

Fagforeningen fulgte Raadet, og Klagen indbragtes for Retten. Her afholdtes et forberedende Møde den 7. Marts.

I Mellemtiden havde Manden imidlertid indmeldt sig i Fagforeningen, hvorfor man efter en kort Forhandling kunde tage Klagen tilbage, saa Sagen bortfaldt.

Samling.

De kommunale Kedel- & Maskinpassere. Som det vil erindres, har der i flere Aar hersket en Organisationsstrid mellem de kommunale Kedel- & Maskinpassere, idet en Del af dem dannede en særlig Forening, medens Resten fortsat stod som en Afdeling under Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund.

Sagen har gentagne Gange været forelagt »Udvalget til Afgørelse af Grænsestridigheder«, som i Kendelser af 20. Juli 1911 og 22. Septbr. 1917 har resolveret, at de to Foreninger burde sammensluttes i en Afdeling, som retteligst hørte hjemme under Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, ligesom der ogsaa har været forelagt Udvalget sekundære Spørgsmaal angaaende Forstaaelsen og Rækkevidden af de afsagte Kendelser.

Forretningsudvalget har ogsaa gentagne Gange beskæftiget sig med Sagen og søgt en Forstaaelse tilvejebragt ved Forhandling mellem Parterne, ligesom der af disse har været nedsat Fællesudvalg, der skulde søge en Ordning naaet ved gensidig Imødekommenhed.

Denne aarelange Organisationsstrid er nu endelig bragt til Afslutning, idet De samvirkende Fagforbund under 28. Februar d. A. har modtaget en Skrivelse, hvori meddeles, at de to bestaaende Foreninger af kommunale Kedel- og Maskinpassere i København fra 1. Marts d. A. er sammensluttede i én Organisation under Navn af »Københavns kommunale Kedel- og Maskinpasser-Fagforening af 1898«, og denne Organisation staar som en Afdeling under Dansk Kedel- & Maskinpasser-Forbund.

Afdelingens Formand er Hr. L. Leerbech-Petersen, Teglværksgade 28 3., København Str.

Lønbevægelser og Konflikter.

Barbererne og Frisørerne i Provinsen. Der har allerede længe været ført Forhandlinger om Overenskomstforholdene i Barberfaget i Provinsen, men stadig uden Resultat. Mestrene har indtaget en saa uforstaaende Holdning, at Svendene har maattet etablere Strejke i 6 Byer, nemlig Roskilde, Næstved, Odense, Esbjerg, Vejle og Aalborg. Siden den 8. ds. har Arbejdet været nedlagt i disse Byer, hvor ialt 102 Svende strejker.

Striden staar nu væsentlig paa Spørgsmaalet om Svendenes kooperative Barberstuer, idet Mestrene, saa utroligt det end lyder, har stillet Krav om, at Svendene uden videre skal tage de samme Priser paa

de kooperative Stuer, som Mestrene finder for godt at bestemme paa deres egne, uden Hensyn til, hvor højt Mestrene skruer Prisen op.

Under saadanne Forhold er det ikke mærkeligt, at Striden bliver skarp.

Efter Strejkens Iværksættelse har Svendene etableret interimistiske Barberstuer, i hvilke de Strejkende arbejder i Fællesskab, og flere Steder er der Udsigt til. at disse Stuer vil gaa over til at blive faste. Tanken herom er allerede fremme i Roskilde.

Arbejdsgiverforeningen har varslet Lock-out overfor Barbersvendene i de øvrige Byer i Provinserne.

Skibstømrerne paa A/S Korsør Skibsværft. Mellem Dansk Skibstømrerforbund og Akts. Korsør Skibsværft er indgaaet en Overenskomst, hvorved Timelønnen for alt Arbejde bliver 80 Øre, dog med Tillæg af 5 Øre pr. Time for alt Reparationsarbejde som ikke udføres i Akkord.

Der er tillige truffet den Bestemmelse, at alt Arbejde saavidt muligt skal udføres i Akkord.

Overarbejde betales med 50 % Tillæg til Timelønnen. Natarbejde med 100 % Tillæg.

Arbejdstiden varierer efter Aarstiderne med 7½ og 10 Timer daglig.

Overenskomsten er gældende fra 22. Decbr. 1917 til 1. Januar 1919.

I Køge og Kerteminde er senere afsluttet Overenskomster med de derværende Skibsværfter, og begge Steder er Timelønnen fastsat til 80 Øre.

Træindustriarbejderne paa Jysk Møbelfabrik i Aarhus og Trævarefabriken Holmsminde i Kolding. Under 27. Febr. klagede Arbejdsgiverforeningen over, at der var iværksat Arbejdsstandsning paa de ovennævnte Fabrikker. Man bebudede Klage ved Den faste Voldgiftsret og foreslog Forhandling.

Den 4. Marts afholdtes Fællesmøde. Man enedes her om følgende:

Jysk Møbelfabrik. Arbejdet genoptages Tirsdag den 5. Marts Kl. 1½ Efterm. paa de gamle Betingelser. Der afholdes Fredag den 8. s. M. et Mæglingsmøde om den foreliggende Uoverensstemmelse i Henhold til Regler for Behandling af faglig Strid. Fører Mæglingen ikke til Enighed mellem Parterne, forbeholder Arbejdsgiverforeningen sig, at indbringe Spørgsmaalet om Strejkens Lovlighed, og om hvilken Erstatning der i Tilfælde af Strejkens Ulovlighed maatte flyde deraf, for Den faste Voldgiftsret.

Holmsminde. Samtlige Arbejdere genoptager Arbejdet førstkommende Onsdag Morgen paa de gamle Betingelser. Der afholdes næste Dag Mæglingsmøde om alle tilstedeværende Stridsspørgsmal i Henhold til Regler for Behandling af faglig Strid. Den Ordning, man eventuelt opnaar, faar tilbagevirkende Kraft til Arbejdets Genoptagelse. Fører Mæglingen ikke til Enighed, henvises de paagældende Stridsspørgsmaal til videre Behandling mellem Organisationerne.

Træindustriens Overarbejdstillæg og dens Lønninger til kvindelige Arbejdere. Der 4. Marts afholdtes et Fællesmøde, hvor man drøftede Spørgsmaalet om Overarbejdstillæget og om Lønnen til kvindelige Arbejdere. Det første af Spørgsmaalene var krævet behandlet af Forbundet, det andet af Arbejdsgiverne

Ved Mødet præciserede Forbundet sit Standpunkt derhen, at Fabrikanterne — i Betragtning af alle i dette Tilfælde herhen hørende Bestemmelser — i Tilfælde af Overarbejde maatte betale Procenttillæg baade af Timelønnen og Dyrtidstillæget. Paa samme Maade hævdede man, at de i Overenskomsten fastsatte Lønninger maatte gælde ogsaa for eventuelle kvindelige Arbejdere.

Arbejdsgiverne kunde ikke med Vægt modsige dette. Efter nogle Timers Forhandling endte Mødet, uden at der afsluttedes nogen Overenskomst eller fremsattes nogen Art af Fællesudtalelse om de behandlede Emner.

Fornyede Overenskomster.

Arbejdsmænd paa A/S Dansk Preserveringsfabrik »Ama«, Kastrup.

Ved et Fællesmøde den 27. Fe-

bruar d. A. enedes man om, at Overenskomsten af 12. Januar 1917 mellem A/S Dansk Preserveringsfabrik »Ama« og Kastrupafdelingen i Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn forlænges til 1. Februar 1919 paa følgende Vilkaar:

Der udbetales de i Januar d. A. hos Firmaet beskæftigede Arbejdere 10 Kr. en Gang for alle.

Der ydes Arbejderne et ugentlig Dyrtidstillæg af 6 Kr. pr. Mand med forholdsvist Fradrag for hver tabt Arbejdsdag. Dette Dyrtidstillæg gives med tilbagevirkende Kraft fra 1. Februar d. A. at regne.

Som Tillidsmandsregler indføres de for Olieindustrien gældende.

Blanding og Fyldning af tørrede Varer betales med 20 Øre pr. Sæk, uden Blanding 15 Øre pr. Sæk.

Isoleringsarbejderne i København.

Ved et Fællesmøde den 11. Marts d. A. enedes man om at forny Overenskomsten paa et Aar paa følgende Vilkaar:

Fra 1. Marts d. A. ydes til Overenskomst af 24. Juni 1916 et Dyrtidstillæg af 11 Øre pr. præsteret Arbejdstime, for rent Daglønsarbejde ydes et Dyrtidstillæg af 15 Øre pr. præsteret Timelønstime.

For Tidsrummet fra 1. Januar d. A. til 28. Februar d. A. ydes en Sum af 30 Kr. pr. Mand, som udbetales hver enkelt Arbejder hos de respektive Mestre i Henhold til det præsterede Antal Arbejdstimer.

Kostpenge forhøjes til 3 Kr. 50 Øre pr. Dag.

Oliemøllerne hele Landet.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 9. Marts 1918 enedes man om, at Overenskomsten af Juni 1914 med Tillæg af April 1916 mellem Foreningen af danske Oliemøllere og Dansk Arbejdsmands Forbund, Overenskomsten af 31. Maj 1916 vedrørende Løn- og Arbejdsforhold paa A/S Danske Oliemøllere og Sæbefabrikkers Odense-Afdeling og Overenskomsten af April 1916 for A/S Fabrikken »Noma« forlænges 1 Aar, henholdsvis til 1. Februar 1919, 1. Maj 1919 og 1. Februar 1919 paa følgende Vilkaar:

Fra 1. Februar d. A. forhøjes Dyrtidstillægget til Arbejderne i de i Drift værende Afdelinger paa Fabrikkerne til ialt 30 Kr. pr. Maaned og til Arbejdere, der ikke er beskæftigede i den normale Drift, til ialt 24 Kr. pr. Maaned.

Dyrtidstillægget udbetales med henholdsvis 7 Kr. og 5 Kr. 60 Øre pr. Uge i Overensstemmelse med de hidtil gældende Regler.

Man er endvidere enedes om, at der udbetales de Arbejdere, der var beskæftigede hos Medlemmer af Fabrikantforeningen den 4. Januar d. A. 7½ Kr. hver, og ligeledes 7½ Kr. til hver af de Arbejdere, der var beskæftigede den 18. Januar og 7½ Kr. til dem, der var beskæftigede den 25. Januar d. A.

Arbejdstiden paa A/S Fabrikken »Noma« bliver den samme som paa A/S Dansk Soyakagefabrik.

Tobaksarbejderne.

Mellem Tobaksarbejderforbundet og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Cigarindustrien er ved Forhandling den 23. Februar d. A. opnaaet Enighed om at forny Overenskomsten til 1. Maj 1919, mod, at der ydes følgende Dyrtidstillæg:

Haandarbejdere 27, Formarbejdere 27, Vikkelmagere 25, Overrullere 27, Dæksmagere 27, Strippere 30, Sorterere 27, Klisterpiger 22, Cigarillosrullere 22, Cigarillossorterere 22, Stiftepiger 27%, fastlønnede Kvinder 5 Kr. pr. Uge, Arbejdsmænd 8 Kr. pr. Uge.

Ovennævnte Dyrtidstillæg forudsætter, at der af Arbejderne præsteres en Arbejdsmængde, der svarer til mindst Halvdelen af den gennemsnitlige daglige Arbejdsydelse, beregnet efter de sidst foregaaende 10 fulde Arbejdsdage, saaledes, at der ikke udbetales Dyrtidstillæg for de Arbejdsdage, hvor Arbejdsydelsen har været herunder.

Dette Dyrtidstillæg udbetales fra og med den første Lønudbetaling i Februar 1918 og indtil 1. Maj 1919.

Den mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og de samvirkende Fagforbund trufne Aftale er saalydende:

»Forsaavidt Dyrtidsprocenten i Juli eller August Maaned 1918, naar Statistisk Departements Meddelelser om Dyrtidsforholdene fremkommer, skulde være væsentlig ændrede i Sammenligning med de nuværende Forhold, træder Hovedorganisationerne sammen for at drøfte, hvad der i den Anledning skal foretages«, er ogsaa gældende for denne Overenskomst.

Mellem Forbundet og Foreningerne for respektive Cigaret- og Røgtobaksfabrikanter er afsluttet tilsvarende Overenskomster.

Arbejdsløsheden
i December Maaned 1917.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i December 1917 omfatter ialt 56 Fag eller Organisationer med ialt ca. 169,300 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 41,300 eller 24.4 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 784,100 eller 4,6 Dage pr. Medlem. Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Forgyldere, Glarmestre, Stukkatører, Børstenbindere, Keramikere, Kobbersmede, Jern- og Metalslibere, Gartnere og Brødkuske. Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Bogbindere i Provinserne, Dansk Arbejdsmandsforbund og Kvindeligt Arbejderforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst												
Mølleriarbejdere	126	126	4	139	578	578	50	1193	704	704	54	1332
Bageri- og Konditr.arb.	1396	1396	350	7947	1808	1808	415	9707	3204	3204	765	17654
Sukkervarearbejdere.	692	692	279	4430	211	211	110	1754	903	903	389	6184
Bryggeriarbejdere ...	2741	2741	644	18325	1380	1380	342	6463	4121	4121	986	24788
Slagteriarbejdere	1450	1450	272	5084	2778	2778	444	8921	4228	4228	716	14005
Tobaksarbejdere.....	4930	4930	850	22548	2874	2874	554	13201	7804	7804	1404	35749
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2305	2305	518	12271	5767	5767	1695	32325	8072	8072	2213	44596
Sejlmagere	36	36	»	»	—	—	—	—	36	36	»	»
Rebslagere.....	42	42	»	»	228	228	62	1053	270	270	62	1053
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere.....	4153	4153	759	10790	3311	3311	412	3980	7464	7464	1171	14770
Handskemagere	72	72	36	1030	8	8	5	82	80	80	41	1112
Hattearbejdere.....	883	883	21	458	213	213	79	614	1096	1096	100	1072
Skotøjarbejdere	2938	2938	111	3155	1178	1178	138	2054	4116	4116	249	5209
Barberere	590	590	59	1247	650	650	96	1973	1240	1240	155	3220
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	85	85	75	1250	88	82	50	750	173	167	125	2000
Murere	2091	2091	1148	19056	4591	4591	3436	55000	6682	6682	4584	74056
Murarbejdsmænd	1000	1000	700	19169	—	—	—	—	1000	1000	700	19169
Hustømrere	1567	1567	440	8362	4542	4542	1423	21909	6109	6109	1863	30271
Skibstømrere	264	264	23	397	611	611	40	701	875	875	63	1098
Snedkere	4291	4291	411	9390	4126	4126	665	13553	8417	8417	1076	22943
Billedskærere	113	113	»	130	68	68	1	13	181	181	1	143
Malere.....	2364	2364	1196	30298	2974	2974	2070	43700	5338	5338	3266	73998
Sadelm. og Tapetserere	996	996	210	4651	510	510	81	2699	1506	1506	291	7350
Gas- og Vandarbejdere	67	67	8	140	—	—	—	—	67	67	8	140
Skorstensfejere	64	64	»	»	53	53	»	»	117	117	»	»
Ovnsættere	14	14	8	160	—	—	—	—	14	14	8	160
At overføre..	35270	35270	8122	180427	38547	38541	12168	221645	73817	73811	202290	402072

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	35270	35270	8122	180427	38547	38541	12168	221645	73817	73811	202290	402072
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere.	742	742	68	1467	2655	2655	988	7778	3397	3397	1056	9245
Bødkere	270	270	35	621	455	455	213	4602	725	725	248	5223
Drejere	122	122	3	30	236	236	57	543	358	358	60	573
Karetmagere	342	342	32	799	612	612	94	2001	954	954	126	2800
Korkskærere	225	225	70	1750	28	28	6	150	253	253	76	1900
Kurvemagere	187	187	12	250	—	—	—	—	187	187	12	250
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	110	110	2	56	110	110	4	112	220	220	6	168
Hvidgarvere	51	51	1	7	40	40	1	27	91	91	2	34
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Stenarbejdere	168	168	18	312	409	409	64	1238	577	577	82	1550
Glasarbejdere	237	237	12	494	206	206	108	2744	443	443	120	3238
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv og Elektropletarbejdere	630	630	5	119	246	246	5	115	876	876	10	234
Blikkenslagere	780	780	146	1794	533	533	88	1205	1313	1313	234	2999
Metaltrykkere	109	109	15	154	8	8	»	»	117	117	15	154
Gørtlere og Metalarb.	358	358	21	362	72	72	2	47	430	430	23	409
Urmagere	65	65	2	49	180	180	2	42	245	245	4	91
Instrumentm. (chir.)	36	36	»	»	—	—	—	—	36	36	»	»
Smede og Maskinarb.	10500	10500	1469	30618	7499	7499	1052	22087	17999	17999	2521	52705
Formere	425	425	115	4057	1175	1175	434	8088	1600	1600	549	12145
Elektrikere	1044	1044	14	87	918	918	8	101	1962	1962	22	188
Grafisk Industri.												
Bogbindere	1975	1975	125	1577	696	511	23	515	2671	2486	148	2092
Litografer	435	435	12	270	114	114	12	231	549	549	24	501
Typografer	2636	2636	150	1626	1750	1726	141	2408	4386	4362	291	4034
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	186	186	4	86	1010	1010	19	325	1196	1196	23	411
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	1900	1900	271	7046	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2500	2500	1900	35000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb.	3611	3611	2072	35000	—	—	—	—	—	—	—	—
Støberi- & Maskinarbm.	1856	1856	256	5330	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt	9133	6133	801	18624	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	19000	16000	5300	101000	31000	19500	6800	114000	50000	35500	12100	215000
Arbejdsm. Forbund for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	900	900	307	3013	900	900	307	3013
Kedel- og Maskinpass.	752	752	41	1024	1137	1137	104	2062	1889	1889	145	3086
Kellnere	952	952	184	4800	650	650	125	3000	1602	1602	309	7800
Kvindel. Arbejderforb.	3200	2990	960	21780	1500	1500	344	11500	4700	4490	1304	33280
Handels-og Kontormdh	2156	2156	95	1879	5421	5421	216	5697	7577	7577	311	7576
Landarbejdere	—	—	—	—	3200	3200	848	11314	3200	3200	848	11314
Tilsammen.	82963	79753	17033	357495	101307	89592	24233	426590	184270	169345	41266	784085

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 39 ✻ KØBENHAVN DEN 30. MARTS 1918 ✻ 14. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Lønbevægelser og Konflikter (Bladbudene ved Aarhus Stiftstidende. Bogbinderne. Brolæggerne. Bødkerne. Elektr. hos J. Nielsen og Olut Jensen. Skotøjsarbejderne. Snedkerne i Nordsjælland, Aalborg og hos S. Hansen Kløves Eftfl. Fornyede Overenskomster.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Marts 1918.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. April 1918.

Forretningsudvalget.

Lønbevægelser og Konflikter.

Bladbudene ved Aarhus Stiftstidende. Den 31. Oktbr 1916 afsluttede Kvindeligt Arbejderforbund Overenskomst med Aarhus Stiftstidende gældende til 1920 angaaende Bladbudenes Løn- og Arbejdsforhold. Afdelingen har nu i længere Tid krævet et Dyrtidstillæg for disse Arbejdere. Enighed opnaaedes ikke ved lokal Forhandling, men ved et Fællesmøde den 18. Marts enedes man om et Dyrtidstillæg for Aaret 1918 af 10 Kr. Kvartalet. Bladbudene er som bekendt kun beskæftiget en kort Tid daglig.

Bogbinderne Landet over. Den i Bogbinderfaget gældende Overenskomst er løbende til 1921, men i Henhold til Hovedorganisationernes Henstilling til Organisationer, hvis Overenskomster løb udover 1918, har der i længere Tid været plejet Forhandling mellem Arbejdsgivernes og Arbejdernes Organisationer i Bogbinderfaget om et ekstraordinært Dyrtidstillæg. — Disse Forhandlinger førte imidlertid ikke til noget Resultat, og der blev som Følge deraf afholdt et Fællesmøde den 5. Marts mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne. Fællesmødet bragte dog heller ikke noget Resultat; men det blev en Aftale, at Parterne selv skulde træde i Forhandling med hinanden i de nærmeste Dage for om muligt derved at naa til Enighed. Saadanne Forhandlinger har ogsaa fundet Sted, og ved disse lykkedes det i det væsentligste at naa til Enighed om Betalingsspørgsmaalet; men da der var en Del andre Spørgsmaal tilbage, hvorom Enighed ikke kunde opnaas, fandt der et nyt Fællesmøde Sted den 19. Marts, og her opnaaede man Enighed saavel for Bogbinderne som for Æskearbejderne. De nævnte Overenskomster har følgende Indhold:

Bogbinderne. Udover det Dyrtidstillæg, som er givet ved Overenskomsten af 20. Oktbr. 1916, ydes et yderligere Dyrtidstillæg af 5 Øre pr. præsteret Timelønstime til alle mandlige Arbejdere og 3 Øre pr. præsteret Timelønstime til alle Kvindelønninger, hvilket Dyrtidstillæg gives saavel ved Arbejde indenfor den normale Arbejdstid som ved Arbejde udenfor denne.

Disse Dyrtidstillæg, som beregnes fra 1. April d. A. og udbetales ugevis — første Gang Fredag den 5. April d. A. —, forhøjes fra 1. Oktbr. d. A., henholdsvis for Mænds Vedkommende med 3 Øre pr. Timelønstime og for Kvinders Vedkommende med 2 Øre pr. Timelønstime, og denne Dyrtidsordning bliver herefter gældende Overenskomstperioden ud, forsaavidt Dyrtidsforholdene ikke i væsentlig Grad ændres. I saa Tilfælde kan ny Forhandling med Hovedorganisatio-

nernes Medvirken optages, dog tidligst 1. April 1919.

Revisionen af Akkordprislisten fremmes mest muligt og saaledes, at Udvalgene for de forskellige Afsnit af Prislisten skal forelægge Resultatet af deres Arbejde for Tarifudvalget senest 1. Juni d. A.

Ethvert Ønske vedrørende Forandring af bestaaende Akkordpriser saavel fra den ene som fra den anden Side maa kun fremsættes gennem Organisationerne til Afgørelse i Tarifudvalget.

Æskearbejderne. Ved kvindelige Arbejderes Løn gaas ud fra Overenskomsten af $^{22}/_{9}$ 1916.

Alle Lønninger under 30 Øre forhøjes fra 1. April 1918 med 2 Øre pr. Time.

Alle Lønninger paa 30 Øre forhøjes med 4 Øre pr. Time — indbefattet Maskintillæg — mod, at det personlige Tillæg bortfalder.

Foruden det nuværende 10 pCt. Tillæg udbetales fra 1. April d. A. yderligere et Dyrtidstillæg af 2 Øre pr. Time til de Lønninger, som oprindelig var under 30 Øre, og 4 Øre til de Timelønninger, som oprindelig var 30 Øre.

Fra 1. Oktober d. A. ydes endnu et Dyrtidstillæg af 2 Øre pr. præsteret Time til alle kvindelige Arbejdere.

Dette Dyrtidstillæg udbetales den 1. og 15. i hver Maaned — første Gang den 15. April d. A.

Ved lovlig Opsigelse fra Arbejdernes Side udbetales det tilgodehavende Dyrtidstillæg paa første Udbetalingsdag.

Ovenstaaende Dyrtidsordning bliver gældende Overenskomstperioden ud, forsaavidt Dyrtidsforholdene ikke i væsentlig Grad ændres. I saa Tilfælde kan ny Forhandling med Hovedorganisationernes Medvirken optages, dog tidligst 1. April 1919.

Brolæggerne i København. Under 27. Februar anmodede Dansk Brolæggerforbund De samvirkende Fagforbund om at foranledige Forhandling indledet om Ydelse af et Dyrtidstillæg til den gældende Overenskomst. Omtrent samtidig fremkom fra Arbejdsgiverforeningen Klage over paastaaet ulovlig Arbejdsstandsning fra Brolæggernes Side.

Sagen behandledes ved Fællesmøder 6. og 7. Marts. Man enedes her om følgende:

Arbejdet genoptages straks, hvorefter Arbejdsgiverforeningen frafalder at forfølge Sagen ved Den faste Voldgiftsret. Til Overenskomsten af 3. Maj 1916 ydes fra 1. April d. A. til 1. April 1919 et Dyrtidstillæg af 15 Øre pr. Time saavel til Akkordsom til Timelønsarbejde.

Bødkerne hos Mestrene i København og Provinserne. I Bødkerfaget er de gældende Overenskomster løbende til 1. Maj 1921, men er der i Henhold til Hovedorganisationernes Aftale i nogen Tid forhandlet mellem Forbundet og Bødkerlavet i København og Centralforeningerne af Bødkermestre i Provinserne om Ydelsen af Dyrtidstillæg, og ved en Forhandling den 1. Marts d. A. enedes man om følgende gældende for *Provinserne*:

1. Til al Dagløn efter den gældende Priskurant ydes et Dyrtidstillæg af 18 %. Til alt Over- og Søndagsarbejde et Dyrtidstillæg af 20 %, at regne efter den Forhøjelse af Lønnen, som er vedtaget i Priskuranten, at skulle gælde fra 1. Maj 1918.

2. Enkelte Timer erholder samme Tillæg.

3. Alt Arbejde fra og med Side 7 og til og med Side 12 i Priskuranten erholder et Dyrtidstillæg af 15 %, Resten af det i Priskuranten anførte Arbejde faar et Dyrtidstillæg af 10 %, med Undtagelse af Omlavning samt Oprejsning af Margarineballier, Reparation af Margarineballier og Laag samt nye Laag og Sæbeballier. Endvidere følgende Arbejder af maskinforarbejdet Materiale: Hoved-, Kød- og Sildetønder, Honning- og Marmeladefustager, Jernbaandsdritler, derunder Konserves- og Sildebøtter samt Pakfustager, der kun taar et Tillæg af 7 %.

Disse Dyrtidstillæg gælder fra 1. Marts 1918 til 1. Marts 1919, alt under Forudsætning af Hovedorganisationernes Sanktion.

Nuværende Dyrtidstillæg bortfalder og for:

København. Til al Dagløn efter den gældende Priskurant ydes et Dyrtidstillæg af 17 %. Til alt Overarbejde et Dyrtidstillæg af 20 % fra 1. Marts at regne og efter den Forhøjelse af Daglønnen, som er vedtaget i Priskuranten at gælde fra 1. Maj 1918.

Til alt nyt Akkordarbejde, som er anført i Priskuranten fra Side 9 til og med første Halvdel af Side 20 til Smørdritler, ydes et Dyrtidstillæg af 15 %. Til Reparationerne og Omgøring et Dyrtidstillæg af 10 %.

Det øvrige Akkordarbejde i Priskuranten fra Smørtræer: Side 20, ydes i Dyrtidstillæg 10 %, dog med følgende Undtagelser: Side 24 fra Flasketønder til og med Cementfustager, og Side 25: Sæbeballier, i Dyrtidstillæg 7 %. Side 29 og 30: Nyt, bintet Arbejde rejst under 14" ydes i Dyrtidstillæg 15 %, det øvrige 10 %.

Følgende Arbejde af maskinforarbejdede Materialier: Hoved-, Kød- og Sildetønder, Honning- og Marmeladefustager, Jernbaandsdritler, herunder Konserves- og Sildebøtter, samt Pakfustager, ydes i Dyrtidstillæg 7 pCt.

Det nuværende Dyrtidstillæg, som er bevilget til 1. Maj 1918, bortfalder. Det nu tilbudte Dyrtidstillæg gælder fra 1. Marts 1918 til 1. Maj 1919.

Mestrene er desuden indgaaet paa at se bort fra de laveste nugældende Dag- og Timelønssatser, saaledes, at de Satser, der fra 1. Maj d. A. skulde træde i Kraft i Henhold til Punkt 2 i almindelige Bestemmelser, nemlig i København 5 Kr. 75 Øre pr. Dag, 70 Øre pr. Enkelttime, i Provinsen 5 Kr. 40 Øre pr. Dag, 62 Øre pr. Enkeltime, er gældende fra 1. Marts d. A., og det er til disse Dag- og Timelønninger der skal lægges henholdsvis 17 % og 18 %.

Iøvrigt arbejdes der overvejende i Akkord.

Elektrikerne hos Installatørfirmaerne Johs. Nielsen og Oluf Jensen i København. Den 1. Februar modtog De samvirkende Fagforbund Meddelelse fra Arbejdsgiverforeningen om, at der var opstaaet Strid mellem Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og Elektrikerforbundet om Rækkevidden af den i Elektrikerfaget afsluttede Overenskomst. Installatørfirmaerne Johs. Nielsen og Oluf Jensen beskæftiger saavel Elektrikere som Maskinarbejdere og Ankerviklere, hvoraf de førstnævnte udelukkende udfører Ledningsarbejde, medens de to sidstnævnte Grupper beskæftiger sig med Reparationer af Maskiner og Ankervikling. Der var nu Strid om, hvorvidt disse to Grupper ved at blive optaget. som Medlemmer af Dansk Elektrikerforbund kan gøre Krav paa at blive lønnet efter samme Overenskomst. Forbundet skulde have paastaaet, at Overenskomsten omfatter alle Arbejdere, der beskæftiges ved elektrisk Arbejde, men Sammenslutningen hævder, at Overenskomsten kun omfatter de Arbejdere, der beskæftiges ved Ledningsarbejde.

Den 13. Marts blev der afholdt et Fællesmøde mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og Parterne, hvor den foreliggende Uoverensstemmelse var til Behandling. Efter nogen Diskussion enedes man om følgende:

Parterne er enige om, at Arbejdere, der beskæftiges ved Arbejde, som ikke kan henføres under Overenskomsten mellem Dansk Elektrikerforbund og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning om Løn- og Arbejdsforhold, ikke, selv om de er Medlemmer af Elektrikerforbundet, kan gøre Krav paa at aflønnes efter dettes Overenskomst i den Tid, de er beskæftigede ved saadant Arbejde. Parterne er derfor ogsaa enige om, at der hos de i Sagen nævnte Firmaer ikke fastsættes Grænser for, hvad der er Elektrikerarbejde eller hvad der er Smede- og Maskinarbejde eller andet Arbejde, men det overlades de vedkommende Arbejdsgivere at forhandle sig tilrette med Folkene om. efter hvilken Overenskomst de bør aflønnes.

Skotøjsarbejderne paa de mekaniske Reparationsværksteder i København. Dansk Skotøjsarbejderforbund har en Overenskomst løbende med Indehaverne af de mekaniske Reparationsværksteder i København. Overenskomsten er løbende til 1. April 1920. I Henhold til Hovedorganisationernes Aftale i Efteraaret ansaa Arbejderne sig her berettigede til at kræve et Dyrtidstillæg og Forbundet indledede lokale Forhandlinger, som imidlertid endte uden Resultat.

Den 27. Februar afholdtes et Fællesmøde om Sagen, hvor man enedes om at foreslaa de interesserede Organisationer et Dyrtidstillæg af 3 Kr. pr. fuld Arbejdsuge med tilbagevirkende Kraft for de to sidste Lønningsuger af Februar.

Denne Ordning er senere godkendt af Organisationerne paa begge Sider. Sagen omfatter ca. 135 af Forbundets Medlemmer.

Snedkerne i Nordsjælland.

Mellem Snedkerforbundet i Danmark og Murer- og Tømrermesterforeningen i Nordsjælland er indgaaet følgende Overenskomst:

Alt nyt Snedker- og Tømrerarbejde udføres i Akkord i Henhold til de gældende Priskuranter.

Grundlønnen for Timelønsarbejde ansættes til 65 Øre for Tømrer- og og Bygningssnedkerarbejde og 61 for Møbelarbejde, hvilke Timelønninger tillægges 10 Øre pr. Time som Dyrtidstillæg, saaledes at Timelønnen fra 1. April 1918 bliver mindst 75 Øre for Tømrer- og Bygningsarbejde og 71 Øre for Møbelarbejde, gældende til 1. April 1919.

Naar Snedkerarbejde udføres i Akkord, betales dette efter de bestaaende Priskuranter plus et Tillæg af 20 pCt. som Dyrtidstillæg. Dog bortfalder de hidtidige Dyrtidstillæg. Tømrerarbejdet betales efter den for Provinserne gældende Priskurant af 1916 med et Tillæg af 12½ pCt. for skæve Trappearbejder. Priskurantens Sider 53—54 bortfalder.

Arbejdstiden er 10 Timer om Sommeren og 9½ Time om Vinteren.

Iøvrigt gælder Priskuranternes Bestemmelser.

Hvis Vejlængden er mindst 4 Kilometer og derover fra Mesterens Værksted eller Svendens Bopæl, hvis denne ligger nærmere Arbejdsstedet, betales et Tillæg af 10 Øre pr. Kilometer, regnet fra 2 Kilometer. Hvis Vejlængden er over 15 Kilometer, betales hvad Svendens Ophold koster.

Snedkerne paa Landet i Aalborg Amt.

Mellem Snedkerforbundet i Danmark og Foreningen af Bygningshaandværkere paa Landet i Aalborg Amt er indgaaet følgende Overenskomst:

Det i Snedkerfaget gældende Regulativ tiltrædes med den Ændring, at Timelønnen, som hidtil har været 56 og 60 Øre for henholdsvis Møbel- og Bygningsarbejde, forhøjes med et Dyrtidstillæg af 10 Øre pr. Time, saaledes at den fremtidige Timeløn bliver 66 Øre for Møbelarbejde og 70 Øre for Bygningssnedker- og Tømrerarbejde.

Naar Snedkerarbejde udføres i Akkord betales dette efter de gældende Priskuranter + et Tillæg af 13 Øre pr. Time.

§ 8 ændres saaledes: For Arbejde som udføres indenfor en Afstand af 4 Kilometer fra Mesterens Værksted, betales intet Tillæg. For Arbejde, herudover ydes et Tillæg af 10 Øre for hver Kilometers Vejlængde til Arbejdsstedet. Skal Svenden overnatte paa Stedet, betales hvad Opholdet koster samt hvad Rejsen koster frem og tilbage en Gang og Timeløn for den Tid, der medgaar til Rejsen.

§ 14 tilføjes: Ingen Svend maa udføre noget Arbejde for andre end den Arbejdsgiver, som han er i Arbejde hos. Er Svenden arbejdsløs og tager Arbejde direkte hos Kunder, er det hans Pligt at tage samme Pris for sit Arbejde, som Mestrene tager, og det er Fagforeningens Pligt at paalægge sine Medlemmer, at denne Bestemmelse overholdes.

Undtagne fra denne Bestemmelse er ældre Svende, som har Fagforeningens Tilladelse til at arbejde for

en lavere Løn end den almindelige Timeløn.

Denne Overenskomst kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til Udløb 1. April.

Snedkerne hos S. Hansen Kløves Eftf. Københavns.

Mellem ovennævnte Firma og Snedkerforbundet i Danmark er indgaaet følgende Overenskomst:

1.

Paa alt Møbel- og Skibssnedkerarbejde saavel ombord som paa Værksted betales mindst 90 Øre pr. Time; fra 1. April 1918 til 1. April 1919 betales mindst 95 Øre pr. Time.

I Tilfælde af at Arbejdet udføres i Akkord, betales dette efter de i Snedkerfaget til enhver Tid gældende Prislister.

2.

Den normale Arbejdstid er 9 Timer daglig, fra Kl. 6½ Morgen til Kl. 5 Aften med ½ Time Frokost og 1 Time Middag.

For Arbejde efter Kl. 5 og indtil Kl. 8 Aften samt Søn- og Helligdage til Kl. 4 Eftermiddag betales et Tillæg af 50%, efter Kl. 8 Aften samt Søn- og Helligdage efter Kl. 4 Eftermiddag betales 100%.

Ved Overarbejde efter den normale Arbejdstids Ophør, skal Svendene have ½ Times Spisetid. Arbejdes der efter Kl. 8, er der igen ½ Times Spisetid, og efter Kl. 12 1 Time.

Ved Overarbejde, som strækker sig over 1 Time og som ikke er anmeldt senest Dagen forud, har Svenden Krav paa en Tillægstime, ud over den Tid han arbejder.

3.

Det er ikke tilladt at sætte andre til at udføre Overarbejde end den eller de Svende, der arbejder paa det paagældende Arbejde i den normale Arbejdstid, medmindre Arbejdets Færdiggørelse nødvendiggør, at flere maa deltage, men i saadanne Tilfælde skal den eller de Svende, der arbejder paa et saadant Arbejde i den normale Arbejdstid, ogsaa deltage i Overarbejdet.

4.

Denne Overenskomst gælder indtil den opsiges af en af Parterne med 3 Maaneders Varsel til Ophør en 1. April, dog ikke før 1. April 1919.

Fornyede Overenskomster.

Tagpaparbejderne i København og Kastrup.

Ved Skrivelse af 10. Januar meddeler Dansk Arbejdsmandsforbund om resultatløse Forhandlinger om Tagpaparbejdernes Overenskomstforhold, idet der samtidig anmodes om Fællesmøde.

Den 22. Januar afholdtes et saadant Møde, hvor det dog ikke lykkedes at naa til Enighed. Dette skete derimod ved et nyt Møde den 28. Februar, i det væsentligste paa følgende Vilkaar:

De hidtil gældende Overenskomster af Maj 1916 forlænges uforandrede indtil 1. April 1919, mod at der ydes et Dyrtidstillæg af 28 Kr. mdl., heri indbefattet samtlige til Dato af Fabrikkerne ydede Tillæg.

Forsømt Arbejdstid fradrages med 1 Kr. pr. Dag.

Kuske ved »Hollandske Mølle« i Helsingør.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 12. Marts enedes man om at forlænge den gældende Overenskomst hos A. H. Qvistgaard, »Hollandske Mølle«, Helsingør, til 1. Februar 1919 paa følgende Betingelser:

Til overenskomstmæssig Løn og Dyrtidstillæg for Møllerkuske og faste Arbejdere ydes et Dyrtidstillæg af 7 Kr. pr Uge eller, saafremt der arbejdes paa Timeløn, et Dyrtidstillæg af 16 Øre pr. Time.

Landkuskene, der forhandler Brød, erholder en Forhandlingsrabat af 4 Øre pr. 4 Kilo Rugbrød og for hvert 2 Kilo Rugsigtebrød. Bykuskene erholder et ekstra Dyrtidstillæg af 3 Kr. pr. Uge. Hornbækkuskene erholder 1 Kr. pr. Uge til Drengehjælp.

Arbejdsmændene paa Tændstikfabrikken »Merkur« i Randers.

Den 11. Januar afsluttedes — under

Forbehold af Parternes Godkendelse — en Overenskomstforlængelse for Arbejdsmændene paa Tændstikfabrikkerne. Denne godkendtes af Arbejderne i København, men forkastedes af Arbejderne i Randers. Dette viste sig siden delvis at bero paa visse Misforstaaelser.

Dette opklaredes nemlig paa et senere Fællesmøde den 1. Marts, hvor der tillige blev truffet nogle supplerende Aftaler for Fabrikken »Merkur« i Randers. Derefter er Overenskomstforslagene ogsaa tiltraadt i denne By.

Brolæggerne i Næstved.

I Følge Meddelelse fra Dansk Brolæggerforbund har dets Næstved Afdeling forlænget sin Overenskomst paa et Aar til 1. Marts 1919 imod et Dyrtidstillæg af ca. 10 pCt.

Keramiske Arbejdere paa Dansk Porcellænsfabrik.

Fra Keramisk Forbund har modtaget Meddelelse om, at det har afsluttet Overenskomst med A/S Dansk Porcellænsfabrik om en Forlængelse af den løbende Overenskomst indtil 1. Februar 1919 paa følgende Betingelser:

»Samtlige hos Aktieselskabet beskæftigede akkord- og timelønnede *kvindelige Arbejdere* erholder et Dyrtidstillæg af Kr. 3,50 pr. Uge for fuld Arbejdstid og med Bibeholdelse af de i den ovennævnte Overenskomst fastsatte Lønninger og Dyrtidstillæg.

De hos Aktieselskabet beskæftigede *mandlige Arbejdere* — saavel faglærte som Arbejdsmænd — erholder et Dyrtidstillæg af Kr. 6,00 pr. Uge for fuld Arbejdstid, heri inkluderet det i Overenskomsten for Arbejdsmænd fastsatte Dyrtidstillæg af 3 Kr. pr. Uge.

Ved Fastsættelsen af de anførte Dyrtidstillæg er den Omstændighed taget i Betragtning, at der ikke i Følge den bestaaende Overenskomst tilkommer Arbejderne og Arbejderskerne nogen Betaling for Helligdage.

Hidtil af Aktieselskabet udenfor Overenskomsten ydede Dyrtidstillæg bortfalder.

Udover dette er der iøvrigt en Række Ændringer i og en Række Tilføjelser til den bestaaende Overenskomst.

Snedkerne.

Ved en Forhandling i *Struer* den 1. Marts d. A. mellem Snedkerforbundet i Danmark og Snedkermestrene i Struer er Parterne enedes om at forny Overenskomsten i Snedkerfaget paa samme Vilkaar, som den er afsluttet med Centralforeningens Medlemmer.

Naar Arbejdet udføres i Akkord, betales dette efter den i Snedkerfaget gældende Prisliste med et Tillæg af 13 Øre pr. Arbejdstime.

Den nuværende Timeløn ansættes indtil 1. April 1919 til 70 Øre pr. Time for saavel Møbel- som Bygningsarbejde.

Nærværende Overenskomst træder i Kraft den 1. April d. A. og kan opsiges med 3 Maaneders Varsel.

Ved en Forhandling i *Ringe* den 24. Februar d. A. mellem Snedkerforbundet i Danmark og Midtfyns Snedkermesterforening enedes Parterne om at forny den hidtidige Overenskomst indtil 1. April 1919 paa følgende Vilkaar:

Arbejdstiden forbliver som hidtil, dog ikke over 10 Timer daglig.

Den mindste Timeløn er 51 Øre paa Møbelarbejde og 55 Øre paa Bygningsarbejde, hvilke Timelønninger tillægges et Dyrtidstillæg af 10 Øre pr. Time saavel paa Akkord som Timelønsarbejde.

Naar Arbejdet udføres i Akkord, betales dette efter den i Snedkerfaget gældende Priskurant.

Paa Akkordarbejde udenfor Priskuranten er Svenden garanteret sin Timeløn.

Overenskomsten kan opsiges med 3 Maaneders Varsel.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Marts Maaned 1918.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. April 1918.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 2 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

K. E. BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 40 ✻ KØBENHAVN DEN 6. APRIL 1918 ✻ 14. AARGANG

INDHOLD: Prisstigningen under Krigen. Løndbevægelser og Konflikter, Fornyede Overenskomster. Forligsinstitutionen.

Prisstigningen under Krigen.

Paa Grundlag af de Indberetninger om Detailpriser, som Det statistiske Departement siden December 1914 har modtaget fra Prisreguleringskommissionerne i Hovedstaden og Provinsbyerne, er der foretaget periodiske Beregninger over Prisstigningens Virkning paa Udgifterne i et Husholdningsbudget. Den sidst foretagne Beregning førtes op til Juli 1917, og Resultatet blev offentliggjort i »Statistiske Efterretninger« Nr. 16, 1917. I det følgende skal meddeles Resultatet af tilsvarende Beregninger paa Grundlag af Priserne i Februar Maaned 1918.

Grundprincippet i de hidtil foretagne Beregninger over Prisniveauets Stigning har været, at man er gaaet ud fra Forbruget i en Husholdning, saaledes som dette var før Krigen, og derefter har man beregnet, hvad dette Forbrug vilde koste, betalt med de til de forskellige Tidspunkter under Krigen gældende Priser. Det Forbrug, som er benyttet ved Beregningerne, er opstillet i Overensstemmelse med den i 1909 udarbejdede Statistik over Husholdningsregnskaber for Arbejderfamilier i Hovedstaden paa 5 Personer og med en samlet aarlig Udgift i Juli 1914 paa gennemsnitlig 2.000 Kr.

Man har selvfølgelig været klar over, at Forudsætningen om et uforandret Forbrug ikke svarede til Virkeligheden, idet Forbruget paa Grund af den forskellige Prisstigning for de forskellige Varer omlagdes for at skaffe økonomisk Balance i Husholdningen; men en saadan Omlægning af Forbruget har økonomisk set spillet en mindre Rolle, efterhaanden som den stærke Prisstigning naaede alle Varerne i Forbruget. Den stigende Vareknaphed har dog medført, at adskillige Varer helt er gaaet ud af Forbruget, f. Eks. Margarine og Fedt, der maa erstattes af den rationerede Smørmængde, og ved Beregningerne over Prisniveauet i Februar 1918 er der taget Hensyn hertil og tillige til Rationeringen for enkelte andre Varer, f. Eks. Brød. Iøvrigt viser en nærmere Undersøgelse, at Rationeringen kun paa faa Omraader bringer Forbruget for en Familie paa det i Beregningerne omhandlede Indtægtsniveau ned under det tidligere gennemsnitlige Forbrug.

Under Forudsætning af uforandret Forbrug, med de i det foregaaende nævnte Undtagelser, vil Udgifterne for et københavnsk Normalbudget paa 2.000 Kr. aarlig i Juli 1914 stille sig paa følgende Maade for de enkelte Udgiftsgrupper:

Udgifter til: Fødevarer.	Juli 1914 Kr.	Juli 1915 Kr.	Juli 1916 Kr.	Juli 1917 Kr.	Febr. 1918 Kr.
Flæsk og Kød....	234	328	420	370	402
Smør, Mælk, Ost, Æg	217	282	324	371	492
Margarine og Fedt	73	95	100	125	50
Fisk, fersk og salt	30	30	38	42	41
Brød:.....	153	199	194	284	264
Mel, Gryn o. lign.	33	56	59	80	80
Kartofler, Grøntsager, Frugt.....	54	65	65	82	95
Sukker, Urtekram, Øl m. v.....	156	164	186	226	268
Tilsammen...	950	1219	1386	1580	1642

Klæder, Fodtøj, Vask	270	297	432	513	567
Bolig og Vedligeholdelse	330	330	342	375	404
Brændsel og Belysning	100	130	175	220	275
Skatter, Kontingenter, Sygek. osv.	210	210	210	210	210
Andre Udgifter	140	140	173	196	224
Tilsammen...	1050	1107	1332	1514	1680
I alt...	2000	2326	2718	3094	3322

Det Forbrug, som i 1914 kostede 2.000 Kr., kostede saaledes i Juli 1915 2.326 Kr., i Juli 1916 2718 Kr., i Juli 1917 3.094 Kr. og i Februar 1918 3.322 Kr. For de tre Aar, Juli 1914 til Juli 1917, har Prisstigningen rundt regnet andraget godt 300 Kr. om Aaret, og i Halvaaret Juli 1917 til Februar 1918 andrager Stigningen ca. 230 Kr. paa Aarsbudgettet.

Procentvis vil Prisstigningen fremgaa af følgende Tal, idet Udgiften i Juli 1914 sættes til 100:

	Udgifter til Fødevarer	Andre Udgifter	Samtlige Udgifter
Juli 1914..	100	100	100
— 1915..	128	106	116
— 1916..	146	127	136
— 1917..	166	144	155
Febr. 1918..	173	160	166

For Fødevarer andrager den samlede Prisstigning saaledes ca. 73 pCt., for de øvrige Udgifter ca. 60 pCt., og den samlede Prisstigniing for hele Aarsbudgettet udgør ca. 66 pCt. Beregnet paa Priserne i Juli 1914 udgør Prisstigningen i det sidste Halvaar for Fødevarer 7 pCt., medens Stigningen for de øvrige Udgifter er betydelig større, nemlig 16 pCt.; den samlede Prisstigning udgør i det sidste Halvaar 11 pCt. af Priserne i Juli 1914.

Med Hensyn til den ved Beregningen af Prisniveauet for Februar 1918 anvendte — som sædvanlig meget forsigtige — Fremgangsmaade skal gøres følgende Bemærkninger:

Da Margarine, Plantefedt og Svinefedt maa betragtes som helt udgaaet af Forbruget, har man ikke kunnet beregne nogen Udgiftsum for den Gruppe, der omfatter disse Varer. Idet man gaar ud fra, at hele Fedtstofforbruget er lagt over paa Smør, har man derefter for Smør regnet med et Forbrug, der svarer til den rationerede Mængde, 1/4 kg pr. Uge pr. Person. Udgiften til denne rationerede Smørmængde efter den for Tiden fastsatte Maksimalpris, 3 Kr. 20 Øre pr. kg, samt Udgifter til Mælk, Ost og Æg efter det tidligere normale Forbrug giver en aarlig Udgift paa 402 Kr., hvilken Sum er opført samlet i anden Gruppe under Fødevareudgifter; denne Sum svarer saaledes til Udgiftssummen i anden og tredie Gruppe af Fødevarer efter de tidligere Beregninger og den samlede Udgift for disse to Grupper bliver omtrent den samme som i Juli 1917.

Udgiften for Brødgruppen er beregnet efter den rationerede Brødmængde, idet man har taget Hensyn til, at Forbruget af Sigtebrød er blevet stærkt indskrænket, saaledes at største Delen af Forbruget af groft Brød er beregnet efter Rugbrødspriserne, medens paa den anden Side hele det tildelte Kvantum Brød for Franskbrødsmærker er beregnet efter Prisen paa Franskbrød; desuden er der regnet med normalt Forbrug af Kager og lign. Varer udenfor Rationeringen. Ved denne Beregning bliver den aarlige Udgift til Brød 264 Kr., eller lidt lavere end efter Beregningen i Juli 1917.

For de øvrige Grupper af Fødevarer er Udgifterne beregnet efter det tidligere normale Forbrug. Paa Grund af Kødprisernes Stigning er Udgifterne til Flæsk og Kød vokset fra Juli 1917 til Februar 1918, og der er ligeledes Stigning i Udgift for Gruppen Grøntsager og Frugt (særlig tørret Frugt er steget i Pris), og for Gruppen Urtekramvarer m. v. For Gruppen Mel og Gryn er Udgiften den samme som i Juli 1917, medens der er en lille Nedgang i Udgifterne til Fisk, idet salt Fisk er blevet lidt billigere.

Medens man i den af Departementet maanedlig udarbejdede Prisstatistik har ret sikre Holdepunkter for Beregning af Prisstigningen for Fødevarer, maa Beregningen af Udgiftsstigningen for de øvrige Grupper foretages mere skønsmæssigt. Ved Hjælp af Oplysninger, indhentede fra forskellig Side, har man

dog været i Stand til med nogenlunde Nøjagtighed at fastslaa Prisforandringerne.

Oplysninger om Prisstigningen paa Klæder og Fodtøj m. v. har Departementet modtaget ved Henvendelse til en Del større Handels- og Produktionsfirmaer, der beredvilligt har givet disse Oplysninger. Paa Grundlag heraf har man anslaaet den samlede Prisstigning for denne Gruppe fra Juli 1914 til Februar 1918 til ca. 110 pCt.

Udgiftsstigningen for Bolig og Vedligeholdelse er beregnet paa følgende Maade: Af de 330 Kr., som Udgiften i Juli 1914 androg, er de 285 Kr. regnet at udgøre Huslejen og de 45 Kr. nødvendige Nyanskaffelser og Vedligeholdelse af Boligens Inventar. For Huslejen er regnet med en Forhøjelse fra Juli 1914 af 10 pCt hvad der næppe er for højt regnet, og for Vedligeholdelsesudgifter er regnet med en Stigning af 100 pCt. Dette giver en samlet Udgift for denne Gruppe paa 404 Kr. eller en Stigning paa ca. 22 pCt.

Ved Beregningen af Udgifterne til Brændsel og Belysning har man med de nuværende vanskelige Forsyningsforhold for Øje opstillet et Normal-Forbrug for en Familie paa det behandlede Indtægtsniveau og derefter beregnet Udgiften efter de gældende Priser. For Koks har man for den Del af Forbruget som dækkes af de af Hovedstadens Kommuner leverede Koks, 12 hl, regnet med den lave Pris, som beregnedes for disse Koks, medens den øvrige Del af Forbruget er sat til den almindelige Pris i privat Handel. Forbruget af Brænde er beregnet efter den gældende Maksimalpris. Gasforbruget er antaget at dækkes omtrent af det Kvantum Gas, som leveres til den laveste Pris; kun en ringe Overskridelse pr. Kvartal er beregnet efter den noget højere Pris. Forbruget af Elektricitet er sat temmelig lavt; man har nemlig ønsket, at Petroleumsprisen ogsaa skulde øve Indflydelse paa Udgifterne, og derfor har man hypotetisk regnet med Forbrug saavel af Elektricitet som Petroleum, det sidste i det meget ringe Omfang, Rationeringen tillader. Ved denne Beregning faar man en samlet Udgift til Brændsel og Belysning paa 275 Kr., altsaa en Stigning fra 1914 paa 175 pCt.

Udgifterne til Skatter, Kontingenter, Sygekasse o. s. v.) er opført uden Forhøjelse; der er nok visse Udgifter i denne Gruppe, som er steget, men da det er vanskeligt at beregne Prisstigningen efter bestemte Holdepunkter, er Udgiften opført uforandret.

For Gruppen Andre Udgifter (herunder regnes bl. a. Tobak, Bladhold, Fortæring udenfor Hjemmet o. s. v.) er Prisstigningen fra Juli 1914 til Februar 1918 anslaaet til 60 pCt.

Som allerede nævnt hviler de her meddelte Resultater om Prisstigningens Betydning for et normalt Husholdningsbudget paa Oplysninger om Forholdene i Hovedstaden. Imidlertid viser Departementets Prisstatistik for Provinsbyerne og det øvrige Land, at der her har fundet en Prisstigning Sted, der ikke er mindre, for visse Varesorter endog større, end Stigningen i Hovedstaden. Man kan derfor gaa ud fra, at den samlede Prisstigning paa et Budget af samme Størrelse som det københavnske vil være nogenlunde ens i Hovedstaden og Provinsbyerne og ligeledes paa Landet for de Husholdninger, der er baserede paa Indkøb af det almindelige Forbrug. For de Husholdninger, der selv fremstiller en Del af de forbrugte Varer, modificeres Forholdet selvfølgelig i nogen Grad.

I vore Nabolande Norge og Sverige er der under Krigen foretaget Prisberegninger af lignende Art som de danske, og det kan derfor have sin Interesse at foretage en Sammenligning mellem de fremkomne Resultater. Fremgangsmaaden ved Beregningen af Prisniveauet har i det væsentlige været den samme som for Danmarks Vedkommende.

For Norges Vedkommende angaar Tallene en Række af Landets Byer, og som Grundlag er anvendt et Husholdningsbudget paa 1528 Kr. i

Juli 1914. Fra dette Tidspunkt til November 1917 har Prisbevægelsen været følgende[1]):

Norge	Udgifter Juli 1914 Kr.	Udgifter Nvbr. 1917 Kr.	Prisstigning i pCt.
Fødevarer	733	1683	130
Lys og Brænds.	82	462	463
Beklædning ...	193	568	194
Husleje	239	263	10
Øvrige Udgifter	281	515	84
I alt...	1528	3491	128

I Sverige er Beregningerne over Prisstigningen foretaget paa Grundlag af Prisforholdene i samtlige Landets Købstæder. Som Udgangspunkt er anvendt et Normalbudget paa 2.000 Kr, i Juli 1914. Fra dette Tidspunkt til Januar 1918 har Prisbevægelsen været følgende [1]):

Sverige	Udgifter Maj 1914 Kr.	Udgifter Jan. 1918 Kr.	Prisstigning i pCt.
Føde- og Nydelsesmidler	876	1875	114
Bolig	300	336	12
Brænds. og Belysn.	97	267	175
Beklædning	219	548	150
Skatter.....	122	133	9
Øvrige Udgifter ..	386	676	75
I alt..	2000	3835	92

Medens den samlede Prisstigning i Danmark i Februar 1918 androg ca. 66 pCt., havde man i Norge allerede i November 1917 en Prisstigning paa 128 pCt., og i Sverige var Prisstigningen i Januar 1918 92 pCt.

Lønbevægelser og Konflikter.

Fornyede Overenskomster.

Dansk Arbejdsmandsforbund.

Ved en Forhandling i Arbejdsgiverforeningen den 25. Marts d. A. mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Firmaet C. Reiermanns Papfabrik, København, samt Repræsentanter for Hovedorganisationerne enedes man om, at Overenskomsten af 27. Maj 1916 for de mandlige Arbejdere i C. Reiermanns Papfabrik forlænges 1 Aar indtil 1. April 1919 paa følgende Vilkaar:

Der ydes fra 1. Marts d. A. at regne et ekstra Dyrtidstillæg af 7 Kr. pr. Uge. Dyrtidstillægget udbetales hver Lønningsdag og beregnes for fuld Arbejdsuge.

Det hidtil betalte frivillige Dyrtidstillæg bortfalder.

Endvidere betales der Arbejderne et Beløb een Gang for alle af 50 Kr., forsaavidt Arbejderne har været beskæftiget hos Firmaet i hele Tidsrummet fra 1. Novbr. 1917 til Dato. De Arbejdere, som ikke har været beskæftiget i hele dette Tidsrum, afregnes med en forholdsmæssig Del af de 50 Kr.

Skotøjsarbejderne paa Klædeskofabrikkerne.

Under 9. Marts meddeler Dansk Skotøjarbejderforbund, at det med Foreningen af Klædeskofabrikanter i Danmark er enedes om følgende:

Overenskomsten af 1. Septbr. 1917 forlænges uforandret til 1. Septbr. 1919 mod at der ydes et Dyrtidstillæg af 12 Kr. pr. Maaned til Mænd og 8 Kr. til Kvinder fra 1. Marts til 1. Septbr. iaar. Efter sidstnævnte Dato forhøjes Dyrtidstillægget til henholdsvis 16 Kr. og 12 Kr.

Overenskomsten omfatter 135 Medlemmer, hvoraf de fleste er Kvinder.

Forligsinstitutionen.

De samvirkende Fagforbund har modtaget nedenstaaende Skrivelse:

Indenrigsministeriet.

København d. 21. Marts 1918.

I Henhold til Indstilling af »Den faste Voldgiftsret« har Indenrigsministeriet under Dags Dato udnævnt Departementschef Adolph Jensen og Departementschef K. Riis-Hansen til fremdeles for et Tidsrum af 2 Aar fra den 1. April d. A. at regne at varetage Hvervene henholdsvis som Statens Forligsmand i Arbejdsstridigheder og som Stedfortræder for Forligsmanden.

Hvilket herved tjenstlig meldes.

P. M. V.

H. Vedel.

Sv. Neumann.

[1]) Sociale Meddelelser, Nr. 6 1917.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 41 ✻ KØBENHAVN DEN 13. APRIL 1918 ✻ 14. AARGANG

INDHOLD: Folketingsvalgene. Dansk Typografforbunds Stilling til De samvirkende Fagforbund. Socialdemokratiet og Syndikalismen. Lønbevægelser og Konflikter (Kasketsyerne hos Oppenheuser). Fornyede Overenskomster. Arbejdsløsheden.

Meddelelse fra Kassereren.

Organisationernes Opmærksomhed henledes paa Lovens § 18, hvorefter Administrationsbidraget skal indbetales inden Udgangen af hvert Aars *April* og Oktober Maaneder.

Folketingsvalgene.

Aldrig har der været mere Sandhed end nu i det gamle Ord:

POLITIK ER BRØD!

Thi i Ordets bogstaveligste Forstand har de 3½ Aars Politik, som det nuværende Folketingsflertal har ført under Krigen, været *Kampen for Brødet til de Tusind Hjem!*

Kampen mellem *Overklassen* i By og paa Land paa den ene Side og *Underklassen* i By og paa Land paa den anden Side. Kampen mellem *Udbytterne* og de *Udbyttede.*

Kampen mellem *Profitinteresser* og *Samfundsinteresser.*

Kampen mellem Kapitalens Magtbud og Arbejdets Retskrav!

— — —

Vi husker *Storagrarernes* egoistiske Raseri mod Masimalprisen paa Brødkorn og Flæsk. *Brødfabrikkernes* Forsøg paa at fordoble Prisen, der dog blev stoppet af *Arbejdernes Fællesbageri* og Regeringen.

Sukkerfabrikkernes krampagtige Forsøg paa at sætte Priserne op.

Kulimportørernes 100 pCt.'s Forhøjelse af Prisen paa de Varer, *der laa her i Landet ved Krigens Begyndelse.*

Alle mulige *Grossereres* Jobben og Kædehandel med alle mulige Varer.

Rhedernes ubarmhjertige Fragtforhøjelser.

Og vi husker, at *Venstre og Højre* — P. Th. Nielsen, Pindstrup, Alex. Foss, Schovelin o. s. v. — Storagrarernes, Trusternes og Børsens Repræsentanter, *altid, uden Vaklen,* med Hænder og Fødder modsatte sig en Politik, der søgte at begrænse Kapitalens Udbytning af det arbejdende Folk.

Og vi glemmer ikke den afvisende Holdning, den Uvilje, — til Tider ledsaget af Haan — som *Venstre og Højre* systematisk har lagt for Dagen overfor alle Love der tilsigtede Støtte og Lindring til Arbejdshjemmene, hvad enten det drejede sig om *Udskrivning af Skatter* paa Millionindtægterne eller om Gennemførelse af *Dyrtidsforanstaltninger, Arbejdsløshedshjælp,* eller hvad det maatte være.

VI HUSKER DET ALT!

Og vi maa skælve ved Tanken om vore Hjem, om Titusinder Smaahjems Skæbne Landet over, om Venstre og Højre havde haft Magt som de har Agt.

Heldigvis har de ikke haft det i de forløbne 3½ Krigsaar.

Socialdemokraterne og de Radikale har ved deres Flertal i Folketinget i nogen Grad slaaet Bom for den Overklassepolitik, der ellers havde været os vis.

Resultatet er da ogsaa, *at Forholdene ikke i et eneste civiliseret Land i Verden kommer op paa Højde med Forholdene her i Landet!*

SKAL ALT DETTE NU KULDKASTES?

SKAL STORKAPITAL OG STORAGRARER i Verdenskatastrofens forhaabentlig sidste Aar have deres

Chance og SÆTTE FODEN PAA NAKKEN AF LANDETS ARBEJDENDE BEFOLKNING?

Nej, Kammerater!

Lad os rejse os til Forsvar for os selv og vore Hjem d. 22. og 30. April.

HUSK, AT KVINDERNE OGSAA HAR VALGRET!

Man skal ikke have betalt Skat for at faa Valgret.

Og saa stemmer vi paa Socialdemokratiets Kandidater — eller hvor saadanne ikke findes, paa de Radikale.

Valget gælder Bevarelsen af det nuværende Folketingsflertal.

DET GÆLDER LIVSINTERESSER FOR DET ARBEJDENDE FOLK!

Dansk Typografforbunds Stilling til De samvirkende Fagforbund.

I.

Gennem en længere Aarrække har der indenfor Dansk Typograf-Forbund staaet en stærk Diskussion om, hvorvidt Forbundet vedblivende bør tilhøre De samvirkende Fagforbund eller udtræde af Arbejdernes faglige Landscentral. Diskussionen er ført mellem en Række Medlemmer i Typograf-Tidende, paa Møder i Afdelingerne, og paa Forbundets Kongresser har der flere Gange været stillet Forslag om at Forbundet skulde udmeldes af De samvirkende Fagforbund. Forslagene om Udmeldelse er dog stadig blevet forkastet af Kongresserne, og de foretagne Afstemninger blandt Afdelingerne Landet over har ligeledes givet til Resultat at Forslag om Udmeldelse er forkastet. Paa Forbundets sidste Kongres som afholdtes i Dagene den 30. Juli til 1. August 1917, var der ogsaa Forslag fremme om Udmeldelse, men dette forkastedes med 99 Stemmer mod 56 Stemmer. Det vedtoges dog at lade Spørgsmaalet udgaa til Landsafstemning. I Typograf-Tidende har der efter den Tid af Medlemmer som tilhører Fagoppositionens Sammenslutning, været rettet stærke men daarligt begrundede Angreb mod De samvirkende Fagforbund. Fra Tilhængere af De samvirkende Fagforbund er der som Svar paa Angrebene bleven skrevet en Række Artikler, som i klare og rammende Ord viser Nødvendigheden af Samarbejde mellem vore faglige Organisationer og som egentlig burde læses af en større Kreds af vore Medlemmer. Vi giver nu gennem »Arbejderen« vore Organisationers Tillidsmænd Adgang til at gøre sig bekendt med et Par Artikler af Typograf-Tidendes tidligere Redaktør Carl Nielsen:

Vi bør blive i »De samvirkende Fagforbund«.

Spørgsmaalet om vort Forbunds Udmeldelse af D. s. F. synes ikke mere at have det stærkt lidenskabelige Præg over sig, som det tidligere har haft. Om dette tillige betyder en Slappelse i Interessen for det snart gamle Stridspunkt, vil der naturligvis være delte Meninger om; men efterhaanden som Agitationen mod Landscentralisationen glider ind i et bestemt Leje, afklares Standpunkterne og omsættes disse i mer eller mindre bestemt formulerede Programpunkter for den ny Bevægelse. For Medlemmerne af de forskellige Fagforbund bliver der da først egentlig Lejlighed til at se dybere i, hvad det er der foregaar, og til at tage Standpunkt hertil.

I Nr. 47 er Jul. Samuelsen inde paa en Bedømmelse af hvad han mener, der i de forløbne Aar er vundet af Fodfæste for den ny syndikalistiske Bevægelse indenfor vort Forbund, og selv om han for sit Vedk. vil mene, at han stadig har tilhørt Oppositionen mod Centralisationen ud fra rent ideelle Betragtninger, saa er han dog ikke blind for, at Bevægelsen i nogen Grad for mange — jeg tror for de fleste — har været en Modesag. At det for andre — forhaabentlig en meget ringe Del — ogsaa kan have været et Spørgsmaal om et mindre Kontingent til Fagforeningen, er ikke ganske udelukket, ligesom andre ud

fra gammelkonservative Betragtninger har været for en Adskillelse fra de saakaldte politiske Fagforeninger.

Men ud fra en helt ideel Synsmaade, hvor man dog kun dunkelt har skimtet det ny, der skulde erstatte den gamle Centralisation, tror jeg ikke Jul. Samuelsen har haft mange ved sin Side indenfor Dansk Typograf-Forbund.

Og er Forholdet ikke det endnu, at Tilhængerne for en Udmeldelse kan deles i flere Afskygninger med forskellige Bevæggrunde; og er der mon nogen stor Sandsynlighed for, at disse forskellige kan samles om noget andet end dette ene, at faa vedtaget en Udmeldelse af D. s. F.

Oppositionen mod Centralisationen har i de senere Tider organiseret sig, og forsøger at faa mere ud af sit Arbejde ved en ensartet og planmæssig Fremgangsmaade indenfor de forskellige Forbund. Bevægelsen er blevet *centraliseret* for at man derved kan opnaa de bedst mulige og hurtigste Resultater, og for at man gensidig kan hjælpe og støtte hinanden i Arbejdet for at omforme Fagforbundene.

Denne Bevægelse vil da — fordi den samler sig indenfor en bestemt Ramme — muligvis blive den førende indenfor al Opposition i vore Forbund, og en Udmeldelse af Centralisationen for vort Vedkommende vil da uden Tvivl blive regnet for en af dennes Resultater.

Det turde da maaske være heldigt netop nu at se paa Fag-Oppositionens Program og derudfra bedømme, om man vil anse det for heldigt, direkte eller indirekte, at støtte denne Organisation, der saa aabenbart — det indrømmer jeg gerne — lægger sit Formaal for Dagens Lys.

Fag-Oppositionens — eller Syndikalisternes — Hovedformaal er:

»at forbedre og udvikle de nuværende forældede Fagforeninger til moderne *lokale* Industri- og Brancheforbund«,

»at udvikle den uduelige Fagkamp til industriel Kamp«,

»at bibringe Arbejderne Kendskab til og Fortrolighed med den moderne Kamptaktik: den pludselige Strejke, Obstruktion, Sabotage og solidarisk Boykotting«,

»at bekæmpe den udvidede Lockout med den udvidede Sympati-Strejke«,

»at udbrede Kendskab til den sociale General-Strejke« og

»at arbejde af al Kraft hen til en *Adskillelse* mellem de faglige økonomiske og de politiske Oragnisationer«.

De Midler Fag-Oppositionen vil anvende til sine Formaals Fremme er at samle de forskellige Fagforeningers Medlemmer indenfor Sammenslutningens Ramme, og at drøfte og planlægge de positive Forslag, man ønsker stillet paa de forskellige Fagforeningers Generalforsamlinger og Møder og paa Forbundenes Kongresser og Delegeretmøder. Man vil koncentrere hele Fag-Oppositionens *økonomiske* og moralske Kraft om Erobringen af Magten indenfor de enkelte Fagforeninger og Forbund, hvor man anser dette for muligt. Man skal endvidere »indhente Oplysninger om de enkelte Fagforeningers og Forbunds Forhold til Udbytterne og Arbejderne samt om deres (Organisationernes) Administration *og overgive Oppositionen de Vaaben, der eventuelt findes i disse Oplysninger*«.

Paa dette Grundlag har man da nu organiseret Oppositionen mod det nuværende Sammenslutningsprincip, og ogsaa indenfor den københavnske Afdeling er der dannet en Klub, der skal forud diskutere og bestemme, hvad vi paa vore Generalforsamlinger skal beskæftige os med.

Der er da Grund til at undersøge, om vort Forbunds Organisering er saa forældet og uduelig, at en organiseret Opposition er berettiget; om det Arbejde, der hidtil er nedlagt, lider af saadanne Mangler, at Medlemmerne paa de forskellige Generalforsamlinger og Delegeretmøder ikke selv er i Stand til at rette mulige Skavanker og Fejl.

Næst efter at man fra Fag-Oppositionens Side virker hen til at faa

Landscentralisationen opløst — man landscentralicerer dog selv Fag-Oppositionen — saa skal Bestræbelserne ene gaa ud paa ogsaa at faa de enkelte Forbunds indre Afgørelsesfaktorer forrykkede, idet det tilstræbes at lægge alle væsentlige Afgørelser i de enkelte lokale Afdelinger. Disse skal ikke mere behøve at indhente et Forbunds Ledelses Sanktion til en eller anden Aktion, stor eller lille, men kan selv ved almindelig Generalforsamlingsbeslutning bestemme, om de vil etablere Strejke og tillige selv bestemme naar og paa hvilket Grundlag de ønsker at optage Arbejdet igen. De særdeles mange uheldige Omstændigheder ved en saadan Organisationsform falder nemt i Øjnene. Det vil f. Eks. være indenfor Mulighedernes Grænse, at vi rundt i de forskellige Byer kommer til at arbejde paa meget mere uensartede Vilkaar, end de der nu eksisterer, og som vi af bedste Evne hidtil har stræbt efter at komme bort fra. Selv om Fag-Oppositionen vel ikke ønsker at ophæve Samarbejdet mellem et Forbunds forskellige Afdelinger, saa vil en Organisation, hvis suveræne Afgørelse ligger rundt 30—40 forskellige Steder, vanskeliggøre eller umuliggøre Aftaler om Løn- og Arbejdsoverenskomster, der blot vil være nogenlunde ensartede, thi hvad man i den ene By mener at maatte tage imod ved en Forhandling, vil man i den anden slet ikke høre Tale om. Og hvorledes skal Afdelingerne ordne sig med den eventuelle nødvendige Strejkeunderstøttelse? Tror man paa Muligheden af, at Arbejdere i en By, der er gaaet ind paa et Arbejdsforhold, vil være med til at betale til en Strejke i en anden By, hvor man ikke har været tilfreds med et tilsvarende. At det gamle Forhold, hvor en Ledelse forhandler med Modparten og sender Resultatet heraf ud til Landsafstemning, ikke kan bruges efter Fag-Oppositionens Program, er selvfølgelig, thi saa vil det ikke være de enkelte lokale Afdelinger, der hver for sin By har Afgørelsen, men alle Forbundets Medlemmer i Forening.

Dette synes at være det bærende i Fag-Oppositionens Program. Om Forbundene skal landscentraliseres, hersker der nogen Uklarhed: Samuelsen vil stadig Udmeldelse, medens andre mener det tilstrækkeligt at reformere indenfor Centralisationen, og navnlig at faa Septemberforliget fjærnet; Fr. Nielsen har dog ingen Tro paa, at dette lykkes straks efter en Udmeldelse, men haaber paa, at det opnaas senere. Jeg tror ikke paa, at noget isoleret Fagforbund løses fra Septemberforliget, og jeg forbavses over, at min Artikel i Nr. 48 om denne Sag, stadig staar uimodsagt.

Et andet og meget væsentligt Punkt i Fag-Oppositionens Program er den kommende Kampmaade: *den pludselige Strejke*, Obstruktion og Sabotage. Hvad det første angaar, vil der aabenbart blive visse Vanskeligheder at overvinde, inden man kan komme saa vidt, forudsat, man da vil respektere indgaaede Overenskomster; men vi er forøvrigt her inde paa en Sag, der altid har været kælet for af Udmeldelsesmændene, idet man stadig har henvist til, at de smaa pludselige Strejker i gamle Dage gav meget bedre Resultater end de, der nu opnaas ved de lange Forhandlinger. Man glemmer eller lægger ikke tilstrækkelig Vægt paa, at vor Modpart ogsaa er blevet organiseret, hvad Arbejdsgiverne ikke var den Gang; de smaa raske Strejker var i Kurs. Arbejdsgiverorganisationerne vil tillige stadig forsøge at være medbestemmende om, ikke alene hvorledes Arbejdsforholdene skal være, men ogsaa om, af hvor lang Varighed de indgaaede Overenskomster skal være, tillige om visse Forhold, naar en Overenskomst udløber og skal fornyes. Men yderligere er der ogsaa her det Moment at tage med i sine Overvejelser, at selv om en Organisation har udmeldt sig af D. s. F., saa har den ikke dermed faaet fri Hænder med Hensyn til at føre pludselige og hurtige Strejker, thi Arbejdsgiverorganisationen er jo ikke dermed sat ud af Virksomhed. Tvertimod! Den vil have mere frit Valg overfor et saadan isoleret Fagforbund, idet dette selv har unddraget

sig baade moralsk og økonomisk Støtte.

Obstruktionen i sin mere almindelige Form er vi jo ikke helt ukendt med i vort Fag, og nogen særlig oppositionel ny Kampmaade er denne jo ikke; men derimod er Begrebet *Sabotage* noget nyt for den danske Arbejderbevægelse; det er tillige noget fremmedartet, som jeg i høj Grad tvivler om ligger for det danske Naturel. Heldigvis. Sabotage bringer mig til at tænke paa Arbejderbevægelsen, som den formede sig i længst svundne Tider, inden endnu nogen egentlig Organisation eksisterede. Naar Arbejderne den Gang forlod Fabrikerne, efter at Fabriksherrerne havde nægtet ikke alene at opfylde deres Fordringer, men ogsaa nægtet at forhandle med dem, saa ødelagde de ofte Maskiner og Værktøj, vel mere af Forbitrelse og Had end egentlig beregnet paa ad den Vej at forhindre Skruebrækkere i at komme i Virksomhed. I Hauptmanns »Væverne« skildres fortrinligt og gribende den Tids Arbejderkampe, og vore »moderne« Opponenter vilde med stort Udbytte kunde læse og se det slet ikke forældede tyske Skuespil-Drama. Jeg erkender, at skal vor fremtidige Kampmaade være af den Art, saa er vor Plads udenfor De samvirkende Fagforbund.

Fag-Oppositionen har tillige til Opgave af al Kraft at arbejde hen til en *Adskillelse mellem Fagforbundene og det politiske Arbejderparti.* De ledende Mænd indenfor Fag-Oppositionen er som bekendt tillige Syndikalister, og paa den Maade til en vis Grad ogsaa Samfundsreformatorer. De er alle klare over, at om Arbejderklassen skal naa frem til hel Frigørelse af det økonomiske Aag, hvorunder de til Dato, trods al Organisation, har levet, saa skal vort Samfund reformeres om. Men Arbejderne maa ikke gennem deres Sammenslutninger dyrke nogen Bevægelse, der har til Hensigt ad Lovgivningens Vej at omforme Samfundet. Det skal ske ved Storstrejker — Generalstrejken —, Sabotage, Obstruktion og Revolution.

Jeg tror ikke derpaa. Og jeg tror heller ikke paa, at denne Del i Fag-Oppositionens Program er uforanderligt. Før eller senere vil dens Mænd sammen med andre bidrage til ad andre Veje at erobre Samfundet — ikke for at det skal blive ved at være kapitalistisk udbyttende overfor sine Individer, men for at faa det omformet socialistisk — indtil dette Samfund atter igen omformes i endnu mere ideel Form.

(Fortsættes).

Socialdemokratiet og Syndikalismen.

Samtlige Bestyrelser for de socialdemokratiske Foreninger og for Fagforeningerne i København-Frederiksberg har paa tre Møder behandlet Spørgsmaalet om Socialdemokratiets Stilling til Syndikalismen. En Række Talere har haft Ordet.

Den 26. Marts afsluttedes denne Forhandling ved et Møde i Rømersgade Festsal. De nævnte politiske og faglige Bestyrelser var omtrent fuldtallig til Stede i et Antal af ca. 800 Personer.

Efter at Talerlisten var udtømt, blev følgende Resolution, der var stillet af Forretningsudvalget for Arbejdernes Fællesorganisation vedtaget med alle Stemmer mod 5:

»Idet Mødet bekræfter de tidligere af Fagforeningerne og det socialdemokratiske Parti vedtagne Beslutninger, hvori der tages Afstand fra den organisationsfjendtlige, syndikalistiske Bevægelse, nedlægger Mødet Indsigelse imod ethvert Forsøg paa at lægge Ansvaret for de efter syndikalistisk Initiativ foranstaltede Optøjer over paa den socialdemokratiske Arbejderklasse eller dens Organisationer.

De danske Arbejderes Organisationer har det Maal at organisere Samfundets arbejdende Befolkning til Overtagelse af Produktionen i et socialistisk Samfund. Som Midler hertil tjener økonomisk og politisk Organisation, Udbredelse af Oplysning

og Udnyttelse af Borgerrettigheder, hvorved Arbejderklassen kan erobre Magten i Samfundet og afskaffe det kapitaliske Privateje til Produktionsmidlerne.

Mødet tager derfor Afstand fra alle Foranstaltninger, der iværksættes uden om Organisationerne, og opfordrer alle Medlemmer af de faglige og politiske Foreninger til at være paa Post over for de Opløsningsbestræbelser, som udfoldes af den socialistiske Arbejderbevægelses Modstandere.

Lønbevægelser og Konflikter.

Kasketsyerne hos Firmaet Oppenheuser, Odense. Mellem Hattearbejderforbundet i Danmark og Kasketfirmaet H. Oppenheuser i Odense har der i længere Tid hersket en Strid angaaende Overenskomstforholdene for de hos nævnte Firma beskæftigede Kasketsyere, idet Firmaet har vægret sig ved at indgaa en tilsvarende Overenskomst som den, der er indgaaet med lignende Virksomheder i Provinserne. Firmaet har iøvrigt stillet sig afvisende overfor Forbundets Forretningsfører, som gentagne Gange har søgt at forhandle sig til Rette med dette, samt benyttet 4 uorganiserede Arbejdere paa en udfordrende Maade overfor de øvrige Arbejdere.

Disse Forhold førte med sig, at Arbejderne den 24. Februar nedlagde Arbejdet, hvorefter Foreningen af Hue- og Kasketfabrikanter tog Affære og foranledigede en Forhandling paa Stedet.

Ved denne lykkedes det at opnaa en Overenskomst, hvorved der for mandlige Arbejdere opnaaedes et Tillæg af 4 à 5 Kr. pr. Uge og for kvindelige Arbejdere fra 2—8 Kr. Tillæg pr. Uge.

Arbejdstiden nedsattes fra 10 til 9 Timer daglig.

Strejken hævedes, men derimod lykkedes det ikke at faa de 4 uorganiserede Arbejdere til at indmelde sig i Organisationen. Disse 4 Arbejdere synes ganske at mangle Forstaaelsen af Kammeratskabets Betydning, og tror, at indynde sig hos Arbejdsgiveren ved fortsat at modarbejde deres Kolleger. Forhaabentlig vil de snart faa Øjnene op for deres uværdige Stilling, som kun kan give Anledning til Ufred og Rivninger paa Arbejdspladsen til Skade for alle Parter.

Fornyede Overenskomster.

Arbejdsmænd hos A/S. C. W. Loehr, Fredericia.

Ved et Fællesmøde den 21. Marts, mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og A/S. C. W. Loehrs Saltværk, Fredericia, samt Repræsentanter for Hovedorganisationerne enedes man om følgende:

Overenskomsten af 2. Januar 1917 mellem A/S. C. W. Loehr, Fredericia og Fabrikarbejdernes Fagforening forlænges 1 Aar indtil 1. April 1919 paa følgende Vilkaar:

Der ydes et ekstra Dyrtidstillæg af 15 pr. Time, hvilket Dyrtillæg gives pr. Arbejdstime saavel ved Arbejde indenfor den normale Arbejdstid som ved Arbejde udenfor denne.

Saafremt den nuværende Dyrtid stiger, forhøjes det ekstraordinære Dyrtidstillæg med 1 Øre for hver fulde 2½ pCt., Stigningen udviser, og saafremt Dyrtiden aftager, formindskes Dyrtidstillægget med 1 Øre for hver 2½ pCt. Nedgang, dog ikke saa langt ned, at de ved Overenskomsten af 1917 fastsatte Lønninger og Dyrtidstillæg derved berøres.

Som Grundlag for en saadan Stigning eller Nedgang lægges Statistisk Departements halvaarlige Udregninger, idet nærværende Ordning er truffet paa Basis af den nuværende Dyrtid. Opgang eller Nedgang finder 1 Gang Sted paa Grundlag af Forskellen mellem Departementets første Udregning i Aaret 1918 og Departementets Udregning i August 1918. I Tilfælde af Tvivl afgøres Tvivlspørgsmaalet bindende af et Nævn hvortil A/S. C. W. Loehr vælger 2 Medlemmer og Dansk Arbejds-

mandsforbund 2 Medlemmer med Departementschef Adolph Jensen som Opmand.

For Panderensning tilstaaes der Arbejderne 50 Øre pr. Dag pr. Mand (2 Mand), naar Panderensningen foregaar om Dagen efter at Opfyring har fundet Sted.

Arbejdsløsheden
i Januar Maaned 1918.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i Januar 1918 omfatter ialt 59 Fag eller Organisationer med ialt ca. 176,900 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 44,800 eller 25.3 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgjort til ca. 1031,800 eller 5,8 Dage pr. Medlem. Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Forgyldere, Glarmestre, Stukkatører, Børstenbindere, Kobbersmede, Jern- og Metalslibere.

Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Dansk Arbejdsmandsforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	126	126	»	114	586	586	60	1540	712	712	60	1654
Bageri- og Konditr.arb.	1439	1439	430	9822	1833	1833	572	13526	3272	3272	1002	23348
Sukkervarearbejdere.	692	692	169	4890	211	211	68	1915	903	903	237	6805
Bryggeriarbejdere ...	2760	2760	780	16334	1377	1377	384	6183	4137	4137	1164	22517
Slagteriarbejdere	1465	1465	275	6648	2882	2882	665	20033	4347	4347	940	26681
Skraatobaksarbejdere	206	206	7	278	559	559	62	1581	765	765	69	1859
Tobaksarbejdere.....	4930	4930	719	18893	2901	2901	448	13087	7831	7831	1167	31980
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2327	2327	867	21551	5863	5863	1831	40105	8190	8190	2698	61656
Sejlmagere	36	36	»	15	—	—	—	—	36	36	»	15
Rebslagere.....	42	42	»	»	220	220	66	1731	262	262	66	1731
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere..... ...	4560	4560	1027	13650	3505	3505	715	7620	8065	8065	1742	21270
Handskemagere	72	72	37	1161	8	8	5	103	80	80	42	1264
Hattearbejdere.....	932	932	37	889	221	221	24	452	1153	1153	61	1341
Skotøjarbejdere	3002	3002	95	2860	1189	1189	175	4179	4191	4191	270	7039
Barberere	590	590	71	1466	650	650	118	2968	1240	1240	189	4434
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	85	85	75	1820	88	66	35	1014	173	151	110	2834
Murere.....	2102	2102	808	29693	5080	5080	3440	80000	7182	7182	4248	109693
Murarbejdsmænd	980	980	615	21560	—	—	—	—	980	980	615	21560
Hustømrere	1588	1588	623	12746	4131	4131	1650	41882	5719	5719	2273	54628
Skibstømrere.....	264	264	8	185	634	634	26	647	898	898	34	832
Snedkere	4304	4304	495	12908	4126	4126	617	17862	8430	8430	1112	30770
Billedskærere	114	114	»	»	69	69	»	6	183	183	»	6
Malere.....	2368	2368	1471	37117	3088	3088	2128	54000	5456	5456	3599	91117
Sadelm. og Tapetserere	998	998	281	5610	511	511	122	3664	1509	1509	403	9274
Gas- og Vandarbejdere	67	67	13	284	—	—	—	—	67	67	13	284
Skorstensfejere	66	66	»	»	59	59	»	»	125	125	»	»
Ovnsættere	14	14	6	192	—	—	—	—	14	14	6	192
At overføre..	36129	36129	8909	220686	39791	39769	13211	314098	75920	75898	22120	534784

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	36129	36129	8909	220686	39791	39769	13211	314098	75920	75898	22120	534784
Trævareindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere	749	749	74	1146	2689	2689	234	4631	3438	3438	308	5777
Bødkere	256	256	35	597	465	465	248	5837	721	721	283	6434
Drejere	127	127	4	100	242	242	55	939	369	369	59	1039
Karetmagere	342	342	28	758	605	605	58	1912	947	947	86	2670
Korkskærere	225	225	30	1300	25	25	9	230	250	250	39	1530
Kurvemagere	191	191	8	297	—	—	—	—	191	191	8	297
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere	110	110	4	86	112	112	6	96	222	222	10	182
Hvidgarvere	52	52	1	20	47	47	»	24	99	99	1	44
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	1186	1186	15	573	204	204	10	270	1390	1390	25	843
Stenarbejdere	166	166	40	1040	412	412	66	1442	578	578	106	2482
Glasarbejdere	238	238	13	354	205	205	110	2773	443	443	123	3127
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	648	648	6	278	250	250	7	160	898	898	13	438
Blikkenslagere	790	790	186	4422	548	548	130	2843	1338	1338	316	7265
Metaltrykkere	108	108	2	96	7	7	1	17	115	115	3	113
Gørtlere og Metalarb.	356	356	22	466	72	72	1	43	428	428	23	509
Urmagere	68	68	»	»	178	178	5	84	246	246	5	84
Instrumentm. (chir.)	42	42	»	»	—	—	—	—	42	42	»	»
Smede og Maskinarb.	10500	10500	1562	35691	7616	7616	1205	29426	18116	18116	2767	65117
Formere	400	400	94	3150	1200	1200	260	8095	1600	1600	354	11245
Elektrikere	1104	1104	105	1603	936	936	62	1165	2040	2040	167	2768
Grafisk Industri.												
Bogbindere	2100	2100	80	1738	703	561	34	713	2803	2661	114	2451
Litografer	433	433	13	389	118	118	7	238	551	551	20	627
Typografer	2636	2636	178	4100	1750	1538	74	2309	4386	4174	252	6409
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	190	190	34	244	1110	1110	22	502	1300	1300	56	746
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	1900	1900	351	8424	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2700	2700	1700	35000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb.	3607	3607	2124	40000	—	—	—	—	—	—	—	—
Støberi- & Maskinarbm.	2000	2000	285	5944	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt	12793	7593	1430	30032	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	23000	17800	5890	119400	37000	16200	6350	141500	60000	34000	12240	260900
Arbejdsm. Forbund for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	800	800	177	7576	800	800	177	7576
Kedel- og Maskinpass.	762	762	58	1281	1144	1144	135	3238	1906	1906	193	4519
Kellnere	951	951	201	4800	673	673	133	3200	1624	1624	334	8000
Kvindel. Arbejderforb.	4000	4000	1376	29000	2200	2200	588	15200	6200	6200	1964	44200
Handels- og Kontormdh	2408	2408	126	3166	5796	5796	348	9170	8204	8204	474	12336
Landarbejdere	—	—	—	—	5500	5500	1883	29583	5500	5500	1883	29583
Gartnere	412	412	223	5500	235	235	80	2200	647	647	303	7700
Tilsammen	90679	85479	19317	442281	112633	91457	25509	589514	203312	176936	44826	1031795

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 42 ✱ KØBENHAVN DEN 20. APRIL 1918 ✱ 14. AARGANG

INDHOLD: Repræsentantskabsmøde. Dansk Typografforbunds Stilling til De samvirkende Fagforbund. Lønbevægelser og Konflikter (Lager- og Pladsarbejderne hos Stenhuggermestrene i København. Arbejdsmænd ved Troldhede Brunkulslejer. Snedkerne paa »Thor«, Horsens Stolefabrik og i Randers Amt). Fornyede Overenskomster.

Det ordinære Repræsentantskabsmøde.

De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde afholdes *Torsdag den 25. April 1918 i Forsamlingsbygningen paa Enghavevej 40, Kl. 10 Fmd.*

Dagsordenen er fastsat saaledes:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskabet.
3. Lønbevægelsen i 1919.
4. Valg af faglig Medarbejder.
5. Valg af Sekretær.
6. Grænseforhold.
7. Arbejderskolefonden.
8. Overflytningsreglerne.

Dansk Typografforbunds Stilling til De samvirkende Fagforbund.

II.

Hvorfor skulde Arbejderne ikke netop gennem deres Organisationer drive Samfundspolitik? Er der nogen anden Samfundsklasse, der ikke gør det? Og har gjort det med store Resultater for sig selv, men har glemt ogsaa at drage Omsorg for dem, der intet andet ejede end Hænder til at arbejde med.

Jo, vi skal netop erobre Samfundet paa *lov*-mæssig Maade, men ikke ved Revolution. Naar Arbejderne, og alle andre, der slutter sig til Socialismen, er de mange, saa overtager de Magten og omformer Samfundet saaledes, at i hvert Fald alle kan leve og leve godt, uden økonomiske Trængsler. Vi skal af al vor Magt leve med i den stykkevis Reformering af Samfundet, og derigennem i højere og højere Grad bidrage til de økonomiske Lempelser, vi ad Lovgivningens Vej kan skaffe os. Samfundet reformeres ikke om uden efter lange Tiders Kampe, men deltager vi kun i Kampen paa den Maade, at vi indskrænker os til at stille vore Krav overfor de enkelte Kapitalister, der ejer Produktionsmidlerne, bliver Kampen endnu længere og endnu haardere.

Hvis Medlemmerne i Dansk Typograf-Forbund forstaar og anerkender dette, saa gaar de aldrig med til at udmelde vort Forbund af Landscentralisationen, thi netop gennem denne er vi i Stand til at lægge et saadant Pres paa de skiftende Regeringer, at de nødsages til i hele Lovgivningsvirksomheden at tage Hensyn til vore Krav, og ingen uden vore egne Repræsentanter, valgte ved de politiske Valg, er i Stand til direkte at kunne øve Indflydelse paa Lovgivningen i arbejder-socialistisk Retning.

Men af rent fag-organisationsmæssige Grunde bør vi ogsaa vedblivende staa som Medlemmer af D. s. F. og ikke yde vor Tilslutning til Fag-Oppositionen.

De, som ønsker os udmeldt, gør det ud fra den Betragtning, at vi ikke har Selvbestemmelsesret. Vi mangler Indflydelse paa vore egne Sagers Afgørelse.

Er dette nu rigtigt?

Vi har nylig i vort Forbund afholdt Delegeretmøde. Alle Medlemmer har haft Lejlighed til at stille

Ændringer til vore Love. Alle har haft Adgang til at vælge de Kolleger, der skulde bestemme, hvorvidt disse Ændringer skulde ophøjes til Lov; indgaaende og samvittighedsfuldt er det hele behandlet. Forud for Delegeretmødet er Forslagene behandlet paa de forskellige Afdelingers Møder, og Medlemmerne har her haft Lejlighed til at sikre sig Viden om, hvorledes deres egen valgte Repræsentant stillede sig til de forskellige Spørgsmaal. I fuldeste Maal har alle haft Indflydelse paa vort Forbunds Virkemaade.

I Henhold til Forbundets Love har vi valgt vore Tillidsmænd; altsaa de Kolleger, der paa alles Vegne skal handle og beslutte, som Loven bestemmer. Med Stemmesedlen har vi alle haft Lejlighed til at øve Indflydelse paa, hvem disse Mænd skulde være. Vor Formand, Forretningsfører, Afdelingsformænd, Redaktør, Forbundsstyrelsesmedlemmer og Afdelingsstyrelsesmedlemmer er alle valgte ved lige og direkte Valg. Vi har i vore Love saa vidt gørligt helt fastslaaet, hvad og hvormeget de kan beslutte og handle paa vore Vegne, og vi paalægger dem at forhandle med vore Arbejdsgivere om de Arbejds- og Lønforhold, hvorunder vi skal arbejde, men vi har forbeholdt os Retten til med Stemmesedlen at afgøre, om vi nu ogsaa er tilfreds og vil modtage det, vore Tillidsmænd foreslaar os.

Vi mangler ikke Selvbestemmelsesret i vor Organisation.

Vort Forbund er i Bund og Grund demokratisk i alle Forhold og Ledelsesomraadet ganske bestemt afstukket.

Vort Forhold til Landssammenslutningen er lige til. Medlemmerne hos os har selv besluttet at samarbejde med Landets øvrige Arbejdere og derved underkastet sig de Love og Regler, der er gældende for Centralisationen. De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling kan ikke — lige saa lidt som de enkelte Forbunds Kongresser — bestaa af alle Medlemmer, men disse er repræsenteret ved deres Hovedbestyrelser, altsaa for vort Forbunds Vedkommende af den nylig valgte Forbundsstyrelse. Gennem denne Repræsentation har vi alle Adgang til at øve Indflydelse paa D. s. F.s Love. Paa saa bred demokratisk Basis som vel muligt er Centralisationen bygget, uden at det dog er muligt skaffe hver enkelt Medlem den direkte Indflydelse.

I Centralisationens Love findes Bestemmelserne om, hvorledes de enkelte Forbund skal forholde sig ved Tarifens Indgaaelse med Arbejdsgiverne. Er vi ved den Tid, da vor Tarif er ved at udløbe, skal vi underrette D. s. F. derom inden Opsigelse finder Sted og inden nye Krav stilles til Bogtrykkerne. I intet Tilfælde har D. s. F. modsat sig lovlig Opsigelse af bestaaende Overenskomst, ligesom D. s. F. ved de utallige Lejligheder har hjulpet forskellige Fag til bedre Overenskomster end dem, de selv kunde opnaa.

Saa sent som i Sommer har vort Forbund gentagne Gange maattet søge Assistance hos D. s. F., og ved Hjælp herfra faaet Dyrtidsoverenskomsterne gjort bedre for Kollegerne.

Opponenternes Hovedindvending mod Centralisationen er Konsekvensen af følgende Bestemmelse i D. s. F.s Love:

»Naar en paabegyndt eller paatænkt Arbejdsstandsning antager eller truer med at antage saadanne Dimensioner, at den indeholder Fare for Arbejdets rolige Gang i andre Fag, skal det Fag, der er i Strid, søge Striden afsluttet eller undgaaet, naar et Repræsentantskabsmøde forlanger dette med $^3/_4$ Majoriet.«

Nu vil der vel først være Anledning til at undersøge, i hvor mange Tilfælde D. s. F. har haft Lejlighed til at bruge denne Bestemmelse, og det vil vise sig, at det er ganske faa. Det vil aabenbart tillige vise sig, at det, der har været det paagældende Fag og Arbejdsgiverne imellem, har været saa ringe, at en yderligere Konflikt vilde have været uforsvarlig.

Der vil herimod kunde indvendes, at naar et Fag, der er i Strejke,

selv skønner det klogest at fortsætte, saa skal ingen anden kunne lægge sig hindrende i Vejen, og derved er det netop. at de under D. s. F. staaende Organisationer har mistet deres Ret til i alle Tilfælde at bestemme over deres egne Sager.

Næst efter, at man kun kan henvise til ganske enkelte Tilfælde af den Art, saa er det ikke noget ganske ukendt, at den Part, der selv er i Krig, til Dels mister sit Overblik over Situationen, medens en, der ikke saa direkte er med i Kampen, bedre kan bedømme Chancen ved en Fortsættelse. Men forøvrigt er det ikke nogle ganske enkelte Mænd, der kan diktere et Fag Medlemmer at ophøre med en Strejke; det er en Forsamling paa omkring 150—200 fagorganiserede Arbejdere, der har en saadan Myndighed (vort Forbund har 6 Repræsentanter valgte af Forbundsstyrelsen), og dernæst skal der være $^3/_4$ Majoritet for en Beslutning af den Art. Jeg synes, dette er en særdeles god Sikkerhed for, at denne Myndighed ikke bliver misbrugt.

Det Utal af Konflikter, der hvert eneste Aar finder Sted indenfor Organisationer, der har Tilslutning til D. s. F., synes jeg er tilstrækkeligt Vidnesbyrd om, at der indenfor Centralisationen er en endog meget stor Bevægelsesfrihed.

Og det kan heller ikke være andet, thi en Centralisation, der er — eller gør Forsøg paa at blive — en Hindring for den naturlige Udvikling, baade paa Lønspørgsmaalets og de øvrige Arbejdsforholds Omraade, vilde selvsagt være dødsdømt, og kunde ikke som D. s. F. gennem en Aarrække være ledende indenfor et Lands Arbejderbevægelse.

Direkte har Dansk Typograf-Forbund gentagne Gange haft god Brug for D. s. F., og indirekte tror jeg, vi mange Gange har draget Nytte af Sammenslutningen. Modstanden mod vore Krav vilde fra Bogtrykkernes Side have været stærkere, om vi havde staaet for os selv, ligesom vi utvivlsomt kunde have gennemført mere, om Bogtrykkerne ikke havde haft Tilslutning til Arbejdsgiverforeningen.

Fordi vi ophæver vor Landscentralisation, ophører Arbejdsgiverforeningen ikke at eksistere, og fordi vi melder os ud af D. s. F., bliver Bogtrykkerne lige fuldt ved at staa som Led i deres Landscentralisation.

Paa hvis Side Fordelen bliver ved en saadan Handling, synes jeg alle maa kunne se.

Vi bør derfor blive i De samvirkende Fagforbund.

Lønbevægelser og Konflikter.

Lager- og Pladsarbejderne hos Stenhuggermestrene i København. Ved et Fællesmøde den 3. April opnaaedes der Enighed om en Overenskomst mellem Lager- og Pakhusarbejdernes Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund og Stenhuggermesterforeningen. Overenskomst har ikke bestaaet her før.

Ved den trufne Ordning er Arbejdstiden fastsat fra Kl. 6 Morgen til 5 Aften med $1^1/_2$ Time til Spisetider. Timelønnen bliver 54 Øre foruden et Dyrtidstillæg af 12 Øre. Overarbejde betales paa Hverdage til Kl. 9 Aften og paa Søn- og Helligdage til Kl. 12 med 50 pCt. Tillæg, deretter med 100 pCt. Tillæg. Yderligere Tillæg er fastsat for udenbys Arbejde.

Normen for Regler ved Behandling af faglig Strid indføres. Overenskomsten gælder fra 1. April og kan opsiges med 3 Mdr.s Varsel til en 1. April.

Med tilbagevirkende Kraft, at regne fra 1. Debember 1917, efterbetales Differencen mellem 51 og 66 Øre, dog at hidtil frivilligt ydede Dyrtidstillæg fradrages.

Arbejdsmænd ved Troldhede Brunkulslejer. Ved et Fællesmøde den 12. April mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Entreprenørforeningen og

Dansk Arbejdsmandsforbund enedes man om en Ordning af Løn- og Arbejdsforholdene ved Entreprenørfirmaerne Fibiger & Villefrance og Hoffmann & Sønners Arbejde i Statens Brunkulslejer ved Troldhede:

Den normale Arbejdstid er herefter 10 Timer fra Kl. 6 Morgen til 5½ Aften med 1½ Times Spise- og Hviletid. Som Regel Frokost fra Kl. 8—8½ og Middag fra Kl. 12—1. Dog kan Tiderne ordnes paa anden Maade efter fælles Overenskomst mellem Arbejdsgiveren og Arbejderne paa den paagældende Arbejdsplads.

For Arbejde indenfor ovennævnte normale Arbejdstid betales en Timeløn af 66 Øre.

Overarbejde regnes fra Kl. 5½—9 og betales med et Tillæg af 40 pCt. til den normale Timeløn. Søn- og Helligdage betales med et Tillæg af 50 pCt. Natarbejde regnes fra Kl. 9 Aften til Kl. 6 Morgen og betales med et Tillæg af 90 pCt. til den normale Timeløn. Ved Opgørelse af Akkordarbejder fradrages kun den almindelige Timebetaling og ikke det Tillæg, der betales for Over-, Søn- og Helligdags- og Natarbejde om saadant har fundet Sted.

Kuloptagning udføres i Akkord og betales med 70 Øre for en 12 Td. Vogn. Entreprenøren maa bortlede Vandet fra Graven. For Kullosning i Banevogn, naar Kullene findes ved Siden af Sporet betales 65 Øre pr. Ton. I foranstaaende Satser er almindelig Sportrækning indbefattet.

Arbejde ved Gravemaskinerne og dermed forbundne Arbejder (Tipning, Sportrækning, Indkastning af Jord) betales med almindelig Timeløn, 66 Øre, med Tillæg af Præmier for præsterede Kolonner.

Mulige Uoverensstemmelser afgøres i Henhold til Regler for Behandling af faglig Strid i Henhold til § 8 i Forslag til Landsoverenskomst af 17. April 1916.

Denne Overenskomst træder i Kraft straks. Til Arbejdere, der siden 5. April d. A. har været i Arbejde og endnu er i Arbejde gives den tilbagevirkende Kraft til nævnte Dato.

Overenskomsten løber, indtil den med 3 Mdr.s Varsel opsiges til Ophør den 1. April. Den opsigende Part skal senest 1 Maaned før Overenskomstens Udløbstid fremsende Forslag til ny Overenskomst.

Snedkerne paa Trævarefabrikken »Thor« og Horsens Stolefabrik. Under 23. Marts d. A. klagede Dansk Arbejdsgiver- & Mesterforening over, at Snedkerne paa ovennævnte Fabrikker, paa Trods af den for en Tid siden indgaaede Overenskomst om Fornyelse af de bestaaende Lønordninger mod et Dyrtidstillæg, havde stillet Krav om yderligere 10 Øre i Timen og Procenttillæg til bestaaende Priskuranter, og da dette ikke blev imødekommet har man begyndt en Affolkning af Værkstederne, hvilket man fra Arbejdsgivernes Side maa betragte som et meget alvorligt Brud paa bestaaende Overenskomster.

Foranlediget ved denne Strid afholdtes der den 27. Marts et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, og her enedes man om at Arbejdet genoptages den 2. April, hvorefter der optages Forhandling mellem Parterne om de af Arbejderne rejste Krav, og under 6. April d. A. meddeler Snedkerforbundet, at Sagen nu er bragt endeligt i Orden.

Snedkerne paa Landet i Randers Amt. Mellem Snedkerforbundet i Danmark og Mesterforeningen for Bygningshaandværkere paa Landet i Randers Amt er indgaaet følgende Overenskomst:

Ovennævnte Mesterforening og Snedkernes Fagforening i Hornslet tiltræder herved som gældende Arbejdsordning, at Timelønnen fra Dato er 70 Øre for Tømrere, Bygnings- og Møbelsnedkere. Unge Svende kan i det første halve Aar efter Læretidens Ophør arbejde 6 Øre og i det næste halve Aar 2 Øre under Timelønnen, saafremt der ikke findes Akkordpriser for det paagældende Arbejde.

Desuden ydes 50 Øre i Værktøjsgodtgørelse om Ugen.

Ugelønnen udbetales hver Fredag Aften.

Naar Arbejdet udføres i Akkord,

betales dette efter den mellem Centralforeningen af Tømrer- og Snedkermestre og Snedkerforbundet gældende Priskurant af 1914 + 10 % for Bygningsarbejde og 15 % for Møbelarbejde.

Arbejdstiden er 9½ Time om Dagen. Tiden herud over betales med en højere Timeløn. Naar Arbejdet ligger længere borte fra Mesterens Værksted end normalt efter Landforhold, ydes der Svenden en passende Godtgørelse, at han intet Tab lider i sin almindelige Indtægt.

Udfører Svendene Arbejde for egen Regning, forpligter de sig til at beregne Prisen derfor efter denne Overenskomst + 20 %.

Undertegnede Mestre forpligter sig til kun at antage organiserede Svende, og i lige Maade forpligter Svendene sig til kun at arbejde for organiserede Mestre.

Denne Overenskomst gælder fra 18. Febr. d. A. til 1. April 1919.

Fornyede Overenskomster.

Arbejdsmænd hos A/S De forenede Gummi- og Luftringe-Fabrikker.

Ved et Fællesmøde den 12. April mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Aktieselskabet De forenede Gummi- og Luftringefabrikker (Schiønning & Arvé), Dansk Arbejdsmandsforbund og Fabrikarbejdernes Forbund enedes man om at forlænge Overenskomsten af 1. April 1912 med Tillæg af 7. April 1916 1 Aar til 1. April 1919 paa følgende Vilkaar:

Alle hidtil betalte frivillige Dyrtidstillæg bortfalder.

Til de overenskomstmæssige Lønsatser ydes et Dyrtidstillæg af 8 Kr. pr. Uge.

Til Arbejdere, der arbejder paa Akkord, ydes et Dyrtidstillæg af 4 Kr. pr. Uge.

Dyrtidstillægget udbetales i Forhold til præsteret Arbejdstid.

Den ugentlige Akkordfortjeneste udbetales snarest mulig i Løbet af den nærmest derpaa følgende Uge og senest om Fredagen.

Præmiearbejdere, som ikke er afhængige af Akkordarbejderne, faar et Dyrtidstillæg som Daglønsarbejderne.

Der optages en Forhandling mellem Fabrikkens Direktør og Forretningsfører Jespersen om en eventuel Præmie for de Arbejdere, der er beskæftiget ved Blandingsmaskinerne.

Til de Arbejdere, som har været beskæftiget paa Fabrikken fra 1. Januar d. A. til Strejkens Udbrud, og som genoptager Arbejdet umiddelbart efter Strejkens Ophør, udbetales kontant 65 Kr.

Skulde der være antaget Arbejdere efter 1. Januar, som ogsaa genoptager Arbejdet umiddelbart efter Strejkens Ophør udbetales der ligeledes til dem et kontant Beløb i Forhold til de Arbejdere, der har været beskæftiget fra 1. Januar d. A.

Strejken hæves og Arbejdet genoptages snarest mulig og senest Mandag Morgen d. 15. ds. i samme Omfang som hidtil.

Kuske hos Pianotransportører i København.

I Februar og Marts Maaned førtes der nogle Forhandlinger mellem Kuskenes Afdeling, København, og Foreningen af Københavns Piano-Transportører om en ny Overenskomst, men da disse Forhandlinger endte uden Resultat, blev Arbejdet nedlagt den 15. Marts.

Ved et Møde den 30. Marts mellem Repræsentanter for Dansk Arbejdsmands-Forbund, Foreningen af københavnske Pianotransportører og Kuskenes Fællesforbund for København og Omegn enedes man om, at Overenskomsten af 27. Sept. 1916 mellem sidstnævnte 2 Organisationer forlænges 1 Aar til 1ste Marts 1919 paa følgende Vilkaar:

Der betales et Dyrtidstillæg af 1 Kr. pr. Dag. Desuden ydes der til de Arbejdere, der har været i Arbejde uafbrudt hos et Medlem af Københavns Pianotransportørforening fra 1. Decbr. f. A. til 1. Marts 1918, et ekstra Dyrtidstillæg af 65 Kr. og en forholdsmæssig Del heraf til de Arbejdere, der indenfor det

nævnte Tidsrum har været i Arbejde en kortere Tid — dog mindst en Uge — hos Medlemmer af Foreningen af københavnske Pianotransportører.

Arbejdsmænd hos Fiskeeksportører i Esbjerg.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 5. April d. A. ang. Forholdene hos Fiskeeksportørerne i Esbjerg, enedes man om følgende:

Esbjerg Fiskeeksportørforening, Dansk Arbejdsmandsforbund og Arbejdsmændenes Fagforening af 1890 er enedes om, at Overenskomsten af 9. Maj 1913 med Tillæg af henholdsvis 7. Marts 1916 og April 1917 mellem Fiskeeksportørerne og Arbejdsmændenes Fagforening forlænges 1 Aar indtil 1. Marts 1919 paa følgende Vilkaar:

Der betales fra 1. Marts d. A. at regne et ekstra Dyrtidstillæg pr. præsteret Arbejdstime af 13½ Øre saavel ved Arbejde indenfor den normale Arbejdstid som ved Arbejde udenfor denne (dog ikke for Arbejde Søndag Eftermiddag).

Isaflæsning fra Omegnens Isdamme betales med en Timeløn af 86½ Øre plus 13½ Øres Dyrtidstillæg. Isaflæsning fra Jernbanevogne og Kørevogne betales med almindelig Timeløn (70 Øre plus 13½ Øres Dyrtidstillæg).

Overenskomsten med Tillæg forbliver iøvrigt uforandret.

Arbejdsmænd hos Foreningen af Arbejdsgivere i Frederikssund.

Ved et Fællesmøde, den 25. Marts mellem Dansk Arbejdsmands Forbund og Foreningen af Arbejdsgivere i Frederikssund, enedes man, med Hovedorganisationernes Bistand, om følgende:

Overenskomsterne af 2. Februar 1917 og 6. Juli 1917 forlænges et Aar indtil 1. Februar 1919 paa følgende Vilkaar:

Til Ugelønnen ydes et Dyrtidstillæg af 4½ Kr. pr. Uge.

Til Timelønnen ydes et Dyrtidstillæg af 14 Øre pr. Time.

Paa Akkordarbejde betales et Dyrtidstillæg af 10 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

Iøvrigt gælder de i Overenskomsten af 19. Februar d. A. mellem Sammenslutningen af Havne- og Købmandsorganisationer og Dansk Arbejdsmandsforbund fastsatte Bestemmelser.

Arbejdsmænd hos Vognmænd og Entreprenører i Randers.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 7. Marts d. A. opnaaedes Enighed om følgende:

Overenskomsten af 16. Marts 1916 for Entreprenør C. Breede & Søn, Randers, og Randers Vognmandsforening forlænges 1 Aar indtil 1. Februar 1919 paa følgende Betingelser:

For Timelønsarbejde ydes der fra 1. Februar d. A. et Dyrtidstillæg af 16 Øre pr. præsteret Arbejdstime til den overenskomstmæssige Timeløn.

Endvidere gives der et Dyrtidstillæg af 12 Øre pr. præsteret Akkordtime.

§ 4 i Overenskomsten ændres saaledes:

1. Stk.: »For at sætte Broen gives et Tillæg af 8 Øre til Timelønnen«, udgaar.

I 2. Stk. ændres »2 Øre« «til 5 Øre«.

I 3. Stk. ændres »2 Øre« til »5 Øre.

Efterbetalingen omfatter ikke de til § 4 givne Forhøjelser.

Dyrtidstillægget af 19. Juli 1917 bortfalder.

Udbetalingen af det resterende Dyrtidstillæg sker Fredag den 15. Marts.

Kvinderne paa A/S Aarhus Dampvaskeri.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 3. April d. A. enedes man om at forny Overenskomsten til 1. April 1919 mod at der foruden de nuværende overenskomstmæssige Dyrtidstillæg betales et ekstraordinært Dyrtidstillæg af 2 Kr. 50 Øre pr. Uge til ugelønnede Arbejdersker og 1 Kr. 50 Øre til akkordlønnede.

Overenskomsten har tilbagevirkende Kraft fra 19. Januar d. A.

Rebslagerne paa Fællesforeningens Rebfabrik i Viby.

Ved en Forhandling den 27. Marts d. A. mellem Repræsentanter for Dansk Rebslageriarbejderforbund og for Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger enedes man om følgende:

Tillæg

til Overenskomsten, der den 20. Januar 1917 oprettedes mellem Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger og Dansk Rebslageriarbejderforbund angaaende Løn- og Arbejdsforhold paa Rebfabrikken i Viby.

1.

Overenskomsten forlænges til 1. April 1919 mod, at der til de i denne Overenskomst fastsatte Lønninger og Dyrtidstillæg ydes et ekstra Dyrtidstillæg af:

4 Kr. pr. Uge til faglærte Arbejdere og Arbejdsmænd.

3 Kr. pr. Uge til gifte, selvforsørgende Kvinder.

2 Kr. pr. Uge til øvrige Kvinder.

2.

Den trufne Ordning har tilbagevirkende Kraft fra og med 1. Nov. 1917, og Ordningen er truffen under Forbehold af Regulering i Henhold til Statistisk Departements Opgørelse pr. Sommer 1918 af Prisstigningen paa Livsfornødenheder i Overensstemmelse med Hovedorganisationernes Aftale i saa Henseende.

3.

Endvidere vil den i Overenskomsten nævnte Brændselshjælp fra 1. April 1918 være at udbetale med $^1/_{12}$ maanedlig sammen med de maanedlige Dyrtidstillæg.

Skræderfagets Dyrtidsforhandlinger.

Efter at det af Mestrene i København og Provinserne først givne Tilbud af Dyrtidstillæg paa bestilt Arbejde var forkastet med 294 Stemmers Majoritet ved den Afstemning, der fandt Sted blandt Forbundets Medlemmer, varsledes der Strejke fra 1. April.

Paa Foranledning af Hovedorganisationerne forhandledes der den 25. Marts om Spørgsmaalet, og her vedtoges følgende

Overenskomst.

Ved et Fællesmøde i Dag i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund i Danmark, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, Centralforeningen for Skrædermestre i Jylland-Fyn og Østifterne, Skræderlavet i København og Dansk Skræderforbund, enedes man — under Forbehold af Organisationernes Sanktion — om følgende:

1. De nugældende klassificerede Priskuranter med dertil hørende Overenskomster gælder fremdeles et Aar indtil 1. April 1919.
2. Alle nugældende Dyrtidstillæg bortfalder og erstattes med følgende nye Dyrtidstillæg:
   a) Alle Akkordarbejdere, der holder sig selv med Sysager, faar et Tillæg af $33^1/_3$ pCt. til de nugældende Akkordpriser. Akkordarbejdere i København i de Forretninger, der i 1916 rykkede op i en højere Klasse, faar dog kun et Tillæg af 30 pCt. (fra 4. Kl. til 3. Kl.). Alle Dyrtidstillæg beregnes efter Grundprisen plus ekstra Arbejde.
   b) Alle ugelønnede mandlige Arbejdere erholder et Tillæg af $33^1/_3$ pCt. til Minimallønnen, dog mindst 4 Kr. til den nugældende Ugeløn, hvorved forstaas den nugældende Ugeløn plus personlige Tillæg og nugældende Dyrtidstillæg. Ugelønnede mandlige Arbejdere erholder et ekstra Dyrtidstillæg af 10 Øre pr. præsteret Overarbejdstime.
   c) Kvindelige Ugearbejdere erholder under de samme Forudsætninger et Tillæg af $33^1/_3$ pCt. til Minimallønnen, dog mindst 2 Kr. til den nugældende Ugeløn.
3. De nugældende Priser betales for alt Arbejde, som Arbejderen har paataget sig at levere færdigt til 31. Marts 1918. Efter denne Dag betales de nye Tillæg.
4. a) Den for enkelte Forretninger i København trufne Overenskomst om Levering af Sybehør bibehol-

des i disse Forretninger, indtil den af sig selv bortfalder den 1. April 1919.

b) De Arbejdsgivere i Provinserne, der selv leverer Sysager, betaler 2⅓ pCt. mindre i Dyrtidstillæg, dog saaledes, at i de Byer, der rykkede op i en højere Lønklasse i 1916, betales der 3⅓ pCt. mindre i Dyrtidstillæg.

5. Kan Arbejderne ikke under de nuværende Vanskeligheder selv skaffe Sybehør, skal Arbejdsgiverne, saa vidt det staar i deres Magt, fremskaffe dette og afgive det fornødne Kvantum til Arbejderne til den Pris, der i Følge C. L. Seiferts Lister var gældende den 1. Februar 1918.

Dette Forslag, der paany har været til Afstemning blandt Medlemmerne, er vedtaget med 1621 St. mod 521, altsaa med en Majoritet af 1100 St.

Den til den 10. April udsatte Strejke er derefter bortfaldet.

Stenhuggerne i Københavns.

Den 2. April nedlagde Stenhuggersvendene i Københavns Arbejdet, efter at det ved nogle Forhandlinger havde vist sig umulig at naa til Enighed om Løn- og Arbejdsvilkaarene i Faget. Samme Dag indkaldte Forligsmanden til Forligsprøve, men da det ikke var muligt for ham at formaa Parterne til at vise saa megen Imødekommenhed som var nødvendig for at stille Mæglingsforslag blev Mødet resultatløst. Den 11. April indkaldte Forligsmanden atter til Møde og her gik det bedre, idet han stillede følgende Mæglingsforslag:

De mellem Stenhuggermesterforeningen og Stenhuggersvendenes Fagforening oprettede Overenskomster af 5. April 1916 med Tillægsoverenskomst af 12. Juni 1917 fornyes som gældende indtil 1. April 1919, dog med nedenstaaende Ændringer:

1. Til den i Overenskomsten af 1917 fastsatte Betaling pr. Time ydes et Dyrtidstillæg af 15 Øre pr. Time.

2. Til Priskuranterne af 1916 ydes et Dyrtidstillæg af 20 pCt.

3. De hidtil ydede Dyrtidstillæg efter Overenskomsten af 1917 bortfalder.

Strejken hæves og Arbejdet genoptages snarligt gørligt i samme Omfang som hidtil.

Begge Parter har godkendt Forslaget, hvilket blev meddelt Forligsmanden den 15. April.

Stukkatørerne i Københavns.

Efter en Række resultatløse Forhandlinger om Overenskomstforholdene i Stukkatørfaget, Københavns, havde Fagforeningen varslet Arbejdsstandsning fra den 2. April. Forligsmanden tog imidlertid Affære, idet han under 27. Marts indkaldte til Forligsmøde den 2. April og henstillede samtidig at Strejken udsattes nogle Dage. Fagforeningen imødekom Anmodningen og ved den foretagne Forligsprøve, lykkedes det at tilvejebringe Enighed mellem Parterne om følgende:

Overenskomsten af 13. Juni 1913 fornyes som gældende indtil 1. April 1919, dog med nedenstaaende Ændringer, der træder i Stedet for Bestemmelserne i Tillægsoverenskomsten af 8. April 1916.

1. Der ydes et Dyrtidstillæg af 24 pCt. saavel til Timeløns- som til Akkordfortjenesten for alt Arbejde, der er paabegyndt efter 1. April 1918.

2. For Stilladsarbejde i Byen betales 70 Øre pr. Time uden Procentillæg.

3. For Udpakning af Stilladsarbejde paa Landet betales 70 Øre pr. Time med Tillæg af Landprocent.

4. For Overarbejde indtil Kl. 9 Aften betales et Tillæg af 50 pCt., for Natarbejde fra Kl. 9 Aften til Kl. 6 Morgen betales et Tillæg af 100 pCt., for Arbejde paa Søn- og Helligdage betales et Tillæg af 50 pCt.

5. Udbetalingen finder Sted om Fredagen.

Den varslede Strejke aflyses.

I det under Punkt 1 omhandlede Dyrtidstillæg af 24 pCt. er medregnet 10 pCt. som opnaaedes ved Forhandlingerne i 1916.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 43 ✻ KØBENHAVN DEN 27. APRIL 1918 ✻ 14. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Den faste Voldgiftsret. Kongresser. Hjælp til Arbejdsløse. Lønbevægelser og Konflikter (Brolæggerne i Randers). Fornyede Overenskomster.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for April 1918.

Afdelingsformænd eller -kassérere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Maj 1918.

Forretningsudvalget.

Den faste Voldgiftsret.

Jord- og Betonarbejderne i København.
Sag Nr. 229.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 17. April 1918 i Sag Nr. 229: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund paa dettes Underafdeling Jord- og Betonarbejdernes Afdeling i Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegns Vegne og herunder ogsaa Brolægningsarbejdernes Afdeling.

I Anledning af forskellige Arbejdsstandsninger, som i Tiden fra den 2. d. M. indtil nærværende Sags Anlæg har fundet Sted af Arbejdsmænd paa forskellige Arbejdspladser her i Staden, har Arbejdsgiverforeningen paa Entreprenørforeningens, Københavns Mur- og Stenhuggerlavs og Brolægninsentreprenørforeningens Vegne ved at indklage De samvirkende Fagforbund paastaaet Dansk Arbejdsmandsforbund for dettes Underafdeling, Jord- og Betonarbejdernes Afdeling af Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn — og herunder ogsaa Brolægningsarbejdernes Afdeling — idømt Bod for formentligt Brud paa Septemberforliget, idet de paagældende Arbejdsstandsninger har været uvarslede.

Der er Enighed om, at de Overenskomster, under hvilke de paagældende Arbejder henhørte, af Arbejderorganisationerne var opsagte til Udløb den 1. April d. A., og i Skrivelser af 28. November 1917 og 8. Marts 1918 til Entreprenørforeningen udtalte Jord- og Betonarbejdernes Fagforening i førstnævnte Skrivelse, at den »betragter det af ovennævnte Overenskomster flydende Overenskomstforhold for i enhver Henseende at være fuldstændig ophævet med Udgangen af Marts 1918, medmindre der forinden mellem Organisationerne skulde blive truffet Aftale om anden Ordning,« og i sidstnævnte Skrivelse under Henvisning til den citerede Bemærkning: »at vi ikke agter at arbejde udover 31. Marts for de nugældende Priser.«

De Indklagede, som imidlertid erkender, at de ikke har suppleret de nævnte Skrivelser med et formeligt Strejkevarsel, og at de nævnte Skrivelser heller ikke har været ment som saadanne, paastaar sig frifundne, idet de hævder at have gjort, hvad de kunde for at hindre de paaklagede Arbejdsstandsninger, hvis Ulovlighed de erkender, dels paa Møder, hvortil de har indkaldt de Paagældende, dels ved Paavirkning af de enkelte Arbejdere, som paa de paagældende Arbejdspladser har forladt Arbejdet, samt ved Offentliggørelse i »Social-Demokraten« den 4. April af følgende Erklæring:

»Til Medlemmerne af Jord- og Betonarbejdernes Fagforening.

Da der fra forskellige Arbejdsgiverorganisationer til vor Organisation er klaget over, at Arbejdsstandsning har fundet Sted paa flere Arbejdspladser, opfordrer vi herved de paagældende Medlemmer til straks at genoptage det nedlagte Arbejde, da disse Standsninger er ulovlige og i Strid med Generalforsamlingens Beslutning.«

ligesom de har benægtet, at nogen af de strejkende Arbejdere har modtaget Strejkeunderstøttelse eller nogen anden Understøttelse.

Den i den offentliggjorte Erklæring omtalte Generalforsamlingsbeslutning var saalydende:

»Generalforsamlingen i Jord- og Betonarbejdernes Fagforening den 1. April 1918 vedtager, at fra og med 2. April maa intet Medlem paabegynde noget Arbejde, medmindre der saavel i Dagløn som i Akkord udbetales 1 Kr. pr. Time, og medmindre der til de hidtil gældende Akkordpriser ydes et Tillæg af 33 pCt.

Angaaende Arbejde, der er paabegyndt, bør Medlemmerne, naar der er Tale om Arbejdsgivere, der er Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, søge ovennævnte Arbejdsløn gennemført hurtigst mulig, dog uden Arbejdsstandsning, medens denne Arbejdsløn overfor Arbejdsgivere udenfor Arbejdsgiverforeningen bør søges gennemført straks.

I de under Afdelingen hørende interesserede Klubber indkaldes der snarest til Generalforsamling for at tage Stilling til Lønsituationen der.«

De Indklagedes Standpunkt hviler altsaa paa den Opfattelse af Septemberforligets Varselspligt, at denne Pligt, naar ingen Overenskomst i Øjeblikket er vedtaget som gældende, kun paahviler Parterne for det Akkordarbejdes Vedkommende, som er under Udførelse; men at der ingen Varselspligt gælder for endnu ikke paabegyndte Akkorder eller — hvad de Indklagede vel ikke udtrykkelig har hævdet, men vel maa følge af deres Opfattelse — for Timelønsarbejde.

Der foreligger dog her en Forveksling mellem dette, om den enkelte Arbejdsgiver eller Arbejder, saalænge der ingen Overenskomst er gældende, er frit stillet ved Aftalen om Løn- og andre Arbejdsvilkaar, og dette om der fra den ene eller anden af Siderne kan udøves kollektiv — Lockout eller Strejke — Tvang for at fremtvinge visse Lønvilkaar uden Varsel, og dette sidste er af Retten besvaret benægtende for Arbejdsgivernes Vedkommende i Sag Nr. 111 og for Arbejdernes Vedkommende i Sag Nr. 172.

Lige saa lidt som det kunde være Arbejdsgiverne tilladt efter Septemberforliget i Anledning af de citerede Skrivelser uden behørigt Lockoutvarsel fra 1. April at udelukke den indklagede Fagforenings Medlemmer fra Beskæftigelse, ligesaa lidt kan den modsvarende Optrædende fra Arbejdernes Side være lovlig uden Strejkevarsel.

Det maa derfor statueres, at der foreligger et mod Septemberforligets Varselsbestemmelser stridende Forhold ikke blot ved de skete Nedlæggelser af alle paabegyndte Akkordarbejder, men ogsaa ved den af Organisationen trufne Bestemmelse om, at Tilgang til ikke alt paabegyndt Arbejde ikke maa ske uden paa bestemte Lønvilkaar.

Og da denne sidstnævnte Beslutning ikke har kunnet andet end paavirke Organisationens Medlemmer i agressiv og krigersk Retning, og Organisationen ved denne Beslutning selv har skabt de Vanskeligheder, som nødvendigvis maatte opstaa naar nogle Arbejdere paa en Arbejdsplads efter en løbende Akkords Afslutning efter Fagforeningsordren forlod Arbejdet, medens andre Arbejdere paa samme Arbejdsplads skulde fortsætte det endnu ikke afsluttede Arbejde, findes Organisationen, trods den af Formanden udfoldede Bestræbelse for at overholde Fagforeningsbeslutningen efter sin bogstavelige Ordlyd, ansvarlig ikke blot for den ulovlig tagne Be-

slutning med Hensyn til det ikke paabegyndte Arbejde, men ogsaa i nogen Grad for de ulovlige Brud paa Beslutningen om de løbende Akkorder.

Hvorvidt der imidlertid overhovedet er Anledning til at ikende Bod i nærværende Tilfælde, og i bekræftende Fald af hvilken Størrelse, beror *dels* paa Omfanget af de ved de ulovlige Forhold foraarsagede Arbejdsstandsninger og Tab, hvad dog endnu ikke har været Genstand for Procedure, *dels* paa de særlige Omstændigheder, der har bevæget Indklagede til den paaklagede Holdning, hvad der først i en endelig Kendelse bliver Anledning til at komme ind paa; ligesom ogsaa Spørgsmaalet om Sagens Omkostninger henskydes til Sagens endelige Afgørelse. Foreløbig har Retten i Henhold til Loven om Den faste Voldgiftsret § 5 — 4. Stk. anset det for rettest at afsige følgende

Kendelse:

Jord- og Betonarbejdernes Afdeling i Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn er skyldig i Overtrædelse af Septemberforligets Varselsbestemmelser ved Vedtagelsen af ovennævnte Generalforsamlingsbeslutning af 1. April d. A. og de paaklagede Arbejdsnedlæggelser.

Kongresser.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund i Danmark.

Den 28.—29. Marts holdt Forbundet sin 7. Kongres i København.

Efter at Sølvarbejdernes Sangkor paa festlig Vis havde indledet, bød Forbundets Formand i hjærtelige Ord de Delegerede og Gæster Velkommen. Som Gæster var til Stede Forretningsføreren for det norske Guldsmedearbejderforbund, Hr. E. Gabrielsen, og Formanden for De samvirkende Fagforbund, Hr. Carl F. Madsen.

Paa Kongressen var mødt 43 Delegerede for 14 Afdelinger med ialt 921 Medlemmer. Efter at Valg af Ordstyrere og Hjælpesekretær havde fundet Sted, fik Formanden for De samvirkende Fagforbund Ordet. Idet han takkede for Indbydelsen, udtalte han sin Glæde over at have Lejlighed til paa nært Hold at lære Forbundets Virksomhed at kende, gav samtidig i korte Træk et Billede af den faglige og politiske Situation, saaledes som den havde formet sig for den danske Arbejderklasse, der kunde prise sig lykkelig ved at have saa stærke faglige og politiske Organisationer, at Arbejderne derigennem kunne tvinge Overklassen til i nogen Grad at være medvirkende til, at der skaffedes Arbejde samt Hjælp til de Arbejdere, der ved Materialemangel og af andre Grunde ikke kunde faa Beskæftigelse.

Forretningsføreren for det norske Forbund takkede ligeledes for Indbydelsen og gav en interessant Skildring af Arbejdsforholdene indenfor Faget i Norge, omtalte den sidste Overenskomstbevægelse, det norske Broderforbund havde haft, og ønskede fortsat intimt Samarbejde med de danske Kolleger, ogsaa i Retning af at organisere vore Fagfæller i Sverig.

Beretning om Virksomheden.

Formanden aflagde Beretning om Hovedbestyrelsens Arbejde i den forløbne Kongresperiode, der i overvejende Grad var viet Overenskomstbevægelsen indenfor samtlige Forbundets forskellige Brancher. Formanden kom ogsaa ind paa Voldgiftsagerne og udtrykte sin Beklagelse over den bevidste, eller ubevidste Hjælp, Arbejdernes Modstanderne havde haft fra en enkelt Side indenfor Forbundet. Han omtalte ogsaa de hemmelige Aftaler, der havde eksisteret indenfor Københavns Guldsmedelaug, og paalagde Afdelingernes Repræsentanter at have Opmærksomheden henvendt paa, at lignende Forsøg paa Overenskomstbrud ikke fik Efterlignere, thi da vilde der blive taget med haard Haand. Arbejdsgiverne var advaret. Endvidere udtalte Formanden sin og Hovedbestyrelsens

Glæde over, at der indenfor vort Forbund ikke var Jordbund for syndikalistiske Tendenser, da den Art Interesse for Arbejdernes Sag nærmest maatte henregnes til personligt Magtbegær eller Muldvarpearbejde fra Modstandernes Side. Taleren anbefalede, at der ydedes et Tilskud til en ved Teknologisk Instituts Medvirken paatænkt Fagskole.

Formanden sluttede med at henvise til, at vi nu efter mange Aars Arbejde havde faaet overenskomstmæssige Arbejdsforhold overalt i Faget, men dette forpligtede hvert enkelt Medlem til at være medvirkende til, at Forbundets Ledelse laa inde med Oplysninger om Arbejdsforhold og Lønniveau i Fremtiden, saaledes at de Kolleger, der fremtidig skulde tale Kammeraternes Sag ved Forhandlingerne med Arbejdsgiverne, kunde have indgaaende Kendskab til de virkelige Forhold. Henviste endvidere til den betydelige Fremgang i Medlemstal, siden vi sidst havde holdt Kongres, og manede til fortsat Agitationsarbejde.

Efter at enkelte Forhold var bleven diskuteret indgaaende af et større Antal af Kongressens Deltagere, og forskellige Spørgsmaal var besvaret af Formanden, godkendtes Beretningen.

Ligeledes godkendtes de forelagte Regnskaber.

Man gik derefter over til at behandle de forskellige Forslag, der laa paa Kongressens Bord.

Samarbejde med Sverrigs Fagfæller. Det første gik ud paa et mere intimt Samarbejde med vore svenske Fagfæller.

I Debatten herom havde Forretningsføreren for det norske Forbund Ordet, og samtlige Talere kunde tiltræde den af Hovedbestyrelsen foreslaaede Resolution, der vedtoges enstemmigt.

Fastlønnet Forretningsfører. Fra samtlige københavnske Afdelinger og Randers Afdeling forelaa Forslag om at ansætte en fastlønnet Forretningsfører. Samtlige Afdelinger kunde tiltræde det foreliggende Forslag, dog ønskede Sølvarbejderne en Tilføjelse, der gik ud paa, at Forretningsføreren skulde have 8 Dages Sommerferie. Herom var alle enige, og Forslaget vedtoges derefter i sin Helhed.

Man gik derefter over til at behandle *Lovændringer* og Forslag til Forbundets og Afdelingernes Love. De fleste af disse var en Følge af den nye Ordning med Hensyn til Forretningsføreren. Saaledes vedtoges en mindre Kontingentforhøjelse og forskellige andre mindre væsentlige Ændringer uden større Diskussion. Derimod udspandt der sig en større Debat, da man skulde træffe Bestemmelse om fremtidig Understøttelse under eventuelle Arbejdsstandsninger. Der blev fra forskellig Side fremhævet Nødvendigheden af at sætte denne Understøttelse stærkt i Vejret, navnlig af Hensyn til Arbejdsgivernes mere og mere udviste Tilbøjelighed til at modsætte sig enhver nok saa berettiget Fordring fra Arbejdernes Side. Fra anden Side kunde man fuldt ud tiltræde disse Anskuelser, men af Hensyn til den Kontingentforhøjelse, den krævede Understøttelse vilde medføre, maatte man med Henblik paa de høje Levevilkaar nøje overveje, om en saa stærk Kontingentforhøjelse kunde gennemføres, uden at det skadede Agitationsarbejdet. Stemningen var stærk for at faa tilvejebragt Midler for derved, ved given Lejlighed at kunne sætte en Stopper for visse Arbejdsgiveres Desperation og Skaben Uro paa Arbejdspladserne. Man enedes dog efter en til Tider livlig Debat om, at vedtage de af Hovedbestyrelsen foreslaaede Satser for Understøttelser, hvorved man undgik yderligere Kontingentforhøjelse af den Grund.

Det vedtoges, at *næste Kongres* skal afholdes i København.

Med Akklamation valgtes den hidtidige Forbundsformand, G. Schou, til Forretningsfører. Sekretæren genvalgtes paa samme Maade.

Efter at de øvrige Valg havde fundet Sted, takkede Forretningsføreren for den Tillid, der var vist ham og den øvrige Hovedbestyrelse i den forløbne Tid, og udtalte Ønske om fortsat godt Samarbejde. Til Forbundets mangeaarige Kasserer, Frk. F. Biener, rettede han paa Forbundets Vegne en særlig Tak for det fortjenstfulde og uegenyttige Arbejde, hun gennem 16 Aars Kasserervirksomhed havde udfoldet, og bad hende som en Erkendtlighed modtage en Pengegave, som Kongressen i samme Anledning havde bevilget.

Frk. Biener takkede i en længere Tale for den Opmærksomhed, der var vist hende, og for den Forstaaelse, hun havde mødt gennem de mange Aar, hun med Glæde og Interesse havde virket i Forbundets og Arbejdsløshedskassens Tjeneste.

Efter at Gæsterne og Forretningsføreren havde haft Ordet for at takke for det Udbytte, man havde haft af de to Dages Samvær, sluttede Kongressen med Hurra for Forbundet.

Arbejdsløshedskassen

afholdt sit 3. Delegeretmøde i Forbindelse med Forbundets Kongres.

Formanden gav en Oversigt over de Foranstaltninger, der af det Offentlige var lagt over paa Kassen i Form af Dyrtidshjælp; Foranstaltninger, der var kommet vore Arbejdsløse til Gode og burde være en Spore til Arbejderne om, at værne om disse Kasser, saa Modstandernes træske Angreb faldt til Jorden af sig selv. Han rettede en Tak til Tillidsmændene og særlig til Hovedkassereren, Frk. F. Biener, for det store Arbejde, de saa beredvilligt havde ofret paa denne Sag.

Hjælp til Arbejdsløse.

Understøttelse til arbejdsløse Familieforsørgere.

Københavns Understøttelsesforenings kommunale Afdeling (Hjælpekassen) har til de anerkendte Arbejdsløshedskassers Afdelinger i København udsendt følgende Meddelelse: om at Bestyrelsen har vedtaget fra nu af og indtil videre at yde Understøttelse til fra nu af og indtil videre at yde Understøttelse til arbejdsløse Familieforsørgere, der ere Medlemmer af Kasserne, i de første 6 Dage af en Arbejdsløshedsperiode, i hvilke der efter Loven ikke tilstaas dem Understøttelse af Kasserne.

Understøttelse i denne Karenstid ydes til de i et tidligere udsendt Cirkulære angaaende Tillægshjælp til Arbejdsløse nævnte Personer, og med de nævnte Personer og med de angivne Beløb.

Ansøgninger om Understøttelse i Karenstiden skal skrives paa *særlige Skemaer*, der kan afhentes paa Foreningens Raadhuskontor.

Udbetalingen sker fra Kontoret, Raadhusets Parterre-Etage og begynder straks.

Cirkulæret

angaaende Tillægshjælp til Arbejdsløse er saalydende:

Tillægshjælp efter Lov af 8. Februar 1918 § 8 ydes til:

1) Ægtepar (herunder samlevende) med eller uden Børn.

2) Enligsttillede med Børn.

Af Ægteparret (herunde samlevende) kan kun Manden søge.

For barnløse Ægtepar (samlevende) suppleres Ugeunderstøttelserne*) (bortset fra Huslejehjælp) op til 20 Kr. ugl., Ægtepar med 1 Barn 21 Kr. ugl. med 2 Børn 22 Kr. ugl., med 3, 23 Kr. ugl., med 4, 24 Kr. ugl., med 5 og derover 25 Kr. ugl., For Enligstillede med 1 Barn op til 16 Kr., med 2 Børn op til 17 Kr., med 3, 18 Kr. ugl., med 4, 19 Kr. ugl., 5 og derover 20 Kr. ugl.

Naar Hustruens ugentlige Arbejdsfortjeneste er over 10 Kr., forkortes Tillægshjælpen med Halvdelen af det overskydende Beløb.

Denne Tillægshjælp udbetales fra et særligt, af den kommunale Afdeling (Hjælpekassen) med Bistand fra Arbejdsløshedskasserne, oprettet Kontor paa Raadhuset. Hjælpen udbe-

*) D. v. s. Mandens og Hustruens samlede Ugeunderstøttelser.

tales for 4 Uger ad Gangen. 1ste Gang for Tidsrummet 18. Januar—15. Februar. Forsaavidt Arbejdsløshedsperioden afbrydes af Arbejdsdage, finder forholdsmæssig Afkortning af Tillægshjælpen Sted.

Man agter efter Ophør af den almindelige Uddeling af Dyrtidshjælp fra Raadhuset at forhøje Tillægshjælpen med 1 Kr. ugl. pr. Barn.

Hvis der er Trang til Hjælp udover disse Rammer, maa paagældende henvises til at søge den kommunale Afdeling (Hjælpekassen) om Dyrtidshjælp paa almindelig Maade.

København i Februar 1918.

Lønbevægelser og Konflikter.

Brolæggere i Randers. Ved et Fællesmøde den 16. April mellem Repræsentanter for Hovedorganisationen, Randers Vognmandsforening, og Dansk Brolæggerforbund opnaaedes Enighed om Løn og Arbejdsvilkaar for Brolægningsarbejde i Randers, Timelønnen fastsattes til 59 Ø., hvortil ydes et Dyrtidstillæg af 16 Ø.

Ved Akkord udbetales 70 Ør. pr. Time.

Overarbejde betales med 50 % til Kl. 9 og derefter med 100 %.

Overenskomstens Bestemmelser, som er meget omfattende fastslaar bl. a., at som Regler for Behandling af faglig Strid gælder den af Hovedorganisationen vedtagne Norm.

Overenskomsten er traadt i Kraft d. 16. April og varer til 1. April 1919.

Lønbevægelsen omfattede 6 Medlemmer.

Fornyede Overenskomster.

Slagteriarbejderne hos A/S De danske Vin- & Konservesfabrikker og A/S De forenede Konservesfabrikker.

Ved et Fællesmøde den 4. April angaaende Slagteriarbejderne paa ovennævnte 2 Virksomheder enedes man om at forlænge den for de paagældende Virksomheder gældende Overenskomst et Aar indtil 1. April 1919 paa følgende Vilkaar:

Mandlige Arbejdere:

Ugelønnen er 28 Kr. pr. Uge, hvilken Løn efter 4 Ugers Forløb stiger til 30 Kr. pr. Uge.

I Dyrtidstillæg gives der yderligere 10 Kr. pr. Uge.

Kvindelige Arbejdere:

Timelønnen for Kvinder er 30 Øre straks, hvilken Løn efter 4 Ugers Forløb forhøjes til 33 Øre.

I Dyrtidstillæg udbetales 10 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

Alle nuværende Dyrtidstillæg, saavel overenskomstmæssige som frivillige, bortfalder.

Overarbejde for de to første Timer betales med 65 pCt s Tillæg til Lønnen og for de følgende Timer 100 pCt. Søn- og Helligdagsarbejde betales indtil Kl. 12 med 65 pCt. efter den Tid med 100 pCt.

Bestaaende Akkorder erholder samme Dyrtidstillæg som oven for.

Den paa A/S De forenede Konservesfabrikker hidtil erlagte ekstra Betaling af 1 Time pr. Dag bortfalder. De paa denne Fabrik i April Maaned d. A. beskæftigede kvindelige Arbejdere erholder 1. Maj d. A. udbetalt 10 Kr. eller en forholdsmæssig Del heraf, saafremt de inden nævnte Tidspunkt afskediges af Fabrikken.

Ind- og Udmeldelser.

Som vi tidligere har meddelt blev det paa Dansk Typograf-Forbunds sidste Kongres vedtaget at lade foretage en Urafstemning om, hvorvidt Dansk Typograf-Forbund skulde forblive i eller udtræde af De samvirkende Fagforbund.

Kongressen havde med 99 Stemmer mod 56 Stemmer vedtaget at anbefale, at Forbundet vedblivende skulde tilhøre Landsorganisationen.

Ved den nu foretagne Afstemning har man med 1610 Stemmer mod 1508 Stemmer vedtaget at blive staaende i De samvirkende Fagforbund.

Der er saaledes ialt afgivet 3118 Stemmer.

Forbundets Medlemsantal var den 31. December 1917, 4412.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i April Maaned 1918.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bede man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et ?

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staa som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Maj 1918.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 2 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebo

F.E.BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 44 ✻ KØBENHAVN DEN 4. MAJ 1918 ✻ 14. AARGANG

INDHOLD: De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde. Lønbevægelser og Konflikter (Skibstømrerne i Stege og Marstal. Fornyede Overenskomster.

De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde.

Torsdag den 25. April 1918, Kl. 10 Form., aabnedes De samvirkende Fagforbunds ordinære Repræsentantskabsmøde i Forsamlingsbygningen paa Enghavevej i København. Med Forretningsudvalget havde 210 Repræsentanter givet Møde.

Dagsorden:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskabet.
3. Lønbevægelsen i 1919.
4. Valg af faglig Medarbejder.
5. Valg af Sekretær.
6. Grænseforhold.
7. Arbejderskolefonden.
8. Overflytningsreglerne.

Beretning om Virksomheden.

Formanden, Carl F. Madsen, aabnede Mødet og bød Velkommen og konstaterede Repræsentantskabsmødets lovlige Indvarsling. Foreslog, at der vælges 2 Dirigenter og 1 Hjælpesekretær.

Til Dirigenter valgtes *I. A. Hansen* og *Vilh. Nygaard*. Til Hjælpesekretær valgtes *Alfred Christiansen*.

I. A. Hansen overtog Dirigenthvervet og gav straks Ordet til

Formanden, som aflagde Beretningen om Virksomheden i det forløbne Aar:

Medlemsantallet. I det forløbne Aar har der været en livlig Tilgang til Organisationerne, idet Medlemsantallet er steget med *28,762* Medlemmer.

Medlemsantallet er nu oppe paa *179,284*, deraf er *150,508 Mænd* og *28,776 Kvinder*.

Blandt de *mandlige* Medlemmer har der været en *Fremgang af 22,813* og blandt de *kvindelige* Medlemmer en *Fremgang af 5949*.

Der har været en Tilgang af *208* Fagforeninger, saaledes at der nu ialt er *1674 Fagforeninger i 52 Forbund*, og desuden er tilsluttet 2 enkeltstaaende Foreninger.

Landarbejderforbundet er indtraadt i De samvirkende Fagforbund. Forbundets Medlemsantal var *den 31. December 1917 4,200 i 110 Afdelinger*. Medlemsantallet er nu mere end fordoblet. Optagelsen er sket i Overensstemmelse med Repræsentantskabets Beslutning, og efter at der var opnaaet fuldkommen Forstaaelse med Dansk Arbejdsmands Forbund om Grænseforholdene.

Barnevognsarbejdernes Fagforening er opløst og Medlemmerne overflyttede til deres respektive Organisationer.

Pottemagernes Forbund er indtraadt i *Keramisk Forbund*.

Deltagelse i Kongresser. Forretningsudvalget har været repræsenteret ved 17 Fagkongresser og ved 3 andre Kongresser her i Landet. *I Norge og Sverrig* ved Landsorganisationernes Kongresser.

Den *skandinaviske* Komité har holdt Møde i *Kristiania*, og *internationale faglige Møder* har været afholdt i *Stockholm* og i *Bern*.

Internationale Konferencer. Efter Indbydelse fra Det internationale faglige Sekretariat i Berlin blev der i Juni Maaned afholdt en international Konference i Stockholm, hvor-

til 9 Lande havde sendt Delegerede, men da der ingen Repræsentanter var for Landsorganisationerne i England, Frankrig, Italien og Nordamerika, blev det besluttet at indkalde til en *ny Konference* senere. Denne blev afholdt i Svejts i Oktober Maaned, og til denne var der fra 10 Landsorganisationer sendt 61 Repræsentanter.

Der var dog heller ikke denne Gang mødt Repræsentanter fra Ententelandene.

Til Behandling forelaa Spørgsmaal om Sekretariatets Flytning og Fagorganisationernes Fredsprogram.

Af forskellige Hensyn vedtog Konferencen at udsætte Afgørelsen af Spørgsmaalet om Sekretariatets Flytning til næste Konference.

Konferencen vedtog ligeledes et omfattende Fredsprogram, som det blev paalagt Organisationerne at forelægge Regeringerne i de forskellige Lande, og at foranledige disse til at arbejde for Kravenes Gennemførelse.

Dansk Arbejdskraft til Udlandet. Under Krigen har der til Stadighed været Agenter her i Landet for at hverve Arbejdskraft til de krigsførende Lande. For Tysklands Vedkommende var det Agenter fra »Deutsche Arbeiter Centrale«. Det lykkedes dem ogsaa Tid efter anden at formaa en Del Arbejdere til at rejse; men som Regel viste det sig, at Løfterne med Hensyn til Løn- og Arbejdsforhold slet ikke svarede til Virkeligheden, og Arbejderne er derfor ofte vendt skuffede hjem, efter at have oplevet alvorlige Vanskeligheder af forskellig Slags.

Der var imidlertid stadig — og navnlig efter at Arbejdsløsheden tog til herhjemme — en Del ledige Arbejdere, som ønskede at rejse til Udlandet, og da navnlig til Tyskland. Der blev derfor indledet Forhandling mellem De samvirkende Fagforbund og Ledelsen for den tyske faglige Landsorganisation. Tillige havde man Forbindelse med det af den tyske Regering oprettede »Kriegs-Arbeits-Amt«.

Ved disse Forhandlinger opnaaedes Tilsagn om, at »Deutsche Arbeiter-Centrale« skulde ophøre med at hverve Arbejdskraft i Danmark, og at det skulde overdrages de danske Fagorganisationer at anvise Arbejde til arbejdsløse Medlemmer, som ønskede at rejse til Tyskland. Paa overenskomstmæssig Maade sikredes der disse Arbejdere en Række Goder, saaledes bl. a.:

Fuld tarifmæssig Betaling og tarifmæssige Arbejdsforhold, hvor der er afsluttet faglig Overenskomst. Paa Steder, hvor der i Forvejen ingen Overenskomst findes, maa en saadan først afsluttes.

En Ugelønsandel af 30 Mark (til Hjemsendelse til Familien) skal udbetales efter dansk Valutakurs.

Organisationsretten sikres.

Arbejderne forsikres mod Ulykker af alle Slags, og de skal kunne forsyne sig med deres Fornødenheder her fra Landet, om de ønsker det.

Endvidere blev der truffet Bestemmelser om Rejsepas m. m. Rejseomkostningerne fra Hjemmet til Arbejdsstedet og Forplejningen undervejs samt Pasudgifterne afholdes af Arbejdsgiveren.

De tilsluttede Organisationer blev i Juni Maaned gjort bekendt med disse Forhandlinger ved et derom udsendt Cirkulære. Arbejdsanvisningen forestodes af Arbejdernes Fællesorganisation i København. Det var dog forholdsvis meget faa Arbejdere, som meldte sig, væsentligt Arbejdsmænd og Metalarbejdere, og denne Anvisning er nu helt ophørt.

Arbejdernes lokale Fællesorganisationer. Efter Opfordring fra Fællesorganisationerne i *Lolland-Falsters Stift* blev der den 16. December afholdt et Fællesmøde med Repræsentanter for Arbejdernes lokale Fællesorganisationer. Der var mødt *59 Delegerede* for ligesaa mange Byer.

Til Behandling forelaa Spørgsmaal om kooperative Foretagender, Kommunal Politik og Dyrtidsforanstaltninger, samt Arbejdsløshedskasseloven.

Et Ønske, om hurtig Indkaldelse af et nyt Møde, har ikke kunnet

opfyldes, fordi andet Arbejde 'har lagt fuldt Beslag paa Kræfterne.

Krav om Hjælp til Arbejdsløse. Forretningsudvalget sendte i April Maaned et Andragende til Indenrigsministeren om at vise Opmærksomhed overfor den truende Arbejdsløshed.

I Juni Maaned blev Anmodningen suppleret med en ny Henvendelse, bilagt med Oplysninger om Arbejdsløshedens Omfang.

Indenrigsministeriet udarbejdede et senere Forslag til Lov om forøget Understøttelse til Arbejdsløse, og dette blev til Lov den 27. Oktober. Loven er senere forbedret.

For Finansaaret 1917—18 stilles et Beløb af 2 Mill. Kr. og for Tiden fra 1. April til 30. Juni 1918 ligeledes et Beløb af 2 Mill. Kr. til Indenrigsministerens Raadighed til Anvendelse til overordentlige Statstilskud til Arbejdsløshedskasserne. Disse Tilskud ydes efter Indstilling fra Arbejdsløshedsnævnet i hvert enkelt Tilfælde.

For de Arbejdsløshedskassemedlemmer, for hvis Vedkommende Ventetiden bortfalder i Henhold til denne Lovs § 1, yder Statskassen endvidere til den paagældende Arbejdsløshedskasse et Indskud, svarende til Medlemsbidraget plus offentligt Tilskud for de Maaneder, der bortfalder af Ventetiden.

Den Understøttelse, der nu gives de arbejdsløse udover det vedtægtsmæssige, er ganske god, og naar det er lykkedes at naa saa langt frem, skyldes dette først og fremmest alle de gode medvirkende Kræfter indenfor det socialdemokratiske Arbejderparti.

Arbejdsløsheden. Arbejdsløsheden har, som det var at forudse, taget et mægtigt Omfang. Paa et Tidspunkt var der ca. 50,000 Medlemmer uden Beskæftigelse. Der har paa forskellig Maade været arbejdet paa at faa Arbejder i Gang, og det er ogsaa lykkedes i nogen Grad. Arbejdsløsheden har da ogsaa vist en glædelig Nedgang, og saa snart det lykkes at faa Konflikten mellem Jord- og Betonarbejderne og Entreprenørerne bilagt, vil de Arbejdsløses Antal dale meget stærkt; thi her i København er der planlagt meget Jord- og Betonarbejde samt Byggearbejde,

Den faste Voldgiftsret. For Den faste Voldgiftsret har der i Kalenderaaret været indbragt 34 Sager.

I mange Tilfælde har Arbejdsgiverne klaget over uvarslede Arbejdsstandsninger, og det er ogsaa lykkedes Arbejdsgiverne at faa 7 Organisationer idømt Bod paa *ialt 40,800 Kr.* Deraf falder dog de 32,000 Kr. paa Skibsværftsarbejderne.

I Sagsomkostninger har Arbejdernes Organisationer maattet betale 2300 Kr.

De mange ulovlige Arbejdsstandsninger maa sikkert i høj Grad tilskrives Paavirkning fra syndikalistisk Side. Medlemmerne maa vel af disse Kendelser have faaet den dyrtkøbte Erfaring, at man ikke gennem »direkte Aktion« kan sætte sig ud over indgaaede Overenskomster med Arbejdsgiverne om Løn- og Arbejdsforhold; thi disse er beskyttede ved Loven om Den faste Voldgiftsret paa samme Maade som Kontrakter om andre Forhold er beskyttede ved de borgerlige Domstole. Vil Arbejderne derfor ind paa andre Baner end de hidtil fulgte, maa de først fri sig for alt, hvad der hedder Overenskomster med Arbejdsgiverne. Ethvert Forsøg fra Arbejdernes Side paa at bryde de lovligt indgaaede og vedtagne kollektive Aftaler vil uvægerligt faa samme Skæbne som den, der overgik Skibsværfterne. En ødelagt Organisation og Forfølgelse mod de enkelte Medlemmer, dette er de Resultater, Læren om den »direkte Aktion« har at opvise.

De kollektive Aftaler om Løn- og Arbejdsvilkaar hviler imidlertid paa et historisk Grundlag, og deres Hensigt er at tilvejebringe ordnede Arbejdsforhold, saaledes at Arbejderne i Overenskomstperioden er sikret de aftalte Løn- og Arbejdsvilkaar,

og paa dette Grundlag bør vi arbejde videre.

Lønbevægelsen. I Henhold til den paa Repræsentantskabsmødet i September 1917 vedtagne Beslutning har der i alle Fag været forhandlet om en Forlængelse af de bestaaende Overenskomster imod et Dyrtidstillæg, og det er i det store og hele lykkedes at naa til Forstaaelse.

I flere Tilfælde har det dog været nødvendigt at varsle Arbejdsstandsning, og i enkelte Tilfælde er Arbejdet ogsaa blevet nedlagt.

Barbersvendene i Provinserne har saaledes nedlagt Arbejdet i 6 Byer. I de øvrige Byer er der foretaget Lock-out, og den Kamp føres endnu.

Stenhuggersvendene i København har ligeledes set sig nødsaget til at nedlægge Arbejdet, men det er dog atter genoptaget, efter at Forligsmanden havde mæglet i Striden.

Jord- og Betonarbejdernes Overenskomst udløb 1. April 1918, men endnu er det ikke lykkedes at naa til Enighed om nye Løn- og Arbejdsvilkaar.

Fagforeningen havde paa en Generalforsamling taget en Beslutning om, at Medlemmerne skulde søge gennemført en Løn af 1 Kr. i Timen og 33 pCt. til Akkorderne. Da Kravene gav Anledning til nogle uvarslede Arbejdsstandsninger, klagede Arbejdsgiverforeningen til Den faste Voldgiftsret, og i en foreløbig Kendelse har Retten udtalt, at den tagne Beslutning er ulovlig.

Forligsmanden har forøvrigt indkaldt Parterne til Møde, for derved at forsøge at faa tilvejebragt ordnede Tilstande i Faget.

Egentlig var det jo Hensigten, at Parterne under Forhandlingerne om en Forlængelse af Overenskomsten selv skulde have talt sig til Rette, men det er gaaet anderledes; thi i de fleste Sager har Hovedorganisationernes Bistand været paakrævet.

Med Hensyn til de opnaaede Resultater da er de vel ikke helt ringe, men Dækning for Dyrtiden giver de dog ikke, men det Offentlige bærer og bør ogsaa bære sin Del af Byrderne ved Dyrtiden.

Det forløbne Aar har paa mange Maader været et for Arbejderne vanskeligt Aar. Dyrtid, Arbejdsløshed og Ernæringsvanskeligheder har de haft at kæmpe mod, men takket være vore gode Organisationer og vor store Indflydelse i Stat og Kommune, er der dog tilvejebragt taalelige Tilstande for dem.

Hvad Fremtiden vil bringe for Land og Folk, er der ingen, der kan vide, thi den er som en lukket Bog, men naar blot vi kan være fri for alt for megen indbyrdes Kiv, og vore Organisationer vedblivende vil styrke sig og arbejde i Samdrægtighed, saa overvinder vi ogsaa nok alle Vanskeligheder, som Fremtiden bærer i sit Skød.

Diskussion.

Cigarmager *Hans Hansen* erindrede om den Resolution, som blev vedtaget paa Generalforsamlingen i 1913, hvori det vedtoges at bekæmpe Syndikalisterne paa enhver Maade. Hvorledes har man efterlevet denne Resolution. Den faglige Medarbejder bør i »Social-Demokraten« imødegaa deres løgnagtige Angreb, og han haabede, at den nye faglige Medarbejder vilde tage kraftigere fat paa dette Omraade.

Elektriker *Vald. Jensen* omtalte Septemberforliget og mente, at Tiden maaske var inde til, at vi snart fik dette Forlig revideret og troede det vilde være heldigt at nedsætte et Udvalg til at tage denne Opgave op og stillede Forslag herom.

Barber *H. M. Christensen* omtalte Barberernes Kamp i Provinserne og det Krav Mestrene havde stillet om, at Forbundet i al Almindelighed ikke maatte levere Arbejdskraft til kooperative Barberstuer og ikke alene — som Formanden havde omtalt — Kravet om Ophævelse af Forbundets Stue i Aarhus.

Formanden erkendte, at H. Hansen maaske havde Ret, at der var taget for blidt paa Syndikalisterne, men at polimisere med »Solidaritet« var dog vist at gøre dette Blad mere interessant end det havde Krav paa at være.

Angaaende Revisionen af Septem-

berforliget, da har der tidligere paa Generalforsamlinger været Spørgsmaal fremme herom, men disse vedtog ikke at tage fat paa denne Opgave og man kunde derfor heller ikke nu anbefale at nedsætte noget Udvalg.

Vald. Jensen anbefalede paany at nedsætte et Udvalg og stillede følgende *Resolution:*

»Det foreslaas, at der nedsættes et Udvalg til at revidere Septemberforligets Bestemmelser, og det anbefales de tilsluttede Organisationer at indsende Forslag hertil. Eventuelle Forslag til Ændringer forelægges ved næste Repræsentantskabsmøde.«

Kasserer *Svendsen* mente, at alle var enige om, at Septemberforligets Bestemmelser ikke var ideelle for os Arbejdere, men han mente ikke, at Tiden var inde til nu under Krigen at tage en Kamp med Arbejdsgiverne om denne Sag.

Der vil i den nærmeste Fremtid rejse sig et Spørgsmaal, nemlig Arbejdstidens Forkortelse, som man fra Organisationernes Side maa sætte al Kraft ind paa.

Peder Hedebol mente, det var en uriglig Baggrund, Vald. Jensen havde rejst dette Spørgsmaal paa, nemlig paa Grundlag af de i Aarets Løb faldne Voldgiftskendelser; thi her er der i de enkelte Sager Forhold, som havde givet Basis for Domme, og med sit Kendskab til de enkelte Voldgiftssager kunde han rolig sige, at de enkelte Kendelser ikke vilde have været stort anderledes, selv om vi ikke havde haft Septemberforliget. Anbefalede Vald. Jensen at tage sit Forslag tilbage.

Formanden sluttede sig til Svendsens og Hedebols Udtalelser og anbefalede Repræsentantskabet at forkaste Forslaget, dersom Jensen ikke vilde tage det tilbage.

Vald. Jensen mente, at selv en Afstemning, hvorigennem Forslaget blev forkastet, havde sin Betydning udadtil.

Svendsen beklagede, at Jensen ikke kunde indse, at en Afstemning om dette Spørgsmaal kunde misbruges udadtil, og hertil var der dog ingen Grund til at bidrage, saa meget mere som vi i det store og hele var enige i Synet paa Septemberforliget.

Dirigenten *J. A. Hansen* mente, at det stillede Forslag var i Modstrid med vor Forretningsorden, da et saa omfattende Forslag maatte være stillet med den i Loven satte Frist og mente iøvrigt, at denne Sag retteligst burde forelægges for en Generalforsamling.

Cigarmager *Chr. Jensen* tog ligeledes bestemt Afstand fra det af Vald. Jensen stillede Forslag, da vi jo ikke er i Stand til paa nærværende Tidspunkt midt under Verdenskrigen og Arbejdsløsheden at gennemtvinge virkelige Ændringer i Septemberforliget. Anbefalede Jensen at tage Forslaget tilbage.

Vald. Jensen kunde ikke tage Forslaget tilbage, da det var i Overensstemmelse med en Vedtagelse, som toges paa hans Forbunds Kongres.

Formanden var af den Anskuelse, at Forslaget i Henhold til Forretningsordenen ikke kunde vedtages her.

Med alle Stemmer mod 4 vedtoges det at gaa over til den næste Sag paa Dagsordenen uden Afstemning over den af Vald. Jensen stillede Resolution.

Derefter vedtoges den aflagte Beretning enstemmigt.

Dagsordenens Punkt 2.
Regnskabet.

Det fremlagte Aarsregnskab god kendtes.

Dagsordenens Punkt 3.
Lønbevægelsen 1919.

Formanden omtalte Lønbevægelsen som ligger for i 1919, men mente, det vilde være umuligt nu at tage nogen Beslutning; hvorimod han vilde foreslaa, at vi i September holdt et nyt Repræsentantskabsmøde for at tage Stilling til den da foreliggende Situation.

Bygningssnedker *Carl Rasmussen* anbefalede, at dette Repræsentantskabsmøde blev afholdt saa tidligt

som muligt, da Medlemmerne jo allerede nu ventede sig en ny Forhøjelse af Arbejdsfortjenesten.

Det vedtoges enstemmigt at afholde et nyt Repræsentantskabsmøde først i September Maaned d. A.

Der holdtes derpaa Pause.

Mødet genoptoges Kl. 2.

Dirigent *Vilh. Nygaard.*

Dagsordenens Punkt 4 og 5
Valg af faglig Medarbejder og af Sekretær

behandledes under et.

Formanden redegjorde for den Udvikling, der var foregaaet med Hensyn til det faglige Stof, som blev leveret til Bladet »Social-Demokraten« og den Ordning, der deraf var fulgt, at Formanden for De samvirkende Fagforbund fik den største Del af sin Løn af Bladet. I 1911 blev der ansat en særlig faglig Medarbejder, Carl Gran, som fik hele sin Løn af Bladet.

Udviklingen har nu ført med sig, at med alle de Møder, vi skal deltage i, maa det anses for mest formaalstjenligt, at der, efter at den hidtidige faglige Medarbejder, Georg Ursin, er bleven Redaktionssekretær ved Bladet, træffes en ny Ordning, saaledes at den faglige Medarbejder som hidtil lønnes af Bladet, men at Formanden helt og fuldt aflønnes af De samvirkende Fagforbund. Forretningsudvalget har foreslaaet Bladets Kontrolkomité denne Ordning, som ogsaa er tiltraadt, ligesom denne har godkendt, at Peder Hedebol bliver faglig Medarbejder under Forudsætning af, at Repræsentantskabsmødet vælger ham til denne Plads.

Til Sekretær-Posten har Glasarbejderforbundet indstillet sin Forretningsfører C. J. Olsen.

Forretningsudvalget har ogsaa set sig om efter en Mand til denne Plads, efter at Sekretær Chr. Sørensen fra Dansk Arbejdsmandsforbund har meddelt, at han ikke denne Gang ønskede at stille sig, og Tobaksarbejderforbundets Formand, Hr. Alfred Christiansen havde indvilliget i at overtage denne Stilling Forretningsudvalget kan paa det bedste anbefale ham til denne Post.

Cigarmager *Hans Hansen* anbefalede paa det varmeste at vælge Alfred Christiansen som fuldt ud værdig til denne Plads.

Til faglig Medarbejder valgtes enstemmigt Peder Hedebol.

Til Sekretær valgtes enstemmigt Alfred Christiansen.

Dagsordenens Punkt 6.
Grænseforhold. — Elektrikere og Smede.

Formanden meddelte, at der var opstaaet en Tvist mellem Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Dansk Elektrikerforbund og oplæste en Skrivelse, i hvilken Elektrikerforbundet forlangte Sagen behandlet paa Repræsentantskabsmødet.

Chr. Petersen, Formand for Dansk Elektrikerforbund, redegjorde for Striden. Hos Burmeister & Wain arbejder saavel Smede som Elektrikere, og Forbundet havde da forlangt, at Maskinarbejdere, som er beskæftiget i den elektriske Afdeling overflyttes til Elektrikerforbundet. En Maskinarbejder, som var overflyttet til Elektrikerforbundet havde Maskinarbejderne forlangt afskediget, og vilde ellers forlade Arbejdet, og han var ogsaa afskediget.

Nu forlangte Elektrikerne ham genantaget eller Maskinarbejderne afskediget, og da Fordringen ikke blev imødekommet, forlod Elektrikerne Arbejdet. Chr. Petersen bebrejdede Smedenes Forbund for den Maade, hvorpaa de havde taget denne Sag og ønskede, at Repræsentantskabet dømte i Sagen. Taleren omtalte derefter den Diskussion, som var ført i de to Forbunds Fagblade. Protesterede imod, at Smedenes Fagblad havde slaaet Elektrikerforbundets Ledelse i Hartkorn med Syndikalisterne. Belyste ved forskellige Eksempler, hvor uheldigt Forholdet havde udviklet sig mellem de to Forbund. Det, der er Kærnen i Sagen, er, om det er rigtig, at en Organisation forsyner en Arbejdsplads med Arbejdskraft, naar en anden

Organisation ligger i Strid med vedkommende Virksomhed.

Johannes Hansen, Formand for Smedeforbundets Afdeling I: Vi har i denne Sag ikke begaaet nogen Fejl. Det havde været Elektrikernes Pligt at søge os for at faa det paagældende Forhold ordnet.

Vi har kun rettet os efter de Aftaler, der er truffet mellem Organisationerne. Det omtalte Arbejde er nærmest Smedearbejde. Der er truffet den Aftale, at der ikke skulde finde Overflytninger Sted, og det er ogsaa gaaet nogenlunde, indtil den sidste Overenskomst blev afsluttet. Den Forskel, der er mellem disse to Overenskomster, bevirker, at Smedene faar større Andel i Overskudet end Elektrikerne Det er ikke forlangt, at den paagældende Mand skulde fiernes fra Arbejdspladsen, man havde kun forlangt en Undskyldning af ham, men dette blev nægtet og man forlangte ham da fjernet. Belyste derefter i Enkeltheder Striden, set fra Talerens Synspunkt. Omtalte de Bestræbelser, der var gjort for at forlige de to Parter, uden at dette dog var lykkedes. Man forlanger af mig, at jeg skal hjælpe Elektrikerne med at bekrige vore Medlemmer, dette kan jeg ikke være med til. Naar Firmaet forlanger Arbejdskraft, kan vi dog ikke nægte at sende Arbejdskraft, da vore Medlemmer har fuld Ret til at tage dette Arbejde. Kritiserede, at Elektrikerforbundet havde givet en fuldstændig fejlagtig Fremstilling i deres Fagblad, og havde omdelt dette alle mulige Steder. Man fik Indtrykket af, at det var Smedeforbundets Ledelse, der skal rammes.

Vor Bestyrelse har igen behandlet Sagen, og har besluttet at klage til Fællesorganisationen, vi kan ikke vedblivende finde os i at blive behandlet paa denne Maade.

Mente, at Sagen kunde paadømmes af en Voldgift.

Formanden beklagede den Maade, hvorpaa denne Sag var behandlet, og maatte protestere mod at Elektrikerforbundet havde uddelt et Skrift om Sagen paa Gader og Stræder. Det havde hidtil været god Skik at holde saadanne Stridigheder indenfor vore egne Døre og den Skik bør vi bevare i Fremtiden.

Omtalte de Møder, der var afholdt med De samvirkende Fagforbund for at faa Striden bilagt, og oplæste Referatet fra et af disse Møder. Mente, at det, der var Resultatet af dette Møde, ikke var gennemført. Indre Stridigheder maa afgøres indenfor Organisationerne og ikke behandles paa den Maade, som Elektrikerne har gjort. Det vil være umuligt for Repræsentantskabet at faa fuld Klarhed i Sagen, og vi bør derfor nu, efter at en Taler fra hver Side har belyst denne, nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvoraf hver af Parterne vælger 2 og De samvirkende Fagforbund 1, og for dettes Afgørelse maa begge Parter bøie sig.

Smed Sørensen: Der har altid været Gnidninger mellem Elektrikerne og Smedene. Belyste nærmere, hvorledes Arbejdet formede sig paa Arbejdspladserne. Vi har intet imod, at Elektrikerne udfører Arbejdet; men vi protesterer mod, at Elektrikerne har Eneret derpaa. Undrede sig over den Støtte, Elektrikerforbundet ydede en Mand som Zanger. Opgaven for Elektrikerne er at lave Propaganda blandt Syndikalisterne.

Vald. Jensen, Elektriker: Det er Smedene, der ikke har villet rette sig efter en Henstilling, der er kommet fra De samvirkende Fagforbund.

Det er en Strid mellem Organisationernes Medlemmer og ikke mellem Organisationerne. Hvis vi tager Konsekvensen af Smedenes Standpunkt, kan vi komme i den Situation, at denne Organisations Medlemmer kan arbejde, naar vi ligger i Konflikt.

J. A. Hansen, Formd. for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, erindrede om, hvad der skete i 1911, da der var en Elektrikerkonflikt, som berørte Firmaet Burmeister & Wain. Flertallet af de Arbejdere, der var beskæftigede som Elektri-

kere, var Maskinarbejdere. Vi var dog villige til at etablere Sympatistrejke, hvis denne kunde etableres lovmæssig.

Dette ønskede Elektrikerne dog ikke. Belyste nærmere, hvad der da var sket. Man beskyldte Smedene for Skruebrækkeri. I Anledning af Striden afholdtes et Møde mellem Parterne paa De samvirkende Fagforbunds Kontor, og Taleren havde da forelagt et Forslag til Erklæring, som kunde have endt Striden. Beklagede, at den refererede Strid ikke var blevet begrænset til Arbejdspladsen, hvor den rettelig hørte hjemme.

Chr. Petersen replicerede til de fra Smedenes Side fremsatte Udtalelser, og imødegik særlig J. A. Hansen.

Johs. Hansen: Naar Chr. Petersen paastaar, at det Gensvar, jeg har givet, er et Falsum, er dette ganske forkert, og Chr. Petersen skylder Beviset derfor.

Esberg, Elektriker, fastholdt Rigtigheden af de af hans Kolleger fremsatte Udtalelser. Omtalte nærmere den Generalforsamling i Afdeling 1, hvor Elektrikerforbundets Repræsentanter var tilstede. Kunde ikke indse, at en Voldgift kunde afgøre Sagen.

V. Walther: Havde Elektrikerne taget praktisk paa den paagældende Sag, vilde der ingen Strid have været.

Dermed sluttede Debatten.

Der var stillet følgende Forslag til Resolution fra Dansk Elektrikerforbund:

»Repræsentantskabet er enig om, at det er i høj Grad forkasteligt, at den ene Organisation sender Arbejdere til en Arbejdsplads, hvor der i Forvejen er Konflikt med en anden Organisations Medlemmer, og man henstiller til Smedeforbundet, at de følger den Vedtagelse som blev Resultatet af Mødet i De samvirkende Fagforbund den 7. Marts og hvori man enedes ved en fælles Henvendelse til Værftets Ledelse at søge de afskedigede Elektrikere genantagne, og man i Fællesskab søger udarbejdet Regler for fremtidigt Samarbejde.«

Forretningsudvalget havde fremsat følgende Resolution:

»Repræsentantskabet udtaler, at den foreliggende Sag ikke egner sig til Afgørelse ved en Afstemning i en saa stor Forsamling, men vedtager at henvise den til endelig Afgørelse ved et Udvalg paa 5 Medlemmer. Til dette vælger hver af de to Parter to Medlemmer udenfor deres eget Fag, medens Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund udpeger det femte Udvalgsmedlem.«

Denne Resolution vedtoges med alle Stemmer mod 2. Dermed bortfalder den af Elektrikerforbundet stillede Resolution.

Kommunalt Arbejderforbund og Belysningsarbejdernes Forbund.

Formanden, Carl F. Madsen, refererede en Strid, som var opstaaet mellem Kommunalt Arbejderforbund og Belysningsarbejdernes Forbund, over at sidstnævnte Forbund har optaget nogle Medlemmer, der hidtil har staaet i Kommunalt Arbejderforbund.

Sagen har gentagne Gange været til Behandling i Forretningsudvalget, som har ment at maatte give Kommunalt Arbejderforbund Ret, men det er dog ikke hidtil lykkedes at bringe denne Strid ud af Verden. Parterne er imidlertid i Dag enedes om at afgøre Sagen paa følgende Maade:

»Parterne er enige om, at Diskussion om Striden mellem Belysningsarbejderne og Kommunalt Arbejderforbund kan undgaas paa Grundlag af, at der her rettes en Henstilling til Parterne om at lade et mindre Voldgiftsudvalg, bestaaende af tre Mand, hvoraf hver af Parterne vælger en og De samvirkende Fagforbund vælger den tredie, afgøre den Strid, der af Parterne er indanket for De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund, nemlig hvor de budgetmæssig lønnede Tjenestemænd skal staa organiserede og om Belysningsarbejderne har været berettigede til at optage de omstridte Maalerkontrollører.«

Resolutionen vedtoges enstemmigt uden Debat.

Dagsordenens Punkt 7.
Arbejderskolefonden.

Formanden oplyste at Dansk Arbejdsmands Forbund havde nægtet fortsat at indbetale Bidrag til Arbejderskolefonden, og Tekstilarbejderforbundet havde ønsket Sagen behandlet paa Repræsentantskabsmødet.

Væver J. J. Møller meddelte, at naar hans Organisation havde ønsket Sagen behandlet paa Repræsentantskabsmødet, var det fordi man havde set, at ikke alle Organisationer havde rettet sig efter Generalforsamlingens Beslutning.

Formanden oplyste at Generalforsamlingens Beslutning ikke paalagde Organisationerne at betale disse Bidrag, men det var en Henstilling, som han ganske vist mente forpligtigede Organisationerne moralsk.

Formanden mente iøvrigt ikke at Repræsentantskabsmødet kunde forandre Generalforsamlingens Beslutning, men vi maatte saa lade Sagen hvile til den kommende Generalforsamling.

Sagen afsluttedes med at de faldne Udtalelser toges til Efterretning.

Dagsordenens Punkt 8.
Overflytningsreglerne.

Væver Scheel, Odense, omtalte de Vanskeligheder, som var opstaaet under den herskende store Arbejdsløshed, hvor en Del faglærte Arbejdere, bl. a. hans Forbunds Medlemmer paatog sig Arbejdsmandsarbejde, bl. a. ved Tørvearbejde, og som Følge deraf forlangtes overført til Dansk Arbejdsmands Forbund. Han henstillede, at man midlertidig suspenderede Overflytningsreglerne og henstiller lil Arbejdsløshedsinspektoratet at gøre det samme.

Slagter Hartmann mente ikke, at dette Spørgsmaal kunde løses her, men maatte løses ved Forhandling mellem de interesserede Forbund.

Smed A. Johansen erindrede om, at der ved Overflytning skulde gaa 13 Uger inden et Medlem helt overgik til den nye Organisation og tabte sine Rettigheder i sin hidtilværende Organisation.

Dersom der sker en Henvendelse til Arbejdsløshedsnævnet vil Sagen selvfølgelig blive behandlet paa indgaaende Maade.

Væver Møller mente det var paakrævet, at der skete en Ændring i de bestaaende Forhold, for at ikke nogle Medlemmer skulde miste deres gamle vel erhvervede Rettigheder. Taleren henstillede, at man til Nævnet rettede en Opfordring om at Overflytningsreglerne midlertidig ændredes, saa de kom til at passe bedre paa de nuværende unormale Forhold.

Arbejdsmand Drejer forstod saa udmærket de Vanskeligheder der bl. a raadede indenfor Tekstilarbejderforbundet, men man maatte ikke glemme, at dette Fag ikke var det eneste som havde stor Arbejdsløshed, og Dansk Arbejdsmands Forbund vilde i det væsentligste blive det, der skulde give Afkald paa Tilflytningen, men vi maa ikke glemme, at der, navnlig i Tørveindustrien, stadig forhandles med Arbejdsgiverne om Lønvilkaarene, og det vilde volde hans Forbund store Vanskeligheder at skulle forhandle for Folk som tilhørte alle mulige andre Organisationer.

Taleren mente ligesom Hartmann, at denne Sag maatte ordnes ved Forhandling mellem de interesserede Organisationer, og kunde »Nævnet« saa lette Reglerne for saadanne Medlemmers Tilbagevenden til deres gamle Organisation, saa vilde man naa til det tilsigtede Resultat.

Dirigenten, Vilh. Nygaard, henstillede, at denne Sag henvistes til Forhandling mellem Forretningsudvalget og de paagældende Organisationer.

Arbejdsmand Poulsen gjorde opmærksom paa, at der i den Branche han tilhørte ogsaa var Arbejdsløse, som maatte søge over i andre Brancher, og der krævede man deres Overmeldelse, og saa maatte de ogsaa kræve det af andre Organisationers Arbejdere.

Den af Dirigenten foreslaaede Fremgangsmaade vedtoges.

Mødet hævet Kl. 5½.

Lønbevægelser og Konflikter.

Skibstømrerne i Stege. Mellem Dansk Skibstømrerforbund og Brødrene Vennikes Skibs- og Baadebyggeri i Stege er under 12. April d. A. indgaaet en Overenskomst, gældende fra 1. April d. A.

Timelønnen er 60 Øre. For Nyudlærte det første Aar 55 Øre og det andet Aar 58 Øre pr. Time.

Der ydes et Dyrtidstillæg af 15 Øre pr. Time for Timelønsarbejde og som Forskud paa Akkord.

De Skibstømrere, som holder sig selv med Værktøj, erholder en Godtgørelse af 3 Øre pr. Time.

Arbejdstiden er fra 7½—10 Timer daglig efter de forskellige Aarstider.

De mellem Forbundet og Sammenslutningen af Arbejdsgivere i Jern- og Metalindustrien afsluttede Regler for Behandling af faglig Strid indføres samt »Fælles Værkstedsregler«.

For nyt Arbejde indføres den med Nakskov Skibsværfts Træskibs-Afdeling afsluttede Overenskomst af 20. Marts 1917.

For Vandbygningsarbejde i og ud over Vandet betales 85 Øre pr. Time.

Skibstømrerne i Marstal. Med Skibsbygmestrene i Marstal er under 24. Februar indgaaet en Overenskomst, gældende fra 1. Marts d. A. til 1ste Marts 1919.

Timelønnen for Skibstømrere, som har arbejdet ved Faget i 5 Aar er 65 Øre plus 15 Øre i Dyrtidstillæg For Ungsvende betales det første Aar efter udstaaet 4 Aars Læretid 60 Øre pr. Time plus 15 Øre i Dyrtidstillæg. Over-, Søn- og Helligdagsarbejde betales med et Tillæg af 50 % plus Dyrtidstillæg. For Natarbejde betales et Tillæg af 100 % plus Dyrtidstillæg. Arbejdstiden om Sommeren er 10 Timer daglig, den øvrige Del af Aaret retter den sig efter Aarstiden. Der indføres Norm for Regler for Behandling af faglig Strid.

Fornyede Overenskomster.

Skibstømrerne i Kertemlnde.

Under 25. Februar er med Skibsbygmestrene i Kerteminde indgaaet en Overenskomst, gældende fra 1ste Marts d. A.

Timelønnen er det første Aar efter endt Læretid: For Skibstømrere 70 Øre, det andet Aar 75 Øre og det tredie Aar 80 Øre. For Hustømrerne henholdsvis 65, 70 og 80 Øre.

Der skal endvidere udarbejdes en Akkordprisliste; indtil dette er sket fastsættes hver enkelt Akkord ved fri Forhandling mellem Mestre og Svende, men Timelønnen garanteres. Over-, Søn-, Helligdags- og Natarbejde betales med et Tillæg af henholdsvis 50 og 100 %.

Bolværks- og Vandbygningsarbejde betales med et Tillæg af 25 %.

Arbejdstiden er om Sommeren 10 Timer, den øvrige Tid af Aaret retter den sig efter Forholdene.

Kvinderne paa A/S Søborghus Papfabrik.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 15. April d. A. blev der mellem Kvindeligt Arbejderforbund og A/S Søborghus Papfabrik indgaaet en Overenskomst vedrørende de paa Fabriken beskæftigede Kvinder.

Arbejdstiden fastsattes til 10 Timer daglig.

Begyndelseslønnen for Kvinder ved almindeligt Arbejde fastsattes til 13 Kr. pr. Uge de første 3 Maaneder; derefter 15 Kr. pr. Uge.

Lønnen for Sorterersker for gl. Papir er de første 3 Maaneder 15 Kr. 50 Øre pr. Uge; derefter 17 Kr. 50 Øre pr. Uge.

Nuværende højere Lønninger maa ikke nedsættes.

Overarbejde betales de første 3 Timer med et Tillæg af 50 %, derefter med 100 %. Søn- og Helligdagsarbejde indtil Kl. 2 Eftermiddag betales med et Tillæg af 50 %, derefter med 100 %.

Der ydes til alle Arbejdersker et ugentligt Dyrtidstillæg af 4 Kr.

Der indføres »Norm for Regler for Behandling af faglig Strid«.

F.E. BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 45 ❋ KØBENHAVN DEN 11. MAJ 1918 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Hjælp til Familieforsørgere. Lærlinge-Kongres. Lønbevægelser og Konflikter (Gartnere og Arbejdsmænd i sjællandske Planteskoler. Kurvemagerne). Fornyede Overenskomster.

Hjælp til Familieforsørgere, som faar anvist udenbys Arbejde.

I Betænkningen over Forslag til midlertidig Lov angaaende overordentlig Hjælp til arbejdsløse, gøres opmærksom paa, at Udvalget har beskæftiget sig med Spørgsmaalet om en Maade, hvorpaa der kunde ydes særlig Hjælp — derunder Huslejehjælp — til Arbejdere, der er Familieforsørgere, og som faar anvist et udenbys Arbejde og derfor maa skaffe sig Kost og Logi udenfor den Kommune, hvor deres Familie har Ophold. Der har derom været fremsat Forslag om at lade Understøttelsen udgaa fra Arbejdsløshedskasserne, og et andet Forslag gik ud paa, at Hjælpekasserne skulde udbetale Hjælpen. Indenrigsministeren og Udvalgets Medlemmer var enige om, at Hjælp i saadanne Tilfælde kunde være betimelig, hvor der var særlige Forhold til Stede, men man har dog ikke ment at burde lovfæste Tanken.

Indenrigsministeren har efter Lovens Vedtagelse forhandlet med Inspektoratet for de statsanerkendte Arbejdsløshedskasser og Direktoratet for Centralarbejdsanvisningskontoret for at søge tilvejebragt en almindelig Ordning af dette Spørgsmaal. Der er ligeledes forhandlet med *Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg af 1917*, og dette Udvalg har paataget sig den Opgave at bringe Sagen til Udførelse og har udarbejdet følgende

Regler for Tildeling af Understøttelser til arbejdsløse Familieforsørgere, der faar Arbejde saa langt fra deres Hjem, at de maa forskaffe sig Kost og Logi udenfor Hjemmet.

(Godkendt af Indenrigsministeriet den 13. Marts 1918).

§ 1.

Naar en arbejdsløs Familieforsørger faar anvist Arbejde paa et andet Sted end der, hvor han og hans Familie bor, kan der efter Indstilling af et kommunalt Arbejdsanvisningskontor eller en anerkendt Arbejdsløshedskasse af Statskassen ydes den paagældende en Understøttelse til Bestridelse af den *Merudgift*, som han maa udrede, fordi han maa skaffe sig Kost og Logi udenfor sit Hjem, hvilken Understøttelse som Regel ikke vil kunne overstige 2 Kr. pr. Dag.

Saadan Understøttelse kan kun ydes, naar der for det paagældende Arbejde ydes en Arbejdsløn, der ikke ligger under den for saadant Arbejde sædvanlige (tarifmæssige), idet det i alle Tilfælde maa iagttages, at Understøttelsen ikke bør ydes, hvor den maa antages at kunne virke til at trykke Arbejdslønnen ned.

Om Understøttelse skal ydes, og i bekræftende Fald med hvilke Beløb, bestemmes i hvert enkelt Tilfælde af Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg af 1917.

§ 2.

Indstillingen til Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg af 1917 om Ydelse af Understøttelse skrives paa et af Udvalget udfærdiget Skema og indsendes af vedkommende Arbejdsanvisningskontor eller Arbejdsløshedskasse til henholdsvis Arbejds-

anvisningsdirektøren eller Arbejdsløshedsinspektøren, der med sin Erklæring videresender Indstillingen til Udvalget.

Hvor det er af Betydning at faa Understøttelsesspørgsmaalet afgjort omgaaende, kan Kontoret eller Kassen mundtlig (telefonisk) gøre Indstilling til Arbejdsanvisningsdirektøren eller Arbejdsløshedsinspektøren, idet der mundtlig gives de fornødne Oplysninger til Besvarelse af de i Skemaet stillede Spørgsmaal, men Kontoret eller Kassen maa da uopholdelig eftersende Skemaet i udfyldt Stand.

Ligeledes kan Arbejdsanvisningsdirektøren eller Arbejdsløshedsinspektøren mundtlig (telefonisk) lade Indstillingen gaa videre til Arbejdsudvalget mod snarest muligt at eftersende den skriftlige Indstilling.

§ 3.

Naar Arbejdsudvalget har bevilget en Understøttelse, træffer Udvalget Foranstaltning til, at Understøttelsen — saa vidt muligt gennem vedkommende Arbejdsgiver — udbetales den paagældende, ligesom Udvalget drager Omsorg for, at der føres fornøden Kontrol med den understøttede, jfr. § 4.

§ 4.

Understøttelsen bortfalder:

1. Naar den paagældende ophører med Arbejdet,

2. Naar Familien flytter til ham paa det Sted, hvor han arbejder.

3. Naar Udvalget skønner, at der ikke er tilstrækkelig Grund til at vedblive med at yde Understøttelse, f. Eks. fordi Arbejdet paa det paagældende Sted antager en saadan varig Karakter, at det maa anses for mest naturligt, at Familien flytter dertil, og Forholdene iøvrigt muliggør en saadan Flytning.

Oplyses det paa behørig Maade, at den paagældende Familieforsørger ikke efter Evne underholder sin Familie, kan Udvalget træffe Bestemmelse om, at Understøttelsen ikke skal udbetales til ham selv, men til Familien.

Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg af 1917
P. U. V.
H. VEDEL.

I Tilslutning hertil har Arbejdsløshedsinspektoratet udsendt et saalydende

Cirkulære til Hovedledelserne for de anerkendte Arbejdsløshedskasser i Danmark.

Ydelse af Opholdspenge.

I Tilslutning til de fra Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg af 1917 gennem Arbejdsløshedsinspektoratet udsendte Regler for Tildeling af Understøttelser til arbejdsløse *Familieforsørgere*, der faar Arbejde saa langt fra deres Hjem, at de maa forskaffe sig Kost og Logi udenfor Hjemmet, skal man meddele, at denne Understøttelse særlig vil kunne forventes bevilget

1. Naar Lønnen for det paagældende Arbejde ikke væsentlig overstiger den Løn, Ansøgeren tidligere har haft.

2. Naar det anviste Arbejde paa Forhaand maa anses kun at være af mindre varig Natur, eller naar i Tilfælde af mere varigt Arbejde, f. Eks. Boligmangel umuliggør Familiens Tilflytning.

3. Naar der paa det tilflyttede Sted ikke er ledig Arbejdskraft i det Fag eller den Branche, Ansøgeren tilhører.

Paa Bagsiden af Skemaet til Indstillingen om omhandlede Understøttelse bedes vedkommende Afdelings- eller Hovedledelse afgive Erklæring om, hvorvidt det Arbejde, Ansøgeren tiltræder, maa anses for at være af midlertidig eller længere Varighed, samt om, hvorvidt der paa den tilflyttede Arbejdsplads findes arbejdsledige Arbejdere, der havde kunnet overtage det paagældende Arbejde.

Understøttelsen ydes som Opholdspenge med et Beløb af indtil 2 Kr. pr. Dag for samtlige Ugens 7 Dage. Ved Fastsættelsen af Understøttelsens Størrelse vil der blive taget Hensyn til Størrelsen af Ansøgerens Familie.

Man skal anmode om, at Kasserne fører fornøden Kontrol med, at Betingelserne for Understøttelsens Ydelse fremdeles er til Stede (jvfr. Reglernes § 4).

Uden at der foreligger Afgørelser desangaaende, vil man ikke anse det for udelukket, at Understøttelse vil kunne ydes til Arbejdere, der har faaet anvist Arbejde en vis — ikke for lang — Tid forinden Skemaernes Udsendelse, og ligeledes til Arbejdere, der selv har erhvervet sig Arbejde udenfor deres Opholdssted, saafremt de iøvrigt opfylder de fastsatte Betingelser for at erholde den omhandlede Understøttelse.

Skemaer i forønsket Antal Eksemplarer udleveres Hovedledelserne ved Henvendelse til Inspektoratet.

Lærlinge-Kongres.

Lærlingenes Landsforbund afholdt Kongres i Folkets Hus Rømersgade 22, København i Paaskedagene, 31. Marts og 1. April.

Forbundet har sit Hovedsæde i Aarhus. Foruden i denne By er der Afdelinger i København, Holbæk, Kallundborg, Horsens, Skanderborg og Esbjerg. Forbundet tæller ca. 1500 Medlemmer, hvoraf 700 i Aarhus. Dog er der ogsaa meget talstærke Afdelinger i flere af de andre Byer, i Skanderborg saaledes ca. 80, eller samtlige Byens Lærlinge.

Paa Kongressen var mødt 21 Delegerede. Indbudte Gæster var til Stede fra De samvirkende Fagforbund, Dagbladet *Social-Demokraten* og Socialdemokratisk Ungdomsforbund, nemlig henholdsvis *Peder Hedebol, Marinus Christensen, Johs. Ervig.*

Kongressen aabnedes af Formanden, *Ejner Stecher Christensen.*

Til Dirigenter valgtes *Villy Andersen* og *Carl Sproegel*, til Sekretærer *Carl Bigum* og *Carl Mørk.* Der aflagdes derefter Beretning saavel af Forbundets Formand som af de tilstedeværende Formænd for de lokale Afdelinger.

Den første Lærlingeforening oprettedes i Aarhus 4. Decbr. 1910 under Navn: Typograflærlingenes Fornøjelsesforening, hvilket senere ændredes til Typograflærlingenes Oplysningsforening. Denne var i lang Tid alene. 26. Oktbr. 1913 oprettedes i samme By Malerlærlingenes Oplysningsforening, Træarbejderlærlingenes do. 30. Juli 1914 og Jern- og Metalindustriens Lærlingeforening 28. Septbr. 1914.

De nævnte Foreninger dannede 25. Oktbr. 1914 De samvirkende Lærlingeforeninger i Aarhus, og denne Sammenslutning oprettede 7. Novbr. 1915 Barberlærlingenes Oplysningsforening, som dog snart gik ind igen, og Murerlærlingenes Oplysningsforening 8. Juni 1916. Ligeledes paabegyndte Sammenslutningen Udgivelse af Bladet *Lærlingen* 1. Juni 1915. Bladet blev senere Organ ogsaa for Lærlingebevægelsen i København, og fra 1. Jan. 1917 er det Organ for Lærlingenes Landsforbund. Senere har Aarhus-Foreningerne reorganiseret sig til een Forening med flere Fagklubber. Der er med Foreningerne i Aarhus truffet Overenskomst om stadig Samarbejde. Ved 2 Repræsentanter overværer man gensidigt hinandens Møder, hvilken Ordning skal virke til almindelig Tilfredshed. Af Beretningerne fremgik iøvrigt, at Fagforeningerne i mange Tilfælde havde bistaaet Lærlingeforeningerne med Raad og Daad, og der udtaltes stærke Ønsker om, at Fagforeningerne og Forbundene mere vilde beskæftige sig med Lærlingespørgsmaalet, end hidtil har været Tilfældet for de flestes Vedkommende, og Ønsker om det videst mulige Samarbejde med, og helst Tilknytning til Fagforeningerne.

I flere Tilfælde har Lærlingeforeningerne gennemført Dyrtidstillæg til de altfor knappe Lærlingelønninger.

Axel Munk fremlagde Regnskabet, som balancerede med 1224 Kr. og en Beholdning paa 232 Kr.

Saavel Beretninger som Regnskabet godkendtes.

Kongressen behandlede derefter nogle Lovændringer og andre indre Spørgsmaal.

Om Lærlingeloven holdtes et Foredrag af *Chr. Christiansen,* og der paafulgte en kort Diskussion, i hvilken ogsaa De samvirkende Fagforbunds Repræsentant tog Del. Med Hensyn til Lovens Revision vedtog man at henholde sig til Forbundets Program, som tidligere paa dette Punkt er formuleret saalydende:

I Anledning af de Bestræbelser, der nu fra flere Sider udfoldes angaaende Lærlingelovens Revision, udtaler Kongressen, at Lærlingene kun kan godkende en Revision af Loven, der imødekommer nedenstaaende fremsatte Krav:

Lærlingenes Uddannelsestid maa i intet Tilfælde overstige 3 Aar. Der skabes Garantier, som tilsikrer Lærlingene en virkelig Uddannelse i denne Tid.

Fastsættelse af en Minimalløn, der fuldt ud svarer til Lærlingenes Underhold.

Arbejdstiden maa ikke overstige 8 Timer, deri indbefattet saavel teknisk som almindelig Fortsættelsesundervisning. Al Undervisning foregaar i Dagtimer.

Ophævelse af Læremesterens Ret til at øve Hustugt. — Lærlingenes Foreningsret anerkendes.

Offentligt, effektivt Tilsyn med Overholdelse af Lærlingeloven.

Lærlingeloven maa i intet Tilfælde lægge Fagorganisationerne Hindringer i Vejen for at øve Indflydelse paa Lærlingenes Løn- og Arbejdsforhold.

En Revision af Loven, hvorved disse Krav forfuskes, bør bekæmpes paa det skarpeste, og Kongressen paalægger i saa Fald saavel Forbundet som dets Afdelinger at rejse en energisk Kamp herimod.

Under Diskussionen om den fremtidige Virksomhed fremkom den Tanke, at man skulde opfordre De samvirkende Fagforbund til at henvende sig til Arbejdsgiverforeningen med en almindelig Opfordring til Ydelse af et Dyrtidstillæg til Lærlingene i de forskellige Fag. De samvirkende Fagforbunds Repræsentant udtalte her, at han naturligvis ikke ene Mand kunde forpligte Forretningsudvalget, men han troede, at dette vilde stille sig velvilligt til en saadan Opfordring. Hvis den skulde foretages, henstillede han, at det skete hurtigst mulig, saa man kunde rejse Sagen i naturlig Tilknytning til de iøvrigt foretagne Lønbevægelser.

Det vedtoges, at Forbundets Hovedsæde fremdeles bliver Aarhus, i hvilken By det ogsaa vedtoges at afholde næste Kongres.

Endelig valgtes Tillidsmænd. For hver saadan vælges samtidig en Suppleant, da Tillidsmændene fratræder, naar de bliver Svende. Hovedbestyrelsen vælges med et Medlem i hver Afdeling (By), og Forretningsudvalget vælges i Aarhus.

Til Formand genvalgtes *Ejner Stecher Christensen* med Axel Pedersen som Suppleant. Christensen valgtes ogsaa som Redaktør, og her med *Aage Hansen* som Suppleant. Sidstnævnte valgtes som Kasserer.

De unge Menneskers Forhandlinger var præget af stor Alvor og af Kærlighed til deres Opgaver. Ønsket om at blive et virksomt og nyttigt Led i den socialdemokratiske Arbejderbevægelse udtaltes gentagne Gange, og — hvad mere er — det aabenbarede sig under hele Kongressen i den Aand og Tone, hvormed de forskellige Sager behandledes og i den betydelige saglige Indsigt, som Deltagerne lagde for Dagen.

Fagforeningerne bør sikkert, baade for deres egen og for Ungdommens Skyld give nøje Agt paa de Kræfter og Stemninger i Ungdommen, som ad denne Vej aabenbares.

Lønbevægelser og Konflikter.

Gartnere og Arbejdsmænd i forskellige sjællandske Planteskoler. I Marts Maaned indledede Dansk Gartnerforbund en Lønbevægelse i en Række sjællandske Planteskoler.

Da de paabegyndte Forhandlinger ikke førte til et for Arbejderne antageligt Resultat, og da forskellige Ting tydede paa, at Arbejdsgiverne havde til Hensigt at trække Sagen i Langdrag, blev der varslet, og d. 23. Marts iværksat Arbejdsstandsning i *Zeiner Lassens* Planteskole i Helsingør og i *Kvistgaard* Planteskole. Disse var de første, man var traadt i Forhandling med. Senere blev der varslet Strejke overfor *D. T. Poulsens* Planteskole paa Roskildevej ved København og hos *Hastrup* i Vanløse.

Der kom nu Langfredag 29. Marts en Forhandling istand i Helsingør, og denne førte til Overenskomst for Zeiner Lassens Planteskole. Paaskedag fortsattes Forhandlingerne i København, hvor man ogsaa naaede til et positivt Resultat. Derefter foreligger der afsluttet — i alt væsenligt enslydende — Overenskomster med alle de nævnte Firmaer og med *Langes* Planteskole i Frederikssund.

For fuldt udlærte Planteskolegartnere er Mindstelønnen herefter 60 Øre pr. Time plus 5 Øres Dyrtidstillæg, og for Arbejdsmænd 55 Øre plus 5 Øres Dyrtidstillæg. For Overarbejde er fastsat Tillæg af 25 og 50 Procent. Arbejdstiden er fastsat til 10 Timer i den Del af Aaret, hvor der er fuldt Dagslys. I den mørke Aarstid er Arbejdstiden kortere, ned til 8 Timer daglig.

Parterne enedes om at underkaste sig Septemberforligets Bestemmelser m. H. t. Opsigelse af Overenskomst og Varsling af eventuel Arbejdsstandsning, ligesom man enedes om, at anmode Den faste Voldgiftsret om, at afgøre alle herhen hørende Tvistmaal og eventuelle Formandssager, det sidste ligeledes i Henhold til Septemberforliget.

Overenskomsten er løbende indtil den med 3 Maaneders Varsel fra en af Parterne opsiges til en 1. Marts. Sammen med Opsigelsen skal fremsendes Forslag til en ny Overenskomst.

Arbejdet blev derefter genoptaget, og alle varslede Strejker bortfaldt naturligvis.

De paagældende Arbejdere har ved disse Overenskomster opnaaet meget væsentlige Forbedringer. Forholdene var tidligere ikke overenskomstmæssigt ordnede.

Kurvemagerne i København. Mellem Kurvemagermestrene i Danmark og Kurvemagernes Fagforening er indgaaet en ny Overenskomst gældende fra 1. April 1918 til den med 3 Maaneders Varsel opsiges til en 1. April.

Overenskomsten, der er en stærkt udspecificeret Akkordprisliste over alt muligt Arbejde i Faget, bestemmer tillige at alt Arbejde udenfor Tariffen betales med Svendens Gennemsnitsfortjeneste, beregnet efter Vedkommendes Fortjeneste de sidste 26 Uger, omregnet i Januar og Juli Maaned.

Naar en Svend arbejder paa Timeløn de første 26 Uger efter denne Overenskomsts Ikrafttræden, ydes et pCt.-Tillæg efter Overenskomst mellem Mester og Svend.

Naar en Svend arbejder paa Timeløn udover 4 Uger, ydes et Tillæg af 5 Øre pr. Time.

For ugelønnede Arbejdere maa intet Fradrag ske for lovbefalede Helligdage.

Arbejdstiden er fra 1. Marts—31. Oktober fra 7—5. Frokost fra 8½—9. Middag fra 12½—1.

Fra 1. November til Udgangen af Februar fra Kl. 8—6. Pauserne en Time senere.

I Maj, Juni Juli og August Maaned, slutter Arbejdet en Time tidligere om Lørdagen.

For Overarbejde betales 25 Øre, Søn- og Helligdagsarbejde 35 Øre, Natarbejde 65 Øre ekstra i Timen.

Overarbejde beregnes fra Kl. 6 Morgen til Arbejdstidens Begyndelse, og fra Arbejdstidens Ophør til Kl. 10 Aften.

Natarbejde fra Kl. 10 Aften til Kl. 6 Morgen.

Uoverensstemmelser afgøres ved Forhandling mellem Styrelserne eller ved Voldgift.

Overenskomst

om Løn- og Arbejdsvilkaar for de Kvinder, som beskæftiges ved Tilretning, Lakering og Indpakning.

§ 1. Lønnen fastsættes saaledes:

15 Kr. om Ugen de første 3 Maaneder.

16½ Kr. om Ugen de næste 6 Maaneder.

18 Kr. om Ugen de næste 9 Maaneder.

19 Kr. om Ugen efter 1½ Aars Forløb.

Dersom Akkordarbejde indføres, skal ovennævnte Løn dog være garanteret.

For lovbefalede Helligdage maa

der intet fradrages i de ugelønnede Arbejderes Løn.

§ 2 Arbejdstiden er fra 1. Marts til 31. Oktober fra Kl. 7—5, Frokost fra Kl. 8½—9, Middag fra Kl. 12½—1, fra 1. Novbr. til Udgangen af Februar fra Kl. 8—6, Pauserne en Time senere.

I Maj, Juni, Juli og Aug. Maaned slutter Arbejdet 1 Time tidligere om Lørdagen.

§ 3. For Overarbejde betales 10 Øre, Søndagsarbejde 15 Øre og Natarbejde 30 Øre ekstra i Timen.

De Forhøjelser som er opnaaet ved denne Overenskomstrevision andrager for de akkordlønnede Arbejdere gennemsnitlig ca. 15 pCt. og for de ugelønnede ca. 25 pCt. Arbejdstiden er i de 4 Sommermaaneder forkortet med 1 Time pr. Uge.

Fornyede Overenskomster.

Arbejdsmændene i Rønne.

Tirsdag den 23. April afholdtes i Arbejdsgiverforeningen et Fællesmøde angaaende Havne-, Lager- og Pakhusarbejderne i Rønne, og her enedes man om, at Overenskomsten af 1. August 1916 for *Dampskibsselskabet paa Bornholm af 1866* forlænges et Aar indtil 1. April 1919 paa følgende Vilkaar:

Timeløn under ordinær Tid 50 Øre plus 15 Øres Dyrtidstillæg.

Overtid fra Kl. 6—9 Aften og Søn- og Helligdage 65 Øre plus 15 Øres Dyrtidstillæg.

Overtid efter Kl. 9 Aften 75 Øre plus 15 Øres Dyrtidstillæg.

Dyrtidstillægget træder i Kraft fra 1. April d. A. med Fradrag af tidligere betalte Dyrtidstillæg, som nu bortfalder.

Overenskomsten af 12. Januar 1917 med Tillæg af 22. Januar 1917 om *Losning og Ladning paa Rønne Havn* forlænges et Aar indtil 1. Febr. 1919 mod, at der fra 1. Febr. d. A. betales et ekstra Dyrtidstillæg af 13½ Øre pr. Timelønstime, saaledes at den samlede Timebetaling bliver 70 Øre.

Ved Akkordarbejde ydes et ekstra Dyrtidstillæg af 16 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

Ekstradyrtidstillægene ydes saavel ved Arbejde indenfor den normale Arbejdstid som ved Arbejde udenfor denne.

Overenskomsten af 30. April 1917 om *Løsarbejdere i Rønne* forlænges et Aar indtil 1. April 1919 mod, at der fra 1. April d. A. ydes et ekstra Dyrtidstillæg af 15 Øre pr. Timelønstime, saavel ved Arbejde indenfor den normale Arbejdstid som ved Arbejde udenfor denne.

Overenskomsten af 8. Juni 1917 om *Lager- og Pakhusarbejde for faste Folk i Rønne* forlænges 1 Aar indtil 1. April 1919 mod, at der fra 1. April d. A. ydes et ekstra Dyrtidstillæg af 6 Kr. pr. Uge.

Saafremt den nuværende Dyrtid stiger, forhøjes det ekstraordinære Dyrtidstillæg med 1 Øre for hver fulde 2½ % Stigningen udviser og saafremt Dyrtiden aftager, formindskes Dyrtidstillægget med 1 Øre for hver 2½ % Nedgang, dog ikke saa langt ned, at de ved de respektive Overenskomster i 1917 fastsatte Time-, Dag- eller Ugelønstillæg og Dyrtidstillæg derved berøres. Som Grundlag for en saadan Stigning eller Nedgang lægges Statistisk Departements halvaarlige Udregninger, idet nærværende Ordning er truffet paa Basis af den nuværende Dyrtid. Opgang eller Nedgang finder første Gang Sted paa Grundlag af Forskellen mellem Departementets første Udregning i Aaret 1918 og Departementets Udregning i August 1918. I Tilfælde af Tvivl afgøres Tvivlsspørgsmaalet bindende af et Nævn, hvortil Bornholms Arbejdsgiverforening vælger 2 Medlemmer og Dansk Arbejdsmandsforbund 2 Medlemmer med Departementschef Adolph Jensen som Opmand.

Brolæggerne i Odense.

Mellem Brolæggerforbundets Afdeling i Odense og den derværende Entreprenørforening er der opnaaet Enighed om en ny Overenskomst gældende fra 1. April d. A.

Timelønnen er forhøjet med 13 Øre, 15 % Tillæg til Akkordarbejde ved Brolægningsarbejde og 18 % ved Stenhuggerarbejde.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 46 ✻ KØBENHAVN DEN 18. MAJ 1918 ✻ 14. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløshedskasserne. Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene hos Brødr. Caspersen. Arbejdsmændene hos Brdr. Carlsen. Barberfaget. Bødkerne paa Oliemøllerne. Fajanceovnbyggerne. Farversvende og Farveriarbejderne. Fornyede Overenskomster.

Arbejdsløshedskasserne.

Af Arbejdsløshedsinspektørens Indberetning til Indenrigsministeriet for Regnskabsaaret 1916—17 (1. April 1916 — 31. Marts 1917) fremsætter vi følgende:

Ved Udgangen af Regnskabsaaret 1915– 16 (den 31. Marts 1916) fandtes der 60 anerkendte Arbejdsløshedskasser med et samlet Antal af 158,586 Medlemmer.

I Løbet af Regnskabsaaret 1916—17 er ingen nye Kasser anerkendte, men en Kasse, Litografers, Trykkeres og Chemigrafers Arbejdsløshedskasse, har opgivet sin Statsanerkendelse (fra 1. Januar 1917), saaledes at altsaa Antallet af anerkendte Kasser den 31. Marts 1917 var 59.

I Regnskabsaarets Løb har to tidligere som Landsdelskasser anerkendte Arbejdsløshedskasser, nemlig Telefonstandens Arbejdsløshedskasse og Gartneriarbejdernes Arbejdsløshedskasse, faaet Omraadet udvidet til at omfatte hele Landet. Herefter er af de ovennævnte 59 anerkendte Kasser de 57 fagligt begrænsede Landskasser, 1 fagligt begrænset Landsdelskasse og 1 lokalt begrænset (omfattende Gentofte, Lyngby og Gladsakse Sogne).

Kasserne havde den 31. Marts 1917 et samlet Antal af 176,308 ubemidlede nydende Medlemmer, hvoraf 151,888 Mænd og 24,420 Kvinder. Tallene ved Aarets Begyndelse var 137,172 Mænd og 21,414 Kvinder.

Indenfor Landets Hoveddele fordeler Medlemmerne sig saaledes, at 78,943 (d. e. 44,8 pCt.) falder paa Københavns med Frederiksberg, 67,044 (d. e. 38,1 pCt.) paa Provinsbyerne og 29,177 (d. e. 16,5 pCt.) paa Landdistrikterne. Af den danske Befolkning bor ca. 20 pCt. i Hovedstaden, 20 pCt. i Provinsbyerne og 60 pCt. i Landdistrikterne, saaledes at man ved Sammenligning af Medlemsmed Befolkningsforholdene atter faar et klart Billede af, at Forsikringen foreløbig ganske overvejende gælder Byerhvervenes Arbejdere. For 1144 Medlemmers Vedkommende (d. e. 0,6 pCt.) mangler Oplysning om Opholdskommunen.

Foruden de nævnte ubemidlede, nydende Medlemmer havde Kasserne den 31. Marts 1917 et Antal af 2,520 kun bidragydende Medlemmer og Medlemmer med hvilende Medlemsret samt 3 Æresmedlemmer. Under de kun bidragydende Medlemmers Gruppe findes 1,242 Lærlinge og unge Arbejdere paa under 18 Aar, der ved Indtrædelse i Kassen før det 18. Aar sikrer sig Understøttelsesret efter en kortere Ventetid end de 12 Maaneder, der vilde kræves, saafremt de først indtraadte som nydende Medlemmer, naar de var fyldt 18 Aar, den fastsatte laveste Aldersgrænse for Optagelse som nydende Medlem.

Stigningen i det fra nydende Medlemmer indgaaede Bidrag er meget betydelig i Sammenligning med foregaaende Aar — omtrent 300,000 Kr. imod godt 145,000 Kr. i 1915—16. Da Stigningen i Medlemsantallet har været forholdsvis mindre i 1915—16, vil dette alene være at forklare ved gennemførte Forhøjelser i de vedtægtsmæssige Kontingentsatser. Ved Sammenligning med foregaaende Indberetnings Oversigt vil bemærkes, at det i 1916—17 indgaaede

Statstilskud væsentlig er mindre end foregaaende Aars. Dette beror paa, at de ved den reviderede Arbejdsløshedskasselov af 9. April 1914 ændrede Regler for Statstilskudets Beregning for første Gang er bragt til Anvendelse overfor det her anførte Tilskud, der, som bemærket, er ydet for Kassernes Regnskabsaar 1915—16.

Ialt har Kassernes Indtægter i Regnskabsaaret 1916—17 andraget lidt over 3½ Mill. Kroner.

Kassernes Udgift til Administration har andraget 10 pCt. af det samlede Indtægtsbeløb.

51 Kasser havde før 31. Marts 1917 oprettet og henlagt ialt Kr. 123,029,57 til de i den reviderede Arbejdsløshedskasselovs §§ 16 og 10 omhandlede Fond til Ydelse af Understøttelse under ekstraordinær Arbejdsløshed. Disse Kasser vil som Følge heraf, for saa vidt Betingelserne derfor iøvrigt er til Stede, have Krav paa at erholde sig Kommunetilskudene udbetalt med disses fulde Maksimalbeløb (⅓ af Medlemsbidraget).

Udgiften til Understøttelse viser nogen Nedgang sammenlignet med 1915—16.

22 Anmeldelser og Klager har været behandlet i Nævnets Møder. Af disse er 14 Anmeldelser indgaaet fra Arbejdsanvisningsdirektoratet og angaar 65 Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser, der har vægret sig ved at tage et dem af de kommunale Arbejdsanvisningskontorer anvist Arbejde. I 10 Tilfælde omfattende 31 Medlemmer fandt Nævnet, at der efter Omstændighederne maatte siges at have foreligget fyldestgørende Grund for de paagældende Medlemmers Vægring mod at tage det anviste Arbejde, medens det i 2 Tilfælde omfattende 4 Medlemmer ikke kunde godkende, at fyldestgørende Grund havde foreligget. I et Tilfælde af Arbejdsvægring paa en enkelt Arbejdsplads, hvor der var sket Anmeldelse om 26 Arbejdere, anerkendte Nævnet, at der for de 15 Medlemmers Vedkommende havde foreligget fyldestgørende Grund for Vægringen, medens dette ikke var Tilfældet for de resterende 11 Medlemmers Vedkommende. Endelig i et Tilfælde omfattende 4 Medlemmer fandt Nævnet, at Vægringen havde været berettiget for det ene, men ikke for det andet Medlem. Spørgsmaalet bortfaldt for de resterende 2 Medlemmer, da disse kort efter Anmeldelsen udmeldte sig af den paagældende Arbejdsløshedskasse.

Endvidere har Nævnet behandlet 8 Klager fra Medlemmer, hvem de paagældende Kassers Hovedledelse havde idømt Tab af Understøttelsesret. I 6 Tilfælde havde de paagældende Medlemmer nægtet at tage det dem fra Kassernes Arbejdsanvisningskontor anviste Arbejde; i et Tilfælde kunde Medlemmet (kvindeligt) i det hele ikke paatage sig Arbejde i Faget, da hun var beskæftiget paa anden Maade, og endelig i et Tilfælde havde Medlemmet forladt sit Arbejde uden Foranledning fra Arbejdsgiverens Side. Nævnet godkendte i samtlige disse Tilfælde de paagældende Hovedledelsers Afgørelser.

Foruden de foran omtalte i Nævnet behandlede Anmeldelser fra Arbejdsanvisningsdirektoratet har der fra denne Institution yderligere foreligget Anmeldelser om Arbejdsvægring omfattende 58 Medlemmer. For disse Anmeldelsers Vedkommende har Inspektoratet godkendt de paagældende Kassers Afgørelse, idet disse er truffet i Overensstemmelse med tidligere Afgørelser fra Nævnet i Tilfælde af lignende Art. For 47 af de nævnte 58 Medlemmer gik Afgørelsen ud paa, at der ikke kunde udbetales dem Understøttelse for den umiddelbart paa Arbejdsvægringen følgende Arbejdsløshedsperiode, og for 2 Medlemmers Vedkommende henlagdes Sagen, idet der ikke var Tale om Understøttelsesydelse til de paagældende. Et Medlem blev efter nærmere Undersøgelse af dets Forhold ekskluderet af vedkommende Kasse. For 8 Medlemmers Vedkommende endelig beroede Anvisningens negative Resultat paa en Fejl fra den paagældende Afdelingsledelses Side.

Lønbevægelser og Konflikter.

Arbejdsmændene hos Brødr. Caspersen, Aarhus. Mellem Arbejdsmændenes Fagforening i Aarhus og det derværende Piano-Firma Brødrene Caspersen var der forhandlet om Oprettelsen af en Overenskomst, uden at det lykkedes at komme til Enighed. Forbundet varslede derfor Strejke, idet man dog henstillede, at Sagen blev behandlet ved et Fællesmøde.

Et saadant afholdtes d. 13. Maj, og man afsluttede her en Overenskomst, der med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til en 1. Maj. Timelønnen fastsattes til 48 Øre plus 17 Øres Dyrtids- og 3 Øres Ekstratillæg, altsaa ialt 68 Øre. Overarbejde betales med et Tillæg af 40, Nat- og Søndagsarbejde med et Tillæg af 70 pCt. Ugelønnede Pianoflyttere betales med 32 Kr. plus 7 Kr. Dyrtidstillæg. Normen indføres til Behandling af faglig Strid.

Overenskomsten faar tilbagevirkende Kraft fra 1. April d. A.

Arbejdsmændene hos Entreprenørerne Brødr. Carlsen ved en Entreprise i Kallundborg. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 8. Maj enedes man om følgende Overenskomst for de hos ovennævnte Entreprenørfirma beskæftigede Arbejdsmænd.

1. Arbejdstid. Arbejdstiden fastsættes som følger, forsaavidt ikke anden Ordning træffes mellem Entreprenørerne og Arbejderne: Jan. og Decbr. 8—4½ med 1½ Time Middag. Febr. og Novbr. 7—5 med ½ Time Frokost og 1½ Time Middag. Marts og Oktbr. 6½—5½ med ½ Time Frokost og 1½ Time Middag. April til 30. Sept. 6—6 med ½ Time Frokost og 1½ Time Middag.

2. *Timeløn.* Den normale Timeløn fastsættes til 48 Øre. Der ydes et Dyrtidstillæg af 16 Øre pr. præsteret Timelønstime.

Overarbejde fra Kl. 6—10 Aften betales med almindelig Timeløn plus 40 pCt. Overarbejde udover Kl. 10 Aften betales med almindelig Timeløn plus 90 pCt. Søn- og Helligdagsarbejde betales med almindelig Timeløn plus 50 pCt.

Dag- og Nattevagt betales, saafremt ikke anden Aftale træffes mellem de paagældende, til enhver Tid med almindelig Timeløn.

Akkordarbejde betales efter den mellem Entreprenørforeningen og Jord- og Betonarbejdernes Fagforening i København gældende Overenskomst af 28. April 1916, hvis almindelige Bestemmelser og Regler for Behandling af faglig Strid ogsaa er gældende her.

Denne Overenskomst er gældende til 1. April 1919, og der kan indtil Overenskomstens Udløb ikke gøres Krav paa yderligere Dyrtidstillæg.

Arbejdet genoptages Fredag d. 10. Maj d. A., fra hvilken Dato denne Overenskomst bliver gældende. De til Dato ikke fuldførte Akkorder afregnes efter denne Ordning.

Barber- og Frisørfaget i København. Mellem Barber- og Frisørsvendenes Organisation og Fagets Arbejdsgivere i København blev der sidste Efteraar forhandlet om Fornyelse af den gældende Overenskomst, men det lykkedes ikke at naa til Enighed, hvorefter Svendene opsagde Overenskomsten til 1. Maj d. A.

Onsdag den 24. April er det ved Forhandling mellem Parterne lykkedes at naa til Enighed om en ny Overenskomst.

Ved denne har Svendene naaet nogle betydelige Lønforbedringer, idet Minimallønnen er hævet fra 23 Kr. til 35 Kr. og for ældre Svende fra 26 Kr. til 35 Kr. Der er altsaa ikke længere nogen Forskel paa de yngre og de ældre Svendes Løn. For Forretningsbestyrere hæves Ugelønnen fra 29 til 44 Kr. Fremtidig skal Forretningerne Aaret rundt lukkes Kl. 7 Aften, om Lørdagen Kl. 9. Paa Søndage er der aabent Kl. 7—10 Formiddag i Tiden fra 15. April — 15. Oktbr. (medens denne Ordning hidtil kun gjaldt 15. Maj — 15. September). De øvrige Maaneder er Forretningerne om Søndagen aabnede Kl. 8—11 Formiddag (i Stedet for, som nu, til Kl. 12).

Svendene faar endvidere 5 Dages

Sommerferie med fuld Løn, og den halve Fridag hver Uge afløses af en hel Fridag hver 14. Dag. Den 1. Maj faar alle Svende fri Kl. 12.

Der er endvidere opnaaet Enighed om en Mængde andre Forbedringer, som det dog her vil føre for vidt at komme ind paa.

Overenskomsten træder i Kraft 1. Maj 1918 og er uopsigelig til 1. Febr. 1919, efter hvilket Tidspunkt den med 3 Maaneders Varsel kan opsiges til en 1. Maj.

Bødkerne paa Oliemøllerne m. fl. Fabrikker. Ved en Forhandling mellem Bødkerforbundet i Danmark og Foreningen af danske Oliemøllere den 26. Marts d. A. enedes Parterne om, at Oliemøllerne og Sæbefabrikkerne fra 1. April d. A. yder et Dyrtidstillæg af 6 Kr. 50 Øre, gældende for Provinserne, og 6 Kr. i København, alt pr. Uge, idet alle ældre Dyrtidstillæg bortfalder.

Dyrtidstillægget gælder til 1. Maj 1919.

Endvidere enedes man om at lade de pr. 1. Maj d. A. i Henhold til Overenskomsten indtrædende Lønforhøjelser træde i Kraft allerede den 1. Lønningsdag i April d. A.

Svendborg Eddike- og Ciderbryggeri yder fra 1. Marts d. A. og indtil 1. Maj 1919 et ugentligt Dyrtidstillæg af 7 Kr. pr. Uge.

Nykøbing F. Bryghus yder et Tillæg af 10 Kr. pr. Uge.

Svendborg Amts Andels-Svineslagteri yder et Tillæg af 12 Øre pr. Time.

Alle Overenskomsterne er iøvrigt gældende til 1921.

Fajanceovnbyggerne i København har ved Forhandling opnaaet 15 pCt. Tillæg til Priskuranten, hvorved Procenttillægene med de ifjor opnaaede 10 pCt. er steget med 25 pCt. til alt Akkordarbejde.

Timelønnen er forhøjet til 1 Kr., saalænge Dyrtiden vedvarer.

Farversvende og Farveriarbejdere hos Dansk Farverforenings Garderobefarveri- og Vaskeri-Afdeling. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. Maj mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer, Dansk Tekstilarbejderforbund og Dansk Farverforenings Garderobefarveri- og Vaskeri-Afdeling, enedes man om følgende Overenskomst:

For København. Arbejdsmænd:

Familieforsørgere de første 3 Maaneder Kr. 26½ pr. Uge + 12 Øre pr. Time (enligt stillede 10 Øre), derefter Kr. 27½ + 12 Øre pr. Time (enligt stillede 10 Øre).

Farversvende:

1. Aar efter Læretiden Kr. 29 pr. Uge + 12 Ø. pr. Time (enligt stillede 10), 2. Aar Kr. 31 + 12 (enligt stillede 10), derefter Kr. 34½ pr. Uge + 12 Ø. pr. Time (enligt stillede 10 Øre).

Efter 2 Aar skal en Farver regnes som selvstændig og være berettiget til en Løn af Kr. 34½.

Unge Mænd under 18 Aar:

Alder:	Ved Antagelsen:	Efter 6 Mdr.:
14—15	Kr. 11 pr. Uge.	Kr. 13 pr. Uge
15—16	- 12 —	- 14 —
16—17	- 13 —	- 16 —
17—18	- 16 —	- 20 —

Naar en Aldersgrænse overskrides glider vedkommende Arbejder ind i den tilsvarende Aldersskala.

Lønninger, der ligger over de nævnte Satser, tillægges ovenstaaende Dyrtidstillæg. Unge Mænd erholder udover den for dem gældende Skala 5 Øre pr. Time i Dyrtidstillæg.

Det hidtil gældende Dyrtidstillæg bortfalder.

De bestaaende Lønninger maa ikke forringes som Følge af denne Overenskomst. Hidtidige bestaaende personlige Tillæg bibeholdes, ligesom Arbejderne fremdeles har Adgang til at erholde personlige Tillæg.

Arbejdstiden er 57 Timer pr. Uge.

Arbejderne er forpligtede til at arbejde Skærtorsdag, Langfredag, Store Bededag og Kristi Himmelfartsdag, hvis dette forlanges af Fabrikken, indtil Kl. 2 med ½ Times Frokost mod en Overarbejdsbetaling af 50 pCt.

Arbejde paa Søn- og Helligdage udover de nævnte betales med 100 pCt.

Overarbejde paa Hverdage betales indtil Kl. 9 med 50 pCt. Tillæg, derefter med 100 pCt. Tillæg.

Overenskomsten er gældende til 1. Februar 1919, til hvilken Tid den kan opsiges med 3 Mdrs. Varsel.

Dyrtidstillægget udbetales første Gang Fredag den 3. Maj d. A. for den forløbne Uge.

For Provinserne er der sluttet en lignende Overenskomst.

Fornyede Overenskomster.

Koks- og Saltværksarbejderne i København.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 4. Maj d. A. enedes man om at forny Overenskomsten mellem A/S Christiansholms Fabrikker og Koks- og Saltværksarbejdernes Fagforening i København til 1. April 1919 paa følgende Vilkaar:

Alle nuværende Dyrtidstillæg bortfalder. Det i Overenskomsten af 29. April 1916 i Form af Koks ydede Dyrtidstillæg afløses af et Dyrtidstillæg af 4 Kr. pr. Uge. Desuden ydes et ekstra Dyrtidstillæg af 7 Kr. 50 Øre pr. Uge.

Ved alt Over-, Nat-, Søn- og Helligdagsarbejde ydes et Dyrtidstillæg af 13 Øre pr. Time.

Denne Ordning træder i Kraft fra og med 1. April d. A.

Desuden indsattes den i de fleste af Arbejdsmændenes Fornyelsesoverenskomster sædvanlige Bestemmelser om yderligere Stigning eller Nedgang i Forhold til Prisstigninger eller Prisfald, i Henhold til Statistisk Departements Udregninger i August d. A.

Kuske hos Grossisternes Arbejdsgiverforening i København.

Ved et Fællesmøde den 7. Maj mellem Hovedorganisationerne, Københavnske Grossisters Arbejdsgiverforening og Kuskenes Fagforening i København enedes man om følgende:

Overenskomsten af 12. Maj 1916 mellem Firmaet Otto Madsen og Kuskenes Afdeling i Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn og Overenskomsten af samme Dato mellem Firmaet Styr og Kjær og Kuskenes Afdeling i Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn, hvilken sidste Overenskomst tillige bliver gældende for samtlige øvrige Medlemmer af Københavnske Grossisters Arbejdsgiverforening, forlænges uforandret 1 Aar indtil 1. Maj 1919, dog med den Ændring, at Slutningsbestemmelsen af Paragraf 2 udgaar og som ny Paragraf 9 indføres Norm for Regler for Behandling af faglig Strid.

Forlængelsen sker iøvrigt paa følgende Vilkaar:

Det hidtige frivillige Dyrtidstillæg af 8 Kr. pr. Maaned bortfalder.

Fra 1. Maj d. A. betales et Dyrtidstillæg af 6 Kr. pr. Uge, hvorefter Ugeløn plus Dyrtidstillæg for samtlige Medlemmer af Foreningen, der ikke har truffet anden Ordning om Forlængelse, bliver 38 Kr.

Saafremt den nuværende Dyrtid stiger, forhøjes det ekstraordinære Dyrtidstillæg, beregnet med 1 Øre for hver fulde 2½ pCt., Stigningen udviser, og saafremt Dyrtiden aftager, formindskes Dyrtidstillægget med 1 Øre for hver 2½ pCt. Nedgang, dog ikke saa langt ned, at de ved de respektive Overenskomster i 1916 fastsatte Time-, Dag- eller Ugelønstillæg og Dyrtidstillæg derved berøres. Som Grundlag for en saadan Stigning eller Nedgang lægges Statistisk Departements halvaarlige Udregninger, idet nærværende Ordning er truffet paa Basis af den nuværende Dyrtid. Opgang eller Nedgang finder første Gang Sted paa Grundlag af Forskellen mellem Departementets første Udregning i Aaret 1918 og Departementets Udregning i August 1918. I Tilfælde af Tvivl afgøres Tvivlspørgsmaalet bindende af et Nævn, hvortil Københavnske Grossisters Arbejdsgiverforening vælger 2 Medlemmer og Dansk Arbejdsmandsforbund 2 Medlemmer med Departementschef Adolph Jensen som Opmand.

Arbejdsmændene hos Brødr. Jensen i Randers.

Der var i længere Tid forgæves

ført Forhandling om Forlængelse af den hos ovennævnte Firma gældende Overenskomst for Renovationsarbejde. Et Fællesmøde, som afholdtes 16. April, endte ligeledes resultatløst. Forbundet varslede da Strejke, og Arbejdet blev nedlagt 6. ds.

Den 13. Maj afholdtes nyt Fællesmøde, og man enedes her om at forlænge den hidtilværende Overenskomst til 1. April 1919. Lønnen for Natarbejde fastsattes til 37 Kr. og for Dagarbejde 33 Kr. ugentlig, begge Satser med et ugentlig Dyrtidstillæg paa 8 Kr. Disse Lønninger faar tilbagevirkende Kraft fra 1. April i Aar.

Rebslageriarbejderne i Esbjerg, Randers og Rudkøbing.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 11. Maj mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og for Rebslagerfagets Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer enedes man om, at Overenskomsten af 17. April 1913 med Tillæg af 15. April 1916 for A/S Randers Rebslaaeri, A/S Esbjerg Tovværksfabrik og Fabrikant L. P. Weidemann, Rudkøbing, forlænges 1 Aar indtil 1. April 1919 paa følgende Vilkaar:

Der ydes fra 1. April d. A. følgende ekstra Dyrtidstillæg (heri indbefattet tidligere ydede ekstraordinære frivillige Dyrtidstillæg).

Esbjerg:

Kr. 33 pr. Maaned til mandl. Arb.
- 18 — - kvindl. -

Endvidere betales der en Gang for alle Kr. 50 til mandlige og Kr. 35 til kvindelige Arbejdere. Disse Beløb udbetales forholdsvis efter det af hver Arbejder præsteret Antal Arbejdstimer i Tidsrummet 1/11 1917 —1/4 1918.

Randers og Rudkøbing:

Kr. 30 pr. Maaned til mandl. Arb.
- 15 — - kvindl. -

Endvidere betales der en Gang for alle Kr. 50 til mandlige og Kr. 25 til kvindelige Arbejdere. Disse Beløb udbetales forholdsvis efter det af hver Arbejder præsterede Antal Arbejdstimer i Tidsrummet 1/11 1917 —1/4 1918.

Skibstømrerne paa Jernskibsværfterne i Provinserne.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 10. Maj mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer, Jern- og Metalindustriens Sammenslutning, Dansk Skibstømrerforbund og Skibstømrernes Fagforening i Aalborg enedes man om at forlænge de gældende Overenskomster og Priskuranter for A/S Helsingørs Jernskibs- og Maskinbyggeri, A/S Svendborgs Skibsværft og Maskinfabrik og A/S Marstal Staalskibsværft samt A/S Frederikshavns Skibsværft og Flydedok indtil 1. Februar 1919 paa følgende Vilkaar:

1. Alle nuværende Lønninger forhøjes med 10 Øre pr. Time. Det tidligere i Helsingør udbetalte Dyrtidstillæg Kr. 2,00 pr. Uge omsættes i et yderligere Tillæg til Timelønnen paa 3 Øre.

2. Det hidtil gældende Tillæg for Værktøj forhøjes til 5 Øre pr. Time.

3. Det i Helsingør hidtil givne 5 pCt. og 3 pCt. Tillæg til Prislisten bortfalder, og der gives til samtlige Prislister for Helsingør, Svendborg og Marstal Skibsværfter følgende Tillæg til de respektive trykte Prislister:

1. Løbetøj	15	pCt.
2. Waterbord	20	-
3. Dæk	25	-
4. Lønning	20	-
5. Dæksarbejde	35	-
6. Garnering	15	-
7. Baadarbejde	20	-
8. Luger	20	-
9. Rundholter	20	-
10. Reparationsarbejde	15	-
11. Spanterejsning	15	-

4. A/S Frederikshavns Skibsværft og Flydedok giver et yderligere Tillæg af 8 pCt. til de gældende Priser.

5. Overenskomsten og Priskuranten for A/S P. Ph. Stuhrs Maskin- og Skibsbyggeri i Aalborg forlænges til 1. Febr. 1919 paa samme Vilkaar som man er enedes om for Frederikshavns Skibsværft og Flydedok.

6. De løbende Strejker aflyses, og Arbejdet genoptages — saavidt muligt i samme Omfang som før Arbejdsstandsningerne — snarest muligt og senest Onsdag den 15. Maj 1918.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 47 ❋ KØBENHAVN DEN 25. MAJ 1918 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Arbejdernes Brændselsforretning i København. Lønbevægelser og Konflikter (Elektrikere hos forskellige Firmaer i København. Jord- og Betonarbejderne i København). Centralarbejdsanvisningen. Hjælp til Familieforsørgere, som faar anvist udenbys Arbejde.

Arbejdernes Brændselsforretning i København.

Arbejdernes Fællesorganisations Brændselsforretning afholdt den 28. April sin ordinære Generalforsamling i Folkets Hus paa Enghavevej.

Der var mødt en fuldtallig Forsamling af Repræsentanter for de aktieejende Fagforeninger.

Mødet aabnedes af Formanden, Carl F. Madsen, som tillige konstaterede, at Generalforsamlingen var lovlig indkaldt.

Til Dirigent valgtes Vilh. Nygaard.

Brændselsforretningens Leder, K. Kiefer, aflagde udførlig Beretning om Aarets Virksomhed. Fra en ganske lille Begyndelse, der oprindelig kun havde til Formaal at forsyne Medlemmerne med billigt Brændsel, var Forretningen vokset til sit nuværende store Omfang. Den oprindelige Aktiekapital var kun 25,000 Kr., og den var ikke en Gang indbetalt. 5000 Kr. maatte laanes af Fællesorganisationen. Naturligvis kunde Forretningen, da den voksede, ikke drives med saa lille Kapital, og Revisionsbanken laante da ogsaa Forretningen 7 Mill. Kr. Regnskabet for Tiden 1. Juni 1916—31. December 1917 udviser et Overskud paa omtrent 8 Mill. Kr., nøjagtigt 7,989,052 Kr. 24 Øre.

Heraf henlægges 3 Millioner Kr. til Imødegaaelse af Skatter, 1 Mill. Kr. til Bygning af Kraner, ½ Mill. Kr. til Imødegaaelse af Tab (herunder usolide Debitorer), 475,000 Kr. til Reservefondet. Til Aktionærerne (ɔ: de aktieejende Fagforeninger) udbetales 6 % i Udbytte, nemlig 1500 Kr. Til et Dispositionsfond overføres 3 Mill. Kr. og til næste Aar overføres 12,552 Kr. 24 Øre.

Hermed vil Forretningen være konsolideret til Fremtidens fortsatte Virksomhed.

Regnskabet, der omdeltes til Medlemmerne og var til Behandling som Punkt 2 paa Dagsordenen, er revideret af Revisions- og Forvaltningsinstitutet og af Forretningens Revisorer under 19. April, ligesom det er forelagt og godkendt i Forretningens Repræsentantskab.

Forskellige Oplysninger.

Kiefer gav i sin Beretning en Række Oplysninger om Virksomheden.

Arbejdernes Brændselsforretning har trods det smukke Overskud solgt 15 à 20 Kr. pr. Tons billigere end nogen anden Kulhandler i Danmark. Det Overslag, Forretningen indgav til den overordentlige Kommission (Prisreguleringskommissionen) blev da ogsaa godkendt af denne. Et af Kommissionens Medlemmer, Dr. Birck, udtalte i Aalborg: det var det billigste og bedste, derfor tog vi det. Brændselsforretningen tilbød senere en yderligere Prisnedsættelse, men Kommissionen var betænkelig derved af Hensyn til de andre Kulforretninger.

Der er ialt indkøbt 900,000 Tons Kul, Koks og Briketter, d. v. s. 14½ Million Hektoliter. Det kan dække et Forbrug af 22 Hektoliter for hver af Danmarks Familier.

Brændselsforretningen udnytter ikke den fulde Pris, som Kommissionen tillader. Det kommer Kommunerne til Gode.

Staten købte 90,000 Tons til en saadan Pris, at den havde 1¼ Mill. Fortjeneste.

Naar Skatten fradrages, bliver Forretningens Udbytte 5 Kr. 54 Øre pr. Tons.

Nu vender da ogsaa Angriberne Bøtten, og de samme Folk, som tidligere raabte: I tjener alt for meget, begynder nu at sige: de 8 Millioner er jo ingen Fortjeneste, I forstaar ikke at drive Forretning.

Ja, hvis Arbejdernes Brændselsforretning havde taget den almindelige Fortjeneste, vilde Udbyttet have været 28 Mill. Kr.

I Arbejdsløn er udbetalt 2 Mill. 859,000 Kr.

Kul-Rationeringen.

Siden Februar 1917 er Kulfordelingen her i Landet rationeret. Det ordnes gennem Statens Kulfordelingsudvalg. Hvad enten det drejer sig om 10,000 Tons Kul til Papirfabrikkerne eller det drejer sig om 2 hl Kul til et lille Vaskeri, kan saadan Ordre ikke udføres, før Statens Kulfordelingsudvalg har meddelt sit Samtykke.

For Kommunernes Vedkommende er Forholdet det, at de har faaet overdraget Retten til at bestemme, hvor store Kvanta udenlandsk Brændsel Borgerne kan erholde.

Arbejdernes Forretning traf da Aftale med en Række Kommuner, deriblandt Københavns, om Levering af større Partier Koks.

I Kraft af de Tilførsler, som Forretningen paa denne Maade overlod Københavns Kommune, har Københavns og Frederiksberg Kommuner i indeværende Vinter været i Stand til at tilbyde Kommunernes Beboere 12 hl Koks.

Ved at bringe Dyrtidsloven i Anvendelse kunde Kommunen levere disse Koks til en Pris af 5 Kr. pr. hl, til Trods for, at Dagspriserne paa Koks var oppe paa 8—9 Kr. pr. hl.

Nu blev Prisen kun 5 Kr. pr. hl ved, at Brændselsforretningen overlod Kommunerne større Partier Koks, hvorved den københavnske Befolkning altsaa sparede 3 à 4 Kr. pr. hl.

Dette er en naturlig Forklaring til, at Brændselsforretningen ikke i væsentlig Grad har solgt Koks direkte til sine Medlemmer i det sidste Aar.

For Købstadskommunernes Vedkommende er der oprettet et særligt Kulkontor ved Navn Kommunernes Kulkontor, som indstiller til Statens Kulfordelingsudvalg hvilke Kvanta Brændselsstoffer de enkelte Kommuner bør tildeles.

Til Fordeling af ca. 16,000 Tons Gaskul, som vi importerer pr. Maaned, er der nedsat et særligt Underudvalg, der fordeler de pr. Jernbane ankommende Vognladninger Kul til Landets kommunale Gasværker.

Man vil af disse Oplysninger kunne forstaa, at Fordeling af udenlandsk Brændsel er stærkt kontrolleret. Dette har ogsaa været en Nødvendighed, om man vilde forhindre, at enkelte, for hvem Prisen ingen Rolle spillede, samlede paa store Lagre, medens mange andre, særlig mindre Industridrivende, af den Grund ikke kunde skaffe det for Driften nødvendige Brændsel.

Statens Kulfordelingsudvalg ejer et saa righoldigt Oplysningsmateriale, at det er i Stand til at oplyse om, hvor mange Kul hver enkelt Firma har i Beholdning, hvilket Kvantum og hos hvilken Importør de sidste Partier er købt, samt har fuldstændig Kendskab til, hvor stort vedkommende Virksomheds maanedlige Forbrug er.

Ved Hjælp af hele dette Materiale er det muligt nogenlunde retfærdigt at rationere de til Landet ankommende Kul.

Billigt Brændsel.

I Februar Maaned stillede Forretningsudvalget ca. 10,000 hl Koks til Raadighed for Fagforeningerne til Videresalg til Arbejdsløse og vanskeligt stillede Familier med mange Børn for en Pris af 3 Kr. pr. hl og i Partier paa 4 hl.

Endvidere stilledes indtil 10,000 hl til Raadighed for Arbejdsløse til en Pris af Kr. 1,50 pr. hl i Partier paa 4 hl.

I April og Maj Maaned solgtes en stor Ladning halvknuste Koks, ca. 18,000 hl, til Medlemmerne til en Pris af Kr. 4,00 pr. hl.

Gratis Brændsel.

I Februar Maaned 1918 er der til 12,324 arbejdsløse Fagforeningsmedlemmer i København udkørt ca.

6,000,000 kg svensk Brænde (hovedsagelig svensk Props).

Til Fagorganisations-Medlemmer i Provinsen er der udleveret Brændselshjælp, der repræsenterer en Værdi af 350,000 Kr. til 17,500 Arbejdsløse. Uddelingen for Provinsens Vedkommende er ikke sluttet endnu, idet der har meldt sig et større Antal Afdelinger af Dansk Arbejdsmands Forbund med Medlemmer, der opfylder de stillede Betingelser og derfor ogsaa vil erholde 20 Kr. i Brændselshjælp i Lighed med øvrige Arbejdsløse i Provinsen.

Koksmærker.

Dette System har vundet stærkt Indpas i Fagforeningerne, saaledes at der i den forløbne Sæson er solgt ialt 450,000 Koksmærker à 1 Kr.

Den gode Begyndelse opfordrer til, at der agiteres stærkt for dette fortrinlige System for Betaling af Brændsel, saaledes at dette vinder endnu stærkere Indpas blandt den københavnske Arbejderstand.

Trærødder.

I Anledning af de høje Brændselspriser og Knaphed paa Brændsel stiftedes for nogen Tid siden et Aktieselskab, der havde til Formaal at sprænge Trærødder.

Da det blev os klart, at der var ved at gaa privat Spekulation i dette Foretagende, der kunde blive af stor Betydning baade med Hensyn til Fremskaffelse af Brændsel og med Hensyn til at aflaste en Del af den store Arbejdsløshed, indledede vi Forhandlinger med Selskabet, hvilket efter Konference med det af Ministeriet nedsatte Brændselsnævn førte til, at vi overtog hele Forretningen. I nogen Tid har vi arbejdet adskillige Steder med indtil et Par Hundrede Mand. Imidlertid maa der Regeringsstøtte til, saafremt Foretagendet skal blive af virkelig Betydning, og en saadan Støtte vil, efter de Forhandlinger der i denne Anledning er ført, sikkert i den nærmeste Fremtid kunne forventes.

Gaar Sagen endelig i Orden, vil der fra Brændselsforretningens Side blive sat det stærkest mulige Pres paa. Vi kan anslaa, at vi til Stadighed vil kunne beskæftige ca. 1000 Mand ved dette Arbejde.

Løgnekampagnen.

Kiefer omtalte sluttelig den Løgnekampagne, der paa Anstiftelse af misundelige Konkurrenter og i chauvinistisk Øjemed er ført mod Forretningen.

Ingen Privatmænd er Aktionærer eller paa anden Maade interesserede i Forretningen. Der er ikke stillet nogen som helst Betingelse af politisk eller anden Art for Importen af tyske Kul. Dr. Helphand var Forretningen behjælpelig med Forhandlingen med de tyske Fagforeninger og Myndigheder, men er ikke Aktionær og har intet som helst med Forretningen eller dens Udbytte at gøre. En Krønike om, at Forretningens Repræsentant, Hr. Soll, i Kolding skulde have betalt 12,000 Kr. i Skat af sin Fortjeneste, er rent Vrøvl. Det er af Forretningens Fortjeneste, han har betalt Skatten.

Forretningen lønner sit Personale tarifmæssigt, men betaler yderligere et højere Dyrtidstillæg end nogen anden Forretning. Den gav en Middag for Personalet og kun for dette — ingen andre var med — efter nogle Maaneders særlig anstrængt Virksomhed. Man plejer at rose private Arbejdsgivere, der gør noget saadant. Os skælder man ud.

For Ledelsens Gageforhold har »Social-Demokraten« gjort Rede i Vinter, ligesom dette Blad bragte flere i høj Grad oplysende Artikler om hele Virksomheden.

Diskussionen.

Beretningen modtoges med stærkt Bifald. Under Diskussionen udtalte en Række Repræsentanter deres Anerkendelse af den dygtige Ledelse.

Gasværksarbejder J. P. Johansen omtalte, hvor kritisk Stillingen havde været baade for Københavns og for Frederiksbergs Kommune, da Arbejdernes Brændselsforretning kom dem til Hjælp. Københavns Gasværker havde ellers kun kunnet fortsætte 3 Dage med almindelig Drift og 7 Dage med indskrænket Drift. Frederiksberg havde kun Kul til 6 Timer!

Ved Hjælpen fra Arbejdernes Brændselsforretning blev 1400 Gasværksarbejdere frelst fra Arbejdsløshed direkte og indirekte 8 à 10,000 andre Arbejdere — ikke at tale om de Kalamiteter, der truede Forbrugerne.

Murer Rassow (Syndikalist) anerkendte fuldtud Virksomheden og Beretningen.

Han blev i den Anledning angrebet stærkt fra flere Sider, fordi han ikke offentligt havde protesteret mod det Bagvaskelsesfelttog, som Syndikalisternes Organ har ført og fører mod Forretningen Haand i Haand med Chauvinistpressen.

Regnskabet.

Efter at Beretningen var enstemmigt godkendt, sattes Regnskabet under Debat. Det blev ligeledes efter nogen Debat enstemmigt godkendt.

Sluttelig foretoges Valg af Repræsentantskab og Revisorer.

Selskabet ledes af et Repræsentantskab, bestaaende af 15 Medlemmer. Den daglige Ledelse foretages af en Bestyrelse, bestaaende af 4 af Repræsentantskabets Medlemmer.

I Repræsentantskabet har følgende Medlemmer Sæde:

Karl Kiefer, Walther, E. Svendsen, Carl F. Madsen, J. Chr. Jensen, Chr. Jensen, Sofie Rasmussen, Th. Stauning, Axel Jensen, Rich. Lund, Carl Larsen, P. Mikkelsen, Mads Jensen, V. S. Petersen og Ludvig Christensen.

Kiefer er Forretningens Bestyrer og som saadan er han udstyret med Myndighed til at foretage de nødvendige Forretninger og Dispositioner, som kræves i den daglige Virksomhed, naturligvis under Ansvar overfor Selskabets Ledelse.

Særlige Spørgsmaal, som nærmere fastslaaet i Loven, behandles i Bestyrelsen eller i Repræsentantskabet.

Repræsentantskabets og Bestyrelsens Formand er Carl F. Madsen.

Lønbevægelser og Konflikter.

Elektrikerne hos forskellige Firmaer i København. I Skrivelse af 6. Maj d. A. klagede Arbejdsgiverforeningen over at en Del af Elektrikerforbundets Medlemmer uden Varsel havde forladt Arbejdet hos Firmaerne Magnus Almind, Tønnesen & Kisum og Hessel & Teudt og i en Skrivelse af 10. s. M. at dette ogsaa havde fundet Sted hos Firmaet Kornelius Knudsen, formentlig under Tryk af arbejdsløse Kolleger og Grunden var at der krævedes en Timeløn af 1 Kr. som Betingelse for at fortsætte Arbejdet.

Da det skete betragtedes som et Brud paa den indgaaede Overenskomst agtede Arbejdsgiverforeningen at indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret med Krav om Erstatning for det dens Medlemmer paaførte Tab.

Om denne Sag afholdtes Tirsdag den 14. ds. Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, hvor Elektrikerforbundet bestemt fralagde sig Ansvaret for det skete ligesom man hævdede at Firmaet Kornelius Knudsen selv havde ladet sine Folk gaa ledige grundet paa Materialemangel og hos Tønnesen & Kissum herskede der Strid om Lønnen, idet Firmaet havde nægtet at betale i Henhold til Vedtagelsen paa et af Parterne afholdt Mæglingsmøde.

Man enedes dog ved Fællesmødet om at Arbejdet genoptages og at de af Arbejderne rejste Krav derefter behandles paa overenskomstmæssig Maade snarest muligt.

Jord- og Betonarbejderne i København.

Som bekendt blev der forrige Aar truffet Aftale mellem Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund om, at der skulde optages Forhandlinger mellem Organisationerne om en Forlængelse af de bestaaende Overenskomster mod Ydelse af et passende Dyrtidstillæg, og det var en Forudsætning, at Forhøjelsen skulde have tilbagevirkende Kraft fra den første Lønningsuge i November Maaned 1917.

Hensigten var, at bøde noget paa den herskende Dyrtid og søge at skabe Ro i Arbejdsforholdet. Opfordringen blev ogsaa fulgt i det store hele, men med den københavnske Entreprenørforening var det ikke muligt at komme til nogen

Forstaaelse. Overenskomsten blev derfor opsagt til Ophør 1. April d. A.

Heller ikke ved senere Forhandlinger, hvori deltog Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og for de direkte interesserede Parter, lykkedes det at naa til en Forstaaelse.

Da man naaede den 1. April stod Jord- og Betonarbejderne i København saaledes uden Overenskomst. Afdelingen indkaldte derefter til en Generalforsamling, paa hvilken der blev redegjort for den foreliggende Situation, og det Spørgsmaal rejste sig da, om Jord- og Betonarbejderne nu, efter at alle andre Fag havde faaet deres Lønforhold forbedrede, vedblivende skulde gaa for den gamle lille Løn, eller om de skulde søge at skaffe sig noget mere, og Generalforsamlingen paalagde Medlemmerne, at de skulde stille Krav om højere Løn, og dette gav sig Udslag i Vedtagelsen af følgende

RESOLUTION

Generalforsamlingen i Jord- og Betonarbejdernes Fagforening den 1. April 1918 vedtager, at fra og med 2. April maa *intet Medlem paabegynde noget Arbejde* medmindre der saavel i Dagløn som i Akkord udbetales 1 Kr. pr. Time, og medmindre der til de hidtil gældende Akkordpriser ydes et Tillæg af 33 pCt.

Angaaende Arbejde, der *er paabegyndt, bør Medlemmerne*, naar der er Tale om Arbejdsgivere, der er Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, søge ovennævnte Arbejdsløn gennemført hurtigst muligt, *dog uden Arbejdsstandsning;* medens denne Arbejdsløn overfor Arbejdsgivere udenfor Arbejdsgiverforeningen bør søges gennemført straks.

Foreløbig gælder denne Vedtagelse ikke Københavns og Frederiksberg Kommuner.

I de under Afdelingen hørende interesserede Klubber indkaldes der snarest til Generalforsamling, for at tage Stilling til Lønsituationen der.

Vedtagelsen af denne Resolution medførte imidlertid, at Arbejderne paa forskellige Arbejdspladser, efter at Arbejdsgiverne havde nægtet at imødekomme deres Krav om højere Betaling, forlod Arbejdet, hvilket atter medførte, at Arbejdsgiverforeningen fremkom med Klage til Den faste Voldgiftsret over, at Arbejdet var standset uden Varsel.

Den faste Voldgiftsret Kendelse gik ud paa, at Jord- og Betonarbejdernes Afdeling er skyldig i Overtrædelse af September forligets Varselsbestemmelser ved Vedtagelsen af ovennævnte Generalforsamlingsbeslutning og de paaklagede Arbejdsnedlæggelser.

Efter at denne Kendelse var afsagt, blev der 23. April afholdt en ny Generalforsamling i Jord- og Betonarbejdernes Afdeling, og her vedtoges det at ophæve den omhandlede Resolution.

Imidlertid havde Forligsmanden taget Affære, og efter en Række Forhandlinger, der strakte sig over flere Dage og Nætter, stillede han den 6. Maj et Mæglingsforslag, paa hvilket han udbad sig Svar til den 14. Maj, Kl. 2 Efterm.

Arbejderne havde deres Svar parat til den opgivne Tid, men Arbejdsgivernes Stilling til Forslaget var en saadan, at der blev givet en yderligere Frist paa 2 Dage.

Da Svarene endelig blev afgivet, var det for Arbejdernes Vedkommende en uforbeholden Antagelse af Forligsmandens Forslag, medens det for Arbejdsgivernes Vedkommende lød paa Forkastelse.

Det Punkt i Forligsmandens Forslag, som har foranlediget Forkastelsen, gaar ud paa, at der i visse nærmere betegnede Tilfælde skal kunne forhandles om og fastsættes en højere Timeløn end den ellers gældende.

Paa et saa svagt Grundlag har Entreprenørerne paataget sig Ansvaret for en Forkastelse af Forligsmandens Forslag.

Centralarbejdsanvisningen.

Indtegnede Arbejdssøgere (Ledige).

Den 8. Maj 1918 stod ved Centralarbejdsanvisningskontorets 1ste Afdeling indtegnet 609 (507) Arbejdssøgende, hvoraf 568 (474) Mænd. Til 2den Afdeling var fra de i Kø-

benhavn og Frederiksberg hjemmehørende Afdelinger af Arbejdsløshedskasser anmeldt 16,450 (16,426) ledige Medlemmer. Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse havde 5562 (5457) ledige. Af Bygningsfagene havde Murersvendene 301 (351) ledige. Murerarbejdsmændene 287 (298), Tømrerne 51 (137) og Malerne 434 (502) ledige. Snedkerne havde 330 (329) og Sadelmagerne og Tapetsererne 113 (121) ledige. Af Tobaksarbejderne stod der uforandret indtegnet 722. Bageri- og Konditoriarbejderne havde 426 (418) anmeldte og Bryggeriarbejderne uforandret 769. Tekstilarbejderne havde fortsat 834 tilmeldte, medens Skræderne (hovedsagelig kvindelige Lagerarbejdere havde 786 (687) ledige. De faglærte Jærn- og Metalarbejderes Arbejdsløshedskasse havde 1597 (1545) ledige. Fra Bogtrykfaget stod indtegnet 117 (119) Typografer og Hjælpearbejdere, medens Bogbinderiarbejderne havde 104 (88) tilmeldte. Fra de kvindelige Arbejderes Arbejdsløshedskasse stod uforandret indtegnet 1557.

Ved Arbejdsanvisningskontorerne i Provinsen var Antallet af indtegnede Arbejdssøgende den 3. Maj 1918 13,008 (14,344), hvilket betegnede en Nedgang af godt 1300. Blandt enkelte Fag kan nævnes Murersvendene med 140 (195) ledige, Tømrerne med 144 (177), Snedkerne med 87 (121) og Malerne med 192 (323) ledige. Der var altsaa fortsat betydelig Nedgang i Ledigheden for alle de vigtigste Bygningsfag. Af Smede og Maskinarbejdere var tilmeldt 806 (821), af Tekstilarbejdere 2002 (1821) og af Tobaksarbejdere 414 (413). Af pladssøgende Tyende var ved Provinskontorerne tilmeldt 92 (71) (Tallene i Parentes angiver det tilsvarende Antal den foregaaende Fredag.)

Hjælp til Familieforsørgere

som faar anvist udenbys Arbejde.

Indenrigsministeriets Arbejdsudaf 1917 har nu fastsat følgende

Regler angaaende Fastsættelse af Opholdspenge.

1. Familieforsørgere, der kun har 1 Person at forsørge, 7 Kr. pr. Uge (1 Kr. pr. Dag).
2. Familieforsørgere, der har 2 at forsørge 10½ Kr. pr. Uge (1½ Kr. pr. Dag).
3. Familieforsørgere, der har 3 eller flere at forsørge, 14 Kr. pr. Uge (2 Kr. pr. Dag).

Saafremt den i *Indstillingen* anførte Arbejdsfortjeneste med Tillæg af Opholdspenge, beregnet efter nævnte Regler, vilde overstige henholdsvis

ad 1. 62 Kr. pr. Uge (55 Kr. plus 7 Kr.)
ad 2. 65½ Kr. pr. Uge (55 Kr. plus 10½ Kr.)
ad 3. 69 Kr. pr. Uge (55 Kr. plus 14 Kr.),

vil der som Opholdspenge dog kun kunne bevilges et saa stort Beløb, at disse Grænser ikke overskrides. Hvor Arbejdsfortjenesten alene er henholdsvis 62, 65½ og 69 Kr. eller derover, vil derfor ingen Opholdspenge kunne ydes.

Hvor særlige Forhold gør sig gældende, saasom stor Børneflok, særlig dyre Forhold med Hensyn syn til Kost og Logis paa Arbejdsstedet m. v., vil der dog kunne ses bort fra de anførte Grænser.

For mindre Dageantal end én Uge ydes forholdsmæssig mindre Beløb. Opholdspenge udbetales ogsaa for Søn- og Helligdage.

Hvis Arbejdsudvalget efter de ovennævnte Regler paa Grundlag af de i den paagældende *Indstilling* meddelte Oplysninger om den forventede Arbejdsfortjeneste maa nægte Opholdspenge, kan der dog samtidig med Afslaget gives Bemyndigelse til Udbetaling af Opholdspenge for det Tilfælde, at det efter 4 Ugers Forløb overfor Arbejdsanvisningsdirektøren eller Arbejdsløshedsinspektøren maatte oplyses, at den paagældende Arbejder af en ham utilregnelig Aarsag ikke i de 4 Uger har haft en gennemsnitlig Arbejdsfortjeneste af henholdsvis 62, 65½ og 69 Kr. Paa samme Maade vil der kunne forholdes i senere Perioder af 4 Uger.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 48 ❋ KØBENHAVN DEN 1. JUNI 1918 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Jord- og Betonarbejderne i København Arbejdsmænd hos Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn. Børstenbinderne hos Fabrikant H. Madsen Horsens). Fornyede Overenskomster (Arbejdsmændene paa Blaakilde Mølle. Skrædderne hos C. Schleisners Farveri og kemiske Tøjrensnings-Anstalt i København). Den faste Voldgiftsret (Jord- og Betonarbejderne i København). Arbejdsløsheden i Febr. Maaned 1918.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Maj 1918.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Juni 1918.

Forretningsudvalget.

Lønbevægelser og Konflikter.

Jord- og Betonarbejderne i København. Som meddelt i sidste Nr. af »Arbejderen«, har Arbejdsgiverne forkastet det af Forligsmanden fremsatte Mæglingsforslag, fordi der i dette var et Punkt, der gik ud paa, at der i visse nærmere betegnede Tilfælde skal kunne forhandles om og fastsættes en højere Timeløn end den, der ellers er gældende.

Forligsmanden indkaldte derfor atter Parterne til nyt Møde den 23. Maj, og Hensigten hermed var at søge tilvejebragt en Forstaaelse angaaende det foreliggende Stridspunkt, men desværre lykkedes det ikke, idet Entreprenørerne stadig fastholdt deres Standpunkt.

Mødet blev meget langvarigt, formentlig det længste, som nogensinde har fundet Sted. Det begyndte nemlig om Eftermiddagen Kl. 2 og fortsattes hele Dagen og Natten med til næste Dags Morgen Kl. 9, men endda maatte man som nævnt gaa fra hverandre med uforrettet Sag.

Den 24. Maj afholdt Hovedbestyrelsen for Dansk Arbejdsmandsforbund Møde, paa hvilket man behandlede den ved Arbejdsgivernes Forkastelse af Forligsmandens Forslag fremkaldte Situation. Hovedbestyrelsen vedtog at fremsende Strejkevarsel overfor Arbejdsgiverorganisationerne. Det officielle Varsel udsendtes den 25. Maj og havde følgende Ordlyd:

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Den 1. April d. A. udløb efter forudgaaet lovlig Opsigelse Overenskomsterne mellem vor københavnske Jord- og Betonarbejderafdeling og følgende Arbejdsgiverorganisationer: Entreprenørforeningen, Mur- og Stenhuggerlauget, Stukkaturfagets Mesterforening, Brolægningsentreprenørforeningen og Gas- og Vandmesterforeningen for København og Omegn.

Om Fornyelsen af disse Overenskomstforhold har der været ført en Række Forhandlinger, dels lokalt, dels under Hovedorganisationernes og sluttelig under Forligsmandens Medvirkning, uden at det er lykkedes at opnaa Enighed.

Under 6te ds. stillede Statens Forligsmand da et Mæglingsforslag, der vedtoges af Arbejdernes, men forkastedes af Arbejdsgivernes Organisationer, og senest har saa Forligsmanden i et Møde Torsdag den 23de ds., der strakte sig over hele den paafølgende Nat og Fredag Morgen gjort Forsøg paa at tilvejebringe en fredelig Ordning, men ogsaa dette sidste Forsøg mislykkedes grundet paa nye fra Arbejdsgivernes Side fremsatte Krav.

Naar vi ikke efter de bristede Forhandlinger i Arbejdsgiverforeningen eller efter Arbejdsgivernes Forkastelse af Forligsmandens Forslag har fremsendt Varsel om Strejke, skyldes dette udelukkende, at Arbejdernes Organisation til det sidste har villet tage ethvert tænkeligt Hensyn til Samfundets Tarv, men efter at Arbejdsgiverne ved deres Holdning under Forligsmandens sidste Bestræbelser for at bevare Arbejdsfreden har vist, at de ikke tager samme Hensyn, nødes vi ved nærværende til at meddele, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der etableres Arbejdsstandsning hos og overfor Medlemmer af ovennævnte Arbejdsgiverorganisationer og eventuelt Centralorganisationerne af Vognmænd i København og Omegn i det Omfang og i den Udstrækning, som den kompetente Forsamling maatte finde fornødent, indtil der tilvejebringes en tilfredsstillende Ordning af de paagældende Løn- og Arbejdsforhold.

P. F. V.

LYNGSIE.

Chr. Sørensen.

Denne Lønbevægelse er altsaa nu ført ind i Konfliktens Tegn, takket være Arbejdsgivernes Uforsonlighed.

Arbejderne har vist Resignation og social Pligtfølelse ved at vedtage det af Statens Forligsmand stillede Mæglingsforslag, skønt det ingenlunde tilfredsstillede dem. Men Arbejdsgiverne har kynisk forkastet dette Forligsforslag og stiller derved vort Samfund overfor Udsigten til en omfattende Arbejdskonflikt midt i en Tid, som i Forvejen er fuld af Vanskeligheder af alle Slags.

* * *

Kendelse af Den faste Voldgiftsret.

Det vil erindres, at Den faste Voldgiftsret under 17. April afsagde en foreløbig Kendelse, gaaende ud paa, at Jord- og Betonarbejdernes Afdeling for København og Omegn havde gjort sig skyldig i Overtrædelse af SeptemberforligetsVarselsbestemmelser ved at paalægge Medlemmerne, at de skulde stille Krav om højere Løn, idet de skulde forlange udbetalt 1 Kr. pr. Time for saavel tid- som akkordlønnede Arbejder og 33 pCt. i Tillæg til Akkordpriserne.

Hvorvidt der var Anledning til at ikende Bod, og i bekræftende Fald hvilken Størrelse den skulde have, udtalte Retten, at det vilde bero dels paa Omfanget af de ved de ulovlige Forhold foraarsagede Arbejdsstandsninger og Tab, dels paa de særlige Omstændigheder, der har bevæget Indklagede til den paaklagede Holdning.

Arbejdsgiverforeningen har under 8. Maj i Kontinuation af den oprindelige Klage gjort nærmere Rede for de efter deres Formening lidte Tab, som efter deres Opgørelse skulde andrage 17,500 tabte Arbejdsdage og det pekuniære Tab til 3—4 Kr. pr. Dag, altsaa omkring 60—70,000 Kr. Retten har imidlertid i sin Kendelse af 25de Maj reduceret dette Beløb ganske betydeligt, og det hele Arbejdsgiverforeningen har faaet ud af Sagen er, at Jord- og Betonarbejderne skal bøde 3000 Kr. og betale Sagens Omkostninger med 500 Kr. Samtidig har Arbejdsgiverne af Retten faaet en alvorlig Paamindelse om, at de ikke har udvist en saadan Aktivitet for at faa ordnede Forhold tilvejebragt, som Situationen krævede. Endvidere er Arbejdsgiverne blevet belært om, at den foreliggende Situation ikke kan ligestilles med overenskomststridige Arbejdsstandsninger indenfor en Overenskomstperiode, og at Arbejdsgiverne efter Overenskomsters Udløb ikke har retligt Krav paa, at der ikke etableres Lønstrejker og heller ikke paa, at der arbejdes efter den gamle Takst, men kun har Krav paa at eventuel kollektiv Arbejdsvægring skal varsles.

Vi henviser iøvrigt til Kendelsens Ordlyd, som findes aftrykt andet Steds her i Bladet.

Arbejdsmænd hos Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn. Mellem ovennævnte Arbejdsgiverforening og Havnearbejdernes Fællesforbund var opstaaet forskellige Divergenser, som behandledes paa et Fællesmøde den 17. Maj d. A. under Hovedorganisationernes Medvirkning og fandt sin Afgørelse paa følgende Maade:

I.

Angaaende Skiftning af Bunkerkul paa Dampskibet »Hellig Olav« var opstaaet en Strid, idet Arbejderne i Stedet for 50 pCt., som Overenskomsten hjemler, havde forlangt 100 pCt. Tillæg under Henvisning til, at det ikke var det samme Hold som havde paabegyndt Skiftningen, og at det derfor var det værste Arbejde, som det sidste Hold maatte udføre.

Arbejdsgiverforeningen forlangte de for meget udbetalte Penge tilbagebetalt, og at Arbejderne skulde betale en Bod for det skete Overenskomstbrud samt at man eventuelt vilde indbringe Sagen for Den faste Voldgiftsret og der kræve Dækning for det den paagældende Entreprenør paaførte Tab.

Man enedes om at afgøre Sagen paa den Maade, at Arbejderne skal tilbagebetale de for meget udbetalte Penge.

II.

For Losning af Splitved har der kun med en enkelt Entreprenør været aftalt overenskomstmæssig Betaling, og man enedes nu om en Overenskomst gældende for Københavns Toldhavn, hvorved Betalingen bliver 1 Kr. 35 Øre pr. Kubikfavn pr. Mand, men uden Dyrtidstillæg.

III.

Ved De danske Sukkerfabrikker har i længere Tid været betalt 5 pCt. i Krigstillæg til Arbejderne, og der har senere forgæves været forhandlet om at faa yderligere Tillæg.

Man enedes nu om, at nævnte Krigstillæg bortfalder og erstattes med et Dyrtidstillæg paa 10 pCt., gældende fra 3. Maj, samt at Fabrikkerne en Gang for alle betaler et Beløb af 500 Kr. til Fordeling blandt Arbejderne.

For Indladning af Sukkerkasser betales 11 Øre pr. Mand pr. Tons + et Tillæg af 5 pCt. + 17 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

IV.

Ved De forenede Oplagspladser har det hidtil været saaledes, at det af de faste Folk indtjente Overskud udbetales en Gang om Aaret, men Arbejderne havde ønsket en hyppigere Udbetaling.

Man enedes om, at Halvdelen udbetaltes pr. 1. Juli og den anden Halvdel i Januar Maaned.

Børstenbinderne hos Fabrikant H. Madsen, Horsens. I December f. A. opstod mellem Børstenbinderforbundet og Børstefabrikant H. Madsen, Horsens, en Strid, idet en Arbejder ved Navn Thomsen, efter Paabud fra Fabrikant Madsen nægtede at indmelde sig i Fagforeningen, under Henvisning til, at han var Formand paa Fabrikken.

Den 19. December f. A. afsagde Den faste Voldgiftsret Kendelse i Sagen og fastslog at Thomsen ikke var Formand i Septemberforligets Forstand, med Berettigelse for Arbejdsgiveren til at forlange ham staaende udenfor Fagforeningen.

Det lykkedes imidlertid ikke at faa den paagældende til at indmelde sig i Fagforeningen, idet Fabrikanten nu gjorde gældende, at det var Thomsen selv der ikke vilde være Medlem af Fagforeningen.

Efterhaanden tabte Arbejderne paa Fabrikken Taalmodigheden overfor Thomsen og efter at der den 14. April d. A. forgæves var forsøgt Mægling i Sagen nedlagde de den 19. April Arbejdet, hvorefter Arbejdsgiverforeningen indberettede den til De samvirkende Fagforbund.

Ved et Fællesmøde den 10. Maj enedes Parterne om Arbejdets Genoptagelse hvorefter de i Forening skal rette en Opfordring til nævnte Thomsen om at indmelde sig i Forbundet, og dersom han ikke senest den 20. Maj har bekvemmet sig hertil vil Fabrikanten tage Stilling til hans Afskedigelse.

Fornyede Overenskomster.

Arbejdsmændene paa Blaakilde Mølle.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, den 8. Maj d. A. enedes man om at Overenskomsten af 7de Juni 1916 mellem Aktieselskabet Blaakilde Mølles Fabriker og Dansk Arbejdsmandsforbund forlænges indtil 1ste Februar 1919 paa følgende Betingelser:

Til de i Overenskomsten fastsatte Lønninger og Dyrtidstillæg og det udenfor Overenskomsten under 5 Oktober 1917 vedtagne Dyrtidstillæg til Arbejdsmænd hos Aktieselskabet, hvilket Dyrtidstillæg bibeholdes med de hertil knyttede Betingelser, ydes et ekstra Dyrtidstillæg af Kr. 4,75 pr. Uge for fuld Arbejdsuge. For kortere Arbejdsperioder beregnes Tillægget efter Dag- og Timetallet.

Nærværende Overenskomst træder i Kraft 1. November 1917, og fornøden Efterbetaling finder Sted snarest mulig.

Saafremt den nuværende Dyrtid stiger, forhøjes Dyrtidstillægget med 1 Øre pr. hverfulde 2½ pCt., Stigningen udviser, og saafremt Dyrtiden aftager, formindskes Dyrtidstillægget med 1 Øre for hver 2½ pCt. Nedgang, dog ikke saa langt ned, at de ved Overenskomsten af 7. Juni 1916 fastsatte Lønninger med Dyrtidstillæg derved berøres. Som Grundlag for en saadan Stigning eller Nedgang lægges Statistisk Departements halvaarlige Udregninger, idet nærværende Ordning er truffet paa Basis af den nuværende Dyrtid. Opgang eller Nedgang finder første Gang Sted paa Grundlag af Forskellen mellem Departementets første Udregning i Aaret 1918 og Departementets Udregning i August 1918.

Skrædderne hos C. Schleisners Farveri- og kemiske Tøjrensnings-Anstalt i Københavns.

Ved et Fællesmøde den 29. April mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og for Dansk Farveriforenings, Garderobefarveri- og kemiske Tøjrensningsanstalt og Dansk Skrædderforbund enedes man om, at de nuværende Løn- og Arbejdsvilkaar hos C. Schleisner, kgl. Hof-Farveri- og kemiske Tøjrensnings-Anstalt forbliver uforandrede til 1. April 1919, til hvilken Tid Overenskomstforholdene kan opsiges med 3 Maaneders Varsel, paa følgende Vilkaar:

Til alle ugelønnede mandlige Skrædersvende ydes et Dyrtidstillæg paa 4 Kr. ugentlig, til alle akkordlønnede mandlige Skrædersvende et Dyrtidstillæg af 25 pCt. til de nugældende Akkordsatser.

Det hidtil bestaaende Dyrtidstillæg paa 5 Kr. maanedlig bortfalder for de akkordlønnede Arbejderes Vedkommende.

I Tilfælde af Uoverensstemmelser angaaende Overenskomstforholdene gælder den mellem Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm for Regler for Behandling af faglig Strid.

Den af Parterne, der opsiger Overenskomsten, skal senest 1 Maaned efter Opsigelsen foranledige optaget Forhandling om en eventuel ny Ordning, og er den anden Part pligtig til at optage disse Forhandlinger.

Nærværende Dyrtidstillæg træder i Kraft førstk. Lønningsdag.

Forbundet erkender Strejkens Ulovlighed. Arbejdet genoptages Tirsdag Morgen den 30. ds. saavidt muligt i samme Omfang som før Arbejdsstandsningen.

Den faste Voldgiftsret.

Jord- og Betonarbejderne i København.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse II af 25. Maj 1918 i Sag Nr. 229:

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund paa dettes Underafdeling Jord- og Betonarbejdernes Afdeling i Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegns Vegne.

Ved foreløbig Kendelse af 17. April d. A. i Sag Nr. 229 statuerede Retten, at Jord- og Betonarbejdernes Afdeling af Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn var

skyldig i Overtrædelse af Septemberforliget *dels* ved efter Udløbet af Fagets Overenskomster i Henhold til en Generalforsamlingsbeslutning uden behørig Varsel at iværksætte almindelig Vægring overfor ikke allerede paabegyndt Arbejde i Faget, *dels* ved at ogsaa paabegyndt Arbejde standsedes paa forskellige Arbejdspladser.

Den 23. derefter ophævedes den ovennævnte Beslutning paa en ny Generalforsamling i den paagældende Fagforening.

Klagerne i Sagen — Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Entreprepørforeningen, Københavns Murer- og Stenhuggerlavs og Brolægningsentreprenørforeningens Vegne — har nu i Kontinuation af deres oprindelige Klage gjort nærmere Rede for de ved de paaklagede Forhold lidte Tab og yderligere anført, at der paa talrige Arbejdspladser stadig for at fremtvinge højere Betaling end hidtil fortsættes med Arbejdsvægring uden det pligtige Strejkevarsel, og de har derfor paany begæret den for de saaledes skete Brud paa Septemberforliget efter deres Mening forskyldte Bod fastsat af Retten, idet de under et Retsmøde den 18. d. M. opgav Antallet af de Arbejdere, der hos Entreprenørforeningens Medlemmer oprindeligt og senere havde nedlagt Arbejdet, til 663, hvoraf dog efterhaanden 451 havde genoptaget Arbejdet, og de, hvem Arbejde forgæves er tilbudt, til 138. De oplyste endvidere, at Arbejdet var genoptaget hos Murerlavets, Stukkaturfagets Mesterforenings og Københavns Vognmandsforenings Medlemmer, medens Strejken fortsattes hos Brolægningsentreprenørforeningens Medlemmer med 203 Arbejdere.

Og selv om ikke Arbejdsvægringerne paa enhver af de nærmere betegnede Arbejdspladser med Sikkerhed kan betegnes som en »kollektiv Arbejdsvægring«, maa de nævnte Opgivelser dog antages at give et væsentlig rigtigt Billede af Forholdene.

I Henhold hertil har Klagerne beregnet den lidte Skade til mindst 17,500 tabte Arbejdsdage og det pekuniære Tab til 3 à 4 Kr. pr. Arbejdsdag.

Overfor Paastanden om en Bod, der svarer til det saaledes opgjorte Tab, maa det for det første bemærkes, at den foreliggende Situation ikke kan ligestilles med overenskomststridige Arbejdsstandsninger *indenfor en Overenskomstperiode*, idet Arbejdsgiverne efter Overenskomstens Udløb jo ikke har retligt Krav paa, at der ikke etableres Lønstrejker, og heller ikke paa, at der arbejdes efter de gamle Takster, men alene paa, at eventuelt kollektiv Arbejdsvægring varsles.

Endvidere tør Retten ikke forkaste de Indklagedes Paastand om, at de af den indklagede Organisation trufne Dispositioner, som i Rettens Kendelse af 17. April betegnedes som ulovlige, fra Organisationsbestyrelsens Side er trufne i virkelig god Tro til deres Lovlighed og til Rigtigheden af deres Fortolkning af Septemberforliget.

Og endelig er det en væsentlig lig Indvendig mod Klagernes Krav, at de paagældende Arbejdsgivere eller disses Organisationer ikke har udvist en saadan Aktivitet for at faa ordnede Forhold tilvejebragt, som Situationen krævede. Naar Klagerne vil gøre Organisationen ansvarlig for Medlemmernes Overtrædelser, er det en Selvfølge, at de forud bør sikre sig Bevis for, at Organisationsbestyrelsen er bleven gjort bekendt med de skete Overtrædelser, og — saavidt gørligt — ved Anmeldelse af hver enkelt Overtrædelse bør de lette Bestyrelsen Muligheden for at genoprette lovlige Tilstande.

Dette har de imidlertid i vidt Omfang forsømt, og uagtet Fagforeningsbestyrelsen ikke har kunnet være uvidende om, at ulovlige Arbejdsvægringer forefaldt mange Steder, og uagtet denne Viden burde have ført Bestyrelsen til af egen Drift at søge de fornødne Oplysninger, maa dog den nævnte Passivitet hos Arbejdsgiverne antages ikke at

have været uden Andel i Tabets Omfang. Dette gælder dog ikke for Brolægningsarbejdsmændenes Vedkommende, idet enhver Opfordring overfor disse til at genoptage Arbejdet har vist sig forgæves.

Men trods disse formildende Omstændigheder bliver der tilbage — hvad Loven om Den faste Voldgiftsret fremhæver som en særlig skærpende Omstændighed — at Organisationen ikke efter den afgivne Kendelse har udvist behørig Energi for at faa de ulovlige Forhold ordnede, ikke en Gang ved Offentliggørelse i det dertil egnede Blad, og det under en Situation, hvor Arbejdsvægring blandt Organisationens Medlemmer nødvendigvis maa bidrage stærkt til den tilstedeværende store Arbejdsløshed i deres eget og i mange andre Fag.

Den indklagede Organisation vil derfor være at ikende en Bod efter Omstændighederne paa 3000 Kr. og Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Kendelse:

Den indklagede Jord- og Betonarbejdernes Afdeling af Arbejdsmændenes Forbund for København og Omegn bør til Klagerne i Bod betale 3000 Kr. og udrede Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Sag Nr. 228.

Grænsestrid mellem Arbejdsmændenes Fagforening i Søllerød Sogn og Dansk Gartnerforbund.

Om denne mærkelige Sag og Grunden til, at den kom for den faste Voldgiftsret skal vi oplyse følgende:

I Kontinuation af tidligere Overenskomster afsluttedes i Foraaret 1916 en Overenskomst mellem Dansk Gartnerforbund og Dansk Anlægsgartner- og Havearkitektforening. Da Gartnerforbuudet omfatter saavel faglærte Gartnere som Arbejdsmænd, indeholdt Overenskomsten Løn- og Arbejdsvilkaar for begge disse Grupper. Ved sin Afsluttelse var Overenskomsten nærmest at betragte som københavnsk, men siden har den, særlig ved Mesterforeningens Vækst, vundet Hævd ogsaa ud over Landet og da særlig i Nordsjællands Villaegne. I 1918 blev Overenskomsten prolongeret et Aar mod et Dyrtidstillæg.

I Overenskomsten findes den saakaldte »Gensidighedsbestemmelse« om, at Arbejdsgiverne kun maa beskæftige Forbundets Medlemmer, og disse til Gengæld kun arbejde hos organiserede Mestre. I Egnen umiddelbart nord for København er Arbejdsmændene organiseret i »Arbejdsmændenes Fagforening for Gentofte, Lyngby og Gladsaxe Sogne.« Denne Forening omfattede tidligere ogsaa Søllerød Sogn. Men Arbejdsmændene herude traadte ud for Aar tilbage og dannede »Arbejdsmændenes Fagforening for Søllerød Sogn«. De er altsaa Udflyttere i 2. Potens.

Søllerød Foreningen havde en Overenskomst med de derværende Anlægsgartnere. Disse indmeldte sig imidlertid i den førnævnte landsomfattende Mesterforening. Arbejdsmændene opsagde Overenskomsten til Ophør 1. Marts 1918; men da de vilde indlede Forhandling om en ny, erklærede Mestrene, at de ikke kunde afslutte en saadan af Hensyn til Gensidighedsbestemmelsen med Dansk Gartnerforbund.

Herover følte Søllerødforeningen sig brøstholden og indgik med Klage til den faste Voldgiftsret, idet man hævdede, at Gensidighedsbestemmelsen »ifald den bliver effektiv vil bevirke, at alle vore Medlemmer uden Grund bliver boykottede. Man anmoder derfor den høje Ret om Beskyttelse eller eventuelt at foranledige nævnte § annulleret, da vi formener den er i Strid med eller i hvert Fald uforenelig med Septemberforliget af 1899.«

Retten behandlede Sagen i et Par forberedende Møder, hvoraf det sidste den 18. April 1918. Foruden Klagerne og den indklagede Mesterforening (der staar udenfor Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening) havde Retten ogsaa tilkaldt Repræsentanter for Gartnerforbundet og De samvirkende Fagforbund, for at afæske dem visse Oplysninger.

Desuden var der skriftlig indhentet Erklæringer fra Dansk Arbejdsgiver og Mesterforening og Arbejdsmændenes Fagforening for Gentofte, Lyngby og Gladsaxe Sogne.

Navnlig ved det sidste forbere-

dende Møde førtes der en lang Forhandling, for om mulig at finde en forligsmæssig Løsning. Det oplystes bl. a., at Gartnerforbundet forlængst havde tilbudt Søllerødforeningen Forhandling om Overflytningsregler. Forslaget var aldrig bleven skriftligt besvaret; men mundtlig var der givet Afslag.

Sluttelig oplæste Mesterforeningens Repræsentant et Forslag til en Ordning, som Repræsentanterne for Gartnerforbundet og Søllerødforeningen erklærede sig villige til at tage op til Forhandling. Efter udtrykkeligt Ønske fra Søllerødforeningen skal Forhandlingerne foregaa under Arbejdsgivernes Medvirken.

Under disse Omstændigheder anmodede Klagerne om, at Sagen for Retten maatte henstaa foreløbig.

Arbejdsløsheden
i Februar Maaned 1918.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i Februar 1918 omfatter ialt 59 Fag eller Organisationer med ialt ca. 181,900 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 45,800 eller 25.2 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgivet til ca. 1,003,900 eller 5.5 Dage pr. Medlem.

Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Sejlmagere, Forgyldere, Glarmestre, Stukkatører, Børstenbindere og Kobbersmede.

Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Stenarbejdere, Typografer i Provinserne og Dansk Arbejdsmandsforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	132	132	3	86	603	603	62	1592	735	735	65	1678
Bageri- og Konditr. arb.	1449	1449	501	11586	1872	1872	515	11672	3321	3321	1016	23258
Sukkervarearbejdere.	692	692	150	4600	218	218	65	1559	910	910	215	6159
Bryggeriarbejdere ...	2603	2603	784	18000	1497	1497	399	10000	4100	4100	1183	28000
Slagteriarbejdere	1467	1467	321	8638	2938	2938	940	21737	4405	4405	1261	30375
Skraatobaksarbejdere	197	197	11	164	640	640	103	1516	837	837	114	1680
Tobaksarbejdere.....	4930	4930	601	15384	2898	2898	471	10789	7828	7828	1072	26173
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2414	2414	992	22491	5940	5940	1969	45272	8354	8354	2961	67763
Rebslagere.....	41	41	»	»	235	235	84	1994	276	276	84	1994
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere..... ...	4560	4560	1115	10770	3505	3505	662	6450	8065	8065	1777	17220
Handskemagere	75	75	34	1017	8	8	5	107	83	83	39	1124
Hattearbejdere.....	969	969	72	1599	225	225	10	282	1194	1194	82	1881
Skotøjarbejdere	3050	3050	107	2808	1185	1185	181	4523	4235	4235	288	7331
Barberere	590	590	67	2073	650	650	127	2451	1240	1240	194	5124
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	85	85	80	1848	88	64	60	1320	173	149	140	3168
Murere	2110	2110	1354	28000	5003	5003	3419	83000	7113	7113	4773	111000
Murarbejdsmænd	980	980	394	12000	—	—	—	—	980	980	394	12000
Hustømrere	1585	1585	539	12923	4153	4153	1449	36191	5738	5738	1988	49114
Skibstømrere	260	260	5	89	625	625	21	996	885	885	26	1085
Snedkere	4272	4272	497	11879	4208	4208	414	14095	8480	8480	911	25974
Billedskærere	115	115	»	»	68	68	»	»	183	183	»	»
Malere.....	2370	2370	1557	36337	3092	3092	1972	47851	5462	5462	3529	84188
Sadelm. og Tapetserere	998	998	286	8561	510	510	122	3784	1508	1508	408	12345
Gas- og Vandarbejdere	67	67	16	354	—	—	—	—	67	67	16	354
Skorstensfejere	66	66	»	»	53	53	»	»	119	119	»	»
Ovnsættere	14	14	4	120	—	—	—	—	14	14	4	120
At overføre..	36091	36091	9490	211927	40214	40190	13050	307181	76305	76281	22540	519108

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Københ. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	36091	36091	9490	211927	40214	40190	13050	307181	76305	76281	22540	519108
Træva reindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere.	758	758	83	958	2728	2728	223	5059	3486	3486	306	6017
Bødkere	256	256	50	775	466	466	275	6213	722	722	325	6988
Drejere	124	124	5	141	242	242	49	929	366	366	54	1070
Karetmagere	334	334	22	641	603	603	37	984	937	937	59	1625
Korkskærere	220	220	160	3200	30	30	12	300	250	250	172	3500
Kurvemagere	187	187	8	210	—	—	—	—	187	187	8	210
Læder- og Lædervare-industri.												
Lohgarvere	110	110	5	125	108	108	2	60	218	218	7	185
Hvidgarvere	50	50	1	17	43	43	»	»	93	93	1	17
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere	1117	1117	13	426	302	302	9	266	1419	1419	22	692
Stenarbejdere	163	163	7	600	417	221	16	745	580	384	25	1345
Glasarbejdere	238	238	13	362	208	208	107	2817	446	446	120	3179
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	668	668	8	390	253	253	14	349	921	921	22	739
Blikkenslagere	790	790	238	5342	550	550	154	3301	1340	1340	392	8643
Metaltrykkere	107	107	5	86	8	8	3	62	115	115	8	148
Jern- & Metalslibere	201	201	26	624	175	175	26	588	376	376	52	1212
Gørtlere og Metalarb.	360	360	30	652	74	74	4	91	434	434	34	743
Urmagere	68	68	»	»	179	179	2	45	247	247	2	45
Instrumentm. (chir.)	45	42	»	»	—	—	—	—	42	42	»	»
Smede og Maskinarb.	10500	10500	1533	33552	7728	7728	1264	29231	18228	18228	2797	62783
Formere	400	400	96	2932	1250	1250	228	6007	1650	1650	324	8939
Elektrikere	1134	1134	152	3034	944	944	111	2374	2078	2078	263	5408
Grafisk Industri.												
Bogbindere	2100	2100	130	2299	726	646	46	930	2826	2746	176	3229
Litografer	442	442	26	578	110	110	5	94	552	552	31	672
Typografer	2636	2636	113	3440	1750	1513	64	1600	4386	4149	177	5040
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	188	188	31	634	1000	1000	22	465	1188	1188	53	1099
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	1700	1700	395	10270	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2700	2700	1700	35000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb.	3661	3661	2291	40000	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt	14939	9639	1714	34730	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	23000	17700	6100	120000	37000	16700	6400	129000	60000	34400	12500	249000
Arbejdsm. Forbund for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	1011	1011	131	3692	1011	1011	131	3692
Kvindel. Arbejderforb.	4000	4000	1360	31000	2260	2260	540	12000	6260	6260	1900	43000
Landarbejdere	—	—	—	—	8000	8000	1982	33053	8000	8000	1982	33053
Gartnere	420	420	175	4500	255	255	70	1800	675	675	245	6300
Kedel- og Maskinpass.	767	767	60	1224	1164	1164	111	2746	1931	1931	171	3970
Kellnere	962	962	209	5000	704	704	143	3500	1666	1666	352	8500
Handels-og Kontormdh	3026	3026	148	4224	6093	6093	362	9535	9119	9119	510	13759
Tilsammen	91459	86159	20299	438893	116595	95758	25462	565017	208054	181917	45761	1003910

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

AFDELINGS-SKEMA

angaaende

Arbejdsløsheden i Maj Maaned 1918.

Bemærk! Naar *ingen* Arbejdsløse eller *ingen* tabte Arbejdsdage skal angives, bedes man sætte et **tydeligt 0**. Hvor intet Tal kan angives, bedes man sætte et **?**

1. Byens Navn?	
2. Organisationens Navn?	
3. Antal Medlemmer?	
4. Hvormange af Organisationens Medlemmer var arbejdsløse: I Midten af Maaneden? Ved Slutningen af Maaneden?	
5. Hvormange Arbejdsdage er der ialt gaaet tabt for Medlemmerne paa Grund af Arbejdsløshed i Maanedens Løb (Søn- og Helligdage eller lignende Fridage medregnes ikke, med mindre der i Almindelighed arbejdes 7 Dage om Ugen)?	
6. For hvormange Dage er der udbetalt Understøttelse (alle understøttede Dage)?	
7. Hvormeget er der udbetalt til Understøttelse af Arbejdsløse og Rejsende i Maanedens Løb: a) Af Arbejdsløshedskassen? b) Af Fagorganisationen?	

Formandens Navn: .....

— Adresse: .....

NB. Fagforeningerne bedes indsende dette Skema til det Forbund, hvoraf de staar som Afdeling, eller kunne staa som Afdeling, saaledes at Skemaet er Forbundet i Hænde senest d. 8. Juni 1918.

Enkeltstaaende Foreninger, i hvis Fag der ikke findes noget Forbund, bedes sende deres Skemaer direkte til De samvirkende Fagforbund, Nørrefarimagsgade 49,[1] Kbhvn. K.

Angaaende Forsendelsen bemærk:

Det udfyldte Skema kan forsendes i aaben Konvolut som Tryksag, Portoen er da 4 Øre (indenfor Københavns Postomraade 2 Øre). Men der maa da iagttages følgende:

Spørgsmaalene 3—7 maa kun besvares med Tal (*0* for *ingen*). Byens og Organisationens Navn saavel som Formandens Navn og Adresse kan derimod skrives paa sædvanlig Maade. Skrives der Tekst udover dette, maa Forsendelsen frankeres som Brev.

P. F. V.

Carl F. Madsen.

Peder Hedebol.

K. E. BORDING KØBENHAVN

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 49 ❋ KØBENHAVN DEN 8. JUNI 1918 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Kongresser. Den faste Voldgiftsret. Den offentlige Arbejdsanvisning i Danmark. Klage over manglende Arbejdskraft paa Teglværker. Lønbevægelser og Konflikter. Fornyet Overenskomst.

Kongresser.

Kommunalt Arbejderforbunds ordinære Kongres

afholdtes i Dagene 6.—8. Maj i Folkets Hus, Enghavevej 40, den store Sal. Tilstede var, Hovedbestyrelsen medregnet, 97 Repræsentanter for Forbundets 12 Afdelinger.

Kongressen aabnedes meget festligt ved, at Sporvejsfunktionærernes Sangkor med stor Dygtighed foredrog nogle Arbejdersange.

Forhandlingerne blev indledet af Forbundets Forbund, *Th. Thomsen.*

Til Dirigenter valgtes Maskinmester *Fr. Petersen* og Skolebetjent *J. Hansen*, til Sekretærer Overopsynsmand *H. P. Palbo* og Sporvejsfunktionær *Vestergaard.*

En Række indbudte Gæster var tilstede, nemlig: Fra det svenske Broderforbund *Nordgreen,* den norske Organisation af Sporvejsfunktionærer *Rydland*, Dansk Arbejdsmandsforbund *Lyngsie* og *Fr. Petersen*, Kvdl. Arbejderforbund Fruerne *Sofie Rasmussen* og *Jensen*, Dansk Jernbaneforbund *O. Andersen,* Dansk Postforbund *Bødskov*, Tjenestemændenes Fællesrepræsentation Redaktør *Ritter* og De samvirkende Fagforb. *Hedebol.*

Formanden, *Th. Thomsen*, aflagde en udførlig Beretning om Virksomheden i de sidst forløbne to Aar. En fremtrædende Plads indtog naturligvis Beretningen om de Forhandlinger, som har været ført angaaende Tjenestemændenes Dyrtidstillæg i Københavns Kommune. — Dette har været stigende gennem Krigsaarene og udgør nu som Normalsats for gifte Mænd 720 Kr. aarlig uden Hensyn til Vedkommendes Løn. Sporvejsfunktionæren faar samme Dyrtidstillæg som Sporvejsdirektøren. For ugifte Tjenestemænd og enkelte særlige Grupper er fastsat noget lavere Satser. Paa indeværende Aars Budget udgør Dyrtidstillægget 8½ Million Kr.

Selv om man ikke kunde erklære sig absolut tilfreds med det saaledes opnaaede Dyrtidstillæg, maatte man indrømme, at Kommunen paa prisværdig Maade var kommen Arbejderne imøde. Dersom Foraarets Lønbevægelser medførte en Forhøjelse af de mere løse Arbejderes Dyrtidstillæg, maatte man imidlertid forbeholde sig at rejse nye Krav ogsaa til de Folk, som er faste i Kommunens Tjeneste.

Foruden Dyrtidstillægget er det ved Forhandling med Kommunalbestyrelsen og Embedsmændene lykkedes at opnaa en Række Lønforbedringer for enkelte Grupper eller enkelte Personer, hvor særlige Forhold har gjort sig gældende. Saaledes var nu i alt væsentligt 4de budgetmæssige Lønklasse ophævet, hvilket er et stort Fremskridt.

Formanden omtalte indgaaende den Grænsestrid, som er opstaaet mellem Forbundet og Belysningsarbejdernes Fagforening (Dansk Arbejdsmandsforbund) Denne Sag burde forlængst have været afsluttet; men det har hidtil ikke været os muligt at faa vor Ret anerkendt af den anden Part og faa en Afslutning paa Sagen. Nu nylig er man enedes om at lade den afgøre med bir dende Virkning af en særlig dertil nedsat Voldgiftsret. Forhaabentlig vil den da faa en Ende.

Grænsestridigheder af betydeligt

mindre Omfang har Forbundet haft med Københavns Kommunalforening og med Dansk Gartnerforbund. Ogsaa disse omtaltes.

Forbundets organisatoriske Udvikling har iøvrigt været særdeles glædelig. Navnlig maa det hilses som et stort Fremskridt, at Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation i den forløbne Periode er indtraadt i Forbundet. Dette er en naturlig Konsekvens af, at Københavns Sporveje er overtaget af Kommunen. Indtrædelsen har vist sig gavnlig saavel for Sporvejsfunktionærerne som for Tjenestemændene som Helhed. Medlemstallet for hele Forbundet var 31. Decbr. 1917 ialt 5959 (hvoraf 1440 Kvinder) mod 2573 (hvoraf 568 Kvinder) to Aar tidligere. Ogsaa med Hensyn til organisatorisk Forstaaelse kan der noteres en glædelig Udvikling.

Efter nogen Diskussion godkendtes Beretningen enstemmig.

I Tilslutning til Beretningen vedtoges en Række Resolutioner, bl. a. en som stadfæster et skandinavisk Samarbejde mellem Sporvejs-Tjenestemændene, saaledes som dette er aftalt ved en Konference i Gøteborg i Oktober 1916.

Det reviderede Regnskab blev fremlagt af Forbundets Kasserer *H. Egebo*. Ogsaa dette godkendtes enstemmigt.

Man skred derefter til Behandling af en Række foreliggende betydningsfulde Forslag.

Der vedtoges ændrede Regler for Hovedledelsens Sammensætning. Efter de gamle Regler, hvor Afdelingerne efter Medlemstal faar Repræsentanter i Hovedbestyrelsen, var denne bleven altfor urimelig stor. De nye Regler vedtoges med en enkelt Ændring i den af Ledelsen foreslaaede Form.

Ligeledes vedtoges en Række andre Lovændringer, som Udviklingen havde nødvendiggjort.

Fra Ledelsen forelaa endvidere Forslag om Oprettelse af en Hjælpekasse, hvis Formaal skal være at yde Medlemmer af Kommunalt Arbejderforbund eller disses Enker Hjælp, naar de paa Grund af Arbejdsløshed, Sygdom eller anden dem utilregnelig Aarsag er kommen i Trang. Oprettelsen af en saadan Kasse og de derhen hørende Love og Regler vedtoges ligeledes i det væsentligste som foreslaaet. Dog vedtoges det, at det skal staa Afdelingerne frit, om de vil slutte sig til Hjælpekassen eller ikke. Men naar en Afdeling slutter sig til Kassen, da er denne obligatorisk for alle den vedkommende Afdelings Medlemmer.

Desuden behandledes en lang Række Forslag af mere speciel Karakter. Navnlig drøftedes den Række Krav, som man agter at rejse i den kommende Tid overfor Københavns Kommune. Særlig understregedes et Krav om forbedrede Bolig- og Kostforhold for Kommunens Tyende.

Under Kongressen oplystes det, at Gartneriarbejderne til en Række københavnske Fagforeninger havde omsendt en Resolution af følgende Indhold:

Gartneriarbejdernes Generalforsamling den 19. April 1918 udtaler deres dybeste Foragt for den lave Handling, Kommunal Haandværker-Afdeling har udvist ved at forhandle med Københavns Magistrat om en Timeløn af 73 Øre til Gartnerne, uagtet de igennem vor Forretningsfører var fuldt vidende om, at Dansk Gartnerforbund havde faaet Overenskomst med de private Arbejdsgivere paa 76 Øre i Timen. Tillige opfordrer Generalforsamlingen alle Organisationer i København, som har nogen af Fagets Udøvere, som staar i Kommunal Haandværker-Afdeling, at gøre Brug af Paragraf 5 i Kommunal Arbejderforbunds Love, som siger:

»Københavns kommunale Arbejderforbund eller dets Afdelinger (Foreninger) kan ikke optage Personer, der beskæftiges ved egentligt Arbejdsmandsarbejde eller ere Formænd ved Arbejde, der udføres af Arbejdsmænd. Forbundet kan ej heller optage Medlemmer, hvis Fag tilhører De samvirkende Fagforbund i Danmark. Enkelte Medlemmer kan ikke optages i Forbundet«

for derved at forebygge, at ovennævnte Afdeling ved andre Lejligheder skulde tilbyde sig til at arbejde under bestaaende Organisationers Priskuranter.

A. L. Petersen,
Dirigent.

Ovenstaaende Resolution er ogsaa bleven vedtaget af Fællesbestyrelserne under Dansk Gartnerforbund og Dansk Gartnerforbunds Forretningsudvalg.

J. P. Jacobsen.

Dette vakte en ikke ringe Forbauselse og Harme, og der rejste sig et kraftigt Forlangende om at faa denne Sag omtalt i »Social-Demokraten«, idet man hævdede, at de rejste Beskyldninger ikke blot var uberettigede, men endog savnede enhver Antydning af Begrundelse i de faktiske Forhold.

Efter Henstilling fra De samvirkende Fagforbunds Repræsentant lod man sig dog nøje med et Tilsagn om, at Sagen skulde blive refereret i »Arbejderen«. Der vedtoges en saalydende Resolution, der omgaaende blev De samvirkende Fagforbund officielt tilstillet:

»Foranlediget ved en paa Gartneriarbejdernes Generalforsamling d. 19. April 1918 vedtagen Resolution, som er tilstillet alle Organisationer i København, der har faguddannet Arbejdskraft, som staar i vort Forbunds Haandværkerafdeling, udtaler Kongressen:

1. at det skyldes Kommunalt Arbejderforbunds Arbejde, at Københavns Kommune lønner sine Gartnere som Haandværkere; tidligere lønnedes de betydelig lavere.
2. at Kommunens Gartnere ikke som i Resolutionen oplyst lønnes med 73 Øre men med 97 Øre i Timen;
3. at den finder det mindre vel anbragt, naar Dansk Gartnerforbund retter Opfordring til andre Forbund om at iværksætte Splittelsesforsøg imod vor Haandværkerafdeling paa et Tidspunkt, da foreliggende Grænsespørgsmaal mellem Dansk Gartnerforbund og to af vort Forbunds Afdelinger er Genstand for Forhandling i De samvirkende Fagforbund, og
4. at den i Resolutionen citerede § 5 af vort Forbunds Love overhovedet ikke eksisterer i disse.«

Inden man skred til Valg af Ledelse, vedtoges det at oprette en Stilling som tastlønnet Forretningsfører. Forbundets nuværende Størrelse gør det ønskeligt, at den mest betroede Tillidsmand udløses af sit Forhold som Lønarbejder, for at kunne faa den fornødne Tid til sin Raadighed.

Til Forretningsfører valgtes den hidtidige Formand *Th. Thomsen*.

Til Kasserer og Sekretær genvalgtes henholdsvis Arbejdsmand *Egebo* og Maskinmester *R. Olsen*.

Til Revisorer valgtes *J. Hansen* og *Jensen Petersen*, som Repræsentanter i De samvirkende Fagforbund valgtes foruden Formanden og Sekretæren: *Norbøll*, *Lindblad*, Fru *Jørgensen*, *Fischer Nielsen*, *Juel Petersen*, og *M. P. Madsen*.

Kongressen sluttede den sidste Aften med et festligt Samvær, hvor der herskede en munter og kammeratlig Stemning.

Den faste Voldgiftsret.

Havnearbejderne i København.
Sag Nr. 230.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 29. Maj 1918 i Sag Nr. 230: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund paa dettes Afdeling Havnearbejdernes Fællesforbunds Vegne.

I Overenskomsten af 1916 angaaende Havnearbejdet ved Det forenede Dampskibsselskabs Skibe ved Kvæsthusbroen fastsættes Middagstiden fra Kl. 12—1, hvorefter der tilføjes: »Middagspausen kan efter D. F. D. S.s Ønske forskydes 1 Time.«

Alligevel nægtede en Del Arbejdere den 19., 23. og 29. April d. A., da de i Timen fra 12—1 sattes til Havnearbejde, at udføre dette, og under en Forhandling med Selskabet tilkendegav Fagforeningsrepræsentanter paa Arbejdernes Vegne, at de ikke agtede at udføre Arbejdet i Middagstimen.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har nu paa A/S Det forenede Dampskibsselskabs Vegne indklaget De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund paa dettes Afdeling: Havnearbejdernes Fællesforbunds Vegne for Brud paa den nævnte Overenskomst.

De Indklagede procederer til Frifindelse, idet de gør gældende, at den nævnte Forskydningsret misbruges af Selskabet og blandt andet i de tre omtalte Tilfælde anvendtes uden nogen Nødvendighed for Udklarering til rette rutemæssig Tid af de paagældende Skibe, samt at der ikke tages tilstrækkeligt Hensyn til de Arbejdere, der har holdt Frokost før Arbejdets Paabegyndelse, d. e. omkring Kl. 6½ Morgen.

Der maa gives de Indklagede Medhold i, at det er en Forudsætning for en Bestemmelse som den anførte, at den ikke anvendes vilkaarlig, men kun af virkelig driftsmæssige Grunde, men det kan ikke statueres, at Bestemmelsen kun maa anvendes for at opnaa Udklarering i rette Tid af routegaaende Skibe. Selskabet har anført som hyppig Grund til Udskydningen Hensyn til de talrige Køretøjer, som paa Grund af Kvæsthusbroens vanskelige Forhold timevis holdes tilbage for at afvente at blive ekspederede, og dette Hensyn til Kuske, Heste og Kunder maa ligesaa fuldt regnes til Driftshensyn som det af Arbejderne nævnte. Overenskomsterne med Selskabet omhandler nemlig ikke blot Ladning og Losning af Skibe, men ogsaa Arbejdet i Land ved saadan Virksomhed; og Overenskomsternes Bestemmelser om Middagstiden synes at have taget særligt Hensyn til de omtalte stadig tilstedeværende Vanskeligheder ved Kvæsthusbroen, idet Selskabet paa Kvæsthusbroen kan udskyde Pausen »efter Ønske«, men ved andre Bolværker kun »under særlige Forhold«.

Desuden maa det efter det oplyste antages, at Selskabet væsentlig i samme Omfang som nu har anvendt den omtalte Forskydning i Tiden før Afslutningen af Overenskomsterne af 1916 og før Overenskomsternes Fornyelse i indeværende Aar, uden at der fra Arbejdernes Side af den Grund under Forhandlingerne er forlangt Forandring i Bestemmelsens Ordlyd; og Selskabet har derfor maattet gaa ud fra, at de nævnte Hensyn til Kuske, Heste og Kunder ogsaa af Arbejderne ansaas for rimelige Driftshensyn.

Men dertil kommer, at Overenskomstens Paragraf 8 bestemmer som følger:

»Enhver Uenighed mellem Parterne om Forstaaelsen af nærværende Overenskomst saavel som overhovedet ethvert fagligt Stridsspørgsmaal mellem Arbejdsgiveren og Havnearbejdernes Fællesforbund eller dets Medlemmer skal, naar en af Parterne forlanger det, afgøres ved Mægling eller Voldgift efter den af Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm. Arbejdet maa ikke standses, men saa længe Forhandlingerne før og under Mæglingen og Voldgiften varer, skal Arbejdet udføres paa de hidtil gældende Betingelser, men Voldgiften har Ret til at give sin Kendelse tilbagevirkende Kraft.«

Det er da i direkte Strid med denne Bestemmelse, at Arbejderne, selv om der skulde finde Vilkaarlighed Sted, egenmægtig etablerer Arbejdsvægring i Stedet for, hvis de mener, at Misbrug finder Sted, gennem deres Fagforeningsbestyrelse at besvære sig overfor Selskabet, en Fremgangsmaade, der desuden giver langt større Udsigt til Afhjælpning af begrundede Klager end overenskomststridig Selvtægt.

Det indklagede Havnearbejdernes Fællesforbund vil derfor have at udrede en Bod til Klagerne, stor 200 Kr. og Sagens Omkostninger med 150 Kr.

KENDELSE.

Indklagede, Havnearbejdernes Fællesforbund, bør til Klagerne i Bod betale 200 Kr. samt udrede Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Den offentlige Arbejdsanvisning i Danmark.

April 1918.

Arbejdsanvisningsdirektøren meddeler angaaende den offentlige Arbejdsanvisning i April Maaned:

Nedgangen i Antallet af tilmeldte Arbejdssøgende fortsattes i noget forstærket Tempo i April. Ved nævnte Maaneds Begyndelse stod der ved samtlige Anvisningskontorer Landet over indtegnet 41,124 Arbejdssøgende, og medens der skete 23,141 nye Tilmeldinger i Maanedens Løb, frameldtes der samtidig 33,156, saaledes at de Arbejdsløses Antal ved Slutningen af Maaneden var 31,109 eller ca. 10,000 lavere.

Nedgangen faldt imidlertid i Hovedsagen paa Provinsen, medens

Forholdene ikke bedredes nær i samme Grad i Hovedstaden, hvor de Lediges Antal kun sank med godt 1400, nemlig fra 19,067 til 17,653. Det var her næsten kun i Byggefagene, at der mærkedes nogen Aflastning af Betydning, medens der i adskillige andre Fag endog var nogen Stigning i Ledigheden. Dette sidste gjaldt saaledes Elektrikerne, kvindelige Lagerarbejdere i Skræderfaget og i noget ringere Grad Tekstilarbejderne og Tobaksarbejderne. Hos Smede- og Maskinarbejderne, hvor Arbejdsløsheden netop naaede et Kulminationspunkt omkring 1. April med omtr. 1800 Ledige i Hovedstaden, var Afgangen i Løbet af April Maaned en Del større end Tilgangen, saaledes at der ved Maanedens Slutning stod tilmeldt et noget lavere Tal, ca. 1550. Imidlertid er denne Bevægelse ikke blevet fortsat i Maj, idet Tallet i denne Maaned paany har haft en lidt opadgaaende Tendens. For Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskssse i København var Tallene ret uforandrede og dette gjaldt navnlig ogsaa Jord- og Betonarbejdernes Afdeling, for hvis Vedkommende de løbende Konfliktspørgsmaal med Arbejdsgiverne aabenbart har hæmmet den Aflastning, som man efter Aarstiden kunde have ventet.

For Provinsens Vedkommende var der derimod en betydelig Nedgang i Antallet af anmeldte ledige Arbejdsmænd og ogsaa for Byggefagene var Afgangen der større end i Hovedstaden. Hertil kommer, at Antallet af arbejdssøgende Landarbejdere og Tyende ganske naturligt gik stærkt tilbage. Fremdeles kan nævnes Afgangen af Teglværksarbejdere og Arbejdere ved Cementindustrien. Iøvrigt var Forholdene i store Træk noget lignende som i Hovedstaden: En ringere Nedgang for Smede og Maskinarbejdere og gennemgaaende ret uforandrede høje Tal for Nærings- og Nydelsesmiddelindustriens og for Tekstil- og Beklædningsindustriens Arbejdere.

Anvisningsvirksomheden var betydelig livligere i April Maaned baade for Hovedstadens og Provinskontorernes Vedkommende. Der begæredes ialt 8761 Arbejdere og anvistes ved samtlige Kontorer 7607 mod 5680 i samme Maaned i Fjor. I København steg Antallet af Anvisninger fra 2077 i Marts til 3372, ved Provinskontorerne paa Øerne fra 1673 til 1984 og ved Kontorerne i Jylland fra 1454 til 2251.

Denne stærke Fremgang hænger først og fremmest sammen med Foraarsmaanedernes større Behov for Arbejdskraft — altsaa det samme Moment som i det Hele har formindsket Arbejdsløsheden — men skyldes sikkert ogsaa i nogen Grad den Opfordring, som Arbejdsgiverforeningen i April udsendte til sine Medlemmer, om saa vidt muligt altid at søge deres Arbejdskraft gennem de offentlige Arbejdsanvisningskontorer. Virkningen heraf udeblev ikke, idet der straks mærkedes en betydelig Stigning i det daglige Antal Henvendelser fra Arbejdsgivere om at faa anvist Folk.

For Københavns Vedkommende faldt Stigningen iøvrigt væsentligst paa Anvisningerne til Haandværk (Bygnings- og Jordarbejde) samt paa Anvisningerne af Rengøringskoner (Flyttedag og Foraarsrengøring), medens det ved Provinskontorerne ved Siden af Anvisningerne til Haandværk navnlig var Anvisningerne til Landbruget der steg.

Af de anviste Arbejdere var 2551 tilmeldt Kontorerne gennem Arbejdsløshedskasserne, der selv anviste Beskæftigelse til 2689 af deres ledigmeldte Medlemmer, af hvilke iøvrigt 19,538 opnaaede Arbejde ved egen Hjælp og 2835 af anden Aarsag (Bortrejse, Sygdom, m. m.) udgik af Fortegnelserne over ledige Arbejdsløshedskassemedlemmer, af hvilke der saaledes ialt afmeldtes 27,613 mod en Tilgang af 17,129.

Klage over manglende Arbejdskraft paa Teglværker.

En Murermester i København havde indsendt Ordre til Teglværkernes Centralkontor om Levering af et større

Parti Mursten end det, hvorom vedkommende Murermester havde kontraheret. Centralkontoret svarede da, at det var umuligt for de paagældende Teglværker (Gadevang og Borup) at levere flere Sten, da det viste sig ugørligt at fremskaffe den nødvendige Arbejdskraft, tiltrods for at der vedblivende var mange arbejdsledige Arbejdsmænd, og Teglværkene til Stadighed rekvirerede Arbejdsmænd fra de paagældende Arbejdsanvisningskontorer, ligesom de averterede efter Arbejdskraft saavel i danske som svenske Blade.

Teglværkerne tilføjer, at de har faaet anvist ca. 50 Mand, men det er kun lykkedes at fastholde 4 Mand, medens Resten enten har forladt Teglværket efter 2 à 3 Dages Arbejde, eller endog kun har overnattet uden at paabegynde Arbejdet.

Indenrigsministeriets Arbejdsudvalg har derefter anmodet Centralarbejdsanvisningskontoret om at undersøge denne Sag, og Kontoret har fra de paagældende kommunale Anvisningskontorer faaet meddelt, at der af Kontorerne er anvist Arbejdskraft til Teglværkerne i den Udstrækning, som disse har begæret, og i et givet Tilfælde, da Anvisningskontoret forespurgte Teglværkerne om de havde Brug for mere Arbejdskraft, har disse svaret, at der nu ikke var Plads til flere Folk.

Kontoret oplyser endvidere, at det forholder sig rigtigt, naar det paastaas, at den anviste Arbejdskraft har forladt Teglværkerne efter faa Dages Forløb, men dette kan ikke være Kontorets Fejl, men maa søges i andre Aarsager, væsentlig vel nok den lave Løn og de mindre gode Indkvarteringsforhold (Kaserne), ligesom der ogsaa har været klaget over, at der ikke kunde faas ordentlig Kost til rimelig Pris.

Arbejdsanvisningsdirektoratet tilføjer, at der er tilstrækkelig ledig og til det omhandlede Arbejde egnet Arbejdskraft, der vil kunne anvises Arbejde, under Forudsætning af, at der ydes tarifmæssig Betaling, og at en Ordning af Bolig- og Kostforplejningsforholdene kan tilvejebringes.

Lønbevægelser og Konflikter.

Jord- og Betonarbejderne i København. Den 1. Juni har Dansk Arbejdsmandsforbund afsendt et saalydende andet Strejkevarsel:

Til

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforen.,
Vestervoldgade 113, B.

Da vi ikke, siden vi den 25. f. M. fremsendte 1. Strejkevarsel i Jord- og Betonarbejdersagen, har hørt noget fra den ærede Arbejdsgiverforening, skal vi ved nærværende i Fortsættelse af vor nævnte anbefalede Skrivelse meddele, at den dertil kompetente Forsamling nu har vedtaget, at der fra og med Lørdag den 8. d. M. ved normal Arbejdstids Ophør etableres Arbejdsstandsning hos og overfor Medlemmer af

Entreprenørforeningen (dog undtages Arbejdet ved Ingeniør N. C. Monbergs flydende Uddybningsmateriel),

Mur- og Stenhuggerlauget,

Stukkatørfagets Mesterforening,

Gas- og Vandmesterforeningen for København og Omegn,

Centralorganisationen af Vognmænd i København og Omegn og

Brolægningsentreprenørforeningen,

for saa vidt der ikke forinden maatte opnaas en tilfredsstillende Ordning af Løn- og Arbejdsforhold.

Dansk Arbejdsmandsforbund er naturligvis i dette som i alle andre Tilfælde villigt til at deltage i nye Forhandlinger, dersom Arbejdsgiverforeningen maatte anse dette for betimeligt.

P. F. V.
J. C. Larsen.
Chr. Sørensen.

Fjordskipperne ved Cementfabrikkerne. I nogen Tid har der været Konflikt mellem Cementfabrikkerne ved Mariager Fjord og de der beskæftigede Fjordskippere. Disse besørger, nogle med eget, andre med Fabrikkernes Fartøj, forskellig Trafik paa Fjorden i Forbindelse med Cementfabrikationen.

Da Overenskomsten for Cementfabrikkernes Arbejde i Vinter blev fornyet, enedes man om at undtage

Fjordskippernes Løn- og Arbejdsforhold og at tage dette op til særlig Forhandling senere. Der afholdtes saa et Fællesmøde den 20. Februar, men det endte resultatløst, og med lovligt Varsel iværksattes derefter en Strejke, som har været løbende fra 1. Marts indtil nu.

Naar Forhandlingerne strandede den Gang, var det, fordi Fabrikkerne var aldeles uvillige til en rimelig Ændring af de ganske forældede Arbejds- og Betalingsforhold, som hidtil havde været gældende paa dette Omraade.

For nogen Tid siden kom det til ny Forhandling mellem Parterne, og den 31. Maj behandledes Sagen paany ved et Fællesmøde under Hovedorganisationernes Medvirken.

Det lykkedes her at naa til en Afslutning paa Striden, idet Arbejdsgiverne nu indgik paa Priser og Arbejdsforhold, som Arbejderne kunde modtage. Der affattedes en udførlig Prisliste for Transport af Ler, Cement, Kridt, Jern, Kul og andet Materiale, som her kommer i Betragtning. Ligeledes fastsattes antagelige Betingelser angaaende Indladnings- og Losningsforhold og angaaende Godtgørelse for Ventetid, naar der ventes paa Banevogne. Endelig fastsattes der et Dyrtidstillæg til de saaledes vedtagne Priser. Iøvrigt gælder Hovedenskomstens almindelige Bestemmelser.

Overenskomsten er gældende til 1. Februar 1919.

Gartnere og Gartneriarbejdsmænd i Københavns og Omegn. Ved Paasketid afsluttedes en Overenskomst med en Række sjællandske Planteskoler. Derefter blev der — om end med noget Besvær — opnaaet Forhandling med nogle Handelsgartnere, særlig paa Amager, hvor det en Tid truede med aaben Konflikt.

Denne blev dog undgaaet, og i det Sted blev Forhandlingerne udvidet til at omfatte alle Gartnerier, hvis Indehavere staar som Medlemmer af Københavns Handelsgartnerforening. Dette vil i Virkeligheden sige de allerfineste Blomster-, Køk-

ken- og Blandede Gartnerier i København og Omegn.

Løn- og Arbejdsforholdene paa disse Arbejdspladser har hidtil været ganske vilkaarlige og meget slette. Og først i den sidste Tid har det været mulig at samle de der beskæftigede Gartnere og Arbejdsmænd i større Antal i den faglige Organisation. Parallelt med Foraarets Lønforhandlinger er imidlertid fulgt et intensivt Agitationsarbejde, saa man nu organisatorisk staar meget vel rustet.

Dette har da Arbejdsgiverne ogsaa haft Forstaaelsen af, og de førte Forhandlinger har derfor bragt et saadant Resultat, at en den 1. Juni afholdt Generalforsamling kunde slutte sig til det senest foreliggende Tilbud fra Arbejdsgiverne.

Den derved afsluttede Overenskomst gælder til den fra en af Siderne med 4 Maaneders Varsel opsiges til en 1. Marts.

Der fastsættes en Timeløn af 55 Øre plus 5 Øres Dyrtidstillæg for alle Gartnere med udstaaet femaarig Læretid. Den, der er i samme Plads ud over 2 Aar faar 5 Øre mere i Timen. Udbetalingen er altsaa henholdsvis 60 og 65 Øre i Timen. Arbejdsmænd lønnes med 55 plus 5 Øre i Timen.

Overarbejde betales med 25 pCt. Tillæg for de to første Timer og derefter med 50 pCt. Tillæg. For det i Driften nødvendige Søndagsarbejde betales dog kun med 25 pCt. Tillæg (men dette Arbejde er hidtil overhovedet ikke bleven særlig betalt).

Eventuelt bestaaende højere Lønninger maa ikke nedsættes som Følge af denne Overenskomst.

Der skal af Arbejdsgiverne anvises passende Opholdsrum, hvor Arbejderne kan indtage deres Maaltider.

Foruden disse Ting indeholder Overenskomsten en Række Bestemmelser til Regulering af Forholdene mellem de to kontraherende Parter.

Om Lærlingeforholdene forhandledes ogsaa. Her blev dog intet overenskomstmæssigt fastsat; men der var Enighed om, at der paa dette Omraade tiltrængtes en Regulering.

For de fleste af Gartnerne vil denne Overenskomst betyde en ugentlig Merindtægt paa 5—12 Kr. Dette i Forbindelse med det almindelige Fremskridt, som ligger deri, at Forholdene overhovedet bliver overenskomstmæssigt ordnede, viser paany, hvilket fortrinligt Vaaben Arbejderklassen besidder i den faglige Organisation.

Maskinarbejdere hos A/S. Dansk Afvulkaniseringsfabrik i Køge. Mellem nævnte Firma og Maskinmesterforeningen var opstaaet en Konflikt angaaende en Kontrakt, som Fabrikken krævede, at dennes 1ste Maskinmester skulde underskrive. Dette forbød Foreningen, hvorefter Maskinmesteren blev afskediget. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, anmodede da, paa Foranledning af Maskinmesterforeningen, sine Medlemmer om at undlade at udføre Maskinmesterens Arbejde. Da to Arbejdere imidlertid udførte den paagældende Maskinmesters Arbejde, forlod de øvrige — 4 — Maskinarbejdere Fabrikken.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har derefter klaget over, at der var iværksat en ulovlig Affolkning af Værkstedet, hvilket medførte, at der afholdtes et Møde med Arbejdsgiverforeningen d. 23. Maj d. A. Paa dette Møde enedes man om at afgøre Konflikten paa følgende Maade:

De strejkende Smede- og Maskinarbejdere genoptager Arbejdet snarest mulig, saavidt mulig i samme Omfang som før Arbejdsstandningen.

Parterne forbeholder sig Ret til ad overenskomstmæssig Vej at rejse et hvilketsomhelst Stridsspørgsmaal, som er opstaaet i Anledning af Strejken.

Arbejdsgiverforeningen forbeholder sig at vende tilbage til det principielle Spørgsmaal angaaende Forstaaelsen af Septemberforligets Pkt. 2, som har været Genstand for Behandling ved Mødet i Dag — eventuelt ved at forelægge Sagen for den faste Voldgiftsret.

Snedkere hos Tømrermestre i Nordre Birk. Mellem Snedkerforbundet og Tømrermestre i Nordre Birk var der Uenighed om Ydelsen af Dyrtidstillæg i Tiden før 1. April 1918.

Ved et Fællesmøde d. 25. Maj i Arbejdsgiverforeningen opnaaedes Enighed om følgende:

Der ydes fra 1. Januar 1918 til 1. April 1918 et Dyrtidstillæg af 6 Øre pr. præsteret Arbejdstime, hvilket Dyrtidstillæg fra 1. April 1918 forhøjes til 10 Øre pr. præsteret Arbejdstime.

Dyrtidstillægget udbetales hver Lønningsdag i Forhold til det Antal Timer, vedkommende har arbejdet i den paagældende Uge.

Overenskomsten er gældende til 1. April 1919 og kan opsiges med 3 Maaneders forudgaaende Varsel.

Fornyet Overenskomst.

Hattearbejderforbundet i Danmark.

Mellem Hattearbejderforbundet i Danmark og A/S Dansk Hattefabrik er der forhandlet om en Forlængelse af den bestaaende Overenskomst, som er gældende til 1920.

Der er opnaaet Enighed om at forlænge Overenskomsten til 1. Juli 1922. En Række Lønsatser er forhøjet med fra 10 til 25 %. Det løbende Dyrtidstillæg er forhøjet med 2 til 4 Kr. ugentlig.

Overenskomsten omfatter ca. 80 Arbejdere.

Kongresser.

Kvindeligt Arbejderforbund afholder Kongres den 16. til 18. Juni d. A. i Folkets Hus, Jagtvej 69, København.

Dansk Tekstilarbejderforbund afholder Kongres d. 24. til 28. Juni d. A. i Folkets Hus, Jagtvej 69, København.

Den faglige Landsorganisation i Holland afholder Kongres den 4. til 6. Juli d. A.

Samtlige Organisationer har indbudt De samvirkende Fagforbund til at lade sig repræsentere ved disse Kongresser.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 50 ❋ KØBENHAVN DEN 15. JUNI 1918 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter. Lærlingenes Lønvilkaar. Udlandet. Arbejdsløsheden i Marts

Lønbevægelser og Konflikter.

Bogbinderne Landet over. Mellem Bogbinderforbundet og Kvindeligt Arbejderforbund er ved Forhandling opnaaet Enighed om, at sidstnævnte Forbunds Medlemmer paa Jysk Papirlager, Mammens Æskefabrik, Windeløvs Papirposefabrik i Aarhus og Schur & Co., Horsens, overgaar til Bogbinderforbundet, og dette har derefter indledet Lønbevægelse de paagældende Steder med det Resultat, at der med *Jysk Papirlager* er afsluttet Overenskomst, hvorved Lønnen er hævet fra 15 til 18 Kr. pr. Uge og Dyrtidstillægget fra 3½ til 4½ Kr. pr. Uge.

Paa *Mammens Æskefabrik,* hvor Lønnen før laa mellem 13 og 15 Kr. pr. Uge, er den nu de første 3 Maaneder 15 Kr. pr. Uge, de næste 3 Maaneder 16 Kr., de næste 3 Mdr. 17 Kr., de følgende 3 Mdr. 18 Kr. og derefter 19 Kr. pr. Uge plus et Dyrtidstillæg af 1½ Kr.

Paa *Windeløvs Papirposefabrik* var Lønnen tidligere ligeledes mellem 13 og 15 Kr. pr. Uge. Den er nu den første Maaned 17 Kr. pr. Uge, den anden Maaned 18 Kr. og derefter 19 Kr.

Den 1. April 1919 tillægges alle Lønninger 5 Øre pr. Time og Arbejdere med 2 Aars Anciennitet yderligere 2 Øre.

Med *Frederik Skades Papirvarefabrik* i Skive er indgaaet Overenskomst for Mænd, der beskæftiges ved Papirspinding. Lønnen er de første 2 Maaneder 25 Kr. pr. Uge, de følgende 2 Maaneder 27 Kr., de næste 2 29 Kr. og derefter 31 Kr. pr. Uge plus et Dyrtidstillæg af 24 Kr. pr. Maaned til gifte og 12 Kr. til ugifte.

Med Konvolutfabrikkerne »Bjørnbak« og »Danmark«, København, hvor Arbejderne først nu er bleven organiseret, er ligeledes indgaaet Overenskomst.

Der arbejdes overvejende i Akkord og de hidtilværende Priser er hævet med fra 30 til 66 % og Timelønningerne er hævet med ca. 30 %.

Lønnen er for Kvinder fra 16 til 18 Aar:

Det første Halvaar 21 Øre pr. Time
» andet — 25 - —
og derefter 30 - —

Kvinder over 18 Aar 34 Øre pr. Time. I Dyrtidstillæg ydes til Kvinder under 18 Aar 5 Øre pr. Time og over 18 Aar 8 Øre pr. Time.

Akkordarbejderne faar et Dyrtidstillæg af 4 Øre pr. Time.

Lønninger for Mænd:

Standsere det første Halvaar 46 Øre pr. Time, det andet Halvaar 56 Øre pr. Time.

Skærere det første Aar 46 Øre pr. Time, det andet Aar 56 Øre pr. Time, de følgende 3 Aar 66 Øre og de følgende 5 Aar 70 Øre og derefter 75 Øre pr. Time.

Disse Lønninger ligger ca. 30 % over den Løn, der betaltes inden Overenskomsten. Alle Skærerne har over 10 Aars Anciennitet og kommer saaledes straks paa 75 Øre pr. Time. Der ydes endvidere et Dyrtidstillæg til disse mandlige Arbejdere af 5 Øre pr. Time til Arbejdere under 18 Aar, 8 Øre mellem 18—20 Aar, 10 Øre mellem 20—22 Aar og 12 Øre over 22 Aar.

Med *Foreningen af Fabrikanter indenfor Papirvareindustrien* er indgaaet Overenskomst om Dyrtidstillæg, gældende fra 1ste Maj d. A. Der ydes fra 5 Øre til 12 Øre pr. Time til Mænd efter samme Aldersskala som foran nævnt, samt til Kvinder under 18 Aar 5 Øre og over 18 Aar 8 Øre pr. Time.

Akkordarbejdere 4 Øre pr. Time.

Jord- og Betonarbejderne i København. Efter at dansk Arbejdsmandsforbund havde fremsendt 2. Varsel om Arbejdsstandsning for Jord- og Betonarbejderne i København, er der den 7. Juni blevet afholdt et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, og der blev her gjort Forsøg paa at naa til Enighed om den foreliggende Uoverensstemmelse. Det lykkedes dog ikke at naa til Enighed, og Mødet endte derfor uden Resultat, og Arbejdsstandsningen skulde derfor have været iværksat den følgende Dag. Det kom imidlertid ikke saa vidt; thi Forligsmanden greb nu atter ind i Striden og sammenkaldte Repræsentanter for Parterne og Hovedorganisationerne til Møde hos sig den 8. Juni. Det lykkedes imidlertid ikke Forligsmanden under Mødet at bringe Parterne til Forstaaelse, og han fremsatte derfor et Forslag til Ændring i det af ham den 6te Maj fremsatte Mæglingsforslag.

Dette Forslag er saalydende:

Forligsmanden opfordrer indtrængende Parternes Repræsentanter til — af Hensyn til de skæbnesvangre Følger, en omfattende Arbejdsstandsning i Øjeblikket vilde have for Almenheden — at anbefale deres respektive Organisationer at vedtage Forligsmandens Mæglingsforslag af 6te Maj d. A. med følgende Ændringer:

1. Afsnit I, Punkt 6, affattes saaledes:

   Den normale Timeløn og Udbetaling ved Akkord er 60 Øre. For de Arbejdere, der ved denne Overenskomsts Vedtagelse har en højere Timeløn end den normale (inkl. Dyrtidstillæg), kan Timelønnen ikke nedsættes, saalænge de er beskæftigede hos den samme Arbejdsgiver ved det samme Arbejde.

   Efter Aftale i det enkelte Tilfælde mellem Arbejdsgiver og Arbejder kan der gives et Tillæg til Timelønnen for:

   a) Arbejder, der normalt efter Prislisten skulde være givet i Akkord, men for hvilket dette af særlige, tekniske Grunde ikke har kunnet lade sig gøre.

   b) Arbejder, der som et nødvendigt Led staar i naturlig Forbindelse med Akkordarbejder, udføres af de Arbejdere, der staar i Akkorden, og ikke ligger forud for det egentlige Akkordarbejdes Paabegyndelse eller efter dettes Afslutning. Hvor der ikke træffes Aftale om andet, bliver Tillægget 25 pCt. til den normale Timeløn (inkl. Dyrtidstillægget).

2. Til Afsnit II føjes:
   »dog at der for alt Timelønsarbejde gælder de i Afsnit I, Pkt. 6, 3die Stykke fastsatte Regler, hvorhos yderligere ydes et Tillæg af 25 Øre pr. Time.«

Endvidere henstiller Forligsmanden, at Tidspunktet for den eventuelle Ikrafttræden af den varslede Strejke udsættes, indtil Parterne har taget Stilling til ovenstaaende, dog ikke udover en Uge fra Dato.

Adolph Jensen.

Den Opfordring, Forligsmanden saaledes rettede til Parterne i Jord- og Betonarbejder-Konflikten om at vedtage det foreliggende Mæglingsforslag med de senest foretagne Ændringer, blev den 11. Juni drøftet paa en Generalforsamling i Jord- og Betonarbejdernes Afdeling under Dansk Arbejdsmands Forbund.

Generalforsamlingen, der var stærkt besøgt, vedtog at følge Forligsmandens Opfordring.

For anden Gang under denne bitre Strid har da Jord- og Betonarbejderne vist en sund Forstaaelse af den Situation, som Forligsmanden saa indtrængende fremholdt for Parterne, og paa hvis Alvor hans Henstilling og det ændrede Mæglingsforslag hviler.

Lærlingenes Lønvilkaar.

I Anledning af Dyrtiden, som føles saa uendelig haardt af den arbejdende Befolkning og da navnlig af Forældre, som har Børn i Lære, har De samvirkende Fagforbund rettet en indtrængende Anmodning til Dansk Arbejdsgiver- og Mester-

forening om at vise Interesse for en Forbedring af Lærlingenes Lønforhold. Den 8. Juni er der tilsendt Arbejdsgiverforeningen en saalydende Skrivelse:

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

her.

Foranlediget ved den herskende og vedvarende Dyrtid tillader Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund sig at anmode den højtærede Arbejdsgiverforening om at rette en indtrængende Anmodning til sine Medlemmer om at foranledige en Bedring i Lærlingenes økonomiske Forhold.

Den fortsatte Prisstigning paa alle Livsfornødenheder har gjort det yderst vanskeligt for Forældre, der har Børn i Lære, at slaa sig igennem, og da der her tillige er Tale om enligtstillede Kvinder, for hvem Forsørgerpligten i disse Tider virker endnu mere trykkende, er vi vidende om, at der i mangfoldige Hjem hersker en virkelig Nødstilstand.

Vi er vidende om, at mange Arbejdsgivere har søgt at raade Bod paa disse Forhold ved at yde deres Lærlinge Lønforhøjelse eller Dyrtidstillæg, men tilbage er der en meget stor Del, som intet har ydet eller kun ydet en utilstrækkelig Forbedring, og her tror vi, at en kraftig Henstilling vil have en meget heldig Virkning.

Allerede før Krigen klagedes der over en manglende Tilgang af Lærlinge til forskellige Fag, og Aarsagerne hertil blev iøvrigt drøftede af de forskellige Fags Arbejdsgivere. Vi skal ikke for nærværende indlade os paa en Udredning for Grundene til den mangelfulde Tilgang; disse kan være højst forskellige og maaske ogsaa i nogen Grad skyldes en Udvikling, som det under normale Forhold var Grud til at være agtpaagivende overfor, men en af Grundene var og er utvivlsomt de alt for lave Lærlingelønninger, som betales her i Landet, et Forhold, som ogsaa mange Arbejdsgivere har Øjnene aabne for.

At Lærligelønningerne i det store og hele er yderligere forringede under Krigen, sammenlignet med Prisniveauet, er der sikkert ingen Tvivl om, og at dette føles som et yderligere Tryk for de Forældre, som har et eller flere Børn at skulle forsørge i Læretiden, er alle sikkert enige om, og derfor tillader vi os at paakalde den ærede Arbejdsgiverforenings Interesse for denne Sag, ved at opfordre sine Medlemmer til at yde Lærlingene en bedre Betaling enten i Form af højere Løn eller Dyrtidstillæg.

Vi undlader ikke at gøre opmærksom paa, at vi har tilstillet forskellige Forbund et Cirkulære denne Sag vedrørende, og vi kunde godt tænke os, at Repræsentanter for de forskellige Fags Arbejdere og Arbejdsgivere kunde konferere om og enes om en vis Regulering af de her nævnte Lønninger.

P. F. V.
CARL F. MADSEN.

Anthon Andersen.

Til Fagforbundene er der om samme Sag udsendt et Cirkulære fra Lærlingenes Forbund og Socialdemokratisk Ungdomsforbund, hvori Forbundene opfordres til ved kommende Tarifrevisioner eller Overenskomster om Dyrtidstillæg ogsaa at have Opmærksomheden henvendt paa en Bedring af Levevilkaarene for Fagets Lærlinge.

Cirkulæret, som har været forelagt Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, har vedtaget paa det varmeste at anbefale den til Organisationerne rettede Opfordring.

Allerede forud for Krigen stod Lærlingenes Lønvilkaar ikke i rimeligt Forhold til Forældrenes Omkostninger ved Lærlingenes Uddannelse, men de senere Aars Dyrtid har forværret disse Forhold saaledes, at det maa siges at være en bydende Nødvendighed, at der raades Bod derpaa, og det anbefales derfor, at man benytter enhver Lejlighed til at fremskaffe en Bedring i Lærlingenes økonomiske Arbejdsvilkaar.

Udlandet.

Belgiske og serbiske Arbejdere.

Fra Formanden for den faglige Landsorganisation i Holland, *J. Oudegeest*, har vi modtaget Opfordring til at yde Hjælp til belgiske og serbiske Arbejdere.

Opfordringen til at hjælpe de belgiske Arbejdere er saalydende:

Til de faglige Landsorganisationer.

Ærede Kammerater!

For nogle Uger siden aflagde jeg for tredie Gang, siden Krigens Udbrud, et Besøg i det under Følgerne af Krigen svært lidende Belgien, for at forhandle med vore derværende Venner om, hvad der kunne gøres i deres Interesser. Jeg fandt vore Kammerater haardt medtagne af Krigens Haardhed, dog, hvad deres Organisationer angik, ved godt Mod og Forhaabninger om deres Fremtid.

Af Meddelelser til mig fremgaar det, at det, takket være Fagforeningsledernes ivrige Arbejde, og ved den Understøttelse, man har modtaget fra andre Landes Fagorganisationer, ikke alene er lykkedes at bevare Forbundene fra Undergang, men ogsaa at styrke Arbejdernes Tro til vor internationale Bevægelse.

Dette er et smukt Resultat i et Land, som har lidt saa stærkt under Arbejdsløshed, Hunger, Elendighed og Bekymringer. Med brændende Interesser ser vore Venner der efter enhver Underretning om Arbejderbevægelsen i andre Lande. Jeg vender mig derfor med en indtrængende Opfordring til alle Fagforeningsledere i andre Lande om regelmæssig at sende Beretninger, Aviser o. s. v. til den belgiske Landsorganisations Sekretær, C. Mertens, Folkets Hus, Josef Stevensstraat, Brüssel.

Som det turde være Eder bekendt, er det ogsaa lykkedes at opretholde Foreningslivet blandt de Belgiere, som er flyttede til Udlandet, eller er blevet internerede der. Saavel i England som i Holland findes der stærke Grupper af fagligt organiserede Belgiere, eller ogsaa har et betydeligt Antal af dem sluttet sig til Landets Fagorganisationer. Desuden holder i Holland de belgiske Arbejderes Forbund ved sin sejge, ufortrødne Agitation Interessen levende for Organisationen blandt sine 5000 Medlemmer.

Vil man imidlertid gøre det muligt for Organisationerne i Belgien at udvikle sig videre, da maa der snarest findes Veje og Midler for at yde Bygrupperne Hjælp. De centrale Forbunds Ledelser er saa godt som uden Penge, saa at der i flere betydende Steder mangler Midler til at muliggøre Arbejdet for Distrikts- og Byledelserne.

En nøgtern Beregning fra vor Side har ført til det Resultat, at der for det første Aar maa tilvejebringes et Bidrag af mindst 200,000 Francs, for at bevare vor saa lovende belgiske Fagforeningsbevægelse fra fuldstændig Undergang.

Vi henvender os derfor til Eder, Kammerater, med Bøn om ikke at tilbageholde Eders Hjælp til de belgiske Fagforeninger. Lad os sørge for, i al den Forstyrrelse og Ødelæggelse, som vi ser overalt, at i det mindste Arbejdernes Organisationer bliver bestaaende som et levende Tegn for Menneskelighedens Fremtid.

Vi beder Eder alvorligt at overveje, hvor meget Eders Landsorganisation af sine egne Midler kan yde til det her nævnte Formaal, og endvidere saa kraftigt som muligt, at opfordre de Eder tilsluttede Organisationer til af egne Midler at yde, hvad de formaar.

Vi imødeser Eders snarlige Svar samt Pengeforsendelse. Pengemidler skal sendes til den belgiske Landsorganisation, og anvendes paa den mest frugtbringende Maade.

Kammerater, hjælp hurtigt og godt.

Med broderlig Hilsen

J. Oudegeest.

Vort Forretningsudvalg vedtog paa sit sidste Møde at bevilge 10,000 Kr.

til de organiserede Arbejdere i Belgien og Serbien. Beløbet er sendt til Oudegeest med Anmodning om at fordele Summen paa bedste Maade.

De faglige Landsorganisationer i Sverige og Norge har ligeledes hver bevilget 10,000 Kr.

Arbejdsløsheden
i Marts Maaned 1918.

Nedenstaaende Oplysninger om Arbejdsløsheden i Marts 1918 omfatter ialt 59 Fag eller Organisationer med ialt ca. 184,000 Arbejdere. Antallet af Arbejdsløse blandt disse var ved Maanedens Udgang ca. 37,700 eller 20,5 pCt. Antallet af de i Maanedens Løb tabte Arbejdsdage er opgivet til ca. 955,600 eller 5,2 Dage pr. Medlem.

Af Fag, for hvilke Oplysninger mangler, nævnes: Glarmestre, Stukkatører, Børstenbindere, Kobbersmede, Gørtlere og Metalarbejdere og Gartnere.

Desuden er de meddelte Oplysninger ufuldstændige for Brolæggere, Forgyldere og Dansk Arbejdsmandsforbund.

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Tilvirkning af Næringsmidler og andre Fortæringsgst.												
Mølleriarbejdere	132	132	5	164	621	621	50	1498	753	753	55	1662
Bageri- og Konditr. arb.	1458	1458	408	9242	1888	1888	538	12284	3346	3346	946	21526
Sukkervarearbejdere.	697	697	230	6100	216	216	79	1822	913	913	309	7922
Bryggeriarbejdere ...	2706	2706	617	15000	1359	1359	350	8000	4065	4065	967	23000
Slagteriarbejdere	1467	1467	475	9900	2868	2868	1141	34409	4335	4335	1616	44309
Skraatobaksarbejdere	200	200	25	374	585	585	183	3096	785	785	208	3470
Tobaksarbejdere.....	4930	4930	657	17669	2936	2936	529	13349	7866	7866	1186	31018
Tekstilindustri.												
Tekstilarbejdere	2506	2506	1247	27624	5887	5887	2282	61560	8393	8393	3529	89184
Sejlmagere	36	36	2	48	—	—	—	—	36	36	2	48
Rebslagere.....	42	42	»	»	210	210	60	1600	252	252	60	1600
Beklædningsindustri og Toiletvirksomhed.												
Skræddere.....	4560	4560	782	8550	3505	3505	333	4550	8065	8065	1115	13100
Handskemagere	75	75	36	1081	8	8	4	99	83	83	40	1180
Hattearbejdere.....	963	963	52	1928	244	244	7	208	1207	1207	59	2136
Skotøjarbejdere	3189	3189	120	2988	1199	1199	146	3859	4388	4388	266	6847
Barberere	590	590	56	1555	650	650	16	1992	1240	1240	72	3547
Bygnings- og Møbelindustri.												
Brolæggere	85	85	10	900	88	48	25	830	173	133	35	1730
Murere	2056	2056	1175	25430	5071	5071	1407	60000	7127	7127	2582	85430
Murarbejdsmænd	1080	1080	358	10740	—	—	—	—	1080	1080	358	10740
Hustømrere	1587	1587	314	10267	4240	4240	583	25015	5827	5827	897	35282
Skibstømrere	271	271	3	56	636	636	26	670	907	907	29	726
Snedkere	4281	4281	367	11098	4259	4259	291	10265	8540	8540	658	21363
Billedskærere	115	115	»	»	69	69	»	»	184	184	»	»
Forgyldere	103	103	2	66	87	49	9	157	190	152	11	223
Malere.....	2351	2351	1112	33342	2996	2996	1247	39368	5347	5347	2359	72710
Sadelm. og Tapetserere	1001	1001	225	6663	560	560	67	2170	1561	1561	292	8833
Gas- og Vandarbejdere	67	67	12	317	—	—	—	—	67	67	12	317
Skorstensfejere	66	66	»	»	53	53	»	»	119	119	»	»
Ovnsættere	14	14	4	120	—	—	—	—	14	14	4	120
At overføre..	36628	36628	8294	201222	40235	40157	9373	286801	76863	76785	17667	488023

Fag (eller Organisationer)	Hovedstaden (Kbenh. og Frdbrg.)				Provinserne				Hele Landet			
	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden	Antal Medlemmer	Oplysninger fra Antal Medlemmer	Ant. Arbl. Ved Maanedens Slutn.	Antal tabte Arbejdsdage i Løbet af Maaneden
Overført...	36628	36628	8294	201222	40235	40157	9373	286801	76863	76785	17667	488023
Træva reindustri, samt Industrier i hvilke Træ indgaar som en væsentlig Bestanddel.												
Træindustriarbejdere .	764	764	64	2154	2777	2777	194	4222	3541	3541	258	6376
Bødkere	256	256	54	1404	483	483	273	7701	739	739	327	9105
Drejere	124	124	1	95	242	242	16	407	366	366	17	502
Karetmagere	336	336	12	386	617	617	14	558	953	953	26	944
Korkskærere	220	220	166	4000	30	30	13	306	250	250	179	4306
Kurvemagere	213	213	5	127	—	—	—	—	213	213	5	127
Læder- og Lædervareindustri.												
Lohgarvere.....	112	112	9	219	108	108	4	115	220	220	13	334
Hvidgarvere	50	50	2	45	44	44	»	»	94	94	2	45
Forarbejdning af Sten, samt Ler- og Glasvarer.												
Keramikere.....	1130	1130	8	296	315	315	4	134	1445	1445	12	430
Stenarbejdere	163	163	1	183	421	421	8	313	584	584	9	496
Glasarbejdere.....	234	234	12	420	206	206	109	3481	440	440	121	3901
Forarbejdning af Metal og Metalgenstande, herunder Tilv. af Maskiner og Instrum.												
Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere	679	679	12	547	261	261	10	457	940	940	22	1004
Blikkenslagere.....	800	800	235	5649	583	583	153	3781	1383	1383	388	9430
Metaltrykkere	112	112	14	170	8	8	1	38	120	120	15	208
Jern- & Metalslibere..	194	194	20	642	166	166	30	776	360	360	50	1418
Urmagere.....	68	68	»	»	179	179	2	30	247	247	2	30
Instrumentm. (chir.)	42	42	»	»	—	—	—	—	42	42	»	»
Smede og Maskinarb..	10500	10500	1765	37047	7806	7806	1194	29325	18306	18306	2959	66372
Formere.....	400	400	118	2636	1225	1225	196	5121	1625	1625	314	7757
Elektrikere	1135	1135	245	5218	980	980	132	3012	2115	2115	377	8230
Grafisk Industri.												
Bogbindere	2041	2041	132	3187	725	647	48	1218	2766	2688	180	4405
Litografer	445	445	24	531	116	116	5	138	561	561	29	669
Typografer	2636	2636	136	2566	1800	1746	108	2307	4436	4382	244	4873
Papirindustri.												
Papirindustriarbejdere	183	183	22	582	1016	1016	14	324	1199	1199	36	906
Dansk Arbejdsmandsforb.												
Fabrikarbejdere	1900	1900	469	13132	—	—	—	—	—	—	—	—
Havnearbejdere	2800	2800	1700	35000	—	—	—	—	—	—	—	—
Jord- og Betonarb. ...	3832	3832	1563	35000	—	—	—	—	—	—	—	—
Støberi- og Maskinarbm.	2040	2040	390	7500	—	—	—	—	—	—	—	—
Dansk Arbejdsmandsf. iøvrigt.....	12428	7628	1278	28368	—	—	—	—	—	—	—	—
Ialt	23000	18200	5400	119000	37000	17000	4200	97000	60000	35200	9600	216000
Arbejdsm. Forbund for Gentofte og Lyngby	—	—	—	—	1016	1016	13	1264	1016	1016	13	1264
Kvindel. Arbejderforb..	4000	4000	1467	36859	2260	2260	851	21937	6260	6260	2318	58796
Landarbejdere.....	—	—	—	—	8600	8600	1506	31751	8600	8600	1506	31751
Kedel- og Maskinpass.	863	863	63	1643	1163	1163	93	2565	2026	2026	156	4208
Kellnere.....	962	962	199	5200	718	718	130	3500	1680	1680	329	8700
Handels- og Kontormdh	3534	3534	206	4769	6354	6354	348	10253	9888	9888	554	15022
Tilsammen.	91824	87024	18686	436797	117454	97244	19042	518835	209278	184268	37728	955632

REDAKT.: CARL F. MADSEN. REDAKTION OG EKSPEDITION: Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, Kbhvn. K.
Telefoner 3541 og 10541.
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen) Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 51 ✻ KØBENHAVN DEN 22. JUNI 1918 ✻ 14. AARGANG

INDHOLD: Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Jord- og Betonarbejderne. Barbererne & Frisørerne i Provinsen. Barnevognsfabrikkerne. Bogbinderne hos Ha en & Sivertsen. Fo mærne hos Hess & Søn og L. Lange & Co. Træindustriarbejderne paa »Fremad-Expres«)

Den faste Voldgiftsret.

Havnearbejdere ved Trælastlosning.
Sag Nr. 232.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 12. Juni 1918 i Sag Nr. 232: Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening mod De samvirkende Fagforbund for Dansk Arbejdsmandsforbund paa dettes Underafdeling Havnearbejdernes Fællesforbunds Vegne.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforenings Klage i nærværende Sag gaar ud paa følgende:

Mellem Havnearbejdernes Fællesforbund og Tømmerhandlerforeningen for København og Omegn er under 19. Maj 1915 afsluttet en Overenskomst om Trælastlosning i Københavns Havn, hvilken Overenskomst under 19. Februar 1918 er forlænget til 1. Februar 1919. Ved Overenskomst af 17. Maj 1918 er Overenskomsten udvidet til at gælde for samtlige Medlemmer af Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn.

I Overenskomsten af 19. Maj 1915 § 1 hedder det: »Tømmerhandlerforeningens Medlemmer forpligter sig til, saalænge denne Overenskomst gælder, kun at benytte Medlemmer af Havnearbejdernes Fællesforbund. medens Havnearbejdernes Fællesforbund forpligter sig til fra Losningens Begyndelse at sætte det efter Ladningsmodtagerens Skøn nødvendige Mandskab til Losning; dog har Havnearbejdernes Fællesforbund Paataleret overfor eventuelle Misbrug.«

Den 21. Maj d. A. indkom S/S »*Svecia*« til Kalkbrænderihavnen med Trælast og Arbejdet i Land skulde besørges af Entreprenørerne Werner & Jørgensen. Der blev til nævnte Arbejde mønstret 16 Mand, som imidlertid nægtede at arbejde, medmindre de fik 50 % Tillæg til Tømmerhandlerforeningens overenskomstmæssige Priser. Herom tilskrev Foreningen af Arbejdsgivere ved Københavns Havn, af hvilken Forening Werner & Jørgensen er Medlemmer, Havnearbejdernes Fællesforbund i en Skrivelse af 21. Maj. Da det drejede sig om betydelige Værdier, rekvirerede Arbejdsgiverne nyt Mandskab fra Arbejdsanvisningskontoret, men det var uøvede Folk, der mødte, og Arbejdet blev udført paa en saa uforsvarlig Maade, at Ladningsmodtageren, Kalkbrænderihavnens Træoplag ved Jacob Jørgensen vil gøre Erstatningskrav gældende overfor Firmaet Werner & Jørgensen for den Skade, der derved er tilføjet Varerne. En Del af Varerne var høvlede og pløjede Brædder, der ved Losningen led Skade, og desuden blev Varerne ikke sorteret, men losset i Rosbunker, saaledes at Hr. Jacob Jørgensen senere har maatte betale 700 Kr. ekstra for at faa dem sorteret. Herom er der under 27. Maj tilskrevet Havnearbejdernes Fællesforbund.

Den 27. Maj ankom S/S »*Niord*« til Kalkbrænderihavnen med Trælast til Kalkbrænderihavnens Træoplag. Ogsaa her skulde Werner & Jørgensen besørge Losningen, og de mønstrede dertil Mandskab til de overenskomstmæssige Priser,

der for Arbejdet i Land indeholdes i den ovenfor nævnte Overenskomst af 19. Maj 1915 med Tillæg, medens de for Arbejdet ombord indeholdes i en Overenskomst af 24. April 1915 mellem Losnings- og Ladningsentreprenørerne i Københavns Havn og Havnearbejdernes Fællesforbund, hvortil slutter sig senere Bestemmelser om Dyrtidstillæg. Imidlertid forlangte de Mænd, der skulde arbejde ombord, en Betaling af 3 Kr. eller 3 Kr. 25 Øre pr. Std., medens Overenskomsten af 1915 kun bestemmer 2 Kr. 40 Øre 2 Kr. 65 Øre henholdsvis for uhøvlet og høvlet Træ, og de der skulde arbejde i Land, forlangte 50 % Tillæg til Tømmerhandlerforeningens ovenomtalte overenskomstmæssige Priser. Da Werner & Jørgensen nægtede at betale dette, blev Arbejdet liggende stille, men da Damperen koster 2000 svenske Kroner i Liggedagspenge pr. Dag — ca. 2200 danske Kroner — tilbød man at betale under Protest, hvorom Skrivelse tilgik Havnearbejdernes Fællesforbund under 28. Maj. Arbejderne nægtede imidlertid at optage Arbejdet medmindre Arbejdsgiverne vilde betale det krævede Beløb uden Protest. For at søge Sagen bilagt holdtes der med kort Varsel et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen Onsdag den 29. Maj, men dette Møde bragte intet Resultat udover det, at Arbejdernes Repræsentanter vilde tale med Forbundets Medlemmer om at optage Arbejdet, paa de af Arbejdsgiverne tilbudte Vilkaar. Arbejderne har imidlertid nægtet at optage Arbejdet, og dette ligger derfor fremdeles stille.

Senere er indkommet en Række Sejlskibe med Trælast, med Hensyn til hvilke Sagen har stillet sig paa lignende Maade, saaledes at der ialt ligger omkring 50 Skibe og venter paa at blive lossede. Efter Henvendelse til Forbundets Anvisningskontor er der vel mødt et stort Antal af Forbundets Medlemmer, men da disse udelukkende, eller saa godt som udelukkende bestod af Folk, der var uøvede i Losning af Trælast har man fra Arbejdsgivernes Side nægtet at anvende dem.

Under Henvisning til, at der ved den skildrede Adfærd er sket Brud fra Fællesforbundets Side saavel paa Septemberforliget som paa de faglige Overenskomster, har Klagerne begært Rettens Kendelse for, at disse Arbejdsstansninger har været ulovlige, og har paastaaet Fællesforbundet idømt dels Sagens Omkostninger, dels en Bod, der mindst kan dække det af Klagernes Medlemmer lidte Tab, hvilket for »Svecia«s Vedkommende er opgjort til Kr. 1324,40, medens det ikke endnu har kunnet opgøres for de øvrige Skibes Vedkommende, idet det dels afhænger af hvorledes Liggedagsspørgsmaalet bliver afgjort, dels hvilket Tab Forsinkelse iøvrigt vil paaføre Entreprenørerne.

De Indklagede, der paastaar Frifindelse, bestrider paa forskellige Punkter Rigtigheden af Klagernes Fremstilling af de faktiske Forhold og hævder særlig, at der ikke af Fællesforbundet som saadant er gjort noget Brud paa gældende Overenskomster, samt at der fra Anvisningskontoret kan skaffes og faktisk hele Tiden er stillet til Raadighed al fornøden Arbejdskraft til overenstkomstmæssige Priser, hvilket saa meget lettere har kunnet ske, som der af Forbundets henved 3000 Arbejdere for Tiden er ca. 1700 arbejdsløse.

Det er oplyst, at der for at kunne udføre Trælastlosning behørig kræves særlig Øvelse, og at der blandt Medlemmerne findes omkring 100, der har saadan Øvelse. Efter Fællesforbundets Forklaring er for Tiden 60 à 70 af disse beskæftiget med Losning for Ladningsmodtagere, der staar udenfor Arbejdsgiverorganisationen og betaler højere Priser. Fra Klagernes Side er betvivlet, at Antallet af de saaledes Beskæftigede er saa højt. Nærmere Oplysning i saa Henseende er ikke tilvejebragt under Proceduren, men givet — og indrømmet af de Indklagede — er det, at der samtidig med, at de i Klagen omtalte Forhold fandt Sted, har været

en Del arbejdsledige blandt de i Trælastlosning øvede Medlemmer af Forbundet. Forbundet har da heller ikke bestridt, at det har været bekendt med, at der var saadanne ledige Arbejdere, og at disse har krævet Betaling over Priskuranten, men det har hævdet, at dette Krav henset til, at der i de sidste Aar ikke blot af Firmaer udenfor Arbejdsgiverorganisationen, men lejlighedsvis ogsaa af Firmaer indenfor denne faktisk er betalt betydeligt over Priskuranten — har været rimeligt, og at Kravet efter Overenskomstens Indhold ogsaa maa være berettiget, naar Forbundet som her har stillet anden Arbejdskraft til Raadighed.

Heri kan der imidlertid ikke gives de Indklagede Medhold. Den ovenfor gengivne § 1 i Overenskomsten af 19. Maj 1915 maa forstaas saaledes, at der, hvor Talen er om Losning, der forudsætter en særlig Øvelse først og fremmest skal anvises Arbejdere, der har denne Øvelse, i det Omfang, hvori saadanne er ledige. Dette har selvfølgelig været Meningen med Bestemmelsen, idet denne Ordning ved en loyal Opfyldelse af Overenskomsten er i begge Parters Interesse.

Der foreligger saaledes et overenskomststridigt, kollektivt Krav fra de paagældende Arbejderes Side. Men videre fremgaar det af Proceduren, at dette Krav saa langt fra er blevet modarbejdet af Fællesforbundet, at det tværtimod er blevet støttet af dette, det kan saaledes fremhæves *at* der den 31. Maj — eller deromkring — er afholdt et talrigt besøgt Møde af Forbundets Medlemmer, paa hvilket man gav sin udtrykkelige Tilslutning til det saaledes fremsatte ulovlige Krav, *at* der en af de følgende Dage afholdtes en Generalforsamling, paa hvilken der, bl. a. fordi man var misfornøjet med de af den hidtilværende Bestyrelse indgaaede Overenskomster, valgtes en ny Bestyrelse, *at* den tidligere Bestyrelse har staaet magtesløs overfor den heromhandlede ulovlige Optræden fra Medlemmernes Side, og *at* det af den nye Bestyrelses Udtalelser i Retsmødet klart fremgaar, at den hidtil hverken har gjort noget eller har villet gøre noget for paany at bringe overenstkomstmæssige Forhold tilveje indenfor Faget.

Endnu skal fremhæves, at der, efter at en paa Foranledning af Tømmerhandlerforeningen som Nr. 209 rejst Sag her ved Retten i et forberedende Møde var endt med, at Parterne enedes om at forelægge Tvisten for en faglig Voldgiftsret, af en saadan under 8. Oktober 1917 er afsagt en Kendelse, hvorved det paalagdes Forbundet at erstatte Skade ved Losning, fremkaldt ved Forhold af lignende Art som de heromhandlede. Nogen Forbundet eller dets Medlemmer undskyldende Misforstaaelse af § 1 i Overenskomsten af 1915 er saaledes ganske udelukket, og som en skærpende Omstændighed ved Sagens Bedømmelse maa det særlig anses, at end ikke Arbejdsgivernes Tilbud om at betale den for Losningen af »Niord« forlangte Pris under Forbehold, altsaa saaledes at Arbejdet skulde gaa sin Gang, medens Spørgsmaalet om Betalingens Størrelse var Genstand for Mægling og eventuel Voldgift, blev modtaget af Arbejderne.

Fællesforbundet maa herefter være ansvarlig for den Skade, der er forvoldt ved de her omhandlede Forhold. Da der imidlertid enduu kun har kunnet foreligge en Skadeopgørelse for »Svecia«s Vedkommende, vil der ved Fastsættelse af den Bod, Fællesforbundet ved sin Optræden har forskyldt, foreløbig kun kunne tages Hensyn til den »Svecia«s Ladning, vedrørende Skade, og Boden findes herefter at kunne bestemmes til 1000 Kr. Men det maa staa Klagerne frit for under en Genoptagelse af Sagen nærmere at dokumentere lidt Tab vedrørende »Niord« og andre Skibe og paastaa yderligere Bod paalagt under Hensyn dertil.

Sagens Omkostninger vil de Indklagede have at betale med 300 Kr.

KENDELSE.

Den ovenomhandlede Arbejdsvægring er ulovlig.

De Indklagede, De samvirkende Fagforbund paa Havnearbejdernes Fællesforbunds Vegne, bør til Klagerne, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, betale en Bod af 1000 Kr. Endvidere betaler Indklagede Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Jord- og Betonarbejderne i København. Den langvarige Strid indenfor Jord- og Betonfaget i København er nu endelig bragt til Afslutning, idet Arbejdsgivernes Organisationer ogsaa har godkendt Forligsmandens Mæglingsforslag. Der er fra Forligsmanden under 15. Juni tilgaaet De samvirkende Fagforbund en saalydende Meddelelse om Sagen:

»Fra Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har jeg D. D. modtaget en saalydende Skrivelse:

»Herved tillader vi os at meddele, at Arbejdsgivernes Organisationer i de paagældende Fag har vedtaget Forligsmandens Henstilling af 8. Juni d. A., idet vi gaar ud fra, hvad der udtrykkelig blev udtalt af Forligsmanden i Mødet den 8. Juni, at der ved »Akkordarbejde« i Forslaget af samme Dag, Punkt 1, b, forstaas de i Overenskomsterne omhandlede Akkordarbejder, for hvilke der er fastsat Akkordpriser.«

Hvilket jeg ikke undlader herved at meddele de ærede Fagforbund.«

(sign.) Adolph Jensen.

Barbererne og Frisørerne i Provinsen. I »Arbejderen« Nr. 38 for 23. Marts d. A. meddeles om en Konflikt i Barber- og Frisørfaget i Provinsen. De Forhandlinger, som havde været ført i lang Tid, var endt, uden at der var opnaaet Enighed om en Overenskomst, idet Mestrene fremsatte et Krav om, at Svendene ikke maatte anvise Arbejdskraft til en i Aarhus oprettet kooperativ Barberstue, medmindre denne Stue forpligtedes til at holde samme Priser, som der tages paa Mestrenes Stuer.

Da Svendene ikke vilde indgaa paa dette Forlangende, blev Forhandlingerne afbrudt og Svendene etablerede Strejke den 8. Marts i 6 Byer. Herefter varslede Mestrene Lock-out i de øvrige Byer i Provinsen, og Lock-outen blev iværksat den 27. Marts. Der har siden Lockoutens Ikrafttræden været gjort flere Forsøg paa at faa Konflikten bilagt. Først har Forligsmanden søgt at mægle mellem Parterne, og endelig er der den 4. Juni afholdt et Møde under Hovedorganisationernes Medvirkning. Da Mestrene ogsaa her fastholdt deres Krav om, at bestemme, hvilke Priser de kooperative Stuer skal tage af deres Kunder, førte dette Møde heller ikke til nogen Afslutning af Konflikten.

Konflikten, der omfatter ca. 340 af Forbundets Medlemmer i 36 Byer, fortsættes saaledes uforandret og har medført, at der af Svendene er oprettet Barberstuer i de fleste af de Byer, som Konflikten berører, ligesom der af stedlige Fællesorganisationer er oprettet kooperative Barber- og Frisørforretninger i flere Byer.

Det er at vente, at de af Svendene oprettede Stuer saavel som de af Fællesorganisationerne startede kooperative Forretninger vil kunne belære Mestrene om, at de bliver nødsaget til at frafalde deres urimelige Fordring om, at de skal bestemme, hvilke Priser der skal betales for Barbering og Klipning, ikke alene i deres egne, men ogsaa i de af Arbejderne oprettede kooperative Forretninger.

Strid om Dyrtidsoverenskomsten paa Barnevognsfabrikkerne. Under 11. Februar d. A. blev der mellem A/S P. M. Knudsens Eftf.s og F. P. A. Thomsens Eftf.s Barnevognsfabrikker og Malernes, Sadelmagernes, Karetmagernes, Smedenes og Kurvemagernes Organisationer, ved De samvirkende Fagforbunds Medvirkning, indgaaet en Fælles-Dyrtidsoverenskomst, gældende til 1. Februar 1919.

Denne gik ud paa, at alle da betalte Dyrtidstillæg skulde bortfalde,

og i Stedet skulde der betales 1 Kr. 25 Øre pr. præsteret Arbejdsdag. Denne Bestemmelse var senere bleven praktiseret saaledes, at man hos Knudsens Eftf. fradrog en forholdsmæssig Del naar Arbejderne forsømte Arbejdstid, medens man hos Thomsens Eftfl. fradrog hele Dagtillægget saasnart Arbejderne forsømte Arbejdstid, ligesom der ogsaa var Strid om et af Arbejderne fremsat Ønske om et forholdsmæssigt Tillæg for Overarbejdstimer.

Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 30. Maj enedes man om at, forandre Dagtillægget 1 Kr. 25 Øre til 15 Øre pr. præsteret Arbejdstime, saavel i som udenfor den normale Arbejdstid, samt om, at Lørdagen, hvor Arbejdet sluttes 2 Timer tidligere, betragtes som fuld Arbejdsdag.

Bogbinderne hos Hagen & Sievertsen i Odense. Mellem Bogbinderforbundet i Danmark og Firmaerne Hagen & Sievertsen, Odense, og Adolph Holst, Aalborg, var opstaaet Strid om Dyrtidstillægget, som er fastsat i Dyrtidsoverenskomsten af 1. April d. A. ogsaa skulde gælde Æskearbejdernes Akkordpriser.

I Henhold til ovennævnte Overenskomst gælder Dyrtidstillægget kun Timelønninger, men da der eksisterer en Overenskomst af Oktober 1917, som er afsluttet med Centralforeningen af Bogbindermestre i Provinserne og hvori bestemmes, »at fremtidige Dyrtidstillæg ogsaa skal tillægges Æskearbejdernes Akkordpriser«, hævdede Bogbinderforbundet, at Dyrtidstillægget skulde gælde ogsaa for Æskearbejderne, hvilket de nævnte Firmaer, med Støtte af Centralforeningen og Arbejdsgiverforeningen, nægtede at efterkomme.

Ved et Møde mellem Repræsentanter for Bogbinderforbundet og Centralforeningen den 22. Maj d. A. opnaaedes der dog Enighed, idet Centralforeningen indgik paa at udbetale det samme Dyrtidstillæg til Akkordbejderne i Æskefabrikkerne, som er og bliver tillagt de timelønnede kvindelige Arbejdere samme-steds, samt at efterbetale dette Dyrtidstillæg fra 1. April d. A.

Formerne hos A/S I. S. Hess & Søn i Middelfart. Fra Arbejdsgiverforeningen modtog vi den 10. Juni en Klage over at de 6 af de hos A/S I. S. Hess & Søn i Middelfart beskæftigede 7 Maskinformere havde nedlagt Arbejdet den 1. Juni uden Varsel.

I Anledning af denne Klage blev der den 14. Juni afholdt et Møde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter, og her opnaaedes der Enighed om følgende:

»De 6 Maskinformere genoptager saavidt muligt Arbejdet paa Hess & Søns Fabrikker i Middelfart den 17 ds. Den 18 ds. afholdes paa Foranledning af Dansk Formerforbund et Mæglingsmøde paa følgende Spørgsmaal:

1) Krav om et Dyrtidstillæg til Maskinformere, 2) Krav om mere Hjælp til Jernbæring under Støbning, 3) Maskinformernes Løn, medens de oplærer uøvede Folk.

Jern- og Metalindustriens Sammenslutning forbeholder sig at indbringe Spørgsmaalet om Strejken for Den faste Voldgiftsret«.

Formerne hos A/S L. Lange & Co. i Svendborg. Fra Arbejdsgiverforeningen indløb under 3. Juni Klage over, at de hos A/S L. Lange & Co. i Svendborg beskæftigede Medlemmer af Dansk Formerforbund i et Antal af 14, uden Varsel havde nedlagt Arbejdet den 24. Maj.

Arbejdet blev dog atter genoptaget den 4. Juni og den 6. Juni blev der afholdt et Timandsmøde paa hvilket de foreliggende Uoverensstemmelser blev behandlede. Det lykkedes dog ikke at naa til Enighed om Sagen og Formerforbundet fremsendte derfor Varsel om Arbejdsstandsning.

Ved et Fællesmøde den 14. Juni mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne lykkedes det at naa til Enighed om følgende:

Den til Fredag den 21. Juni varslede Strejke aflyses.

Aktieselskabet forhøjer Timelønnen for 3 Modelformere til 85 Øre. Timelønnen for 4 i ren Timeløn arbejdende Formere forhøjes til 80 Øre. Timelønnen for 2 ældre Formere forhøjes med 5 Øre pr. Mand. Timelønnen for de i Akkord arbejdende Formere forhøjes til gennemsnitlig 65 Øre.

Samtlige Akkordpriser forhøjes med 5 pCt. med Bibeholdelse af det hidtil ydede Dyrtidstillæg af 16⅔ pCt.. Disse Forhøjelser træder i Kraft fra og med 1. Juni. Akkordpriserne har Gyldighed indtil de med 3 Maaneders Varsel opsiges af en af Parterne.

Med Hensyn til Hjælp ved Formemaskinerne, optages straks Forhandling mellem Aktieselskabet og Formerne om en successiv Ordning af dette Forhold, hvilken Forhandling dog skal være tilendebragt senest 15. September d. A. Angaaende Rundformerne er Aktieselskabet villigt til at yde dem en lignende Hjælp som i andre Kakkelovnsstøberier.

Jern- og Metalindustriens Sammenslutning tager Klagen over den af Maskinformerne iværksatte Strejke samt Kravet om Erstatning herfor tilbage, idet Dansk Formerforbund erkender at Strejken har været ulovlig.

Træindustriarbejderne paa Træskofabrikken »Fremad-Expres«, Odense. I Skrivelse af 6. Maj d. A. klagede Arbejdsgiverforeningen over, at der af Træindustriarbejderforbundet var iværksat Affolkning og ulovlig Blokade overfor Træskofabrikken »Fremad Expres«, Odense, idet først 2 Arbejdsmænd med 4 Dages Varsel nedlagde Arbejdet paa Kravet om højere Timeløn, og da det ikke lykkedes at faa andre Arbejdsmænd, nedlagde derefter 4 andre Arbejdere, en Savskærer, en Drejer, en Renser og en Sliber Arbejdet, og overfor alle 6 Arbejdere har Arbejdsgiverforeningen derefter udstedt Boycottingsvarsel.

Træindustriarbejderforbundet protesterede mod Arbejdsgiverforeningens Fremstilling, idet her ikke var Tale om noget almindeligt Timelønskrav, men om personlige Timelønninger til to Arbejdsmænd ved Specialarbejde, og det Krav som var fremme — 64 Øre pr. Time — var det samme som betales for almindeligt Arbejdsmandsarbejde i Odense, ligesom man bestemt protesterer mod, at der er iværksat nogen Blokade overfor Fabrikken, idet Pladserne staar aaben for hvem, der vil reflektere paa dem, men da det ikke er lykkedes Fabrikken at faa andre Arbejdsmænd, og de øvrige 4 ovennævnte Arbejdere, som Følge deraf saa deres Arbejdsvilkaar forringede og Fabrikken nægtede at forhandle med dem om Erstatning derfor, saa forlod disse ogsaa Arbejdet, men med lovligt Varsel og ikke som af Arbejdsgiverforeningen paastaaet uden Varsel.

Om denne Strid afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 15. Maj, men det lykkedes ikke at naa til Enighed, idet Arbejdsgiveren ikke var at formaa til at indgaa paa de 64 Øre, som personlige Timelønninger til de 2 Arbejdsmænd.

Vi har derefter overfor Arbejdsgiverforeningen protesteret mod Boycottingsvarslets Lovlighed og forlangte det taget tilbage, og i Skrivelse af 31. Maj d. A. meddeler Arbejdsgiverforeningen, at man har bragt i Erfaring, at Striden paa nævnte Fabrik, efter en Række lokale Forhandlinger er bilagt, hvorefter man tager det udstedte Boycottingsvarsel tilbage.

Fra Træindustriarbejderforbundet har vi derefter faaet Meddelelse om, at efter at alle Fabrikkens Paaslaaere havde opsagt deres Pladser kom der nye Forhandlinger igang, og her gik Fabrikken ind paa at betale de 2 Arbejdsmænd 65 Øre i Timen, hvorefter Konflikten bilagdes. Det havde været billigere for Fabrikken at enes med Arbejderne i første Omgang.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 52 ❋ KØBENHAVN DEN 29. JUNI 1918 ❋ 14. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheds-Statistik. Den faste Voldgiftsret. Lønbevægelser og Konflikter (Tagdækkerne hos J. Villadsen. Metalarbejderne hos Michaelsen og »Skjold«. Skibstømrerne i Horsens, Odense, Middelfart og Hobro. Snedkerne i Roskilde og Odense. Tekstilarbejderne hos J. S. Binder. Private Arbejde e hos Stenlosseentreprenørerne). Kongresser. Udlandet.

Arbejdsløsheds-Statistik.

Med dette Nr. følger Afdelingsskemaet for Juni 1918.

Afdelingsformænd eller -kasserere, hvem Hvervet paahviler, bør sørge for, at Skemaet udfyldes og indsendes til Forbundet senest d. 8. Juli 1918.

Forretningsudvalget.

Den faste Voldgiftsret.

Spørgsmaal om Formænd hos A/S Galle & Jessen,
Sag Nr. 231.

Udskrift af Den faste Voldgiftsrets Kendelse af 19. Juni 1918 i Sag Nr. 231: De samvirkende Fagforbund mod Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening paa Foreningen af danske Chokolade- og Sukkervarefabrikanters og A/S Galle & Jessens Vegne.

De samvirkende Fagforbund har som Klagere under denne Sag paa Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarbejdernes Forbunds Vegne gjort gældende at 4 hos A/S Galle & Jessen ansatte Arbejdere, nemlig Leander Elmstrøm, Vald. Petersen, Chr. Hansen og Ulfert Daniels, med hvem Firmaet har sluttet Kontrakter, hvorefter de er ansat som »Mestre« med Forpligtelse til ikke at være Medlemmer af nogen Arbejderorganisation, ikke er Formænd i Septemberforligets Forstand. Klagerne har derfor paastaaet Forbudet mod disse Mænds Indtræden i Fagforeningen kendt ulovligt og de Indklagede paalagt Sagens Omkostninger.

De Indklagede har paastaaet sig frifundet og Klagerne paalagt Sagens Omkostninger.

Det er oplyst, at A/S Galle & Jessen under normale Forhold beskæftiger 3 à 400 — for en stor Del ufaglærte — Arbejdere og Arbejdersker, hvoraf de fleste tilhører den under fornævnte Forbund hørende »Drops-, Konfekt- og Chokoladearbejdernes Fagforening«, medens andre tilhører Lager- og Pakhusarbejdernes, Kuskenes, Chaufførernes, Smedenes, Kedel- og Maskinpassernes Bogbindernes og Snedkernes Organisationer. Selskabets Virksomhed omfatter en Række forskellige Afdelinger. En af disse er Afdelingen for Kogechokolade, i hvilken *Elmstrøm* er ansat som Mester, og hvori der normalt beskæftiges 6 à 7 mandlige Arbejdere. En anden er Afdelingen for Formning (Udklapning) af Chokolade, hvor *Vald. Petersen* er Mester, og hvor der normalt beskæftiges 20—25 kvindelige Arbejdere. En tredie er Afdelingen for Spisechokolade, hvor *Chr. Hansen* er Mester, og hvor der normalt beskæftiges 5 mandlige Arbejdere. En fjerde er en Afdeling, der udfører Konfekt, Sukkerfigurer, Paaskeæg, og lign.: i denne er Daniels ansat som Mester, og Afdelingen beskæftiger normalt 50—60 kvindelige Arbejdere. Alle disse Afdelinger findes i samme Bygning. Foruden de her omhandlede 4 Mestre findes en Konfekturemester, der leder en 5te Afdeling, og en kvindelig Leder af en 6te Afdeling samt en Værkfører, der bl. a fører en almindelig Arbejdskontrol med alle Afdelingerne. Om de 3 Sidstnævntes Anerkendelse

som »Formænd« foreligger ingen Strid. Desuden er der i Selskabet ansat en Forvalter og visse Formænd for de Arbejdere, der henhører til de andre fornævnte Organisationer.

Til Støtte for, at de 4 paaklagede Stillinger bør anerkendes som Formandsstillinger i Septemberforligets Forstand, har de Indklagede i første Række henvist til, at Elmstrøm, Petersen, Hansen og Daniels i henholdsvis ca. 28, 32, 20 og 30 Aar har været Indehavere af deres nuværende Stillinger og i al den Tid stadig som Mestre er holdt udenfor Arbejdernes Organisation. Hertil er imidlertid fra Klagernes Side svaret, at Fabrikantforeningen indtil 1914 har staaet udenfor Arbejdsgiverforeningen og saaledes ikke har været underkastet Septemberforliget, samt at Sagen fra Forbundets Side allerede er rejst i Begyndelsen af 1915, og at man kun under Hensyn til de af Krigen skabte ekstraordinære Forhold paa Fabrikken gik ind paa at udsætte den indtil videre, men ikke nu kan finde Grund til fortsat Udsættelse.

Om *Elmstrøm, Petersen* og *Hansen* er det oplyst, at ingen af dem er faglærte i den Forstand, at han har gennemgaaet en egentlig Læretid. Paa den anden Side er det en Selvfølge, at de gennem den lange Tid, hvori de har været knyttede til Virksomheden, er blevet fortrolige med Arbejdet og derfor er i Stand til at udføre den Del af Arbejdet, som maa overlades den kyndige og betroede Arbejder, men det er ikke bestridt, at de iøvrigt ved Siden af at udføre dette Arbejde, der af Selskabet betegnes som Mester-Virksomhed, tillige i større eller mindre Omfang deltager i det Arbejde, som udføres af vedkommende Afdelings øvrige Arbejdere. De er ansat med et Opsigelsesvarsel af henholdsvis 3, 1 og ½ Maaned, og oppebærer en fast Løn, der ikke synes væsentlig forskellig fra den, der kan tjenes af enhver i Faget kyndig Arbejder. Den dem tillagte kontrollerende Myndighed overfor de øvrige Arbejdere har ikke givet sig Udtryk i Antagelses- og Afskedigelsesret eller anden saadan særlig Beføjelse. Naar hertil føjes, at det efter de — iøvrigt ret sparsomme — Oplysninger, der foreligger om Forholdet paa andre herværende større Fabrikker af lignende Art, maa antages, at disse ikke har fundet det nødvendigt at have Formandsstillinger i tilnærmelsesvis saa stort Omfang som heromhandlede Selskab, maa Resultatet blive, at ingen af de af Elmstrøm, Petersen og Hansen beklædte Stillinger kan anerkendes som Formandsstillinger i Septemberforligets Forstand.

Noget anderledes stiller Sagen sig for saa vidt for Daniels Vedkommende, som denne, der er faglært i egentlig Forstand og oppebærer en højere Løn end de andre, forestaar en Afdeling, der beskæftiger et stort Antal Arbejdersker, og som Led i denne Virksomhed bl. a. foreslaar Akkorder, hvorhos han udfører Prøver og Kalkulation, stiller Forslag med Hensyn til den kommende Sæsons Varer og lign. Alligevel vil heller ikke han, som Forholdene for Tiden er ordnet, kunne anses som Formand i Septemberforligets Forstand, idet det af Klagerne ubestridt er anført, at han i det sidste Aarstid har været beskæftiget i vel omtrent sin halve Arbejdstid som almindelig Dragist.

Sagens Omkostninger findes de Indklagede at burde betale med 200 Kr.

KENDELSE

De af A/S Galle & Jessen ansatte Mestre: Leander Elmstrøm, Vald. Petersen og Chr. Hansen kan ikke anses som Formænd i Septemberforligets Forstand, og Ulfert Daniels kun, forsaavidt han ophører med som hidtil at udføre almindeligt Arbejde i større Omfang.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede, Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, med 200 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter.

Tagdækkerne hos A/S Jens Willadsen.

Mellem ovennævnte Firma og de hos dette arbejdende Tagdækkere

var opstaaet en Divergens angaaende den ugentlige Udbetaling og Betalingstillæg for Arbejde i Byen, og dette foranledigede, at alle 8 Tagdækkere forlod Arbejdet, efter at have faaet bedre betalt Arbejde andet Sted, hvorefter Sagen blev indberettet til Hovedorganisationerne. Arbejdsgiverforeningen hævdede, at det her drejede sig om en ulovlig, uvarslet Arbejdsstandsning, som man agtede at indbringe for Den faste Voldgiftsret, hvorefter man foreslog, at Sagen forinden drøftedes ved et Fællesmøde. Ved dette, der fandt Sted den 18. Juni, lykkedes det imidlertid at naa til Enighed om følgende:

»Dansk Arbejdsmands Forbund foranlediger Arbejdet paa Akts. Jens Villadsens Fabrikker genoptaget Tirsdag Morgen den 20. ds., idet Forbundet tilsiger sin Medvirkning til at skaffe Firmaet brugelig Arbejdskraft, saa vidt muligt de Folk der er bortgaaede.

Der ydes Arbejdere, som arbejder paa Udearbejde i Dagløn, ekstra 1 Kr. 60 Øre pr. Dag, hvilket Beløb afregnes forholdsmæssigt for den Tid vedkommende Arbejder har været beskæftiget ved Daglønsarbejde.

Foruden den skrevne Overenskomst blev der truffet Aftale om, at der mellem Firmaet og dets Arbejdere skal optages Forhandling angaaende den ugentlige Udbetaling paa Akkorder.

Metalarbejdere paa I. C. Michaelsens Metalvarefabrik og A/S Metalvarefabriken »Skjold«. Gørtler- og Metalarbejderforbundet i Danmark, Dansk Metaltrykkerforbund, Dansk Jern- og Metalsliberforbund, Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund, havde fremsat Lønkrav overfor de nævnte Firmaer; men da Forhandlingerne ikke førte til noget Resultat, meddeltes det Firmaerne, at Arbejdet vilde blive standset hos disse, hvis man ikke forinden havde opnaaet en tilfredsstillende Ordning.

I Dagene mellem Strejkens Varsling og dennes Ikrafttræden — den 1. Juni — indmeldte de paagældende Firmaer sig imidlertid i Arbejdsgiverforeningen, og denne tog da Affære uanset at Strejken var varslet før Firmaernes Optagelse.

Arbejdsgiverforeningen protesterede mod Strejkens lovlige Varsling og udsendte Boycottingsvarsler overfor de strejkende Arbejdere. Mod Arbejdsgiverforeningens Berettigelse hertil, har De samvirkende Fagforbund naturligvis protesteret.

Denne Konflikt blev behandlet paa et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen d. 19. Juni, hvor man enedes om følgende:

Arbejdet genoptages Fredag Morgen d. 21. ds. hos I. C. Michaelsens Metalvarefabrik og Mandag Morgen d. 24. ds. hos Metalvarefabriken »Skjold«, saavidt muligt i samme Omfang som før Arbejdsstandsningen.

Under denne Forudsætning yder de paagældende Firmaer et Dyrtidstillæg af 7 pCt. til den samlede ugentlige Udbetaling (heri inkluderet det hidtil udbetalte Dyrtidstillæg af 10 pCt. til Akkordpriserne hos I. C. Michaelsens Metalvarefabrik) til hver enkelt af de hos Firmaerne beskæftigede Medlemmer af ovennævnte Forbund.

Den paa A/S »Skjold« beskæftigede Sliber, erholder et Tillæg af 5 Øre til Timelønnen.

Mellem Gørtlerlavet i København og Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund indføres som Regler for Behandling af faglig Strid, den af Hovedorganisationerne senest vedtagne Norm.

Parterne frafalder alle eventuelle Krav i Anledning af Konflikten og Arbejdsgiverforeningen tilbagekalder de udstedte Boycottingsvarsler.

Skibstømrerne paa Horsens Skibsværft. Mellem Indehaveren af ovennævnte Skibsværft, Herr. K. V. Jensen og Dansk Skibstømrerforbund er under 26. Marts d. A. indgaaet en Overenskomst, gældende foreløbig til 1. Marts 1919.

Af Overenskomsten fremgaar bl. a.:

Alle Arbejder udføres saa vidt muligt i Akkord.

Timelønnen er 70 Øre for alt Ar-

bejde, der udføres i Akkord, 80 Øre for Arbejde, som ikke udføres i Akkord. For Arbejde, som udføres i Akkord, betales et Tillæg af 10 Øre pr. Time som Forskud paa Overskudet. Overskud betales procentvis i Forhold til det Timeantal hver Mand har paa Akkorden. Overskud udbetales første Lønningsdag, efter at Arbejdet er færdigt. Der udbetales et Tillæg af 5 Øre pr. Arbejdstime som en midlertidig Dyrtidshjælp.

Unge Svendes Løn bliver 60 Øre i Timen. For Arbejde, der udføres i Akkord, betales et Tillæg af 10 Øre pr. Time som Forskud paa Overskudet.

Ældre og svagelige Skibstømrere og Skibstømrere, hvis Arbejdsevne paa Grund af Tilskadekomst er forringet, har Ret til at arbejde for en lavere Løn, som fastsættes i Samraad med Arbejdsgiveren og Bestyrelsen for Fagforeningen.

I Tilfælde af Tvistigheder mellem Arbejdsgiveren og Arbejderne henvises til den af Arbejdsgiveren og Arbejderne valgte Tillidsmand.

Overarbejde betales med 50 pCt. Tillæg af Timelønnen. Overarbejdstiden regnes fra Dagarbejdstidens Ophør til Kl. 8 Aften, naar vedkommende Arbejder i Ugen har haft fuld Arbejdstid. — Naar der om Vinteren i en længere Periode (mindst 14 Dage) arbejdes ved Lys, kan Dagarbejdstiden regnes fra Kl. 6½ Morgen til Kl. 5½ Atten eller 9½ Times Arbejdsdag.

Natarbejde betales med 100 pCt. Tillæg af Timelønnen. Natarbejdstidens Begyndelse regnes fra Kl. 8 Aften til Dagarbejdstidens Begyndelse.

Arbejdstiden varierer fra 7½ til 10 Timer daglig efter Aarstiden.

Skibstømrerne paa Træskibsbyggerier i Odense, Middelfart og Hobro. Mellem Dansk Skibstømrerforbund og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærn- og Metalindustrien i Danmark er indgaaet Overenskomst angaaende Træskibsbyggerierne i ovennævnte Byer, af denne fremgaar bl. a., at Timelønnen er 65 Øre. For Udlærlinge i det første Aar er Timelønnen 60 Øre og i det andet Aar 63 Øre.

Der ydes et Dyrtidstillæg af 17 Øre pr. Time for Timelønsarbejde og som Forskud paa Akkord.

De Skibstømrere som holder sig selv med Værktøj, erholder som Godtgørelse herfor et Tillæg af 3 Øre pr. Time udenfor Akkorden.

Skibstømrere, som tidligere har arbejdet hos de her henhørende Værfter til en vis Timeløn, og som genantages indenfor et Tidsrum af 3 Maaneder uden at deres Arbejdsevne er forringet, skal ved Genantagelsen have samme Timeløn som tidligere.

For Reparationsarbejde om Bord i gamle Skibe betales et Smudstillæg af 3 Øre pr. Time.

Arbejdstiden varierer fra 7½ til 10 Timer alt efter Aarstiden.

Hvor begge Parter ønsker Akkord paa nyt Arbejde, henvises til den af Nakskov Skibsværfts Træskibs-Afdeling afsluttede Priskurant af 20. Marts 1917.

For Vandbygningsarbejde i og udover Vandet betales 85 Øre Timeløn plus Dyrtidstillæg.

Overenskomsten træder i Kraft 1. Juni d. A. og kan med 3 Maaneders Varsel opsiges til Ophør en 1. Februar.

Snedkerne i Roskilde. I Skrivelse af 4. Juni d. A. klager Arbejdsgiverforeningen over, at Snedkerforbundets Afdeling i Roskilde har iværksat Blokade overfor de stedlige Mestre, idet Afdelingens Formand nægter at udstede Arbejdskort under Henvisning til, at der i Afdelingen gaar ledige Snedkere, der først skal i Arbejde, medens Forholdet er det, at der kun gaar en Mand ledig, nemlig Formanden selv.

Snedkerforbundet gør heroverfor gældende, at det er Mestrene, der har boycottet Afdelingens Formand og vil sulte ham ud af Byen, fordi han er dem for aggressiv med Hensyn til Priskurantens Udnyttelse.

Sagen blev derefter behandlet ved et Fællesmøde den 11. Juni og her stod Paastand mod Paastand, men

det lykkedes tilsidst at faa Striden afsluttet og Parterne enedes om, at man for Fremtiden baade fra Mesterforeningens og Fagforeningens Side skal bestræbe sig for at tilvejebringe en bedre Forstaaelse mellem Mestre og Svende.

Snedkerne hos Tømrermestrene i Odense. Efter forudgaaede Forhandlinger afsluttedes den 2. Februar d. A. Overenskomst mellem Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre i Østifterne og Snedkerforbundet i Danmark om at forny den hidtidige Overenskomst (af 3. Juli 1916) fra 1. Februar 1918 til 1. April 1919 mod et Dyrtidstillæg pr. præsteret Arbejdstime.

Mellem Tømrermestrene i Odense og Snedkernes derværende Fagforening opstod der derefter Strid om Forstaaelse af denne Overenskomst, idet Mestrene hævdede, at det i Overenskomsten af 3. Juli 1916 fastsatte Dyrtidstillæg af 3 Øre pr. præsteret Arbejdstime nu var bortfalden og erstattet af det nye Dyrtidstillæg, medens Svendene hævdede, at Overenskomsten af 1916 var fornyet til April 1919, herunder ogsaa de nævnte 3 Øre pr. Time.

Da Snedkerforbundet og Centralforeningen heller ikke kunde enes om en Afgørelse af Striden blev den indanket for Hovedorganisationerne og et Fællesmøde afholdtes den 24. Maj d. A., men heller ikke her lykkedes det at naa til Enighed, idet de Odense Tømrermestre og Centralforeningens Repræsentanter stædige fastholdt sit Standpunkt til Sagen og nægtede at betale de 3 Øre pr. Time.

Da det var selvindlysende, at Snedkerforbundet havde den soleklareste Ret meddelte dettes Repræsentanter, at Sagen saa vilde blive indanket for Den faste Voldgiftsret.

Fællesmødet endte dog med, at Centralforeningens Repræsentanter bad om at maatte forelægge Sagen endnu engang for sin Bestyrelse, som holdt Møde den 29. Maj.

Efter Meddelelse fra Snedkerforbundet er Sagen senere gaaet i Orden, idet Centralforeningens Bestyrelse vel har indset det haabløse i fortsat at vægre sig ved at betale det Tillæg, som Svendene retmæssigt krævede.

Tekstilarbejdere paa A/S J. L. Binder & Co.s Fabrik i Ringkøbing. Paa A/S J. L. Binder & Co.s Fabrik i Ringkøbing nedlagde Tekstilarbejderne Arbejdet den 3. Juni, uden at give det i Overenskomsten foreskrevne Varsel. Fabrikken havde været ude af Drift i flere Maaneder og blev saa solgt til ovennævnte Firma. Arbejderne havde i al denne Tid gaaet og ventet paa, at Fabrikkens Drift skulde genoptages, og da dette endelig skete, og der, til Trods for, at der var ledig Arbejdskraft indenfor den paagældende Branche, blev antaget en Pakkerske, som ikke tidligere havde arbejdet paa Fabrikken, blev Arbejdet nedlagt.

Paa Foranledning af Forbundet vedtog Arbejderne at genoptage Arbejdet; men af Grunde som skyldtes Fabrikken, kunde dette ikke ske straks. Der blev da d. 15. Juni afholdt et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, for at behandle Uoverensstemmelsen. Ved dette Møde erklærede Arbejdsgiverne, at Afdelingens Formand, som var blandt de Strejkende, ikke vilde blive genantaget af Fabrikken. Forbundet kunde naturligvis ikke indgaa herpaa, og Mødet endte saaledes uden at Konflikten blev bilagt.

Under 21. Juni har Arbejdsgiverforeningen indbragt Sagen for Den faste Voldgiftsret.

Fornyet Overenskomst.

Private Arbejdere hos Stenlosserentreprenørerne paa Københavns Banegaarde. Ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen den 3. Juni d. A. enedes man om, at Overenskomsten af 1. Juni 1916 forlænges et Aar indtil 1. Juni 1919 paa følgende Vilkaar:

Det nuværende Dyrtidstillæg bortfalder, og i Stedet betales et Dyrtidstillæg af 1 Kr. 80 Øre pr. Dag.

Overarbejde betales med 1 Kr. 25 Øre pr. Time.

I Smudspenge betales paa Kvægtorvet 50 Øre pr. Dag for Onsdag og Torsdag.

Den nuværende Arbejdstid bibeholdes, men Vesperkosten bortfalder, saaledes at Arbejdstiden skal ligge mellem Kl. 6 Morgen og 5½ Aften.

Der anskaffes Forbindingskasser paa Arbejdspladserne.

Ulykkestilfælde betales fra den 14 Dag efter Ulykkestilfælde med 2 Kr. pr. Dag.

Saafremt den nuværende Dyrtid stiger, forhøjes Dyrtidstillægget med 1 Øre pr. Time for hver fulde 2½ pCt. Stigningen udviser, og saafremt Dyrtiden aftager, formindskes Dyrtidstillægget med 1 Øre pr. Time for hver 2½ pCt. Nedgang, dog ikke saa langt ned, at de ved Overenskomsten af 1916 fastsatte Lønninger med Dyrtidstillæg af 1917 derved berøres. Som Grundlag for en saadan Stigning eller Nedgang lægges Statistisk Departements halvaarlige Udregninger, idet nærværende Ordning er truffet paa Basis af den nuværende Dyrtid. Opgang eller Nedgang finder første Gang Sted paa Grundlag af Forskellen mellem Departementets første Udregning i 1918 og Departementets Udregning i August 1918. I Tilfælde af Tvivl afgøres Tvivlspørgsmaalet bindende af et Nævn, hvortil Stenlosseentreprenørforeningen vælger 2 Medlemmer og Dansk Arbejdsmandsforbund 2 Medlemmer med Departementschef Adolph Jensen som Opmand.

Til de Arbejdere, der i Øjeblikket er i Arbejde, betales engang for alle 1 Kr. for hver Dag, de har været beskæftiget hos Stenlosseentreprenørforeningens Medlemmer efter 1. Februar d. A Disse Beløb skal udbetales senest 15. ds.

Kongresser.

Husassistenternes Forbund afholder Kongres i Randers i Dagene den 7. og 8. Juli d. A.

Børsteindustriarbejdernes Forbund afholder Kongres i Forsamlingsbygningen, Enghavevej 40, København, i Dagene den 7. til 9. Juli d. A.

Hatte- og Bundtmagerforbundet afholder Kongres i Forsamlingsbygningen, Koldinggade 4, København, den 20. Juli og følgende Dage.

Udlandet.

Arbejdsforholdene i Norge.

Fra Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge har vi modtaget en saalydende Skrivelse:

»Sekretariatet har fra en Række Organisationer indenfor de forskellige Fag og Arbejdsbrancher modtaget en Henvendelse om at bringe til Arbejdernes Kundskab i Sverige og Danmark, hvorledes Arbejdsforholdene er for Tiden i Norge.

Vi er bekendt med, at der i skandinaviske Blade, og maaske særlig i svenske Blade, averteres efter Arbejdere til Norge, samtidig med at Arbejdsløsheden tiltager herhjemme. Rapporterne fra de offentlige Arbejdskontorer fortæller om en stadig stigende Overflod af Arbejdskraft, og Stillingen er i saa Henseende meget daarligere i Aar end i Fjor. Hertil kommer de utrygge Forhold paa Grund af den ringe Tilførsel af Raamaterialer, samt den forfærdelige Bolignød, som hersker i alle Byer og Industricentrer.

Under disse Forhold tror vi det kun vil medføre Lidelser og Savn for Arbejderne fra vore Nabolande, om disse skulde reflektere paa eventuelle Annoncer om ledige Pladser.

I ethvert Tilfælde bør der først ved Henvendelse til det paagældende Fags Organisation søges oplyst, hvorledes Forholdene er.

Vi har fundet det rigtigst at give disse Oplysninger, for at de kan komme til de organiserede Arbejderes Kundskab.

Med broderlig Hilsen.

Arbejdernes fagl. Landsorganisation,
Sekretariatet.
Ole O. Lian.

REDAKTØR: CARL F. MADSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49,1. S. Kbhvn. K. Tlf. 3541 og 10541
Trykt hos F. E. Bording (V. Petersen). Kbhvn.